အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၉) ကျမ်းစာ

သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ

[ပါဠိတော်နိဿယ နောက်ဆက်တွဲ ပါသည်။]

စတုတ္ထအုပ်

ခ-၁၃၃၃

ချပ်ထူးဖုံး
နှုန်း-၁၇ဝိ။

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

မှတ်သားထိုက်သော
အကွာရာစဉ်-မာတိကာ

အဂ္ဂညာနိ စသည်	....	....	....	၅၄
အစ္စာယိက ကမ္မံ	....	....	....	၃၀၄
အဋ္ဌသာယနော	....	....	....	၂၉၄
အဇိနက္ခိပ်	....	....	....	၁၃၂
အ (အာ) ဇိနံ	....	....	....	၁၃၂
အဇ္ဇောသန္နာ	....	....	....	၃၀၈
အတ္ထဘာဝ	....	....	....	၂၂၁
အန္ဓရာ အနက်တစ်မျိုး	....	....	....	၁၆၉
အန္ဓဝေဏိ (ဝေဏိ-ပဝေဏိ)	....	....	....	၂၉၉
အဝိဇေဂုစ္ဆံ	....	....	....	၁၄၂
အနာဒီနဝဒဿာဝိနော	....	....	....	၃၀၉
အနာရဗ္ဘစိတ္တော	....	....	....	၂၆၆
အနိယ္ယာနိကဘာဝ	....	....	....	၂၁၇
အနိဿရဏပညာ	....	....	....	၃၀၉
အနုကုလယညာနိ	....	....	....	၄၄
အနေသနဝသေန	....	....	....	၁၀၇
အပ္ပကေနာပိ မေဓာဝီ	....	....	....	၁၆
အမစ္စာ	....	....	....	၂၀
အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ	....	....	....	၅၅
အပ္ပဋ္ဌ (ဋ္ဌ) တရော	....	....	....	၄၃
အပရပ္ပစ္စယံ	....	....	....	၁၅၆
အပ္ပဝတ္တိ အဖွင့်	....	....	....	၂၁၀
အပ္ပသဒ္ဓကာမော အဖွင့်	....	....	....	၁၆၇
အပ္ပသမ္ဘာရတရော, အပ္ပသမာရမ္ဘတရော		....	....	၄၂, ၄၃
အပါရုတဃရာ	....	....	....	၁၈
အပ္ပါဋိဟီရက+တံ, သပ္ပါဋိဟီရက+တံ		....	....	၂၁၉, ၂၂၅
အပ္ပေဝနာမ သွေပိ	....	....	....	၄၁၉
အဗျာဗဇ္ဈော	....	....	....	၃၁၁
အဗျာဗဇ္ဈံ	....	....	....	၅၆
အဘိညာယ, သမ္ဓောဓာယ	....	....	....	၂၀၈
အလျှုခ်ကြောင့် ဝိပဿနာရဖြစ်	....	....	....	၃၁
အသမုပ္ပန္နကာမစာရော	....	....	....	၁၀၃
အသံကိဏ္ဏာနိ	....	....	....	၅၅
အဟောနုန (အနုဿရဏတ္ထ)	....	....	....	၁၇၉
အာကုလဘာဝေါ	....	....	....	၆၁
အာစရိယက	....	....	....	၂၀၆

အာဇီဝဌမကသီလ	....	....	....	၈၈
အာတက်, လဟုဌာနု	....	....	....	၂၄၃
အာထဗ္ဗဏပယောဂ	....	....	....	၁၇၆
အာဝရဏ် စသည်	....	....	....	၃၁၀
အာသဘံ ဌာနံ	....	....	....	၁၄၄
အာသီဒိတ္ထာ သံသီဒန္တိ	....	....	....	၃၁၂
ဣဒ္ဓါ ဖိတာ	....	....	....	၂၅၂
ဥန္နာဒိနိယာ, ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယ		....	....	၁၆၄
ဥတ္တရေန မနုသာကဋ္ဌသ	....	....	....	၂၉၁
ဥပကာရာပကာရာနံ	....	....	....	၈၉
ဥပကွဏ္ဍော	....	....	....	၂
ဥပဌာက, သန္တိကာဝစရ	....	....	....	၂၄၇
ဥပပ္ပဏ္ဍေတိ	....	....	....	၁၀၃
ဥပနိဿယ	....	....	....	၁၅၈
ဥလ္လမ္ပတု	....	....	....	၃၁၈
ဥသာဟေန္တိ	....	....	....	၁၄
ဥဟာနိဿာမိ	....	....	....	၁၄
ဧကံသဘာဝိတော	....	....	....	၇၃
ဧတေနုပါယေန	....	....	....	၁၈၇
ဩဓိသက အနောဓိသက	....	....	....	၃၂၀
ဩဓိသော အနောဓိသော	....	....	....	၃၂၀
ဩပပါတိကော	....	....	....	၇၉
ဩပါနဘူတော	....	....	....	၂၄
ဩသက္ကန္တိယာ ဥဿက္ကေယ္ယ	....	....	....	၂၈၇
ကစ္ဆ	....	....	....	၃၀၀
ကထာဖာသုကတ္ထံ	....	....	....	၂၇၉
ကပဏ	....	....	....	၂၃
ကာကပေယ္ယာ	....	....	....	၃၀၃
ကာမဂုဏ	....	....	....	၃၀၅
ကိရ၏ အနုဿရဏတ္ထ	....	....	....	၂၀၁
ကုတူဟလသာလာယ်	....	....	....	၁၇၁
ကုလာပဒေသာဒီနံ	....	....	....	၅၀
ကုဟကတ္ထာ	....	....	....	၂၆၇
ကုဋ္ဌာဂါရသခ်ေပေန	....	....	....	၆၄
ကောသကောဋ္ဌာဂါရ (ကောသ-၄ မျိုး)		....	....	၈
ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇာ	....	....	....	၂၅၄
ဂရုဟာယ	....	....	....	၁၃
ဂါမဘောဇနံ	....	....	....	၃၉

ဂေါပါလ-နွားမွေးသူ ၉၃
စိရဿံခေါ ဘန္တေ ၁၆၉
ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော ၁၅၉
ဆရာ ၃ မျိုး ၂၈၆
ဆဋ္ဌံသမန္နာဂတာယ ၄၆
ဆေကော, ကုဋ္ဌော ၈၆
ဇယ်စာရံ (ဇယ်ဝိဟာရံ) ၂၉၃
ဇာတသ်ဝမ္ဘော ၃၁၆
ဇာနိယာ ၁၃
ဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်ပုံ ၁၆၀
တန္တိဓမ္မံ. နာမ ၉၁
တထတ္တာယဉ္စ ဘာဝအနုက် ၁၄၆
တပေါပဏ္ဍမာ ၁၂၄
တ်ပည့်ကို ချီးမွမ်းလျှင် ဆရာကို ချီးမွမ်းရာရောက် ၁၁၉
တိဝိဓဗ္ဗပနာ ၃
တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏံ ၃၁၄
တံ ဇိဝံ, တံ သရီရံ ၉၉
ထဏ္ဍိလသေယျ ၁၃၃
ဒန္ဒာယိတတ္တံ ၃၁၆
ဒဿုခိလံ ၁၂
ဒါနကို တိုက်ရိုက်မချီးမွမ်း ၃၃
ဒါနပတိ ၂၂
ဒိဗ္ဗာ, ဂဗ္ဘာ ၂၈၃
ဒုက္ခသမုဒယ ၂၀၉
ဒုဇ္ဇာနံ တယာစသည်၌ ဒိဋ္ဌိ, ခန္တိ, ရုစိ, အာယောဂ.... .... ၂၀၆
ဒုဝေသစ္စာနိ အက္ခာသိ ၂၃၅
ဒေဝသိက် ၈
ဓနည်း ၇
ဓမ္မဋ္ဌိတတ် ၂၁၂
ဓမ္မတာသိဒ္ဓိ ၅၄
ဓမ္မ နိယာမတ် ၂၁၃
ဓမ္မသစ-အနုဓမ္မံ ၁၀၄
နဲ ဩဟီယတိ ၃၂၁
နမဿမာနာ ၃၀၂
နရကပပါတ် ၂၉၀, ၄၄၅
နာနာတိတ္ထိယာ ၁၇၂
နာမကညော(လာမကညော) ၃၀၁
နားမလည်သောတရားကို နာချင်ကြ ၂၃၄

ခိုဒ္ဓါရိတမ္ပံ ၂၈၉
ခိုဗဒ္ဓ (ဒ္ဓ) ဒါနာနိ ၄၄
ခိုယတော ၇၆
ခိုဝရဏကင်းလို့ ကလ္လစိတ္တစသည်ဖြစ် ၆၂
ခုတ်ကို ဘုရားထက်အထင်ကြီး ၂၆၃
ခုဘပိတံ ၂၇၉
ပကတညူ ၁၈၀
ပကတိကထာ ၁၃၅
ပစ္ဆိဋ္ဌ ၁၆၂
ပညာပိတခိုဋ္ဌာ ၂၁၇
ပဋ္ဌာဘာဂကိရိယံ ၁၇၃
ပမာဏကတံ (အပ္ပမာဏကတံ) ၃၁၉
ပရမ္မုခီ အာလိဂေ်ယျ ၂၈၇
ပရိကွာရ-ပရိဝါရ ၄
ပရိပုဏ္ဏာ ကောသကောဋ္ဌာဂါရ ၈
ပရိမာရိန္ဒြိယော ၁၇၅
ပသန္နာကာရံ ၁၄၆
ပရံဝိယ မတ္တာယ ၁၅၂
ပဟိတတ္တော ၁၅၅
ပါဋိဟာရိယ သုံးမျိုး ၂၅၄
ပါတဗွတံ ၁၀၉
ပါဘတံ အနုပ္ပဒေတု ၁၅
ပါမောဇ္ဇံ ၂၂၃
ပါရိပူရီ ၂၂၂
ပါရိသဇ္ဇာ ၂၀
ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ၁၅၄
ပုဂ်ဝသုံးမျိုး ၁၄၄
ပုစ္ဆာမှသဏ္ဌ ၂၆၈
ဖာသုဝိဟာရံ ၂၄၄
ဗရိဟိသတ္ထာယ ၃၄
ဗုဒ္ဓဂဠိတံ ၂၈၀
ဗုဒ္ဓ၏ဉာဏ်တော် ၁၄၅
ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေကထာ ၂၃၁
ဗြဟ္မသဟဗျတာယ ၂၉၅
ဘတ္တဝေတနံ ၁၆
ဘုက္ကာရံ ၂၃၉
ဘုဿတိကို ဝဉ်းတား ၉၄
ဘူတနိရောဓေသကဘိက္ခု ၂၆၀

မဂဓေသု, ဇနပဒေ	....	....	....	၁
မဂ္ဂသောတ်+အာပနွော	....	....	....	၇၆
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ လက္ခဏာ, ကိစ္စ	....	....	....	၈၁, ၈၂
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ရှေ့နောက် စဉ်ပုံ	....	....	....	၈၅
မဂ္ဂင်၏ ခဏ, အာရုံ, ဘေဒ	....	....	....	၈၃
မဏိကာဝိဇ္ဇာ	....	....	....	၂၅၆
မရဏာပဋိသံယုတ္တကထာ	....	....	....	၂၄၆
မာသက (ပဲပိုက်ဆံ)	....	....	....	၆
မိဂဒါယော	....	....	....	၁၀၂
မုခါရုဠ	....	....	....	၂၄၀
မုဠာစေတနာ	....	....	....	၂၉
မုဒါ, မောဒမာနာ	....	....	....	၁၈
မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ	....	....	....	၁၄၆
မေဃဝဏ္ဏံ	....	....	....	၁၆၂
ယက္ခဒါသီ (စုန်းမဟုတ်)	....	....	....	၁၇၇
ယညဝါဒ္ဓသ	....	....	....	၃၉
ယထာသန္ဓတိကော	....	....	....	၁၃၄
ယန္ဒုန (သံသယတ္ထမဟုတ်)	....	....	....	၁၆၃
ယသော (အာနုဘာဝေန)	....	....	....	၂၂
ယောနိသိဒ္ဓိ	....	....	....	၅၃
ရဇနီယာနိ	....	....	....	၇၁
ရဇောဇလ္လံ	....	....	....	၁၃၃
ရထော, သေတပရိက္ခာရော	....	....	....	၂၁
ရဟန္တာ၏ ထိန်မိခွဲသတ္တိ	....	....	....	၆၈
ရာဂါဒီနံ တနုတ္တာ	....	....	....	၇၈
ရေးဘဝပစ္စည်းကို ပြန်ခ	....	....	....	၂၄၁
ရွှေကို ပွတ်တိုက် ထုရိုက်သလို	....	....	....	၁၅၄
လဂ္ဂိတုံ ဌာတုံ	....	....	....	၃၂၁
လူခါကာရာ	....	....	....	၂၃၃
လူခါဇိဝိ	....	....	....	၁၀၃
လောကထူပိကာ	....	....	....	၂၁၈
လောကသမညာ	....	....	....	၂၃၀
လောမသာယ	....	....	....	၁၀၈
ဝနိဗ္ဗက	....	....	....	၂၄
ဝနေ, သဏ္ဍေ	....	....	....	၂၉၁
ဝါစာသန္ဓိတောဒကေန	....	....	....	၂၁၁
ဝါဒါနုဝါဒေါ	....	....	....	၁၃၄
ဝါသဒ္ဒေါ ဝိဘာဝနတ္ထော	....	....	....	၂၀၇

ဝိဂ္ဂဟော, ဝိဝါဒေါ ၂၉၇
ဝိဖျောတဒီပသိခါဝိယ ၂၇၅
ဝိညာဏ် အနိဒဿနံ (နိဗ္ဗာန်) ၂၇၁
ဝိတ္ထာ||ပကရဏ ၇
ဝိတ္ထာယိတတ္တံ ၃၁၇
ဝိပဿနာမတ္တာ၌ မှတ်ချက် ၁၂၀
ဝိလာသ, အာကပ္ပ ၂၂၀
ဝိသဘာဂဝေဒနာ (အာဗာဓ) ၂၄၂
ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ, ဝိရမိတဗ္ဗ ၅၂
ဝေကဋ္ဌကော ၁၃၄
သခ်ါ, နိရုတ္တိ, နာမ်, ဝေါဟာရော ၂၂၉
သစ္စာနုလောမိကပညာ ၁၄၂
သစ္စာ-ဘုတာ ၁၈၄
သဒ္ဒ (ဣ) ဘရိ ၂၁၁
သပရိဂ္ဂဟော ၃၁၀
သဗ္ဗညုပဝါရဏ် ၁၇၀
သဗ္ဗတ္ထတာယ ၄၆၂
သဗ္ဗတောပဘ ၂၇၃
သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ၄၆၃
သမ္ဘောဓိပရာယဏော ၇၇
သမတိတ္ထိကာ ၃၀၃
သမနုဂါဟတိ, သမနုဘာသတိ, သမနုယုဉ္ဇန္တိ ... ၁၁၃, ၄, ၅
သမသမံ ၁၄၀
သမာဒါပေသိ ၃၃
သရီရသန္တာနတ္ထံ ၉၅
သာပတေယျ ၃၈
သီဟနာဒ် ၁၂၂
သီဟနာဒ တစ်ရှုတစ်ဆယ် ၁၄၉
သုကွတရဏ်မညေ ၃၁၃
သုညာဂါရေ ၁၄၃
သုတ္တပ္ပမတ္တေန ၈၉
သုရတ္တာဒုပဒ္ဒံ ၁၆၁
သေတုဃာတဝိရတိ ၅၁
သေလမယပတ္တ ၁၆၂
သံသန္ဒိတုံ ၂၂၈
ဟသကညော ၃၀၁
ဟိတာနုကမ္ပိ ၂၈၂

သီလကွန်အင်္ဂကထာ ဘာသာဋီကာ

၅။ ကုဋ္ဌဇန္တုသုတ်ဘာသာဋီကာ

၃၂၃။ ဧवं မေ သုတं ၊ပေ၊ မဂဓေသု တိ–ဟူသောသုတ်သည်၊ (တစ်နည်း) "ဧवं မေ သုတं ၊ပေ၊ မဂဓေသု "အစရှိသောသုတ်သည်၊ ကုဋ္ဌဒန္တသုတ္တံ–ကုဋ္ဌဒန္တသုတ်တည်း၊ တတြ–ထို ကုဋ္ဌဒန္တသုတ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အပုဗ္ဗပဒ ဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ မဂဓေသု တိ (ဧတ္ထ)–မဂဓေသုဟူသော ဤပါဌ်၌၊ မဂဓာ နာမ–မဂဓတို့မည်သည်၊ ဧနပဒီနော–ဧနပုဒ်ရှိကုန်သော၊ ဝါ–ဧနပုဒ်၏ အစိုးရဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရာ– မင်းသားတို့တည်း၊ တေသံ–ထိုမင်းသားတို့၏၊ နိဝါသော–နေရာဖြစ်သော၊ ဧကောပိ ဧနပဒေါ–ဧနပုဒ်တစ်ခုတည်းကိုလည်း၊ ရဋ္ဌိသဒ္ဒေန–အတင်ရဋ္ဌိသဒ္ဒါကြောင့်၊ မဂဓာတိ–မဂဓာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ မဂဓေသု–မဂဓာဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော၊ တသ္မိံ ဧနပဒေ–ထို ဧနပုဒ်၌၊ (စာရိုက်စရမာနော ၌စပ်၊)

မဂဓေသု။ ။မဂီဓာတ်သည် သပ္ပန (သွားခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ မဂ်ကြောအရောဂမျတော အနေနာတို့ မဂေါ–အောက်အပါယ်သို့ သွားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အပြစ်ဒေါသသည်၊ (တစ်နည်း) မကောင်းမှုသည် မဂမည်၏၊ မဂံ+ဓာတိ ဒဓာတိတို့ မဂဓော–အပြစ်ဒေါသကို(မကောင်းမှုကို) ဆောင်တတ်သောကြောင့် အရပ်ဒေသ (ဧနပုဒ်)သည် မဂဓမည်၏၊ ထိုဒေသကို အစိုးရသောမင်းတို့လည်း မဂဓာဟု အမည်ရ၏၊ ဤကား ထောမနီဓိကို မှီသော အနက်တည်း၊ [မဂ+ဓာဓာတ်, အပစ္စည်း။]

ဋီကာသစ်။ ။မဂေန+သဒ္ဒိ+ဓာဝန္ဓိတို့ မဂဓာ–သားကောင်တို့နှင့် အတူပြေးနိုင်သောကြောင့် (သားကောင်လိုက်ရာဝယ် သားကောင်တို့ဖြေးသလောက် ပြေးနိုင်သောကြောင့်) မင်းသားတို့သည် "မဂဓာ"မည်၏၊ [မဂသဒ္ဒေ၊ ဓာဝုဓာတ် ကွိပစ္စည်း။] (တစ်နည်း) မံသေသု ဂိဒ္ဓေါ့ဒိတို့ မဂဓာ–အသားတို့၌ လွန်စွာ မက်မောကြသောကြောင့် မင်းသားတို့သည် မဂဓာတို့မည်၏၊ မံသ+ဂိဓမ္ဓ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် မဂဓဟု ဖြစ်၏၊ ဤမှနောက်၌ ဧနပုဒ်တစ်ခုတည်းဖြစ်လျက် အတင်ရဋ္ဌိအားဖြင့် ဗဟုဝုစ်အမည်ရပုံကို အမွဋ္ဌသုတ် ကောသလေသု အဖွင့်ကို နည်းမှီ၍ သိပါ၊ ရဋ္ဌိသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့် မူလပုဒ်၏ ပုံလိန်ဗဟုဝုစ်မပျက်ပဲ အမည်ရသောကြောင့် "မာ"ဟု ဝုဒ္ဓိလည်း ပြုရတော့။

●နုပဒေ။ ။တိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံတစ်ခုကို "ဧနပဒ"ဟု ခေါ်၏၊ "ကုရု, သက္ကာ, ကောသလာ, မဂဓာ"စသော ထိုဧနပဒ်အမည် အမျိုးမျိုးပြသော ပုဒ်တို့၌သာ "ပုံ ဗဟုတ္တေ ကုရု သက္ကာ"ဟူသော အဘိဓာန်(၁၈၄)နှင့်အညီ ဗဟုဝုစ်ထားရသည်၊ ဧနပဒပုဒ်၌ကား ထုံးစံအတိုင်းပင် တစ်ခုဖြစ်လျှင်

ဣတောဝ–ဤမဂဓေသု ဇနပဒေဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုရိမသုတ္တဒ္ဒယေ–ရှေ့သုတ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ–အမ္မလဋ္ဌိကာသည်၊ ဗြဟ္မာလေ–ဗြဟ္မာလသုတ်၌၊ ဝုတ္တာသဒိသာဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော အမ္မလဋ္ဌိကာနှင့် တူသည်သာ။

ကူဋ္ဌဒန္ဓောတိ–ကား၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ–၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ ဥပကဋ္ဌောတိ–ကား၊ သဒ္ဒိတော–ပြင်ဆင်အပ်သည်၊ ("ဟောတိ"၌ စပ်၊) ဝစ္ဆတရသတာနံ တိ–ကား၊ ဝစ္ဆသတာနံ–နွားငယ် အရာတို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ (ထူးကူပနီတာနံ ဟောန္တိ–၌ စပ်၊) တရုဏမေဏ္ဍကာ–နုပျိုသောသိုးတို့ကို၊ ဥရဗ္ဘာတိ–တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တာဝ–ပါဠိတော်၌ မလာသော သတ္တဝါတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဧတေ–ဤ သတ္တဝါတို့သည်၊ ပါဠိယံ–ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာယေဝ–တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ပါဠိယံ–၌၊ အနာဂတာနံ–တိုက်ရိုက်မလာကုန်သော၊ အနေကေသံ–တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ မိဂပက္ခိနံ–သားကောင် ငှက်တို့၏၊

ဧကဝုစ်, ၂ စသည်ဖြစ်လျှင် ဗဟုဝုစ်ထားရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဧနပဒေ"ဟု ဧကဝုစ်ထားရသည်၊ [ဧနပဒနာမေယေဝ (ကုရုသက္ကာစသော ဧနပုဒ်နာမည်၌သာ) ဗဟုဝစနံ၊ နု ဧနပဒသဒ္ဒေ၊ (ဘာကြောင့်နည်း) ဧကတိသဒ္ဒတ္တာ (ဧနပဒသဒ္ဒါက သာမညဧနပုဒ်ဧကတ်ကို ဟောသောသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊) ဣတိ ဝုတ္တံ တသ္မိံ မဂဓေသု ဧနပဒေတိ–ဋီကာသစ်။]

ဥပကဋ္ဌောတိ။ ။ဥပသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ပုဗ္ဗကမ္မ ("ရှေးဦးစွာပြုအပ်"ဟူသော အနက်) ကိုဟော၏၊ "ဥပ–ယဓ်မဟုဏော်မီ ရှေးဦးစွာ+ကတ–ပြုအပ်"ဟူသည် ပြင်ဆင်ထားအပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဒ္ဒိတော–ပြင်ဆင်ထားအပ်ပြီ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["စိဝရ စေတာပနံ ဥပကဋ္ဌံ" စသည်ဖြင့် လာရာ၌လည်း ဤသဒ္ဒိတအနက်ကိုပင် ဖွင့်ကြသည်၊ ဥပ+ကရဓာတ်, တပစ္စည်း၊ တံ ပနေတံ ဥပကရဏံ(ထိုရှေးဦးစွာ ပြုလုပ်ခြင်းဟူသည်)၊ တေသံ(ထိုသက်ရှိ သက်မဲ့ အဆောက်အဦတို့ကို)၊ တထာသဒ္ဒနမေဝ (ထို ဆိုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း စီစဉ်ထားခြင်းပင်တည်း၊) ဣတိ ဒဿေတိ သဒ္ဒိတောတိ ဣမိနာ–ဋီကာ။]

ဝစ္ဆတရ သတာနိ။ ။"ဝစ္ဆ သတာနိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "တရပစ္စည်းအနက်မရှိ" ဟု မယူရ၊ နွားပျို, နွားသို အဖြစ်စသည်သို့ မရောက်သေးသော နွားငယ်စစ်စစ်ကိုသာ ယူစေလိုသော ကြောင့် "ဝစ္ဆသတာနိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝစ္ဆတရသတာနိတိ ယုဝဘာဝမပတ္တာနိ ဗလဝဝစ္ဆသတာနိ (အားရှိသော နွားငယ်အရာတို့)၊ ဝစ္ဆာနံ+ဝိသေသဏတိ ဟိ ဝစ္ဆတရာ၊ (တရပစ္စည်း ဝိသေသအနက်၌ သက်၊ ဝစ္ဆတို့တွင် ထူးထူးခြားခြား အားရှိသော၊ ဝဖြိုးသော နွားငယ်ကလေးတို့)၊ တေ ပန ဝစ္ဆာဧဂ, နု ဒမ္မာ (ဆုံးမထိုက်သော နွားသိုးများ မဟုတ်ကြ)၊ နု ဗလိဗဒ္ဓါ(နွားလားကြီးများလည်း မဟုတ်ကြ၊) ဣတိ အာဟ ဝစ္ဆသတာနိတိ၊–ဋီကာ။] [ဋီကာသစ်၌ကား တရပစ္စည်း အနက်မရှိ–ဟု တစ်နည်းပြောဆို။]

သတ္တသတ္တသတာနိုပိ–ခုနစ်ရာ ခုနစ်ရာစီတို့ကိုလည်း၊ သမ္ဘိဏ္ဍိတာနေဝ–ပေါင်းစုအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–သိထိုက်ကုန်၏၊ ဧသ(ဧသော)–ဤ ကုဋ္ဌဒန္တပုဏ္ဏားသည်၊ သတ္တသတ္တသတိကံ–ခုနစ်ရာ, ခုနစ်ရာစီရှိသော၊ [“သဗ္ဗ သတ္တသတိကံ–အလုံးစုံ ခုနစ်ရာရှိသော”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ယာဂံ–ယဇ်ကို၊ ယဇိတုကာမော–ပူဇော်ခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ ဟောတိ ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ ထူဏူပနိတာနိတိ–ကား၊ ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့.ချည်၍၊ ထပနတ္ထာယ–ထားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ယူပသခ်ိတံ–ယူပဟုဆိုအပ်သော၊ ထူဏံ–ယဇ်တိုင်သို့၊ ဥပနီတာနိ–ကပ်ဆောင်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ–ဌိတပ်)။

၃၂၂။ တိဝိဓန္တိ ဇ္ဈေ–တိဝိဓံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ထပနာ–(ကောင်းမှုအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင်)ထားတတ်သော အဝိပ္ပဋိသာရတို့ကို၊ ဝိဓာ–ဝိဓာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တိဋ္ဌပနံ–(ကောင်းမှုအယဉ်ကိုအစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သော)

ဓိဂပက္ခိနန္တိ။ ။မဟိသ–(ကျွဲ), ရုရု–(ဆတ်), ပသဒ–(ချေ–ကျီ), ကုရုဏ်–(ပြောင်), ဂေါကဏ္ဏ–(စိုင်), မိဂါနဉ္စေဝ–သားကောင်တို့၏လည်းကောင်း၊ မောရ, ကပိဉ္ဇရ–(ကျိုး), ဝဋ္ဋက, တိတ္တိရ–(ခါ), ကပေါတာဒိ ပက္ခိနဉ္စ–ခိုအစရှိသော ငှက်တို့၏လည်းကောင်း၊ (သတ္တသတ္တ သတာနိ သမ္ဘိဏ္ဍိတာနေဝ)။

ဝိဓာ။ ။ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဟူသည် အလှူပေးခြင်းပင်တည်း၊ အလှူပေးရာဝယ် “ပုဗ္ဗစေတနာ ဖြစ်ရာအခိုက်၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်း, မုဉ္စစေတနာဖြစ်ရာအခိုက်၌ ကြည်လင်ခြင်း, အပရစေတနာ ဖြစ်ရာအခိုက်၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်း” အားဖြင့် ၃ ပါးရှိ၏၊ ထို ၃ ပါးကိုပင် “ငါလှူမိတာ မှားပေါ့”ဟု ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်မှုကို ပယ်တတ်သောကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရ ဝိနောဒနဟု ဆိုအပ်၏၊ ထို ၃ ပါးကို “အဝိပ္ပဋိသာရ ၃ ပါး”ဟု ခေါ်၏၊ ဤဝိပ္ပဋိသာရ ဝိနောဒန(အဝိပ္ပဋိသာရ) ၃ ပါးတို့ကို “ဝိဓာ” ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိဓမန္တိ–ဝိပ္ပဋိသာရဟူသော သံကိလေသကို ပယ်ဖျောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝိဓာ။ [ဝိပုဗ္ဗ ဓမ္မာတ်, ကွိပစ္စည်း။] ဋီကာတို့၌ “ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ” စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ရှိသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌လည်း “ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ ဌပနာ”ဟု ဗဟုဝုစ်ပင် ရှိသင့်ပါသည်။

ထပနာ(ဌပနာ)။ ။ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်လျှင် ကောင်းမှုရေအယဉ်သည် (ဆက်ကာ ဆက်ကာ မစီးသွားတော့ပဲ) ပြတ်၏၊ နောက်ထပ်လည်း ကောင်းမှုပြုလိုသော ဆန္ဒမဖြစ်တော့၊ ထိုကောင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဝိပ္ပဋိသာရမဖြစ်ပဲ အဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်လျှင်ကား ကောင်းမှုရေအယဉ်သည် တသွင်သွင် စီးနေသကဲ့သို့ အပရစေတနာရေအယဉ် စီးနေ၏၊ နောက်ထပ်လည်း ကောင်းမှုပြုလိုသော ဆန္ဒဖြစ်၏၊ ဤသို့ ထိုဝိဓာ ၃ မျိုးသည်ပင် ကောင်းမှုရေအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သောကြောင့် ထပနာလည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဓာ ဝုစ္စန္တိ ထပနာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဓာနှင့် ထပနာသည် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် မတူသော်လည်း အဘိဓေယျတ္ထအားဖြင့် တူသောကြောင့် ဝိဓာကို“ထပနာ”ဟု ဖွင့်သည်။ [ပုညာဘိသန္ဒ–တသွင်သွင် စီးနေသော ကောင်းမှုရေအယဉ်ကို၊ အဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ–မဖြတ်မှု၍၊ ထပေန္တိ–ထားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ထပနာ။]

၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိသော၊ (ယညသမ္ပဒံ-၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရံတိ-ကား၊ သောဋ္ဌသပရိဝါရံ-၁၆ ပါးသော အခြံအရံရှိသော၊ (ယညသမ္ပဒံ-၌စပ်)။

၃၃၀။ ပဋိဝသန္တီတိ-ကား၊ ယညာနုဘာဝနတ္ထာယ-ယဇ်ကိုခံစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဋိဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ [ဘုရားပွဲစသည်၌ စားကြသောက်ကြဖို့ရန် လာကြသကဲ့သို့ ယဇ်ပူဇော်ပွဲ၌လည်း စားကြသောက်ကြ ခံစားကြဖို့ရန် လာရောက်နေထိုင်ကြသည်-ဟူလို၊ ဤ ပဋိဝသန္တိပုဒ်သည် ရေးအဋ္ဌကထာ စာအုပ်တို့၌ "တိဝိဓ" ရှေ့ဝယ် ရောက်နေ၏၊ ပါဠိတော်ဝယ် နောက်မှရှိသည်။] **၃၃၆**။ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ-

---

တိဋ္ဌပနံ။ ။တိသော+ဋ္ဌပနာ ယသ္သ ယညသမ္ပဒါယာတိ တိဋ္ဌပနာ၊ "ပုဗ္ဗေ၀ ဒါနာ သုမနော, ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ၊ ဒတ္ဝာ စတ္ဘမနော ဟောတိ, ဧသာ ပုညသသမ္ပဒါ"နှင့် အညီ ကုသိုလ်မပြုမီ ရှေ့အဖို့၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်းစသော ၃ ပါးသော နှလုံးသာရှင်မှုရှိသော ယညသမ္ပဒါ။ [ပါဠိတော်၌ ဇာနာတိ၏ တစ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် "တိဋ္ဌပနံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဒုတိယန္တ ထားသည်၊ ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ကား ယညသမ္ပဒါကိုငဲ့၍ "တိဋ္ဌပနာ"ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာ၌မူ ယညောကိုငဲ့၍ "တိဋ္ဌပနော"ဟု ပုံလိန်ထားလေသည်။]

ဋီကာ။ ။ယညသခ်ါတသ္မ ပုညသ္မ ယော သံကိလေသော၊ တသ္မ (ဝိဓမနတော) နိ၀ါရဏတော နိသေ၀နတော ဝိဓာ ၀ုစ္စန္တိ ဝိပ္ပဋိသာရ၀ိနောဒနာ၊ တတော တာ (ထိ ဝိဓာ ၃ မျိုး တို့ကို) တံ ပုညာတိသန္ဓံ အ၀ိစ္ဆိန္နိတ္ဝာ ထပေန္တိတိ ထပနာတိ ၀ုတ္တာ၊ တာသံ ပန ယညသ အာဒိ မဗ္ဗ ပရိယောသာနဝသေန တီသု ကာလေသု ပ၀တ္တိယာ ယညော (သည်) တိဋ္ဌပနော (ကောင်းမှုအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သော ၃ ပါးသော အဝိပ္ပဋိသာရရှိ၏)၊ ဣတိ အာဟ တိဋ္ဌပနန္တိ အတ္ထောတိ။

ပရိက္ခာရံ။ ။"ပရိ+ကရောန္တိ-ယဇ်ပူဇော်မှုကို ထက်ဝန်းကျင် ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပရိက္ခာရာ"နှင့်အညီ နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ်လာသော ဥဘတော သုဇာတစသော ဂုဏ်အင်္ဂါ တို့သည် ယဇ်၏ အသိုင်းအဝိုင်း အခြံအရံများ ဖြစ်သောကြောင့် ပရိက္ခာရတို့ မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိက္ခာရကို "ပရိ၀ါရ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ပရိ+ကရောန္တိ အဘိသင်္ခရောန္တိတိ ပရိက္ခာရာ, ပရိ၀ါရာ၊ ဣတိ ၀ုတ္တံ သောဋ္ဌသပရိက္ခာရန္တိ သောဋ္ဌသပရိ၀ါရန္တိ၊-ဋီကာ။]

ဘူတပုဗ္ဗံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဘူတပုဗ္ဗံ ဗြာဟ္မဏာ"ဟု ရှိ၏၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌+ဘူတံ-ဖြစ်ဖူးသော အကျင့်တည်း၊ ဘူတပုဗ္ဗံ-ကျင့်၊ ["ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ"ပုဒ်ကဲ့သို့, ဘူတနှင့်ပုဗ္ဗကို ရှေ့နောက်ပြန်ထားသည်၊] ထို "ဘူတပုဗ္ဗ" အရ ဘုရားအလောင်းတော်သည် မဟာဝိဇိတမင်း၏ ပုရောဟိတ်ဖြစ်စဉ်က ဗောဓိဉာဏ်ကိုရင့်သန်အောင် ကျင့်အပ်ခဲ့ဖူးသော အကျင့်ကိုယူပါဟု သိစေလို၍ "ပုဗ္ဗစရိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက်ပြင်စာအုပ်တို့၌ ဤပုဗ္ဗစရိတံပုဒ် ကျနေသည်၊ စရိတသဒ္ဒါလည်း စရိယသဒ္ဒါနှင့် အနုက်တူတည်း။ [ပုဗ္ဗေ+ဘူတံ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ယထာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗန္တိ အာဟ၊ ပုဗ္ဗစရိတန္တိ အတ္ထနော

ဘူတပုဗ္ဗဟူသော ဤစကားကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပထဝီဂတံ–မြေအတွင်း၌ ရောက်နေသော၊ နိမိ–ရွှေအိုးကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ ရာသိ–အစုအပုံကို၊ ကရောန္တော–ပြုသကဲ့သို့၊ ဘဝပဋိစ္ဆန္နံ–ဘဝဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ပုဗ္ဗစရိတံ–ရှေးဘဝကျင့်အပ်သော ကောင်းမှုကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

မဟာဝိဇိတောတိ–ကား၊ သော–ထိုမင်းသည်၊ သာဂရပရိယန္တံ–သမုဒ္ဒရာအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော၊ မဟန္တံ–ကျယ်ဝန်းသော၊ ပထဝီမဏ္ဍလံ–မြေအဝန်းကို၊ ဝိဇိနိ ကိရ–အောင်နိုင်ပြီတဲ့၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အသ–ထိုမင်း၏၊ မဟန္တံ–ကျယ်ဝန်းသော၊ ဝိဇိတံ–အောင်အပ်ပြီးသော တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ မဟာဝိဇိတောတ္တေ၀–မဟာဝိဇိတ ဟူ၍သာ၊ သံ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဂမာသိ–ရောက်ပြီ၊ အဓောတိအာဒီသု–အဓော အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ယော ကောစိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သန္တကေန–ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝိဘဝေန–စည်းစိမ်အားဖြင့်၊ အဓော–ကြွယ်ဝသူသည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ–ဤ မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ ကေ၀လံ–မဟာဒ္ဓနစသည်မဖက် သက်သက်၊ အဓောယေ၀–ကြွယ်ဝသူသည်သာ၊

ပုရိမဇာတိသမ္ဘူတံ(ရှေးဘဝတစ်ခု၌ ကောင်းစွာဖြစ်ခဲ့ဖူးသော၊) ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတံ ပုဗ္ဗစရိတံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

မုတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ဘူတပုဗ္ဗံကို "ပုဗ္ဗစရိတံ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း သဒ္ဒဝိဒူတို့ကမူ ကာလသတ္တမီ အနက်ဟောနိုပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုးဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအလို "ဘူတပုဗ္ဗ–ရှေးအခါ၌"ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဘူတသဒ္ဒါလည်း ဖြစ်ပြီးသော အတိတ်ကာလ အနက်ဟောတည်း၊ [သဒ္ဒဝိဒူ ပန ဝဒန္တိ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ကာလသတ္တမိယာ နေပါတိကပဒန္တိ၊ အတီတကာလေတိ ဟိ တေသံ မတေန အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ပထဝီဂတံ နိမိ။ ။မြေ၌ မြှုပ်ထားအပ်သော ရွှေအိုးသည် ထာ၀ရဖြစ်သကဲ့သို့ ဘုရားအလောင်း၏ ရှေးကောင်းမှု နောက်ကောင်းမှုဟူသော ရွှေအိုးသည် မိမိနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ပါသော အနုဂါမိရွှေအိုး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်း၏ အနုဂါမိဖြစ်သော ကောင်းမှုရွှေအိုးကို ပထဝီဂတ ထာ၀ရရွှေအိုးဖြင့် ဥပမာပြသည်။ [တံထာဟိ တဿ အနုဂါမိနိဓိသ ထာ၀ရ နိမိနာ နိဒဿနံ ဥပမန္တိ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

မဟာဝိဇိတော။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း "မဟန္တံ+ဝိဇိတံ အသ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ၊ ဝိဇိယိတ္ထ–အောင်နိုင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိဇိတံ (ရဋ္ဌံ)၊ အသကို "အနေန"ဟု ဆင့် ကတ္တားဖွင့်၍ ဝိဇိတံ၌ စပ်ပါဟုလည်းကောင်း, အတ္ထိသဒ္ဒါထည့်၍ သမ္ဗဒါန်ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်၌ ဖွင့်၏၊ မိမိကား ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောကြောင့် ဆင့်ဗဟုဗ္ဗီဟိဟုသာ ယူလိုပါသည်၊ ["သတ္တရတနသမုဒ္ဒေ"ဟု ပါ၍ တော်၌ မဆိုသောကြောင့် ထိုမင်းသည် စကြာမင်းမဟုတ်, မျှောသောကမင်းကဲ့သို့ ပတ်ပတ်လည် သမုဒ္ဒြာဖြင့် ဝိုင်းရံအပ်သော တစ်မြေပြင်ကိုသာ အစိုးရသော ဧကရာဇ်မင်းဟု မှတ်ပါ။]

နေ–မဟုတ်သေး၊ မဟာဒွနော–များသောဥစ္စာလည်းရှိ၏။ မဟာတာ–များစွာသော၊ အပရိမာဏသချေါ်နေ–မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အရေအတွက်ရှိသော၊ ဓနေန–ဥစ္စာနှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံ၏။ အသ–ထိုမင်း၏၊ ပဋ္ဌကာမဂုဏဝေသေန–၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တာ–ကြီးကျယ်ခမ်းနားကုန်သော၊ ဥဠာရာ–မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂါ–သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သော ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော–ထိုမင်းသည်၊) မဟာဘောဂေါ–မဟာဘောဂ မည်၏၊ ပိဏ္ဍာပိဏ္ဍာ ဝသေနစေဝ–အတုံးအခဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏမာသက ရဇတမာသကာဒီ ဝသေနစ–ရွှေပဲ ငွေပဲ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇာတရူပရဇတသ–ရွှေငွေ၏၊ ပဟူတတာယ–များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတ ဇာတရူပရဇတော–မည်၏၊ အနေကကောဋိသချေါ်နေ–တစ်ပါးမကများသော ကုဋေ အရေအတွက်ရှိသော၊ ဇာတရူပရဇတေန–နှင့်၊ သမန္နာဂတော၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဝိတ္ထိတိ–ကား၊ တုဋ္ဌိ–နှစ်သက်ခြင်းတည်း၊ ဝိတ္ထိယာ–နှစ်သက်ခြင်း၏၊ ဥပ ကရဏံ–အကြောင်းတည်း၊ ဝိတ္ထူပကရဏံ–နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်း၊ တုဋ္ဌိ ကာရဏံ–နှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အသ–ထို မဟာ

အဟော မဟာဒွနော။ ။မည်သူမဆို မိမိပိုင်ဆိုင်သမျှ စည်းစိမ်ဖြင့် အမှ–မဟာဒွန ဟု ဆိုနိုင်၏၊ အချင်းချင်းထောက်၍ (ဥပမာ–တရာရှိသူကိုထောက်၍ တစ်ထောင်ရှိသူကို) မဟာဒွန ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏၊ ဤမင်းကား ထိုကဲ့သို့ မဟာဒွနမဟုတ်, ထိပ်တန်းသို့ရောက်သော မဟာဒွနတည်း ဟု သိစေလို၍ "အပရိမာဏသချေါ်နေ ဓနေန သမန္နာဂတော"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

မဟာဘောဂေါ။ ။"ဘုဇ္ဇိတမ္ဘာတိ ဘောဂါ"အရ သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သောအရာဟူသည် အထူးအားဖြင့် ကာမဂုဏ်ငါးပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဋ္ဌကာမဂုဏဝေသေန"ဟု ဘောဂအတွက် ဝိသေသနပြုသည်။

ပိဏ္ဍာ ၊ပေ၊ ဝသေန။ ။ရွှေခိုး ရွှေခွက်, လက်ဝတ်တန်ဆာစသော အထူးအထွေမလုပ်ပဲ အတုံးအခဲ ရွှေငွေများကို ပိဏ္ဍာ ပိဏ္ဍာဟု ဆိုသည်၊ အုပ်ချုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဦးခေါင်းရုပ်စသော အရုပ်တံဆိပ် ခတ်နိုပ်၍ဖြစ်စေ, မခပ်နိုပ်ပဲဖြစ်စေ ပဲဈေအရွယ်အစားရှိသော ရွှေငွေကို "မာသက" ဟု ခေါ်၏၊ မာသော(ပဲစေ့ဟူသော)+ပရိမာဏံ ယသ္သာတိ မာသကော၊ ပရိမာဏအနက်၌ က ပစ္စည်း၊ ("မာသေန+ကတော မာသကော" ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏၊) မာသကာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရွှေခွက်ငွေခွက် စသည် ပြုလုပ်အပ်ပြီးသော ရွှေငွေကို ယူပါ။

ဝိတ္ထိ။ ။ရဂေါဒိ ဝိဒဓာတ်သည် တုဋ္ဌိအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိတ္ထိကို "တုဋ္ဌိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိနှန်–နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝိတ္ထိ–ခြင်း၊ [ဝိဒဓာတ် တိပစ္စည်း။] တုဋ္ဌိ၌ တုသဓာတ်လည်း နှစ်သက်ခြင်းအနက်ကိုပင် ဟောဘ၏၊ ထိုနှစ်သက်ခြင်းဟူသည် ပီတိသောမနဿဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဝိဇိတမင်း၏၊ ပဟူတံ-များစွာသော၊ နာနာဝိဓာ ၊ပေ၊ ဘေဒံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသောတန်ဆာ, ရွှေခွက် ငွေခွက်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိတ္တူပကရဏံ-နှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုမဟာဝိဇိတမင်းသည်၊) ပဟူတဝိတ္တူပကရဏော-မည်၏၊ သတ္တရတနသခ်ိတသ-၇ ပါးသော ရတနာဟုဆိုအပ်သော၊ နိဒဟိတော-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ထပိတခေနသ-ထားအပ်သောဥစ္စာ၏လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာသင်္ဂီဟိတသ-အလုံးစုံသော ကောက်ပဲ စသည်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ ဓညသ-စပါး၏လည်းကောင်း၊ [အနုလောမ ကောက်စပါးတွေပါ ပါစေလိုရ်ု "သဗ္ဗ"ဟု ထည့်သည်။] ပဟူတ ဘာယ-များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတခေနဓညော-မည်၏၊ အထဝါ-ထို့ပြင်

ဝိတ္တူပကရဏံ။ ။ဥပကရဏသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တဒ္ဓိ ကာရဏံတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပကရောတိ-အကျိုးကို ကပ်၍ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဥပကရဏံ၊ ဝိတ္တိယာ+ဥပကရဏံ ဝိတ္တူပကရဏံ၊ ထိုဥပကရဏဟူသည် ဆင်မြန်းဖို့ရာ တန်ဆာအမျိုးမျိုး, သုံးစွဲဖို့ရာ အိုးခွက်အမျိုးမျိုးတည်း၊ မှန်၏-ထိုကဲ့သို့ဆင်မြန်းဖို့ရာ သုံးစွဲဖို့ရာ တန်ဆာအိုးခွက်ရှိလျှင် ထိုဥစ္စာရှင်တို့သည် ပျော်တပြုံးပြုံးဖြစ်ကာ လွန်စွာနှစ်သက်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "နာနာဝိဓာ လက်ံာရ, သုဝဏ္ဏ ရဇတဘာဇနာဒီ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ အာဒိဖြင့် အဝတ်, အိပ်ရာနေရာ, အိမ် စသော အသုံးအဆောင်များကို ယူပါ။

ပဟူတခေနဓညော။ ။"ခေန"အရ "သတ္တရတန၊ပေ၊ခေနသ"ဟု ဖွင့်၍ "ဓည"အရ "ပုဗ္ဗဏ္ဏာ၊ပေ၊ သင်ံဟိတသ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သတ္တရတန"ဟူသည် "သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ, မဏိ ဝေဠုရိယာနိစ၊ ဝဇိရဉ္စ ပဝါဠဉ္စိ, သတ္တာဟု ရတနာနိမေ"ဟု အဘိဓာန် (၄၉၀)၌လာသော ရတနာ ၇ ပါးတည်း။

ဓညံ။ ။သက္ကတ၌ ဓာရျသည် ပါဠိ၌ "ဓည"ဟု ဖြစ်၏၊ ဓာဓာတ်သည် ပေါသနအနက်ကို ဟောအ၏၊ မီယတေ ပေါသီယတေ-မွေးမြူခြင်း+ဓာန်-ခြင်း၊ ဓာနေ+သာဓု ဓည၊ သာဓုအနက်၌ ယ ပစ္စည်း၊ ဓာ၌ရသပြု၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို မွေးမြူခြင်းကိစ္စ၌ကောင်းသော ထိုဓညသည် ပုဗ္ဗဏ္ဏ အပရဏ္ဏ ၂ မျိုး၌ အားလုံးပါဝင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုဗ္ဗဏ္ဏ ၊ပေ၊ သင်ံဟိတသ"ဟု ဆိုသည်၊ နိဒါနကထာ၌ ပြအပ်ခဲ့သော "တိဝဂ္ဂသင်ံဟာနိ" ပုဒ်ကဲ့သို့ ဤ သင်ံဟိတသဒ္ဒါလည်း သိမ်းယူခြင်း အနက်ကိုဟောအ၏။

ပုဗ္ဗဏ္ဏ အပရဏ္ဏား။ ။ပုဗ္ဗံ-(ကမ္ဘာဦးအခါဝယ်) ပဲဟူသောအစာ၏ ရှေးဦးစွာ+ပဝတ္တံ+အန္နံ-အစာတည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ-ပဲ၏ဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အစာ၊ "ပြုဗ္ဗ"ဟု သက္ကတ၌ ရှိသောကြောင့် ပြအတွက် နှုကို ဏ္ဏ ပြုရသည်၊ အပရသ္မိं-ကောက်စပါးတို့၏နောက်၌+ပဝတ္တံ+အန္နံ အပရဏ္ဏံ၊ ရ ကြောင့် နှုကို ဏ္ဏပြု။ [ခန်စ+ဓညဉ္စ ခေနဓညောနိ၊ ပဟူတာနိ+ခေနဓညောနိ ယသ္မာတိ ပဟူတခေနဓညော။]

အထဝါ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ရှေ့နည်း၌ သိုမှီးသိမ်းထားအပ်သော ဥစ္စာနှင့် စပါးတို့ကို "ခေနဓည"ဟု ဆို၏၊ ဤနည်းကား နေ့တိုင်း ကုန်ကျစရာဖြစ်သော ဥစ္စာစပါး, နေ့တိုင်း သူတစ်ပါးထံမှ ရအပ် ယူအပ်သော ဥစ္စာစပါးကို "ခေနဓည"အရ ယူစေလိုသည်။

တစ်နည်းကား၊ ဣဒံ–ဤ ပဟူတနေဝေဒေါဟူသော စကားကို၊ အသ–ထို မဟာဝိဓိတမင်း၏၊ ဒေဝသိက်–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ပရိဗ္ဗယဒါနဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန–ကုန်ကျခြင်း, စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း, ယူခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပရိဝတ္တန ၌ စပ်၊) ပရိဝတ္တနဝနဝေဝသေန–ထက်ဝန်းကျင် လည်နေသော ဥစ္စာစပါး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ။ [မိမိဆီရောက်လိုက် သူတစ်ပါးဆီရောက်လိုက် အားဖြင့် လည်နေသည်ကို "ပရိဝတ္တန"ဟု ဆိုသည်။]

ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရောတိ(ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဘဏ္ဍာဂါရံ–ဘဏ္ဍာတိုက်ကို၊ ကောသော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ နိဒဟိတ္တာ–သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ထပိတေန–ထားအပ်သော၊ ဓနေန–ဥစ္စာအားဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏကောသော–ပြည့်သော ဘဏ္ဍာတိုက်ရှိ၏၊ ဓညေန–စပါးအားဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏကောဋ္ဌာဂါရောစ–ပြည့်သော စပါးတိုက်လည်းရှိ၏၊ ဝါ–ပြည့်သော စပါးကျီလည်းရှိ၏၊ ဝါ–ပြည့်သော စပါးဂိုဒေါင် လည်းရှိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဒေဝသိကံ။ ။"ဒိဝသေ ဒိဝသေ"ဟူသော ဝိစ္ဆာအနက်၌ ဏိကပစ္စည်း ဟု သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ် ယောဇနာ ဆိုအံ့၊ ဋီကာ၌လည်း "ဒိဝသေ ဒိဝသေ"ဟုပင် ဖွင့်၏၊ "နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌"ဟု ပေးပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဒိဝသေ ဒိဝသေ+ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပံ ဒေဝသိကံ"ဟု ပြု၏၊ ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပ အနက်၌ ဏိကပစ္စည်းဟု ယူစေလိုဟန်တူ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဝိစ္ဆာအနက်ကို အဘယ်ပုဒ်က ဟောမည် နည်း၊ "ဘာဝနပုံသကမေတံ"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ "နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း သုံးစွဲထိုက်စွာ"ဟု ပေးစေလိုဟန် တူသည်၊ စဉ်းစားပါ။

ပရိဗ္ဗယဒါနဂ္ဂဟဏာဒိ။ ။"ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+ဝယ–ကုန်ကျ"ဟူသည် နေ့တိုင်း ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးရ၍ တနေ့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်တည်း၊ ဒါန ဟူသည် စွန့်ကျဲပေးကမ်းခြင်း အတိုးပေးခြင်း နေ့တွက် လုပ်ခပေးခြင်းတည်း၊ ဂဟဏဟူသည် ဆပ်ပေးလာသောအတိုးကိုဖြစ်စေ အရင်းကို ဖြစ်စေ ၂ မျိုးလုံးကိုဖြစ်စေ ယူခြင်းတည်း၊ ဤသို့ အကုန်အကျ အပြောင်းအလွှဲလုပ်ရသော ဥစ္စာစပါးတွေ နေ့စဉ်များသည်–ဟူလို။

ဋီကာ။ ။ဒေဝသိကံ၊ပေ၊ဝသေနာတိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပ(စားသောက်သုံးစွဲထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ပရိဗ္ဗယ၏အဖွင့်၊) ဒါတမ္ပ(စွန့်ကြဲပေးကမ်းထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ဒါန၏အဖွင့်၊) ဝမ္ပေတမ္ပာဒိ ဝိဓိနာ(တိုးပွားစေထိုက်သော ဥစ္စာစပါး၊ ဂဟဏ၏အဖွင့်၊) အစရှိသော အစီအရင်ဖြင့်၊ ပရိဝတ္တနကဝနဝေဝသေန၊–ဤသို့ ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ပရိဗ္ဗယနှင့် ဒါန"ကို တစ်ပုဒ်တည်းယူ၍ ဒါသကမ္မကရပေါရိသာဒီနံ ဝေတ္တနာနုပ္ပဒါနံ"ဟု ဖွင့်လေသည်။

ကောသကောဋ္ဌာဂါရ။ ။ကောသကို ဘဏ္ဍာတိုက်ဟု ဖွင့်၍ ကောဋ္ဌာဂါရအတွက် အထူးမဖွင့်ခြင်းမှာ "စပါးထားရာ ကျီ(ဂိုဒေါင်)"ဟူသောအနက်က ကောဋ္ဌာဂါရအတွက် ထင်ရှားသော ကြောင့်တည်း။ [ကုသ–အဂ္ဂေါသေဓာတ်ဖြင့် "ကုသီယတိ အဂ္ဂေါသီယတိ–ဆဲအပ်၏၊ ဣတိ ကောဋ္ဌ"ဟု ပြု၏၊ ကုသ, တ၊ တကို ဋ္ဌပြု၊ ကောဋ္ဌစ+တံ+အဂါရံစာတိ ကောဋ္ဌာဂါရံ။]

အထဝါ, ကောသော–ကောသသည်၊ ဟတ္ထီ–ဆင်တို့လည်းကောင်း၊ အဿာ–မြင်းတို့လည်းကောင်း၊ ရထာ–တို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တီ–ခြေလျင်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတုဗ္ဗိဓော–၄ ပါးအပြားရှိ၏၊ ကောဋ္ဌာဂါရံ–ကောဋ္ဌာဂါရသည်၊ ဓနကောဋ္ဌာဂါရံ–ဥစ္စာထားရာ ဘဏ္ဍာတိုက်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထကောဋ္ဌာဂါရံ–အဝတ်ထားရာ ဘဏ္ဍာတိုက်လည်းကောင်း၊ ဓညကောဋ္ဌာဂါရံ–ကောက်ပဲထားရာ ကျီလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တိဝိဓံ–၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ အဿ–ထို မဟာဝိဓိတမင်း၏၊ သဗ္ဗံ–လည်းဖြစ်သော၊ ပရိပုဏ္ဏံ–ပြည့်သော၊ တံ–ထိုကောသ, ကောဋ္ဌာဂါရသည်၊ အတ္ထိ– ရှိ၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (သော)–ထို မဟာဝိဓိတမင်းသည်၊ ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော–မည်၏၊ ဥဒပါဒိတိ–ကား၊ ဥပ္ပန္နော–ဖြစ်ပြီ။

အယံ ရာဇာ–ဤ မဟာဝိဓိတမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ ရတနဝိလောကနစာရိကံ နာမ–ရတနာတို့ကို ကြည့်ရှုဖို့ရန် လှည့်လည်ခြင်းမည်သည်ကို၊ နိက္ခန္တော်ကိရ–ထွက်လာသတတ်၊ [တတ္ထ တတ္ထ ရတနံ ဝိလောကေတွာ စရဏံ ရတနဝိလောကနစာရိကာ–ဋီကာသစ်၊] သော–ထို မဟာဝိဓိတမင်းသည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကံ–ဘဏ္ဍာတိုက်စိုး အမတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးပြီ၊ (ကိ)၊ တာတ–အမောင်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–သို့ကလောက်၊ ဣဒံ ဗဟုဓနံ–ဤ များစွာသောဥစ္စာတွေကို၊ ကေန–အဘယ်သူသည်၊ သံဃရိတံ–စုဆောင်းအပ်သနည်း၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ တုမှာကံ–အရှင်မင်းမြတ်တို့၏၊ ပိတုပိတာမဟာဒိဟိ–ခမည်းတော် ဘိုးတော်အစရှိသူတို့သည်၊ သတ္တမာ–၇ ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ယာဝကုလပရိဝဋ္ဋာ–

အထဝါ စတုဗ္ဗိဓော။ ။ဤနည်း၌ ကောသသဒ္ဒါသည် သန်လျက်အိမ်ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ သန်လျက်အိမ်သည် သန်လျက်၏ ထက်သည်၏အဖြစ်ကို ရွက်ဆောင်သကဲ့သို့ စစ်အင်္ဂါ ၄ ပါးလည်း မင်း၏တန်ခိုးကို ထက်မြက်အောင် ဆောင်ရွက်တတ်သောကြောင့် ကောသနှင့်တူ၏၊ ကောသောဝိယ–သန်လျက်အိမ်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ ကောသော၊ ထို စစ်အင်္ဂါ ၄ ပါး၏ ပြည့်စုံလုံ လောက်သည်ကို "ပရိပုဏ္ဏကောသ"ဟု ဆိုသည်။ [ယရုခေတ်၌လည်း ကောသ(စစ်အင်္ဂါ)ပြည့်စုံ သော တိုင်းပြည်သည် တန်ခိုးထက်၏။] ကောဋ္ဌာဂါရသဒ္ဒါတစ်ခု တည်းဖြင့်ပင် အလုံးစုံသော ဘဏ္ဍာထားရာ ဌာနကို ယူနိုင်သောကြောင့် "ကောဋ္ဌာဂါရံ တိဝိဓံ"ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ဓနံ သာရဂဗ္ဘံ(ဥစ္စာနှစ်ထားရာ တိုက်ခန်းကို၊) ကောသောတိ, ဓညဿ ထပနဋ္ဌာနဋ္ဌ (သွင်းထားရာ ကျီကိုလည်း) ကောဋ္ဌာဂါရံန္တိ ဒသေတွာ ဣဒါနိ တတော အညထာ တံ (ထို ကောသ ကောဋ္ဌာဂါရကို) ဒသေတုံ အထဝါတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ပေ၊တတ္ထ ကောဋ္ဌာဂါရဂ္ဂဟဏေနေဝ သဗ္ဗသာပိ ဘဏ္ဍာဋ္ဌပနဋ္ဌာနဿ ("ကုပ္ပဘဏ္ဍဋ္ဌပနဋ္ဌာနဿ–စောင့်ရှောက်ထိုက်သော ဘဏ္ဍာထားရာဌာန၏"ဟု ဋီကာသစ်၌ ရှိ၏၊) ဂဟိတတ္တာ တိဝိဓံ ကောဋ္ဌာဂါရန္တိ ဝုတ္တံ။ [ကုပ္ပသဒ္ဒါသည် "ကုပ္ပ"က ဖြစ်လာသော သဒ္ဒါတည်း၊ ရွှေ ငွေမှတစ်ပါး စောင့်ရှောက်ထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို ကုပ္ပဘဏ္ဍာဟု ဆိုလိုသည်၊ ကုပ္ပံ တဒည် တမ္မာဒိ–အဘိဓာန် (၄၈၆)။]

အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တိုင်အောင်၊ သံဃရိတ်-စုဆောင်းအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ ဣဒံ ဓနံ-ဤဥစ္စာတွေကို၊ သံဃရိတ္တာ-စုဆောင်းပြီး၍၊ တေ-ထိုခမည်းတော်, ဘိုးတော်အစရှိသူတို့သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတာ-သွားကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထို ခမည်းတော်, ဘိုးတော်အစရှိသူတို့သည်၊ မရဏ ဝသံ-သေခြင်း၏ အလိုသို့၊ ဝါ-သေမင်း၏ နှိုင်ငံသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကြရပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ [မရဏဝသံတိ မရဏသဿ, မရဏသင်္ခါတံ ဝါ ဝိသယံ၊-ဋီကာ၊] တာတ-အမောင်၊ အတ္တာနော-မိမိ၏၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ အဂ္ဂဟေ တွာဝ-မယူမူ၍သာလျှင်၊ ဂတာ-သွားကြကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဝဒေထ-မိန့်တော်မူပါကုန်သနည်း၊ ဧတံ ဓနံနာမ-ဤဥစ္စာမည်သည်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဂမနီယမေဝ-သွားထိုက်ပါသည်သာ၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ နော ဂမနီယံ-မသွားထိုက်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ [ဤပြဿနာများ၏ အဖြေကို ကိုယ်တိုင်သိပြီးဖြစ်သော်လည်း နောက်ဌဥစ္စာတို့ကို စွန့်ကြဲသောအခါ ရင်းနှီးသူလူအများတို့ ဆူပူမည်စိုးသောကြောင့် ထိုသူတို့အသံ မထွက်နိုင်အောင် ဘဏ္ဍာဂါရိကအမတ်ကို ဖြေဆိုစေသည်။] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ရာဇာ-သည်၊ နိဝတ္ထိတ္တာ-ပြန်နစ်၍၊ သိရိဂဗ္ဘေ-အသရေရှိသော တိုက်ခန်း၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ အဓိဂတာ ခေါ မေတိ အာဒီနိ-အစရှိသော အကြံတို့ကို၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဇဝ ၊ပေ၊ ဥဒပါဒိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ရှင်အာနန္ဒာလျှောက်အပ်သော စကားမဟုတ်, မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကို မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတည်း။]

၃၃၇-၈။ ဗြာဟ္မဏ အာမန္တေတွာတိ-ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်သနည်း၊ ကိရ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ-ဤမဟာဝိဓိတမင်းသည်၊ ဇဝံ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒေန္တေန နာမ-ပေးလှူသူမည်သည်၊ ဧကေန-တစ်ယောက်သော၊ ပဏ္ဍိတေန-ပညာရှိနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ မန္တေတွာ-တိုင်ပင်၍၊ ဒါတုံ-ပေးလှူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အနာမေန္တေတွာ-မတိုင်ပင်မူ၍၊ ကတကမ္မံ-ပြုအပ်သောအမှုသည်၊ ပစ္ဆာနုတာပံ-နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်ခြင်းကို၊ ကရောတိ- ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ ကြံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်ပြီ။

အာမန္တေတွာ။ ။ပါဠိတော်၌ "အာမန္တေတွာ ဧတာဒေါစ"ဟု ရှိ၏၊ "ခေါ်၍ ဤစကားကို ပြောပြီ" ဟုလည်း အနက်မှန်ရနိုင်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား နောက်၌ "ဧကေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ"ကို ကြည့်၍ အာမန္တေတွာကိုလည်း "မန္တေတုကာမော ဟုတွာ-တိုင်ပင်လိုသည်ဖြစ်၍"ဟု အနက်ပေးစေလို၏၊ အကြံလွန်ဟန်တူသည်။

အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ အယံ ရာဇာ–ဤမင်းသည်၊ မဟာဒါနံ–ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ဒါတုကာမော–ပေးခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ စ–ထိုသို့ ပေးလှူလိုပါသော်လည်း၊ အသေ–ထိုမင်း၏၊ ဇနပဒေ–၌၊ စောရာ–သူပုန်တို့သည်၊ ဗဟူ–များကုန်၏၊ တေ–ထိုသူပုန်တို့ကို၊ အဝူပသမေတွာ–မငြိမ်းစေမူ၍ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒေန္တသေ–ပေးသောမင်း၏၊ ခိရဒမိတဂ္ဂုလာဒိကေ–နို့ရည်, နို့ဓမ်း, ဆန်အစရှိကုန်သော၊ ဒါနသမ္ဘာရေ–အလှူ၏ အဆောက်အဦးတို့ကို၊ အာဟရန္တာနံ–ပို့ဆောင်ကြကုန်သော ယောကျ်ားတို့၏၊ နိပ္ပရိသာနံ–ယောကျ်ားမရှိကုန်သော၊ ဂေဟာနိ–အိမ်တို့ကို၊ စောရာ–သူပုန်တို့သည်၊ ဝိလုမ्पိသန္တိ–လုယူကုန်လတ္တံ့၊ ဇနပဒေါ–ဇနပုဒ်သည်၊ စောရာဘယေနေဝ–သူပုန်ဘေးကြောင့်ပင်၊ ကောလာဟလော–မငြိမ်မသက် ဆူပွက်သည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ တတော–ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ရညော–မင်း၏၊ ဒါနံ–အလှူသည်၊ စိရံ–ကြာမြင့်စွာ၊ နပဝတ္တိဿတိ–မဖြစ်လတ္တံ့၊ အသေ–ထိုမင်း၏၊ စိတ္တံပိ–သည်လည်း၊ ကေဠိ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ–တည်ကြည်သည်၊ နဘဝိဿတိ–မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ နံ–ထိုမင်းကို၊ ဇေတမတ္ထံ–ဤအကြောင်းအရာကို၊ သညာပေမိ–သိစေရတော့အုံ့၊ (ဣတိ စိန္တေသိ၊) တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တမတ္ထံ–ထို အကြောင်းအရာကို၊ သညာပေန္တော–သိစေလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘောတော ခေါ ရညောတိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–သံတော်ဦးတင်ပြီ။

တတ္ထ–ထို ဘောတော ခေါ် ရညောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သကဏ္ဍကောတိ–ကား၊ စောရကဏ္ဍကေဟိ–သူပုန်တည်းဟူသော ဆူးပြောင့်တို့ဖြင့်၊ သကဏ္ဍကော–ဆူးပြောင့်နှင့်တကွဖြစ်ပါ၏။ ပန္ထဒုဟနာတိ–ကား၊ ပန္ထဒုဟာ–လမ်းခရီးတို့ကို ဖျက်

စိန္တေသိ။ ။"စောရာ ဝိလုမ्पိသန္တိ, ဒါနံ နဝိရံ ပဝတ္တိဿတိ, စိတ္တံပိဿ ဧကဋ္ဌံ နဘဝိဿတိ" ဟူသော နောက်စကားကို ထောက်၍ ဇနပုဒ်၏ ခိုးသူဘေးရန်မှ ကင်းခြင်းအကျိုး, ယဇ်(ဒါန)၏ ကြာရှည်စွာ တည်ခြင်းအကျိုး, ရှင်ဘုရင်၏ စိတ်တည်ငြိမ်စွာ ပေးလှူနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ ကြံသည် ဟု မှတ်ပါ။

သကဏ္ဍကော။ ။သတ္တာနံ ဟိတသုခဿ ဝိဒ္ဓသနတော (စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) အဟိတဒုက္ခဿစ အာဝဟနတော စောရာဝေ ကဏ္ဍကာ (ဆူးပြောင့်ခလုတ်တို့တည်း)၊ [ရူပကအလင်္ကာနည်းအားဖြင့် ခိုးသူတို့ကိုပင် "ကဏ္ဍက"ဟု ဆိုသည်၊] တေဟိ စောရကဏ္ဍကေဟိ–တို့ဖြင့်၊ (သကဏ္ဍကောဒ္ဓစပ်)၊ [ရှေးပါဠိတော်စာအုပ်တချို့၌ "သကဏ္ဍကာ ဇနပဒါ"ဟု ဗဟုဝုစ်တွေ့ရ၏၊ နောက်၌ "ဇနပဒေ ဥဿာဟေန္တိ ဇနပဒံ နဝိဟေဌေဿန္တိ"ကို ထောက်၍ ဧကဝုစ်ရှိမှ ရှေ့နောက်ညီသည်၊ "ခေမဋ္ဌိတာ ဇနပဒါ" ၌ကား နယ်သူ နယ်သား လူအများကို ရည်သောကြောင့် ဗဟုဝုစ်သာ။]

ဆီးတတ်သူတို့ကို၊ ပန္ထယာတကာ–လမ်းခရီးတို့ကိုဖျက်ဆီးတတ်သူတို့ကို၊ (ဒိသဿန္တိ–ဌ် စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အကိစ္စကာရီ အသသာတိ–ကား၊ အကတ္တာဗ္ဗကာရီ–မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ အဓမ္မကာရီ–တရားမှကင်းသောအမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ ဒဿုဓိလန္တိ–ကား၊ စောရဓိလ်–ခိုးသူတည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ခလုတ်ကို၊ (သမ္ဘဟနိသဟမိ–ဌ် စပ်၊) ဝဓေနဝါတိ–ကား၊ မာရဏောနဝါ–သေစေခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကောဋ္ဌနေနဝါ–ထောင်းထု

ပန္ထဒုဟနာ။ ။ဒုဟာဓာတ်သည် (ဖျက်ဆီးခြင်း) အနက်ကို ဟောစ်၊ ပန္ထအရ လမ်းခရီးသာရသော်လည်း ခရီးလမ်းနှင့် ခရီးသွားသူတို့ကို မကွဲမပြား ဆိုအပ်သောအဘေဒေါပစာရနည်းအားဖြင့် (တစ်နည်း) ဌာနလမ်း၏အမည်ကို ဌာနီလမ်းသွားသူတို့ဌ် တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့် ခရီးသွားသူတိုင်အောင် ယူပါ၊ ဒုဟနာဌ် ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တားဟောဟု သိစေလိုမှ "ဒုဟာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပန္ထာနံ–တို့ကို+ဒုဟနာ ပန္ထဒုဟနာ၊ [တထာ ဂါမဝါသီနံ ယာတကာ ဂါမယာတကာ အဘေဒဝသေန, ဥပစာရေနစ နိဿယနာမသ(မှီရာဌာန နာမည်၏) နိဿိတေ ဝိ (မှီတတ်သော ဌာနီလူဒြဗ်ဌ်လည်း) ပဝတ္တနတော၊ ဧဝံ ပန္ထိကာနံ (ခရီးသွားသူတို့ကို) ဒုဟနာ ဟာဓနာ ပန္ထဒုဟာ၊– ဋီကာသစ်။]

အကိစ္စကာရီ။ ။ကိစ္စဌ် ရိစ္စပစ္စည်းကို "အကတ္တာဗ္ဗ"ဟု တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ တိုင်းပြည်ဌ် သူပုန်ဘေးတို့ဖြင့် မငြိမ်မသက် ဖြစ်နေပါလျက် မိမိက အခွန်အတုတ်ကို ကောက်ခံဆောင်ယူမှုကို ပြုနေခြင်းသည် မပြုထိုက်သောအမှုကို ပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအမှုကို "တရားနှင့် လျော်သည်"ဟု မဆိုထိုက်ရကား "အဓမ္မကာရီ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ [ဓမ္မတော အပေတသ အယုတ္တသ ကရဏသီလော (အဓမ္မကာရီ)၊ ယောဝါ အတ္တနော ဝိဓိတေ ဝတ္ထေ ဝတ္ထေ အနတ္ထတော ဘာယနေန ခတ္တိယေန ကတ္တဗ္ဗဓမ္မော(မိမိနိုင်ငံဌ် ထိုထိုစီးပွားမဲ့မှ စောင့်ရှောက်သော ခတ္တိယသည် ပြုထိုက်သော အကြင်မင်းကျင့်တရား ရှိ၏)၊ တသ အကရဏသီလော(ထိုမင်းကျင့် တရားကို ပြုလေ့မရှိ) တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ဒဿုဓိလ်။ ။သက္ကတဌ် "ဒသဓာတ်, ယုစ်ပစ္စည်းဖြင့် စ် အနုဗန်ချေ၍ ဒဿ–ကိုက်ဖြတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော ခိုးသူ"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိဌဌ် "ဒဿု"ဟု ဖြစ်၏၊ [ဒံသဓာတ်လည်း ကြိုကြ၏၊] ဓိလဓာတ်သည် ကဋ္ဌနတ္တ (ခက်မာသည်၏ အဖြစ်=ခက်မာခြင်း) အနက်ကို ဟောစ်၊ ဓိလတီတိ ဓိလ်–ခက်မာသော သစ်ငုတ်(ခလုတ်)၊ ထို သစ်ငုတ် ခလုတ်နှင့် တူသောကြောင့် ခိုးသူတို့သည် ဓိလမည်၏၊ ဒံသန္တိတိ ဒဿဝေါ၊ ဓိလ်ဝိယာတိ ဓိလ်၊ ဒဿဝေါ ဧဝ+ဓိလ် ဒဿုဓိလ်။

ဝဓေန။ ။ဟနဓာတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော ဝဓသည် "ပါဏဝဓော"စသည်ဌ် သတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောစ်၊ "အတ္တာနံ ဝဓိတ္တာ ဝဓိတ္တာ (ညှင်းဆဲ၍) ရောဒတိ"ဌ် ပုတ်ခတ် ညှင်းဆဲခြင်းအနက်ကို ဟောစ်၊ ထို ၂ နက်လုံးရသောကြောင့် "မာရဏောန–သတ်ခြင်း"ဟုလည်းကောင်း, "ကောဋ္ဌနေန–တံတောင် စသည်ဖြင့် ထောင်းထုခြင်း"ဟုလည်းကောင်း ၂ နက်ဖွင့်သည်။

ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနေနာတိ, အဒ္ဒုဗန္ဓနာဒိနာ-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း ထိပ်တုံးအစရှိသည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟာနိယာတိ-ကား၊ ဟာနိယာ-ဥစ္စာ ဆုံးရှုံးကြောင်းဖြစ်သော ဒဏ်တပ်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သတံ-တစ်ရာ ကို၊ ဂဏှာထ-ယူကြကုန်လော့၊ သဟဿံ-ကို၊ ဂဏှာထ-နှ်လော့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝတ္တိတဒဏ္ဍေန-ဖြစ်စေအပ်သော ဒဏ်တပ်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဂရဟာယာတိ-ကား၊ ပဉ္စသိခမုဏ္ဍကရဏ်-၅ ခုသော ဦးစွန်း ရှိအောင် ခေါင်းတုံးမှကိုပြုခြင်း လည်းကောင်း၊ ဂေါမယသိဉ္စန်-နွားချေးရေကို ဦးခေါင်း၌ သွန်းလောင်းခြင်း လည်းကောင်း၊ ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌၊ ကုဒဏ္ဍက

အဒ္ဒုဗန္ဓနာဒိနာ။ ။အဒ-ဘဏ္ဍဂေါဓာတ်, သဏ္ဌာတ၌ အဒိဓာတ်-ကူပစ္စည်းဖြင့် အဒ္ဒ။ ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ အဒ္ဒု ဟု ရှိ၏၊ ကူပစ္စည်းကို ရသ ပြုထားသည် ဟု ကြံပါ၊ အဒတိ ဘဏ္ဍတိ အနု ဘဝတိ ဒုက္ခံ ဧတ္ထ ဧတေနဝါတိ အဒ္ဒု-ဒုက္ခကို ခံစားသော အားဖြင့် ခံစားရာ ခံစားကြောင်း၊ ဗန္ဓိယတေ အနေနာတိ ဗန္ဓနံ-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း။

ဋီကာသစ်။ ။အဒ္ဒုနာမ ဒါရကွန္ဒေန ကတော ဗန္ဓနော ပကရဏဝိသေသော-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း အဆောက်အဦး အထူး (ထိပ်တုံး)၊ တေန+ဗန္ဓနံ အဒ္ဒုဗန္ဓနံ-ထိပ်တုံးဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ "တေန"ဟု ဆိုသော်လည်း သဏ္ဌာတ၌ ဣတ္ထိလိင် "အဒ္ဒု"ဟု ရှိသည်၊ [''အဒ္ဒုစ+သာ+ဗန္ဓနဉ္စ အဒ္ဒုဗန္ဓနံ-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း ထိပ်တုံး''ဟု ကမ္မဓာရည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏၊] အာဒိဖြင့် ရဇ္ဇုဗန္ဓန-(ကြိုးအနှောင်အဖွဲ့)၊သခ်ိလိကဗန္ဓန-(သံခြေကျဉ်း အနှောင်အဖွဲ့) ဃရဗန္ဓန-(အချုပ်ထောင် အနှောင်အဖွဲ့) စသည်ကို ယူပါ။

ဟာနိယာ။ ။ကိယာဒိ ဓာတုတ်သည် ဆွေးမြေ့ဆုံးရှုံးခြင်းအနက်ကိုဟောသကဲ့သို့ ဘူဝါဒိ ဟာဓာတ်လည်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ တို့ကြောင့် "ဟာနိယာ"ဟု ပရိယာယ်ဖွင့် သည်၊ တိ ပစ္စည်းကို နိပြု၊ ဋီကာသစ်၌ "ဟာကို ဓာပြု"ဟု ဆိုလေ၏၊ ဓာတုတ်လည်းရှိသောကြောင့် ထို ဋီကာစကားကို စဉ်းစားပါ၊ ဓိနာတိ ဧတာယာတိ ဓာနံ, ဧဟာတိ ဧတာယာတိ ဟာနိ-ဆုံးရှုံးကြောင်းဖြစ်သော ဒဏ်တပ်မှု။

ဂရဟာယ။ ။ဂရဟတိ ဧတာယာတိ ဂရဟာ-ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချကြောင်းဖြစ်သော (ကဲ့ရဲ့စရာ ကောင်းသော)အမှုအရာကို "ဂရဟာ"ဟု ယူပါ၊ ဦးစွန်းဖုတ် ၅ ခုမျှကို ချန်၍ ခေါင်းတုံးရိတ်ခြင်း ဟူသော ပဉ္စသိခမုဏ္ဍကရဏ, ဦးခေါင်း၌ နွားချေးရေကို လောင်းခြင်းဟူသော ဂေါမယသိဉ္စန, "တောက်"ဟု ခေါ်အပ်သော ဒုတ်အတိုကို လည်ပင်း၌ ဆွဲထားခြင်းဟူသော ကုဒဏ္ဍက ဗန္ဓနတို့ ကို "ဂရဟာ"ဟု ခေါ်သည်၊ [၄ တောင်မပြည့်သော ဒုတ်အတိုကလေးကို "ကုဒဏ္ဍက"ဟု ခေါ် ၏၊ ခုဒ္ဒကော+ဒဏ္ဍကော ကုဒဏ္ဍကော။] အာဒိဖြင့် သင်ဓုန်းဖြင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးနောက် ပြာ အထုတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း စသည်ကို ယူပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ယထာ ဟိ ခေတ္တေ ခီလံ (လယ်၌ သစ်ငုတ်သည်) ကသနာဒီနံ သုခပ္ပဝတ္တိ (ထွန်ခြင်း စသည်တို့၏ ချမ်းသာစွာဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း) မူလသန္ဓာနေန သသ ပရိဝုဒ္ဓိ'စ (ကောက်ပင်အမြစ်တို့၏ အဆက်အသွယ်အားဖြင့် ကောက်ပင်တို့၏ ကြီးပွားခြင်းကိုလည်း ကောင်း) ဝိဗန္ဓတိ၊ ဧဝံ ဒဿဝေါပိ (သူပုန်တို့သည်လည်း) ရဇ္ဇေ ရာဇာဏာယ သုခပ္ပဝတ္တိ-

၁၄ ကုဋ္ဌဒန္တသုတ် မဟာဝိဓိတ

ဗန္ဓနံ–တောက်ကို ဖွဲ့ချည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနိ–ဤသို့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ, ဂရဟပါပနေန–ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗာဇေနာယာတိ–ကား၊ ရဋ္ဌတော–တိုင်းပြည်မှ၊ နိဟရဏေန–နှင်ထုတ်ခြင်းအား ဖြင့်သော်လည်းကောင်း။

သမ္ဘူဟနိသာမီတိ–ကား၊ သမ္ဘာ–ကောင်းသော၊ ဝါ–သင့်သော၊ ဟေတုနာ–အကြောင်းဖြင့်၊ နယေန–နည်းလမ်းကျသော၊ ကာရဏေန–အကြောင်းဖြင့်၊ ဥဟနိသာမိ–ပယ်နှုတ်အုံ့၊ ဟတာဝေသေသကာတိ–ကား၊ မတာဝေသေသကာ–သေပြီးသူတို့မှ ကြွင်းကျန်သူတို့သည်၊ (“ ဘဝိဿန္တိ ” ၌ စပ်၊) ဥဿာဟေန္တိတိ–ကား၊

(တိုင်းပြည်ဝယ် မင်းအာဏာ၏ လွယ်ကူစွာဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း) မူလဝိရဒ္ဓိယာ ဧနေပဒ ပရိဝုဒ္ဓိ စ–(အခြေခံ၏ စည်ပင်ခြင်းငှာ ဧနပုဒ်၏တိုးပွားခြင်းကိုလည်းကောင်း) ဝိဗန္ဓတိတိ၊ ယခု ခေတ် သူပုန်များလည်း အုပ်ချုပ်သောမင်း၏ အာဏာကို လွယ်ကူစွာ မပြန့်နှံ့အောင်လည်းကောင်း, တိုင်းပြည်၌ စီးပွားရေး ညံ့ဖျင်းအောင်လည်းကောင်း ပြုကြသည်။

သမ္ဘူဟနိသာမိ။ ။သံ+ဥ+ဟနဓာတ်၊ သံ ဥပသာဂသည် “သမ္ဘာ”အနက် ဟောတည်း၊ ထို “သမ္ဘာ”အရ “အကောင်း”ဟူသည် “ကောင်းသောအကြောင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “ဟေတုနာ” ဟု အဘိဓေယျဖွင့်သည်၊ [ဋီကာသစ်၌ သမ္ဘာနှင့် ဟေတုနာကို “ပရိယာယဝစန”ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။] ထို သမ္ဘာ+ဟေတုနာကို “နယေန+ကာရဏေန”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ “နည်းလမ်းကျ သော အကြောင်း”ဟူသည် ဓမ္မသတ်ဥပဒေသနှင့် ညီသော်အကြောင်းတည်း၊ သတ်ဖို့ရန်သင့်သော ဥပဒေ, ထောင်းထုဖို့ရန်သင့်သော ဥပဒေ, ချုပ်နှောင်ဖို့ရန်သင့်သော ဥပဒေရှိ၏၊ ဤသို့ စသည် ဖြင့် ဥပဒေနည်းလမ်းအတိုင်း ပယ်နှုတ်ခြင်းကို “သမ္ဘာ+ဥဟန”ဟု ဆိုသည်။

ဥဟနိသာမိ။ ။ဥ ဥပသာဂသည် သက္ကတ၌ “ဥတ်”ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ (တ) ဗျည်းပျောက်သောကြောင့် နောက်၌ ဒွေဘော်လာဖို့ရန် အက္ခရာရှိလျှင် ဒွေဘော်လာစေ၏၊ ဥဒ္ဓမ်, ဥဋ္ဌါတော, ဥဿာဟော စသည်တည်း။ နောက်၌ ဒွေဘော်လာဖို့ရန် အက္ခရာမရှိလျှင် ဒီဃပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥ”ဟု ဒီဃပြုရသည်။ [နောက်၌ သရရှိလျှင်ကား “ဥဒယော”စသည်ဖြင့် ဒ အက္ခရာ လာရ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ဥတ်မှ, (တ်)ဗျည်းသည် သန္ဓိစပ်သောအခါ (ဒ်) ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။] ဥဟနိသာမိတိ ဥဒ္ဓရိဿာမိ အပနေဿာမိ–ပယ်ရှားအုံ့–ဋီကာ။

ဟတာဝေသေသကာ။ ။ရှေ့၌ ဝဓေနကို “မာရဏေန”ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို “မာရဏ” အဲရ “ဟတ–သတ်အပ်ပြီးသူ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “သတ်အပ်ပြီးသူ” ဖြစ်လျှင် “မတ–သေပြီးသူ” ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “မတာဝေသေသ”ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ၊ ဟတေဟိ–သတ်အပ်ပြီးသူတို့မှ+အဝသေသကာ, ဟတာဝေသေသကာ–တို့၊ မတေဟိ–သေပြီးသူတို့မှ+အဝသေသကာ မတာဝ သေသကာ။

ဥဿာဟေန္တိတိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယေ ဘောတော ရညော ဧနပဒေ ဥဿာဟေန္တိ ကသိ ဂေါရက္ခေ”ဟု အာဓာရ ၂ ချက် တွေ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဧနပဒေသည် သာမည အာဓာရ, ကသိ ဂေါရက္ခေကား ဝိသေသာဓာရတည်း၊ ထို ၂ ပုဒ်လုံးပင် “ဥဿာဟေန္တိ”၌ စပ်ရ၏၊ ဥပုဗ္ဗ+သဟ

ဥသာဟံ-အားထုတ်မှုကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏၊ အနုပ္ပဒေတူတိ-ကား၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော မျိုးစေ့, ထမင်းသည်၊ အပ္ပဟောန္တေ-မလောက်လသော်၊ ပုန-တစ်ဖန် (နောက်ထပ်)၊ အညမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗီဇေ-မျိုးစေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘတ္တေ-ထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကသိ ဥပကရဏဘဏ္ဍေ-လယ်လုပ်ခြင်း၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဒေတု-ပေးပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ပါဘတ် အနုပ္ပဒေတူတိ-ကား၊ သက္ခိ-သက်သေကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏေ-စာလွှာ၌၊ အနာရောပေတ္တာ-မတင်မူ၍လည်းကောင်း၊ မူလစ္ဆေဒ္ဒ ဝသေန-အရင်းကို ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပြန်၍ မတောင်းတော့ဘဲ၊) ဘဏ္ဍ မူလ-ဘဏ္ဍာ၏ အရင်းအနှီးကို၊ ဝါ-အရင်းအနှီးဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒေတု-

---

ဓာတ်, ဏ ပစ္စည်းဖြင့် "ဥသာဟော-အားထုတ်ခြင်း"ဟု ရှေးဦးစွာ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်စေပြီးမှ ကရောတိအနက်၌ မောဂ္ဂလ္လာန် ခါဒိကဏ္ဍ, ၁၅ သုတ်ဖြင့် "ဥသာဟံ" ဟူသော ဒုတိယန္တနောင်လာ ပစ္စည်းသက်, ဧပြုလျှင် "ဥသာဟေန္တိ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥသာဟံ ကရောန္တိ"ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် နာမဓာတ်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်းဟု မှတ်ပါ၊ "ဥဿဟိ"သု"ဟု ရှိရာ၌လည်း "ဥသာဟယိ"သု"ဟု (ဧကို အာယပြုလျက်) ရှိသင့်သည်၊ ["ဥသာဟကို ပြုခြင်း"ဟူသည် ရှေးကပင် ထို ကသိဂေါရကွ၌ အလေ့အလာ ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဗီဇဘတ္တကို ပေးရာအခါဝယ် ထို ကသိဂေါရကွအမှု၌ ဥသာဟကို ပြုကြခြင်း ဖြစ်သည်။] စာအုပ်တို့၌ "ဥဿဟန္တိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို အတိုင်းမှန်လျှင် ဥဿဟန္တိအတွက် ကံပုဒ်ရှိရလိမ့်မည်၊ ပါဠိတော်၌ ကံပုဒ်မရှိပါ။

အနုပ္ပဒေတု။ ။အနကို "ပုန"ဟု ဖွင့်၏၊ ဋီကာ၌ "အနုအန-ထပ်၍ထပ်၍"ဟု ဖွင့်၏၊ "နောက်ထပ်ပေးပါ" ဟု ဆိုသဖြင့် "ပဌမ ပေးအပ်ပြီးသော ဗီဇဘတ္တ၏ မလောက်လျှင်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ကျရောက်သောကြောင့် အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် "ဒိန္နေ အပ္ပဟောန္တေ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ "အညမ္ပိ ၊ပေ၊ သဗ္ဗံ"ကား ပဒေတု၌ ပ အတွက် အဖွင့်တည်း၊ ဗီဇ, ဘတ္တ, ကသိဥပကရဏ အားလုံးကို "ပ-အပြားအားဖြင့်"ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ ဗီဇနှင့် ဘတ္တ ၂ မျိုးသာလာသော်လည်း ကသိဂေါရကွ ၂ မျိုးတွင် ကသိနှင့်စပ်သော အရင်းအနှီးကိုလည်း ပေးသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကသိဥပကရဏဘဏ္ဍေ" ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဗီဇဘတ္တကိုသာ ဆိုခြင်းကို နိဒဿနနည်းဟု မှတ်ပါ၊ [ကသိ ဥပကရဏဘဏ္ဍံ (လယ်လုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဘဏ္ဍာဟူသည်) ဖာလ (ထယ်သွား) ပါဠေန (နင်တံ) ယုဂနင်္ဂလာဒိ၊ ဣမိနာ ပါဠိယံ ဗီဇဘတ္တမေဝ နိဒဿန ဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ၊-ဋီကာသစ်။]

သက္ခိ ၊ပေ၊ မူလစ္ဆေဒ္ဒဝသေန။ ။အရင်းအနှီးထုတ်ပေးရာ၌ ပြန်၍ ယူလိုသူတို့မှာ သက်သေလည်း ထားရ၏၊ စာချုပ်လည်း ချုပ်ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ပြန်၍တောင်းယူမည် မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအမှုကို မပြုရတော့၊ ထို့ကြောင့် "သက္ခိ ၊ပေ၊ မူလစ္ဆေဒ္ဒဝသေန"ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။

ပေးပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဘဏ္ဍာမူလဿ–အရင်အနှီးဖြစ်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ ပါဘတန္တိနာမ်–ပါဘတ်ဟူသော အမည်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ယထာ ဟ–အာဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ အပ္ပကေနာပိ မေဓာဝီ ၊ပေ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံ သန္ဓမန္တိ–ဟူ၍ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။မေဓာဝီ–မီးမွေးမှုတွင် ကျွမ်းကျင်သော ပညာရှိသည်၊ အဏုံ–အနည်းငယ်သော၊ အဂ္ဂိံ–မီးကို၊ သန္ဓမ် သန္ဓမန္တော–ကောင်းစွာမှုတ်လျက်၊ (မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ–မီးအစုကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ ဣဓ–ထင်ကြွစေသကဲ့သို့၊ ဝါ–ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ တထာ–ထို့အတူ၊) ဝိစက္ခဏော–ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုတွင် ကျွမ်းကျင်သော၊ မေဓာဝီ–ပညာရှိသည်၊ အပ္ပကေနပိ–အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော၊ ပါဘတေန–အရင်းအနှီးဖြင့်၊ အတ္တာနံ–မိမိကိုယ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ–ဥစ္စာခြံရံ၊ အတန်တန်ဖြင့်, ဖန်ဖန်တိုးစေ, တည်တံ့စေ၏။

ဘတ္တဝေတနန္တိ–ကား၊ ဒေဝသိကဘတ္တဗ္ဗော–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ပေးအပ်သော နေ့စာထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ မာသိကာဒိပရိဗ္ဗယဗ္ဗ–လတိုင်းလတိုင်းပေးအပ်သော လစာရိက္ခာအစရှိသောရိက္ခာကိုလည်းကောင်း၊ တဿတဿ–ထိုထို ယောက်ျားအား၊

ပါဘတ်။ ။ပါဘတသဒ္ဒါသည် လက်ဆောင် (တံစိုး) အနက်ကိုလည်းကောင်း, "မူလံတု ပါဘတံ ဘဝေ"ဟူသော (၄၇၁) အဘိဓာန်နှင့် အညီ အရင်းအနှီးဥစ္စာအနက်ကိုလည်းကောင်း ဟောအ၏၊ ဤနေရာ၌ မူလအနက်ကို ယူစေလို၍ "ဘဏ္ဍာမူလံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဌမမေဝ–အတိုးအပွားမရမီ ရှေးဦးစွာသာလျှင်+အာဘတံ–ဆောင်ယူအပ်သော ဥစ္စာတည်း၊ ပါဘတံ–ရှေးဦးစွာ ဆောင်ယူအပ်သော အရင်းအနှီးဥစ္စာ။

ဂါထာ။ ။ဤ သာဓကဂါထာသည် ဧကနိပါတ်, စူဠသေဋ္ဌဇာတ်၌လာသော ဂါထာ တည်း၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ "ပါဘတေနာတိ ဘဏ္ဍာမူလေန (အရင်းအနှီးဖြစ်သော ဘဏ္ဍာဖြင့်)၊ ဝိစက္ခဏောတိ ဝေါဟာရကုသလော (ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု၌ ကျွမ်းကျင်သော)၊ သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနန္တိ မဟန္တံ ဓနဋ္ဌ ယသဋ္ဌ ဥပ္ပါဒေတွာ တတ္ထ(ထို ဥစ္စာအခြံအရံ အကျော်အစောင်) အတ္တာနံ သဏ္ဌာပေတိ ၊ပေ၊ ယထာ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ပရိတ္တကံ အဂ္ဂိံ အနုက္ကမေန ဂေါမယစုဏ္ဏာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ မုခဝါတေန ဓမန္တော သမုဋ္ဌာပေတိ ဝမ္ပေတိ, မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ကရောတိ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤ ဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍ "ကြောက်သေတစ်ခု, အရင်းပြု, လေးလတွင်းဝယ်, နှစ်သိန်း ကြွယ်"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဘတ္တဝေတနံ။ ။ဘတ်ကို "ဒေဝသိကဘတ္တဗ္ဗော"ဟုလည်းကောင်း, ဝေတနံကို "မာသိ ကာဒိ ပရိဗ္ဗယဗ္ဗ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ [ဂတိအနက်ဟော ဘဇဓာတ် တနန်ပစ္စည်း, ဘဇကို ဝိပြု, ဤကို ဧဝဒ္ဒါပြု၍ "ဝေတနံ"ဟု ထောမနိဓိဆိုအ၏၊ ဝိဓာတ်လည်း ကြဲကြ၏၊ ဘဇတိ ဂစ္ဆတိ–အလုပ်သမား၏လက်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေတနံ (နေ့ခ, လခတည်း၊)] လတိုင်းလတိုင်း တစ်လအတွက် လစာကို"မာသိက ပရိဗ္ဗယ"ဟု ခေါ်အ၏၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေကဲ့သို့ "မာသေ မာသေ"

ကုလကမ္မသူရဘာဝါနုရူပေန–အမျိုးအားလျော်စွာ, အလုပ်အားလျော်စွာ, ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်အားလျော်စွာဖြင့်၊ ဌာနန္တရဂါမနိဂမာဒီဒါနေန–ရာထူးဌာနန္တရ, ရွာ, နိုဂုံးအစရှိသည်ကို ပေးခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓီ–တကွ၊ ဒေတု–ပေးပါလော၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ သကမ္မပသုတာဒီ–ကား၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီသု–လယ်လုပ်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း, အစရှိကုန်သော၊ သကေသု–မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မေသု–အလုပ်တို့၌၊ ဥယျုတ္တာ–အားထုတ်ကြကုန်သည်၊ ဗျာဝဋာ–ကြောင့်ကြစိုက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ "နု ဝိဟေဌေဿန္တိ–မညှင်းဆဲပါကုန်လတံ့"၌ စပ်၊) [ပသုတာ–၌ သုဓာတ်၏ အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ပြလိုမှ "ဥယျုတ္တာ ဗျာဝဋာ"ဟု ဖွင့်သည်။] ရာသိကောတိ–ကား၊ ဓနဓညာနံ–ဥစ္စာစပါးတို့၏၊ ရာသိကော–အစုကို ပြုတတ်သည်၊ ("ဘဝိ သတိ"၌ စပ်၊)...ခေမဋ္ဌိတာတိ–ကား၊ ခေမေန–ဘေးတို့၏ ကုန်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပဓာန, ဘာဝလောပကြဲ၊) ဋ္ဌိတာ–တည်ကုန်သည်၊ အဘယာ–ဘေးမရှိကုန်

ဟူသော ဝိစ္ဆာအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၊ ဋီကာသစ်၌ "မာသေ မာသေ+ဒါတဗ္ဗံ မာသိကံ"ဟု ပြု၏၊ "အာဒိသဒ္ဒေန အနပေါသထိကာဒိနိ (ဥပုသ်နေ့တိုင်း ပေးအပ်သောရိက္ခာအစရှိသည်တို့ကို) သင်္ဂဏှာတိ"ဟု ဆို၏။

ကုလ ၊ပေ၊ နုရူပေန။ ။ဒွန်၏နောက်၌ရှိသော အနုရူပပုဒ်ကို ရှေ့ပုဒ်တိုင်း၌ ယှဉ်စေ၍ "ကုလာနုရူပေန–ဓာတုသောဏိ အမျိုးစသော ထင်ရှားသော အမျိုးအားလျော်သဖြင့်၊ ကမ္မာနုရူပေန–အလုပ်အားလျော်သဖြင့်၊ သူရဘာဝါနုရူပေန–(စစ်တိုက်မှုစသည်ဝယ်) ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်အားလျော်သဖြင့်"ဟု အနက်မှတ်ပါ။ ["ကုလာနုရူပေန"နေရာဝယ် "ကုသလာ နုရူပေန–ထိုထိုကိစ္စ၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်အားလျော်သဖြင့်"ဟုလည်း ဋီကာသစ်၌ မူကွဲ ရှိ၏။] ထိုသို့လျော်အောင်ပေးရာ၌ အချို့အား သေနာပတိ စသော ရာထူးပေးခြင်း, အချို့အား ရွာစားဆုစသည်ကို ပေးခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ ကုလ စသည်အားလျော်စွာ ရာထူးစသည်ကို ပေးရသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဘတ္တဝေတနံ"ကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောစကား ဟု မှတ်ပါ။ [ကျမိနာ ဘတ္တဝေတနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တန္တိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ရာသိကော။ ။မိမိအလုပ်၌ အားထုတ်ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း, သူပုန်စသော ဘေး မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, အရှင်မင်း၏အတွက် ဓနဓညတို့၏ အစုအဝေးကို ပြုသူတွေများစွာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ["သကကမ္မပသုတတ္တာ အနုပဒ္ဒဝတ္တာစ ဓနဓညာနံ ရာသိကော–ရာသိကောကို "ရာသိကာရဘူတော–အစုကို ပြုတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ရာသိ+ကရောတိတိ ရာသိကော ("ဇနပဒေါ")ဟု ကြံပါ၊ "ရာသိကော–အစုသည်" ဟု ဆရာတို့ နိဿယ၌ ပေး၏။]

ခေမဋ္ဌိတာ။ ။"ခေမေန+ဋ္ဌိတာ ခေမဋ္ဌိတာ"ဟု ပြုစေလိုမှ "ခေမေန ဋ္ဌိတာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဇနပဒ်တို့သည် ဘေးကင်းရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်+တည်ကြ၏၊ "ဘေးရန် မရှိကြ" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ခေမဋ္ဌိတာကို "အဘယာ" ဟု အဓြာင့် ဖွင့်သည်။ [ခေမေန ဋ္ဌိတာတိ အနုပဒ္ဒဝေန

သည်၊ အကဏ္ဍကာတိ–ကား၊ စောရကဏ္ဍကရဟိတာ–ဓားပြ သူပုန်ဟူသော ဆူးညောင့်ခလုတ်မှ ကင်းကုန်သည်၊ မုဒါ မောဒမာနာတိ–ကား၊ မောဒါ–တချို့လူတို့က ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ မောဒမာနာ–အခြားသူတို့က ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ [အပြန်အလှန် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊–ဟူလို။] ဝါ–တစ်နည်း၊ အယ မေဝ–မောဒါ မောဒမာနာဟူသော ဤပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠေ–ပါဠိတော် ပါဠိရင်းတည်း၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ ပမုဒိတစိတ္တာ–ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ, ဝိဟရိဿန္တိ–၌ စပ်၊) ဣတိ (အယံ)–ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ပုရောဟိတ်၏ အလိုတည်း။

အပါရုတယရာတိ–ကား၊ စောရာနံ–သူပုန်တို့၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒ္ဒါရာနိ–တံခါးတို့ကို၊ အသံဝရိတ္တာ–မပိတ်မူ၍၊ ဝိဝဋ္ဋဒ္ဒါရာ–ဖွင့်အပ်သော တံခါးရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝိဟရိဿန္တိ–၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတာဒေါစာ တိ–ကား၊ ဧနပဒဿ–ဧနပုဒ်၏၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဣဒ္ဓဖီတဘာဝံ–ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်, စည်ပင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ ဘတ္တာ–သိ၍၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ (ဣဒ္ဓာမဟံ ဗြာဟ္မဏ မဟာယညံ ယဇိတုံ–စသော စကားကို၊) အဝေါစ–ပြောဆိုပြီ။

(ဘေးဥပါဒ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်) ပဝတ္တာ (ဖြစ်ကြကုန်သည်)၊ တေနာဟ အဘာယာတိ၊ ကုတောစိပိ ဘယရဟိတာတိ အတ္ထော (မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မှလည်း ဘေးမရှိကြ၊–ဟူလို၊)–ဋီကာသစ်။]

မုဒါမောဒမာနာ။ ။လူတချို့က ဝမ်းမြောက်သည်ကို "မုဒါ"ဟု ဆို၍, ထိုသူတို့ကဲ့သို့ အခြားသူတို့ကလည်း ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်ကြသည်ကို "မောဒမာနာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဆိုလို ရင်းမှာ–"အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြသည်"ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "အညမညံ ပမုဒိတစိတ္တာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ [မောဒန္တိတိ မုဒါ (မောဒါ)၊ မုဒါ၌ အပစ္စည်း၊ မောဒါ၌ ဏာပစ္စည်းဟု ကြံပါ။]

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "မောဒါယ မောဒမာနာ–ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်"ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ မုဒဓာတ်၏ ရောနှောခြင်း သံသန္ဒနအနက်ကို တားမြစ်လို၍ "မောဒါဟု ဝိသေသနပြုသည်"ဟု ဆိုလို၏၊ အကြံလွန်ဟန်တူသည်၊ ထို့ပြင်–အသံယောဂန္တဓာတ် ဖြစ်သော်လည်း ဝုဒ္ဓိအပြုမှာ ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "မုဒါ, မောဒါ"ဟု ပါ၌ ၂ မျိုးပြသည်၊–ဟု ဆို၏၊ မိမိကား "အပစ္စည်းနှင့် ဏာပစ္စည်းကွဲသောကြောင့် ပါ၌ ၂ မျိုးရှိရသည်"ဟု ထင်သည်။

အပါရုတယရာ။ ။ပ+အာ+ဝရဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဝရကို သုတ်ကြီးဖြင့် ရှုပြု၊ ပါဝရိယန္တေတိ ပါရုတာနိ–ပိတ်အပ်သော အိမ်တို့၊ နှ+ပါရုတာနိ အပါရုတာနိ၊ အပါရုတာနိ+ယရာနိ ယေသံ (ဧနပဒါနံ)တိ အပါရုတယရာ၊ ["ဧနပဒါ အပါရုတယရာ"ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိသည်။] "ဝိဝဋ္ဋဒ္ဒါရာ"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ။

ဒုတိယာမန္တနဝေသော
စတုပရိကၠာရ အဖွင့်

၃၃၉။ တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာတိ (ဧတ္ထ-ဌ၊ ဂုဏ္ဍတ္ထ-ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဒရိတ္ထာ, ဒဿာမိ)၊ (တစ်နည်း) ကိရ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏောာ-သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)၊ အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ မဟာဒါနံ-ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ အတိဝိယ-အလွန်သာလျှင်၊ ဥဿာဟဇာတော-ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလှူကြီးပေးဖို့ရန် အလွန်အားထုတ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အာနုယန္တေ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ ခတ္တိယာဒယော-ခတ္တိယအစရှိသူတို့ကို၊ အနာမန္တေတွာ-မသိစေမူ၍၊ (အသိမပေးဘဲ၊) သစေ ဒဿတိ-အကယ်၍ ပေးလှူအုံ့၊ (စဝံသတိ)၊ အဿ-ထို မင်း၏ အလှူ၌၊ တေ-ထို ခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ အတ္တမနာ-မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ နဘဝိဿန္တိ-မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်ပြုလသော်၊ ဒါနေ - အလှူ၌၊ တေ - ထို ခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ အတ္တမနာ - ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရိဿာမိ-အုံ့၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန ဟိ ဘဝန္တိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-သံတော်ဦးတင်ပြီ။

တတ္ထ-ထို တေန ဟိ ဘဝံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ နေဂမာတိ-ကား၊ နိဂမ ဝါသိနော-နိဂုံး၌ နေကုန်သော၊ ဧနပဒါတိ-ကား၊ ဧနပဒဝါသိနော-ဧနပုဒ်၌ နေကုန်သော၊ (ယေ ခတ္တိယာ-စသည်၌စပ်၊) အာမန္တယတန္တိ-ကား၊ အာမန္တေတု-သိစေပါလော၊ ဇာနာပေတု-သိစေပါလော၊ (အသိပေးပါလော၊) ယံ မမ အဿာတိ-ကား၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ယံ အနုဇာနနံ-ယင်းခွင့်ပြုခြင်းသည်၊ မမ-ငါ၏၊

အာနုယန္တာ။ ။တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ အနုယန္တိ အနုဝတ္တန္တိ (အစဉ်လိုက်ကြကုန်၏၊) ဣတိ အနုယန္တာ၊ အနုယန္တာဧဝ (သွတ္ထတ္ထ ဏပစ္စည်းသက်၍) အာနုယန္တော၊ ဥပမာ-အနုဘာဝေါ ဟုဒ်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ အာနုဘာဝေါ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ဋီကာဆရာတို့ လက်ထက်၌ "အာနုယန္တာ"ဟု ဝုဒ္ဓိရှိသော်လည်း တချို့ရှေးရိုက်စာအုပ်များ၌ ဝုဒ္ဓိမပါဘဲ "အနုယန္တာ"ဟု သာရှိသည်။ ["အာနုယုတ္တာ"ဟု ပါ၌တစ်မျိုး ရှိသေး၏၊ "တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ အနုယုဇ္ဇန္တိ-အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အနုယုတ္တာ၊ အနုယုတ္တာ ယေဝ အာနုယုတ္တာ"ဟု ပြုပါ။]

အာမန္တယတံ။ ။အာပုဗ္ဗ မန္တဓာတ်သည် အချို့နေရာ၌ ခေါ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ၏၊ အချို့နေရာ၌ သိစေခြင်း (အသိပေးခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ၏၊ ဤနေရာ၌ သိစေခြင်း အနက် ဟောတည်းဟုလည်းကောင်း, တံသည် ပဋ္ဌမိ တံဝိဘတ်တည်းဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "အာမန္တေတု ဇာနာပေတု"ဟု ဖွင့်သည်။

ဒီဃရတ္တံ–ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ–စီးပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ–ချမ်းသာခြင်းငှာ၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ အမစ္စာတိ–ကား၊ ပိယသဟာယကာ–ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ (သန္တိ–၌စပ်၊) ပါရိသဇ္ဇာတိ–ကား၊ သေသာ–ခတ္တိယ အမစ္စတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ အာဏာတ္တိကာရကာ–စေခိုင်းခြင်းကို ပြုလုပ်တတ်သူတို့သည်၊ (ဟောန္တိ–၌ စပ်၊) ယဇတံ ဘဝံ ရာဇာတိ–ကား၊ ဘဝံ–အရှင် မင်းမြတ်သည်၊ ယဇတေ–ပူဇော်ပါလော၊ ကိရ–ချဲ့၊ တေ–ထို ခတ္တိယ အစရှိသူတို့သည်၊ အယံ ရာဇာ–ဤမင်းသည်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဣဿရော–အစိုးရသူတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ပသယှ–လွှမ်းမိုး၍၊ [အသိမပေးလျှင် လွှမ်းမိုးရာ ရောက်သည်။] ဒါနံ–ကို၊ အဒတ္တွာ–မပေးမူ၍၊ အမှေ–ငါတို့ကို၊ အာမန္တေသိ–သိစေပြီ၊ (အသိပေးပြီ၊) အဟော–အံ့ဩဖွယ်ပါတကား၊ အနေန–ဤမင်းသည်၊ သုဒ္ဒ–ကောင်းစွာ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ အတ္ထာမနာ, (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ–သို့၊ (ဤသို့ ယဇတံ ဘဝံရာဇာဟူ၍၊) အာဟံသု–သံတော်ဦးတင်ကြကုန်ပြီ၊ ပန–ဗျတိရိက်ကား၊ အသ–ထိုမင်း၏၊ (ယညဋ္ဌာနံ ၌စပ်၊) အနာမန္တိတေ–မသိစေအပ်သော်၊ (အသိမပေးအပ်သော်၊) ယညဋ္ဌာနံ–ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်ကို၊ ဒဿနာယပိ–ကြည့်ရှုခြင်းငှာသော်မှလည်း၊ နိ အာဂစ္ဆေယျုံ–မလာကုန်ရာ။

ယညကာလော မဟာရာဇာတိ–ဟူသောစကားကို၊ (ဝဒန္တိ ၌စပ်၊) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဒေယျဓမ္မသို့–ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ အသတိ–မရှိသော်လည်းကောင်း၊ မဟလ္လကကာလေစ–ကြီးရင့်သူ၏ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ (ကြီးရင့်ရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊) ဧဝရူပံ–ဤသို့ သဘောရှိ

အမစ္စာ။ ။သင်္ကတာ၌ အမတ္ကသည် ပါဠိ၌ "အမစ္စ"ဟု ဖြစ်၏၊ "အမာ–မင်းနှင့်အတူ+ဝသတိ–နေတတ်၏၊ ဣတိ အမာတ္ကော"ဟု ထောမနီဝိ၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝသတိအနက်၌ တ္ကပစ္စည်း၊ တ္ကကို စပြု, ဒွေဘော်လာလျှင် "အမစ္စ"ဟု ဖြစ်၏၊ "မင်းနှင့် အတူနေ"ဟူသည်၊ ထို ထို ကိစ္စ၌ အတူတကွ ဖြစ်ကြသူများတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပိယသဟာယကာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တသို့ တသို့ ကိစ္စေ သဟ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ သဟာယကာ။

ပါရိသဇ္ဇာ။ ။ပရိသာနောင် ဘဝအနက်၌ ဏျသက်၍ (ဒ်)လာလျှင် "ပါရိသဒ္ဒ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဒ္ဒကို ဇပြု, ဒွေဘော်လာ၍ "ပါရိသဇ္ဇ"ဖြစ်သည်ဟု ကြံကြ၏၊ ပရိသတိ–ပရိသတ်၌+ဘဝါ–ဖြစ်သူတို့တည်း၊ ပါရိသဇ္ဇာ–တို့၊ ပြုအပ်ခဲ့သော ခတ္တိယ အမစ္စတို့မှ တစ်ပါးသော စေခိုင်းသမျှကိုပြုရသော အခြားလူများကို "ပါရိသဇ္ဇ"ဟု ဆိုသည်၊ [သင်္ကတာ၌ "ပရိတော–ပတ်ဝန်းကျင်၌+သီဒတိ ဂစ္ဆတိ–သွားတတ်၏၊ ဝါ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိသဒေါ"ဟု ပြု၍ နောက်လိုက်ငယ်သားဟူသော အနက်ကို ပြု၏၊ "ပရိသဒေ+ဘဝါ"ဟု ပြုလျှင် "ပါရိသဇ္ဇာ"ဟု ဖြစ်၍ နောက်လိုက်ငယ်သား၌ ပါဝင်သော စေခိုင်းမှုကို ပြုရသော အာဏာတ္တိကာရကများကို ရသောကြောင့် သာ၍ ရှင်းသည်။]

သော၊ (ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်သော၊) ဒါနံ–ကို၊ ဒါတုံ–ငှာ၊ နံ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ တွံ ပန–အရှင်မင်းမြတ်သည်ကား၊ မဟာဓနောစေဝ–များစွာသော ဥစ္စာရှိသည်လည်းကောင်း၊ တရုဏောစ–နုပျိုသည်လည်းကောင်း၊ (အသိ–ဖြစ်ပါ၏၊) ဧတေန–ဤအကြောင်း ၂ ပါးကြောင့်၊ တေ–အရှင်မင်းမြတ်၏၊ ယညကာလော–ယဇ်၏ အခါပါတည်း၊ (ယဇ်ပူဇော်ချိန်ပါတည်း၊) ကတိ–ဤသို့သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေန္တာ–ပြကြကုန်လျက်၊ ဝဒန္တိ–သံတော်ဦးတင်ကြကုန်၏၊ အနုမတိပက္ခာတိ–ကား၊ အနုမတိယာ–ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ပက္ခာ–မိမိဘက်သားတို့သည်၊ အနုမတိဒါယကာ–ခွင့်ပြုခြင်းကို ပေးကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာထည့်၍ ဘဝန္တိ ၌စပ်၊) ကတိအတ္ထော–နက်။

ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တိတိ–ကား၊ ပရိဝါရာ–အခြံအရံတို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ပန–ဆက်၊ ရထော ၊ပေ၊ စက္ကဝိရိယောတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အလင်္ကာရော–တန်ဆာကို၊ ပရိက္ခာရောတိ–ပရိက္ခာရဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ရထော–မဂ္ဂင်ရထားသည်၊ သေတပရိက္ခာရော–စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလဟူသော ဖြူစင်သောတန်ဆာရှိ၏၊ ဈာနက္ခော–ဈာန်ဟူသော ဝင်ရိုးရှိ၏၊ စက္ကဝိရိယော–ဝီရိယတည်းဟူသော စက်ဘီးရှိ၏။]

အနုမတိပက္ခာ။ ။အနုမတိသဒ္ဒါသည် အနုဇာနန (အနုညာ) အနက်ကို ဟော၏၊ ပက္ခာကို "သပက္ခာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ပက္ခ"အရ သူ့ဘက်သား+ကိုယ့်ဘက်သား ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ "ကိုယ့်ဘက်သား"ကို ယူပါ–ဟူလို၊ အနုမတိယာ–ယဇ်ပူဇော်ဖို့ရန် ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့်+ပက္ခာ–ကိုယ့်ဘက်သားတို့တည်း၊ အနုမတိပက္ခာ–တို့၊ ဆိုလိုရင်းမှာ–"ယဇ်ပူဇော်ဖို့ရန် အခွင့်ပေးကြသူများဖြစ်ကြသည်" ဟူလို။

ပရိက္ခာရာ။ ။ယည်ံ ပရိကရောန္တိတိ ပရိက္ခာရာ၊ ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ပြီးသော ခတ္တိယ၊ အမစ္စ ပါရိသဇ္ဇ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိနေစယိက ၄ မျိုးတို့သည် ယဇ်ကို ထက်ဝန်းကျင် ပြုပြင်တတ်ကြ (အားပေးတတ်ကြ) ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိက္ခာရာကို "သမ္ဘာရာ–ယဇ်၏ အဆောက်အဦး"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ ထို သမ္ဘာရကိုပင် ယဇ်၏အခြံအရံကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "ပရိဝါရာ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အုဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ရထော ၊ပေ၊ ဧတ္ထ။ ။ဤပါဠိကား မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, အဝိဇ္ဇာဝဂ်, ဈာဏသောတိ ဗြာဟ္မဏသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ပရိက္ခာရသဒ္ဒါသည် အလင်္ကာရအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထိုအနက်ကိုကား ဤ၌ မလိုအပ်ဟု ပြလို၍ ဤပါဠိတော်ကို ထုတ်ပြသတတ်၊ "ရထောတိ ဗြဟ္မယာနသည်တော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂရထော၊ သေတပရိက္ခာရောတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလာလင်္ကာရော၊ ဈာနက္ခောတိ ဝိပဿနာသမ္ဘယုတ္တာနံ ပဋ္ဌန် ဈာနင်္ဂါနံ ဝသေန ဈာနမယအက္ခော၊ စက္ကဝိရယောတိ ဝီရိယစက္ကော" စသည်ဖြင့် ဋီကာသစ်၌ ပြထားသည်၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်သာ ဖွင့်၍ ဋီကာဟောင်း၌ မဖွင့်သောကြောင့် ဤပါဠိသည် နောက်ဆရာတို့ အဓိပ္ပာယ်ပြောရာမှ အပိုဝင်လာသောပါဠိ ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဝိနိတမင်း၏ဂုဏ်အင်္ဂါဟူသော
အဋ္ဌပရိက္ခာရအဖွင့်

၃၄၀။ အဋ္ဌဟင်္ဂေါဟိတိ–ကား၊ ဥဘတော သုဇာတတာဒီဟိ–ဥဘတောသုဇာတ၏အဖြစ် အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌဟိ–နှင်သော၊ အင်္ဂေါဟိ–အင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတော ၌စပ်)၊ ယသသာတိ–ကား၊ အာဏာထပနသမတ္ထတာယ–အာဏာကိုထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အာနုဘော်ဖြင့်၊ ("သဟာတိမညေ–လွမ်းမိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏"၌စပ်)။

သဒ္ဓါတိ–ကား၊ ဒါနသဒ္ဓါ–၏၊ ဖလံ–အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ သဒ္ဓဟတိ–ယုံကြည်၏၊ ဒါယကောတိ–ကား၊ ဒါနသူရော–ပေးလှူခြင်း၌ရဲရင့်၏၊ သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ– ယုံကြည်ခြင်းမျှဖြင့်သာ၊ နတ္ထိ–မတန်ရပ်၊ ပရိစ္စဇိတုမ္ပိ–စွန့်လွှတ်ခြင်းငှာလည်း၊ သက္ကောတိ–စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤကားအနက်၊ ဒါနပတိတိ–ကား၊ ယံ ဒါနံ–အကြင်ပေးလှူထိုက်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒေတိ–ပေးလှူ၏၊ တဿ–ထို ပေးလှူထိုက်သောပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ ပတိ–အရှင်သည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဒေတိ၊ ဒါသော–ကျွန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) နဲ (ဒေတိ)–ပေးလှူသည်မဟုတ်၊

ယသသာ ။ ။ယသုဓာတ်သည် ပယတန–လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ အရာအားလျော်စွာ အခြံအရံကိုလည်းကောင်း အကျော်အစောကိုလည်းကောင်း ဟောဏ်၊ ဤနေရာ၌ကား ရန်သူတို့ကို လွမ်းမိုးကြောင်းဖြစ်သော တန်ခိုးအာနုဘော်ကိုဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "အာဏာထပန သမတ္ထတာယ"ဟု ဖွင့်သည်။ "အာဏာထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် တန်ခိုးအာနုဘော်တည်း။ [ယသသာတိ ပဋ္ဌဝိဓေန (တေဇ, ဥဿာဟ, မန္တာ, ပဘူ, သတ္တိအားဖြင့် ၅ မျိုးအပြားရှိသော) အာနုဘာဝေန၊ တေနာဟ–အာဏာထပန သမတ္ထတာ ယာတိ၊–ဋီကာသစ်]

သဒ္ဓါ, ဒါနသူရော။ ။"သဒ္ဓါ ယဿ အတ္ထိတိ သဒ္ဓါ" ဟုပြု၊ ထို သဒ္ဓါရှိသူဟူသည် "ဒါတာ ဒါနဖလံ ပစ္စနုဘောတိ–အလှူရှင်သည် အလှူ၏အကျိုးကို စံစားရ၏"ဟု ယုံကြည်သူတည်း၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒါန၏အကျိုးကိုသိ၏၊ သို့သော်စွန့်ကြဲရာ၌ကား ရဲရဲဝံ့ဝံ့မရှိ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဒါနသူရဟု မခေါ်ရ၊ ဒါန၏အကျိုးကိုလည်းသိ၊ သိသည့်အလျောက် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ စွန့်ကြဲစွမ်းနိုင်သူကိုသာ ဒါနသူရဟု ခေါ်ရသည်။

တဿ ပတိ ဟုတ္ဝာ။ ။မိမိပေးလှူရမည့် ဒါနဝတ္ထုကို အာရုံပြုကာ လောဘဖြစ်၍ နေတတ်၏၊ ထို လောဘကို ကောင်းစွာလွမ်းမိုး၍ ပေးသူသည် ဒါနပတိတည်း၊ လောဘကို လွမ်းမိုးနိုင်သော ဒါနစေတနာသည် အရှင်သခင်အစစ်တည်း၊ စေတနာ၏ ဒါနပတိအမည်ကို အလှူရှင်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အလှူရှင်ကို "ဒါနပတိ"ဟု ဆိုသည်၊ [ကာရဏောပစာရဝစနမေတံ၊ ပရတောပိ (နောကိ ဒါသ, သဟာယတို့၌လည်း၊) ဒေသေ နယော၊–ဋီကာသစ်။]

သဟာယော–သဟာယ်ချင်းသည်၊(ဟုတ္တာ)နေ(ဒေတိ)၊ဟိ–ချဲ့၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တာနာ–မိမိသည်၊ ဝါ–ကိုယ်တိုင်၊ မဒုရံ–ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အာဟာရကို၊ ဘုဉ္ဇတိ–စား၏၊ ပရေသံ–သူတပါးတို့အား၊ အမဒုရံ–မချိုမြိန် မကောင်းမြတ်သော အာဟာရကို၊ ဒေတိ–ပေးလှူ၏၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနသခ်ါတသ–ဟုဆို အပ်သော၊ ဒေယျဓမ္မသ–ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ ဒါသော,ဟုတ္တာ ဒေတိ၊ [တဏှာ ဒါသဗျသ ဥပဂတတ္တာ–တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊–ဋီကာ။]

ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ–အကြင်အာဟာရကို၊ အတ္တာနာ–ကိုယ်တိုင်၊ ဘုဉ္ဇတိ–စား၏၊ တဒေဝ–ထိုအာဟာရကိုပင်၊ ဒေတိ၊ သော–သည်၊ (ဒါနသခ်ါတသ, ဒေယျဓမ္မသ၊) သဟာယော–သည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဒေတိ၊ (တသ ပိယဘာဝါနိသဇ္ဇနတော–ထိုအလှူဝတ္ထု၏ နှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ "ဒါနဝတ္ထုက နှစ်သက်စရာ သဟာယနှင့် တူသောကြောင့်" ဟူလို။) ပန–ကား၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တာနာ–ကိုယ်တိုင်၊ ယေန ကေနစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအာဟာရဖြင့်၊ ယာပေတိ–မျှတ၏၊ ပရေသံ–တို့အား၊ မဒုရံ–ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သောအာဟာရကို၊ ဒေတိ၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဒါနသခ်ါတသ ဒေယျဓမ္မသ–၏၊) ပတိ–အရှင်သည်၊ ဧဋ္ဌကော–အကြီးအကဲသည်၊ သာမီ–အစိုးရသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဒေတိ၊ [တတ္ထ–(ထို ဒါနဌ) တဏှာယ ဒါသဗျတော အတ္တာနံ ပရိမောစေတွာ အဘိဘုယျ ပဝတ္တနတော၊ – ဋီကာသစ်၊] အယံ–ဤမဟာဝိဓိတမင်းသည်၊ တာဒိသော–ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သူသည်၊ (ပတိ, ဧဋ္ဌက, သာမီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊) ဣတိအတ္ထော။

သမဏ ၊ပေ၊ ယာစကာနံတိဧတ္ထ–ဟူသောဤပါဠိ၌၊ သမိတပါပါ– ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမဏာ–သမဏာတို့ မည်၏၊ ဗာဟိတပါပါ–မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့မည်၏၊ ဒုဋ္ဌတာ–ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးရခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော၊ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ–ဆင်းရဲသော လူတို့သည်၊ ကပဏာတိ–ကပဏာတို့မည်၏၊ ပထာ

သမဏ ဗြာဟ္မဏ။ ။သမိတပါပကို သမဏဟုလည်းကောင်း, ဗာဟိတပါပကို ဗြာဟ္မဏ ဟု လည်းကောင်း, ဖွင့်ခြင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေအားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းတည်း –ဟု ဋီကာတို့ ဆိုကြသည်၊ သို့သော် သာသနာပဖြစ်သော မဟာဝိဓိတမင်း၏ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရဟန္တာသမဏ ဗြာဟ္မဏ များ မရနိုင်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို ရိုးရာအတိုင်း ဖွင့်ခြင်း ဟုသာမှတ်ပါ။

ကပဏ။ ။သက္ကဋ္ဌ ကရိပဏသည် ပါဠိ၌ "ကပဏ"ဟုဖြစ်၏၊ ကပမာတ်သည် သနားခြင်းအနက်၌ဖြစ်၏၊ ကပိယတေ–သနားအပ်၏၊ ဣတိ ကပဏော၊ (သနားစရာကောင်းသူ)၊ ထို့ကြောင့် "ဒုဋ္ဌတာ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ" ဟုသရုပ်ဖော်သည်။ [ဒုဋ္ဌတာကို "ဒုက္ခရဲ ဇီဝိတ(ခဲယဉ်းစွာ

ဝိနော–ခရီးသွားဧည့်သည်တို့သည်၊ အဒ္ဓိကာတိ–တို့မည်၏၊ ယေ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ("ထောမယမာနာ ဝိစရန္တိ ၌စပ်၊) "ဣဒံ–အလိုရှိအပ်ကောင်းမြတ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်ပါပေပြီ၊ ကန္တံ–နှစ်သက်ဖွယ် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ (ဒိန္နံ)၊ မနာပံ–စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ (မြတ်နိုးဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို) (ဒိန္နံ)၊ ကာလေန–သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အခါ၌၊ (ဒိန္နံ)၊ အနဝဇ္ဇံ–အပြစ်မရှိသောပစ္စည်း ဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်ပါပေပြီ၊ ဒဒံ–ပေးလှူစဉ်၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ပသာဒေယျ–ကြည်လင်စေရာပါ၏၊ ဘဝံ–အရှင်သည်၊ ဗြဟ္မလောကံ–ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဂစ္ဆတု–ရောက်ပါစေသတည်း၊ ဣတိအာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ဒါနဿ–အလှူ၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ထောမယမာနာ–ချီးမွမ်းကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ–လှည့်လည်ကုန်၏၊ (တေ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) ဝနိဗ္ဗကာတိ–တို့မည်၏။

ယေ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပသတမတ္တံ–တစ်လက်ဖက်မျှလောက်သော ကောက်စပါးကို၊ ဒေထ–ပေးပါကုန်၊ သရာဝမတ္တံ–ရေသောက်ခွက် တစ်ခွက်မျှလောက်သော ယာဂုထမင်းစသည်ကို၊ ဒေထ–ပေးပါကုန်၊ ဣတိအာဒိနိ–ဤသို့အစရှိကုန်သော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ–ပြောဆိုရ၊ (ဝနိဗ္ဗကတို့ကဲ့သို့ ဂုဏ်ကို မချီးမွမ်းဘဲ ပြောဆိုရ၊) ယာစမာနာ–တောင်းကြကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ၊ (တေ)–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယာစကာတိ–တို့မည်၏၊ သြပါနဘူတောတိ–ကား၊ ဥဒပါန

အသက်မွေးရခြင်းသို့)+ဥပဂတာ–ကပ်ရောက်သူတို့" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဒလိဒ္ဒမောတ်လည်း ဒုဂ္ဂတအနုက်ကိုပင်ဟော၏၊ ဒလိဒ္ဒတီတိ ဒလိဒ္ဒေါ – ဤဆင်းရဲသူကိုပင် မြန်မာတို့က "အထီးကျန်သူ" ဟု ခေါ်ကြ၏။

အဒ္ဓိကာ။ ။အဒ္ဓါနံ +ဂစ္ဆန္တီတိ အဒ္ဓိကာ –တစ်ယူဇနာဝက်ထက်မနည်းသော ခရီးရှည်သွားသူတို့ကို "အဒ္ဓိကာ"ဟု ခေါ်၏၊ ပထာဝိသဒ္ဒါ အဒ္ဓိက၏ပရိယာယ်တည်း၊ ပထေ– လမ်းခရီး ၌+ဂစ္ဆန္တီတိ ပထာဝိနော၊ ဝိပစ္စည်း၊ ထ၌ ဒီဃပြု။

ဝနိဗ္ဗကာ။ ။သက္ကတ၌ ဝနိယကသည် ပါဠိ၌ "ဝနိဗ္ဗက" ဟု ဖြစ်၏၊ ယကို ချေလျှင် "ဝနိက"ဟု လည်းရှိ၏၊ "ဝဏ္ဏေတွာ–ဒါနကိုလည်းကောင်း, ဒါနရှင်ကိုလည်းကောင်း ချီးမွမ်း၍၊ ဝကတိ–တောင်းယူတတ်၏၊ ဣတိ ဝနိဗ္ဗကော" ဟု အဘိဓာနပဒီပိကာသူစိန် ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒူပပဒ ဝက–အာဒါနေဓာတ်တည်း။ ဝဏ္ဏကို ဝနိပြုဟုလည်းဆိုသည်၊ မြန်မာသူတောင်းစားတို့၏ ချီးမွမ်း၍တောင်းပုံမျိုးတည်း၊ ဤသို့ "ဝနိဗ္ဗက"အရ ချီးမွမ်း၍ တောင်းသူကို ရသောကြောင့် "ယာစက"အရ၌ မချီးမွမ်းဘဲ တောင်းသူကို ယူရသည်။

သြပါနဘူတော။ ။သြဂါဟေတွာ–သက်ဆင်း၍+ပိယတေ ဧတ္ထာတိ သြပါနံ–သက်ဆင်း၍ သောက်ရာရေကန်, မြစ်စသည်တို့၏ ရေဆိပ်၊ သြပါနံဝိယ+ဘူတော သြပါနဘူတော။ [သြပါနံ ဝုစ္စတိ သြဂါဟေတွာ ပါတဗ္ဗတော နဒီ တဠာကာဒိနံ သဗ္ဗသာဓာရဏတိတ္ထံ၊ သြပါနံ ဝိယ+ဘူတောတိ သြပါနဘူတော၊–ဋီကာ၊ ဥဒက+ပိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥဒပါနံ၊ ဥဒကမှ ကကိုချေ၊ (တစ်နည်း) ဥဒကကို ဥဒပြု။]

ဘူတော–ရေဆိပ်သဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗေသံ–ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ–တို့နှင့်၊ သာဓာရဏာပရိဘောဂေါ–ဆက်ဆံသော သုံးဆောင်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)–ဖြစ်၍၊ စတုမဟာပထေ–လမ်း ၄ ခုတို့၏ဆုံရာ လမ်းမကြီး၌၊ ခတ ပေါက္ခရဏီဝိယ–တူးအပ်သော ရေကန်သည်ကဲ့သို့၊ ဟုတ္တာ ၊ ("ပုညာနိ–တို့ကို၊ ကရောတိ–၏"၌စပ်) ဣတိအတ္ထော–နက်။

သုတဓာတသဿတိ ဇတ္ထ–သုတဓာတသဿဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သုတမေဝ–ကြားနာ အပ်ပြီးသော အတတ်ပညာသည်ပင်၊ သုတဓာတံ–သုတဓာတမည်၏၊ [ဓာတသဒ္ဒါအတွက် အနက်အထူးမရှိ–ဟု ပြသည်။] အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နအတ္ထေ စိန္တေတုံတိ ဇတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဒေ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အတိတေ–လွန်လေ ပြီးသော ဘ၀၌၊ ပုညသ–ကောင်းမှု၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာယေ၀–ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်သာလျှင်၊ (ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊) အယံသမ္ဘတ္တိ–ဤပြည့်စုံခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဒေ၀–သို့၊ စိန္တေန္တော–ကြံစည်သော် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတိတံ–လွန်လေပြီးသော၊ အတ္ထံ–အကြောင်းအရာကို၊ စိန္တေတုံ–ကြံစည်ခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလော နာမ–စွမ်းနိုင်သူမည်သည်၊ ဟောတိ–၏။

ဣဒါနိ–၌၊ ပုညံ–ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ၀–ပြု၍သာလျှင်၊ ဝါ–ပြုမှသာလျှင်၊ အနာဂတေ–အနာဂတ်ဘ၀၌၊ သမ္ဘတ္တိ–ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ပါပုဏိတုံ–ရောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ စိန္တေန္တော, အနာဂတံ–သော၊ အတ္ထံ စိန္တေတုံ, ပဋိဗလောနာမ ဟောတိ၊ ဣဒံ ပုညကမ္မံနာမ–ဤ ကောင်းမှုကံမည်သည်၊ သပ္ပုရိသာနံ–သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အာစိဏ္ဏံ–အလေ့အကျင့်တည်း၊ မယှဉ္စ–ငါ၏လည်း၊ (ငါမှာလည်း၊) ဘောဂါပိ–စည်းစိမ်တို့သည်လည်း၊ သံ၀ိဇ္ဇန္တိ–ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ ဒါယကစိတ္တာမိ–ပေးလှူတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း၊ ဝါ–ပေးလှူကြောင်းစိတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ–၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–သည်၊ ပုညာနိ–ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောမိ–ပြုအံ့၊ ဣတိ စိန္တေန္တော, ပစ္စုပ္ပန္နံ–သော၊ အတ္ထံ စိန္တေတုံ ပဋိဗလောနာမ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အတီတေ။ ။ပါဠိတော်၌ "ပဋိဗလော အတီတာ ၊ပေ၊ စိန္တေတုံ" အရ "အတီတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နဖြစ်သော အတ္ထတို့ကို ကြံစည် စဉ်းစားခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်း" ဟူသည် အတိတ် အနာဂတ် အတ္ထအတွက် အနုမာန (မှန်းဆတတ်သော) ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း, ပစ္စုပ္ပန်အတ္ထအတွက် ဣတိကတ္တမ္ဘူတာ–(ဤသို့ ပြုထိုက်၏ဟု စဉ်းစားဉာဏ်)ဖြင့်လည်းကောင်း ကြံစည်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်းတည်း။ ဘုရားရှင်ကဲ့သို့ တိုက်ရိုက် သိမြင်သောအားဖြင့် စွမ်းနိုင်ခြင်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "အတိတေ ပုညသ ကတတ္တာ"စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆက်ဦးဆုံ။– ။ပစ္စုပ္ပန်ဘ၀၌ ပေါများသော စည်းစိမ်ကို တိုက်ရိုက် မြင်ရလျှင် ရှေးဘ၀၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့ပြီးဟု မှန်းဆ၍သိသောဉာဏ်သည် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကို အစဉ်လျှောက်၍ အတိတ်အကြောင်းကို နှိုင်းချိန်တတ်သော အတိတာနုမာနဉာဏ်မည်၏၊ ယခုဘ၀၌

ဣတိ ဣမာနိတိ–ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ယထာဝုတ္တာနိ–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဧတာနိ–ဤအင်္ဂါတို့သည်၊ (ဘဝန္တိ–၁ စပ်၊) [ဣတိကို ဧဝံဟုလည်းကောင်း, ဧဝံကို "ယထာဝုတ္တာနိ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၍ ဣမာနိကို "ဧတာနိ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ကိရ–ချဲ့၊ အဋ္ဌဟိ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဧတေဟိ အင်္ဂေဟိ–တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတသမ–ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ–အလှူသို့၊ ဝါ–ပေးလှူရာအရပ်သို့၊ သဗ္ဗဒိသာဟိ–အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့မှ၊ မဟာဇနော–များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ဥပသက်မတိ–ချဉ်းကပ်၏၊ ပန–ဗျတိရိတ်ကား၊ (အဋ္ဌဟိ, ဧတေဟိ အင်္ဂေဟိ) အသမန္နာဂတသမ–မပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ–သို့၊ (ဥပသက်မိတဗ္ဗံ နဲ့ မည္ယတိ–၌ စပ်၊) အယံ ဒုဒ္ဓါတော–ဤမကောင်းသော ဇာတ်ရှိသူသည်၊ ကိတ္တကံ–အဘယ်မျှလောက်သော၊ ကာလံ–ကာလပတ်လုံး၊ ဒဿတိ–ပေးလှူနိုင်လတ္တံ့နည်း၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ–နလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဥပစ္ဆိန္နိသတိ–ဖြတ်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ–ဤသို့ အစရှိသော အကြံတို့ကို၊ စိန္တေတ္တာ–ကြံစည်၍၊ ကောစိ–အချို့သည်၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗံ–ချဉ်းကပ်ထိုက်၏ဟူ၍၊ နဲ့ မည္ယတိ–မမှတ်ထင်တတ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အဋ္ဌ–ကုန်သော၊ ဧတာနိ အင်္ဂါနိ–တို့ကို၊ ပရိကၠာရာ ဘဝန္တိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာနိ။

ကောင်းမှုပြုခြင်းကို အစဉ်လိုက်၍ အနာဂတ်ဘဝ၌ သမ္ပတ္တိရတော့မည်ဟု နှိုင်းချိန်တတ်သော ဉာဏ်သည် အနာဂတာနုမာနဉာဏ် မည်၏၊ "ငါမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာလည်း ရှိ၏၊ ပေးလှူလိုသော စိတ်လည်းရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ယခုပြုထိုက်၏"ဟု သိသောဉာဏ်သည် ဣတိကတ္တဗ္ဗတာဉာဏ်မည်၏။

●ဧတေဟိ ကိရ။ ။ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ခဲ့သော အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့တွင် အမှ–မဟာဒုနတာစသော အင်္ဂါတို့သည် အလှူဒါန အကြီးအကျယ်ပြုရာ၌ မရှိလျှင် မဖြစ်သော အင်္ဂါများဖြစ်၍ ထို အင်္ဂါတို့ကို ပြထိုက်ပါပေ၏၊ သုဇာတတာ, သုရူပတာဟူသော အင်္ဂါ ၂ ပါးကား မရှိသော်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ထည့်ရပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဧတေဟိ ကိရ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိ၌ရှိအတိုင်းသိပါ။

မှတ်ချက်။ ။မဟာဇနော ဥပသက်မတိ၏ နောက်၌ "အယံ ဒုဒ္ဓါတော"စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုစကားသည် ရှေ့စကားနှင့် အဆက်မတဲ့ပါ၊ ထို့ကြောင့် နောက်ပုရောဟိတ်၏ အင်္ဂါကို ပြရာ၌ "ဧတေသု ဟိ အသတိ ဧဝံ ဒုဒ္ဓါတသ"ဟု ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "အသမန္နာဂတသ ပန ဒါနံ"ဟု ရှိသင့်ကြောင်းကို ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြ၏၊ ဤသို့ရှိမူလည်း "ဥပသက်မိတဗ္ဗံ မည္ယတိ"၏ ကံပုဒ်ဖြစ်သော ဒါနံဟု တိုက်ရိုက်ရှိ၍ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသည်၊ ["ကောစိ"နေရာ၌ "ကေနစိ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ရှိသည်ကား မည္ယတိ၏ ကတ္တားပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ၊]

စတုပရိကွာရာဒိအဖွင့်

၃၄၁။ သုဇ ပဂ္ဂဏှန္တာနံတိ–ကား၊ မဟာယာဂပဋိဂ္ဂဏှနဋ္ဌာနေ–ကြီးစွာသော ယဇ်ကို ခံယူရာဌာနဌ၊ ဒါနကဋ္ဌေ–ပေးလှူကြောင်းဖြစ်သော ယောက်ချိုကို၊ ပဂ္ဂဏှန္တာနံ–ကိုင်ကုန်သော၊ (ဗြာဟ္မဏာနံ, ပဌမောဝါ, ဒုတိယောဝါ–ဌ စပ်)၊ ဣမေဟိ စတူဟိတိ–ကား၊ သုဇာတာဒီဟိ–သုဇာတ အစရှိကုန်သော၊ ဧတေဟိ–ဤအဂ်ါတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတော ဌ စပ်) ဟိ–ချဲ့၊ ဧတေသု–ဤ ၄ ပါးသော အဂ်ါတို့သည်၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဧတေသုပိ" ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] အသတိ– မရှိကုန်လသော်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဒုဇ္ဇာတသ–မကောင်းသောဇာတ်ရှိသူ၏၊ သံဝိဇာနေန–စိမ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဝတ္တေဒါနံ–ဖြစ်သော ဒါနသည်၊ ကိတ္တက်–အဘယ်မျှ လောက်သော၊ ကာလံ–ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တိသတိ–ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒီနိ–ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တွာ–ပြောဆို၍၊ ဥပသက်မိတာရော–ချဉ်းကပ်လိုသူတို့သည်၊ နဟောန္တိ–မရှိကုန်၊ ပန–အနွယ်ကား၊ ဧတေသု–ဤအဂ်ါ ၄ ပါးတို့သည်၊ သတိ–ရှိကုန်လသော်၊ ဂရဟိတဗ္ဗာဘာဝတော–ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥပသက်မန္တိယေဝ–ချဉ်းကပ်ကုန်သည်သာ၊ [ဤဝါကျ၌လည်း "ဧတေသု ပန သတိ ဂရဟိတဗ္ဗာဘာဝတော" ဟု ရှိမှ စကားအဆက် ကောင်းသည်။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣမာနိပိ–ဤအဂ်ါ ၄ ပါးတို့ကိုလည်း၊ ပရိကွာရာဘာဝန္တိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာနိ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

၃၄၂။ တိသော ဝိဓာ ဒေသေသိတိ–ကား၊ တိဏိ–အစ, အလယ်, အဆုံးအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ထပနာနိ–ကောင်းမှုအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ်အောင် ထားတတ်သော အဝိပဋိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ–ပြောဟောပြီ၊ ကိရ–ချဲ့၊ [ဝိဓာ–ထပနာပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ရှေ့ဌ်ပြခဲ့ပြီ။] သော–ထိုပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒဒမာနာနာမ–ပေးလှူသူတို့မည်သည်၊ တိဏ္ဏံ–အစ, အလယ်, အဆုံးအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ဌာနာနံ–ဌာနတို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ – အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောဌာနဌ၊ စလန္တိ – တုန်လှုပ်တတ်ကုန်၏၊ [ဝိပွဋိသာရ ဖြစ်ခြင်းကို တုန်လှုပ်ဟု ဆိုသည်။] ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဣမံ ရာဇာနံ–ဤမင်းကို၊ တေသု ဌာနေသု–ထိုဌာနတို့ဌ၊ ပဌမတရညေဝ–ယဇ်မပူဇော်မီ ရှေးဦးစွာပင်၊ နိစ္စလံ–မတုန် မလှုပ်သည်ကို၊ ကရောမိ–ပြုအံ့၊ ဣတိ,

---

ဣတိ အာဒီနိ။ ။ပုရောဟိတ်၏ အဂ်ါကိုပြုရာ၌ "သုဇာတ, အဇ္ဇာယက, သီလဝန္တ, ပဏ္ဍိတ" ဟု ၄ ပါးကို ပါဠိတော်၌ ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ သုဇာတ၏ပြောင်းပြန် "ဒုဇ္ဇာတသ သံဝိဓာနေန" တစ်ခုကိုသာ အဌကထာပြု၏၊ အာဒိဖြင့် "ဧဝံ အနဇ္ဇာယကသ ၊ပေ၊ ဒုဿီလသ ၊ပေ၊ ဒုပ္ပညသ သံဝိဓာနေန ပဝတ္တေဒါနံ ကိတ္တက် ကာလံ ပဝတ္တိသတိ" တို့ကို ယူပါ။

စိန္တေသိ၊ တေန–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အသ–ထိုမင်းအား၊ တိသော–ဘုပါးကုန်သော၊ ဝိဓာ–ဝိပွဋ္ဌိသာရကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော အဝိပွဋ္ဌိသာရတရားတို့ကို၊ ဒေသေသိ–ပြောဟောပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [ဆရာတို့ကား "ကသ္မာ တိသော ဝိဓာ ဒေသေသိ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ "သောကိရ"စသည်ကို ဝိသဇ္ဇနာဝါကျဟု ယူဆတော်မူပြီးလျှင် "ဣတိ ဝိသဇ္ဇနံ"ဟု ပေးကြ၏၊ မိမိကား ဣတိသဒ္ဒါကို "အပိ"ဟု ထင်သည်။]

သော, ဘောတော ရညောတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ–ကရိဏီးဝိဘတ်၏ အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌၊ သာမိဝစနံ–သာမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဘောတောရညာတိ–ဟူ၍၊ ပါဠေါ–ပါဠိတော်ပါ၌သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိသေး၏)၊ [အဝုတ္တကတ္တားဟော ဖြစ်သောကြောင့် "ဘောတောရညာ"ဟု တတိယန္တလည်း ရှိ၏၊ ရှိလျှင် သာ၍ အနက်ဖြောင့်၏။]

ဝိပွဋ္ဌိသာရော နာ ကရဏီယောတိ–ဟူသောပါ၌ဖြင့်၊ (ဒသေတိ ၌စပ်၊) ဘောဂါနံ–စည်းစိမ်တို့၏၊ ဝိဂမဟေတုကော–ကင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ကုန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော)၊ ပစ္ဆာနုတာပေါ–နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းကို၊ နာ ကတ္တာဗ္ဗော–မပြုထိုက်ပါ၊ ပန–အနွယကား၊ ပုဗ္ဗစေတနာ–ပုဗ္ဗစေတနာကို၊ (ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော စေတနာကို၊) အစလာ–မတုန်လှုပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [(တစ်နည်း) "အစလံ–မတုန်လှုပ်အောင်"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ–တည်စေထိုက်၏၊ ဟိ–အကျိုးကား၊ ဧဝံ–ဤသို့ ပုဗ္ဗစေတနာကို မတုန်မလှုပ်အောင်တည်စေ

ကရဏတ္ထေ။ ။"ကရဏတ္ထေ"ဟု ဆိုသော်လည်း ကရိဏီးအနက်မဟုတ်, နာ ကရဏီယော ၌ စပ်ရသော ကတ္တားအနက်တည်း။ တတိယာဝိဘတ်သည် များသောအားဖြင့် ကရိဏီးအနက်ကို ဟောသောကြောင့် တတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်ကိုလည်း "ကရဏတ္ထေ"ဟု ဆိုထားသည်၊ ယေဘုယျနည်း ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်၊ [ယေဘုယျေန ဟိ ကရဏဟေတုကဝစနဿ အတ္ထဘာဝတော အနုတ္တကတ္တာဝ(အဝုတ္တကတ္တား အနက်ကိုပင်) ကရဏတ္ထောတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတော–ဋီကာသစ်။]

ပုဗ္ဗစေတနာ။ ။ပစ္ဆာနုတာပ ဟူသော နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်မှု မရှိခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုလျှင် "ပုဗ္ဗစေတနာ ပန အစလာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ"ဟု မိန့်သည်၊ "အစလာ–မတုန်မလှုပ်"ဟူသည် စေတနာပျက်ဖွယ် ရှိစေကာမူ စေတနာမပျက်စေဘဲ ခိုင်မြဲအောင်ထားခြင်းတည်း။ [အစလာတိ ဒဠှာ၊ ကေနစိ အသံဟီရာ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည် (တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းသည်) မဆွဲဆောင်အပ် မဆွဲဆောင်နိုင်။]

ဧဝဉ္စိ ဒါနံ မဟပ္ဖလံ။ ။"ဧဝံ ၊ပေ၊ ဟောတိ"သည် ပုဗ္ဗစေတနာ ခိုင်မြဲခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသော လဒ္ဓဂုဏ်စကားတည်း၊ ထိုအကျိုး၏ မဟပ္ဖလဖြစ်ဖို့အရေးကို မြှော်တွေးလိုက်လျှင် ယုခုဘဝ၌ အလျှဒါန၏ ချောချောမောမော ဖြစ်ဖို့ရန် (ပုဗ္ဗစေတနာ မပျက်ဖို့ရန်) အရေးကြီး၏၊

အပ်သော်၊ ဒါန်–ဒါနစေတနာသည်၊ မဟပ္ဖလံ–များသောအကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏၊ [တစ်နည်း, ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗစေတနာ–ကို၊ အစလံ–အောင်၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ–တည်စေထိုက်သနည်း၊ ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ ပုဗ္ဗစေတနာကို မတုန်မလှုပ်အောင် တည်စေအပ်သော်၊ ဒါနံ–သည်၊ မဟပ္ဖလံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗစေတနာ–ကို၊ အစလံ–အောင်၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ–၏၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ–၏။] ဣတရေသုပိ–ပုဗ္ဗစေတနာဌာနမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝီသု–၂ ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု–မုဉ္စစေတနာဌာန, အပရစေတနာ ဌာနတို့၌၊ ဧသေव နယော–ဤနည်းပင်တည်း။

ဟိ–မှန်၊ မုဉ္စစေတနာပိ–စွန့်လွှတ်ကြောင်း စေတနာကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာစ–နောက်၌ အောက်မေ့ကြောင်းစေတနာကိုလည်းကောင်း၊ နိစ္စလာဝ–မတုန်လှုပ်သည်ကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗာ–ပြုထိုက်၏၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာ

ထို့ကြောင့် ထိုအကျိုးသည်ပင် ပုဗ္ဗစေတနာ ခိုင်မြဲခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်ပြန်ရကား "တထာ ပတိဋ္ဌာပနပါယံပိ (ထိုသို့ မတုန်မလှုပ် တည်စေခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း) ဒဿနွော ဧဝဉ္စိတိ အာဒိမာဟ"ဟု အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဋီကာသစ်၌ ကျမ်းတက်သည်၊ ရှေ့အဖို့၌ ဝိပွဋိသာရဖြစ်မှုဖြင့် မညစ်နွမ်းသောကြောင့် ထို ဒါနစေတနာသည် မဟပ္ဖလဖြစ်သည်"–ဟူလို၊ ဤ ကျမ်းတက်ကိုကြည့်၍ နိဿယ၌ တစ်နည်း အနက်ပေးသည်။ [ဒါန၏ ရှေ့၌ဖြစ်စေ နောက်၌ဖြစ်စေ ဝိပွဋိသာရဖြစ်မှုဟူသော အကုသိုလ်ခြိုရံလျှင် တိဟိတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း သြမက (အညံ့စား)ဖြစ်၍ ဒ္ဝိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုသာ ပေးနိုင်သည်။]

မုဉ္စစေတနာ။ ။မုဉ္စတိ ဧတောယာတိ မုဉ္စာ၊ မုဉ္စာစ+သာ+စေတနာစာတိ မုဉ္စစေတနာ–ဒါနဝတ္ထုကို စွန့်လွှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အလယ်စေတနာကို မုဉ္စစေတနာ ဟု ခေါ်သည်၊ နှမြှောတွယ်တာမှုမရှိဘဲ မုတ္တစာဂတာ–(လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်စွန့်ခြင်း) ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရ (မလျှုမ်ရှေ့အဖို့က ပြုပြင်မှုရှိခြင်း၏) အစွမ်းဖြင့် မွန်မွန်မြတ်မြတ် ထက်ထက်သန်သန်ရှိခြင်းကို မုဉ္စစေတနာ၏ အစလဟု ဆိုသည်၊ [မုဉ္စစေတနာတိ ပရိစ္စာဂစေတနာ၊ တသာ နိစ္စလဘာဝေါ နာမ မုတ္တစာဂတာ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန ဥဇ္ဇာရဘာဝေါ၊–ဋီကာ။] မုဉ္စစေတနာပိ၌ ပိ (အပိ)ဖြင့် ပုဗ္ဗစေတနာကို ပေါင်းသည်။

ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာ။ ။"လှူဒါန်းပြီးမှ နောက်၌ မိမိအလှူကို ပြန်၍ အောက်မေ့ကြောင်းစေတနာ"ကိုပင် "အပရစေတနာ"ဟု ခေါ်သည်၊ စေတနာစ၌ စသဒ္ဒါကား မုဉ္စစေတနာကိုဆည်းသော သမုစ္စည်းတည်း၊ "ငါသည် အလှူကို (တစ်ချို့အရာ၌ ကြီးစွာသောအလှူကို) ပေးလှူရပေပြီ၊ 'အော်' ကောင်းလေစွ ကောင်းလေစွ"ဟု မိမိအလှူကို လေးလေးပင်ပင် ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းကို အပရစေတနာ၏ မတုန်မလှုပ်ခြင်း (ထက်သန်ခြင်း)ဟု ဆိုသည်။

အားဖြင့်၊ အကရောန္တသ–မပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒါနံ–သည်၊ မဟပ္ဖလံ–သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဥဇ္ဇာရေသု–မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂေသု–စည်းစိမ်တို့၌၊ စိတ္တမ္ပိ–သည်လည်း၊ နံ နမတိ–မညွတ်၊ (ကဿဝိယ)–အဘယ်သူ၏ကဲ့သို့နည်း၊ မဟာရောရုဝံ–မဟာရောရုဝင၏သို့၊ ဥပပန္နသ–ကပ်ရောက်ရသော၊ သေဋ္ဌဂဟပတိနော–အိမ်ရှင်သူဌေး၏၊ (စိတ္တံ) ဝိယ–စိတ်ကဲ့သို့တည်း။ [ဤ၌လည်း "ကသ္မာ မုဏ္ဍစေတနာပိ ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာစ နိစ္စလာဝ ကာတဗ္ဗာ၊ ယသ္မာ, တထာ အကရောန္တသ ဒါနံ နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ၊ နာပိ ဥဇ္ဇာရေသု ဘောဂေသု စိတ္တံ နမတိ၊ မဟာရောရုဝံ ဥပပန္နသ သေဋ္ဌဂဟပတိနော ဝိယ၊ တသ္မာ, မုဏ္ဍစေတနာပိ ၊ပေ၊ နိစ္စလာဝ ကာတဗ္ဗာ"ဟု တစ်နည်းပေးပါ။]

၃၄၃။ ဒသာဟာကာရေဟိတိ–ကား၊ ဒသဟိ–၁၀ ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ (ပဋ္ဌိဝိနောဒေသိ ၌စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ တသ–ထို ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား၏၊ ဒဝံ–ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ အယံ ရာဇာ–ဤမင်းသည်၊

တထာ ၊ပေ၊ နံ မဟပ္ဖလံ။ ။ဤစကားလည်း "ဒဝံ ဟိ"စသော စကားကဲ့သို့ ဗျတိရေက အားဖြင့် အကြောင်းပြစကားဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ထိုသို့ မုဏ္ဍ–အပရစေတနာတို့ကို ခိုင်မြဲအောင် မပြုလျှင် မဟပ္ဖလ မဖြစ်သောကြောင့် ထိုစေတနာ ၂ ပါးကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုထိုက်သည်၊–ဟူလို။ [တဒုဘယစေတနာနံ နိစ္စလကရဏပါယံ ဗျတိရေကတော–အကျိုးမရှိခြင်းဟူသော ပြောင်းပြန်အားဖြင့်) ဒသေတုံ တထာ ၊ပေ၊ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။] ဤကျမ်းတက်ကို ကြည့်၍ နိဿယ၌ တစ်နည်း အနက်ပေးသည်။

နာပိ ဥဇ္ဇာရေသု ၊ပေ၊ နမတိ။ ။ဤဝါကျကား အပရစေတနာကို ခိုင်မြဲအောင် မပြုခြင်း (အပရစေတနာ ချို့တဲ့ခြင်း၏၊) အကြောင်းပြတည်း၊ အပရစေတနာ ချို့တဲ့လျှင် (ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာများ၌ လှူသည့်အတွက်) မွန်မြတ်သောစည်းစိမ်ကို ရသော်လည်း ထိုစည်းစိမ်၌ ခံစားလိုစိတ်မရှိဘဲ လှူဆင်းရဲကဲ့သို့ စားသောက်နေထိုင်တတ်သည်။

မဟာ ၊ပေ၊ ဂဟပတိနော ဝိယ။ ။အပရစေတနာချို့တဲ့မှကြောင့် စည်းစိမ်၌ စိတ်မညွတ်ပုံကို ဥဒါဟရဏ် သက်သေပြလို၍ "မဟာရောရုဝံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို သူဌေးသည် သာသနာပဖြစ်သော ရှေးဘဝတစ်ခု၌ ရှင်ဘုရင်ထံ အခစားသွားခါနီးဝယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကိုမြင်၍ သူဌေးကတော်အား ဆွမ်းလှူလိုက်ရန် မှာကြားသွားလေသည်၊ ပြန်လာသောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် တွေ့ပြန်၍ လှူလိုက်အပ်သောဆွမ်းကို ကြည့်ပြီးလျှင် "ဤဆွမ်းကို အိမ်ကအစေခံတို့အား ကျွေးရတာက ကောင်းသေးရဲ့ (ထိုသို့ကျွေးလျှင် သူတို့က ကျေးဇူးတင်၍ အလုပ်ကို ကောင်းမွန်စွာ လုပ်လိမ့်မည်) ဟု တွေးတောကာ အလှူခိုင်းမိတာ မှားပေါ့"ဟု ဝိပဿနာဝိဿဘရ ဖြစ်လေသည်၊ ထို ဝိပဿနာဝိဿဘရကြောင့် နောင်အခါ သူဌေးစည်းစိမ်ရသော်လည်း ခံစားလိုစိတ်မရှိဘဲ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေလိုစိတ်သာ ရှိလေသည်၊ ထို့ပြင် တူကလေးကို အမွေခွဲပေးရမှာစိုး၍ သတ်မိခဲ့သောကြောင့် ရှေးကလည်း ငရဲ၌ဖြစ်ခဲ့ရ, ယခုဘဝမှ နောက်၌လည်း "မဟာရောရုဝ ငရဲ၌ ဖြစ်ရလိမ့်ဦးမည်။ [ဝတ္ထုအကျယ်ကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

ဒုသီလေ–သီလမရှိသော အလျှုံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ယသမေ–အကြင် ငါ၏၊ (ဒါနံ–အလှူကို၊) ဧဝရူပါ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဒုသီလာ–သီလ မရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘုဉ္ဇန္တိ–သုံးဆောင် စားသောက်ကြကုန်၏၊ တသ မေ–ထို ငါ၏၊ ဒါနံ–သည်၊ နသ္သတိဝတ–ဗျက်စီးချေပေါ့တကား၊ ဣတိ–ဤသို့တွေး၍၊ သီလဝန္တေသုပိ–သီလရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌လည်း၊ ဝိပွဋ္ဌိသာရံ–နှလုံးမသာယာခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေဿတိ–ဖြစ်စေလတ့၊ (တတော–ထိုသို့ ဖြစ်စေခြင်း ကြောင့်၊) ဒါနံ–သည်၊ မဟပ္ဖလံ–များသောအကျိုးရှိသည်၊ နဿ ဘဝိဿတိ–မဖြစ်လတ့၊ စ–ဆက်၊ ဒါယကာနံ–ပေးလှူတတ်သူတို့၏၊ (အလှူရှင်တို့၏၊) ဝိပွဋ္ဌိ သာရောနာမ–နှလုံးမသာယာခြင်း မည်သည်၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကတောဝ–အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ကြောင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အသ–ထိုမင်း၏၊ ပဌမမေဝ–မလှူမီ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ တံ ဝိပွဋ္ဌိသာရံ–ကို၊ ဝိနောဒေမိ–ပယ်ဖျောက်ရတော့အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီ၊ တသ္မာ–ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒသဟိ–ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ–တို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ယုတ္တံ–သင့်သော၊ (တစ်နည်း) ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ယုတ္တံ–ဖြစ်သင့်သော၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကေသု–အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝိပွဋ္ဌိသာရံပိ–ကိုလည်း၊ ဝိနောဒေသိ–ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ [ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကေသုပိ၌ ပိဖြင့် တိသောဝိဓာတုန်းက ဝိပွဋ္ဌိသာရ ပယ်ဖျောက်ရပုံကို ပေါင်း။] ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အာကာရေဟိ။ ။အာ သဒ္ဒါသည် မရိယာဒါ (အပိုင်းအခြား) အနက်ဟောတည်း၊ "မည်သည့်အကြောင်းသည် မည်သည့်အကျိုးကို ပေးနိုင်၏"ဟု အကြောင်း အပိုင်းအခြား အကျိုး အပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ထို-အပိုင်းအခြားအားလျော်သော အကျိုးကို ပြုတတ်သောကြောင့် အကြောင်း ကိုပင် "အာကာရ" ဟု ခေါ်သည်၊ [အာကရောတိ အတ္တာနော အနုရူပတာယ သမရိယာဒံ သပရိစ္ဆေဒံ (အပိုင်းအခြားနှင့်တကွ) ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ အာကာရော၊–ဋီကာ။]

သီလဝန္တေသုပိ။ ။ပိ (အပိ)ဖြင့် ဒုသီလကိုပေါင်းသည်၊ "ဒုသီလ၌သာ ဝိပွဋ္ဌိသာရ ကိုဖြစ်စေသည်မဟုတ်သေး, မိမိစည်းစိမ်၏ ကုန်မည်အရေးကိုတွေးကာ သီလဝန္တတို့၌လည်း ဝိပွဋ္ဌိသာရကို ဖြစ်စေတတ်သေး၏"ဟူလို။

ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကတောဝ။ ။အားကြီးသော ဝိပွဋ္ဌိသာရကို ရည်ရွယ်၍ "ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကတောဝ" ဟု ဆိုသည်၊ "အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က မကောင်းသောကြောင့် (တချို့မှာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရန်ဖြစ် ရတတ်သေးသောကြောင့်) ဝိပွဋ္ဌိသာရ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ရတတ်၏"ဟူလို၊ အနည်းငယ်သော ဝိပွဋ္ဌိသာရကား အလှူဝတ္ထု၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ရတတ်, အခြေအရံ ဝိုင်းဝန်း ကူညီသူတို့၏ ညံ့ဖျင်းမှုကြောင့်လည်း (ငါ လှူရတာ မှားသည်–ဟု) ဝိပွဋ္ဌိသာရ ဖြစ်တတ်သေး၏။ [ပဋ္ဌိဂ္ဂါဟကတောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဗလဝတရံ ဝိပွဋ္ဌိသာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဒုဗ္ဗလော ပန ဒေယျဓမ္မတော ပရိဝါရဇနတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ၊–ဋီကာသစ်။]

တေသံယေဝ တေနာတိ–ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၌ စပ်၊) တေသံယေဝ–ထိ ပါဏာတိပါတီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သာ၊ တေန ပါပေန–ထိ မကောင်းမှုကြောင့်၊ အနိဒ္ဓော–အလိုမရှိထိုက်သော၊ (တပစ္စည်းသည် အရဟာအနက်ဟောတည်း။) ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ပါလတံ့၊ အညေသံ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (အနိဒ္ဓော ဝိပါကော) နု (ဘဝိဿတိ)–ဖြစ်လတံ့ မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏၊ ယဇတံ ဘဝံတိ–ကား၊ ဘဝံ–အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ ဒေတု–ပေးလှူတော်မူပါလော၊ (ဤ၌ ယဇတံအရ ယဇနဟူသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းမဟုတ်, အလှူပေးခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဒေတု"ဟု ဖွင့်သည်။) သဇ္ဇတံတိ–ကား၊ ဝိသဇ္ဇတု–လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လွှတ်တော်မူပါလော၊ အန္တရံတိ–ကား၊ အဗ္ဘန္တရံ–အတွင်း၌၊ (စိတ္တမေဝ ပသာဒေတု ၌စပ်၊) [အဗ္ဘန္တရန္တိ အဒ္ဓတ္တံ သကသုဒ္ဓာနေ–ဋီကာ။]

၃၄၄။ သောဋ္ဌသ ၊ပေ၊ သန္ဓသေသသီတိ–ကား၊ ဣဓ–ဤနေရာ၌၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ရညော–မင်း၏၊ မဟာဒါနာနုမောဒနံ နာမ–အလှူကြီးကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်း မည်သည်ကို၊ အာရဒ္ဓေါ–အားထုတ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို သောဋ္ဌသ ၊ပေ၊ သန္ဓသေသသီ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သန္ဓသေသသီတိ–ကား၊ ဣဒံ ဒါနံ–ဤ အလှူကို၊ ဒါတာ–ပေးလှူတတ်သူသည်၊ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ သမ္ဘတ္တိ–ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ–စည်းစိမ်ကို၊ လဘတိ–ရ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒဿေတွာ ဒဿေတွာ–

ဣဓ ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓေါ။ ။ရှေ့၌ အနုမတိပက္ခ ၄ ပါး, မင်း၏သုဇာတတာစသော ဂုဏ်အင်္ဂါရှစ်ပါး, ပုရောဟိတ်၏ သုဇာတတာစသော ဂုဏ်အင်္ဂါ ၄ ပါးအားဖြင့် ၁၆ ပါးကို ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ပြခဲ့ခြင်းသည် ယဇ်၏အခြေအရံ အဆောက်အဦးအဖြစ်ဖြင့် ပြခဲ့ခြင်းတည်း။ ထို ၁၆ ပါးကို ဤ၌ ထပ်၍ပြပြန်ခြင်းမှာ မင်း၏ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ဖို့ရာ ပြခြင်းတည်း။ ဤသို့ ၁၆ ပါးချင်းတူသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက်ချင်း မတူကြောင်းကို ပြလိုမှ "ဣဓ ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓေါ"ဟု မိန့်သည်။

အမှာ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "မဟာဒါနံ+အနုမောဒနံ နာမ"ဟု ရှိ၏၊ မောဒနမ်၌ ယုပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဆဋ္ဌိကံရှိရသောကြောင့် မကောင်းပါ၊ နောက်စာအုပ်များ၌ "မဟာဒါနာနုမောဒနံ နာမ"ဟု သမာသ်ရှိခြင်းသာ ကောင်း၏၊ [မဟာဒါနဿ+အနုမောဒနာ မဟာဒါနာနုမောဒနာ၊]

သန္ဓသေသီ။ ။"ဒဿေတွာ ကထေသိ"သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ထိုသို့ ကောင်းစွာပြမူသည် "တစ်ကြိမ်တစ်ခါမက, မိမိပြောဟောအပ်သော ဒေသနာ၏အစွမ်းကြောင့် အကျိုးကို ယခုမျက်မှောက်မှာပင် ရနေသကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် အခါခါ ထပ်၍ပြသည်"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ဒဿေတွာ ဒဿေတွာ"ဟု အာမေဋိတ်စကားကို ဆိုသည်။ [၂ ကြိမ် ထပ်၍ ဆိုမှုကို ဋီကာ၌ "အာမေဋိတ်"ဟု ဆို၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား ဘယ, ကောဓစသော အရာမဟုတ်သောကြောင့် "ဗျာပန (အရပ်ရပ်၌ နံ့စေသော) စကား"ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် နံ့စပ်ရာဌာန

အကျိုးကို ပြ၍ပြ၍၊ ကထေသိ–ပြောဟောပြီ၊ သမာဒါပေသိတိ–ကား၊ တမတ္တံ–ထိုအကြောင်းနှင့် အကျိုးဆက်သွယ်နေပုံ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမာဒါပေတွာ သမာဒါပေတွာ–ကောင်းစွာယူစေ၍ ကောင်းစွာယူစေ၍၊ ကထေသိ–ပြီ၊ သမုဒ္ဓေ ဧတိတိ–ကား၊ ဝိပွဋ္ဌိသာရဝိနောဒနေန–ဝိပွဋ္ဌိသာရ အညစ်အကြေးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အသ–ထို မင်း၏၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ဝေါဒါပေသိ–ဖြူစင်စေပြီ၊ သမ္မဟံ သေသိတိ–ကား၊ မဟာရာဇ–ဧ၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒဒမာနေန–ပေးလှူသော၊ တေ–အရှင်မင်းသည်၊ သုန္ဒရံ–ကောင်းသောအမှုကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ–

မရှိသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် (၁)ကထာ၊ ၅၄ သုတ်ဌီလာသော "အာတိဂ္ဂေ" ကိုပင် "အာမေဋိတ"ဟု ဋီကာဆိုဟန်တူသည်။] "ဒါနံ ၊ပေ၊ လဘတိ" ကား ဒသေတွာအရ ပြပုံအခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရစကားတည်း။

သမာဒါပေသိ။ ။"ဣဒံ ဒါနံ ဒါတာ ဝေရုပ် သမ္ဘတ္တိ' လဘတိ"ဟု ဒါနက်နှင့် အကျိုး၏ ဆက်စပ်နေပုံ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို (ကြားကာမတ္တ ကြားရုံမျှမဟုတ်ဘဲ) စိတ်၌ စွဲမြဲစွာ ယူစေခြင်းကို သမာဒါပနဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌လည်း "သမာဒါပေတွာ သမာဒါပေတွာတိ အာဒိသုပိ ဧသေဝနယော"ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် ၂ ထပ်ရှိပါစေ၊ [သမ္မာ+အာဒါပေတွာတိ သုတမတ္တံ အကတွာ ယထာရာဇာ တမတ္တံ (ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို) သမ္မဒေဝ အာဒိယတိ (ယူ၏) စိတ္တေ ကရောန္တော (စိတ်၌ထားလျက်) သုဂ္ဂဟိတံ ကတွာ ဂဏှာတိ (သမ္မဒေဝ အာဒိယတိကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) တထာ သက္ကစ္စံ အာဒါပေတွာ၊–ဋီကာသစ်။ ဤဋီကာသစ်ဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ "သံ+အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်း"ဖြင့် "သမာဒါပေ"ဟု ပါ၌ရှိပါစေ။

သမုဒ္ဓေဧေသိ။ ။[သံ+ဥ+တိဇ+ဏေ] တိဇောတ်သည် ထက်အောင်ပြုခြင်း အနက်ကို ဟောအ၏၊ ထို ဒါနမှ၌ "စိတ်ကို+ထက်သန်စေ၏" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဝေါဒါပေသိကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "ဖြူစင်" ဟူသည် ဝိပွဋ္ဌိသာရ အညစ်အကြေး၏ ကင်းခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဝိပွဋ္ဌိသာရဝိနောဒနေန"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဤဝိသေသနလည်း နိဒဿနနည်းပြ မျှသာတည်း၊ လောဘဒေါသစသော အညစ်အကြေးအားလုံးကင်းမှ စိတ်နေဖြူစင်ရာ ရောက်သည်၊ သို့သော် ဒါနပြုရာ၌ ဝိပွဋ္ဌိသာရ အညစ်အကြေးဖြစ်ဖို့ရန် အနီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ဝိပွဋ္ဌိသာရကိုသာ ပြထားသည်။

သမ္ဘတ်သေသိ။ ။"သံ–ကောင်းစွာ+ပ–အပြားအားဖြင့်+ဟံသေ–ရှင်လန်းစေခြင်း" ဟူသည် ဒါနပြုခြင်း၏ ကောင်းပုံကို ချီးမွမ်းခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ထုတိ' ကတွာ ကထေသိ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–မိမိ ဒါနကို သူတစ်ပါးတို့က ချီးမွမ်းကြလျှင် ဒါနရှင်တို့သည် လွန်စွာရှင်ပြ ဝမ်းမြောက်ကြ၏၊ သို့သော် ထိုဝမ်းမြောက်မှုသည် မဟာကုသိုလ် ပီတိသောမနဿ မဟုတ်ဘဲ, .လောဘမူပီတိသောမနဿဖြစ်နေပါမူ လောဘအညစ်အကြေးဖြင့် ညစ်နွမ်းကာ (သမုဒ္ဓေဧေသိ အရ၌ ပြအပ်ခဲ့သော) သမုဒ္ဓေဇန မဖြစ်ဘဲ ရှိလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့သည် ဒါနအမှုကို တိုက်ရိုက်မချီးမွမ်းဘဲ အကျိုးကိုသာ ဟောပြတော်မူလေ့ရှိကြပေသည်။

သို့၊ ထုတိ-ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ကတ္တာ, ကထေသိ-ပြီ၊ ဝတ္တာ ဓမ္မတော နတ္ထိတိ-ကား၊ ဓမ္မေန-မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ သမေန-ငြိမ်းအေးကြောင်း အကျင့်ဖြင့်၊ ကာရဏေန-သင့်လျော်သော အကြောင်းဖြင့်၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုနိုင်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ။

၃၄၅။ နာ ရက္ခာ ၊ပေ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယာတိ-ကား၊ ယူပနာမကေ-ယူပအမည်ရှိကုန်သော၊ ယေ မဟာထမ္ဘေ-အကြင်ကြီးစွာသော တိုင်တို့ကို၊ ဥဿာပေတွာ-ထောင်မတ်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်ထူ၍၊ အသုကရာဇာ-ထိုမည်သောမင်းသည်၊ (တစ်နည်း) အသုကာမစ္စော-ထိုမည်သော အမတ်သည်၊ (တစ်နည်း) အသုကဗြာဟ္မဏော-ထို မည်သောပုဏ္ဏားသည်၊ ဓဝရုပ်နာမ-ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ မဟာယာဂံ-ကြီးစွာသော ယဇ်ကို၊ ယဇတိ-ပူဇော်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နာမံ-အလှူ့ရှင်၏ နာမည်ကို၊ လိခိတွာ-ရေးမှတ်၊ ထပေန္တိ-ထားကြကုန်၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယာနိ ဒဗ္ဗတိဏာနိ-အကြင် နေဇာမြက်တို့ကို၊ လာယိတွာ-ရိတ်၍၊ ဝနမာလာ

ဓမ္မတော။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အဘိဓာန် (၇၈၄) လာ အနက်တို့တွင် သစ္စအနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သစ္စတော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သစ္စာသည် တရားမှ မကင်းသောကြောင့် ဓမ္မလည်း မည်၏၊ ငြိမ်သက်သော အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် သမ (ငြိမ်သက်) လည်း မည်၏၊ သင့်လျော်သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကာရဏလည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့် သမေန, ကာရဏေန တို့သည် ဓမ္မေန၏ ပရိယာယ် အဖွင့်တို့တည်း၊ [ဓမ္မတောတိ သစ္စတော၊ သစ္စံ ဟိ ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မံ, ဥပသမစရိယဘာဝတော သမံ, ယုတ္တဘာဝေန ကာရဏန္တိစ ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာ။]

နာ ရက္ခာ ၊ပေ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယ။ ။ယဇ်တိုင်စိုက်၍ ထိုယဇ်တိုင်၌ အလှူ့ရှင်၏ နာမည်ကို ရေးသားတတ်ကြ၏၊ ထို ယဇ်တိုင်အကျိုးငှာ သစ်ပင်တို့ကို မခုတ်အပ်ကုန်၊ နေဇာမြက်တို့ကို ရိတ်၍ ထိုမြက်တို့ကို တောပန်းသဖွယ် သီကုံးကာ ယဇ်တင်းကုပ် (အလှူမဏ္ဍပ်)၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ထားတတ်ကြ, ယဇ်ပူဇော်ရာ (အလှူပေးရာ) မြေ၌သော်လည်း စိမ်းစိမ်းစိုစိုရှိအောင် ဖြန့်ခင်းထားတတ်ကြကုန်၏၊ ထိုသို့ နေဇာမြက်တို့ကိုလည်း မရိတ်အပ်ကုန်၊ ဤစကားဖြင့် "နွား ဆိတ် စသည်ကို မသတ်အပ်ကြောင်းမှာ အထူးပြောဖွယ် မလိုတော့ပါ"ဟု ပြသည်။

ဗရိဟိသတ္ထာယ။ ။"ဗရိဟိသတ္ထာယာတိ ပရိစ္ဆေဒတ္ထာယ (ယဇ်ပူဇော်ရာမြေနှင့် ယဇ်ပူဇော်ရာ မဟုတ်သော မြေကို ပိုင်းခြားခြင်းအကျိုးငှာ)"ဟု ဋီကာ၌ တွေ့ရ၏၊ ယခုခေတ် အလှူပြုလုပ်ရာမြေနှင့် အလှူပြုလုပ်ရာ မဟုတ်သောမြေကို ရာဇမတ်ကာ၍ ခွဲခြားခြင်းမျိုးတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဝနမာလာသခ်ေပေန"စသည်ဖြင့် ယဇ်တင်းကုပ် အလှူမဏ္ဍပ်ကို သာယာစိုပြေအောင် ဆင်ပြင်မှုကိုသာ ဖွင့်သည်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ အဖွင့်သည် "ဗရိဟိသတ္ထာယ" ပါဠိနှင့် လိုက်လျောစ၏၊ မှန်၏၊-ထောမနိဓိ၌ ဝရ်ဟိသ်, (ပါဠိ၌ ဗရိဟိသသည် စိတ္တက (ဆန်းကြယ် သာယာအောင်ပြုခြင်း) အနက်ကိုလည်း ဟောသည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပရိဟိသတ္ထာယ" ဟု ရှိ၏၊ သင့်မည်မထင်ပါ၊ ဗရိဟိသတ္ထာယဟု ပြင်ထားသောမှသာ ကောင်းစရာရှိပါသည်၊]

သခေါ်ပေန–တောပန်းတို့ဖြင့် သီကုံးအပ်သော ပန်းကုံးအသွင်ဖြင့်၊ ဝါ–တော အစဉ်အတန်းအသွင်ဖြင့်၊ ယညသာလ်–ယဇ်တင်းကုပ်ကို၊ (အလှူမဏ္ဍပ်ကို)၊ ပရိက္ခိပန္တိ–ဝန်းရံကြကုန်၏၊ ဘူမိယံဝါ–မြေ၌သော်လည်း၊ ပတ္ထရန္တိ–ဖြန့်ကြကုန်၏၊ တေပိ ရက္ခာ–ထို သစ်ပင်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ နဆိဒ္ဓံသု–မဖြတ်အပ်ကုန်တုံသေး၏၊ (တေပိ) ဒဇ္ဇာ–ထိုနေဇာမြက်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ နလူယိံသု–မရိတ်အပ်ကုန်တုံသေး၏၊ ဂါဝေါဝါ–နွားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဇာဒယောဝါ–ဆိတ် အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကိं ပန ဟညိဿန္တိ–အဘယ်ကြောင့် သတ်အပ်ကုန်တော့အုံနည်း၊ (နဟညန္တိယေဝ–မသတ်အပ်ကုန်တော့သည်သာ၊) ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏။

အဇ္ဇောဂေဟာဒါသာဒယော–အိမ်တွင်း၌ ပေါက်ဖွားသော ကျွန်အစရှိသည်တို့သည်၊ ဒါသာတိ–ဒါသတို့မည်၏၊ [အာဒိဖြင့် ဓနဂ္ဂီတစသော ကျွန် ၃ မျိုးကို ယူပါ။] ယေ–အကြင် သူတို့သည်၊ ပုဗ္ဗေဝ–အလုပ်မလုပ်မီ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ခနံ–ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–၍၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကုန်၏၊ (တေ–ထို သူတို့သည်၊) ပေဿာတိ–တို့မည်၏၊ [ပေသိတဗ္ဗာ–စေခိုင်းအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပေသာ၊ ပိသဓာတ်, ဏျ ပစ္စည်း။] ယေ–တို့သည်၊ ဘတ္တဝေတနံ–နေ့စာထမင်း, လစာရိက္ခာကို၊ ဂဟေတ္ဝာ, (ကမ္မံ) ကရောန္တိ၊ (တေ) ကမ္မကရာတိ–တို့မည်၏ [ဘတ္တဝေတနန္တိ ဒေဝသိကဘတ္တဗ္ဗေဝ, မာသိကာဒိ ပရိဗ္ဗယဗ္ဗ။]

ဝနမာလာသမ်ေပေန။ ။"ဝနပုပ္ပေဟိ ဂန္ထိတမာလာနိယာမေန" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဝနပန္တိ အာကာရေန" ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤနည်း၌ မာလသဒ္ဒါသည် အစဉ်အတန်း အနက်ဟောတည်း။

နရက္ခာ ၊ပေ၊ လူယိံသု။ ။ပါဠိတော်၌ "နေဝ ဂါဝေါ ဟညိံသု ၊ပေ၊ နဝိဝိဓာပါဏာ သံယာတံ အာပဇ္ဇိံသု" ဟု ဆိုပြီးနောက် အဘယ်အကျိုးငှာ "နရက္ခာ"စသည်ဖြင့် သစ်ပင်တို့၏ မခုတ်ဖြတ်အပ်ပုံကိုလည်းကောင်း, နေဇာမြက်တို့၏ မရိတ်အပ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဆိုပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–သစ်ပင် မြက်ကိုသော်မှ မခုတ်ဖြတ်–မရိတ်အပ်ကုန်တုံသေး၏, သက်ရှိဖြစ်သော နွားစသည်တို့ကို အဘယ်မှာ သတ်အပ်ကုန်တော့အုံနည်း ဟု–နွားစသည် မသတ်ပုံကို ခိုင်မြဲစေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း, တိတ္ထိတို့က သစ်ပင်မြက်တို့၌ အသက်ဇီဝရှိ၏ ဟု ယူကြ၏၊ ထို မှားယွင်းစွာ ယူသူတို့၏ ဤယူဆကို မဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်း (သစ်ပင် မြက်တွေကို ခုတ်ဖြတ်သည်ဟု မစွပ်စွဲနိုင်ခြင်း) အကျိုးငှာလည်းကောင်း, "နရက္ခာ ဆိဒ္ဓံသု"စသော ဤစကားကို ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။

ဘူမိယံ ဝါ ပတ္ထရန္တိ။ ။ဝေဒိ ဘူမိ (လာဘသက္ကာရကို ရရှာဖြစ်သော) မန္တန်စသည်ဖြင့် ပြုပြင်အပ်သော ယဇ်ပူဇော်ရာနယ်မြေကို၊ ပရိက္ခိပန္တာ (ဝန်းရံကုန်လျက်၊) တတ္ထ တတ္ထ ပတ္ထရန္တိ၊ မန္တာဒီနာ ဟိ ပရိသဒ်တာ ဘူမိ "ဝိနဋိ အသဿ(ဤမြေ၌) လာဘသက္ကာရေ" တိ ကတ္တာ ဝေဒီတိ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာသစ်။

ဒဏ္ဍာယဋ္ဌိမုဂ္ဂရာဒိနိ–ဒုတ်, နင်တံ, လက်ရိုက်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ ကရောထ–လုပ်ကြကုန်လော၊ ကရောထ–လုပ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ တဒ္ဓိတာ–ခြိမ်းချောက်အပ်သူတို့သည်၊ ဒဏ္ဍာတဒ္ဓိတာ နာမ–ဒဏ္ဍာတဒ္ဓိတတို့မည်၏၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ သစေ ကရောသိ–အကယ်၍ လုပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကုသလံ–ကောင်း၏၊ နော စေ ကရောသိ–အကယ်၍ မလုပ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဆိန္နိဿာမ–ဖြတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိဿာ မ–နှောင်ဖွဲ့ကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ မာရေဿာမ–သတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဘယေန–ဘေးဖြင့်၊ တဒ္ဓိတာ–တို့သည်၊ ဘယ တဒ္ဓိတာ နာမ–ဘယတဒ္ဓိတတို့မည်၏။

ပန–ကား၊ ဧတေ–ဤ ဒါသအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒဏ္ဍာတဒ္ဓိတာ–ဒုတ် စသော ဒဏ်ဖြင့် ခြိမ်းချောက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိကမ္မာနိ–ထက်ဝန်းကျင် ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို၊ နု အကံသု–ပြုကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ဘယတဒ္ဓိတာ–ဘေးဖြင့် ခြိမ်းချောက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိကမ္မာနိ–တို့ကို၊ နု အကံသု–မဟုတ်၊ အသုမုခါ–မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရောဒမာနာ–ငိုကြွေးကုန် လျက်၊ ပရိကမ္မာနိ–တို့ကို၊ နု အကံသု–မဟုတ်၊ အထခေါ–အဟုတ်ကား၊ ပိယ သမုဒါစာရေနေဝ–ချစ်ခင်ဖွယ် အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ–ချစ်ခင်ဖွယ် အသုံး အနှုန်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမုဒါစရိယမာနာ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ ပရိကမ္မာနိ–တို့ကို)၊ အကံသု–ပြုကုန်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊(တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဒါသံဝါ–ကျွန်ကိုမူလည်း၊ ဒါသာတိ–ကျွန်တို့ဟူ၍၊ နု အာလပန္တိ–မခေါ်ဝေါ် မပြောဆိုကြကုန်၊ ပေဿံဝါ–အစေအပါးကိုမူလည်း၊ ပေဿာတိ–အစေအပါးတို့ဟူ၍၊ နု အာလပန္တိ–ကုန်၊ ကမ္မကရံဝါ–အလုပ်သမား ကိုမူလည်း၊ ကမ္မကရာတိ–အလုပ်သမားတို့ဟူ၍၊ နု အာလပန္တိ–ကုန်၊ ပန–အနွယ ကား၊ ယထာနာမဝသေနေဝ–အကြင်အကြင် နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ပါကဋနာမာနုရူပေနေဝ–"မည်သူ မည်ဝါ" ဟု ခေါ်နေကျဖြစ်၍ ထင်ရှားသော နာမည်အားလျော်သဖြင့်သာ။] ပိယသမုဒါစာရေန–ချစ်ခင်ဖွယ် အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်၊ ဝါ–ချစ်ခင်ဖွယ် အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ အာလပိတွာ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို၍၊ ဣဒ္ဓိ ပုရိသ ဗလဝန္တဒုဗ္ဗလာနံ–မိန်းမ, ယောကျ်ား, အားရှိသူ, အားမရှိသူတို့အား၊ အနုရူပမေဝ–လျော်စွာသာလျှင်၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ ဒသေတွာ–ပြ၍၊ ဣဒဉ္စ–ဤအလုပ်ကိုလည်း၊

ဝရိကမ္မာနိ။ ။သဗ္ဗဘာဂိယာနိ (အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးအားဖြင့် အလုံးစုံသော အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်သော) ကမ္မာနိ၊ ဥစ္စာဝစာနိ ကမ္မာနိတို့ အတ္ထော–ဋီကာသစ်၊ ပရိကို "သဗ္ဗဘာဂ" ဟု ဖွင့်သည်။

ကရောထ–ပြုကြကုန်လော၊ ဣဒဠ္ဗ–ကိုလည်း၊ ကရောထ–လော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေပိ–ထို ခတ္တိယ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ရုစိဝသေနေဝ–အလိုအားအစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကရောန္တိ–နိ၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ယေ ၊ပေ၊ အက်သူတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ။

သပ္ပိတေလ၊ပေ၊မဂမာသီတိ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝုဋ္ဌတ္ထံ)ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ, ဒသေမိ)၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ နဂရသ–၏၊ ဗဟိ–ပြင်ဘက်၌၊ စတူသု–၄ ပေါက်ကုန်သော၊ ဒ္ဝါရေသု–တံခါးပေါက်အနီးတို့လည်းကောင်း၊ နဂရသ–၏၊ အန္တော–အတွင်း၌၊ မဇ္ဈေ–အလယ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ–၌စပ်၊) ဣတိ–သို့၊ ပဏ္ဍသု–၅ ရပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ မဟာဒါနသာလာယော–ကြီးစွာသော အလှူတာင်းကုပ်တို့ကို၊ ကာရာပေတွာ–ဆောက်လုပ်စေပြီး၍၊ ဧကေကိဿာယ–တစ်ခုတစ်ခုသော၊ သာလာယ–အလှူတာင်းကုပ်၌၊ သတသဟဿံ သတသဟဿံ–တစ်သိန်းတစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ–နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ပဏ္ဍ သတသဟဿာနိ–၅ သိန်းသော ဥစ္စာတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ–စွန့်လွှတ်၍၊ သူရိယုဂ္ဂမနတော–နေထွက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ တဿတဿ ကာလဿ–ထိုထို အချိန်အခါအား၊ အနုရူပေဟိ–လျော်ကုန်သော၊ သဟတ္ထေန–မိမိလက်ဖြင့်၊ သုဝဏ္ဏ ကဠဿ–ရွှေယောက်ချိုကို၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ပဏီတေဟိ–မွန်မြတ်ကုန်သော၊ သပ္ပိ တေလာဒီသမ္ဘိသေဟေဝ–ထောပတ် ဆီ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သည် သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တဗျဉ္ဇနပါနကာဒီဟိ–ယာဂု, ခဲဖွယ်, ထမင်း, ဟင်း, သောက်ဖွယ်, အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာဇနံ–များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သန္တပ္ပေသိ–တင်းတိမ်ရောင့်ရဲစေပြီ၊ ဘာဇနာနိ–အိုးခွက်တို့ကို၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဂဏ္ဍိတုကာမာနံ–ယူခြင်းငှာ အလိုရှိသူတို့အား၊ တထေဝ–ထို အလိုအတိုင်းသာလျှင်၊ ဒါပေသိ–ပေးစေပြီ၊ ပန–ကား၊ သာယဏ္ဏသမယေ–ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီဟိ–အဝတ်, နံ့သာ, ပန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘာ ရေသိ–ကောင်းစွာပူဇော်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ သပ္ပိအာဒီနံ–ထောပတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာစာဋိယော–အိုးစရည်းကြီးတို့ကို၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်

သပ္ပိ ၊ပေ၊ ဟာထိတေနစေဝ။ ။"စ+ဒဝ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ထို စသဒ္ဒါသည် အဝတ္ထသမုစ္စယ (တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော အနက်ကိုဆည်းခြင်း) အနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "သပ္ပိတေလာဒီသမ္ဘိသေဟေဝ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တဗျဉ္ဇနပါနကာဒီဟိ"ဟု ယာဂုစသည်ကို ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ပါနကာဒီဟိ၌ အာဒိဖြင့် အဝတ်, ယာဉ်, (ဖိနပ်), မာလာ, ဂန္ဓ, ဝိလေပန, သေယျ, စသည်တို့ကိုယူပါ။ [စသဒ္ဒေါ အဝတ္ထသမုစ္စယတ္ထော၊ တေန (ဖြင့်) ပဏီတပဏီတာနံ နာနပ္ပကာရာနံ ခါဒနီယ ၊ပေ၊ သေယ္ယာဒီနဉ္စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊–ဋီကာ။]

သည်၊ ယံ–အကြောင် အာဟာရကို၊ ပရိဘုဥ္ဇိတုကာမော–သုံးဆောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ သော–သည်၊ တံ–ထိုအာဟာရကို၊ ပရိဘုဥ္ဇတု–သုံးဆောင်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ အနေကသတေသု–အရာမက များစွာကုန်သော၊ ဌာနေသု–ဌာနတို့၌၊ ထပါပေသိ–ထားစေပြီ၊ တံ–ထို အလုံးစုံကို၊ (ယာဂုဘတ္တမှစ၍ အလုံးစုံကို၊) သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သပ္ပိတေလ ၊ပေ၊ နိဋ္ဌာနမဂမာသိတိ–ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ, ဝုတ္တံ။

၃၄၆။ ပဟူတံ သာပတေယျံ အာဒါယာတိ–ကား၊ ဗဟုံ–များစွာသော၊ ဓနံ–ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ (ဥပသက်မိတွာ အာဟံသု–၌ စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ တေ–ထို ခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ စိန္တေသုံ၊ (ကိ)၊ အယံ ရာဇာ–ဤမင်းသည်၊ သပ္ပိတေလာ ဒိနိ–တို့ကို၊ ဇနပဒတော–ဇနပုဒ်မှ၊ အနာဟာရာပေတွာ–မဆောင်စေမူ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္ဓကမေဝ–ဥစ္စာကိုသာ၊ နိဟရိတွာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ မဟာဒါနံ–ကို၊ ဒေတိ–၏၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ အမှေဟိ–ငါတို့သည်၊ (နံ ယုတ္တံ–၌စပ်၊) ရာဇာ-သည်၊ (အမှေ–တို့ကို၊) ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုကို၊ နံ အာဟာရာပေတိ–မဆောင်ပို့စေ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တုဏ္ဍီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ ဘဝိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ နံ ယုတ္တံ-မသင့်၊ ဟိ–မှန်၊ ရညော–၏၊ ဃရေ–နန်းတော်၌၊ ဓနံ–ဥစ္စာသည်၊ အက္ခယမမ္ပ မေဝ–မကုန်ခန်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်သာ၊ နံ–မဟုတ်၊ [အက္ခယ၌ ဘာဝပွဓာနကြောပါ။] စ–ဆက်၊ အမှေသု–ငါတို့သည်၊ အဒေန္တေသု-မပေးကုန်လသော်၊ အညော–ငါတို့မှ တစ်ပါးသော၊ ကော–အဘယ်သူသည်၊ ရညော–အား၊ ဒဿတိ–ပေးလတ့ံနည်း၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဿ–ထိုမင်းဖို့၊ ဓနံ–ကို၊ ဥပသံဟရာမ–ဆောင်ပို့ကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ ကြံကြပြီး၍၊) တေ–ထို ခတ္တိယအစရှိသူတို့သည်၊ [တေ ကိရမှ တေသဒ္ဒါ လိုက်နိုင်သောကြောင့် ဤ၌ တေ ပါသည်ကား မကောင်း။] ဂါမဘောဂေနစ–တစ်ရွာတည်း

သာပတေယျံ။ ။"သံ+ပတိ+ဧယျ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ သံသဒ္ဒါသည် "သော ဗန္ဓဝေတ္တာနိစ သံ, သော ဓနသ္မိ မနိတ္ထိယံ"ဟူသော အဘိဓာန် (၈၀၈)ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် ဥစ္စာဟူသော အနက်ကို ဟောအ၏၊ ဥစ္စာဟူသော အနက်ကိုဟောသော ရုဋ္ဌိပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် "သံ နာမ ဓနံ ဝုစ္စတိ"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်၊ သဿ–ဥစ္စာ၏၊ ပတိ–အရှင်တည်း၊ သပတိ–ဥစ္စာ၏ အရှင်၊ "သ"ဟု ပုဒ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟီတ်ကို ချေဖျယ်မလို၊ ဋီကာသစ်၌ "နိဂ္ဂဟီတ လောပေန"ဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ သပတိဿ+ဟိတံ သာပတေယျ–ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွား၊ ဟိတအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်းသက်၊ ထို "ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွား"ဟူသည် ဥစ္စာပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သာပတေယျံကို "ဓနံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [သံ နာမ ဓနံ၊ တဿ ပတိတိ သပတိ၊ ဓနဝါ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဟိတာဝဟတ္တာ တဿ ဟိတန္တိ သာပတေယျံ၊ တဒေဝ ဓနံ၊–ဋီကာဟောင်း။]

ဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဖို့အစုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဂမဘာဂေနစ–နိဂုံးတစ်ခုတည်းဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဖို့အစုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နဂရဘာဂေနစ–တစ်မြို့တည်းဝယ် ပေါင်းစု၍ယူထိုက်သော အဖို့အစုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာပတေယျ–ဥစ္စာနှစ်ကို၊ သံဟရိတ္တာ–စုရုံး၍၊ သကဋ္ဌာနိ–တို့ကို၊ ပူရေတ္တာ–၍၊ ရညော–မင်း၏အထံသို့၊ ဥပဟာရံသု–ပို့ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တံ–ထိုပို့ဆောင်အပ်သော ဥစ္စာကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ပဟူတံ သာပတေယျံတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ ဘဂဝါ, အာဟ–ပြီ။

၃၄၇။ ပုရတ္ထိမေန ယညဝါ ဋ္ဌသာတိ–ကား၊ ပုရတ္ထိမတော–အရှေ့အရပ်၌၊ ဝါ–အရှေ့အရပ်က၊ နဂရဒ္ဒါရေ–မြို့တံခါး၌၊ ဒါနသာလာယ–အလှူတောင်းကုပ်၏၊ ပုရတ္ထိမဘာဂေ–အရှေ့အရပ်အဖို့၌၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်ထားအပ်

ဂါမဘာဂေန။ ။သံဂီတ္တာနုဝသေန(တတ်နိုင်သမျှ ပါဝင်ကြဖို့ရန် ကြွေးကြော်ခြင်း၊ ဆော်သြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ဂါမေ ဂဟေတဗ္ဗဘာဂေန–(ရွာ၌ယူထိုက်သောအဖို့အားဖြင့်)၊–ဋီကာ၊ ဤအလို တစ်ရွာတည်းဝယ် ကြွေးကြော်နှိုးဆော်၍ ပေါင်းစုယူထိုက်သော အဖို့ကို "ဂါမဘာဂ"ဟု ဆိုသည်၊ "ဂါမေ+ဂဟေတဗ္ဗော+ဘာဂေါ ဂါမဘာဂေါ"ဟု ပြုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။"ပစ္စေကံ သဘာဂဂါမကောဋ္ဌာသေနာတိပိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို ဂါမအရ သဘောတူသော ရွာအများကိုယူ၍ "ဂါမာနံ–သဘောတူသောရွာတို့၏+ဘာဂေါ–အဖို့အစုတည်း၊ ဂါမဘာဂေါ–စု"ဟု ပြုစေလို၏၊ နိဂမဘာဂ–နဂရဘာဂတို့၌လည်း နည်းတူ၊ သို့သော် "သဘောတူသော နိဂုံးအများ–မြို့အများ ပေါင်းစုဖို့ကားလက်တွေ့အားဖြင့် မလွယ်ကူ၊ ခရီးအားဖြင့် ဝေးကွာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုမြို့၏ဝိုင်စားဖြစ်သော ခတ္တိယသည် သူ့ကိုယ်တိုင်သာ ပို့ဆောင်မည်ဖြစ်၍ အခြားမြို့ဝိုင်နှင့် ပေါင်းလိမ့်မည် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ယညဝါ ဋ္ဌသ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ယညာ"ဟု ရှိသော်လည်း ထောမနိဓိ၌ "ယညဝါ ဋ္ဌ"ဟု ရှိ၍ "ယညဋ္ဌာနု (ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်)"ဟု အနက်ဖွင့်၏၊ စန္ဒကုမာရဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ယညဝါ ဋ္ဌံ သမတလံ ကာရေတ္တာ ဝတိယာ ပရိက္ခိပိ–"ယဇ်ပူဇော်ရာဌာနကို ညီမျှသော အပြင်ရိုအောင် ပြုစေ၍ စည်းဖြင့် ကာရံပြီ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သမတလပြုရာအရပ်သည်တွင်း (အာဝါ ဋ္ဌ) မဟုတ်ရကား ယညဝါ ဋ္ဌ ပါ၌သည်သာ ပါ၌မှန်တည်း။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ဤ၌ ဝါ ဋ္ဌသဒ္ဒါသည် ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်း အနက်ဟော ဝဋ္ဌဓာတ် ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝဋ္ဌိယတေတိ ဝါ ဋ္ဌော၊ ယညော စ–ယဇ်ပူဇော်ရာလည်း ဟုတ်၏၊ သော+ဝါ ဋ္ဌော စ–စည်းရိုး စသည်ဖြင့် ကာရံအပ်သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ ယညဝါ ဋ္ဌော–စည်းစသည်ဖြင့် ကာရံအပ်သော ပြင်ပအရပ်နှင့် မရောအောင် ခွဲခြားအပ်သော ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်၊ ဤ၌ ဒါနသာလာကိုပင် "ယညဝါ ဋ္ဌ"ဟု သုံးစွဲထားသည်။

သော်၊ ပုရတ္ထိမဒီသတော–အရှေ့အရပ်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တာ–လာသူတို့သည်၊ ခတ္တိယာနံ–ခတ္တိယတို့၏၊ ဒါနသာလာယ–အလှူတောင်းကုပ်၌၊ ယာဂုံ–ယာဂုကို၊ ပိဝိတွာ–သောက်ပြီး၍၊ ရညော–မင်း၏၊ ဒါနသာလာယ–၌၊ ဘုဉ္ဇိတွာ–စားပြီး၍၊ နဂရံ–မြို့သို့၊ ပဝိသန္တိ–ဝင်ကြကုန်၏၊ ဧဝရူပေ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနေ–အရပ်၌၊ ပဌမေသုံ–ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–တည်ထားကြကုန်ပြီ၊ ဒက္ခိဏေန ယညဝါဋ္ဌသာတိ–ကား၊ ဒက္ခိဏာတော–တောင်အရပ်၌၊ ဝါ–က၊ နဂရဒ္ဒါရေ–၌၊ ဒါနသာလာယ–၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊(ယထာ ပုရတ္ထိမတော အာဂစ္ဆန္တာ

ဋီကာသစ်။ ။ယညာဝါဋ္ဌ(ယည+အာဝါဋ္ဌ)ဟူသော ပါဠိကိုပင် အမှန်ယူ၍ "ယညာဝါဋ္ဌာ တိ ခဏိတာဝါဋ္ဌသ အသမေဓာဒီယညယနေဌာနသောတံ အဓိဝစန်၊ တဗ္ဗောဟာရေန (ထို အမည်ကို ဒါနသာလာအပေါ်၌ တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအားဖြင့်) ဣမ ဒါနာလာယ ဧဝ"ဟု ဖွင့်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယဇ်ပူဇော်ရာ၌ သတ်အပ်သောသတ္တဝါတို့၏ လည်ချောင်းသွေးကို ယူပြီး လျှင် တွင်းထည်း၌ လောင်းထည့်၍ ပူဇော်သော နည်းလည်းရှိပါ၏၊ သို့သော် ထိုနည်းသည် ဥသဘ ခုနစ်ရာ စည်တို့ကို ဖွဲ့ချည်ထားရာ ယည၌နေ မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "ယညဝါဋ္ဌ၏ အရှေ့အရပ်"ဟု ဆိုရာ၌ တွင်းသာမက, ယည၌နေ တစ်ခုလုံးရသောကြောင့် လည်းကောင်း "ယညာ"ဟု ဒီဃရှိသောပါဠိကို မမှတ်ထိုက်ပါ။

ပုရတ္ထိမတော ၊ပေ၊ ပုရတ္ထိမဘာဂေ။ ။ပုရတ္ထိမေန ယညဝါဋ္ဌသဟူသော ပါဠိတော်ကို "ဒါနသာလာယ ပုရတ္ထိမဘာဂေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပုရတ္ထိမတော နဂရဒ္ဒါရေ"ကား ထို ဒါနသာလာ၏ မြို့ရှေ့တံခါးအနီး၌ တည်ရှိကြောင်းကို သိစေလို၍ အပိုထည့်ပါ၏တည်း။

ယထာ ၊ပေ၊ ဧဝရူပေ ဌာနေ။ ။ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာနှင့် ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသည် အလွန်မဝေးလှ၊ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသည် မြို့အရှေ့တံခါး အနီး၌ တည်ရှိ၏၊ ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာကား ထို့ထက် အရှေ့ကျသော (မလှမ်းမကမ်းအရပ်၌) တည်ရှိ၏၊ ဥပမာ–အရှေ့ရွာနီဂုံးတို့မှ မြို့သို့လာသူတို့သည် ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာဝယ် နံနက်စောစော ယာဂုသောက်ကြ၏၊ ထမင်းဆာလောက်သော အချိန်ဝယ် မြို့တံခါးအနီး ရောက်ကြလေရာ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာ၌ ထမင်းစားပြီးမှ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကြသည်၊ ဒါနသာလာ ၂ ခုသည် ဤမျှလောက် မလှမ်းမကမ်းနေရာ၌ တည်ရှိကြသည်၊–ဟူလို။

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဋီကာတို့ဝယ် "ယာဂုံ ပိဝိတွာ"၌ "ယာဂုသီသေန ပါတရာသဘောဇနေ မာဟ"ဟု ဆို၏၊ "ယာဂုကို ပဓာနပြု၍ဆိုသည်၊ ထို ခတ္တိယတို့၏ ဒါနသာလာ၌ ထမင်းကို လည်း စားကြပြီးမှ မပင်မပန်းလာခဲ့ကြရာ ညနေစာ စားချိန်၌ ရှင်ဘုရင်၏ ဒါနသာလာသို့ ရောက်၍ ညနေစာ စားကြသည်ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ မိမိကား မြို့၌ ကိစ္စရှိ၍ လာကြသူများဖြစ်ပါလျက် မြို့သို့မဝင်သေးဘဲ ထိုကဲ့သို့ မြို့အပြင်မှာပင် နံနက်စာ ညနေစာစား၍ အချိန်ကို ကုန်စေသင့်မည် မထင်ပါ။

ယာဂုံ ပိဝိတွာ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) ဒကွိဏာဘာဂေ–တောင်အရပ်၌၊ ပဋ္ဌာပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမုတ္တာမေသုပိ–အနောက်အရပ် မြောက်အရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–ဤနည်းပင်တည်း။

၃၄၈။ အဟော ယညော အဟော ယညသမ္ပဒါတိ–ကား၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ သပ္ပိအာဒီဟိ–ထောပတ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နိဋ္ဌာနဂမနံ–ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်ပုံကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ လောကေ–လောက၌၊ ယံ–အကြင် အစာသည်၊ မဓုရံ–ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်၏၊ တဒေဝ–ထို အစာကိုသာ၊ သမဏောဂေါတမော–ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ကထေတိ–ပြောဟောအံ့၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အသ–ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ ယညံ–ယဇ်ကို၊ ပသံသာမ–ချီးမွမ်းကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ–နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ပသံသမာနာ–ချီးမွမ်းလိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (အဟော ယညော အဟော ယညသမ္ပဒါဟူ၍)၊ အာဟံသု–ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တုဏ္ဍိဘူတောဝ နိသိန္နော ဟောတိတိ–ကား၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ–လျှောက်ထိုက်သော၊ အတ္ထံ–အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (အကြောင်းအရာကို)၊ စိန္တယမာနော–ကြံလျက်၊ နိသဒ္ဒေါ–အသံမရှိသည်သာ၊(ဟုတ္တာ)၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ အဘိဏာနာတိ ပန ဘဝံ ဂေါတမောတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ပရိဟာရေန–အဂါရဝကို ရှောင်လွှဲခြင်းအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ဟိ–လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ–ရှောင်လွှဲခြင်းမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပုစ္ဆိယမာနေ–၌စပ်၊) ကိံ ပန–အဘယ်ပါနည်း၊ ဘော ဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ တွံ–အရှင်သည်၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ–မဟာဝိဇိတမင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပါသလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ ပုရောဟိတော–ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အဟောသိ–

ပရိဟာရေန။ ။နောက်၌ "ဥဇုကမေဝ ပုစ္ဆိယမာနေ အဂါရဝေါ ဝိယ" ဟု ရှိသောကြောင့် ထို အဂါရဝကို ရှောင်ခြင်းကို "ပရိဟာရ" ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဋီကာ၌လည်း "ပရိဟာရေနာ တိ ဘာဝဝန္ဓံ ဂရုံ ကတ္တာ အဂါရဝပရိဟာရေန" ဟု (အ, အကွာရာနှင့်တွ) ရှိပါ၏။ ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဂါရဝပရိဟာရေန"ဟု အ, အကွာရာမပါဘဲရှိသည်မှာ မကောင်းပါ၊ သို့မဟုတ် "ဂါရဝ ပရိဟာရေန–ဂါရဝကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့်"ဟု ပေးလျှင်လည်း အဓိပ္ပာယ်မှန် ရနိုင်ပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။"ဥဇုကဘာဝါပနယနေန ဝါ"ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ပရိဟာရသဒ္ဒါ၏ ရှောင်လွှဲခြင်း–ပယ်ရှားခြင်း အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "တိုက်ရိုက်မမေးဘဲ ဝက်ဝုတ္တိအလက်ကနည်းအားဖြင့် မိမိသိလိုသော အချက်ကို သွယ်ဝိုက်၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် မေးသည်" ဟူလို။

ဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင် (တိုက်ရိုက်သာလျှင်၊) (ဘဂဝတိ–ကို)၊ ပုစ္ဆိယမာနေ–မေးအပ်သော်၊ အဂါရဝေါဝိယ–မရိုသေခြင်းကဲ့သို့၊ ဟောတိ။

ပုစ္ဆိယမာနေ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပုစ္ဆိယမာနော"ဟု ပဌမန္တကမူရပ်ရှိ၏၊ "မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ဝါ–မေးအပ်သော ဘုရားရှင်သည်၊ အဂါရဝေါ–ရိုသေခြင်းမရှိသည်"ဟု အနက်ဖြစ်ရကား "အမေးခံရသော ဘုရားရှင်က မရိုသေရာရောက်သောကြောင့် ထိုပါဠိသည် မမှန်ပါ၊ "ပုစ္ဆိယမာနော"ဟု ပြင်ကြသည်မှာလည်း ပုစ္ဆကတ်က ဘူဝါဒိသာရှိသောကြောင့် မကောင်းပါ၊ ထို့ကြောင့် ဆရာတို့သည် "ဘဂဝတိ–ကို"ဟု လက္ခဏာဝန္ဓဝုတ္တက်ထည့်၍ "ပုစ္ဆိယမာနေ"ဟု ပြင်တော်မူကြ၏၊ နိသယအတိုင်း အနက်ပေးပါ။

နိစ္စဒါနအနုကုလယ်ညာဒီ အဖွင့်

၃၄၉။ အတ္ထိ ပန ဘော ဂေါတမာတိ ဣဒံ–အစရှိသော ဤစကားကို၊ ဗြာဟ္မဏော–ကဋ္ဌဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊ (ပုစ္ဆန္တော အာဟ–ဦးစပ်၊) သကလဧမ္ဗုဒ္ဒီပဝါသီနံ–အလုံးစုံသော ဧမ္ဗုဒ္ဒီပ်ဦးနေသူတို့၏၊ ဥဒ္ဒါယ–ထကြွ၍၊ (ထထ, ကြွကြွလုပ်၍၊) သမုဒ္ဒါယ–ကောင်းစွာ ထကြွ၍၊ ဒါနံနာမ–အလှူမည်သည်ကို၊ ဒါတုံ–ပေးခြင်းငှာ၊ ဂရုကံ–ဝန်လေး၏၊ (အလှူရှင်ဘက်က ဝန်လေးဖွယ်ရှိပုံကို စဉ်းစားသည်၊) စ–သည်သာမကသေး၊ သကလဇနပဒေါ–အလုံးစုံသော ဇနပုဒ်သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ကမ္မာနိ–အလုပ်တို့ကို၊ အကရောန္တော–မလုပ်ရသည်၊ (ဟုတ္မာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) နိသီဒတိ–ပျက်စီးလတံ့၊ အမှာကမ္ပိ–ငါတို့၏လည်း၊ (ငါတို့အတွက်လည်း၊) ["သကလဧမ္ဗုဒ္ဒီပဝါသီတို့အတွက်သာမက ငါတို့အတွက်လည်း" ဟု ပိဖြင့် သကလဧမ္ဗုဒ္ဒီပဝါသီနံကို ပေါင်း၊] ဣမမှာယညာ–ဤ ယဇ်မှ၊ ဝါ–ဤ ယဇ်ထက်၊ အညော–အခြားသော၊ အပ္ပသမ္ဘာရတရောစေဝ–အထူးသဖြင့် နည်းသော အဆောက်အဦးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟပ္ပလတရောစ–သာ၍ များသော

ဥဒ္ဒါယယ ၊ပေ၊ နိသီဒတိ။ ။ဥဒ္ဒါယ သမုဒ္ဒါယာတိ ဒါနေ ဥဒ္ဒါနဝိရိယံ (ဥဒ္ဒါယ အဖွင့်) သက္ကစ္စံ (သမုဒ္ဒါယ အဖွင့်) ကတ္တာ–ဦးကာ ဒါနဒ်သာ နေ့စဉ်အားစိုက်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းသည်၊ အလှူခံများဘက်မှလည်း ထိုဒါနသို့လာ၍ လူအများ စားသောက်နေကြသောကြောင့် အလုပ် မလုပ်ကြတော့ရကား ဇနပုဒ်အားလုံး (နယ်အားလုံး)သည်ပင် စီးပွားမတိုးတက်ဘဲ ပျက်စီးလိမ့်မည်။

အပ္ပသမ္ဘာရတရော။ ။သမ္ဘရိယတိ ဧတေနာတိ သမ္ဘာရော–ယဇ်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော အဆောက်အဦ၊ အပ္ပေါ+သမ္ဘာရော ယဿာတိ အပ္ပသမ္ဘာရော၊ အတိ သယေန+အပ္ပသမ္ဘာရော အပ္ပသမ္ဘာရတရော။

အကျိုးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ယညော–သည်၊ အတ္ထိနခေါ–ရှိလေသေးသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဇေတမတ္ထံ–ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) အာဟ–လျှောက်ပြီ၊...နိစ္စဒါနာနိတိ–ကား၊ ဓုဝဒါနာနိ–အမြဲပေးလှူအပ်သော အလှူဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္စဘတ္တာနိ–အမြဲပေးလှူအပ်သော ဆွမ်း

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ "အပ္ပသမ္ဘာရတရော"ပုဒ် မရှိ၊ "အပ္ပတ္ထတရောစ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ, မဟပ္ဖလတရောစ မဟာနိသံသတရောစ"ဟု သာရှိ၏၊ ထိုစကားကို ချုံး၍ အဋ္ဌကထာ ၌ "အပ္ပသမ္ဘာရတရောစ မဟပ္ဖလတရောစ"ဟု ဆိုသည်၊ [အပ္ပသမ္ဘာရတရောစေဝ မဟပ္ဖလတရောစာတိ သခ်ေပတော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော၊ ပါဠိယံ ပန အပ္ပတ္ထေ၊ပေ၊ တရောစာတိ ပါဌော၊–ဋီကာသစ်။]

အပ္ပတ္ထတရော အပ္ပသမ္ဘာရတရော။ ။အပ္ပတ္ထ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ကိစ္စအနက်ကို ဟောဘ၏၊ တ္ထ ကို ဒွပြု၍ "အပ္ပဒ္ဒ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ သမာရမ္ဘ သဒ္ဒါသည် ယဇ်ကို အားထုတ်ကြောင်း ဖြစ်သော "သတ္တပိဋ္ဌာ"အနက်ကို ဟောဘ၏၊ မှန်၏–အလှူဒါန အကြီးအကျယ်ကို ပေးလှူရာ၌ ဒါနပစ္စည်းကို စုဆောင်းရာဝယ် လူ, နွားစသော သတ္တဝါတွေ များစွာဆင်းရဲလေ၏၊ ထိုသို့ သတ္တဝါတို့ကို နှိပ်စက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဒါနသမ္ဘာရ (ဒါနအဆောက်အဦ)ကို စုဆောင်းကြောင်းဖြစ်သောအမှုကို "သမာရမ္ဘ"ဟု ဆိုသည်။ [သမ္ဘာ+အာရဘီယတိ ယညော ဧတေနာတိ သမာရမ္ဘော၊ သမ္ဘာရသမ္ဘရဏာ ဧသေန ပဝတ္တသတ္တပိဋ္ဌာ။–ဋီကာသစ်။] ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ သမာရမ္ဘ သဒ္ဒါ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း အနက်တည်း၊ သတ္တပိဋ္ဌာအနက်ကား အရကောက် အဘိဓေယျအနက်ဟု မှတ်ပါ။

မဟပ္ဖလ, မဟာနိသံသတရော။ ။ဖလသည် "ဝိပါက"ဟု ခေါ်ရသော တိုက်ရိုက် အကျိုးတည်း၊ အာနိသံသကား စည်းစိမ်ချမ်းသာစသော အကျိုးဆက်တည်း၊ မဟာယညလောက် ကိစ္စလည်း မများဘဲ, သတ္တဝါတို့ကိုလည်း မပင်မပန်းစေရ မညှင်းဆဲရဘဲ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်မှာတော့ ထို မဟာယညထက်များသော ယဇ်တစ်မျိုး ရှိပါသေးသလားဟု မေးလျှောက်သည်။

နိစ္စဒါနာနိ။ ။နိစ္စကို "ဓုဝ"ဟု ဖွင့်၍ ထို "ဓုဝဒါန"အရ "အမြဲဆွမ်းလှူခြင်း (ဆွမ်းလောင်းခြင်း) ဟူသော နိစ္စဘတ္တကို ယူပါ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ [ဓုဝဒါနာနိတိ ဓုဝါနိ ထိရာနိ အဝိစ္ဆိန္နာနိ (မပြတ်သည်တို့ကို) ကတ္တာ ဒါတဗ္ဗဒါနာနိ၊–ဋီကာ၊ "နိစ္စံ+ဒါတဗ္ဗာနိ+ဒါနာနိ နိစ္စဒါနာနိ"ဟု ပြုပါ။] ထို နိစ္စဒါနာနိကို နိစ္စဘတ္တာနိဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ထို"နိစ္စဘတ္တဟူသည် နောက်၌ ပြမည့် စာရေးတံဆွမ်းတည်း၊ ယခုအခါ နေ့စဉ်မှန်မှန် ဆွမ်းလောင်းခြင်း ဆွမ်းအိုးတည်ခြင်း အလှူများလည်း ပါဝင်နိုင်၏။

ဋီကာသစ်။ ။နိစ္စဘတ္တာနိတိ ဧတ္ထ ဘတ္တသီသေန (ဘတ္တကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်) စတုပစ္စယဂ္ဂဟဏံ (ပစ္စည်း ၄ ပါးလုံးကို ယူခြင်းဖြစ်၏)၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း "အမြဲသံဃာ့နန်းလှူခြင်း, အမြဲကျောင်းလှူခြင်း, အမြဲဆေးလှူခြင်း"ဟု မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, နောက်၌ ဝိဟာရဒါနကို သီးခြားပြတော်မူလတ္တံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း ထို ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ဝတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (အနုကုလယညာနိုဋ္ဌ စပ်၊) အနုကုလယညာနိတိ–ကား၊ အမှာက်–ငါတို့၏၊ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ–အဖ အဖိုးအစရှိသော ရှေးလူကြီးတို့သည်၊ ပဝတ္တိတာနိ–ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ကတ္တာ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ–ဆင်းရဲသော ယောကျ်ားတို့သော်မှလည်း၊ ဝံသပရံပရာယ–အနွယ် အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ–ဖြစ်စေထိုက်ကုန်သော၊ ယာနိ တာနိ (အနုကုလယညာနိ)–အကြင်အမျိုးအနွယ်အဆက်ဆက်အားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော အလှူတို့ကို၊ ("ဒီယျန္တိ–ပေးလှူအပ်ကုန်၏ "၌စပ်)၊ ဒေဝ ရူပါနိ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ သီလဝန္တေ–သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိသ–ရည်စူး၍၊ နိဗ္ဗဒါနာနိ–အမြစ်ဖွဲ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော အလှူတို့ကို၊ တသ္မိ' ကုလေ–ထို အမျိုး၌၊ ဒလိဒ္ဓါပိ–ဆင်းရဲသူတို့သော်မှလည်း၊ နု ဥပစ္ဆိန္နန္တိ–မဖြတ်ကြကုန်။

အနုကုလယညာနိ။ ။ကုလဿ+အနုက္ကမော အနုကုလံ၊ အနုကုလံ+ဒါတဗ္ဗာနိ+ယညာနိ အနုကုလယညာနိ–အမျိုးအနွယ် အစဉ်အဆက်အားဖြင့် အပျက်အောင် ပေးလှူထိုက်သော အလှူတို့၊ ထို့ကြောင့် "အမှာက် ၊ပေ၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပစ္ဆာနုဂတ"ဟု ရှိ၏၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌" ဟု ဆိုလျှင် "အနုဂတ–အစဉ်လိုက်"ဟု အထူးဆိုဖွယ် မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ"ပါဠိသာ ကောင်းပါသည်၊ ဂရဟာဒေါတက ပိသဒ္ဒါကြောင့်လည်း "ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိ"ပါဠိ၏ကောင်းကြောင်း သာ၍ ထင်ရှားပါသည်။

ယာနိ တာနိ (ယာဂါနိ)။ ။ပါဠိတော်၌ "ယာနိ ခေါပန တာနိ ဗြာဟ္မဏ နိဗ္ဗဒါနာနိ အနုကုလယညာနိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို "ယာနိ တာနိ"သည် အနုကုလယညာနိနှင့် တွဲရမည့် ပုဒ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အနုကုလယညာနိ"ကို ဖွင့်ရာ၌ "ယာနိတာနိ"ဟု ပါဠိတော်ပါဠိကို ယူ၍ ပြသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သတိမထားမိသောကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ယာနိ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ, တာနိ အနုကုလယညာနိ နာမာတိ ယောဇေတေဗ္ဗံ"ဟု ယောဇနာပုံကို ဖွင့်မိလေသည်၊ ထိုသို့ ပါဠိတော်ကို သတိမထားမိသောကြောင့်ပင် "ယာနိ တာနိ"နေရာဝယ် "ယာဂါနိ"ဟု အပြင်မှားကိုလည်း တွေ့ရသည်၊ ["ယဒိတဗ္ဗာနိ–ပေးလှူပူဇော်ထိုက်ကုန်၏"အရ ဒါနကိုပင် "ယည"ဟု သုံးစွဲသည်။]

နိဗ္ဗဒါနာနိ။ ။ထိုနိဗ္ဗဒါန အနုကုလအလှူကိုပင် "နိဗ္ဗဒါနာနိ"ဟု သုံးစွဲပြန်သည်၊ နိဗ္ဗေတွာ နိယမိတွာ (အမြဲသတ်မှတ်၍၊ "တစ်နေ့လျှင် တစ်ပြည့်ချက် ဆွမ်းလောင်းမည်" စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်၍) ပဝေဏိဝသေန (သားစဉ်မြေးဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိတဒါနာနိ–ဋီကာ။ ["နိဗ္ဗေတွာ"ဟု ဖွင့်ပုံကိုထောက်၍ "နိဗ္ဗဒါနာနိ"ဟု ပါဠိရှိပါစေ၊ "နိဗ္ဗေန–အမြစ်ဖွဲ့သဖြင့်+ပဝတ္တိတာနိ ဒါနာနိ နိဗ္ဗဒါနာနိ"ဟု ပြုပါ၊ စာအုပ်တို့၌ကား "နိဗ္ဗဒါနာနိ–အမြဲဖွဲ့စပ်အပ်သော အလှူတို့"ဟု ရှိ၏၊ နိ+ဗန္ဓမာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗဒ္ဓပုဒ်ကား ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ "နိဗ္ဗေတွာ"ဟုကား မရှိနိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၏ နိဗ္ဗေတွာပုဒ်သည် နိဗ္ဗဒ္ဓပုဒ်၏ အဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။]

တတြ–ထို ဧဝရူပါနိ နှ ဥပစ္ဆိန္နန္တိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ အနာထပိဏ္ဍိကသေ–အနာထပိဏ်သူဌေး၏၊ ဃရေ–၌၊ ပဠမ္ဗနိစ္စဘတ္တသတာနိ–၅ ရာသော အမြဲဆွမ်းလှူတို့ကို၊ ဒီယိသု–ပေးလှူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒန္ဓမယသလာကာနံ–ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော စားရေးတံတို့၏၊ ပဠသတာနိ–၅ ရာတို့သည်၊ အဟေသုံ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ တံကုလံ–ထိုအနာထပိဏ်အမျိုးကို၊ အနုဂ္ဂဟေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒါလိဒ္ဓိယေန–ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အဘိဘူတံ–လွှမ်းမိုးအပ်ပြီ၊ တသ္မိံကုလေ–ထို အမျိုး၌၊ ဧကာ–တစ်ယောက်သော၊ ဒါရိကာ–သတို့သမီးသည်၊ ဧကသလာကတော–တစ်ခုသော စာရေးတံမှ၊ ဝါ–ထက်၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်၌၊ ဝါ–အလွန်၊ ဒါတုံ–ပေးလှူခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ–မစွမ်းနိုင်ရှာ၊ [အနုကုလယညကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ပေးလှူသော်လည်း စာရေးတံတစ်ခုထက် အလွန်မတတ်နိုင်ရှာ။]

သာပိ–ထို သတို့သမီးသည်လည်း၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ သေတဝါဟနရဇ္ဇေ–သေတဝါဟနတိုင်းပြည်သို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ ခလံ–ကောက်နယ်တလင်းကို၊ သောဓေတွာ–သုဓ်သင်၍၊ [ကောက်နယ်တလင်း၌ ကျန်နေသော စပါးတို့ကို ကောက်ယူခြင်းကို "သုဓ်သင်"ဟု ဆို၏။] လဒ္ဓဓညေန–ရအပ်သော စပါးဖြင့်၊ တံ သလာကံ–ထို စာရေးတံကို၊ အဒါသိ–ပေးလှူရှာပြီ၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ထေရော–ထေရ်သည်၊ ရညော–သေတဝါဟနမင်းအား၊ အာရောစေသိ–ပြောပြပြီ၊ ရာဇာ–သည်၊ တံ–ထိုသတို့သမီးကို၊ အာနေတွာ–ဆောင်၍၊ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ–မိဖုရားခေါင်အရာ၌၊ ထပေသိ–ထားပြီ၊ သာ–ထို မိဖုရားခေါင်သည်၊ တတော–ထို မိဖုရားခေါင်ဖြစ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ပဠပိသလာကာဘတ္တသတာနိ–၅ ရာလည်း ဖြစ်ကုန်သော စာရေးတံဆွမ်းတို့ကို၊ ပဝတ္တေသိ–ဖြစ်စေပြီ၊ (ပေးလှူပြီ၊) ဣတိ–ဤကား ဝတ္ထုတည်း။

ဒဏ္ဍာပွဟာရာတိ–ကား၊ ပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ (စီတန်းလျက်၊) တိဋ္ဌထ တိဋ္ဌထ–ရပ်ကြရပ်ကြ၊ ဣတိ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဥဇုံ–ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဂန္ဒာ–သွား၍၊ ဂဏှထ ဂဏှထ–ယူကြ ယူကြ၊ [တစ်ယောက်၏ ရှေ့သို့ တစ်ယောက်က

တသ္မိ ၊ပေ၊ ဒလိဒ္ဓါပိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "တသ္မိ ကုလေ သုဒလိဒ္ဓေပိ"ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် ဝတ္ထုကြောင်း၌ ဆင်းရဲသော အမျိုးသမီး၏ သလာကဒါန မပြတ်အောင် ကေသလာကဒါနဖြင့် စောက်ရှောက်ပုံကို ပြသောကြောင့် ကုလကို အရမကောက်ဘဲ သတို့သမီးကို အရကောက်ရသော "ဒလိဒ္ဓါပိ"ပါဋ္ဌက ကောင်းသည် ဟု ထင်သည်။

ဒန္ဓမယသလာကာနံ။ ။ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော စာရေးတံကို "ဒန္ဓမယသလာက"ဟု ဆိုသည်၊ ထို စာရေးတံ၌ အလှူရှင်နာမည်ကို ရေးသားလေ့ရှိသည်၊ သလာကာ ပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် "သလာကာနိ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ဒန္ဓမယသလာကာနံ ပဠသတာနိ"ဟု ဆရာတို့ပြင်ကြသည်။

တိုးမသွားဘဲ အစဉ်အတိုင်း ဖြောင့်ဖြောင့်သွား၍ ယူကြပါ–ဟူလို။] ဣတိစ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ)အာဒီနိ–ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ–ပြောဆို၍၊ ဒီယမာနေ–ပေးအပ်သော အလှူကြီး၌၊ ဒဏ္ဍာပ္ပဟာရာပိ–ခုတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ရခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂလဂ္ဂါဟာပိ–လည်ပင်းကို ဆွဲကိုင်ရခြင်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဒိဿန္တိ–တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏။

အယံ ခေါ ဗြာဟ္မဏ ဟေတု ၊ပေ၊ မဟာနိသံသတရာ္ဘာတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိဗ္ဗော)၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ မဟာယညေ ဝိယ–ကြီးစွာသော ယဇ်၌ကဲ့သို့၊ ဣမသ္မိံ သလာကဘတ္တေ–ဤစာရေးတံဆွမ်း၌၊ ဗဟူဟိ–များစွာကုန်သော၊ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ ဝါ–ဝေယျာဝစ္စပြုသူတို့ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဥပကရဏေဟိ ဝါ–ဒါန၏ အဆောက်အဦတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ နု အတ္ထိ–မရှိတော့၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤသလာကဘတ်သည်၊ အပ္ပဋိဘဂ–သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိ၏၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဧတ္ထ–ဤသလာကဘတ်၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဗဟုနံ–များစွာကုန်သော လူတို့၏၊ ကမ္မစ္ဆေဒဝသေန–အလုပ်ကို ဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပိဋ္ဌာသခ်ါ တော–နှိပ်စက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သမာရမ္ဘော–လွန်စွာအားထုတ်ကြောင်းသည်၊ နု အတ္ထိ–မရှိတော့၊ တသ္မာ၊ အပ္ပ သမာရမ္ဘတရံ–သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တပီဋ္ဌာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤသလာကဘတ်သည်၊ သံယသ–အား၊ ယိဋ္ဌ–ပေးလှူအပ်ပြီ၊ ပရိစ္စတ္တံ–စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယည်တိ–ယည်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဆဋ္ဌဿ သမန္နာဂတာယ–ဖ ပါးသောအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဒက္ခိဏာယ–အလှူ၏၊ (ပမာဏံ–၌စပ်)၊

အာဒီနိ။ ။ကသ္မာ သေနော ဝိယ မံသပေသိ' ပက္ခန္ဒိတ္တာ ဂဏ္ဍသိတိ–သိန်းစွန်သည် သားတစ်ကို အပြေးပျံ၍ သုတ်ယူသလို, ဘာ့ကြောင့် မြန်မြန်သွား၍ယူရသနည်း၊ ထိုသို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် (မျှမျှတတ) ပေးလှူခြင်း၌ အားစိုက်ကြသော အလှူ.ရှင်တို့၏ စကားတို့ကို အာဒီဖြင့်ယူပါ။

ဂလဂ္ဂါဟာပိ။ ။"ဂလဂ္ဂဟဏာ–လည်ပင်းကို ဆွဲကိုင်ရခြင်းတို့ကို"ဟု ဋီကာသစ်၌ ဘာဝသာဓန ဖွင့်သောကြောင့် "ဂလဿ–ကို+ဂါဟာ ဂလဂ္ဂါဟာ"ဟု ပြုပါ၊ ဤသို့ပြုလျှင် "ဒီယျမာန"နှင့် အရမတူသောကြောင့် "ဒီယျမာနာ"ဟု မရှိသင့်တော့၊ "ဒီယျမာနေ"ဟုသာ ရှိသင့်တော့သည်။

ဆဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတာယ။ ။အလှူ.ရှင်၏ ပုဗ္ဗ, မုဉ္စ, အပရစေတနာ ၃ မျိုးဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း, အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီတရာဂတာ, ဝီတဒေါသတာ, ဝီတမောဟတာ ဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ဒက္ခိဏာ (အလှူ)သည် ဆဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတာ မည်၏၊ ထိုအလှူမျိုးကို ဆဏ္ဍအင်္ဂုတ္တရ, ပဋ္ဌမပဏ, ဒေဝတာဝဂ္ဂ, နန္ဒမာတာ၏ ဆဋ္ဌင်္ဂဒါနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။

မဟာသမုဒ္ဒေ–၌၊ ဥဒကဿ–ရေ၏၊ ပမာဏံ–အတိုင်းအရှည်ကို၊ ကာတုံ–၄၁၊ နု သုကရံ ဣဝ–လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်သကဲ့သို့၊ (မလွယ်ကူသကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊) ပုညာဘိသန္ဒဿ–ကောင်းမှုအယဉ်၏၊ ပမာဏံ–ကို၊ ကာတုံ–ပြုခြင်း၄၁၊ နု သုကရံ–လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ–မလွယ်ကူ၊ ဣဒဉ္စ–ဤ သုလာကဘတ်သည်လည်း၊ တထာဝိဓံ–ထိုသို့သဘောရှိ၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တံ–ထိုသလာကဘတ်ကို၊ မဟာပွလတရဏ္ဍာတိ–သာ၍များသော အကျိုးရင်းရှိ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဟာနိသံသတရဏ္ဍာတိ–သာ၍များသော အကျိုးဆက်ရှိ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏။

၃၅၀။ ဣဒံ–ဤတရားစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ ဣဒံပိ နိစ္စဘတ္တံ–ဤနိစ္စဘတ်ကိုလည်း၊ ဥဒ္ဒါယ–ထ၍၊ သမုဒ္ဒါယ–ကောင်းစွာထ၍၊ ဒဒတော–ပေးလှူလသော်၊ (ပေးလှူသူ, အတွက်၊) ဒိဝသေ ဒိဝသေ–နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဧကဿ–တစ်ယောက်၏၊ ကမ္မံ–အလုပ်သည်၊ နသတိ–ဖျက်၏၊ နဝနဝေါ–အသစ်အသစ်သော၊ ဥဿာဟောစ–အားထုတ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ဧနေတဗ္ဗော–ဖြစ်စေထိုက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣဒေါပိ–ဤ နိစ္စဘတ်ထက်လည်း၊ ဝါ–မှလည်း၊ အညော–အခြားသော၊ အပ္ပဋိဘဂရောစ–သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရောစ–သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တပိဋ္ဌာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ယညော–ယဇ်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ–ရှိလေသေးသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီ၊ တသ္မာ–ထိုသို့ကြံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထိ ပန ဘော ဂေါတမာ တိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ။

တတ္ထ–ထို အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမ အစရှိသောစကား၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သလာကဘတ္တော–သလာကဘတ်၌၊ ကိစ္စပရိယောသာနံ–ကိစ္စ၏ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဧကေန–တစ်ယောက်သည်၊ ဥဒ္ဒါယ–ထ၍၊ သမုဒ္ဒါယ–ကောင်းစွာထ၍၊ အညံ–အခြားသော၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ အကတ္တာ–မပြုမူ၍၊ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ–စီမံထိုက်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ဝိဟာရဒါနေ–ကျောင်းအလှူ၌၊ ကိစ္စပရိယောသာနံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ ပဏ္ဍာသာလံ ဝါ–သစ်ရွက်ကျောင်းကိုမူလည်း၊ ကာရေတု–

ပုညာဘိသန္ဒဿ။ ။ဤကဲ့သို့သောဒါနတို့၏ အကျိုးပမာဏကို ယူ၍မရနိုင်၊ "မဟာသမုဒ္ဒရာဝယ်၏ ရေ၏ ပမာဏကို ယူ၍ မရနိုင်သကဲ့သို့, အပရစေတနာ အဆက်မပြတ်ဘဲ ကောင်းမှုအယဉ် တစ်ဆွင်ဆွင် စီးနေရကား ထိုဒါနတို့၏ပမာဏကို ယူ၍မရနိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားပါသည်" ဟုလို။

ဧကေန ၊ပေ၊ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ။ ။နေ့စဉ်နေ့စဉ် အလှူရှင်မှာ ဗျာပါရစိုက်နေရသောကြောင့် ကိစ္စအဆုံး မရှိ၊ ထို အဆုံးမရှိပုံကို ပြလို၍ "ဧကေန ၊ပေ၊ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ"ဟု ဆိုသည်။

ပြုစေဦးတော့၊ ကောဋ္ဌိဝန်–တစ်ကုဋေသောဥစ္စာကို၊ ဝိသဒ္ဓေတွာ–စွန့်လွှတ်၍၊ မဟာ ဝိဟာရ်ဝါ–ကျောင်းကြီးကိုမူလည်း၊ ကာရေတု–ပြုစေဦးတော့၊ ဧကဝါရ်–တစ်ကြိမ်၊ ဝနပရိစ္ဆာဂ်–ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ, ကာရိတ်–ပြုစေအပ်သည်၊ (သမာ နံ)၊ သတ္တာ၌ဝဿာနိပိ–ခုနစ်နှစ်, ရှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝဿသတံပိ– အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝဿသဟဿံပိ–အနှစ်တစ်ထောင်ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆတိယေဝ–ရောက်နိုင်သည်သာ၊ ကေဝလံ–များစွာသော ကိစ္စ မဖက် သက်သက်၊ ဒိဋ္ဌာပတိတဋ္ဌာနေ–ဆွေးမြေ့သောအရပ်, ပြိုကျသောအရပ်၌၊ ပဋိသန်ဓိရဏမတ္တမေဝ–ပြုပြင်မှုသည်သာ၊ ဝါ–ကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဒံ ဝိဟာရဒါနံ–ဤကျောင်းအလှူသည်၊ သလာက ဘတ္တာတော–သလာကဘတ်ထက်၊ အပ္ပဋ္ဌတရံ–သည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘ တရဏ္ဍ–သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။

ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇတ္တု–ဤကျောင်းအလှူ၌၊ သုတ္တန္တပရိယာယေန– သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ ယာဝဒေဝ သီတသီတ ပဋိဃာတာယာတိ အာဒ ယော–ယာဝဒေဝ သီတသီတ ပဋိဃာတာယ အစရိကုန်သော၊ နဝ–နှံသော၊ အာနိ သံသာ–အကျိုးတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ ခန္ဓကပရိယာယေန–ခန္ဓကဒေသနာ တော်နည်းအားဖြင့်၊ သီတံ ၊ပေ၊ အနာသဝေါတိ–ဟူ၍၊ သတ္တရသ–နှံသော၊ အာနိ သံသာ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇေတ–ဤကျောင်းအလှူကို၊ သလာက ဘတ္တာတော–ထက်၊ မဟပ္ဖလတရဏ္ဍာတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာနိသံသတရဏ္ဍာ တိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ သံဃသ–အား၊ ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဝ–စွန့်လွှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ယညောတိ–ယဇ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ပဏ္ဍာသာလံ ၊ပေ၊ ကာရေတု။ ။စာအုပ်တို့၌ "ကာရေတုံ"ဟု ရှိ၏၊ ထို ကာရေတုံ၏ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် စာသွား မကောင်းပါ၊ "ကာရေတု"ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်၊ "မဟာဝိဟာရ် ဝါ" ၌လည်း "ကာရေတု"ဟု လိုက်ပါစေ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန။ ။သဗ္ဗာသဝသုတ်စသည်၌ လာသောကြောင့် "သုတ္တန္တပရိယာယ" ဟု ဆိုသည်၊ သီတ, ဥဏှ, ဆံ့သ, မကသ, ဝါတ, အာတပ, သရီသပ, သပ္ပသတို့ကို ပယ်ဖျောက် ခြင်းအကျိုး ခုနစ်ပါး, ဥတုပရိဿယဝိနောဒန, ပဋိသလ္လာနာရမ အကျိုး ၂ ပါးအားဖြင့် ၉ ပါးတည်း။

ခန္ဓကပရိယာယေန။ ။စူဠဝဂ္ဂ, သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌလာသောကြောင့် "ခန္ဓကပရိယာ ယေန"ဟု ဆိုသည်၊ အာနိသံသကား သီတ, ဥဏှ, ဝါဠမိဂ, သရီသပ, မကသ, သိသိရ, ဝုဋ္ဌ, ဝါတ, အာတပတို့ကို ပယ်နိုင်ခြင်း ၉ ပါး, လေဏတ္တ, သုခတ္တ, ဗျာယိတ္ထ, ဝိပဿိတ္ထ, ၄ ပါး, အနုပါနဝတ္ထ သေနာသနကိုရခြင်း တစ်ပါး, ဓမ္မံ ဒေသေန္တိအရ ဓမ္မသဝန, ဓမ္မအဝဗောဓ, ပရိနိဗ္ဗာယန ၃ ပါးအားဖြင့် ၁၇ ပါးတည်း၊–ဋီကာသစ်။

၃၅၁။ ဣဒံပိ–ဤ တရားစကားတော်ကိုလည်း၊ ၊ပေ၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ ဓနုပရိစ္စာ ဂံ–ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝိဟာရဒါနံနာမ–ကျောင်းအလှူမည် သည်ကို၊ ဒုက္ခရံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊(ပြုနိုင်ခဲ၏၊) ဟိ–မှန်၊ အတ္တနော– မိမိ၏၊ သန္ဓက်–ဥစ္စာကို၊ ကာကဏိကံပိ–တစ်ချင်ရွေးမျှကိုလည်း၊ ပရဿ–သူတစ် ပါး၏အား၊ ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် စွန့်အပ်၏၊ (စွန့်နိုင်ခဲ၏၊) ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ– ငါသည်၊ ဣဒေါပိ–ဤကျောင်းအလှူထက်လည်း၊ အပ္ပတ္ထတရဉ္စ–သော၊ အပ္ပ သမာရမ္ဘတရဉ္စ–သော၊ ယည်–ကို၊ ပုစ္ဆာမိ–မေးဦးအုံ့၊ ဣတိ စိန္တေသိ၊ တတော– ကြောင့်၊ တံ–ထို အပ္ပတ္ထတရ အပ္ပသမာရမ္ဘတရယဇ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊) အတ္ထိ ပန ဘောတိ အာဒိ အာဟ၊ တတ္ထ– ထို အတ္ထိ ပန ဘော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိဟာရေ– ကျောင်းကို၊ သကိံ–တစ်ကြိမ်၊ ပရိစ္စဇေပိ–စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ– အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဆာဒနခဏ္ဍာဖုလ္လပုဋ္ဌသန်ရဏာဒိဝသေန–မိုးရခြင်း, ကျိုး ပြတ်သောအရပ် ပေါက်ကွဲသောအရပ်ကို ပြုပြင်ရခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေဝ–ရှိသေးသည်သာ၊ ပန–ကား၊ သရဏံ–ကိုးကွယ် ရာသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကေဘိက္ခုသု–၏၊ သန္ဓိကေဝါ–အထံ၌သော်လည်းကောင်း၊ သံဃသ–၏၊ (သန္ဓိကေ)ဝါ၊ ဂဏသ–၏၊ (သန္ဓိကေ)ဝါ၊ သကိံ၊ ဂဟိတံ– ယူအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ ဂဟိတမေဝ–သည်သာ၊ ဟောတိ။

တတ္ထ–ထိုသရဏာ၌၊ (နတ္ထိ–၌စပ်၊) (တစ်နည်း) တသ–ထို သရဏာ၏၊ (ကတ္တာဗ္ဗတာဝယ်, တာပစ္စည်း၌စပ်၊) ပုနပ္ပုနံ၊ ကတ္တာဗ္ဗတာ–ပြုဖွယ်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထို သရဏာဂုံသည်၊ ဝိဟာရဒါနတော–ထက်၊ အပ္ပတ္ထတရဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သရဏဂမနံနာမ–မည်သည်၊ ဝါ–ကိုးကွယ် ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ခြင်းမည်သည်၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ရတနာနံ–တို့အား၊ ဇီဝိတ ပရိစ္စာဂမယံ–အသက်ကို စွန့်ကြောင်းစေတနာဖြစ်သော၊ ပုညကမ္မံ–ကောင်းမှုကံ

သန္ဓက် ဟိ ၊ပေ၊ ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ။ ။ပရိ+စ္စဇိယတေ ပရိစ္စဇနံ၊ ပရိဥပသာဂရကြောင့် ခ ပစ္စည်း မသက်နိုင်ရကား "ပရိစ္စဇံ"ဟု မရှိဘဲ ယုပစ္စည်းဖြင့် "ပရိစ္စဇနံ"ဟု ရှိရသည်၊ ထိုနောက်မှ "ဒုက္ခေန+ပရိစ္စဇနံ ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ"ဟု ပြုပါ၊ သန္ဓက် ကာကဏိကံပုဒ်ကိုင်ခဲ့၍ "ဒုပ္ပရိစ္စဇနံ"ဟုလည်း နပုံလိန်ရှိပါစေ၊ နောက်စာအုပ်တို့၌ "သန္ဓကာ+ကာကဏိကာပိ+ဒုပ္ပရိစ္စာ"ဟု ဗဟုဝုစ်နှင့် ဒုပ္ပ ရိစ္စာဝယ် ခပစ္စည်းဖြင့် ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။ [ကာကဏိကပုဒ်ပြီးပုံကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ။]

ဇီဝိတ ၊ပေ၊ ပုညကမ္မံ။ ။သရဏာဂုံယူရာ၌ ရတနာ ၃ ပါးကို ယုံကြည်၍ ယူသူသည် ပုထုဇဉ် အဖြစ်မှာပင် ရှိစေဦးတော့ "အသင် ယူအပ်သော သရဏာဂုံကို မဖျက်လျှင် သင်၏ အသက်ကို သတ်မည်"ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က ခြိမ်းချောက်သော်လည်း အသက်ကိုသာ

သည်၊(ဟုတ္တာ–၍၊) သဂ္ဂသမ္ပတ္တိ–နတ်ပြည်စည်းစိမ်ကို၊ ဒေတိ–ပေးနိုင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလတရာ့ မဟာသံသတရာ့တို ဝေဒိဗ္ဗ၊ ပန–ဆက်၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ရတနာနံ–တို့အား၊ ဒိဝိတပရိစ္စာဂဝသေန–အသက်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ယညောတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဝါ–ဆိုနိုင်၏။

၃၅၂။ ဣဒံ–ဤတရားစကားတော်ကို၊ ၊ပေ၊ စိန္တေသိ၊ (ကိုး)၊ အတ္ထနော–၏၊ ဒိဝိတံနာမ–အသက်မည်သည်ကို၊ ပရဿ–သူတစ်ပါးအား၊ ပရိစ္စဒိတုံ–စွန့်ခြင်းငှာ၊ ဒုက္ကရံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ–ပြုနိုင်ခဲ၏၊ ဣတောပိ–ဤသရဏာဂုံထက်လည်း၊ အပ္ပဋိဘဂေါ–သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိသော၊ ယညော–ယဇ်သည်၊ အတ္ထိ နုခေါ–ရှိလေသေးသလော၊ ဣတိ(စိန္တေသိ)၊ တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တံ–ထို အပ္ပဋိဘဂယဇ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိတို့၌၊ (အတ္ထော ဒဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝေရမဏီနာမ–ဝေရမဏီမည်သည်၊ ဝိရတိ–ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတည်း၊ [ဝေရမဏီ ပုဒ်ပြီးပုံကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ, ပဌမဈာနကထာ ဘာသာဋီကာ၌ (ဤဋီကာများအတိုင်း) ပြခဲ့ပြီ။] သာ–ထို ဝိရတိသည်၊ သမ္ပတ္တ ဝိရတိ–သမ္ပတ္တဝိရတိလည်းကောင်း၊ သမာဒါနဝိရတိ–လည်းကောင်း၊ သေတုဃာတ ဝိရတိ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တိဝိဓာ–သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ဝိရတိ ၃ ပါး အကျယ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီ ဒွါရကထာအဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတိကို ဤ၌ သေတုဃာတဝိရတိဟု ခေါ်၏။]

တတ္ထ–ထို ၃ ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အဂ္ဂဟေတ္တာပိ–မယူမူ၍လည်း၊ ကေဝလံ–သိက္ခာပုဒ်ဆောက်တည်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊ အတ္တနော–၏၊ ဈာတိ ဂေါတ္တ ကုလာပဒေသာဒီနိ–ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဈာတ်, အနွယ်, အမျိုးအစရှိသည်တို့ကို၊ အနုဿရိတ္တာ–အဖန်ဖန် အောက်မေ့၍၊ ဣဒံ–ဤအမှုသည်၊ [ပါဏာတိပါတအမှုသည်၊]

အသေခံမည်၊ သရဏာဂုံကား မဖျက်တော့၊ ဤမျှလောက် စွဲစွဲမြဲမြဲယူအပ်သော သရဏာဂုံကို ရည်ရွယ်၍ "သံဃိက ဝိဟာရဒါနထက် အကျိုးကြီးသည်"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ကုလာပဒေသာဒီနိ။ ။အပဒေသသဒ္ဒါသည် ညွှန်ပြကြောင်း အနက်ကိုဟော်၏၊ ဤသူသည် ခတ္တိယဈာတ်ရှိသူတည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဈာတ်စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြရသောကြောင့် ဈာတိ, ဂေါတ္တ, ဈာဏသောဏိ အမျိုးစသော ကုလတို့ကိုလည်းကောင်း, အာဒိဖြင့် ယူရသော ဝယ(အရွယ်) ဈာဟသစ္ခဂုဏ် စသည်ကိုလည်းကောင်း, "အပဒိသတိ ဧတေနာတိ"ဟူသော ဝစနတ္ထအရ "အပဒေသ"ဟု ခေါ်ရသည်။

မေ–ငါ့အား၊ နံ ပတိရူပ်–မလျောက်ပတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ပါဏာတိပါတာ ဒီနိ–ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ နံ ကရောတိ–မပြု၊ သမ္မတ္တဝတ္ထုံ–ရောက်လာသော ဝတ္ထုကို၊ ပရိဟရတိ–ရှောင်လွှဲ၏၊ [မကျူးလွန်သောအားဖြင့် ရှောင်လွှဲ၏။] တတော–ထို ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်မှ၊ အာရကာ–ဝေးစွာ၊ ဝိရမတိ–ရှောင်ကြဉ်၏၊ တဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာဝိရတိ–ထိုဝိရတိကို၊ သမ္မတ္တ ဝိရတီတိ–ဟူ၍၊ ဝါ–ရောက်လာသောဝတ္ထုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိဟူ၍၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ–၏၊ [သမ္မတ္တတော+ဝိရတိ သမ္မတ္တဝိရတိ။]

ပန–ကား၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ–ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဒိဋ္ဌိတဟေတုပိ–အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ပါဏံ–သတ္တဝါကို၊ နံ ဟနာမိ–မသတ်တော့အံ့၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌိတဟေတုပိ) ပါဏာတိပါတာ–မှ၊ ဝိရမာမိ–ရှောင်ကြဉ်ပါ၏၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ (ပါဏာတိပါတာ–မှ၊) ဝေရမဏီ–ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမာဒိယာမိ–ကောင်းစွာယူပါ၏၊ ဝါ–ဆောက်တည်ပါ၏၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဂဏှန္တသ–ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိရတိ–ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ သမာဒါနဝိရတီတိ–သမာဒါနဝိရတိဟူ၍၊ ဝါ–သီလဆောက်တည်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [သမာဒါနေန+ဥပ္ပန္နာ+ဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိ။]

ပန–ကား၊ အရိယသာဝကာနံ–တို့၏၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ–မဂ်နှင့်အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊ ဝိရတိ–ဝိရတိသည်၊ သေတုဃာတ ဝိရတိနာမ–သေတုဃာတဝိရတိမည်၏၊ တတ္ထ–ထို သုံးပါးသော ဝိရတိတို့တွင်၊ ပုရိမာ–ရှေ့ဦးဖြစ်သောကုန်သော၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ဝိရတိယော–သမ္မတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိတို့သည်၊ ဝေါရောပနာဒိဝသေန–ခွင်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊

သမာဒိယာမိ။ ။သမ္မာ အာဒိယာမိ၊ အဝိတိက္ကမာဓိပ္ပာယေန (မကျူးလွန်လိုသဖြင့် လည်းကောင်း) အခဏ္ဍာဆိဒ္ဒါကမ္မာသာသဗလကာရိတာယစ (မကျိုးမပေါက် မပြောက်မကျား အောင် ပြုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း) ဂဏှာမိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်၊ သံကို သမ္မာဟုဖွင့်၍, ထိုသမ္မာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို "အဝိတိက္ကမာဓိပ္ပာယေန အခဏ္ဍ ၊ပေ၊ ကာရိတာယစ" ဟု ဖွင့်၏၊ အာဒိယာမိကိုလည်း "ဂဏှာမိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သမာဒိယာမိ–ကောင်းစွာ ယူပါ၏" ဟု ပေးပါ၊ "ဆောက်တည်ပါ၏"ဟု ပေးအပ်သောအနက်မှာ ဝေါဟာရတ္ထ (ပေးရိုးအနက်) သာတည်း။

သေတုဃာတဝိရတိ။ ။သွာဒိဂုဏ်း သိဓာတ်သည် ထက်အောင်သွေးခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ သီယတေ–ဝိပဿနာ အစဉ်ဖြင့် ထက်အောင် သွေးအပ်၏၊ ဣတိ သေတု၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ထက်အောင် သွေးအပ်သော အရိယာမဂ်ရ၏၊ ပါပဓမ္မေ ဟနတီတိ ဃာတော၊ အကုသိုလ်တို့ကို အကြွင်းမဲ့ သတ်တတ်သောတရား၊ ဃာတော စ + သော + ဝိရတိစာတိ

ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗံ–ကျူးလွန်ထိုက်သော၊ ယံ ဧဝိတိဇ္ဇိယာဒိဝတ္ထု–အကြင် ဧဝိတိဇ္ဇေ အစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ–ထို ဧဝိဟိဇ္ဇေ အစရှိသော ဝတ္ထုကို၊ အာရ မဏံ–အာရုံကို၊ ကတ္တာ, ပဝတ္တေန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်ဦးဖြစ်သော၊ (ဝိရတိ–သေတုယာတဝိရတိသည်၊) နိဗ္ဗာနာရမဏာဝ–နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ရာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော, ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋ္ဌ–ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ တဿ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧက သ္မိံ–တစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဘိန္နေ–ပျက်လသော်၊ သဗ္ဗာနိပိ–အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်လည်း၊ ဘိန္နာနိ–ပျက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်

ဃာတဝိရတိ၊ သေတုမှိ–အရိယာမဂ်၌၊ (ပရိယာပန္နာ–အကျုံးဝင်သော)+ဃာတဝိရတိ–တည်း၊ သေတုဃာတဝိရတိ။ [သေတု ဝုစ္စတိ အရိယမဂ္ဂေါ၊ တပ္ပရိယာပန္နာ ဟုတ္တာ ပါပမေဿာနံ သမုစ္ဆေဒ ဝသေန ဃာတနာ ဝိရတိ သေတုဃာတဝိရတိ၊–ဋီကာ။]

တတ္ထ ၊ပေ၊ အာရမဏံ ကတ္တာ။ ။အဌသာလိနီစသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ကမ္မပထတို့ကို ဓမ္မ, ကောဋ္ဌာသ, အာရမဏာစသောအားဖြင့် ဖွင့်ပြလေ့ရှိ၏၊ ဤ၌ အာရမဏာအားဖြင့်သာ အဆုံးအဖြတ်ကိုပြလိုရ၍ တတ္ထစသည်ကို မိန့်သည်၊ အာရမဏံ ကတ္တာတိ ယထာဝုတ္တံ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုံ (ကျူးလွန်ထိုက်သော သူ့အသက်စသော ဝတ္ထုကို) အာလမ္ဗိတ္တာ ဝိတိက္ကမစေတနာသင်္ခါတဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတော (ကျူးလွန်ကြောင်းစေတနာဟူသော ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော ဝတ္ထုမှ)၊ ဝိရမဏာဝသေန ပဝတ္တာနိ–ဦးကာသစ်။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗဝတ္ထုနှင့် ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့၏ ကွဲပြားပုံကို သိပါ။]

ဧတ္ထ ၊ပေ၊ ဧကတော ဂဏှာတိ။ ။ယခုအခါ သိက္ခာပုဒ်ယူပုံ ပျက်ပုံအားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ကို ပြလိုရ၍ "ဧတ္ထ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပဋ္ဌဂ် သမန္နာဂတံ သီလံ သမာဒိယာမိ"ဟု သိက္ခာပုဒ် ငါးပါးလုံးကို တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်သူကို "ဧကတော ဂဏှာတိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်သော်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်း, အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ခြင်းစသော ကိစ္စအားဖြင့်ကား ငါးမျိုးပြားသောကြောင့် ၅ ပါးသီလဟုပင် ဆိုရသည်။

သဗ္ဗာနိ ဘိန္နာနိ။ ။ဆောက်တည်တုန်းက တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်ခဲ့သောကြောင့် တစ်ပါးပျက်လျှင် သီလ ၅ ပါးလုံး ပျက်၏၊ သို့သော် အကုသိုလ်က အဖြစ်ဖြင့်ကား ကျူးလွန်အပ်သော သီလအတွက်သာ ကမ္မပထမြောက်သည်။ [သဗ္ဗာနိပိ ဘိန္နာနိ ဟောန္တိ, ဧကတော သမာဒိန္နတ္တာ၊ နု ဟိ တဒါ ပဋ္ဌဂ်ိကတ္တံ သီလသ္မ သမ္ဘဒ္ဓတိ–ထိသို့ ဆောက်တည်ရာ အခါ၌ သီလမှာ ပဋ္ဌဂ်ိက မဖြစ်တော့၊ ယံတု ဝိတိက္ကန္တံ, တေနေဝ ကမ္မဗဒ္ဓေါ–စင်စစ်မှာ–အကြင်အမှုကို ကျူးလွန်အပ်၏၊ ထိုအမှုကြောင့်သာ ကံဖြင့် ဖွဲ့အပ်၏၊–ဋီကာသစ်။]

သည်၊ ဧကေကံ–တစ်ပါးတစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ [ယခု ခေတ်၌ ဆောက်တည်သကဲ့သို့ တစ်ပါးစီခွဲ၍ ဆောက်တည်၏။] သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝိတိဏ္ဏမတိ–လွန်ကျူး၏၊ တဒေဝ–ထို လွန်ကျူးအပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်သာ၊ ဘိဇ္ဇတိ–ပျက်၏၊ ပန–ကား၊ သေတုဃာတဝိရတိ ယာ–သေတုဃာတဝိရတိ၏၊ ဘေဒေါ နာမ–ပျက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ–မှန်၊ ဘဝန္တရေပိ–ဘဝတစ်ပါး၌ သော်မှလည်း၊ (ဤဘဝကို မဆိုထားဘိ ဘဝတစ်ပါး၌ သော်မှလည်း၊) အရိယသာဝကော–အရိယသာဝကသည်၊ ဇီဝိတဟေတုပိ–အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း၊ (အခြား အကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာမလို–ဟူလို၊) ပါဏံ–သတ္တဝါကို၊ နေဝဟနတိ–မသတ်တော့၊ သုရံ–သေရည်ကို၊ နပိဝတိ–မသောက်တော့၊ အဿ–ထိုအရိယသာဝက၏၊ သုရ–သေရည်ကိုလည်းကောင်း၊ ခိရ–နို့ရည်ကိုလည်းကောင်း၊ မိသေတွာ–ရောရ၍၊ မုခေ–ခံတွင်း၌၊ ဝါ–သို့၊ သစေပိ ပက္ခိပန္တိ–အကယ်၍မူလည်း ထည့်သွင်းကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ခိရမေဝ–နို့ရည်သည်သာ၊ ပဝိသတိ–ဝင်၏၊ သုရာ–သေရည်သည်၊ နပိ (ပဝိသတိ)–မဝင်၊ ယထာကိ–ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ကောဠသကုဏာနံ–ကြိုးကြာငှက်တို့၏၊ ခိရမိဿ ဥဒကေ–နို့ရည်ဖြင့် ရောအပ်သောရေတွင်၊ ခိရမေဝ–သည်သာ၊ ပဝိသတိ(ယထာ)–ဝင်သကဲ့သို့၊ ဥဒကံ–ရေသည်၊ နပိ (ပဝိသတိယထာ)–မဝင်သကဲ့သို့တည်း၊ ဣဒံ–ဤ ကြိုးကြာငှက်တို့ခံတွင်းသို့ နို့ရည်သာဝင်၍ ရေမဝင်ခြင်းသည်၊ ယောနိသိဒ္ဓံ–အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီး၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ စေ (ဝဒေယျ)–အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဣဒံ–

သုရံ နပိဝတိ။ ။အဒိန္နာဒါနဝိရတိစသော အလယ်သိက္ခာပုဒ်များကို ပေယျာလမြှုပ်၍ အာဒိ အန္တဒီပကနည်းအားဖြင့် အစနှင့် အဆုံး သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ ပြထား၏၊ သုရံ၌လည်း နိဒဿနနည်း ဟု မှတ်ပါ၊ မေရယနှင့်တကွ မဒ္ဒဟူသမျှကိုပင် မသုံးစွဲကြတော့–ဟူလို။

ယောနိသိဒ္ဓန္တိ စေ။ ။ဥပမာနည်း ကောဠငှက်တို့၏ အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီးပုံကို ပြထားရကား "အရိယာတို့၏ သုရာ မဝင်ပုံသည် အဘယ်နည်းအားဖြင့် တူနိုင်ပါသနည်း"ဟု စောဒနာလိုသောကြောင့် "ယောနိသိဒ္ဓန္တိ စေ"ဟု စောဒနာပုံကိုပြသည်၊ [မနုဿ တိရစ္ဆာနာနံ ဥဒ္ဓံ တိရိယမေဝ ဒီဃတာဝိယ (လူ၏အထက်၌ ရှည်ခြင်း, တိရစ္ဆာန်တို့၏ အလျားရှည်ခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓ ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း) ဗကာနံ မေဃသဒ္ဒေန ကုက္ကုဋိန် ဝါတေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဝိယစ ယောနိသိဒ္ဓံ (ဗျိုင်းအောက်တို့၏ မိုးသံကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်း, ကြက်မတို့၏ လေကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း, ကောဠတို့၏ ခံတွင်း၌ နို့ရည်သာဝင်၍ ရေမဝင်ခြင်းသည် ယောနိသိဒ္ဓ (အမျိုးဇာတ်ကြောင့် ပြီးစီးသည် မဟုတ်ပါလော၊) ဣတိ ကောစိ ဝဒေယျ စေတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ဤ အရိယသာဝကတို့၏ ခံတွင်းသို့ နို့ရည်သာဝင်၍ သေရည်မဝင်ခြင်းသည်၊ ဓမ္မတာသိဒ္ဓံ–အရိယာမဂ်တဲ့ရား၏ အာနုဘော်ကြောင့်ပြီးစီး၏၊ ဣတိ စ–ဤသို့လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊ (ဣတိ–သို့၊ ဝိသဒ္ဓေယျ–ဖြေဆိုရာ၏)။

ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သရဏာဂမနေ–သရဏာဂုံ၌၊ ဒိဋ္ဌိဥဇုက ကရဏံ နာမ–အသိဉာဏ်ကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုရခြင်းမည်သည်၊ (အယူကို ဖြောင့်မှန်အောင် ပြုရခြင်းမည်သည်၊) ဘာရိယံ–ဝန်လေး၏၊ သိက္ခာပဒသမာဒါနေ ပန–သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ခြင်း၌ကား၊ ဝိရတိမတ္တကမေဝ–ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ (အပ္ပတ္ထတရဋ္ဌ–ခ္ခစပ်၊) ယထာဝါ တထာဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်မူလည်း၊ [လေးလေးစားစားဖြစ်စေ မလေးမစားဖြစ်စေ–ဟူလို၊] ဂဏ္ဍန္တသာပိ–ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ (ယူသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက်လည်းကောင်း၊) သာဓုကံ–ကောင်းစွာ၊ (လေးလေးစားစား၊) ဂဏ္ဍန္တသာပိ–လည်းကောင်း၊ အပ္ပတ္ထတရဋ္ဌ–သာ၍နည်းသောကိစ္စရှိသည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဋ္ဌ–သာ၍နည်းသော ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်း သတ္တပိဋ္ဌာရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) ပန–ဆက်၊ ပဋ္ဌသီလသဒိသသ–ငါးပါးသီလနှင့်တူသော၊ ဒါနသ–ဒါန၏၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဤ ငါးပါးသီလ၌၊ မဟပ္ဖလတာ (စ)–ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာနိသံသတာစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

ဟိ–သာဓကကား၊ ပဋ္ဌိမာနိ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဝိညုဂ္ဂရဟိတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)–ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ပဋ္ဌ–နှ်သော၊ ဣမာနိ ဒါနာနိ–ဤဒါနတို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ မဟာဒါနာနိ–မြတ်သောဒါနတို့တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ–အမြတ်ဟူ၍ သိအပ်ကုန်၏၊ ရတ္တညာနိ–ကြာမြင့်စွာသော ညဉ့်တို့ပတ်လုံး သိအပ်ကုန်၏၊ ဝံသညာနိ–အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၏ အဆက်

ဓမ္မတာ သိဒ္ဓန်။ ။ပဋ္ဌိမဘာဝိက ဘုရားအလောင်းသည် ကိုယ်ဝန်တည်သောအခါ မယ်တော်ဖြစ်သူမှာ ဓမ္မတာသိဒ္ဓ (တရားသဘော)ကြောင့် ၅ ပါးသီလတည်တော့သကဲ့သို့လည်းကောင်း, ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်ပြီးသောအခါ နတ်ရွာစံရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, အရိယာတို့၏ ဓမ္မတာ (ဓမ္မအာနုဘော်)ကြောင့် အရက်၏ မဝင်နိုင်ခြင်းကိစ္စသည် ပြီး၏ဟု ဖြေပါ။ [မဂ္ဂဓမ္မတာယ အရိယမဂ္ဂါနုဘာဝေန သိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝိသဒ္ဓေယျာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊]

အဂ္ဂညာနိ စသည်။ ။အဂ္ဂါနိတိ–အမြတ်တို့ဟူ၍+ဉာတာနိ–သိအပ်ကုန်သော ဒါနတို့တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ–တို့၊ အဂ္ဂသဒ္ဒေ+ဉာဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ ရတ္တိယော–ကြာမြင့်စွာသော ညဉ့်တို့ပတ်လုံး+ဉာတာနိ ရတ္တညာနိ၊ ရတ္တိ၌ ဣကို (အ) ပြု။

အနွယ်ဟု သိအပ်ကုန်၏၊ ပေါရာဏာနိ–ရှေးသူဟောင်းတို့၏ ဥစ္စာတို့တည်း၊ အသံ ကိဏ္ဏာနိ–မပယ်အပ်ကုန်၊ အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာနိ–ရှေးဦးလံညီ: မပယ်အပ်ကုန်၊ နု သကိ ယန္တိ–ယခုလည်: မပယ်အပ်ကုန်ဆဲ၊ နု သကိယိသန္တိ–နောင်အခါလည်: မပယ် အပ်ကုန်လတ့်၊ ဝိညုဟိ–ပညာရှိဖြစ်ကုန်သော၊ သမဏေဟိ–ရဟန်းတို့သည်လည်: ကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ–ပုဏ္ဏားတို့သည်လည်:ကောင်း၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ–တစ်ရံတစ် ခါမျှ မပယ်အပ်ကုန်၊ ကတမာနိ ပဋ္ဌ–အဘယ် ငါးပါးတို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣဓ–ဤသာသနာတော်၌၊ အရိယသာဝကော–အရိယသာဝကသည်၊ ပါဏာတိ ပါတံ–ပါဏာတိပါတကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ပါဏာတိပါတာ–မှ၊ ပဋိဝိရတော– ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဘိက္ခဝေ, ပါဏာတိပါတာ–မှ၊ ပဋိဝိရတော– ရှောင်ကြဉ်သော၊ အရိယသာဝကော–သည်၊ အပရိမာဏာနံ–အတိုင်းအရှည်မရှိ ကုန်သော၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့အား၊ အဘယံ–ဘေးမ၏ မရှိခြင်းကို၊ ဝါ–ဘေးမဲ့ကို၊ ဒေတိ–ပေး၏၊ အဝေရံ–ရန်၏ မရှိခြင်းကို၊ ဝါ–ရန်မဲ့ကို၊ ဒေတိ–၏၊ အဗျာပဇ္ဈံ–

ဝံသညာနိ စသည်။ ။အရိယာနံ သာဓူနံ ဝံသာနိတိ ဣတာနိ ဝံသညာနိ–အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်ဟု သိအပ်ကုန်သော ဒါနတို့၊ စောနိ–ဤ ဒါနတို့သည်၊ ပေါရာဏာနံ–ရှေး လူကြီးလူကောင်းတို့၏၊ သန္တကာနိ–ဥစ္စာတို့တည်း၊ ပေါရာဏာနိ။

အသံကိဏ္ဏာနိ။ ။သံ+ကိရမာတ်သည် ဝိကွေပ (ပစ်လွှင့် ပယ်ရှားခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ တ ပစ္စည်းကို ဣဏ္ဍပြု၍ သံကိဏ္ဏာနိဟု ဖြစ်၏၊ ကေနစိပိ ပကာရေန–တစ်စုံတစ်ခု သော အပြားအားဖြင့်လည်း၊ (မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှ)၊ သာဓူဟိ–သူတော်ကောင်းတို့ သည်၊ နု+သံကိဏ္ဏာနိ–မစွန့်ပယ်အပ်ကုန်၊ ဣတိ အသံကိဏ္ဏာနိ၊ ထို အသံကိဏ္ဏသည် အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ကာလသုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်သောကြောင့် "အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာနိ (အတိတ်) နု သံကိယန္တိ (ပစ္စုပ္ပန်) နု သံကိယိသန္တိ (အနာဂတ်)ဟု ပြသည်၊ ကိယန္တိ၌ ရကိုချေ၊ ရချေလျှင် ရှေ့ကိ၌ ဒီဃပြု၊ (တစ်နည်း) ဝ၀ အနက်ဟော ကိစာတ်ဟု ကြံပါ။

အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ။ ။ပတိ+ကုသစာတ်သည် ပဋိက္ခိတ္တာအနက်ကို ဟောဏ်၊ အတောယေဝ– ထိုသို့ ကာလ ၃ ပါး၌ မစွန့်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ နု ပဋိက္ခိတ္တာ နိ–မပယ်အပ်ကုန်၊ နု ဟိ ကဒါစိပိ ဝိညူ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ ဟိသာဒိပါပမဟု အနုဇာနန္တိ– မှန်၏၊ ဘယ်အခါမျှ ပညာရှိသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း အစရှိသော မကောင်းမှုကို ခွင့်မပြုကြ။

အဘယံ အဝေရံ။ ။သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဟိတဒဏ္ဍတ္တာ သကလသ္မိံပိ သတ္တ နိကာယသ္မိ ဘယာဘာဝံ (ဘေးမရှိခြင်းကို) ဒေတိ။ ["ဘယသ္မ+အဘာဝေါ အဘယံ"ဟု ပြုပါ။] နု ဟိ အရိယသာဝကတော(ကြောင့်) ကဿစိ ဘယံ ဟောတိ–မည်သည့်အတွက်မျှ ဘေးမဖြစ်၊ အဝေရံတိ ဝေရာဘာဝံ။ ["ဝေရသ္မ+အဘာဝေါ အဝေရံ"ဟု ပြု။]

လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခ၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒေတိ–၏၊ အပရိမာဏာ နံ–ကုန်သော၊ သတ္တာနံ–တို့အား၊ အဘယံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဒတ္တာ–ပေး၍၊ ဝါ–ပေး ခြင်းကြောင့်၊ အဝေရံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဒတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အဗျာပဇ္ဈံ–ကို၊ ဒတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အပရိမာဏာသု–သော၊ အဘယသု–ဘေး၏ မရှိခြင်း၏ လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ဘေးမဲ့၏ လည်းကောင်း၊ အဝေရသု–ရန်၏ မရှိခြင်း၏ လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ရန်မဲ့၏ လည်းကောင်း၊ အဗျာပဇ္ဈသု–လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခ၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်၏ လည်းကောင်း၊ ဘာဂီ–အဖို့ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ–ရှေးဦးစွာသော၊ ဣဒံ ဒါနံ–ဤပါဏာတိပါတဝိရတိဒါနကို၊ ဝါ– သည်၊ မဟာဒါနံ–မြတ်သော ဒါနတည်း၊ ၊ပေ၊ ဝိညုဟိ–နှင်သော၊ သမဏေဟိ– တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိကုဋ္ဌံ–တစ်ရံ တစ်ခါမျှ မတားမြစ်အပ်၊ (စာအုပ်တို့၌ ဣတိပါ၏ ပိုဟန်တူသည်၊) ဘိက္ခဝေ, ပုနစ–တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ–တစ်မျိုးကား၊ အရိယသာဝကော–သည်၊ အဒိန္နာ ဒါနံ–ကို၊ ပဟာယ–၍၊ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ ပဌ, ဣမာနိ ဒါနာနိ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ မဟာဒါနာ နိ–တည်း၊ အဂ္ဂညာနိ–နှင်၏၊ ၊ပေ၊ ဝိညုဟိ သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ, အပ္ပဋိ ကုဋ္ဌာနိ–ကုန်။– [အဂုံတ္တိရ–အဋ္ဌကနိပါတ်, ပဌမပံ, အဘိသန္ဒသုတ်၊ ကထာ ဝတ္ထု–သတ္တမဝဂ်, ဒါနကထာ ပါဠိတော်။]

စ ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအုံ၊ ဣဒံ သီလပဌကံ–ဤသီလငါးပါးအပေါင်းကို၊ (ဝုစ္စတိ ၌စပ်၊) အတ္တသိနေဟဗ္ဗ–မိမိ၌ ချစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌတသိနေဟဗ္ဗ–အသက် ၌ ချစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္စဒိတ္တာ–စွန့်၍၊ ရက္ခိသာမိ–စောင့်အုံ့၊ ဣတိ– ဤသို့ကြံ၍၊ သမာဒိန္နတာယ–ကောင်းစွာယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ– ဆောက်တည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယညောတိ–ယဇ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို ပဌသီလ, သရဏဂုံတို့တွင်၊ ပဌသီလတော–ပဌသီလထက်၊ သရဏ ဂမဏမေव–သရဏဂုံသည်သာ၊ ဇေဋ္ဌကံ–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ)–အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒံ–

အဗျာပဇ္ဈံ။ ။ဗျာပါဒ–ဗျာပဇ္ဈပုဒ်တို့သည် ဒေါသအနက်ကို ဟောရ၏၊ ဗျာဗာဓ–ဗျာပဇ္ဈ တို့ကား နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခကိုဟောရ၏၊ ဝိ+အာ+ဗာဓတော်, အပစ္စည်းဖြင့် "ဗျာပဇ္ဈတီတိ ဗျာဗာဓော–လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခ၊ နတ္ထိ+ဗျာဗာဓော ယဿာတိ အဗျာဗာဓော (သတ္တ နိကာယော)၊ အဗျာဗာဓဿ+ဘာဝေါ အဗျာပဇ္ဈံ" [အဗျာပဇ္ဈန္တိ နိဒုက္ခတံ–ဋီကာ။]

ကိဉ္စာပိ ၊ပေ၊ ဇေဋ္ဌကံ။ ။ပဌသီလသည် ဘုရားပွင့်ရာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကာလ, သာသနာပ ကာလအားဖြင့် အလုံးစုံသောကာလ၌ ပညာရှိတို့ ဆောက်တည်အပ်သည် မဟုတ်လော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိ၏ အကြောင်းဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန်လည်း မဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း–အရဟတ္တ ဖိုလ် မရနိုင်ရာ သာသနာပ၌လည်း ဆောက်တည်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ သရဏဂုံ ၃ ပါးကား

ဤပဋ္ဌသီလကို၊ သရဏဂမနေယေဝ–သရဏဂုံခ်ဿာ၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်၍၊ ရက္ခိတ သီလဝသေန–စောင့်ရှောက်အပ်သော သီလ၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟပ္ဖလန္တိ–များသော အကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [သရဏဂုံနှင့် ပဋ္ဌသီလကို တစ်ပါး ချင်းသာပြိုင်လျှင် သရဏဂုံက သာ၍အကျိုးကြီး၏၊ ပါဠိတော်ခ်ဿား သရဏဂုံခ် တည်ပြီးသောပဂ္ဂိုလ်၏ ၅ ပါးကိုရည်ရွယ်၍ သရဏဂုံထက် ၅ ပါးသီလက အကျိုး ကြီးသည်ဟု ဟောတော်မူသည်၊–ဟူလို။]

၃၅၃။ ဣဒံပိ–ဤ တရားစကားတော်ကိုလည်း၊ ၊ပေ၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ ပဋ္ဌသီလံ နာမ–ပဋ္ဌသီလမည်သည်၊ ရက္ခိတုံ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ဂရုကံ–ဝန်လေး၏၊ အည်–ပဋ္ဌသီလမှ အခြားသော၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဤဒိသမေဝ–ဤကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ, ဣတော–ဤ ပဋ္ဌသီလအောက်၊ ဝါ–ထက်၊ အပ္ပဋ္ဌ တရဋ္ဌ–သော၊ မဟပ္ဖလတရဋ္ဌ–သော၊ (ယည်–ယဇ်သည်၊) အတ္ထိနုခေါ–ရှိသေးလေ သလော၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ တတော–ကြောင့်၊ တံ–ထို အပ္ပဋ္ဌတရ, မဟပ္ဖလတရ ယဇ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုနပိ–လည်း၊ အတ္ထိ ပန ဘောဂေါတမာ တိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ အထ–မေးလျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ပုဏ္ဏားအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တိဝိဓသီလပါရိပူရိယံ–၃ ပါးအပြားရှိသော သီလ၏ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်၌၊ ဌိတသ–တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဌမဈာနာဒီနံ– ပဌမစျာန် အစရှိကုန်သော၊ ယညာနံ–ယဇ်တို့၏၊ အပ္ပဋ္ဌတရတဋ္ဌ–သာ၍နည်းသော ကိစ္စရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မဟပ္ဖလတရတဋ္ဌ–သာ၍ကြီးသော အကျိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုကာမော–ပြခြင်းငှာ အလို ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော–ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ– စ၍၊ ဒေသနံ–ဒေသနာတော်ကို၊ အာရဘန္တော–အားထုတ်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်

ဘုရားပွင့်ခြင်းလျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ ကောန်အားဖြင့် အရတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊ သို့ပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် သရဏဂုံထက် ၅ ပါးသီလက မဟပ္ဖလဖြစ်ရသနည်းဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် "ကိဉ္စာပိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို စောဒနာသည်အတိုင်း မှန်ပါပေ၏၊ သို့သော် သရဏဂုံခ်တည်၍ စောင့်အပ်သော ၅ ပါးသီလအတွက် မဟပ္ဖလဖြစ်၏–ဟု ဆိုပါသည်– ဟူလို။ [ဧဒ္ဒကန္တိ မဟပ္ဖလဘာဝေန ဥတ္တမံ၊–ဋီကာ၊ ပသတ္ထကို (၉) ပြု။]

အထသ ၊ပေ၊ အာရဘန္တော။ ။ပဌမစျာန် စသည်တို့သာ ယညဖြစ်ပါလျက် ထို စျာန်တို့ကို ပြတော်မမူသေးဘဲ အဘယ်ကြောင့် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒမှစ၍ ဒေသနာကို အားထုတ်တော်မူ ရပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အထသ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ စူဠ မဇ္ဈိမ မဟာသီလ အားဖြင့် တိဝိဓသီလ၌ တည်ပြီးသူအတွက်သာ ပဌမစျာန်စသည်တို့က အပ္ပဋ္ဌတရ မဟပ္ဖလ တရဖြစ်သောကြောင့် ထို တိဝိဓသီလကို ပြတော်မူလိုသည်အတွက် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒမှစ၍ ဒေသနာကို အားထုတ်တော်မူသည်။

ကြောင့်၊ ဣမ ဗြာဟ္မဏာတိအာဒီ–အစရှိသောစကားတော်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူ ပြီ။ [“ယညာနံ အပ္ပဋိဘာဂတရဉ္စ မဟပ္ဖလတရဉ္စ”ဟု အချို့စာအုပ်တို့၌ ရှိသော်လည်း ရှေးစာအုပ်တို့၌ “အပ္ပဋိဘာဂတရတဉ္စ မဟပ္ဖလတရတဉ္စ”ဟု ရှိသည်၊ ထိုသို့ရှိမှ ယညာနံ ဟူသောသမ္ဗန်ကို တာပစ္စည်း၌ စပ်နိုင်သောကြောင့် ကောင်းသည်။]

တတ္ထ–ထို ဣမဗြာဟ္မဏအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ဝုတ္တောဟိ–ဟော်တော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ–ဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမံ စျာနံ–ပဌမစျာန်ကို၊ (နိဗ္ဗတ္တေန္တော–ဖြစ်စေလသော်၊ နှ ကိလမတိ–မပင်ပန်း၊) ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု–ပဌမစျာန်အစရှိသည်တို့၌၊ ဌိတော–တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ–ဒုတိယစျာန်အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တော–ဖြစ်စေလသော်၊ နှ ကိလမတိ–မပင်ပန်း၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တာနိ–ထို ပဌမစျာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ အပ္ပဋိဘာနိ–နည်းသောကိစ္စရှိကုန်၏၊ အပ္ပသမာရမ္ဘာနိ–နည်းသော ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်းသတ္တပိဋ္ဌာရှိကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဤစျာန်တို့တွင်၊ ပဌမံ စျာနံ–ပဌမစျာန်သည်၊ ဧကံကပ္ပံ–အသင်္ချေယျကပ် တစ်ကပ်ပတ်လုံး၊ ဗြဟ္မလောကေ–ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ အာယုံ–အသက်ကို၊ ဒေတိ–ပေး၏၊ ဒုတိယံ (စျာနံ)–ဒုတိယစျာန်သည်၊ အဋ္ဌကပ္ပေ–မဟာကပ် ရှစ်ကပ်တို့ပတ်လုံး၊ (ဗြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ တတိယံ (စျာနံ)–တတိယစျာန်သည်၊ စတုသट्ठိကပ္ပေ–မဟာကပ် ၆၄ ကပ်တို့ပတ်လုံး၊ (ဗြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ စတုတ္ထံ (စျာနံ)–စတုတ္ထစျာန်သည်၊ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ–မဟာကပ်

ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ ဂုဏေဟိ။ ။သရဏဂုံ, သီလ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ အစရှိသောဂုဏ်တို့ကို “ဟေဋ္ဌာဝုတ္တဂုဏ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဂုဏ်တို့၌တည်ပြီးသူမှ ပဌမစျာန်ကို ဖြစ်စေရာ၌ မပင်ပန်းဘဲ လွယ်ကူသည်၊ ပဌမစျာန်စသည်၌ တည်ပြီးသူမှလည်း ဒုတိယစျာန်စသည်ကို ဖြစ်စေရာ၌ မပင်ပန်းဘဲ လွယ်ကူသည်။

ဧကံ ကပ္ပံ ၊ပေ၊ ဒေတိ။ ။“ပဌမံ စျာနံ”ဟူရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် ပဏီတဖြစ်သော ပဌမစျာန်ကို ယူပါ၊ ဒုတိယစျာန် စသည်၌လည်း နည်းတူ၊ ဧကံ ကပ္ပံဟူရာ၌လည်း အသင်္ချေယျတစ်ကပ်တည်း။ [ပရိတ္တပဌမစျာန်သည် အသင်္ချေယျကပ်၏ ၃ ပုံ တစ်ပုံသာ အသက်ရှည်၏၊ မဇ္ဈိမပဌမစျာန်သည် အသင်္ချေယျကပ်တစ်ဝက်သာ အသက်ရှည်၏၊ ပဏီတ ပဌမစျာန်သာ အသင်္ချေယျကပ် တစ်ကပ်အသက်ရှည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အထက်စျာန်များ၏ အသက်ကိုလည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအတိုင်း ပရိတ္တ မဇ္ဈိမ၌ သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤကား “ဧကံ ကပ္ပန္တိ ဧကံ မဟာကပ္ပံ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိယျက်ဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ပဌမစျာန် ၃ ဘုံသည် ကမ္ဘာယျက်တိုင်းပါဝင်ရကား ယျက်ဆဲ သံဝဋ္ဋ အသင်္ချေယျကပ်, ယျက်ပြီးအတိုင်းတည်သော သံဝဋ္ဋဌာယီအသင်္ချေယျကပ်, ကမ္ဘာတည်ဆဲ ဝိဝဋ္ဋ အသင်္ချေယျကပ်တို့၌ ဗြဟ္မာတို့မရှိရကား မဟာကပ်တစ်ကပ်အပြည့် အသက်မရှိနိုင်သောကြောင့် တည်း၊ အကျယ်ကို သင်ကြားအဖွင့်တို့၌ ရှုပါ။

ငါးရာတို့ပတ်လုံး၊ (ဗြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ)၊ တဒေဝ–ထို စတုတ္ထစျာန်ကို ပင်၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ပဉ္စမစျာန်ကိုပင် စတုတ္ထစျာန်ဟု ဆိုထားသည်။] အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိ သမာပတ္တိဝသေန–အာကာသာနဉ္စာယတန အစရှိသော သမာပတ်တို့၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဘာဝိတံ–ဖြစ်စေအပ်သည်၊ (သမာနံ–ဖြစ်လ သော်၊) ဝိသတိကပ္ပသဟဿာနိစ–မဟာကပ် နှစ်သောင်းတို့ပတ်လုံးလည်း ကောင်း၊ စတ္တာလီသံ (ကပ္ပသဟဿာနိစ)–မဟာကပ် ၄ သောင်းတို့ပတ်လုံးလည်း ကောင်း၊ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာနိစ–မဟာကပ် ၆ သောင်းတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိကပ္ပသဟဿာနိစ–မဟာကပ် ရှစ်သောင်း ၄ ထောင်တို့ပတ်လုံးလည်း ကောင်း၊ အာယုံ ဒေတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မဟာပဠလတရဠ–သာ၍များသော အကျိုး ရင်းလည်းရှိ၏၊ မဟာနိသံသတရဠ–သာ၍များသော အကျိုးဆက်လည်းရှိ၏၊ ပန–ဆက်၊ နိဝရဏာဒီနံ–နိဝရဏအစရှိကုန်သော၊ ပစ္စနီကာနံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–တရားတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပရိစ္ဆဇ္ဇတ္တာ–စွန့်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထိုစျာန်ကို၊ ယညန္တိ–ယဇ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဝိပဿနာညာဏံပိ–ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း၊ (အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ တို့၌ ပမာနစပ်၊) ဝါ–ကိုလည်း၊ (နိဗ္ဗတ္တေန္တော၌ အပမာနစပ်)၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ စတုတ္ထ ဈာနပရိယောသာနေသု–စတုတ္ထစျာန်အဆုံးရှိကုန်သော၊ (တိဝိဓသီလမ္ပစ၍ စတုတ္ထ စျာန် အဆုံးရှိကုန်သော၊) ဂုဏေသု–ဂုဏ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်၍၊ နိဗ္ဗတ္တေ နော– ဖြစ်စေလသော်၊ ဝါ–ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နှ ကိလမတိ–မပင်ပန်း၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ အပ္ပဋ္ဌ–၏၊ အပ္ပသမာရမ္ဘ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ဝိပဿနာသုခသဒိ သသ– ဝိပဿနာချမ်းသာနှင့်တူသော၊ သုခသ–ချမ်းသာ၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်း ကြောင့်၊ မဟာပဠလ–၏၊ ပစ္စနီကကိလေသပရိစ္စာဂတော–ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာ တို့ကို စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ယညော–ယဇ်မည်၏၊ (ဣတိသဒ္ဒါရှိသည်ကား ပိုဟန် တူသည်၊) မနောမယိဒ္ဓိပိ–မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်သည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ဝိပဿနာညာဏော–၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တော–သော်၊ ဝါ–သည်၊ နှ ကိလမတိ–ပန်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အပ္ပဋ္ဌာ–၏၊ အပ္ပသမာရမ္ဘာ–၏၊ အတ္တနော–

ဝိပဿနာညာဏော ပတိဋ္ဌာယ။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရပြီးမှ မနောမယိဒ္ဓိကို တက်၍ အားထုတ်သူ, မနောမယိဒ္ဓိကို ရပြီးမှ ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်ကို တက်၍ အားထုတ်သူ, ဤအစဉ်အား ဖြင့် ဤဉာဏ်တို့ကိုဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤဒေသနာတော်ကို ဖြစ်စေတော်မူ (ဟောတော် မူ)အပ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိပဿနာညာဏော ပတိဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တေန္တော" စသည်ဖြင့် အောက်အောက် ဉာဏ်ကို အထက်အထက် ဉာဏ်၏ တည်ရာပြု၍ အဌကထာ၌ ဆိုထားသည်။

မိမိ၏၊ သဒိသရူပနိမ္မာနသမတ္ထတာယ–အတူဖြစ်သော ရူပါရုံကို ဖန်ဆင်းခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလာ–၏၊ အတ္ထနော–၏၊ ပစ္စနီကကိလေသ ပရိစ္စာဂတော–ကြောင့်၊ ယညော–၏။

ဣဒ္ဓိဝိညောဏာဒီနိပိ–တို့သည်လည်း၊ဝါ–တို့ကိုလည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ မနော မယညာဏာဒီသု–မနောမယဉာဏ် အစရှိသည်တို့၌၊ ၊ပေ၊ ယညော–မည်၏၊ ပန– ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဉာဏ်တို့တွင်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓံ–ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်သည်၊ နာနာဝိဓဝိကုဗ္ဗန ဒဿနသမတ္ထတာယ–အထူးထူးသောအပြားရှိသော ဆင်ရုပ်နွားရုပ်အစရှိသည်ကို ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းခြင်းပြခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ–၏၊) [မဟပ္ဖလံတိ ဝေဒိတဗ္ဗံမှ မဟပ္ဖလံကိုလိုက်စေ၊] ဒိဗ္ဗသောတံ–ဒိဗ္ဗသောတအာဘိညာဉ် သည်၊ ဒေဝမနုဿာနံ–နတ်လူတို့၏၊ သဒ္ဒဿဝနသမတ္ထတာယ–အသံကို ကြား ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ စေတောပရိယညာဏံ–သည်၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ သောဠသဝိဓစိတ္တစာရနနသမတ္ထတာယ–၁၆ ပါး အပြား ရှိသော စိတ်တို့ကိုသိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ သာနုဿတိညာဏံ–သည်၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဘာဂနသမနုဿရဏသမတ္ထတာယ–အလိုရှိ အပ် အလိုရှိအပ်သော ရေးရေးဘဝတို့၌ ခန္ဓာအစဉ်ဟူသော အရပ်ကို အောက်မေ့ ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု–သည်၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတ ရူပဒဿနသမတ္ထာယ–အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်သော ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟပ္ဖလံ)၊ အာသဝက္ခယညာဏံ–သည်၊ အတိပဏီတ လောကုတ္တရမဂ္ဂသုခနိပ္ပါဒနသမတ္ထတာယ–အလွန်မွန်မြတ်သော လောကုတ္တရာမဂ် ချမ်းသာကိုဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟပ္ဖလံ–များသောအကျိုး ရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အရဟတ္တတော–အရဟတ္ တ ဖိုလ်ထက်၊ ဝိသိဋ္ဌတရော–သာ၍ ထူးကဲသော၊ အ၎ညော–အခြားသော၊ ယညော နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အရဟတ္တနိကူဠေနေဝ–အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်သာ၊ ဒေသနံ–ဒေသနာတော်ကို၊ သမာပေန္တော–ပြီးဆုံးစေတော်မူလို သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အယမ္ပိ ခေါ ဗြာဟ္မဏာတိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ။

သမာပေန္တော။ ။"သမာပနံ–ပြီးဆုံးစေခြင်း"ဟူရာ၌ သံ+အပ–ဏောပစ္စည်း, ယုပစ္စည်း ဖြစ်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း သံ+အပ–ဏော, အန္တ ပစ္စည်းဖြင့် "သမာပေန္တော"ဟု ရှိမှ "ပရိယော သာပေန္တော"ဟူသော ဋီကာအဖွင့်နှင့် သင့် လျော်သည်၊ သမာဒပေန္တောကား ပါဠိပျက်သာတည်း။ [ပရိယောသာပေန္တောခ်ိုလည်း "ပရိ+အဝ+သာဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတည်း။]

ဥပါသကတ္တပဋ္ဌိဝေဒနာ အဖွင့်

၃၅၄-စ။ ဒေ၀ ဥတ္တေတိ-ကား၊ ဒေ၀-ဤသို့၊ ဘဂ၀တာ-သည်၊ ဥတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ဒေသနာယ-ဒေသနာတော်၌၊ ပသီဒိတ္တာ-ကြည်ညိုမြဲ၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂန္တ္မကာမော-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော၊ ကုဋုဒ္ဓေါ-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမာတိအာဒိကံ-အစရှိသော၊ ဒေတ် ၀စနံ-ဤစကားကို၊ အ၀ေါစ-လျှောက်ပြီ၊ ဥပ၀ါယတူတိ-ကား၊ ဥပ ဂန္ဓာ-ကပ်ရောက်၍၊ သရီရဒရထံ-ကိုယ်၏ ပူပန်ခြင်းကို။ နိဗ္ဗာပေန္တော-ငြိမ်းစေလျက်၊ တနု-ပါးလှပ်သော၊ သီတလော-အေးမြသော၊ ၀ါတော-လေသည်၊ (နေသံ-ထို သတ္တ၀ါတို့၏ကိုယ်ကို၊) ၀ါယတု-တိုက်ခတ်ပါစေသတည်း၊ [ဗဟလ၀ါတ (ထူထဲသောလေ)သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို တိုက်ခတ်သောအခါ ဆင်းရဲစေ၏၊ ထို့ကြောင့် "တနု-ပါးလှပ်သော"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဣတိသဒ္ဒါ ပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဝတ္တာ-လျှောက်ပြီး၍၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ပုရိသံ-ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း၊) တာတ-အမောင်၊ ဂစ္ဆ-သွားပါချေ၊ ယညေ၀ ဇုံ-ယဇ်တင်းကုပ်သို့၊ (ယဇ်ပူဇော်ရာအရပ်သို့၊) ပ၀ိသိတ္တာ-၀င်၍၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ တေ ပါဏယော-ထိုသတ္တ၀ါတို့ကို၊ ဗန္ဓနာ-အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောစေဟိ-လွတ်စေချေလော၊ (လွှတ်ချေလော၊) ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေသိ)၊ [သတ္တစ ဥသဘသတာနိ စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ပြအပ်ခဲ့သော သတ္တ၀ါတို့ကို "တေ ပါဏယော"ဟု ဆိုသည်။] သော-ထို ယောဂျားသည်၊ သာဓူတိ-ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ ပဋိသုဏိတ္တာ-ဝန်ခံ၍၊ တထာ-ထို ပြောဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ အာဂန္ဓာ-ပြန်လာ၍၊ ဘော-အရှင်၊ တေ ပါဏယော-တို့ကို၊ မုတ္တာ-လွှတ်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ-ပြောပြီ။

ယာ၀-အကြင်မျှလောက်သော ကာလ၀တ်လုံး၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တံ ပ၀တ္တိ-ထိုအကြောင်းကို၊ နု သုဏိ-မကြားရသေး၊ တာ၀-ထိုမကြားရသေးသမျှ ကာလ ၀တ်လုံး၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ နု ဒေသေသိ-ဟောတော်မမူသေး၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ယာ၀ ၊ပေ၊ တာ၀ ဘဂ၀ါ ဓမ္မံ နုဒေသေသိ-နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊) ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ စိတ္တေ-စိတ်၌၊ အာကုလဘာ၀ေါ-ရှုပ်ထွေးသည်၏အဖြစ်သည်၊

အာကုလဘာ၀ေါ။ ။ဘုရားရှင်၏တရားတော်ကို နာရသောကြောင့် သတ္တ၀ါတို့အပေါ်၌ သနားကရုဏာ စွဲမြဲစွာတည်နေရကား "ငါသည် မျှားစွာသောသတ္တ၀ါတို့ကို သတ်ဖို့ရန် ဖွဲ့ချည်ခိုင်းမိလေပြီ"ဟု တွေးတောကာ စိတ်ရှုပ်၍ နေရှာလေသည်၊ ထိုစိတ်ရှုပ်မှုသည် သတ္တ၀ါတို့ကို လွှတ်ဖို့ရန် စေခိုင်းအပ်သူ၏အထံမှ "လွှတ်ပြီးပါပြီ"ဟူသောစကားကို ကြားရမှ ရှင်လင်းကြည်လင်သွားသည်။

အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ယာဝ၊ပေ၊ နု ဒေသေသိ)၊ ပန–အနွယကား၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဝါ–ကြားရခြင်းကြောင့်၊ အသ–ထိုပုဏ္ဏား၏၊ မေ–ငါသည်၊ ဗဟု–ကုန်သော၊ ပါဏာ–တို့ကို၊ မောစိတာဝတ–လွတ်စေအပ်ကုန်ပြီတကား၊ (လွတ်အပ်ကုန်ပြီတကား၊) ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ စိတ္တစာရော–စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပ္ပသိဒတိ–အထူးသဖြင့် ကြည်လင်၏၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တသ–ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝိပ္ပန္နမနတံ–အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ–သိတော်မူ၍၊ ဓမ္မဒေသနံ–တရားဒေသနာတော်ကို၊ အာရဘိ–အားထုတ်တော်မူပြီ၊ တံ–ထိုတရားဒေသနာတော်ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ အထခေါ ဘဂဝါတိအာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ကလ္လစိတ္တန္တိအာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) [အာနုပုဗ္ဗိကထာကို လျှောက်ပြီးနောက် ထပ်၍လျှောက်သောကြောင့် "ပုန"ဟု ဆိုသည်။] အာနုပုဗ္ဗိကထာနုဘာဝေန–အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော တရားစကား၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဝိကွမ္ဘိတနီဝရဏတံ–ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော နီဝရဏရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (အာယသ္မတာအာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ–မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ကုဋ္ဌဒန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ–ကုဋ္ဌဒန္တသုတ်၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ကလ္လစိတ္တန္တိ အာဒိ။ ။ပါဠိတော်၏ ကလ္လစိတ္တံစသော အကျိုးငါးပါးကို ပြတော်မူ၏၊ ထိုအကျိုးငါးပါး၏ အကြောင်းကား နီဝရဏငါးပါး ကင်းခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် နီဝရဏငါးပါးတို့တွင် ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၏ ကင်းခြင်းကြောင့် ကလ္လစိတ္တ (ခန့်ကျန်းသော ကျန်းမာသော) ကိလေသာ အနာရောဂါမရှိသော စိတ်ဖြစ်၏၊ ဗျာပါဒနီဝရဏ၏ ကင်းခြင်းကြောင့် မေတ္တာ၏ အစွမ်းဖြင့် မုဒုစိတ္တ (နူးညံ့သော မခက်ထန်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနီဝရဏကို ပယ်နိုင်သည့်အတွက် ပြန့်လွင်မှုဝိကွေ့ပ၏ ကင်းခြင်းကြောင့် ဝိနီဝရဏစိတ္တ (နီဝရဏမှ ကင်းသောစိတ်)၊ ထို နီဝရဏတို့သည် မပိတ်ဆို့အပ်သောစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ၏ ကင်းခြင်းကြောင့် တက်ကြွသောစိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည် ချိုးမြောက်အပ်သည့်အတွက် အလီနစိတ္တ (မတွန့်ဆုတ်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ၏ ကင်းခြင်းကြောင့် ကောင်းသောအကျင့်၌ သို့လော သို့လောတွေးတောခြင်းမရှိဘဲ လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် သက်ဝင်ရကား ပသန္နစိတ္တ (ကြည်လင်သောစိတ်) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကလ္လစိတ္တံတိ အာဒိ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ" ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

ကုဋ္ဌဒန္တသုတ်ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

၆။ မဟာလိသုတ်ဘာသာဋ္ဌိကာ

ဗြာဟ္မဏဒုတဝဏ္ဏ အဖွင့်

၃၅၉။ ဧवं၊ပေ၊ ဝေသာလိယံတိ–ဟူသောသုတ်သည်၊ မဟာလိသုတ္တံ–မဟာလိသုတ်တည်း၊ (ရှေးခ္ခေပေးခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း တစ်နည်းပေးပါ၊) တတြ–ထိုမဟာလိသုတ်၌၊ အယံ–ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဝေသာလိယန္တိ–ကား၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝိသာလဘာဝူပဂမနတော–ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေသာလီတိ–ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမကေ–ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ နဂရေ–မြို့၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

မဟာဝနေတိ–ကား၊ ဗဟိနဂရေ–မြို့၏အပြင်ဘက်၌၊ ဟိမဝန္တေန–ဟိမဝန္တာနှင့်၊ သဒ္ဒိ–တကွ၊ ဧကာဗဒ္ဓံ–တစ်စပ်တည်းသည်၊ ဟုတ္ဝာ–၍၊ ဋ္ဌိတံ–တည်သော၊ သယံ ဇာတံ–အလိုလိုပေါက်သော၊ (မစိုက်ပျိုးရဘဲ အလိုလိုပေါက်သော)၊ ဝနံ–တောသည်၊ အတ္ထိ။ [“သယံ ဇာတံတိ သယမေဝ ဇာတံ အရောပိမံ” ဤသို့ ဝနံနှင့် သမာသ်မစပ်ဘဲ ဋီကာ၌ ဝါကျဖွင့်ထားသည်။] ယံ–ယင်းတောကို၊ မဟန္တာဘာဝေနေဝ–ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ မဟာဝနန္တိ–မဟာဝနဟူ၍၊ ဝါ–မဟာဝုန် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တသ္မိံ မဟာဝနေ–ထို မဟာဝုန်တော၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

ဝေသာလိယံ။ ။“ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလဘာဝူပဂမနတော”သည် “ဝေသာလီ”ဟု အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြ–နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ ဤဟိတ်နှင့်အညီ “ဝိသာလော (အထပ်ထပ် ကျယ်ပြန့်ခြင်းသည်) ဒုတိယံ အတ္ထိတိ ဝေသာလ”ဟု အသတ္ထိအနက်၌ ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက် ဣတ္ထိဧကတ (ဤ)ပစ္စည်းသက်။ [အထပ်ထပ် ချဲ့ရပုံကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

မဟာဝနေ။ ။“မဟန္တာဘာဝေနေဝ”ဖြင့် “မဟန္တံ (မစိုက်ပျိုးရဘဲ အလိုလိုပေါက်သော သစ်ပင်များစွာတို့၏ ပေါက်ရာဖြစ်သောကြောင့်) ကြီးကျယ်သော+ဝနံ–တောတည်း၊ မဟာဝနံ–ကြီးကျယ်သော တော”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုဖို့ရန် ပြသည်။

ဧကာဗဒ္ဓံ။ ။ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ ဝါ–တစ်ဆက်တည်း+အာဗဒ္ဓံ–စပ်သော ဧတောတည်း၊ ဧကာဗဒ္ဓံ–တော၊ ဤတောကြီးကို “ဟိမဝန္တာနှင့် တစပ်တည်းဖြစ်သောတော”ဟု ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသော်လည်း တတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာ၌မူ “သ ပရိဏ္ဍေဒံ မဟန္တံ ဝနံ–အပိုင်းအခြားရှိသော (ဟိမဝန္တာနှင့် မစပ်သော)”ဟု ဆိုရ၍ ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး မဟာဝန (မဟာဝုန်)ကိုသာ ဟိမဝန္တာနှင့် ဆက်နေသည့်အတွက် “အပိုင်းအခြားမရှိသော တော”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အဆိုကွဲခြင်းမှာလည်း ဒီဃနိကာယ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆက်ဆက် ဆောင်ခဲ့ပုံနှင့် ဝိနည်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆက်ဆက်ဆောင်ခဲ့ပုံ ကွဲသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုထို ဘာဏကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အလိုအတိုင်း အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသလည်း ရေးရသောကြောင့်လည်းကောင်း တည်း”ဟု မှတ်ပါ။

ကုဋ္ဌာဂါရ သာလာယံတိ–ကား၊ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ–ထိုတောအုပ်၌၊ သံဃာရာမံ–သံဃာ့အာရာမ်ကို၊ ဝါ–သံဃာ့ ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေသုံ–တည်စေကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို သံဃာ့အာရာမ်၌၊ ကဏ္ဏိကံ–အထွဋ်ကို၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–တပ်၍၊ ထမ္ဘာနံ–တိုင်တို့၏၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာသခေ်ပေန–စုလစ်မွန်ချန်အထွဋ်ရှိသော ကျောင်းစရပ်အသွင်ဖြင့်၊ ဒေဝိမာနသဒိသံ–နတ်ဗိမာန်နှင့်တူသော၊ ပါသာဒံ–ပြာသာဒ်ကို၊ အကံသု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ တံ–ထိုပြာသာဒ်ကို၊ ဥပါဒါယ–အကြောင်းပြု၍၊ သကလောပိ–အလုံးစုံးလည်းဖြစ်သော၊ သံဃာရာမော–သည်၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာတိ–ဟူ၍၊ ပညာယိတ္ထ–ထင်ရှားပြီ၊ ဘဂဝါ, တံ ဝေသာလိ–ထိုဝေသာလီမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ–ဂေါစရဂါမ်မှီတော်မူ၍၊ တသ္မိံ သံဃာရာမေ–၌၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဝေသာလိယံ ၊ပေ၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာယံတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

ကောသလကာတိ–ကား၊ ကောသလရဋ္ဌဝါသိနော–ကောသလတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ မာဂဓကာတိ–ကား၊ မဂဓရဋ္ဌဝါသိနော–မဂဓတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ဗြာဟ္မဏဒုတာ–၌ စပ်၊) ကရဏီယေနာတိ–ကား၊ အဝသံ–မချုတ်စေကန်၊ ကတ္တဗ္ဗ

ကုဋ္ဌာဂါရသာလာယံ။ ။ကုဋ္ဌံ ဇတ္တာတိ ကုဋ္ဌံ (အဂါရံ)–အထွဋ်ရှိသော ကျောင်း၊ ကုဋ္ဌာဂါရမေဝ+သာလာ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ၊ ထို အထွဋ်ရှိပုံကို ပြလိုမှ "ကဏ္ဏိကံ ယောဇေတွာ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို ကျောင်းဆောင်ကို အကြောင်းပြု၍ ကျောင်းတိုက်တစ်ရပ်လုံးကိုလည်း "ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ"ဟု ခေါ်၏၊ "ဥပလက္ခဏနည်း, ဧကဒေသုပစာ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "တံ ဥပါဒါယ ၊ပေ၊ ပညာယိတ္ထ"ဟု မိန့်သည်။

ကုဋ္ဌာဂါရသခေ်ပေန။ ။သံဓိပီယတေ (ကောင်းစွာထည့်သွင်းအပ်၏)၊ ဣတိ သံခေပေါ–ထည့်သွင်းထိုက်သော အသွင်သဏ္ဌာန်၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာယံ + သံခေပေါ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာသံခေပေါ၊ ထိုကျောင်းသည် ကုဋ္ဌာဂါရပြာသာဒ်အစစ် မဟုတ်သော်လည်း အပေါ်၌ အထွဋ်တပ်ထားသောကြောင့် ကုဋ္ဌာဂါရအမျိုးအစား၌ သွင်းယူထိုက်သော ကျောင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်၊ ဤသို့, ကုဋ္ဌာဂါရနှင့် အသွင်သဏ္ဌာန် တူသောကြောင့် သခေ်ပကို "အသွင်"ဟု ရှေးက အနက်ပေးကြသည်။

ကောသလကာ။ ။"ကောသလေသု+ဇာတာ (မွေးဖွားသူတို့တည်း၊) (တစ်နည်း) ဘဝါ (ဖြစ်သူကြီးပွားသူတို့တည်း)၊ (တစ်နည်း) ကောသလာ+နိဝါသော ဇေတော သံ (ကောသလဇနပုဒ်ဟူသော နေရာရှိသူတို့၊) ဣတိ ကောသလကာ"ဟု ဋီကာ၌ ၃ ဝိကပ်ပြု၏၊ ကောသလနောင် ဇာတ, ဘဝ, နိဝါသ, ၃ နက်၌ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိကဏ္ဍ ၂၅ သုတ်ဖြင့် ကဏ်ပစ္စည်း သက်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "နိဝါသိနော"ဟု နိဝါသတစ်နက်သာ ပြသော်လည်း ဇာတ–ဘဝအနက်ကိုလည်း ရနိုင်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဋီကာ၌ ၎ နက်ပြသည်၊ မာဂဓကာ၌လည်း နည်းတူ။

ကမ္မေန–ပြုထိုက်သောအလုပ်ကြောင့်၊ (ပဋိဝသန္တိ–၌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၏၊ (အဝသံ ကတ္တာဗ္ဗကမ္မေန ဟူသောစကားသည် မှန်၏၊) ယံ–အကြင်အလုပ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အကာတုံပိ–မပြုခြင်းငှာလည်း၊ (မပြုဘဲ နေခြင်းငှာလည်း၊) ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ တံ–ထို အလုပ်ကို၊ ကိစ္စန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ယံ–အကြင်အလုပ်ကို၊ အဝသံ–ကန်၊ ကတ္တာဗ္ဗမေဝ–ပြုထိုက်သည်သာ၊ (ပြုရမည်သာ၊) တံ–ထို အလုပ်သည်၊ ကရဏီယံ နာမ–ကရဏီယမည်၏။

၃၆၀။ ပဋိသလ္လီနော ဘဝါတိ–ကား၊ နာနာရမဏာစာရတော–အမျိုးမျိုးသော အာရုံဝယ် စိတ်တော်၏ ဖြစ်ခြင်းမှ၊ ပဋိက္ကမ္မ– ဖဲတော်မူ၍၊ သလ္လီနော–ကောင်းစွာ ငြိုကပ်တော်မူ၏၊ နိလီနော–ကိန်းအောင်းတော် မူ၏၊ ဧကီဘာဝံ–တစ်ပါးတည်း၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂမ္မ–ကပ်ရောက်တော်မူ၍၊ ဧကတ္တာရမဏော–တစ်ခုတည်းသော သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ စျာနရတိ–စျာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို၊ အနုဘဝတိ–ခံစားတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ တတ္ထ ဝါ တိ–ကား၊ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ–ထို ကျောင်းတိုက်၌ပင်၊ ဧကမန္တံ–ကား၊ တသ္မာ ဌာနာ–ထို အရပ်မှ၊

ကရဏီယေန။ ။အကြင်အလုပ်ကို မပြုလျှင် ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်း ဖြစ်ရာ၏၊ ထို အလုပ်သည် (မရွှတ်ဧကန် အမှန်ပြုထိုက်သောကြောင့်) ကရဏီယမည်၏၊ အဝသံ+ကရီယ တေတိ ကရဏီယံ၊ ဋီကာတို့၌ "ကရဏံ+အရဟတိ"ကား ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း။ [အကြောင်းညီညွတ်မှ ပြုရမည့် (မပြုဘဲနေခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးမယုတ်သော) အလုပ်သည် ကိစ္စမည်၏၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏၊ ဝါ–ပြုသင့်၏၊ ဣတိ ကိစ္စံ။]

ပဋိသလ္လီနော။ ။"နာနာရမဏာစာရတော ပဋိက္ကမ္မ" သည် ပတိ၏အဖွင့်တည်း။ [အခြားနေရာ၌ သံကို "သမ္မဒေဝ–ကောင်းစွာသာလျှင်" ဟု ဖွင့်သေး၏။] လီနောဒ္ဓ ကိယာဒိ, ဒိဝါဒိ, လီဓာတ်သည် သိလိသန (အာရုံတစ်ခု–နေရာတစ်ခု၌ ငြိုကပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ ထောမ နိဓိဝယ် အာလီနဒ္ဓ ဣတိ (တ) ပစ္စည်းဟု ဆိုသည်၊ ဤလီနဒ္ဓလည်း တပစ္စည်းဟု ကြံပါ၊ တ ကို နပြု၊ ထိုသို့ အာရုံတစ်ပါးတည်း၌ ငြိုကပ်ခြင်းကိုပင် "ကိန်းအောင်း" ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဧကတ္တာရမဏော။ ။ပဌဝတ္ထု ပဌာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပဋိဃသညာ သည် ရူပါရုံစသော အာရုံတစ်မျိုးမျိုးသာ အာရုံပြု၏၊ နာနတ္တသညာကား အာရုံအမျိုးမျိုးကို အာရုံပြုသည်၊ ထိုအာရုံအမျိုးမျိုးမှ စိတ်အားဖြင့် ဖဲခွာ၍ စျာန်သမာပတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ငြိုကပ်တော်မူသည်ကို "ပဋိသလ္လီန"ဟု ဆိုသည်။

ဧကီဘာဝံ။ ။ထို မဟာဝုန်တောဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူချိန်၌ ရဟန်းများစွာ အခြံအရံ ရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ဧက (တစ်ပါးတည်း) မဟုတ်ပါ၊ သို့သော် စျာန်၏အာရုံတစ်ခု၌ စိတ်တော်စိုက်၍ နေသောကြောင့် တစ်ပါးတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "ဧကီဘာဝံ"ဟု ဆိုသည်၊ အနေကောပိ ဧကောဝိယ ဘဝတိတိ ဧကီဘာဝေါ၊ အဘူတတဗ္ဗောအနက်၌ ဧကနောင် "စီ" ပစ္စည်း (တစ်နည်း) ဤပစ္စည်း" သက်၍ "ဧကီဘာဝ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ဘာဝ၌ကား ဏပစ္စည်း တည်း။ [သပရိဝါရတ္တာ အနေကောပိ တဒါဧကောဝိယ ဘဝတိတိ ဧကီဘာဝေါ–ဋီကာသစ်။]

(အရှင်နာဂိတနှင့် တွေ့ဆုံရာအရပ်မှ၊) အပက္ကမ္မ–ဖဲခွဲ၍၊ တာသုတာသု ရက္ခစ္ဆာယာ သု–ထိုထို သစ်ပင်အရိပ်တို့၌၊ နိသီဒိသု–ထိုင်နေကြကုန် ပြီ။

၃၆၁။ သြဠ္ဍဒ္ဓေါတိ–ကား၊ အဒ္ဓေါ ဠ္ဍတာယ–ထက်ဝက်သော အထက်နှုတ်ခမ်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သြဠ္ဍဒ္ဓဟု၍၊ လဒ္ဓမာနော–ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ (လိစ္ဆဝိပိ ၌စပ်၊) မဟာတိယာ လိစ္ဆဝိပရိသာယာတိ–ကား၊ ပုရေ ဘတ္တံ–ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဗုဒ္ဓပွဲမုခသေ–ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃသေ– ရဟန်းသံဃာတော်အား၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒတ္တာ–ပေးလှူပြီး၍၊ ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ဥပေါသထဂါနိ–ဥပုသ်၏ အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာ–ဆောက်တည် ပြီး၍၊ ဂန္ဓမာလာဒီနိ–နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတ္တာ– ယူစေပြီး၍၊ ဥဗ္ဗေါသနာယ–ကြွေးကြော်ခြင်းအားဖြင့်၊ (အများလိုက်ဖို့ရန် ကြွေး ကြော်ခြင်းအားဖြင့်)၊ မဟတီ–များစွာသော၊ လိစ္ဆဝိရာဇပရိသံ–လိစ္ဆဝိမင်း ပရိသတ် ကို၊ သန္နိပါတာပေတ္တာ–စည်းဝေးစေပြီး၍၊ နိလပိတာဒိဝဏ္ဏဝတ္ထာဘာရဏာ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိ တာယ–အညိုအရှေ့အစရှိသော အဆင်းရှိသော အဝတ်တန်ဆာ နံ့သာပျောင်းတို့ ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ တာဝတိံသပရိသသပ္ပဋိဘာဂါယ – တာဝတိံသာ ပရိသတ်နှင့်တူသော အဖို့ရှိသော၊ မဟတိယာ–ကြီးစွာသော၊ တာယ လိစ္ဆဝိ ပရိသာယ–ထို လိစ္ဆဝိပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဥပသင်္ကမိ–သွားပြီ။

သြဠ္ဍဒ္ဓေါ။ ။ထို လိစ္ဆဝိမင်း၏ အထက်နှုတ်ခမ်းသည် အများဘက်က အလျားလိုက် ဖြတ်ထားအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား တစ်ဝက်သာရှိ၏၊ အထက် အလည် သွားလေးချောင်းနှင့် ဘေးအစွယ် နှစ်ချောင်းတို့ကို အထက်နှုတ်ခမ်းဖြင့် မဖုံးနိုင်၊ ထိုသို့ အထက်နှုတ်ခမ်းအတွက် တစ်ဝက်သာရှိသောကြောင့် "အဒ္ဓေါ ဠ"ဟု ဆိုထိုက်ပါလျက် အဒ္ဓဟုသော ဝိသေသနကို နောက် ချ၍ "သြဠ္ဍဒ္ဓ"ဟု နာမည်တွင်သည်၊ အဒ္ဓေါ+သြဠ္ဍော ယသာတိ သြဠ္ဍဒ္ဓေါ။

လိစ္ဆဝိပရိသာယ။ ။လိစ္ဆဝိမင်းမျိုး၏ အစဆုံးကလေး ၂ ယောက်ကို မွေးစားအဖြစ် သော ရသေ့က နို့ရည်တိုက်သောအခါ ဝင်သွားသော နို့ရည်ကို အပြင်က မြင်ရလောက်အောင် အရေပါးသောကြောင့် အရေမရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "နိ+ဆ္ဆဝိ–အရေမရှိသူ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ရာမှ နေ သည် လ အကွာရာသို့ ပြောင်း၍ "လိစ္ဆဝိ"ဟု ဖြစ်၏၊ (တစ်နည်း) အတွင်းရေ အပေါ်ရေ နှစ်ထပ်တို့သည် အချင်းချင်း ချုပ်စပ်ထားသကဲ့သို့ ငြိကပ်နေရကား "လိနာ–ငြိကပ်သော+ ဆဝိ ယသာတိ လိနစ္ဆဝိ"ဟု ဆိုလိုလျက် နကို ချေ၍ "လိစ္ဆဝိ"ဖြစ်သည်ဟု အပရေဆရာတို့ ဆိုကြသေး၏၊ ဝတ္ထုအကျယ်ကို မူလပဏ္ဏာသ မဟာသီဟနာဒသုတ်နှင့် သုတ္တနိပါတ် ရတန သုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ၊ ထို ကလေးတို့၏ အနွယ်၌ဖြစ်သော မင်းတို့ကိုလည်း ကာရဏူပစာရ, ပရမ္ပရူပစာရ အားဖြင့် "လိစ္ဆဝိ" ဟုပင် ခေါ်ရသည်။

အကာလော ခေါ် မဟာလီတိ-ကား၊ တသ သြဠဒ္ဓသ-ထိ ထက်ဝက်သော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသော လိစ္ဆဝိမင်း၏၊ မဟာလီတိ-မဟာလိဟူသော အမည်သည်၊ မူလနာမ်-မူလနာမည်တည်း၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ မူလနာမမ္ဘေန-မူလနာမည်မျှဖြင့်၊ နံ-ထိုလိစ္ဆဝိမင်းကို၊ ထေရော-အရှင် နာဂိတထေရ်သည်၊ မဟာလီတိ-ဟူ၍၊ အာလပတိ-ခေါ်၏၊ ဧကမန္တံ နိသီဒီတိ-ကား၊ ပတိရူပါသု-လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ရက္ခစ္ဆယာသု-သစ်ပင်ရိပ်တို့၌၊ တာယ လိစ္ဆဝိပရိသာယ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ရတနတ္တယဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထယန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ။

၃၆ ၂။ သီဟော သမဏုဒ္ဒေသောတိ-ကား၊ အာယသ္မတော နာဂိတဿ-အရှင်နာဂိတ၏၊ ဘာဂိုနေယျော-တူဖြစ်သော၊ သတ္တဝဿကာလေ-ခုနှစ်ရာရှိရာ အခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်၍၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ယုတ္တပယုတ္တော-ဘာဝနာကို လွန်စွာအားထုတ်သော၊ ဝါ-ဘာဝနာကို လွန်စွာအားထုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီဟောတိ-သီဟဟူ၍၊ ဧဝံနာမကော-ဤသို့အမည်ရှိသော၊ သာမဏေရော-သည်၊ (အဝေါစ ၌စပ်)။

ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထို သီဟသာမဏေသည်၊ တံ မဟာပရိသံ-ထို ကြီးကျယ်သော ပရိသတ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ မဟတီ-ကြီးကျယ်သော၊ အယံ ပရိသာ-ဤ ပရိသတ်သည်၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေပြီ၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဘဂဝါ, အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဣမိဿာ ပရိသာယ-ဤပရိသတ်အား၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟေန-အားထုတ်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေဿတိ-ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ အဟံ-သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဦးရီးဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်အား၊ အာစိက္ခိတွာ-လျှောက်၍၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ မဟာပရိသာယ-ကြီးစွာသော ပရိသတ်၏၊ သန္နိပတိတဘာဝံ-စည်းဝေးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ယန္တုန္တု အာရောစာပေယျံ-လျှောက်စေရပါမူကား

ယုတ္တပယုတ္တော။ ။အနက်တူ သဒ္ဒါ ၂ ခုဖြစ်သောကြောင့် "အလွန်အားထုတ်"ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "ယုတ္တပယုတ္တော"သည် သီဟအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုမန္တဝိသေသနတည်း၊ အလွန်အားထုတ်သောကြောင့် ရဲရင့်ရကား သီဟအမည်ရသည်-ဟူလို။ [ယုတ္တပယုတ္တောတိ ဘာဝနံ အနုယုတ္တော။]

မဟန္တေန ။ပေ။ ဒေသေဿတိ။ ။ဘုရားရှင်သည် သီဟသမာနဝုတ္တိ-ခြင်္သေ့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိတော်မူ၏၊ ခြင်္သေ့သည် သားကောင်ကလေးပင်ဖြစ်စေ ကြီးစွာသော အဟုန်ဖြင့် ဖမ်းယူသကဲ့သို့, ဘုရားရှင်လည်း သတ္တဝါတစ်ယောက်ပင်ဖြစ်စေ ကြီးစွာသောလုလ္လဖြင့် တရားဟောတော်မူ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ကား ပရိသတ်ကြီး၏ များပြားမှုကို အကြောင်းပြု၍ ပရိသတ်၏ အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ ကြီးစွာသောတရားကို ဟောတော်မူလိမ့်မည်-ဟု သီဟသာမဏော ကြံစည်လေသည်။

ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတွာ–၍၊ ယေန–၌၊ အာယသ္မာ နာဂိတော–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန–သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–ပြီ၊ ဘဂ္ဂေ ကဿပါတိ–ဟူ၍၊ ထေရံ–အရှင် နာဂိတထေရ်ကို၊ ဂေါတ္တေန–အနွယ်အားဖြင့်၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ ဧသာ ဧနတာ တိ–ကား၊ ဧသော ဧနသမ္ဘဟော–ဤ လူအပေါင်းသည်၊ (လဘတ်၌ စပ်)။ [ဧနတာ ဝယ် သမ္ဘဟအနက်၌ တာပစ္စည်း သက်ထားကြောင်းကို ပြသည်။]

တွညေဝ ဘဂဝတော အာရောစေဟိတိ (ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထံ–ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒဿေမိ)၊ သီဟော–သီဟသာမဏေသည်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ–နှင့်၊ ဝိဿာသိကော–အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ၏၊ ဟိ–အကြင့် ကြောင့်၊ အယံ ထေရော–ဤ အရှင်နာဂိတထေရ်သည်၊ ထူလသရီရော–ဆူဖြိုးသော ကိုယ် ရှိ၏၊ (ဝသောကိုယ် ရှိ၏၊) တေန–ထိုသို့ ဆူဖြိုးသော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသ–ထို အရှင်နာဂိတထေရ်၏၊ သရီရဂရုတာယ–ကိုယ်၏ လေးလံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု–ထခြင်း ထိုင်ခြင်းအစရှိသည် တို့၌၊ အာလသိယဘာဝေါ–ပျင်းရိခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဤသက်–စဉ်ငယ်၊ အပ္ပဟီနောဝိယ–မပယ်အပ်သေးသကဲ့သို့၊ ဟောတိ–၏၊ (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊) အထ–လျှောက်လာရာ ထိုအခါ၌၊ (အာဟာ၌ စပ်၊) အယံ သာမဏေရော–ဤ သီဟသာမဏေသည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကာလေန ကာလံ–ရံဖန်ရံခါ၊ ဝါ–မကြာ မကြာ၊ ဝတ္တံ–ဝတ်ကို၊ ကရောတိ–၏၊ တေန–ထိုသို့ ဝတ်ပြုနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ–ထို သီဟသာမဏေကို၊ (အာဟ–၌စပ်၊) ထေရော–အရှင်နာဂိတ ထေရ်သည်၊ တွံပိ–သင်သည်လည်း၊ (ငါသာမဟုတ်, သင်သည်လည်း၊) ဒသ ဗလဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ–နှင့်၊ ဝိဿာသိကော–အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–ပြောမူ၏၊ ဂစ္ဆ–သွားချေ၊ တွညေဝ–သင့်ကိုယ်တိုင်သာ၊ အာရော စေဟိ–လျှောက်ထားချေလော၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ။ [အထ၏ ရှေ့၌ "တသ္မာ"ဟု ထည့်မှ စကားအဆက် တည့်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အယံဟိ၌ ဟိကိုလည်း ကာရဏာ ဧကတ္ထ ကြံနိုင်သည်။]

ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံတိ–ကား၊ ဝိဟာရဆာယာယံ–ကျောင်းရိပ်၌၊ ["ပ အနက် မရှိ"ဟု သိစေသည်။] ကုဋ္ဌာဂါရမဟာဂေဟစ္ဆာယာယ–စုလစ်မွန်ချန် အတွင်ရှိ သော ကျောင်းတော်ကြီး၏ အရိပ်သည်၊ ဖရိတောကာသေ–ဖြန့်အပ်သောအရပ်၌၊

အပ္ပဟီနော ဝိယ။ ။အရှင်နာဂိတသည် ဝသောကိုယ်ရှိသည့်အတွက် အထိုင် အထ လေးလံ၏၊ ရဟန္တာဖြစ်၍ ထိန်မိခွေကို ပယ်ပြီးပါသော်လည်း ထိန်မိခွေ၏ သတ္တိဖြစ်သော ဝါသနာ ကိုကား မပယ်နိုင်၊ ထိုသို့ ဝါသနာကို မပယ်နိုင်သည့်အတွက် ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန်မိခွေကို မပယ်နိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည် ဟု ပြလိုမှ ဝိယသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

(ပညပေဟိ ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော–နက်၊ ကိရ–ချဲ့၊ သာ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ–စုလစ်မွန်ချွန်အထွင့်ရှိသော ထိုကျောင်းတော်သည်၊ ဒက္ခိဏာဒေသရတော–တောင် မြောက်အရပ်အားဖြင့်၊ ဒီဃာ–ရှည်၏၊ ပါစီနမုခါ–အရှေ့ဘက်၌ မျက်နှာသာရှိ၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ အသာ–ထို ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ မဟတီ–ကြီးစွာသော၊ ဆာယာ–အရိပ်သည်၊ ပတ္ထဋ္ဌာ–ပြန့်နှံ့သည်၊ ဟောတိ–၏၊ သီဟောပိ–သီဟသာမဏောသည်လည်း၊ တတ္ထ–ထို ကျောင်းရိပ်၌၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား ဖို့၊ အာသနံ–ကို၊ ပညပေသိ–ပြီ။

၃၆၃။ အထခေါ–နေရာခင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ, ဒ္ဝါရန္တရေဟိစေဝ–တံခါးပေါက် အကြားတို့မှလည်းကောင်း၊ ဝါတပါနန္တရေဟိစ–လေသောက်ပြူတင်းအကြားတို့မှလည်းကောင်း၊ နိက္ခမိတ္တာ–ထွက်၍၊ ဝိဓာဝန္တာဟိ–ထိုမှ ဤမှ ပြေးသွားကုန်သော၊ ဝိပ္ပဓန္တိဟိ–အထူးထူးအပြားပြား ပြန့်နှံ့ကုန်သော၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ–ခြောက်သွယ်သော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရသ္မိဟိ–ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ သံသုစိတနိက္ခမနော–ကောင်းစွာပြအပ်သော ထွက်တော်မူလာခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝလာဟကန္တရတော–တိမ်တိုက်ကြားမှ၊ ပုဏ္ဏစန္ဒော–လပြည့်ဝန်းသည်၊ (နိက္ခမတိ) ဝိယ–ထွက်လာသကဲ့သို့၊ (တထာ) ကုဋ္ဌာဂါရသာလတော–စုလစ်မွန်ချွန် အထွင့်ရှိသောကျောင်းတော်မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ–၍၊ ပညတ္တာဝရဗုဒ္ဓါသနေ–ခင်းထားအပ်သော မြတ်သောဘုရားနေရာ၌၊ နိသီဒိ–ထိုင်တော်မူပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထခေါ ၊ပေ၊ နိသီဒိတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

၃၆၄။ ပုရိမာနိ ၊ပေ၊ ပုရိမတရာနိတိ ဧတ္ထ–၌၊ ဟိယျောဒိဝသံ–ယမန်နေ့သည်၊ ပုရိမံနာမ–ရှေး၌ ဖြစ်သောနေ့မည်၏၊ တတော–ထိုနေ့မှ၊ ပရံ–နောက်နေ့သည်၊ ပုရိမတရံ (နာမ)–သာ၍ ရှေး၌ဖြစ်သောနေ့ မည်၏၊ ဝါ–တစ်ဖန်မနေ့ မည်၏၊

သံသုစိတနိက္ခမနော။ ။ရောင်ခြည်တော်များကို မြင်ရသဖြင့် "ဘုရားရှင် ထွက်တော်မူလာပြီ"ဟု သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "သံသုစိတနိက္ခမနော"ဟု ဆိုသည်၊ သံသုစိတံ–(ဘုရားရှင် ထွက်တော်မူလာပြီဟု ပြောပြသကဲ့သို့) ကောင်းစွာပြအပ်သော+နိက္ခမနံ–ထွက်တော်မူလာခြင်းသည်၊ ယဿာတိ သံသုစိတနိက္ခမနော။

ပုရိမာနိ ပုရိမတရာနိ။ ။[ဒိဝသောတု အဟံ ဒိနံ... အဘိဓာန် (၆၇)၌ ဒိဝသသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိန်ရှိ၏၊ လိင်ဝိပလ္လာသပြု၍ နပုလ္လိန်ထားဟန်တူသည်။] ယနေ့ကိုထောက်၍ လွန်ပြီးသော ရှေ့နေ့ကို "ပုရိမ–ရှေ့၌ဖြစ်သောနေ့"ဟု ခေါ်ရ၏၊ "ဟိယျော–ယမန်နေ့ (မနေ့)"ဟု ခေါ်ရသောနေ့တည်း၊ ထိုထက် ရှေ့ကျသောနေ့ကို "ပုရိမတရ–သာ၍ ရှေ့ကျသောနေ့"ဟု ခေါ်ရ၏၊ "ပရဟိယျော–ယမန်နေ့မှ တစ်ပါးသော နေ့၊ ဝါ–တစ်ဖန်မနေ့ (တမြန်နေ့)"ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား ရှေ့ကျသော နေ့အများကို "ပုရိမာနိ"ဟု လည်းကောင်း, ထိုထက် ရှေ့ကျသော နေ့အများကို "ပုရိမတရာနိ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "တတော ပဌာယ ၊ပေ၊ ဟောန္တိ"ဟု ဆိုသည်။

ပန–ဆက်၊ တတော–ထို တစ်ဖန်မနေ့ဘ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ သဗ္ဗာနိ–အလုံးစုံကုန်သော နေ့တို့သည်၊ ပုရိမာနိစေဝ–ပုရိမတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုရိမတရာနိစ–ပုရိမတရတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ–နိ၏။

ယဒဂ္ဂေတိ–ကား၊ မူလဒိဝသတော–မူလနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ယံ ဒိဝသံ–အကြင်နေ့ကို၊ အဂ္ဂ–အစကို၊ ပရကောဋိ–ထိုမှာဘက်အစွန်းကို၊ ကတ္တာ, ဝိဟရာမိ–နေခဲ့၏၊ (တံ–ထိုနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ–အစပြု၍) ဣတိ အတ္ထော၊ [“ယဒဂ္ဂေ” ဟု ရှိသောကြောင့် “တဒဂ္ဂေ”ဟု ထည့်သည်။] ယာဝ–အကြင်မျှလောက်သော ကာလ ပတ်လုံး၊ ဝိဟာသိ–နေခဲ့ပြီ၊ (“တာဝ–ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဒိဗ္ဗာနိ ရူပါနိ ပဿာမိ”ဟု နိယမဝါကျထည့်စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ–ဌ၊ တသ–နေခဲ့ရာ ထိုနေ့၏၊ ပရိမာဏ–အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဒသေန္တော–ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နု စိရံ တိဏိ ဝဿာနိတိ–ဟူ၍၊ (သုနက္ခတ္တော–သုနက္ခတ္တသည်၊) အာဟ–ပြောပြီ၊ အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ယဒဂ္ဂေတိ–ကား၊ ယံ ဒိဝသံ–အကြင်နေ့ကို၊ အဂ္ဂ–အစကို၊ ကတ္တာ, နု စိရံ–မကြာလှပါ၊ တိဏိ ဝဿာနိ–သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရာမိ–၏၊ ဣတိပိ အတ္ထော–ဤ အနက်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ယံ ဒိဝသံ–ကို၊ အာဒိ–ကို၊ ကတ္တာ, နု စိရံ–မကြာပါ၊ တိဏိယေဝ

ယဒဂ္ဂေ။ ။ပါရာဇိကဏ်–ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝယ် အဓွတဂ္ဂေဌ် အဂ္ဂေသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဤအဂ္ဂေ သဒ္ဒါ၏ အနက်ဖွင့်ပုံကိုလည်း သိပါ၊ ထို “အစ”ဟူသည်လည်း “အတိတ်အစ”ဟု သိစေလို၍ အဂ္ဂကို “ပရကောဋိ”ဟု ဖွင့်သည်။

ယာဝ ဝိဟာသိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယဒဂ္ဂေ ဝိဟရာမိ, ဒိဗ္ဗာနိ ရူပါနိ ပဿာမိ (အကြင်နေ့ကို အစပြု၍ နေခဲ့၏၊ ထိုနေ့ကို အစပြု၍ ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်နိုင်၏)”ဟု စကားဆက်ပုံကို ကြည့်ပါ၊ ထိုစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် “ယာဝ ဝိဟာသိ–အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး နေခဲ့ပြီ၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်နိုင်၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ အချုပ်အားဖြင့် “နေခဲ့ရာကာလအတွင်းမှာ မြင်နိုင်၏”ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ယာဝ ဝိဟာသိ သည် ဥဒုကတ္ထကိုပြသောစကား ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် “ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု ဆိုသည်။

ဌီကာ။ ။ဌီကာတို့၌ ယဒဂ္ဂေဝယ် ယံသဒ္ဒါနှင့် ယဉ်သောကြောင့် “ဝိဟရာမိ”ဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရသော်လည်း “အနက်မှာ အတိတ်အနက်သာ”ဟု သိစေလို၍ “ဝိဟာသိ”ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဆိုကြ၏၊ ဌီကာသစ်၌ကား “ယံ သဒ္ဒါသည် ပရိစ္ဆေဒနိပါတ်ဟု သိစေလို၍ “ယာဝ” ဖွင့်သည်ဟု ဆိုသေး၏၊ စဉ်းစားကြပါကုန်။

အထဝါ။ ။ပဌမနည်း၌ “ယဒဂ္ဂေ ၊ပေ၊ ဝိဟရာမိ”ဟု အနက်ပေးပြီး၍ “နု စိရံ တိဏိ ဝဿာနိ”ကို နောက်မှ အနက်ပေးစေလို၏၊ ဒုတိယနည်း၌ကား “နု စိရံ–မကြာပါ၊ တိဏိ ဝဿာနိ–တို့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရာမိ”ဟု နု စိရံ တိဏိ ဝဿာနိပုဒ်တို့ကို ဝိဟရာမိ၏ အတွင်းသွင်း၍ ပေးစေလိုသည်၊ ပါဠိကို အနက်ပေးပုံသာထူး၏၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ နေခဲ့ရာ ကာလ၏ ပမာဏကို ပြလို၍ “နု စိရံ တိဏိ ဝဿာနိ”ဟု ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝသောနိ–သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံးသာလျှင်၊ ဝိဟာသိ–နေခဲ့ပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကိရ–ချဲ့၊ အယံ–ဤ သုနက္ခတ္တသည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ ဂဏှန္တော–ယူလျက်၊ တိဏိ သံဝစ္ဆရာနိ–တို့ပတ်လုံး၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဥပဋ္ဌာယိ–လုပ်ကျွေးပြီ၊ တံ–ထိုနေ့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (နှ စိရံ တိဏိ ဝသောနိ ဟူ၍)၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏။

ဝိယရူပါနိတိ–ကား၊ ဝိယဇာတိကာနိ–ချစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ သာတဇာတိကာနိ–သာယာအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာနိတိ–ကား၊ ကာမသာဒယုတ္တာနိ–ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို သာယာတတ်သော ကိလေသာကာမအား လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာနီတိ–ကား၊ ရာဂဇနကာနိ–တပ်မက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊

ဝိယရူပါနိ။ ။ရူပ သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၈၂၈)လာ အနက်တို့တွင် သဘာဝ အနက်ဟောတည်း၊ ထို သဘာဝအနက်ကိုပင် "ဇာတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိယံ+ရူပံ ယေသံတိ ဝိယရူပါနိ။ [ဝိယရူပါနိတိ ဣဋ္ဌသဘာဝါနိ၊ သာတ ဇာတိကာနိတိ မဓုရသဘာဝါနိ–ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် တူသော သဘောရှိကုန်သော၊ မဓုရံ ဝိယာတိ ဟိ မဓုရံတိ ဝုစ္စတိ မနောရမ်မ ယံကိဉ္စိ–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဇာတိသဒ္ဒါ သဘာဝသဒ္ဒါတို့နှင့် သမာသ်တွဲရာ၌ ရှေ့ပုဒ်ဝယ် ဘာဝပွဓာန (ဘာဝလောပ) ကြီးမှ အရတူနိုင်၏၊ ထိုသို့ မကြဲလျှင် "ဝိယံ–ချစ်အပ်"ဟု အနက်ဖြစ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို အရကောက်ရလိမ့်မည်၊ ဝိယံ–ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဘာဝပွဓာနကြဲလျှင်ကား ရူပါရုံကို မရသေးဘဲ ရူပါရုံ၏ ချစ်ဖွယ်သဘောကိုသာ ရသောကြောင့် ရူပနှင့် အရတူနိုင်သည်၊ ထိုသို့ အရတူမှ "ဝိယံ+ရူပံ ယေသံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုနိုင်သည်။

ကာမူပသံဟိတာနိ။ ။"ကာမ"အရ ကိလေသာကာမကို ယူစေလို၍ "ကာမသာဒ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဥပသံဟိတ"ကိုကား "ယုတ္တ–လျောက်ပတ်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္တ ဖွင့်သည်၊ [ကာမူပသံဟိတာနိတိ အာရမဏဲ ကရောန္တေန ကာမေန (ကိလေသာကာမနှင့်) ဥပသံဟိတာနိ၊ ကာမနီယာနိ–ကိလေသာ ကာမဖြင့် အလိုရှိထိုက်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ ကာမသာဒ ယုတ္တာနီတိ၊ ကာမသာဒသ–ဝတ္ထုကာမတို့ကို သာယာတတ်သော ကိလေသာကာမအား+ ယုတ္တာနိ, ယောဂျာနိ–လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

ရဇနီယာနိ။ ။ရဇ္ဇဓာတ် အနီယပစ္စည်းဖြင့် "ရဇ္ဇေန္တိ–နှစ်သက်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ရဇနီယာနိ"ဟု ပြု၊ ကာရိတ်ကြေ၊ "ရဇ္ဇန္တိ ဧတေဟီတိ ရဇနီယာနိ" ဟု ကရဏသာဓံပြုလျှင် ကာရိတ်ကြေဖွယ် မလို၊ "ရာဂဇနကာနိ"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ဤရာဂဇနကာနိကို ထောက်၍ ရဇနီယ၌ အနီယပစ္စည်းသည် ကံဟောမဟုတ်ဟု သိနိုင်၏၊ [မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယ, ဏာဒိ ကဏ္ဍ, ၆၉ သုတ်၌လည်းကောင်း ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ တဒ္ဓိတ် တဒသ ဌာန မိယောစ (၃၅၆) သုတ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ။]

(ရူပါနိ ပဿာမိ ၌စပ်၊) နော စ ခေါ ဒိဗ္ဗာနိ သဒ္ဒါနိတိ–ကား၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ သုနက္ခတ္တော–သည်၊ တာနိ–ထို ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ နု သုဏာတိ–မကြားသနည်း၊ ကိရ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ (နောက်၌ "တသ္မာ"ဟု ရှိလတ္တံ့၊) သော–ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ဘဂဝန္တံ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝါ–သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ–ချဉ်းကပ်၍၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပရိကမ္မံ–ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ ယာစိ–တောင်းပြီ၊ တဿ–ထို သုနက္ခတ္တ အား၊ ဘဂဝါ၊ အာစိက္ခိ–ဟောပြတော်မူပြီ၊ သော–ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ယထာ နုသိဋ္ဌံ–အကြင်အကြင် သွန်သင်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပန္နော–ကျင့်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ–ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္တာ–ဖြစ်စေ၍၊ ဒေဝတာနံ–တို့၏၊ ရူပါနိ–ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒိသ္မာ–မြင်ရ၍၊ ဝါ–မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ ဣမသ္မိံ သရီရ သဏ္ဌာနေ–ဤကိုယ်သဏ္ဌာန်၌၊ သဒ္ဒေန–အသံသည်၊ မဓုရေန–ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ နံ–ထို အသံကို၊ သုဏောယျံနုခေါ–ကြားရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ဣတိတစ်လုံးကြေ၊) ဘဂဝန္တံ, ဥပသင်္ကမိတ္တာ, ဒိဗ္ဗသောတ ပရိကမ္မံ–ကို၊ ပုစ္ဆိ– လျှောက်ပြီ။

စ–ဆက်၊ အယံ–ဤ သုနက္ခတ္တသည်၊ အတီတေ–၌၊ ဧကံ–တစ်ပါးသော၊ သီလ ဝန္တံ–သီလရှိသော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ကဏ္ဏသက္ခလိယံ–နားရွက်၌၊ ပဟာရိတ္တာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ဗဟိရံ–နားထိုင်းသူကို၊ အကာသိ–ပြုခဲ့ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သီလရှိသော ရဟန်းတစ်ပါးကို နားထိုင်းအောင်ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊) ပရိကမ္မံ–ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ ကရောန္တောပိ–ပြုပါသော်လည်း၊ (ပြုစေကာမူ၊) ဒိဗ္ဗသောတာဓိဂမာယ– ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ကိုရခြင်းငှာ၊ အဘဗ္ဗော–မထိုက်၊ တေန–ကြောင့်၊ အသ–ထို သုနက္ခတ္တအား၊ ဘဂဝါ, ပရိကမ္မံ–ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို၊ နု ကထေသိ– ဟောတော်မမူ၊ သော–ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၏ ပရိကမ်ကို ဟောတော်မမူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဂဝတိ–၌၊ အာဃာတံ–ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့၍၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ အဒ္ဓါ–မချွတ်ဧကန်၊ သမဏသ ဂေါတမသ–၏၊ ဧဝံ–ဤသို့သော အကြံသည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ကိ) အဟံပိ–ငါသည်လည်း၊ ခတ္တိယော–ခတ္တိယတည်း၊ အယံပိ– ဤသုနက္ခတ္တသည်လည်း၊ ခတ္တိယော–ခတ္တိယတည်း၊ အသ–ထို သုနက္ခတ္တ၏၊ ဉာဏ်–ဉာဏ်သည်၊ သစေ ဝမိုသတိ–အကယ်၍ တိုးပွားလတ္တံ့ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံပိ–ဤ သုနက္ခတ္တသည်လည်း၊ သဗ္ဗညု–သဗ္ဗညုဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ– ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့သော အကြံသည်၊ (ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊) ဥဿူယာယ–ငြူစူခြင်းကြောင့်၊ မယှံ–ငါ့အား၊ နု ကထေသိ–မဟော၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီး၍၊ သော–ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ အနုဏ္ဏမေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ [ပါထိကသုတ်၌ လာလတ္တံ့အတိုင်း ထိုထို မသင့်သောအမှုကို ကြံစည်, ပြောဆို,

ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော အစဉ်အားဖြင့်၊] ဂိဟိဘာဝံ–လူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ–၍၊ တမတ္ထံ–ထို အကြောင်းကို၊ မဟာလိလိစ္ဆဝိနော–မဟာလိလိစ္ဆဝိမင်းအား၊ ကထေ ဣတော–ပြောလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ–ဤသို့ နော စ ခေါ ဒီဗ္ဗာနိ သဒ္ဒါနိ အစရှိသည် ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောဆိုပြီ။

၃၆၆–၃၇၁။ ဧကံသဘာဝိတောတိ–ကား၊ ဧကံသာယ ဧကကောဋ္ဌာသာယ–တစ်ခုသော အဖို့အကျိုးငှာ၊ ဘာဝိတော–ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ–ပွားစေအပ်သော၊ (သမာဓိ ဟောတိ၏)၊ ဒိဗ္ဗာနံ–နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ–ရူပါရုံတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထာယဝါ–မြင်ရခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗာနံ–နံ့သော၊ သဒ္ဒါနံ–သဒ္ဒါရုံတို့ကို၊ သဝနတ္ထာယဝါ–ကြားရခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဘာဝိတော–သော၊ ဝါ–သော၊ (သမာဓိ ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ တိရိယံတိ–ကား၊ အနုဒိသာယ–၄ ပါးသော အထောင့်အရပ်၌၊ ဥဘယံ သဘာဝိတောတိ–ကား၊ ဥဘယံသာယ ဥဘယကောဋ္ဌာသာယ–၂ ပါးစုံသော အဖို့အကျိုးငှာ၊ ဘာဝိတော–သော၊ ဝါ–သော၊ (သမာဓိ ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

အယံ ခေါ မဟာလိ ဟေတူတိ–ကား၊ ဒိဗ္ဗာနံယေဝ ရူပါနံ–ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကိုသာ၊ ဒဿနာယ–ငှာ၊ ဧကံသဘာဝိတော–တစ်ခုသော အဖို့အကျိုးငှာ ပွားစေအပ်သော၊ အယံ သမာဓိ–သည်၊ ဟေတု–ဒိဗ္ဗရူပါရုံတို့ကို မြင်ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း။

၃၇၂။ ဣမံ အတ္ထံ–ဤအကြောင်းအရာကို၊ သုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ သော လိစ္ဆဝိ–သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ ဒိဗ္ဗသောတေန–ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဣဒံ သဒ္ဒသဝနံ–ဤအသံကို ကြားခြင်းသည်၊ ဣမဿိံ သာသနေ–ဤ သာသနာတော်၌၊ ဥတ္တမတ္ထဘူတံ–မြတ်သော အကျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)မည်ေ–

ဧကံသဘာဝိတော။ ။ဧက+အံသ၊ အံသသဒ္ဒါသည် "အံသော ခန္ဓေစ ကောဋ္ဌာသေ"–အဘိဓာန် (၁၁၀၃)လာ အနက်တို့တွင် ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း၊ အံသာယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ "ဧက+အံသာယ–တစ်ခုသော အဖို့အစုအကျိုး"ဟူသည် ဒိဗ္ဗရူပတို့ကို မြင်ရခြင်း, သို့မဟုတ် ဒိဗ္ဗသဒ္ဒတို့ကို ကြားရခြင်းအားဖြင့် ထို ၂ ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသော အဖို့အစုတည်း၊ ထို တစ်ခုတည်းသော အကျိုးငှာ+ဖြစ်စေအပ်သော သမာဓိကို "ဧကံသာယ+ဘာဝိတော"အရ "ဧကံသဘာဝိတ"ဟု ဆိုသည်။

ဣဒံ ၊ပေ၊ သဒ္ဒသဝနံ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဣဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဣဒံ ဟူသော နပုလ္လိန်နှင့် သဒ္ဒံဟူသော ပုလ္လိန်ကို တွဲခြင်းသည် မကောင်း၊ "ဣဒံ သဒ္ဒံ"ဟု တွဲလျှင် နောက်ဝါကျ၌ "ဣမဿ–ဤအသံ၏"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ အမှန်အားဖြင့် "အသံ အကျိုးငှာ ကျင့်ကြသည် မဟုတ်၊ အသံကို ကြားခြင်း အကျိုးငှာသာ ကျင့်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒသဝနံ"ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်။

ဖြစ်လေယောင်တကား၊ ဣမသ္မာ–ဤအသံကို ကြားရခြင်း၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ ဧတေ ဘိက္ခူ–ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ ပညာသံပိ ဝဿာနိ–အနှစ်ငါးဆယ်တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိပိ ဝဿာနိ–အနှစ်ခြောက်ဆယ်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အပဏ္ဏကံ–မချွတ်မယွင်းသော၊ ဝါ–အပြစ်မရှိသော၊ [အဝိရဒ္ဓနှုတ်, အနုဝဇ္ဇန်ဝါ အတ္ထော။] ဗြဟ္မစရိယံ–မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တိနု–ကျင့်ကြလေယောင်တကား၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဒသဗလံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဧတံ အတ္ထံ–ဤအကြောင်းအရာကို၊ ယံနူန ပုစ္ဆေယျံ–အကယ်၍ မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)။

တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တမတ္ထံ–ထို အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧတာသံ နူန ဘန္တေတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ သမာဓိဘာဝနာနံတိ ဧတ္ထ–ပါဠိ၌၊ သမာဓိယေဝ–သမာဓိသည်ပင်၊ သမာဓိဘာဝနာ–မည်၏၊ ["သမာဓိယေဝ+ဘာဝနာ သမာဓိဘာဝနာ"ဟု အရတူကမ္မဓာရဲကို ပြသည်။] ဥဘယံသဘာဝိတာနံ–၂ ပါးစုံသော ဒီဃရူပကိုမြင်ခြင်း, ဒီဃသဒ္ဒကိုကြားခြင်းဟူသော အကျိုးငှာ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ သမာဓိနံ–တို့ကို၊ (သစ္ဆိကိရိယဟေတု စရန္တိနု ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အထ–လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတာ သမာဓိဘာဝနာ–တို့သည်၊ သာသနတော–မှ၊ ဗာဟိရာ–အပယ်ခြင်းဖြစ်ကုန်၏၊ နု အဗ္ဗတ္ထိကာ–အတွင်း၌ မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ, တာ–ထို သမာဓိဘာဝနာတို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–ပယ်တော်မူ၍၊ ယဒတ္ထံ–အကြင်အရိယာဖိုလ်အကျိုးငှာ၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိယံ–မြတ်သော အကျင့်ကို၊ စရန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–ထို အရိယာဖိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေဿန္တော–သော၊ ဘဂဝါ၊ နု ခေါ

သမာဓိဘာဝနာနံ။ ။လိစ္ဆဝိမင်းသည် အကြံဖြစ်တုန်းက ဒီဃသောတဉာဏ်ကို ဤသာသနာတော်ဝယ် အမြတ်ဆုံး ဟု မှတ်ထင်ခဲ့သော်လည်း ဒီဃသောတနှင့်တကွ ဒီဃစက္ခုကိုပါ မေးလျှောက်လိုသောကြောင့် "ဧတာသံ နူန ဘန္တေ သမာဓိဘာဝနာနံ" ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် လျှောက်သည်။

နု အဗ္ဗတ္ထိကာ။ ။ဤသမာဓိဘာဝနာတို့သည် ဝဋ်မှထွက်ကြောင်း မဟုတ်, ထိုဘာဝနာတို့ကို သာသနာပကာလ၌ ရသေ့တို့လည်း ရနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗာဟိရဖြစ်ကြသည်၊ ဘုရားရှင်သည် သာမုက္ကံသိကဒေသနာတော်အဖြစ်ဖြင့် ဟောပြအပ်သော ဘာဝနာများ မဟုတ်ရကား အဗ္ဗတ္ထိက (သာသနာတွင်း) ဘာဝနာများလည်း မဟုတ်ကြ။

ယဒတ္ထံ။ ။"ယေသံ+အတ္ထာယ၊ အဘေဒေပိ ဘေဒဝစနမေတံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏ "ယေသံ"အရ အရိယာဖိုလ်တရား များကို ရ၍, "အတ္ထာယ"အရလည်း ထို ဖိုလ်တရားတို့ကိုပင် ရသောကြောင့် သမ္မန်နှင့် သမ္မန်မပြားဘဲလျက် ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသော "အဘေဒ ဘေဒ္ဓ ပစာရ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "တံ ဒဿေဿန္တော"နေရာဝယ် "တေ ဒဿေဿန္တော"

မဟာလီတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (တစ်နည်း) ယဒတ္ထံ-အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ ဘိက္ခူ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၊ တံ-ထို အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုးကို၊ ဒဿေဿာမော-သော၊ ဘဂဝါ, နု ခေါ မဟာလီတိ အာဒီ-ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက်ညီမည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း "အတ္ထိ ခေါ မဟာလိ အညေ၀ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ ယေသံ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု"ဟု ဗဟုဝုစ်ပင် ရှိသည်၊ ဤအလို "ယေသံ+အတ္ထော ယဒတ္ထော" ဟု ပြုပါ။

တစ်နည်း။ ။"ယသ္မာ ဝိသေသနဘူတသ္မာ အတ္ထာယ"ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်းဖွင့်သော်၊ ဤအလို "ယော-အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော+အတ္ထော ယဒတ္ထော၊-အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုး"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ "ယဒတ္ထံ-အကြင် အရိယာဖိုလ်ဟူသော အကျိုးငှာ"ဟု ပေးစေလိုသည်၊ ဤသို့ တစ်နည်းဖွင့်ခြင်းမှာလည်း နောက်၌ "တံ ဒဿေဿာမော"ဝယ် "တံ"ဟု စာအုပ်တို့၌ စကဝုစ်ရှိသောကြောင့်တည်း။

စတုအရိယဖလအဖွင့်

၃၇၃။ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနန္တိ-ကား၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ-နံသော၊ ဗန္ဓနာနံ-အနှောင်အဖွဲ့တို့၏၊ ("ပရိက္ခယာ-ကုန်ခြင်းကြောင့်"၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ (သံယောဇနကို ဗန္ဓနဟု ဖွင့်ခြင်းသည်မှန်၏၊) (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တာနိ-ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမသတို့သည်၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခဘယေ-ဝဋ်ဆင်းရဲဟူသော ဘေး၌၊ သတ္တေ-တို့ကို၊ ["ဝဋ္ဋဒုက္ခမယေ ရထေ-ဝဋ်ဒုက္ခအတိပြီးသော ရထား၌"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] သံယောဇေန္တိ-ယှဉ်စေတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သံယောဇနာနိတိ-သံယောဇနတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏။

ဝဋ္ဋဒုက္ခ ၊ပေ၊ သံယောဇေန္တိ။ ။"တသ္မာတိ ယသ္မာ ဝဋ္ဋဒုက္ခဘယေ သံယောဇနတောတတ္ထ သတ္တေ သံယောဇေန္တိ နာမ၊ တသ္မာ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၍ "ဝဋ္ဋဒုက္ခမယေ ရထေ"ဟု ရှိသော ပါဋ္ဌကို ရှေးပါဋ္ဌမဟုတ်ဟု ပယ်သွားတ၏၊ သံယောဇနာနံကို "ဗန္ဓနာနံ"ဟု ဖွင့်၍ သံယောဇေန္တိကိုလည်း "ဗန္ဓန္တိ"ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထို ဖွဲ့ချည်ခြင်း, ဖွဲ့တုပ်ခြင်းဟူသည် ရထား၌ မြင်းကပ်သကဲ့သို့ (မြင်းတပ်သကဲ့သို့) မဟုတ်, ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့တုပ်ခြင်းသာတည်း၊ ရထား၌ မြင်းကို ဖွဲ့တုပ်၍လည်း မဖြစ်နိုင်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ရထေ"ဟု ရှိသော ပါဋ္ဌကို ပယ်ထိုက်ပါပေသည်။ [ဋီကာဟောင်း၌ကား "ဝဋ္ဋဒုက္ခေ သံယောဇနတော" ဟုသာ ရှိ၏၊ "မယေ, ဘယေ"ပုဒ်များလည်း မပါ။]

သောတာပန္နော ဟောတိတိ–ကား၊ မဂ္ဂသောတံ–ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို ပယ်ရှားတတ်သော အရိယာမဂ်သို့၊ အာပန္နော–ရောက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အဝိနိ ပါတဓမ္မောတိ–ကား၊ စတူသု–နှ်သော၊ အပါယေသု–တို့၌၊ အပတနဓမ္မော–မကျ ခြင်း သဘောရှိ၏၊ ဝါ–မဖြစ်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ [အပတနဓမ္မောတိ အနုပ္ပဇ္ဇန သဘာဝေါ။] နိယတောတိ–ကား၊ ဓမ္မနိယာမေန–အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ် သော မဂ်တရားသည်၊ နိယတော–အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊ သမ္မောဓိပရာ ယဏောတိ–ကား၊ အသ–ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတာ–

မဂ္ဂသောတံ။ ။"ဤ၌ သောတသဒ္ဒါသည် နား ဟူသော အနက်ကို မဟော, မဂ်ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်"ဟု သိစေလိုရှိ "မဂ္ဂသောတံ"ဟု မဂ္ဂသဒ္ဒါထည့်၍ ဝိသေသနပြုသည်၊ မှန်၏၊–မဂ်တရားသည် ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် "ပဋိပက္ခဓမ္မေ သဝတိ ပေလတိ–ပယ်တတ်၏၊ ဣတိ သောတော"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သောတ အမည် ရနိုင်၏။ [ပဋိပက္ခမ္မောနံ အနဝသေသတော သဝနတော ပေလနတော(နှိပ်စက်တတ် ပယ်တတ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သောတော အရိယမဂ္ဂေါ၊–ဝေရဉ္ဇကဏ္ဏသာရတ္ထဒီကာ၊ ဘူ, သွာ, ကိ, သုဓာတ်သည် ပိဋ္ဌနအနက်ကို ဟောဏ်၊ စုရာဒိ ပိလဓာတ်လည်း နောဒန (ပယ်ရှားခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် သဝနတောကို "ပေလနတော"ဟု ဖွင့်သည်။] ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "မဂ္ဂသောတံ"ကို နိသယတ္ထ အနက်ပေးထားသည်။

အာပန္နော။ ။အာပုဗ္ဗပဒဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော အာပန္နောပုဒ်၌ တပစ္စည်းကို ပစ္စုပ္ပန် (ရောက်ဆဲ) အနက်ဟောဟု ယူလျှင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ တ ပစ္စည်းကို အတီတ်ဟောဟု ယူလျှင် ရောက်ပြီးသော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား "သမ္မောဓိ ပရာယဏော–အထက် မဂ် ၃ ပါးဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖလဋ္ဌသောတာပန္နဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် အာပန္နော၌ အတီတ်ဟော တ ပစ္စည်းဟု ယူ၍ "မဂ္ဂသောတံ အာပန္နောတိ ဖလဋ္ဌသ ဝသေန ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ ["အာပဇ္ဇိတ္ထာတိ အာပန္နော"ဟု ပြုပါ၊ မဂ္ဂဋ္ဌအတွက် ဖြစ်မူ "အာပဇ္ဇတိတိ အာပန္နော"ဟု ပြုရသည်။]

အဝိနိပါတဓမ္မော။ ။"စတူသု ၊ပေ၊ အပတနဓမ္မော"သည် အဓိဗျာယ်ဖွင့်သာတည်း၊ ပါရာဇိက, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဏ, ဝိနယပညတ္တိယာစနအခန်း၌ကား "ဝိနိပါတေတိတိ ဝိနိပါတော၊ နာသ ဝိနိပါတော (ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော) ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ထားသည်။

နိယတော။ ။ဓမ္မနိယာမေနကို "မဂ္ဂဓမ္မ နိယာမေန"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဓမ္မ"အရ မဂ် တရား ယူပါ–ဟူလို၊ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ နိယာမေ ကို "နိယာမကေန–ခုနစ်ဘဝအထက်၌ မဖြစ်ဖို့ရန် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ် တတ်သော၊ မဂ္ဂေန–သည်"ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မနိယာမေန–သည်၊ နိယတော– အပ်၏"ဟု နိသယတ္ထ အနက်ပေးပါသည်။

အထက်မဂ် ၃ ပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သမ္မောဓိ–သမ္မောဓိ ဟူသော၊ ပရံ–သောတာပတ္တိမဂ်ထက် အလွန်ဖြစ်သော၊ အယနံ–ရောက်ထိုက်သော တရားသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္မောဓိပရာယဏော–မည်၏၊ [ဝါ–တစ်နည်း၊ အနေန–ဤသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသခ်ါတာ–သော၊ သမ္မောဓိ–သို့၊ ပရံ–အလွန်၊) ပတ္တဗ္ဗာ–ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ သမ္မောဓိပရာယဏော–၏၊... စာရှိအတိုင်း လိုက်သင့်ရာကို လိုက်စေ၍ ပေးသည်။]

ဓုတ်ဗျုတ်။ ။"ခမ္မနိယာမေနာတိ–ဥပရိမဂ္ဂခမ္မနိယာမေန–ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌ ကာမဘုံဝယ် မဖြစ်ဖို့ရန် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော အထက် မဂ်တရားသည်"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ဘဝကို သောတာပတ္တိမဂ်သည်သာ ဆုံးဖြတ်ထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "မဂ္ဂခမ္မနိယာမေန"ဟု ဋီကာဟောင်း၌ ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဥပရိသဒ္ဒါပါသော ထို ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ ထို့နောက် "ဟေဋ္ဌိမန္တတော (အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်) သတ္တမဘဝတော ဥပရိ အနုပ္ပဇ္ဇနခမ္မတာယ ဝါ–ခုနစ်ဘဝမှအထက်၌ (ကာမဘုံဝယ်) မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ နိယတော–မြဲ၏"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဋ္ဌကထာမှ အလွတ်အဖွင့်တည်း။

သမ္မောဓိပရာယဏော။ ။သမ္ဘုဇ္ဈိသတိတိ သမ္မောဓိ–ဆက်၍ သိလတ္တံသော အထက်မဂ် ၃ ပါး၊ တစ်နည်း "သမ္ဘုဇ္ဈတိတိ သမ္မောဓိ"ဟု ပြု၍ မဂ် ၄ ပါးလုံး ရနိုင်သော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အထက်မဂ် ၃ ပါးကိုသာ ယူရသည်။ [သမ္ဘုဇ္ဈတိတိဝါ သမ္မောဓိ၊ အရိယမဂ္ဂေါ၊ သောစ ဣဒမ ပဌမမဂ္ဂသ အဓိဂတတ္တာ အဝသိဋ္ဌော ဧဝ အဓိဂန္တဗ္ဗဘावေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗော–သာရတ္တဋီကာ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိမဂ္ဂတ္တယ သခ်ါတာ သမ္မောဓိ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

ပရာယဏံ။ ။"ပရ+အယန"ဟု ခွဲ၊ သမာသ်ပြီးသောအခါ ရကြောင့် နကို ဏပြု၊ ပရံ+အယနံကို "ပရာ+ဂတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပရံ–အလွန်"ဟု ကြိယာဝိသေသန မပေးဘဲ "ပရံ–အလွန်ဖြစ်သော"ဟု တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနပေးရသည်။

အနေန ပတ္တဗ္ဗာကို ဧဠိုးဝေး။ ။စာအုပ်တို့၌ အသုံး၏နောက်ဝယ် "အနေန ပတ္တဗ္ဗာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ပတ္တဗ္ဗာသည် အယနံ၏ အနက်ဖွင့် မဖြစ်နိုင်၊ သမ္မောဓိပရာယဏောလည်း တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဋ္ဌကို ဋီကာသစ်၌ ဝါသဒ္ဒါ အကြေကြေ၍ "တစ်နည်းအဖွင့်"ဟု ယူဆသော်လည်း သဒ္ဒါသွားမကောင်းပါ။

မဟာဝရိုဒ္ဓာနသုတ်။ ။သမ္မောဓိပရာယဏကထာအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌ "ဥပရိ မဂ္ဂတ္တယ သခ်ါတာ သမ္မောဓိ ပရံ အယနံ အသ ဂတိ ပဋိသရဏံ အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာတိ သမ္မောဓိပရာယဏော"ဟု ရှိ၏၊ ထို၌ အယနံကို ဂတိဟု ဖွင့်၍ ဂတိကို ပဋိသရဏံဟု ဝေါဟာရအနက် ဖွင့်ပြီးလျှင် "ပဋိသရဏံ–လည်းလျှောင်းရာ"ဟူသည် "မချုတ်ဧကန် အမှန်ရောက်ထိုက်သော အရာတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ"ဟု ပရာယဏံအတွက် အဓိပ္ပာယ်ပြောရာမှ "အဝသံ ပတ္တဗ္ဗာ"မဟုတ်တန်ရာ၊ "အနေန ပတ္တဗ္ဗာ"ဖြစ်စရာရှိသည်ဟု ပြင်မှားခဲ့ဟန်တူပါသည်။

တနုတ္တာတိ–ကား၊ ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယစ–ထကြွခြင်း၏ နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ကရဟစိ–တစ်ရံတစ်ဆစ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိယာစ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တနုဘာဝါ–နည်းသည်၏အဖြစ် ကျဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သကဒါဂါမီ, ဟောတိ ၌စပ်)၊ သြရမ္ဘာဂိယာနံတိ–ကား၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ–အောက် ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဝါ–အောက် ကာမဘုံဟူသော အဖို့၏ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဋ္ဌန် သံယောဇနာနံ၌စပ်)၊ ဟိ–မှန်၏၊ ယေ–ယင်း သံယောဇဉ်တို့သည်၊ ဗဒ္ဓေါ–ဖွဲ့အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပရိ–အထက်ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိယံ–သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ နိ သင်္ကော တိ–မစွမ်းနိုင်။

တနုတ္တာ။ ။တနဓာတ် ဥ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဣတ္ထိလိင် တနု သဒ္ဒါသည် အပ–အနည်းငယ်အနက်၊ ဝိရဋ–ကျဲခြင်းအနက်ကို ဟောအ်၏၊ ထိုတွင် ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယဖြင့် အပ–အနက်ကို ပြု၏၊ "သကဒါဂါမ်၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့ ထကြွသော်လည်း အပြင်းအထန်မဖြစ်ဘဲ နည်းနည်းပါးပါးသာ ဖြစ်ကြသည်"ဟူလို၊ ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပတ္တိယာစဖြင့် ဝိရဋ–အနက်ကို ပြု၏၊ "ပုထုဇဉ် သောတာပန်တို့လောက် အဖြစ်မစိတ်ဘဲ တစ်ရံတစ်ခါမှ ဖြစ်ကြသည်"ဟူလို။ [ကဒါစိနှင့် ကရဟစိကား ပရိယာယ်တည်း၊ မြန်မာ၌ "တစ်ရံတစ်ခါ=တစ်ခါတလေ"ဟူသကဲ့သို့တည်း။]

သြရမ္ဘာဂိယာနံ။ ။သင်္ကတ၌ အဝရ သဒ္ဒါသည် ပါဠိ၌ "သြရ"ဟု ဖြစ်၏၊ ၃ လိန်ဟု ဆို၏၊ ဤနေရာ၌ "နိဂ္ဂဟီတန္တ နိပါတ်"ဟု ကြံရလျှင် ကောင်းမည်ထင်၏၊ နောက်အနက်ယုတ်ညံ့ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ကာမဘုံသည် အထက် ရူပ အရူပဘုံကိုထောက်၍ ဌာနအားဖြင့် ယုတ်ညံ့၏၊ အောက်ကျနောက်ကျလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ [သြရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု၊ ပစ္စယဘာဝေန (အောက်ကာမဓာတ်ဝယ် ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) တံ သြရံ (ထို အောက်ကာမဓာတ်သို့)+ဘဇန္တီတိ သြရံဘာဂိယာနိ၊ သြရံ ဘာဂသ ဝါ ဟိတာနိ သြရံဘာဂိယာနိ၊ တေနာဟ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံတိ အာဒိ–မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအုံ–ပဌမနည်း၌ ဘဇန္တီတိ ဘာဂိယာနိ၊ ဘဇဓာတ်, ဣပစ္စည်း ကတ္တားဟော၊ သြရံ+ဘာဂိယာနိ သြရမ္ဘာဂိယာနိ၊ ဒုတိယနည်း၌ "ဘဇိယတေ(အခြားဘုံနှင့် မရောအောင် ခွဲခြား ဝေဘန်အပ်၏၊ ဣတိ ဘာဂေါ၊ သြရံ–အောက်ကာမဘုံဟူသော၊ ဘာဂေါ–အဖို့တည်း၊ သြရံဘာဂေါ–ဖို့၊ သြရမ္ဘာဂသ–အောက်ကာမဘုံဟူသော အဖို့၏၊ ဟိတာနိ–စီးပွားဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့တည်း၊ သြရမ္ဘာဂိယာနိ–တို့၊ [အောက်ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သည်ကိုပင် "စီးပွား"ဟု ဆိုသည်။] သြရမ္ဘာဂိယသံယောဇဉ် ၅ ပါး, ဥဒ္ဓံဘာဂိယသံယောဇဉ် ၅ ပါး ရှိ၏။

{ဆောင်} **ကာမရာဂ, ပဋိဃနှင့်, သီလ–ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဤငါးတန်,**
သြရမ္ဘာဂိယ။
ရူပရာဂ, အရူပနှင့်, မာန–ဥဒ္ဓစ္စံ, အဝိဇ္ဇာ, ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယ။

သြပပါတိကောတိ စတံ–သြပပါတိကောဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သေသယောနိ ပဋိကွေ့ပဝစနံ–ကြင်းသော ယောနိတို့ကို ပယ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ–ကား၊ တသ္မိံ ဥပရိဘဝေယေဝ–ထို အထက်ဗြဟ္မာ့ဘဝ၌ပင်၊ ပရိနိဗ္ဗာန ဓမ္မော–ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသဘော ရှိ၏၊ အနာဝတ္တိဓမ္မောတိ–ကား၊ တတော ဗြဟ္မလောကာ–ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ပဋိသန္ဓိဝသေန–ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနာဝတ္တနဓမ္မော–ပြန်လည်ခြင်းသဘော မရှိ။

စေတောဝိမုတ္တိတိ–ကား၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ–ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို၊ ဝါ–ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိကို၊ စတံ–ဤ စေတောဝိမုတ္တိဟူသော အမည်သည်၊ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓနဝိမုတ္တာသ–အလုံးစုံသော ကိလေသာအနှောင်အဖွဲ့တို့မှ လွတ်သော၊ အရဟတ္တဖလ စိတ္တာသ–အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ ပညာဝိမုတ္တိတိ စတ္ထာပိ–ပါ၌ဦးလည်း၊ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓန ဝိမုတ္တာ–သော၊ အရဟတ္တဖလပညာဝ–အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကိုသာ၊ ပညာဝိမုတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ–ဤ အတ္တဘောဝ၌ပင်၊ သယန္တိ–ကား၊ သာမံ–ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာတိ–ကား၊ အဘိဇာနိတ္ဝာ–ထူးသောအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာတိ–ကား၊ ပစ္စက္ခံ–မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္ဝာ–ပြု၍၊ အထဝါ–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ အဘိညာသစ္ဆိကတ္ဝာတိ–ကား၊ အဘိညာယ–ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်၊ အဘိဝိသိဋ္ဌေန–ထူးသော၊ ဉာဏေန–ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ သစ္ဆိကရိတ္ဝာ–မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣတိပိ အတ္ထော–လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇောတိ–ကား၊ ပတ္ဝာ–ရောက်၍၊ ပဋိလဘိတ္ဝာ–ရ၍။

သြပပါတိကော။ ။ဥပပတနံ–ဘဝဟောင်းမှ ခုန်လွှားသကဲ့သို့ ကျရောက်ခြင်း၊ ဥပပါတော–ခြင်း၊ ဥပပါတော ယဿတိ သြပပါတိကော၊ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှားဖြင့် တစ်ခါတည်းဖြစ်ရကား ဘဝဟောင်းက ပြောင်းရွှေ့၍ ကျရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းရှိသူကို သြပပါတိက (ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေရှိသူ) ဟု ခေါ်၏။

စေတောဝိမုတ္တိ။ ။ဝိမုစ္စတိ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိမုတ္တိ၊ စေတောယေဝ–စိတ်သည်ပင်+ဝိမုတ္တိ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်တည်း၊ စေတောဝိမုတ္တိ–ကိလေသာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊ စိတ်ကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ခေါင်းတပ်သော်လည်း သမာဓိကိုယူရသည်၊ ထိုသို့ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သောစိတ်သည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရကား "စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်တူဖွင့်သည်။

အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ။ ။ဤပုဒ်တို့ကို ၂ နည်းဖွင့်ထား၏၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းကို သာမညဖလသုတ် ဝိသေသ သာမညဖလကိုစား ပြခန်းဌ်လည်းကောင်း, ဒုတိယနည်းကို ဗြဟ္မာလသုတ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ပြခန်းဌ်လည်းကောင်း အဖွင့်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ရေးခဲ့ပြီ။

အရိယအဋ္ဌကိကမဂ် အဖွင့်

၃၇၄-၃၇၅။ ကွဲ-ဤစကားကို၊ သုတ္တာ, လိစ္ဆဝိရာဇာ-သည်၊ စိန္တေသိ၊ (ကို)၊ အယံ ဓမ္မော-ဤတရားသည်၊ (သက္ကာ၌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ-ကို၊ (ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ၌ အပဓာန စပ်၊) သကုဏေန-ငှက်သည်၊ (ဥပ္ပတန်)ဝိယ-ပျံခြင်းကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဥပ္ပတိတ္တာ-ပျံ၍၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ နိ သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဂေါဓယ-ဖွတ်သည်၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ (ဂမနံ)ဝိယ-သွားခြင်းကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ ဂန္တွာပိ-သွား၍လည်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ-ငှာ၊ နိ သက္ကာ၊ ပန-ဆက်၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဣမံ-ဤတရားကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တသ-ထိုးထွင်း၍သိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါယ-ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-ရှိရာ ၏၊ နံ-ထိုအကျင့်ကို၊ တာဝ ပုစ္ဆာမိ-မေးဦးအုံ၊ ဣတိ (စိန္တေသိ၊) တတော-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္ထိ ပန ဘန္တေတိ အာဒိ-အတ္ထိ ပန ဘန္တေ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

အဋ္ဌကိကောတိ-ကား၊ ပဋ္ဌိကံ-၅ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ တူရိယံဝိယ-တူရိယာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [အာတတ, ဝိတတ စသော အဘိဓာန်(၁၃၉)လာ အင်္ဂါ ၅ ပါးတည်း။] အဋ္ဌကိကော-အရပ်ရှစ်မျက်နှာ အင်္ဂါရှိသော၊ ဂါမောဝိယစ-ရွာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [တူရှုအရပ် ၄ ပါး, အထောင့်အရပ် ၄ ပါးအားဖြင့် ရှစ်ပါးရှိသော ရွာ၊ ဒီသာ ဝိဒိသာနိဝိဋ္ဌာပဒေသေန အဋ္ဌကိကော-ဋီကာ။] အဋ္ဌကံမဂ္ဂေါ-ဂ ပါးသောအင်္ဂါမျှသည်သာ၊ ဟုတ္တာ၊ အဋ္ဌကိကော-အဋ္ဌကိကမည်၏၊ အင်္ဂတော-ဌ ပါးသောအင်္ဂါမှ၊ အညော-အခြားသော၊ မဂ္ဂေါနာမ-မဂ်မည်သည်၊ နိ အတ္ထိ၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ သေယျထိဒံ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ သမ္မာသမာဓိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

[အဋ္ဌကိကမဂ်တရား၌ လက္ခဏာအားဖြင့်လည်းကောင်း, ကိစ္စခဏအာရုံအပြားနှင့် ရှေ့နောက် အစဉ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ"စသည်ကို မိန့်သည်။] တတ္ထ-ထို သေယျထိဒံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသောပါဠိ၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်၊

အဋ္ဌကိကော။ ။အဋ္ဌ+အင်္ဂါနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ၊ ဤသို့ ရှေးဦးစွာ သမာသ်တွဲပြီး၍ တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်မှ "အဋ္ဌင်္ဂါနိ အသ္သ သန္တိ အဋ္ဌကိကော"ဟု တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြုနိုင်သည်။ [မူလပဏ, ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ဋီကာ၌ "အတ္ထနော အဝယဝဘူတာနိ အဋ္ဌ+အင်္ဂါနိ ဟေသု သန္တိ အဋ္ဌကိကော"ဟု တစ်ခါတည်း ဝစနတ္ထပြုသည်မှာ လဟုကနည်းအားဖြင့် သမာသ်နှင့် တဒ္ဓိတ် မခွဲဘဲ ပြုခြင်းသာတည်း၊ မှန်၏-သမာသ်ပုဒ်၌ ဣကပစ္စည်း မသက်နိုင်, သမာသ်တွဲပြီးနောက် တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြုမှ ဣကပစ္စည်းသက်နိုင်ပါသည်၊ ဋီကာသစ်၌ ထို ဝိဂ္ဂဟ ၂ မျိုး၏ အထူးကို ကြံစည်ထားသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

သမ္မာဒဿနလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် သစ္စာ ၄ ပါးကို မြင်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ–သည်၊ သမ္မာအဘိနိရောပနလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် စိတ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာဝါစာ–သည်၊ သမ္မာပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် သိမ်းပိုက်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာကမ္မန္တော–သည်၊ သမ္မာသမုဋ္ဌာပနလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–သည်၊ သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် ဖြူစင်စေခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သောသဘောရှိ၏၊ သမ္မာဝါယာမော–သည်၊

သမ္မာဒဿနလက္ခဏာ။ ။အဝိပရီတံ ယထာသဘာဝတော (သမ္မာအဖွင့်) စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ (ဒဿနဏ၏ ကံကို ထည့်သည်၊) ပစ္စက္ခမေဝ ဒဿနသဘာဝါ၊ လက္ခီတဗ္ဗံ–မှတ်သားထိုက်၏၊ ဣတိ လက္ခဏံ–မှတ်သားထိုက်သောသဘော၊ သမ္မာ+ဒဿနံ သမ္မာဒဿနံ၊ သမ္မာဒဿနံ+လက္ခဏံ ယသ္မာတိ သမ္မဒဿနလက္ခဏာ။

သမ္မာအဘိနိရောပနလက္ခဏော။ ။နိဗ္ဗာနာရမဏော စိတ္တသ (အာဓာရနှင့် ကံပုဒ်ကို ထည့်သည်၊) အဝိပရီတံ (သမ္မာအဖွင့်) အဘိနိရောပန သဘာဝေါ။

သမ္မာပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ။ ။စတုရင်္ဂသမန္နာဂတာ ဝါစာ (သုဘာသိတ, ဓမ္မ, ပိယ, သစ္စ, အားဖြင့် ၄ ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော စကားသည်) ဇနံ သင်္ဂဏှာတိ (လူအများကို မိမိ ဘက်ပါအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်၏၊ တဗ္ဗိပက္ခတော (ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်) ဝိရတိ သဘာဝါ သမ္မာဝါစာ (ဝိရတိသဘောရှိသော သမ္မာဝါစာသည်) မိစ္ဆာဝါစာပဟာနေန (ပယ်ခြင်း ကြောင့်) ဇနေ သမ္မယုတ္တာဓမ္မေစ ပရိဂ္ဂဏှနကိစ္စဝတီ ဟောတိ၊ ဧဝံ အဝိပရီတံ ပရိဂ္ဂဟဏသဘာဝါ (ဤ နည်းအားဖြင့် လူတို့ကိုလည်းကောင်း, သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း မဖောက်မပြန် သိမ်းပိုက်ခြင်း သဘောရှိ၏။

သမ္မာသမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော။ ။ယထာ စိဝရကမ္မာဒိကော ကမ္မဋ္ဌော ဇကော် ကာတဗ္ဗံ သမုဋ္ဌာပေတိ–သင်္ကန်းချုပ်မှု အစရှိသော အလုပ်သည် တစ်ခုသော ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်စေသကဲ့သို့၊ တံတံကိရိယာနိပ္ပါဒကော ဝါ စေတနာသင်္ခါတော ကမ္မဋ္ဌော (တစ်နည်း, ထိုထိုအမှုအရာကို ပြီးစေတတ်သော စေတနာ ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဋ္ဌသည်) ဟတ္ထပါဒစလနာဒိကံ ကိရိယံ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဧဝံ သာဝဇ္ဇ ကတ္တာဗ္ဗကိရိယာသမုဋ္ဌာပကမိစ္ဆာကမ္မန္တပဟာနေန (ဤ အတူ အပြစ်ရှိသော ပြုဖွယ်အမှုအရာတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော မိစ္ဆာကမ္မန္တကိုပယ်ခြင်း ကြောင့်) သမ္မာကမ္မန္တော နိရဝဇ္ဇသမုဋ္ဌာပနကိစ္စဝါ ဟောတိ၊ သမ္မယုတ္တေစ သမုဋ္ဌာပေန္တော ဧဝ ပဝတ္တတိတိ အဝိပရီတံ သမုဋ္ဌာပနသဘာဝေါ။

သမ္မာဝေါဒါပနလက္ခဏော။ ။ကာယဝါစာနံ ခန္ဓသန္တာနသမ္ဘဝ သံကိလေသဘူတ မိစ္ဆာဇီဝပဟာနေန (ကိုယ်နှုတ်တို့၏လည်းကောင်း, ခန္ဓာအစဉ်၏လည်းကောင်း, ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်ခြင်းကြောင့်) အဝိပရီတံ ဝေါဒါပနသဘာဝေါ–မဖောက်မပြန် ကိုယ်နှုတ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်းကောင်း ဖြူစင်စေခြင်း သဘောရှိ၏။

သမ္မာပဂ္ဂဟလက္ခဏော–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် သမ္မယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ကို ချီမြှောက်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသတိ–သည်၊ သမ္မာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် တာဒိဘာဝလက္ခဏာ၌ကပ်၍ တည်ခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏၊ သမ္မာသမာဓိ–သည်၊ သမ္မာသမာဓာနလက္ခဏော–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့် စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိ၏။

[လက္ခဏာအားဖြင့် ပြပြီး၍ ကိစ္စအားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "ဧတေသု" စသည်ကို မိန့်သည်။] ဧတေသု–ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဧကေကသ–တစ်ပါးတစ်ပါးသော မဂ္ဂင်၏၊ တိဏိ တိဏိ–သုံးပါးသုံးပါးကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ–ကိစ္စတို့သည်၊ ဟောန္တိ–နိ၏၊ သေယျထိဒံ–ထိုကိစ္စတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ တာဝ–သမ္မာသင်္ကပ္ပစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ)၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ အညေဟိပိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ပစ္စနီကကိလေသေဟိ–ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိं–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ပဇဟတိ–ပယ်စွန့်၏၊ နိရောဓံ–နိရောဓသစ္စာကို၊ အာရမဏံ–အာရုံကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ တပ္ပဋိဘာဂကမောဟ ဝိဓမနဝသေန–ထို နိရောဓသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သောမောဟကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသမ္မောဟတော–မတွေဝေခြင်းအားဖြင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မေစ–ဖဿ

သမ္မာပဂ္ဂဟလက္ခဏော။ ။သသမ္မယုတ္တဓမ္မသ စိတ္တသ သံကိလေသပက္ခေ ပတိတုမဒတ္တာ အဝိပရီတံ ပဂ္ဂဟဏသဘာဝေါ–သမ္မယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သောစိတ်ကို သံကိလေသဘက်၌ ကျခွင့်မပေးဘဲ မဖောက်မပြန် ချီမြှောက်ခြင်းသဘော ရှိ၏။

သမ္မာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ။ ။သမ္မဒေဝ–(မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာသာလျှင်) ဥပဋ္ဌာနသဘာဝေါ–(အာရုံ၌ ကပ်၍တည်ခြင်း သဘောရှိ၏၊) ဋီကာသစ်၌ "တာဒိဘာဝလက္ခဏေန အဝိပရီတံ တတ္ထ ဥပဋ္ဌာနသဘာဝေါ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ အာရုံ၌ ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာကို တာဒိဘာဝလက္ခဏာဟု ဆိုဟန်တူသည်။ [ကျွန်ုကို အနိန္တဟု ရှုခြင်းစသော တာဒိလက္ခဏာကား ဤနေရာနှင့် မဆိုင်ပါ။]

သမ္မာသမာဓာနလက္ခဏော။ ။ဝိက္ခေပ ဝိဓွံသနေန(ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းကြောင့်) အဝိပရီတံ စိတ္တသ သမာဒဟနသဘာဝေါ (စိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်း သဘောရှိ၏။)

တပ္ပဋိဘာဂကဝေါ၊အသမ္မောဟတော။ ။"ပဿတိ–မြင်"ဟူရာ၌ တိုက်ရိုက်အာရုံပြုခြင်းမဟုတ်၊ သမ္မယုတ်တရားတို့အပေါ်၌ တွေဝေခြင်းမရှိသော အသမ္မောဟအားဖြင့် မြင်ခြင်းတည်းဟု မြင်ပုံအခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရဝါကျတည်း။

စသော သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း၊ ပဿတိ–မြင်၏၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောပိ–အစရှိသောမဂ္ဂင်တို့သည်လည်း၊ တထေဝ–ထို့အတူသာလျှင်၊ [အတ္တနော ပစ္စနီက ကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံကို ပြန်ညွှန်းသည်။] မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒီနံ–မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာ အစရှိသော ကျန်မဂ္ဂင် ၆ ပါးတို့ကိုယူ။] ပဇဟန္တီ–ပယ်စွန့်ကုန်၏၊ နိရောဓေ–နိရောဓသစ္စာကိုလည်း၊ အာရမဏံ–ကို၊ ကရောန္တိ၊ ပန–အထူးကား၊ ဝိသေသတော–အထူးအားဖြင့်၊ ဇတ္တု–ဤ သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသည်တို့တွင်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ–သည်၊ သဟဇာတမဂ္ဂေ–တကွဖြစ်ဘက် စိတ်စေသိက်တရားတို့ကို၊ အဘိနိရောပေတိ–နိရောဓအာရုံသို့ ရှေ့ရှုတင်၏၊ သမ္မာဝါစာ–သည်၊ (သဟဇာတမဂ္ဂေ) သမ္မာ–မဖောက်မပြန် အမှန်အားဖြင့်၊ ပရိဝိတ္ထာတိ–သိမ်းဆည်း၏၊ သမ္မာကမ္မန္တော–သည်၊ (သဟဇာတမဂ္ဂေ)၊ သမ္မာ–စွာ၊ သမုट्ठာပေတိ–ထူထောင်ထကြွစေ၏၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–သည်၊ (သဟဇာတမဂ္ဂေ)၊ သမ္မာ, ဝေါဒါပေတိ–ဖြူစင်စေ၏၊ သမ္မာဝါယာမော–သည်၊ သဟဇာတမဂ္ဂေ, သမ္မာ, ပဂ္ဂဏှာတိ–ချီမြှောက်၏၊ သမ္မာသတိ–သည်၊ (သဟဇာတမဂ္ဂေ)၊ သမ္မာ, ဥပट्ठာပေတိ–အာရုံ၌ကပ်၍တည်စေ၏၊ သမ္မာသမာဓိ–သည်၊ (သဟဇာတမဂ္ဂေ)၊ သမ္မာ, ပဒဟတိ–အပြားအားဖြင့်ထား၏။ ["အားထုတ်၏"ဟု မပေးနှင့်။]

[ကိစ္စအားဖြင့် ပြုပြီး၍ ဈာနအားဖြင့်လည်းကောင်း, အာရုံအားဖြင့်လည်းကောင်း, ဘေဒအားဖြင့်လည်းကောင်း ပြလိုသောကြောင့် "အပိစ"စသည်ကို မိန့်သည်။] အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ဇော သမ္မာဒိट्ठိနာမ–ဤသမ္မာဒိट्ठိမည်သည်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ–မဂ်၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ဥပစာရဈာန်၊ နာနာကွဏာ–အမျိုးမျိုးသော

ပဿတိ။ ။"ပကာသေတိ–ထင်ရှားစေ၏"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ "ပဿတိ" အရ မြင်တတ်သော သမ္မာဒိट्ठိကိုရသော်လည်း ထိုသို့မြင်လျှင် သမ္မယုတ်တရားတွေကို ဖုံးလွှမ်း၍ မနေစေဘဲ ထင်ရှားစေရာ ရောက်သောကြောင့် "ပကာသေတိ"ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ "သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုမြင်"ဟူရာ၌လည်း "ဖဿသည် သံယောဇနကိစ္စရှိ၏"စသည်ဖြင့် သမ္မယုတ်တရားတို့၏ ကိစ္စကို သိခြင်းတည်း။ [ပဿတိတိ ပကာသေတိ၊ ကိစ္စပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊–ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအုံ။ ။ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် သမ္မာဒိट्ठိ၏ မိစ္ဆာဒိट्ठိကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ, နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုခြင်းကိစ္စ, သမ္မယုတ်တရားတို့ကို မြင်ခြင်းကိစ္စအားဖြင့် ကိစ္စ ၃ ပါးကိုပြ၏၊ နောက်၌လည်း ဤကဲ့သို့ ကိစ္စ ၃ ပါးစီရှိပုံကို သတိပြုပါ။

ပုဗ္ဗဘာဂေ ၊ပေ၊ ဇောရမဏာ။ ။ပုဗ္ဗဘာဂေဟိ ဥပစာရကွဏော ဥပစာရဘာဝနာဝသေန အနေကဝါရံ ပဝတ္တစိတ္တကွဏိကတ္တာ နာနာကွဏာ၊ အနိစ္စတာဒိ လက္ခဏဝိသယတ္တာ (အနိစ္စ အစရှိသောလက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နာနာရမဏာ၊ မဂ္ဂသ ဇော စိတ္တကွဏိကတ္တာ ဇောကွဏာ၊ နိဗ္ဗာနာရမဏတ္တာ ဇောရမဏာ။

ဖြစ်ရာခဏာရှိသည်၊ နာနာရမဏာ–အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မဂ္ဂက္ခဏော–မဂ်၏ခဏာ၌၊ ဧကက္ခဏာ–တစ်ခုတည်းသော ခဏာရှိသည်၊ ဧကာရမဏာ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ခဏာ, အာရုံကို ပြုပြီး၍ ဘေဒကို ပြလိုသောကြောင့် "ကိစ္စတော"စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန–ကား၊ ကိစ္စတော–ကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း, သမุဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း, နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်)၊ ဒုက္ခေဉာဏံတိ အာဒီနိ–ဒုက္ခေဉာဏ် အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ နာမာနိ၊ လဘတိ–၏။

သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောပိ–တို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ–၌၊ နာနာက္ခဏာ, နာနာရမဏာ, ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂက္ခဏေ–၌၊ ဧကက္ခဏာ–ရှိကုန်သည်၊ ဧကာရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ တေသု–ထိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော မဂ္ဂင်တို့တွင်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ–သည်၊ ကိစ္စတော–ကိစ္စအားဖြင့်၊ (နေက္ခမ္မ, အဗျာပါဒ, အဝိဟိံသာဟူသော ကိစ္စအားဖြင့်)၊ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါတိအာဒီနိ–အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ, နာမာနိ လဘတိ၊ သမ္မာဝါစာဒယော–အစရှိကုန်သော၊ တယော–၃ ပါးသောမဂ္ဂင်တို့သည်၊ ဝိရတိယောပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ စေတနာယောပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂက္ခဏေ ပန–မဂ်ခဏာ၌ကား၊ဝိရတိယောဝ–ဝိရတိတို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ သမ္မာဝါယာမော–လည်းကောင်း၊ သမ္မာသတိ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ–ဤနှစ်ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊ ကိစ္စတော–ကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဥပဓိနှင့်ပါပကကို ပယ်ခြင်းစသောကိစ္စ, သုဘသညာကို ပယ်ခြင်းစသော ကိစ္စအားဖြင့်)၊ သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာန

ကိစ္စတော။ ။ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒုက္ခာဒိညာဏေဟိ ကတ္တာဗ္ဗေန (ဒုက္ခအစရှိသော သစ္စာ ၄ ပါးကို သိသောဉာဏ်တို့သည် ပြုထိုက်သော) ဣဓ သာတိသယံ နိဗ္ဗတ္တေန ကိစ္စေန (ဤမဂ်ခဏာ၌ အလွန်အကဲဖြစ်သော ကိစ္စအားဖြင့်) ဒုက္ခေ ဉာဏံ, ဒုက္ခသမุဒယေ ဉာဏံ စသော အမည် ၄ ပါးကို ရ၏၊ "အမည် ၄ ပါးပြား၏"ဟူလို။

ဝိရတိယောပိ။ ။သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝိရတိ စေတနာ, သဗ္ဗေ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာစ သိက္ခာပဒါနိတိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဝိရတိကိုလည်းကောင်း, စေတနာကိုလည်းကောင်း, သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း သိက္ခာပဒအရ ဆိုထား၏၊ (စတ္တ ပန–ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) ပဓာနာနံ ဝိရတိစေတနာနံ ဝသေန ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိတိ ဝုတ္တံ၊–ဤဋီကာအဖွင့်ကို ထောက်၍ "စေတနာဒယော"ဟု အာဒိ မရှိရ၊ စေတနာယောပိ၏ နောက်၌လည်း "ဟောန္တိ"ဟု မရှိရဟု မှတ်ပါ၊ တိသောပိ နေရာ၌လည်း နောက်ဝါကျဝယ် "ဣဒမ္ပိ ဒွယံ"ကို ထောက်၍ "သမ္မာဝါစာဒယော, တယော–၃ ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည်"ဟု ရှိသင့်၏။

ဝိရတိယောပိ စေတနာယောပိ။ ။ပုဗ္ဗဘာဂ၌ မုသာဝါဒစသည်တို့မှ ရှောင်ရာအခါဝယ် ဝိရတိဖြစ်ကြ၏၊ ကောင်းသောစကားကိုသာ ဆိုရာအခါဝယ် ရှောင်ကြဉ်မှုမပါသောကြောင့် စေတနာတို့သာ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤစကားဖြင့် သမ္မာဝါစာစသည်တို့၏ ၂ ပါးစီ ပြားကြောင်းကို ပြသည်၊ မဂ်ခဏာ၌ကား သမ္မာဝါစာဝိရတိစသော မဂ္ဂင်တို့သာတည်း။

ဝသေန–သမ္မပ္ပဓာန် ၄ ပါး သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါးတို့၏ အပြားဖြင့်၊ စတ္တာရိ, နာမာနိ လဘတိ–၏၊ ပန–ကား၊ သမ္မာသမာဓိ–သမ္မာသမာဓိသည်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ–မဂ်၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ဥပစာရခဏာဒ္ဌလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂက္ခဏေပိ– မဂ်ခဏာဒ္ဌလည်း ကောင်း၊ သမ္မာသမာဓိယေဝ–သမ္မာသမာဓိချည်းသာ၊ ဟောတိ။

[ကိစ္စ, အာရမဏ, ဘေဒတို့ကို ပြပြီး၍ ကမ(ရှေ့နောက် စဉ်ပုံကို) ပြလိုသော ကြောင့် "ဣတိ ဣမေသု"စသည်ကိုမိန့်။] ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ အဋ္ဌသု–၈ ပါးကုန် သော၊ ဣမေသု ဓမ္မေသု–ဤမဂ္ဂင်တရားတို့တွင်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာ ယ–နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇိသ–ကျင့်သော၊ ယောဂိနော–ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အား၊ ဗဟူပကာရတ္တာ–များသော လျော်သောကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ပဌမံ–ရှေးဦးစွာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–ကို၊ ဒေသိတာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၏၊ အယံ–ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိကို၊ ပညာပဇ္ဇောတောတိစ–ပညာပဇ္ဇောတောဟူ၍လည်းကောင်း၊

သမ္မာသမာဓိယေဝ။ ။ဇဝဖြင့် အပြားမရှိဟု ကန့်သည်၊ ယဒိပိ သမာဓိ ဥပကာရကာနံ (သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကုန်သော) အဘိနိရောပန (ဝိတက်) အနုမဇ္ဇန (ဝိစာရ) သမ္ဓိယာယန (ပီတိ) ဥပဗြူဟန (သမ္ပယုတ်တရား, ကာယတို့ကို တိုးပွားစေတတ် သော သုခ) သန္ဓာန (ငြိမ်သက်သော ဥပေက္ခာဟူကုန်သော) ဝိတက္ကာ ဝိစာရ, ပီတိသုခေါ ပကွာနံ ဝသေန စတူဟိ ဈာနေဟိ (၄ ပါးသောဈာန်တို့ဖြင့်) သမ္မာသမာဓိ ဝိဘတ္တော (သမ္မာ သမာဓိကို အကယ်၍လည်း ဝေဘန်အပ်ပါပေပြီ)၊ ဤစကားအရ သမ္မာသမာဓိသည် ၄ ပါးပြား ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟူသော စောဒနာဖွယ်ကို ပြသည်။

တထာပိ–သို့သော်လည်း။ ။ဝါယာမောဝိယ အနုပ္ပန္နာကုသလာနုပ္ပါဒနာဒီစတုဝါယာမ ကိစ္စံ(ဝါယာမသည် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကို မဖြစ်စေခြင်းစသော ၄ ပါးသော ကိစ္စရှိ သကဲ့သို့လည်းကောင်း) သတိဝိယစ အသုဘာသုခါနိစ္စာနတ္တာဘူတေသု ကာယာဒီသု သုဘာ ဒိသညာ ပဟာန စတုသတိကိစ္စံ (သတိသည် အသုဘာ, အသုခ, အနိစ္စ, အနတ္တဖြစ်သော ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ္တ, ဓမ္မတို့၌ သုဘာသညာ, သုခသညာ, နိစ္စသညာ, အနတ္တသညာကိုပယ် ခြင်း ဟူသော ၄ ပါးသော သတိ၏ကိစ္စရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း)။

ထိုအတူ။ ။ဧကောဝ သမာဓိ စတုက္ကဈာနသမာဓိကိစ္စံ နု သာဧေတိ (သမာဓိတစ်ပါး တည်းက ဈာန် ၄ ပါးလုံး၏ သမာဓိကိစ္စကို မပြီးစေနိုင်၊) တသ္မာ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ ပဌမဈာနသမာဓိ ပဌမဈာနသမာဓိဓ၀ (ပဌမဈာန်သမာဓိသည် ပဌမဈာန်သမာဓိတစ်ခုသာ)၊ တထာ မဂ္ဂက္ခဏေပိ ।ပေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ စတုတ္ထဈာနသမာဓိ စတုတ္ထဈာနသမာဓိဓ၀၊ တထာ မဂ္ဂက္ခဏေပိတိ အာဟ– ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိဓ၀ါတိ၊–သစ်။

ဗဟူပကာရတ္တာ။ ။အစမထင်သော သံသရာ၌ ဤယောဂီသည် တစ်ရံတစ်ခါမျှ ကိလေသာအပေါင်းကို မပယ်ခွာအပ်ဘူးသေး၊ အရိယာမဂ်သည်လည်း ထိုကိလေသာအပေါင်း ကို ပယ်ခွာနိုင်၏၊ ဤမဂ္ဂင် ၈ ပါးတွင်လည်း ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ပရိညာဘိသမယစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အခြားမဂ္ဂင် ၇ ပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်

ပညာသတ္တံတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ–မူအပ်ပြီ၊ (ဓမ္မသင်္ကေတိစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ, ကာမာဝစရကုသလ ပဒဘာဇနီ၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ–မဂ်၏ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ဥပစာရခဏာ၌၊ ဝိပဿနာဉာဏသခ်ါတာယ–ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဇတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ–ဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇနကာရံ–အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အမှိုက်တိုက်ကို၊ ဝိဓမိတ္တာ–ပယ်ဖျောက်၍၊ [ဤစကားဖြင့် ပညာ၏ ပဒေါတဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊] ကိလေသစောရေ–ကိလေသာတည်းဟူသော သူပုန်တို့ကို၊ ဃာတေန္တော–သတ်ဖြတ်လျက်၊ [ဤစကားဖြင့် ပညာ၏ သတ္တုဖြစ်ပုံကို ပြ၏။] ခေမေန–ဘေးကင်းသဖြင့်၊ ယောဂါဝစရော–ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိဗ္ဗာနံ–သို့၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်နိုင်၏၊ တေန–ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ၊ပေ၊ ဒေသိတာ တိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

ပန–ကား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ–ကို၊ ဝါ–သည်၊ တသ္မာ–ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိအား၊ ဗဟုပကာရော–များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တဒနန္တရံ–ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအုံ၊ ဟေရညိကော–ရွှေပန်းထိမ်သည်သည်၊ ဟတ္ထေန–လက်ဖြင့်၊ ပရိဝဋ္ဋေတွာ ပရိဝဋ္ဋေတွာ–လှည့်ပတ်၍ လှည့်ပတ်၍၊ ("ထက်ဝန်းကျင် လည်စေ၍, ထက်ဝန်းကျင်လည်စေ၍"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏)၊ စက္ကုနာ–မျက်စိဖြင့်၊ ကဟာပဏံ–အသပြာကို၊ ဝါ–ရွှေဒင်းကို၊ သြလောကေန္တော–ကြည့်လသော်၊ အယံ (ကဟာပဏော)–ဤအသပြာသည်၊ ဝါ–ဤရွှေဒင်းသည်၊ ဆေကော–မှန်၏၊ အယံ (ဂဟာပဏော)–သည်၊ ကူဋော–ကောက်ကျစ်၏၊ ဝါ–မမှန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနာတိ ယထာ–သိသကဲ့သို့၊ ဧवं–တူ၊ ယောဂါဝစရောပိ–ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ–မဂ်၏ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော ဥပစာရခဏာ၌၊ ဝိတက္ကေန–ဝိတက်ဖြင့်၊ ဝိတက္ကေတွာ–ကြံဆ၍၊ ဝိပဿနာပညာယ–ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ သြလောကယ မာနော–ကြည့်လသော်၊ ဣမေဓမ္မာ–ဤတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ–ကာမာဝစရ

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ကျေးဇူးများ၏၊ ထို ကျေးဇူးများခြင်းကိုပင် ရှေးဦးစွာ ဟောရခြင်း၏ အကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် ပြခြင်းငှာ "ယောဂိနော ဗဟုပကာရတ္တာ"ဟု အဋ္ဌကထာဆိုအပ်ပေသည်။

ဆေကော, ကူဋော။ ။အယတမ္ဘက်သာဒိမယတာ ကူဋော (သံ, ကြေးနီ, ကြေးဖြူ၊ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်သည် ကူဋတည်း၊) တံပရိဟရဏတော (ထိုအဖြစ်ကို ရှောင်လွှဲခြင်းကြောင့်) မဟာသာရတာ ဆေကော (များသော အနှစ်ရှိသည်၏အဖြစ်သည် ဆေကတည်း။)

ဧवं ယောဂါဝစရောပိ။ ။ယထာ ဟေရညိကဿ စက္ကုနာ ဒိသွာ(ကြည့်၍) ကဟာပဏာ ဝိဘာဝနတ္ထာနနေ (အသပြာအထူးအပြားကို သိခြင်း၌) ကြိယာသာဓကတမဘာဝေန (ကြိယာ သာဓကတမသတ္တိ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ကရဏတ္ထရံ ဗဟုပကာရံ, ယဒိဒံ ဟတ္ထော (အကြင်လက်သည်

တို့တည်း၊ ဣမေမမ္မာ–တို့သည်၊ ရူပါဝစရာဒယော–ရူပါဝစရ အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဇာနာတိ–အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ဝါပန–ဥပမာ တစ်နည်းကား၊ ပုရိသေန–သည်၊ (ဒိန္နံ ဒ္ဒိစပ်၊) ကောဋ္ဌိယံ–အစွန်အဖျားဌ၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ပရိဝဋ္ဋေတွာ ပရိဝဋ္ဋေတွာ–လိမ့်၍ လိမ့်၍၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်သော၊ မဟာရုက္ခံ–ကြီးစွာသော သစ်တုံးကို၊ တစ္ဆကော–သစ်ရွေသမားသည်၊ ဝါသိယာ–ဒါးမကြီးဖြင့်၊ တစ္ဆေတွာ–ရွေ၍၊ (ပဲခွပ်ဖြင့် ရွေရိုးထုံးစံမရှိ၊) ကမ္မေ–အိမ်ဆောက်မှုစသော အလုပ်ဌ၊ ဥပနေတိယထာ–ကပ်ဆောင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဝူ၊ ဝိတက္ကေန–သည်၊ ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ–ကြံဆ၍ ကြံဆ၍၊ ဒိန္နေ–ပေးအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ–တို့ကို၊ ယောဂါဝစရော–သည်၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ ဣမေ– ဤတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ–တို့တည်း၊ ဣမေ–တို့သည်၊ ရူပါဝစရာ–တို့တည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ–ပိုင်းခြား၍၊ ကမ္မေ–ပရိညာဘိသမယစသောအမှု၌၊ ဥပနေတိ–ကပ်ဆောင်၏၊ တေန–ကြောင့်၊ သမ္မာသက်ပ္ပေါ ပန ၊ပေ ဝုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

သွာယံ (သော အယံ)–ထို သမ္မာသက်ပွသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ–အား၊ (ဥပကာရကော–သည်၊ ဟောတိ)ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဝူ၊ သမ္မာဝါစာယပိ–အားလည်း၊ ဥပကာရကော–လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာဟ–

ရှိ၏၊ ထိုလက်သည် "ဟတ္ထေန"ဟု ကရိယာ်းအထူးဖြစ်၍ ရှေ့ပန်းတိမ်သည်အား ကျေးဇူးများသကဲ့သို့၊) ဧဝံ ယောဂိနော ပညာယ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပညာတည်းဟူသော ကရိယာ်းဖြင့်) သြလောကေတွာ ဓမ္မဝိဘာဂဇာနနေ (တရားတို့၏ အထူးအပြားကို သိခြင်းဌ၊) ပုဗ္ဗစာရိဘာဝေန (ရှေ့သွား၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဓမ္မဋ္ဌာရံ ဗဟုပကာရံ၊ ယဒိဒံ ဝိတက္ကော (ဝိတက်သည် တရားအထူးဖြစ်၍ ကျေးဇူးများ၏)။

ယထာဝါ ပန ၊ပေ၊ ဧဝံ။ ။ဒုတိယ ဥပမာယံ ဧဝံတိ ယထာ တစ္ဆကော ပရေန (အခြားလူသည်) ပရိဝဋ္ဋေတွာ ပရိဝဋ္ဋေတွာ ဒိန္နံ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဝါသိယာ တစ္ဆေတွာ ဂေဟာဒိကရဏာကမ္မေ ဥပနေတိ၊ ဧဝံ ယောဂီ ဝိတက္ကေန လက္ခဏာဒိတော (တရားတို့၏ လက္ခဏာ အစရှိသောအားဖြင့်) ဝိတက္ကေတွာ ဒိန္နေ ဓမ္မေ ယာထာဝတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရိညာဘိသမယာဒိ ကမ္မေ (ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းအစရှိသောအမှု၌၊) အာဒိဖြင့် ပဟာနာဘိ သမယ သစ္ဆိကိရိယာဘိ သမယတို့ကို ယူ၊) ဥပနေတိတိ ယောဇနာ၊–ဋီကာသစ်။

သွာယံ ၊ပေ၊ ဥပကာရကော။ ။နှုတ်မြွက်ခြင်းအား ကျေးဇူးများသောဝိတက်သည် (စကားပြောဖို့ရန် ကြံစည်သောဝိတက်သည်) အပြစ်ရှိသော နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို တားမြစ်ခြင်း, အပြစ်မရှိသော နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှုကို ဖြစ်စေခြင်းကိုပြုတက်သော သမ္မာဝါစာအားလည်း ကျေးဇူးများသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် သွာယံ စသည်ကို မိန့်သည်။

အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောသနည်း၊ ပုဗ္ဗေ ခေါ် ဝိသာခ ၊ယေ၊ ဘိန္နတိတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [အာဝုသော ဝိသာခ–ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ပုဗ္ဗေ–မပြောမီ ရှေးအဖို့၌၊ ဝိတက္ကေ တွာ–ကြံစည်၍၊ ဝိစာရေတွာ–စဉ်းစား၍၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဝါစာ–စကားကို၊ ဘိန္ဒတိ–မြွက်ဆို၏။] တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တဒနန္တရံ–ထို သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာဝါစာ–ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဒဋ္ဌိဒဠ္ဆ–ဤမည် ဤမည်သော အလုပ်ကိုလည်း၊ ကရိသ္သာမ–ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဝါစာယ–စကားဖြင့်၊ သံဝိဒဟိတ္တာ–စီစဉ်၍၊ လောကေ–လောက၌၊ ကမ္မန္တေ–အလုပ်တို့ကို၊ ပယောဇေန္တိ–ယှဉ်စေကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝါစာ–စကားသည်၊ ကာယကမ္မဿ–ကာယကံအား၊ ဥပကာရိကာ–လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္မဝါစာယ–၏၊ အနန္တရံ–အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာကမ္မန္တော–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ပန–ကား၊ စတုဗ္ဘိဓံ–၄ ပါးအပြားရှိသော၊ ဝစီဒုစ္စရိတံ–ဝစီဒုစရိုက်ကိုလည်းကောင်း၊ တိဝိဓံ–သော၊ ကာယဒုစ္စရိတံစ–ကာယဒုစရိုက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဥဘယံ–ကာယ, ဝစီအားဖြင့် ၂ ပါးသော၊ သုစရိတံ–ကို၊ [ဥဘယံ . သုစရိတန္တိ ကာယသုစရိတံ ဝစီသုစရိတဉ္စ။] ပူရေန္တသော–ပြည့်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အာဇီဝဋ္ဌမကံ–အသက်မွေးမှုလျှင် ရှစ်ခုမြောက်ရှိသော၊ သီလံ–သီလသည်၊ ပူရတိ–ပြည့်၏၊ ဣတရဿ–အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နပူရတိ–မပြည့်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တဒုဘယာနန္တရံ–ထို ၂ ပါးစုံသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဝါစာတို့၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ။

ပန–ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝေန–စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ–ငါ၏၊ အာဇီဝေါ–အသက်မွေးမှုသည်၊ ပရိသုဒ္ဓေါ–ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဧတ္တာဝတာစ–ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော

ယထာဟ။ ။ဓမ္မဒိန္နာမည်သော ဘိက္ခုနီက ခင်ပွန်းဟောင်းဖြစ်သော ဝိသာခမည်သော သူကြွယ်အား ဟောအပ်သော မူလပံ–စူဠဝေဒလ္လသုတ် ပါဠိတော်တည်း။ လောက၌ စကားပြောသောအခါ ရှေးဦးစွာ (တစ်ခဏလောက်ဖြစ်စေ) ကြံစည်ပြီး–စဉ်းစားပြီးမှ ထိုစကားကို မြွက်ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော ဝိတက်သည် သမ္မာဝါစာအား ကျေးဇူးများသည်–ဟူလို။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။ ။ကာယသုစရိုက် ၃ ပါး, ဝစီသုစရိုက် ၄ ပါး ဤ ၇ ပါး၏ နောက်၌ မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သိက္ခာပုဒ်ကိုတည်လျှင် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဖြစ်၏၊ အာဇီဝေါ+ အ=ဋ္ဌမော ယသ္သာတိ အာဇီဝဋ္ဌမကံ၊ သမာသန္တ က ပစ္စည်း၊ ဤ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ တည်ပြီး သူသာ မဂ်ကိုရဖို့ရန် ဝိပဿနာကို အားထုတ်ရသောကြောင့် ဤသီလကို "အာဒိ ပြဟ္မစရိယက–(မဂ္ဂပြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သော) သီလ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဤသီလနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ရတနာ၃ဂဏ်ရည်၌ ပြထားပြီ။]

အသက်မွေးမှု၏ စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်လည်း၊ ပရိတောသ–တင်းတိမ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ သုတ္တပမတ္တောနေ–အိပ်ပျော်သောပုဂ္ဂိုလ်, မေ့လျော့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ဝိဟာရိတုံ–နေခြင်းငှာ၊ နေ ယုတ္တံ–မသင့်၊ အထခေါ–စင်စစ်ကား၊ သဗ္ဗိရိယာ ပထေသု–အလုံးစုံသော ဣရိယာပုတ်တို့၌၊ ဣဒံ ဝီရိယံ–ဤသမ္မပ္ပဓာန်ဝီရိယကို၊ သမာရဘိတဗ္ဗံ–ကောင်းစွာ အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ တဒနန္တရံ–ထို သမ္မာအာဇီဝ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာဝါယာမော–ကို၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတော–ထို သမ္မာဝါယာမမှ နောက်၌၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေနပိ–အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ကာယာဒီသု–ကာယ အစရှိကုန်သော၊ စတူသု–ဌ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထုဿု–ဝတ္ထုတို့၌၊ [ကာယဝေဒနာ စိတ္တမမ္မေသု။] သတိ–သတိကို၊ သူပဋ္ဌိတာ–ကောင်းစွာကပ်၍ တည်သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ–ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ–ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ တဒနန္တရံ–ထိုသမ္မာဝါယာမ၏ အခြားမဲ့၌၊ သမ္မာသတိ–ကို၊ ဒေသိတာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သူပဋ္ဌိတာ–ကောင်းစွာကပ်၍ တည်သော၊ သတိ–သတိသည်၊ သမာဓိဿ–သမာဓိအား၊ ဥပကာရူပကာရာနံ–လျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်, ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–သဒ္ဓိန္ဒြေစသော တရားတို့၏၊ ဂတိယော–ပြီးစီးခြင်းတို့ကို၊ ဝါ–ကိစ္စတို့ကို၊ ဝါ–သဘောတို့ကို၊ သမန္နေသိတွာ–ကောင်းစွာ ရှာမှီး၍၊ ဝါ–စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ဧကတ္တာရမဏော–တစ်ခုတည်း

သုတ္တပမတ္တောနေ။ ။သုတ္တပမတ္တောနာတိ အပ္ပေါဿုက္ကံ (အားထုတ်မှု မရှိဘဲ) သုတ္တောနေ ပမတ္တောနေစ၊–ဋီကာသစ်၊ "သုတ္တောစ+သော+ပမတ္တောစာတိ သုတ္တပမတ္တော"ဟု အရတူသော ကြောင့် ကမ္မဓာရည်းပြု၊ ဝိသေသနောဘာယပဒကမ္မဓာရည်းတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "သုတ္တောနေ ပမတ္တောနေ စ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒွန်ဟု မမှတ်လင့်၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ ဤပုဒ်၏ ရှေ့ဝယ် အကတ္တာ ဟု တွေ့ရ၏၊ ဝိဟာရိတုံ နေ ယုတ္တံ၌ စပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "ကတ္တာ"ဟု ရှိသော ပါဌ်သာ ကောင်းသည်၊ တင်းတိမ်မှုကို ပြု၍ အိပ်ကာ, မေ့ကာ မနေသင့်ပါ–ဟူလို၊ "အကတ္တာ" ဟု ပြင်သော ဆရာတို့ကမူ "သမာရဘိတဗ္ဗံ"၌ စပ်လိုကြဟန်တူသည်။

ဥပကာရူပကာရာနံ။ ။ဤနေ့ရှိယသမတာဒယော (သဒ္ဓေန္ဒြေနှင့် ပညိန္ဒြေ၏ ညီမျှခြင်းစသည်တို့သည်)၊ သမာဓိဿ ဥပကာရကာ၊ တဗ္ဗိဒုရာ (ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ မညီမျှခြင်းတို့သည်၊) အပကာရကာ (ကျေးဇူးကို ဖျက်တတ်ကုန်၏၊) ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ "သမာဓိဿ ပကာရူပကာရာနံ"ဟု ရှိပါစေ၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ ဥပကာရာနုပကာရာနံ (ကျေးဇူးပြုတတ်, ကျေးဇူး မပြုတတ်ကုန်သော) ဟု ရှိ၏၊ ဤနေ့ရှိတို့၏ မညီမျှခြင်းသည် ကျေးဇူးမပြုတတ်ရုံသာ မက, ကျေးဇူးပြုမှုကိုပင် ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် "အပကာရ"ဟု ရှိသောပါဌ်က ကောင်းပါသည်။]

သော သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ သမာဓေတုं–ကောင်းစွာထားခြင်းငှာ၊ ပဟောတိ–စွမ်းနိုင်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ သမ္မာသတိယာ–၏၊ အနုန္တရံ–၌၊ သမ္မာ သမာဓိ–ကို၊ ဒေသိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ သစ္ဆိကိရိယာယာတိ–ကား၊ ဧတေသံ သောတာပတ္တိ ဖလာဒီနံ–အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ပစ္စက္ခကိရိယတ္ထာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ (အယံ မဂ္ဂေါ အယံပဋိပဒါ၌ စပ်။)

ဂတိယော သမနွေသိတွာ။ ။ဂတိယောတိ နိပ္ပတ္တိယော၊ ကိစ္စာနိ, သဘာဝေ ဝါ၊ သမနွေသိတွာတိ ဥပဓာရေတွာ။ [“သံ+အနု+ဧသဓာတ်ဖြင့် ကောင်းစွာ အစဉ်တစိုက်ရှာ၍”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ရှာခြင်းသည် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပဓာရေတွာ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သမနွေသိတွာ ဟု ရှိသောပါဠိကား ဤနေရာ၌ မကောင်းပါ။] [“သမနွေသိ” ဟု ရှိရာ၌မူ အမွန်ဌသုတ် ဒွေလကွဏ္ဍသုတ် ဒွေလကွဏ္ဍာဒဿနအဖွင့်၌ အနက်တစ်မျိုး ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ဒုတိယမဟာဝဂ္ဂအဖွင့်

၃၇၆–၇။ ကေမိဒါဟံတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဘဂဝတာ)၊ အာရဒ္ဓံ–အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ အယံ ရာဇာ–ဤ လိစ္ဆဝိမင်းသည်၊ ရူပံ–ရုပ်သည်၊ အတ္တာ–အတ္တတည်း၊ ဣတိ ဧဝံလဒ္ဓိကော–ဤသို့အယူရှိသူတည်း၊ တေန–ထိုသို့ ရုပ်ကို အတ္တဟု အယူရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသ–ထို လိစ္ဆဝိမင်း၏၊ ဒေသနာယ–ဒေသနာတော်၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ နာဓိမုစ္စတိ–မဝင်စား။(မယုံကြည်)၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ တသ–ထို လိစ္ဆဝိမင်း

ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ။ ။ကေမိဒါဟံ–စသော စကားတော်ကို ရှေ့စကား၏ အဆက်မဟုတ်ပါဘဲ အဘယ်ကြောင့် အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း”ဟု မေးသည်၊ ထို အမေးကို ဖြေလိုသောကြောင့် “အယံ ကိရ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုလိစ္ဆဝိမင်း၏ အတ္တအယူကို ထင်စွာပြုခြင်း အကျိုးငှာ ဤ ပရိမ္မိုဒ် ၂ ယောက်၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို ဆောင်ပြတော်မူသည်၊–ဟူလို။ [ဤ စကားဖြင့် “လိစ္ဆဝိမင်း၏ အတ္တအယူ ဟူသော အဓျာသယသည်ပင် ဤ တန်ခိုးမှကို အားထုတ်တော်မူရခြင်း၏ အနုသန္ဓေ အဆက်ဖြစ်သည်”ဟု ပြသည်။]

တေန ၊ပေ၊ နာဓိမုစ္စတိ။ ။“ရုပ်ကို အတ္တ”ဟု အယူရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သဏှ သုခုမဖြစ်၍ သုညတ (အတ္တမှကင်းဆိတ်ခြင်း)နှင့် စပ်သော တရားဒေသနာ၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်။ [“အဓိ–စွဲမြဲစွာ+မုစ္စ–သက်ဝင်ခြင်း”ဟူသည် စိတ်ဝင်စားခြင်းပင်တည်း၊ တိုစိတ်ဝင်စားခြင်းကို ပင် ယုံကြည်သောဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “သဒ္ဓါဓိမောက္ခ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် “နသဒ္ဒဟတိ နပ္ပသီဒတိ”ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။]

၏၊ လဒ္ဓိယာ–အယူကို၊ အာဝိကရဏတ္ထံ–ထင်စွာပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဧကံ–တစ်ပါး သော၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ အာဟာရိတုံ–ဆောင်တော်မူခြင်းငှာ၊ ဣဒံ–ဤဧက မိဒါဟံ အစရှိသောစကားကို၊ အာရဒ္ဓံ–မူအပ်ပြီ။

တတြ–ထို ဧကမိဒါဟံ အစ်ရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သခေါ်ပတ္ထော–အကျဉ်းဖြစ်သော အနုက်တည်း၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဧကံသမယံ–အခါတစ်ပါး၌၊ ဃောသိတာရာမေ–ဃောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟာရာမိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတြ–ထို ဃောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသန္တော–နေသော၊ မံ–ငါဘုရားကို၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ တေပဗ္ဗဇိတာ–ထို ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုစ္ဆိံသု–မေးကြကုန်ပြီ၊ အထ–မေးကြရာ ထိုအခါ၌၊ အဟံ–သည်၊ တေသံ–ထို ပရိဗိုဇ်တို့အား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ–ဘုရား၏ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို၊ ဒသေတွာ–ပြ၍၊ တန္တိဓမ္မံနာမ–ပါဠိတော် အစဉ်ဖြစ်သော တရားမည်သည်ကို၊ ကထေန္တော–ဟောတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဣဒံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစံ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ သဒ္ဓါသမ္ပယုတ္တောနာမ–သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံသူမည်သော၊ ကုလပုတ္တော–အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ဧဝရူပသ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သတ္ထု–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနေ–သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧဝံ–သို့၊ တိဝိဓံ–သော၊ သီလံ–သီလကို၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ပဌမဈာနာဒီနိ–ပဌမစျာန်အစရှိသည်တို့သို့၊ ပတွာ–ရောက်၍၊ ဌိတော–တည်သည်၊ (သမာနော–ဖြစ်လသော်၊) တံဧဝန္တိအာဒီနိ–တံ ဧဝံအစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝေယျ–ပြောရာ၏၊ အသ–ထို အမျိုးကောင်းသားအား၊ ဝါ–၏၊ ဧတံ(ဂဟဏံ)–ဤဥဿုဒေအယူ, သဿတအယူသည်၊ ယုတ္တံနုခေါ–သင့်ပါအုံ့လော၊ ဣတိ (အဝေါစံ)။

တတော–ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ–ထို ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ ယုတ္တံ–သင့်ပါ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–လျှောက်အပ်သော်၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ ဧတံ–ဤပဌမစျာန်ကို၊ အဟံ–သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဇာနာမိ–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ပဿာမိ–၏၊ အထစပန–ထိုသို့ မြင်ပါသော်လည်း၊ (ဋီကာသစ်အလို–ထိုသို့ သိမြင်ခြင်းကြောင့်)၊

တန္တိဓမ္မံနာမ။ ။ပါဠိတော်အစဉ်ဖြစ်သော တရားတော်ကို "တန္တိ ဓမ္မ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို တရားနှင့်ဆိုင်သော (တရားနာနေသော) ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော မဂ္ဂပဋိ ဝေဓ အကျိုးထူး မရသော်လည်း ပါဠိတော်ဝယ် အစဉ်အလာအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်ဖို့ရန် ဟော တော်မူပါသည်၊ ဥပမာ–စာချဆရာ, သို့မဟုတ် ကျမ်းပြုဆရာသည် မိမိ ပြောဆိုအပ် ရေးသား အပ်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ကြားနာ ကြည့်ရှုသူတို့ စိတ်ဝင်စားမည်မဟုတ် ဟု သိသော်လည်း ပြောရိုးဆိုစဉ် အဖြစ်ဖြင့် ပြောရ, ရေးရသကဲ့သို့တည်း။

အဟံ–သည်၊ နဝဒါမိ–တံ့ဧ်ဝံ တံသရီရံဟူ၍ ဟောတော်မမူ၊ ဣတိ–သို့၊ တံ ဝါဒံ–ထိုအယူကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ–ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ ခီဏာသဝံ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူ၍၊ ဣမသ္မာ–ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဧဝံ–ဤသို့ တံ့ဧ်ဝံ တံသရီရံဟူ၍၊ ဝတ္တုံ–ငှာ၊ နယုတ္တံ–မသင့်၊ ဣတိ–သို့၊ အဝေါစံ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တေ–ထို ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ မမ–၏၊ ဝစနံ–စကားကို၊ သုတ္တာ–၍၊ အတ္တမနာ–မိမိစိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ အဟေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ဣတိ(အယံ)–ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ သခၤေပတ္ထော–တည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ သောပိ–ထိုလိစ္ဆဝိမင်းသည်လည်း၊ အတ္တမနော အဟောသိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ဣဒ မဝေါစ ၊ပေ၊ အဘိနန္ဒိတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊...ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ၊ပေ၊ မဟာလိသုတ္တံဝဏ္ဏနာ–မဟာလိသုတ် အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

တံ ဝါဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ။ ။ဗျာနုလာဘိနောပိ (အထက် ဝိပဿနာ စသည်ကို မဆိုထားဘိ ဗျာန်ရသူအားသော်မှလည်း) တံ ဂဟဏံ အယုတ္တမေဝါတိ တံ ဥဿေဒဝါဒံ သဿတဝါဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ (အဝေါစ–ဌစပ်)။

ဋီကာသစ်။ ။"အထစ ပနာတိ ဧဝံ ဇာနနတော ပဿနတောစ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ "အထ စ ပန–ဤသို့ သိခြင်း, မြင်ခြင်းကြောင့်"ဟု ပေးစေလို၏၊ သို့သော် "ထို ရဟန်း သိမြင်သလို ငါဘုရား သိမြင်ပါသော်လည်း"ဟု ပေးမှ သင်မှ ဇာလိယသုတ်အဖွင့် အဆုံးနားဌ ဤစကားကို ပြန်၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

ထို့ပြင်–"တေ ဟိ ဒွေ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိပဿကတော ပဌာယ နကလ္လံ တသ္မေတံ ဝစနာယာတိ အဝေါစုံ–ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ ထို တံ ဧဝံစသောစကားကို မပြောသင့်ကြပါဟု လျှောက်ကြသည်"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ပါဠိတော် ရှေးစာအုပ်တို့ဌလည်း ဝိပဿနာဥာဏ်အခန်းဌ "နကလ္လံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ဇာလိယသုတ်အဋ္ဌကထာဌ "နကလ္လံ တသ္မေတံတိ ဣဒံ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ယသ္မာ ခီဏာသဝေါ ဝိဂတသမ္မောဟော တိဏ္ဏာဝိစိကိစ္ဆော၊ တသ္မာ နံ ယုတ္တံ တသ္မေတံ ဝတ္တုန္တိ မညမာနာ ဝဒန္တိ"ဟု ရဟန္တာအဖြစ်ရောက်မှ "နကလ္လံ တသ္မေတံ"ဟု ဖြေဆိုကြောင်းကိုဖွင့်သောကြောင့် နောက်ပြင်စာအုပ်တို့ဌ ဝိပဿနာအခန်းဝယ် "နကလ္လံ"မရှိဘဲ "ကလ္လံ"ဟု သာ ရှိသည်။

မမ ဝစနံ သုတ္တာ အတ္တမနာ။ ။ထို ပရိဗိုဇ် ၂ ယောက်၏ အတ္တမနဖြစ်ပုံကို ဤပါဠိတော်ဌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ခီဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်၏ သမ္မောဟကင်းပုံ, တိဏ္ဏာဝိစိကိစ္ဆဖြစ်ပုံကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်ကို ဝမ်းမြောက်နှစ်သက်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "မမ ၊ပေ၊ အတ္တမနာ အဟောသုံ"ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုသည်၊ နောက်သုတ်ဌကား တိုက်ရိုက်ပင်ပါသည်။

မဟာလိသုတ်အဖွင့် ပြီး၏။

၇။ ဇာလိယသုတ် ဘာသာဋ္ဌိကာ

ဒွိဝဗွစိတဝဏ္ဏနာအဖွင့်

၃၇၈။ ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ကောသမ္မိယံတိ–ကောသမ္မိယံဟူသော သုတ်သည်၊ ဇာလိယသုတ္တံ–ဇာလိယသုတ်တည်း၊ တတြ–ထို ဇာလိယသုတ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ဝါ–အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ယောသိတာရာမေတိ–ကား၊ ယောသိတော နု–ယောသိတမည်သော၊ သေဋ္ဌိနာ–သူဌေးသည်၊ ကတေ–ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ အာရာမေ–အာရာမ်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၌ ဝိဟာရတိ ၌စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ အလ္လကပ္ပရဋ္ဌနာမ–အလ္လကပ္ပတိုင်းမည်သည်၊ (အဇိတရဋ္ဌနာမဟုလည်းကောင်း, ဒမိဠရဋ္ဌနာမဟုလည်းကောင်း မူကွဲရှိ၏၊) အဟောသိ–ရှိပြီ၊ တတော–ထို အလ္လကပ္ပတိုင်းမှ၊ ကောတူဟလိကောနာမ–ကောတူဟလိက မည်သော၊ ဒလိဒ္ဒေါ–သူဆင်းရဲသည်၊ ဆာတကဘာယေန–ဆာလောင် ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြောင့်၊ သပုတ္တဒါရော–သားမယားနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဝန္တိရဋ္ဌံ–အဝန္တိတိုင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားလေသော်၊ ပုတ္တံ–သားကို၊ ဝဟိတုံ–ဆောင်ယူခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဆဒ္ဒေတ္တာ–စွန့်ပစ်၍၊ အဂမာသိ–သွားပြီ၊ မာတာ–မိခင်သည်၊ နိဝတ္တိတ္တာ–ပြန်နစ်၍၊ တံ–ထိုသားကို၊ ဂဟေတ္တာ–ကောက်ယူ၍၊ ဂတာ–သွားပြီ၊ တေ–ထို သမီးခင်ပွန်းတို့သည်၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ဂေါပါလကဂါမံ–နွားမွေးမြူသူတို့၏ ရွာသို့၊ ပဝိသိံသု–ဂုန်ပြီ။

ဂေါပါလကေနစ–နွားမွေးမြူသူသည်လည်း၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ (သူဆင်းရဲသမီးခင်ပွန်းတို့ ရောက်လာရာ ထိုအခါ၌၊) ဗဟုပါယာသော–များစွာသော နို့ယနှာသည်၊ ဝါ–ကို၊ ပဋိယတ္တော–စီရင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တေ–ထိုသမီးခင်ပွန်းတို့သည်၊ တာတော–ထို နွားမွေးမြူသူအိမ်မှ၊ ပါယာသံ–နို့ယနှာကို၊ လဘိတ္တာ–ရ၍၊ ဘုဉ္ဇိံသု–စားကြကုန်ပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ သော ပုရိသော–ထိုယောကျ်ားသည်၊ ဗလဝပါယာသံ–အားရှိသော နို့ယနှာကို၊ ဘုတ္တော–စားပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဘုဉ္ဇန္တော"ရှိသည်ကား စားဆဲမဟုတ်သောကြောင့် မကောင်း။] ဒီရာပေတုံ–အစာကြေစေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရတ္တိဘာဂေ–ညဉ့်အဖို့၌၊ ကာလံ–သေခြင်းကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ တတ္ထေဝ–ထိုအိမ်၌ပင်၊ သုနခိယာ–ခွေးမ၏၊ ကုစ္ဆိသ္မိံ–ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိံ–ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊

ပုဗ္ဗေ ကိရ။ ။ယောသကသူဌေး ဟူသည် အဘယ်သူနည်း၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ထိုသူဌေးသည် ကျောင်းတိုက်ကို ဆောက်လုပ်စေသနည်း၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ထို ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသနည်း၊ ဤသို့စသော အလုံးစုံကို သမုဒါဂမ (ဖြစ်ခဲ့ရာ အစ) မှစ၍ အကျဉ်းအားဖြင့်သာ ပြခြင်းငှာ ပုဗ္ဗေကိရ စသည်ကို မိန့်သည်။

ကုက္ကုရောဝ-ခွေးသည်၊ ဓာတော-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုခွေးသည်၊ ဂေါပါလကဿ-နွားကျောင်းသား၏၊ ပိယော-ချစ်အပ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဂေါပါလကော-နွားမွေးမြူသူသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ ဥပဋ္ဌာသိ-ပြုစု လုပ်ကျွေးပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ-လည်း၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-ဆွမ်းကိစ္စ အဆုံးအဆုံး၌၊ ကုက္ကုရဿ-ခွေးအား၊ ဧကေကံ-တစ်ခဲတစ်ခဲသော၊ ပိဏ္ဍံ-ထမင်းခဲကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ သော-ထိုခွေးသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-၌၊ သိနေဟံ-ချစ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဂေါပါလကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ပဏ္ဏာသာလံပိ-သစ်ရွက်ကျောင်းသို့လည်း၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ဂေါပါလကော-သည်၊ အသန္ဓိဟိတော-အနီး၌ မတည်လသော်၊ (အိမ်ပြင်ဘက်သို့ ထွက်သွားလသော်၊) ဘတ္တဝေလာယံ-ဆွမ်းစားချိန်၌၊ သယမေဝ-မိမိချည်းသာ၊ ဂန္တွာ-၍၊ ကာလာရောစနတ္ထံ-အချိန်ကို လျှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဏ္ဏာသာလဒ္ဒါရေ-သစ်ရွက်ကျောင်းတံခါး အနီး၌၊ ဘုဿသတိ-ဟောင်း၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေပိ-လမ်းခရီးအကြား၌လည်း၊ စဏ္ဍာမိဂေ-ကြမ်းတန်းသော သားကောင်တို့ကို၊ ဒိသွာ-တွေ့မြင်၍၊ ဘုဿိတွာ-ဟောင်၍၊ ပလာပေတိ-ပြေးစေ၏၊ သော-ထိုခွေးသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-၌၊ မုဒုကေန-နည်းသော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ၊ တတြ-ထို နတ်ပြည်၌၊ အသေ-ထိုခွေး၏၊ ယောသကဒေဝပုတ္တော တွေဝ-ယောသကနတ်သားဟူ၍သာ၊ နာမံ-အမည်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

အသန္ဓိဟိတော။ ။သံ (သဟ)-အိမ်၌အတူ+နိဒဓာတိ-တည်နေတတ်၏၊ ဣတိ သန္ဓိဟိတော။ [သံ+နိ+ဓာ-တ၊ ဓကို ဟ, အာကို ဣပြု။] နိ+သန္ဓိဟိတော အသန္ဓိဟိတော၊ ဋ္ဌိကာ၌ "ဂေဟတော ဗဟိ ဂတော-အိမ်မှ ပြင်ဘက်သို့ သွားလသော်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ဘုဿတိ။ ။ဋ္ဌိကာ၌ "ရဝတိ-မြည်၏"ဟု ဖွင့်၍ ဋ္ဌိကာသစ်၌ "နဒတိ-ဟိန်း၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ခွေးသံပြုခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဓာတ်ကျမ်းဝယ် ဗုဒ္ဓဓာတ်, ဘသဓာတ်တို့ကိုသာ တွေ့ရ၏၊ ထို ဘသဓာတ်လည်း ဘူဝါဒိတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘုဿတိကို စဉ်းစားသင့်၏၊ [ဆွမ်းစားချိန်၌ ခွေးသံပြုခြင်း, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ဘေးမရှိအောင် အခြားတောကောင်တို့ကို ဟိန်းခြင်းသည် ကောင်းမွတစ်မျိုးတည်း၊ ထိုကောင်းမွကြောင့် အသံကျယ်သော ယောသကနတ်သား, ယောသကသူဌေး ဖြစ်ရပေသည်။]

ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် သက်နှံးချုပ်ဖို့ရန် အခြား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ သီတင်းသုံးရာ ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူလေသော် ခွေးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအပေါ်၌ ချစ်ခင်စွဲလမ်းသောစိတ်ကြောင့် နလုံးကွဲ၍ သေရာ၏၊ ချစ်ခင်ခြင်း၏ အကြားအကြား၌ သဒ္ဓါတရားကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရသည်။

သော–ထို ယောသကနှတ်သား၊သည်၊ ဒေဝ,လောကတော–မှ၊ စဝိတ္တာ–စုတေ ပြီး၍၊ ကောသမ္ဗိယံ–ကောသမ္ဗီမြို့၌၊ ဧကသ္မိံ ကုလဃရေ–တစ်ခုသောအမျိုးအိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ–ပြီ၊ တံ–ထိုကလေးကို၊ အပုတ္တကော–သား၊မရှိသော၊ သေဋ္ဌိ–သူဌေးသည်၊ တဿ–ထိုကလေး၏၊ မာတာပိတူနံ–တို့အား၊ ဓနံ–ကို၊ ဒတ္တာ–၍၊ ပုတ္တံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ အဂ္ဂဟေသိ–ယူပြီ၊ အဃ–ထိုအခါ၌၊ သော–ထိုသူဌေးသည်၊ အတ္တနော–၏၊ ပုတ္တေ–သည်၊ ဇာတေ–ဖွားလသော်၊ သတ္တကွတ္တုံ–ခုနစ်ကြိမ်၊ ဃာတာပေတုံ–သတ်စေခြင်းငှာ၊ ဥပဏ္ဏမိ–လုံ့လပြုပြီ၊ [အကျယ်ကို ဓမ္မပဒ၌ ရှုပါ။] သော–ထိုကလေးသည်၊ ပုညဝန္တတာယ–ဘုန်းကံရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တသုပိ–၇ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရပ်တို့၌၊ မရဏံ–သေခြင်းသို့၊ အပတ္တာ–မရောက်မူ၍၊ အဝသာနေ–အဆုံး၌၊ ဧကာယ–တစ်ယောက်သော၊ သေဋ္ဌိဓီတာယ–သူဌေးသမီး၏၊ ဝေယျတ္တိယေန–ထက်မြက်သူ၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဉာဏ်ကြောင့်၊ လဒ္ဓဓီဝိကော–ရအပ်သော အသက်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပရဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ ပိတု–အဖသူဌေး၏၊ (မွေးစားသော ဖခင်သူဌေး၏၊) အစ္စယေန–ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ သေဋ္ဌိဌာနံ–သူဌေးအရာသို့၊ ပတ္တာ–၍၊ ယောသကသေဋ္ဌိ နာမ–ယောသကသူဌေးမည်သည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ၊ အညေပိ–ယောသကသူဌေးမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကောသမ္ဗိယံ–၌၊ ကုဋုမ্বိသေဋ္ဌိ–ကုဋုမ্বိသူဌေးလည်းကောင်း၊ ပါဝါရိယသေဋ္ဌိ–ပါဝါရိယသူဌေးလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ သေဋ္ဌိနော–တို့သည်၊ အတ္ထိ–နှင့်၏၊ ဣမိနာ–ဤယောသကသူဌေးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, တယော–တို့သည်၊ အဟေသုံ–နှင့်ပြီ။

စ–ဆက်၊ တေန သမယေန–ထိုအခါ၌၊ ဟိမဝန္တတော–ဟိမဝန္တာမှ၊ ပဌဝိတာ–ငါးရာအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ တာပသာ–ရသေ့တို့သည်၊ သရီရသန္တပ္ပနတ္ထံ–ကိုယ်၏ ကောင်းစွာပြည့်ဖြိုး အားတိုးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊

ကောယ သေဋ္ဌိဓီတာယ။ ။သူဌေးသမီးဆိုသော်လည်း ဝတ်မှတ်ခေါင်းပါးတုန်းက အတူပြေးလာသော ဇနီးဟောင်းပင်တည်း၊ ယောသကကို သတ်ဖို့ရန် တောရွာကမိတ်ဆွေအထံသို့ စာရေး၍ စာမတတ်သော ယောသကကိုပင် စာနှင့်အတူ လွှတ်လိုက်ရာ လမ်းခရီးအကြား၌ နားနေဖို့ရန် သူဌေးတစ်ဦး၏အိမ်သို့ ဝင်၍ အိပ်နေစဉ် သူဌေးသမီးသည် ပုဆိုးအစွန်း၌ ထုပ်ထားသောစာကို တိတ်တိတ်ယူ၍ ဖတ်လေသော် သတ်ဖို့စာဖြစ်ကြောင်း သိ၍ ထိုစာကို တစ်မျိုးပြင်ကာ ထိုအိမ်က သူဌေးသမီးနှင့် လက်ထပ်ဖို့ရန် စီမံပေးဖို့ ရေးလေသည်၊ ထိုအခါ တုန်းက သားကလေးကို ပစ်ထားခဲ့သော ကံကြောင့် ငယ်စဉ်တုန်းက သေစေဖို့ရန် ၇ ကြိမ် အပစ်ခံရလေသည်။

သရီရသန္တပ္ပနတ္ထံ။ ။ဟိမဝန္တာဝယ် သစ်မြစ် သစ်သီးတို့ကိုသာ စားနေရသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် ပင်ပန်းအားနည်း၏၊ ထိုကိုယ်၏ ကောင်းစွာပြည့်ဖြိုး အားတိုးခြင်းအကျိုးကို "သရီရသန္တပ္ပနတ္ထံ"ဟု ဆိုသည်၊ တပ္ပဓာတ်သည် ပီဏန (နှစ်သက်ခြင်း, ပြည့်ဖြိုးခြင်း) အနက်ကို

ကောသမ္မိ–ကောသမ္မိမြို့သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–လာတတ်ကြကုန်၏၊ တေသံ–ထို ရသေ့တို့အား၊ တယော–ကုန်သော၊ ဧတေ သေဋ္ဌီ–ဤသူဌေးတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ ဥယျာနေသု–ဥယျာဉ်တို့၌၊ ပဏ္ဍုကုဋ္ဌိယော–သစ်ရွက်ကျောင်းတို့ကို၊ ကတ္တာ–ဆောက်လုပ်၍၊ ဥပဋ္ဌာနံ–လုပ်ကျွေးမှုကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကြကုန်၏၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ တေ တာပသာ–တို့သည်၊ ဟိမဝန္တတော–မှ၊ အာဂစ္ဆန္တာ–လာကုန်လသော်၊ မဟာကန္တာရေ–ကြီးစွာသော ခရီးခဲ၌၊ တသိတာ–မွတ်သိပ်ကုန်သည်၊ ကိလန္တာ–ပင်ပန်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧကံ–တစ်ပင်သော၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ ဝဋရုက္ခံ–ပင်ညောင်ပင်သို့၊ ဝါ–ညောင်ခြေထောက်ပင်သို့၊ ပတ္တာ–ရောက်၍၊ တတ္ထ–ထိုပင်ညောင်ပင်၌၊ အဓိဝတ္ထာယ–စိုးအုပ်၍နေသော၊ ဒေဝတာယ–ရက္ခစိုးနတ်၏၊ သန္တိကာ–အထံမှ၊ သဂ်ဟံ–သင်္ဂြိဟ် ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တာ–တောင့်တကုန်လျက်၊ နိသီဒိံသု–နေကြကုန်ပြီ။

ဒေဝတာ–ရက္ခစိုးနတ်သည်၊ သဗ္ဗာလက်ာရ ဝိဘူသိတံ–အလုံးစုံသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဟတ္ထံ–လက်ကို၊ ပသာရေတွာ–ဆန့်တန်း၍၊ တေသံ–ထို ရသေ့တို့အား၊ ပါနီယ ပါနကာဒီနိ–သောက်ရေ ဖျော်ရေအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒတ္တာ–ပေး၍၊ ကိလမထံ–ပင်းပန်းမှုကို၊ ပဋိဝိနောဒေသိ–ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ ဧတေ–ထိုရသေ့တို့သည်၊ ဒေဝတာယ–ရက္ခစိုးနတ်၏၊ အာနုဘာဝေန–အာနုဘော်ကြောင့်၊ ["အာနုဘာဝေ–၌" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] ဝိမှိတာ–အံ့သြကြကုန်သည်၊ [ဝိပုဗ္ဗ, မှိတောတ်, တ ပစ္စည်း။] ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ပုစ္ဆိံသု–မေးကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဒေဝတေ–နတ်မင်း၊ တယာ–အသင်သည်၊ ကိံ ကမ္မံ–အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ အယံ သမ္ပတ္တိ–ဤစည်းစိမ်ကို၊ လဒ္ဓါနုခေါ–ရအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ပုစ္ဆိံသု)၊ ဒေဝတာ–သည်၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ လောကေ–လောက၌၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ–ဗုဒ္ဓမည်သော၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပ္ပန္နော–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဝါ–ပွင့်တော်မူပြီ၊ သော–ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတရဟိ–ယခုအခါ၌၊ သာဝတ္ထိယံ–သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ အနာထပိဏ္ဍိကော–အနာထပိဏ္ဍိကမည်သော၊ ဂဟပတိ–အိမ်ရှင်သူဌေးသည်၊ တံ–ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဥပဋ္ဌဟတိ–ပြုစု

ဟောစ်၊ သမ္ဘာ+တပ္ပန် သန္တပ္ပန်၊ သရီရသ+သန္တပ္ပန် သရီရသန္တပ္ပန်၊ [သရီရသန္တပ္ပနတ္ထံတိ ဟိမဝန္တေ ဝနမူလဖလာဟာရတာယ ကိလန္တသရီရသ လောဏမ္ဗိလသေဝနေန ပီဏနတ္ထံ၊–ဋီကာသစ်။]

ပစ္စာသီသန္တာ။ ။"ဤသစ်ပင်၏ ရက္ခစိုးသည် ရသေ့အပေါင်းအား သောက်ရေစသည် ကိုပေးကာ အပန်းဖြေစေပါလျှင် ကောင်းလေစွာ"ဟု အကြီးအကဲရသေ့၏ တောင့်တမှုကို ရသေ့အများအပေါ်၌ တင်စား၍ "ပစ္စာသီသန္တာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်။

လုပ်ကျွေး၏၊ သော–ထိုသူဌေးသည်၊ ဥပေါသထဒိဝသေသု–ဥပုသ်နေ့တို့၌၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဘတကာနံ–အလုပ်သမားတို့အား၊ ပကတိဘတ္တဝေတနမေဝ–ပင်ကိုယ်ဖြစ်သော ထမင်းရိက္ခာကိုပင်၊ ဒတ္တာ–ပေး၍၊ (အလုပ်မခိုင်းဘဲ ပေး၍) ဥပေါသထံ–ဥပုသ်ကို၊ ကာရာပေသိ–ပြုစေပြီ၊ ဝါ–ဆောက်တည်စေပြီ။

အထ–ထိုအခါ၌၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ မဂ္ဂနိကေ–မွန်းတည့်အခါ၌၊ ပါတရာသတ္ထာယ–နံနက်စာ စားခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတော–ပြန်လာသည်၊ (သမာနော–ဖြစ်လသော်၊) ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ ဘတကကမ္မံ–အလုပ်သမားတို့၏ အလုပ်ကို၊ အကရောန္တံ–မလုပ်သည်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ နကရောန္တိ–မလုပ်ကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ–မေးပြီ၊ တဿမေ–ထိုအကျွန်ုပ်အား၊ တမတ္ထံ–ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ–ပြောကြကုန်ပြီ၊ [ထိုသူကား ထိုနေ့မှ အလုပ်ဝင်သူတည်း။]

အထ–ထိုအခါ၌၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစံ–ပြောပြီ၊ (ကိ)၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဥပဓုဒိဝသော–ထက်ဝက်သောနေ့သည်၊ ဂတော–လွန်သွားပြီ၊ ဥပဓျုပေါသထံ–ထက်ဝက်သော ဥပုသ်စောင့်မှုကို၊ ကာတုံ–ပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကာနုခေါ–တက်ကောင်းပါသလော၊ ဣတိ, အဝေါစံ၊ တတော–ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ သေဋ္ဌိသ–သူဌေးအား၊ ပတိဝေဒေတွာ–တစ်ဖန်သိစေ၍၊ (ဥပဓျုပေါသထံ–ကို၊) ကာတုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–တက်ကောင်း၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–ပြောပါပြီ၊ သွာဟံ(သောအဟံ)–ထိုအကျွန်ုပ်သည်၊ ဥပဓုဒိဝသံ–ထက်ဝက်သောနေ့ပတ်လုံး၊ ဥပဓျုပေါသထံ–ထက်ဝက်သောဥပုသ်ကို၊ သမာဒိယိတွာ–ဆောက်တည်၍၊ တဒဟေဝ–ထိုနေ့၌ပင်၊ ကာလံ–သေခြင်းကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ–ဤစည်းစိမ်ကို၊ ပဋိလဘိ–ရပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဒေဝတာ အာဟ၌စပ်)။

အထ–ထိုအခါ၌၊ တေ တာပသာ–ထို ရသေ့တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ ဥပဓ္ဓေနာ ကိရ–ပွင့်တော်မူပြီတဲ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြားရ၍၊ သဒ္ဓါတပိတိပါမောဇ္ဇာ–လွန်စွာဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) တတောဝ–ထိုပင်ညောင်ပင်မှပင်၊ သာဝတ္ထိ–သို့၊ ဂန္တ္မကာမာ–သွားခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာပိ–ဖြစ်၍လည်း၊ (ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) နော–ငါတို့အား၊ ဝါ–တို့၏၊ ဥပဌာကသေဋ္ဌိ နော–အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော သူဌေးတို့သည်၊ ဗဟူပကာရာ–များသော လျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်ကုန်၏၊ တေသံပိ–ထိုသူဌေးတို့အားလည်း၊ ဣမံအတ္ထံ–ဤအကြောင်းအရာကို၊ (ဘုရားပွင့်တော်မူပြီဟူသော အကြောင်းအရာကို)အာရောစေသာမ–ပြောကြကုန်ဦးစို့၊ ဣတိ–ဤသို့တိုင်ပင်၍၊ (တစ်နည်း) အာရောစေသာ

မ–ပြောကြကုန်အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြ၍၊ ကောသမ္မိ–သို့၊ ဂန္ဓာ–သွား၍၊ သေဋ္ဌိဟိ–သူဌေးတို့သည်၊ ကတသဏ္ဌာရဇဟုမာနာ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းစွာပြုခြင်း များစွာမြတ်နိုးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တဒဟေဝ–ထိုနေ့ဌာပင်၊ မယံ–တို့သည်၊ ဂစ္ဆာမ–သွားကြကုန်အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟံသု–ပြောကြကုန်ပြီ။

ဘန္တေ–အရှင်ဘုရားတို့၊ ကိံ–အဘယ်ကြောင့်၊ တုရိတာ–ဆောလျင်ကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ကြပါကုန်သနည်း၊ တုမှေ–အရှင်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေးအခါ၌၊ စတ္တာရော မာသေ–လေးလတို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမာသေ–ငါးလတို့ပတ်လုံး သော်လည်းကောင်း၊ ဝသိတ္တာ–နေပြီး၍၊ ဂစ္ဆထနု–ပြန်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါ လော၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ–လျှောက်အပ်သော်၊ ["ဝုတ္တာ–လျှောက်အပ် ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)"ဟုလည်း ရှိ၏။] တံ ပဝတ္တိံ–ထိုဖြစ်ပုံကို၊ (ဘုရားပွင့်တော် မူပြီဟူသော အကြောင်းကို၊) အာရောစေသုံ–ပြောကြကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ–တို့၊ တေနဟိ– ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ထိုသို့ ဘုရားပွင့်တော်မူလျှင်)၊ သဟေဝ–အတူတကွသာလျှင်၊ ဂစ္ဆာမ–သွားကြပါကုန်စို့၊ ဣတိစ–သို့လည်း၊ ဝုတ္တေ–သော်၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ ဂစ္ဆာမ–သွားနှင့်ကုန်အုံ့၊ တုမှေ–သင်တို့သည်၊ သဏိကံ–ဖြည်းဖြည်း၊ အာဂစ္ဆထ– လိုက်ခဲ့ကြကုန်လော၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ သာဝတ္ထိံ–သို့၊ ဂန္ဓာ–၍၊ ဘဂဝတော– ၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ရဟန်းပြုပြီး၍၊ အရဟတ္တံ–ပဋိသမ္ဘိဒါဖြင့် တန်ဆာ ဆင်အပ်သော အရဟတ္တာဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိံသု–ရောက်ကြကုန်ပြီ။

တေပိ သေဋ္ဌိနော–ထို သူဌေးတို့သည်လည်း၊ ပဉ္စသတပဉ္စသတသကဋပုရိဝါ ရာ–ငါးရာ ငါးရာသော လှည်းအခြံအရံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သာဝတ္ထိံ–သို့၊ ဂန္ဓာ–၍၊ ဒါနာဒီနိ–ဒါနအစရှိသော ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတ္တာ–၍။ ["ဒတ္တာ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] ကောသမ္မိ–သို့၊ အာဂမနတ္ထာယ–ကြွလာတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ယာစိတ္တာ–တောင်းပန်ပြီး၍၊ ပစ္စာဂမ္မ–ပြန်လာ၍၊ တယော– သုံးတိုက်ကုန်သော၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်းတိုက်တို့ကို၊ ကာရေသုံ–ပြုစေကြကုန်ပြီ၊ [တေပိ သေဋ္ဌိနော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အမုမာသမတ္တံ ဒါနာနိ ဒတ္တာ ပစ္စာဂမ္မ တယော ဝိဟာရေ ကာရေသုံ–ဋီကာသစ်။] တေသု–ထိုကျောင်းတိုက်တို့ တွင်၊ ကုက္ကုဋ္ဌသေဋ္ဌိနာ–ကုက္ကုဋ္ဌသူဌေးသည်၊ ကတော–ပြုအပ်သော၊ (ဝိဟာရော– သည်၊) ကုက္ကုဋ္ဌာရာမောနာမ–ကုက္ကုဋ္ဌာရုံကျောင်းတိုက်မည်သည်၊ (အဟောသိ– ဖြစ်ပြီ၊) ပါဝါရိယသေဋ္ဌိနာ–ပါဝါရိယသူဌေးသည်၊ ကတော–သော၊ (ဝိဟာရော၊) ပါဝါရိကမ္ဗဝနံနာမ–ပါဝါရိကမ္ဗဝန ကျောင်းတိုက်မည်သည်၊ (အဟောသိ၊) ယော သိတသေဋ္ဌိနာ–ယောသိတသူဌေးသည်၊ ကတော–သော၊ (ဝိဟာရော၊) ယောသိ တာရာမောနာမ–ယောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက်မည်သည်၊ အဟောသိ၊ တံ–ထို

ယောသိတာရဲ့ ကျောင်းတိုက်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟာရတိ ယောသိတာရာမေတိ–ဟူ၍၊(အာယသ္မတာအာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ယောသက သူဌေးကိုပင် "ယောသိတ"ဟု ဆိုသည်။]

မုဏ္ဍိယောတိ ဣဒံ–မုဏ္ဍိယဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ–ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ ဧာလိယောတိ ဣဒံပိ–ဧာလိယဟူသော ဤအမည်သည်လည်း၊ ဣတရဿ–အခြားပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမမေဝ–အမည်ပင်တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဿ–ထို ဧာလိယပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ ဥပဇ္ဈာယော–ဥပဇ္झာယ်သည်၊ ဒါရုမယေန–သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပတ္တေန–သပိတ်ဖြင့်၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒါရုပတ္တိကန္တေဝါသီတိ–ဟူ၍၊ ဝါ–သစ်သားသပိတ်ကို ဆောင်သောဆရာ၏ အနီးနေတပည့်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

စတောဒေါစုံတိ–ကား၊ ဥပါရမ္ဘာဓိပ္ပာယေန–သူတစ်ပါးတို့၏ အယူကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးခြင်းဌာဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ ဝါ–သူတစ်ပါးတို့၏ အယူကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးလိုသဖြင့်၊ ဝါဒံ–ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်ကို၊ အာရောပေတုကာမာ–တင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ စတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ–ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ နေသံ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ–ဖြစ်ပြီတဲ့၊ (ကိ)၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ တံ ဒိဋ္ဌိံ, တံ သရိဒ္ဓိံ–ဟူ၍၊ (ထို ဒိဋ္ဌိသည် ထိုသရိဒ္ဓိရပင် ဖြစ်၏ဟူ၍၊) သစေ ဝက္ခတိ–အကယ်၍ ပြောအံ့၊ အထ–ထိုသို့ပြောလသော်၊ အဿ–ထိုရဟန်းဂေါတမ၏အပေါ်၌၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ စတံဝါဒံ–ဤအပြစ်ကို၊ အရောပေဿာမ–တင်ကုန်အံ့၊ (ကိ)၊ ဘော ဂေါတမ၊ တုမှာကံ–အရှင်တို့၏၊ လဒ္ဓိယာ–အယူအားဖြင့်၊ ဣဓေဝ–ဤဘဝ၌ပင်၊ သတ္ထာ–သတ္တဝါသည်၊ ဘိန္ဒတိ–ပျက်၏၊ တေန–ထိုသို့ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေါ–အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေါ–အယူသည်၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒေါ–ဥစ္ဆေဒဝါဒသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝါဒံ အာရော

ဥပဇ္ဈာယော။ ။သာသနာပ၌ သူတို့၏ ဆိုင်ရာအတတ် သင်ပေးသော ဆရာကို "ဥပဇ္ဈာယ"ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏၊ ဥပေတ္စ (ဥပေစ္စ)–ကပ်ရောက်၍+အဓိယတေ အသ္မာတိ ဥပဇ္ဈာယော–ကပ်ရောက်၍ အတတ်သင်ရာ ဆရာကြီး၊–ထောမနိဓိဝိဂ္ဂဟ။

ဥပါရမ္ဘာဓိပ္ပာယေန။ ။အဘိဓာန် (၈၅၂)လာ အာရမ္ဘသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဝိကောပန အနက်ဟောတည်း၊ ဥပ (ဥပေစ္စ)ကပ်ရောက်၍+အာရမ္ဘနံ–သူတစ်ပါးတို့၏ အယူဝါဒကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဥပါရမ္ဘော–ခြင်း၊ ဥပါရမ္ဘေ+ပဝတ္တော+အဓိပ္ပာယော–အလိုတည်း၊ ဥပါရမ္ဘာဓိပ္ပာယော–လို၊ [ဝဒန္တိ နိန္ဒ ဝသေန ကထေန္တိ စတောနာတိ ဝါဒေါ–ကဲ့ရဲ့သောအားဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်။]

တံ ဒိဋ္ဌိံ, တံ သရိဒ္ဓိံ။ ။ဒိဋ္ဌိဟူသည် အသက်ကောင်ဟုလည်းကောင်း, သတ္တဝါဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရသော အတ္တတည်း၊ သရိဒ္ဓိဟူသည် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ် (ခန္ဓာအိမ်)တည်း၊ ဤဝါဒ၌ "တံ ဒိဋ္ဌိံ, တံ သရိဒ္ဓိံ"ဟု "တ"သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အရတူ အဖြစ်ကို ပြ၏၊ ခန္ဓာ

ပေသောမ)၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ အည် ဇီဝံ, အည် သရီရံတိ-ဟူ၍၊ (ဇီဝတစ်ခြား သရီရတစ်ခြားဟူ၍၊) သစေ ဝက္ခတိ-အုံ့၊ အထ-ထိုသို့ပြောလသော်၊ အသ-ထို အရှင်ဂေါတမ၏အပေါ်၌၊ ဧတံဝါဒံ-ဤအပြစ်ကို၊ အာရောပေသောမ-နှိုးဆော်၊ (ကိ)၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေ-အယူ၌၊ ရူပံ-ရူပ်ခန္ဓာသည်၊ ဘိက္ခတိ-ပျက်၏၊ သတ္တော-သည်၊ နု ဘိက္ခတိ-မပျက်၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရူပ်ခန္ဓာသာပျက်၍ သတ္တဝါ၏မပျက်ခြင်းကြောင့်၊) ဝေါ-အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေ-၌၊ သတ္တော-သည်၊ သဿတော-မြဲသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝါဒံ အာရောပေသောမ၊ ဣတိ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ)။

၃၇၉။ ၃၈၀။ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမေ-ဤပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ဝါဒါရောပနတ္ထာယ-အပြစ်တင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဉ္စံ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြ ကုန်၏၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ဣမေ အန္တေ-ဤအဖို့တို့သို့၊ အနုပဂမ္မ-မကပ်ရောက်မူ၍၊ မဇ္ဈိမာ-အလယ်အလတ် ၌ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ နု ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နေသံ-ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ပဉ္ဍံ-ပြဿနာကို၊ အဝိသဇ္ဇေတွာ-မဖြေမူ၍၊ တသာယေဝ ပဋိပဒါယ-ထိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါကိုပင်၊ [“တသာပိ ဧဝံ ပဋိပဒါယ”ဟု ရှေးစာအုပ်၌ ရှိ၏ မကောင်း။] အာဝိဘာဝတ္ထံ-ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေမိ-ဟောတော်မူအုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံတော်မူ၍၊ တေန ဟာဝုသောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထို တေနဟာဝုသော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကလ္လံ ၊ပေ၊ ဝစနာယာတိ-ကား၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတသ-သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော၊ တိဝိဓံ-၃ ပါးအပြားရှိသော၊ သီလံ-သီလကို၊ ပရိပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ပဌမဈာနံ-ပဌမ ဈာန်သို့၊ ပတ္တသ-ရောက်ပြီးသော၊ တသ-ထိုရဟန်းအား၊ ဝါ-၏၊ ဧတံ-ဤတံ ဇီဝံ, တံ သရီရံဟူသောစကားကို၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ယုတ္တံနုခေါ-သင့်ပါအုံ့ လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [တသေတံဟုလည်းကောင်း, ယုတ္တံ နုခေါ ဧတံဟု လည်းကောင်း “ဧတံ”နှစ်ထပ် ပါနေ၏၊ ဧတံတစ်ခု ပိုသည်။] တံ-ထို စကားကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ-ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ပုထုဇ္ဇနောနာမ-ပုထုဇဉ်မည် သည်၊ (ဈာန်ရ ပုထုဇဉ်မည်သည်၊) ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆော-ဝိစိကိစ္ဆာ

ကိုယ်နှင့် ဇီဝ (အတ္တ)သည် အတူတူပင် ဖြစ်၏-ဟူလို၊ ထိုသို့ ယူ၍ “ဤဘဝ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျက်ခြင်းက ထင်ရှားသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အတူဖြစ်သော ဇီဝ (အတ္တ)လည်း ပျက်၏” ဟု ယူဆရကား ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ “ဇီဝနှင့် သရီရသည် အတူမဟုတ်, တစ်ခြားစီ”ဟု ယူလျှင် သရီရသာပျက်၍, ဇီဝ မပျက်သောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။

မရှိသည်၊ နှ ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (တံ ဧဝံ တံ သရီရံ, အညံ ဧဝံ အညံသရီရံဟူ၍၊) ဝဒေယျ–ပြောဆိုရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ မညမာနာ–မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကလ္လံ တသေတံ ဝစနာယာတိ–ဟူ၍၊ အာဟံသု–လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

အထစ ပနာဟံ ဝဒါမိတိ–ကား၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဧတံ–ဤ ပဌမစျာန်ကို၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဇာနာမိ–သိ၏၊ စ–ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (တံ ဧဝံ တံ သရီရံ, အညံ ဧဝံ အညံသရီရံဟူ၍၊) နော ဝဒါမိ–မိန့်တော်မမူ၊ အထခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဧတံ–ဤစျာန်သည်၊ ကသိဏပရိကမ္မံ–ကသိဏ်းပရိကမ်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဘာဝေန္တသ–ပဌမစျာန်ကိုဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပညာဗလေန–ပညာ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တံ–မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ သည်–အမှတ်အသားကို၊ ထပေသိ–ထားတော်မူပြီ၊ ["ထပေမိ"ဟု အချို့စာအုပ်၌ရှိ၏၊ ပဝတ္တာဝိရတ ဝတ္တမာန်ဖြစ်၍ ကောင်းပါ၏။]

နှ ကလ္လံ တသေတန္တိ ဣဒံ–နှ ကလ္လံ တသေတံဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝဒန္တိ ၌စပ်၊) တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ် ၂ ယောက်တို့သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ခီဏာသဝေါ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဂတသမ္မောဟော–ကင်းသော ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းရှိခြင်း၏၊ တိဏ္ဏာဝိစိကိစ္ဆော–လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိ၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တသ–ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧတံ–ဤ တံ ဧဝံ တံ သရီရံ, အညံ ဧဝံ အညံ သရီရံဟူသော စကားကို၊ ဝတ္တုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နှ ယုတ္တံ–မသင့်၊ ဣတိ မညမာနာ (ဟုတ္တာ) ဝဒန္တိ၊ ဧတ္ထ–ဤ ဇာလိယသုတ်၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။.... ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ।ပေ। ဇာလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

မညမာနာ။ ။ဘုရားရှင်သည် ထိုထိုဝါဒ၌ "အထစ ပနာဟံ နှ ဝဒါမိ"ဟု မိန့်တော်မူခဲ့၏၊ ထို ဘုရားစကားတော်ကို ဥပဒေသပြု၍ "နှ ကလ္လံ တသေတံ"ဟု လျှောက်ကြသည်၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဉာဏ်ဖြင့်သိသောကြောင့် လျှောက်ကြသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "မညမာနာ ဝဒန္တိ–မှတ်ထင်၍ လျှောက်ကြသည်"ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသုတ်၌ "နှ ကလ္လံ တသေတံ"ဟု နှ ပါသောစကားကို ခီဏာသဝအဖြစ်ရောက်မှ လျှောက်ကြသောကြောင့် ဝိပဿကဖြစ်ရုံမျှဖြင့် "နှ ကလ္လံ"ဟု မလျှောက်နိုင်ကြောင်းကို သိပါ၊ထို့ကြောင့် ရှေ့သုတ်၏ ဋီကာသစ်၌ "ဝိပဿကတော ပဌာယ နှ ကလ္လံ တသေတံ ဝစနာယာတိ အဝေါ"ဟူသော အဖွင့်ကို "ဤအဋ္ဌကထာနှင့် မညီ၍ မကြိုက်ကြ"ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ဇာလိယသုတ်အဖွင့် ပြီး၏။

၈။ မဟာသီဟနာဒသုတ်ဘာသာဋီကာ

အစေလကဿပဝတ္ထု အဖွင့်

ဒုစဝ။ ဧဝံ ၊ပေ၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ-မဟာသီဟနာဒသုတ်တည်း၊ တတြ-ထို မဟာသီဟနာဒသုတ်၌၊ အယံ-ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ ဥရညာယံတိ-ကား၊ တဿ ရဋ္ဌဿပိ-ထို တိုင်း၏လည်းကောင်း၊ တဿ နဂရဿာပိ-ထိုမြို့၏လည်းကောင်း၊ ဥရညာတိ-ဥရညာဟူသော၊ ဧတဒေဝ နာမံ-ဤအမည်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥရညာနဂရံ-ဥရညာမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ဝိဟရတိ-၏၊ ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေတိ-ကား၊ တဿ နဂရဿ-ထို ဥရညာမြို့၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ကဏ္ဏကတ္ထလံနာမ-ကဏ္ဏကတ္ထလမည်သော၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ရမဏီယော-မွေ့လျော်ထိုက်သော၊ ဝါ-မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ ဘူမိဘာဂေါ-မြေအဖို့သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ သော-ထိုမြေအဖို့ကို၊ မိဂါနံ-သားကောင်တို့အား၊ အဘယတ္ထာယ-ဘေးမဲ့အကျိုးငှာ၊ ဒိန္နတ္တာ-ပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိဂဒါယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ကဏ္ဏကတ္ထလေ-ကဏ္ဏကတ္ထလမည်သော၊ တသ္မိံ မိဂဒါယေ-သားတို့အားဘေးမဲ့ပေးရာ ထိုတော၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်)။

ဧတဒေဝနာမံ။ ။"ဥရညာ"ဟူသည် တိုင်း(ဧနုပုဒ်)၏ အမည်လည်းဟုတ်, ထိုတိုင်းတွင်ပါဝင်သော မြို့၏အမည်လည်းဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဥရညာယံ"ဟု တစ်ပုဒ်တည်းရှိသော်လည်း "ဥရညာယံ-ဥရညာတိုင်း၌၊ ဥရညာယံ-ဥရညာမြို့၌"ဟု အနက်နှစ်ထပ်ပေးစေလိုသည်၊ အာဝုတ္တိနည်း တန္တနည်း သိလေသနည်းတည်း၊ ထိုနည်းများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နည်းလေးဆယ်၌ရှုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ဧတဒေဝနာမံတိ ယသ္မိံရဋ္ဌေ တံ နဂရံ (ထိုမြို့ရှိ၏)၊ တဿ ရဋ္ဌဿာပိ, ယသ္မိံနဂရေ ဘဂဝါ ဝိဟာသိ၊ တဿနဂရဿာပိ ဥရညာတ္တေဝ နာမံ။ [တိုင်း-ဧနုပုဒ်နာမည်များ၌ "ပုံလိန်ဗဟုဝုစ်"ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုအဆိုသည် အမြဲမဟုတ်သောကြောင့် "ဥရညာယံ"ဟု ဣတ္ထိလိန် ဧကဝုစ်ဖြင့် ရှိနိုင်သည်။]

ရမဏီယော။ ။ရုမိတမ္ဘော-မွေ့လျော်ထိုက်၏၊ (မွေ့လျော်စရာ ပျော်စရာကောင်း၏)၊ ဣတိ ရမဏီယော၊ မနောဟရဘူမိဘာဂတာယ (လူအများ၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော မြေအဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) ဆာယူဒကသမ္ပတ္တိယာ, (အရိပ်ရေနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ဇနပိဝိတ္ထာတာယစ (လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) (ဤအင်္ဂါ ၃ ပါးရှိသောကြောင့်) မနောရမော စိတ်၏မွေ့လျော်ရာဖြစ်သည်။

မိဂဒါယော။ ။အာဘယံ ဒေတိ ဘယတ္ထာတိ ဒါယော၊ ဒါဓာတ်+ဏပစ္စည်း၊ မိဂဒါနံ+ဒါယော မိဂဒါယော-သမင်စသော သားကောင်တို့အား၊ (မပစ်မခတ် မသတ်ရဟု) ဘေးမဲ့ပေးထားရာတော။

အစေလောတိ–ကား၊ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကော–အဝတ်မဆီး အချိုးနှိုးသောပရိဗ္ဗိုဇ်ဖြစ်သော၊ (စေလသဒ္ဒါသည် ဝတ္ထု၏ပရိယာယ်တည်း၊ နတ္ထိ စေလံ ယဿာတိ အစေလော၊) ကဿပေါတိ–ကဿပေါဟူသည်ကား၊ တဿ–ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ [အနွယ်အားဖြင့် ရအပ်သောနာမည်တည်း။] တပဿီတိ–ကား၊ တပနိဿိတက်–အကျင့်ကို မှီသူကို၊ ဝါ–အကျင့်၏ မှီရာဖြစ်သူကို၊ (ဥပဏ္ဏောသတိ–ပြောင်လျောင်း၏ ၌စပ်)၊ လူခါဧိဝိန္ဓိ–ကား၊ အစေလကမုတ္တာစာရာဒီဝသေန–အစေလကအကျင့် အမျိုးကောင်းသားတို့ စွန့်လွှတ်အပ်သောအကျင့်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဿ–ထိုရသေ့၏၊ လူခေါ–ကြမ်းတမ်းသော၊ အာဇီဝေါ–အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော–သည်၊) လူခါဧိဝီ–မည်၏၊ တံ လူခါဧိဝိ–ထို ကြမ်းတမ်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိသော ရသေ့ကို၊ ဥပဏ္ဏောသတီတိ–ကား၊ ဥပဏ္ဏေတိ–ပြောင်လျောင်း၏၊ ဥပဝဒတီတိ–ကား၊ ဟီဠေတိ–ကဲ့ရဲ့၏၊ ဝမ္ဘေတိ–ရှုံ့ချ၏။

တပဿီ။ ။"ကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းသွားအောင် လောင်မြိုက်တတ်သည်"ဟု ယူဆအပ်သောအကျင့်သည် တပမည်၏၊ တပတိ–ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်၏၊ ဣတိ တပေါ၊ တပေါယသသဒ္ဒါတိ တပဿီ၊ [ဤပုဒ်၏ ရှေ့ပြီးပုံကို ကစ္စည်း, တဒ္ဓိတ်, တပါဒိတောသီသုတ်အဖွင့်၌ရှုပါ။] ထိုသို့အကျင့်ရှိသူသည် အကျင့်၌မှီသူ, အကျင့်၏ မှီရာဖြစ်သူတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တပနိဿိတက်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

လူခါဧိဝီ။ ။အဝတ်မဝတ်ခြင်း မတ်မတ်ရပ်၍ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ခြင်း စသောအကျင့်သည် ကြမ်းထမ်းသောကြောင့် လူခမည်၏၊ ထိုအကျင့်ကြောင့် လူအများကလျှာ်ခါန်းရကား ထိုအကျင့်သည် အာဇီဝ (အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း)လည်းဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ ဝိဂြိုဟ်အတိုင်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို လူခါဧိဝီဟု ခေါ်သည်။

ဋီကာ။ ။"လူခံ ဖရသံ–ကြမ်းတမ်းသော၊ သာဓုသမ္မတာစာရဝိဟာရတော အပသာဒနီယ်–သူတော်ကောင်းတို့က (အကောင်းဟု) သမုတ်အပ်သောအကျင့်မှ ကင်းခြင်းကြောင့် ကြည်ညိုဖွယ်မကောင်းသောအကျင့်ကို၊ အာဇီဝတိ ဝတ္ထုတိ–ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ လူခါဧိဝီ"ဟု အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်း ဝိဂ္ဂဟပြုသေး၏၊ ထိုပြုခြင်းသည် အာဧိဝိဒ္ဓ ဏီပစ္စည်းကိုမြင်၍ ကိတ်ပုဒ်ဟု ယူဆသောကြောင့်တည်း၊ အာဧိဝတီတိ အာဧိဝီ၊ လူခံ+အာဧိဝီ လူခါဧိဝီဟု ဂရုကနည်းအားဖြင့် ပြုပါ။

ဥပဏ္ဏောတိ။ ။ဥပ+ဂုသဓာတ်သည် ဥပဏ္ဏနအနက်ဟောတည်း၊ ဥပဗ+ပဋိဓာတ်သည် ပြောင်လျောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း၊ ထိုပြောင်လျောင်ခြင်းသည်ပင် ဆဲရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပဏ္ဏောသတိ"၏ အဖွင့်ဖြစ်နိုင်သည်၊ [ဥပဏ္ဏေတီတိ ဥဟသနဝသေန–ပြင်းစွာရယ်ခြင်းအစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဘာသတိ–ဆဲရေး၏။]

ဥပဝဒတိ။ ။"အဝညာပုဗ္ဗကံ (အထင်သေးခြင်း ရှေ့သွားရှိသည်ဖြစ်၍)၊ အပဝဒတိ–အောက်ချ၍ပြော၏"ဟုရာ၌ "ရှုံ့ချ၏"ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဟီဠေတိ ဝမ္ဘေတိဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

ဓမ္မသဟ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တိတိ–ကား၊ သောတာ ဂေါတမေန–အရှင်ဂေါတမ သည်၊ ဝုတ္တကာရဏာသ–ပြောအပ်သောအကြောင်းအား၊ အနုကာရဏံ–လျော် သောအကြောင်းကို၊ ကထေန္တိ–ပြောကြပါကုန်၏လော၊ ["ဝုတ္တကာရဏာသ–၏၊ အနုကာရဏံ–အတူဖြစ်သော အကြောင်းကို၊ ဝါ–နောက်ထပ်ဖြစ်သောအကြောင်း ကို"ဟုလည်း ပေးပါ။] သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါတိ–ကား၊ ပရေဟိ–သူတစ်ပါး တို့သည်၊ ဝုတ္တကာရဏေန–ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ သကာရဏော– အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဟုတွာ–၍၊ တုမှာကံ–အရှင်တို့၏၊ ဝါဒေါဝါ–အစ ဖြစ်သော ဝါဒသည်လည်းကောင်း၊ အနုဝါဒေါဝါ–နောက်ထပ် ပြောဆိုအပ်သော

ဓမ္မသဟ အနုဓမ္မံ။ ။ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါပုဒ်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ဟေတု (ကာရဏာ) အနက် ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ကာရဏာ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တကာရ ဏာသ အနုကာရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ထိုသို့ ပြောဆိုသူတို့သည် အရှင်ဂေါတမပြောအပ်သော အကြောင်းအားလျော်သော အကြောင်းကို ပြောဆိုရာရောက်ကြပါ၏လော"ဟူလို။ [အနုဓမ္မံ၌ အနုသဒ္ဒါကို အနုရူပ, သဒိသ, ပစ္ဆာအားဖြင့် ဋီကာ၌ ၃ နက်ဖွင့်၏၊ အနုကာရဏံ တဒနုရူပံ, တသဒိသံဝါ, တတော ပစ္ဆာဝါ ဝုတ္တကာရဏာဘာဝတော။]

ပရေဟိ။ ။ယေသံ တုမှေဟိ ဣဒံ ဝုတ္တं–အကြင်သူတို့အား အရှင်ဂေါတမတို့သည် အလုံးစုံသော တပကို ကဲ့ရဲ့ကြောင်းဖြစ်သော ဤစကားကို ပြောအပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ တေဟိ ပရေဟိ– အရှင်ဂေါတမတို့၏ပြောသံကို ကြားခဲ့ရသော ထို သူတစ်ပါးတို့သည်၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)။

ဝုတ္တကာရဏေန ।ပေ। ဟုတ္မာ။ ။သဟဓမ္မိကောဏ်အဖွင့်တည်း၊ သဟဓမ္မိကောကို "သကာရဏော"ဟု ဖွင့်၏၊ သကာရဏောဟု "ကာရဏာ"အရ ထို သူတစ်ပါးတို့ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းကို ယူပါဟု သိစေလိုရ်ု "ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန (အားဖြင့်) သကာရဏော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သူတို့ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်း"ဟူသည်လည်း အရှင်ဂေါတမတို့က သူတို့ပြော သလို မပြောအပ်ခဲ့လျှင် သူတို့ဘာသာ လုပ်ကြံပြောအပ်သောအကြောင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တကာရဏေနာတိ ယထာ တေဟိ ဝုတ္တံ၊ တထာ စေ တုမှေဟိ နု ဝုတ္တံ၊ ဒဝံသတိ"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။ [တချို့စာအုပ်၌ "ဝုတ္တကာရဏေဟိ"ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၏၊ အဖွင့်တို့နှင့်မညီ။]

မုတ်ချက်။ ။"ကာရဏာ"ဟူသည် သူတို့ပြောဆိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ပင်တည်း၊ မှန်၏–အနက်+သဒ္ဒါ ၂ မျိုးတွင် အနက်ရှိမှ သဒ္ဒါဖြစ်နိုင်ရကား အနက်သည် သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ရှင်ဂေါတမသည် တပဿီဟူသမျှကို ကဲ့ရဲ့၏"ဟူသော အနက် ကိုပင် ကာရဏာ ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [ကာရဏာန္တိ စေတ္ထ တထာပဝတ္တာသ သဒ္ဒသ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော, တသ (ထိုသဒ္ဒါ၏) ပဝတ္တိဟေတုဘာဝတော၊–ဋီကာ။]

တုမှာကံ ဝါဒေါဝါ အနုဝါဒေါဝါ။ ။"တုမှာကံ ဝါဒေါ"ဆိုသော်လည်း ဘုရားရှင် သည် တကယ်ပြောအပ်သော ဝါဒမဟုတ်, ဘုရားရှင်က (တပဿီဟူသမျှကို ကဲ့ရဲ့သည့်) အနေအားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ လုပ်ကြံပြောဆိုအပ်သော ဝါဒတည်း၊ ထိုသို့ သူတစ်ပါးတို့က

ဝါဒသည်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏ်ဟု-ပညာရှိတို့သည်၊ ဂရဟိတဗ္ဗ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏ-အကြောင်းသို့၊ ကောစိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှလည်း၊ အပ္ပမတ္တကောပိ-အနည်းငယ်မျှလည်း၊ နု အာဂစ္ဆတိကိ-မရောက်ဘဲရှိပါ၏လော၊ ဣဒံ-ဤပိဏ္ဍတ္ထသည်း ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ, ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ သဗ္ဗာကာရေနပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ တဝ-အရှင်၏၊ ဝါဒေ-ဝါဒ၌၊ ဂါရယှံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိကိ-မရှိပါ၏လော၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ အနုဇ္ဇကွာတုကာမာတိ-ကား၊ အဘူတေန-မဟုတ်မမှန်သော အကြောင်းဖြင့်၊ နဝတ္ထုကာမာ-ပြောဆိုခြင်းငှာ အလိုမရှိပါကုန်။

၃၈၂။ ဧကစ္စံ တပသိ လူခါဧိဝိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အစေလကပဗ္ဗဇ္ဇာဒိတပနိဿိတတ္တာ-အဝတ်မဝတ်သော ရသေ့ရဟန်း၏ အဖြစ်အစရှိသော အကျင့်ကို မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တပသိ-တပသီမည်၏။ [ဤ

လုပ်ကြံ၍ ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်လည်းကောင်း, ထိုဝါဒကို နောက်ယောင်ခံ၍ ပြောအပ်သော အနုဝါဒသည်လည်းကောင်း (မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံအပ်သောကြောင့်) တကယ်ဝိညာဏ်တို့က စဉ်းစားစိစစ်သောအခါ လုပ်ကြံပြောဆိုအပ်သော စကားဖြစ်ရကား ကဲ့ရဲ့စရာ အကြောင်းအဖြစ်သို့ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှ မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော။ [ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတ္ဝာ တုမှာကံ ဝါဒေါ၀ါ ၊ပေ၊ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ဝိညာဏဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဌာနံ ကာရဏံ နဂစ္ဆတိတိ ယောဇနာ၊-ဋီကာ။]

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ အာဒိနာ တမေဝ အတ္ထံ သခေါ်ပတောဒဿေတိ၊ ထိုသခေါ်ပတ္ထကိုပင် ပိဏ္ဍတ္ထဟုလည်းခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ချီသော ဝါကျကို သခေါ်ပ, ရှေ့စကားအကျယ်ကို ဝိတ္ထာရဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-"အရှင်တို့၏ ဝါဒအစစ်၌ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ကဲ့ရဲ့စရာ မရှိသည် မဟုတ်ပါလား"ဟူလို။

အနုဇ္ဇကွာတုကာမာ။ ။ဤအစေလကသည် ဘုရားရှင်ကို ကဲ့ရဲ့ချင်သူ မဟုတ်, သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်ပြောသံကို ကြားနေရသဖြင့် ထိုအတိုင်း ဟုတ်-မဟုတ်ကို လျှောက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အနုဇ္ဇကွာတုကာမာ"ဟု လျှောက်သည်၊ ထိုသို့ မစွပ်စွဲလိုကြောင်းမှာလည်း "နစ ကောစိ ၊ပေ၊ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ-စိုးစဉ်းအနည်းမျှ ကဲ့ရဲ့စရာဌာနသို့ မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော"ဟူသော အမေးစကားဖြင့် ထင်ရှား၏၊ မှန်၏-ထိုထိုမေးပုံမှာ ကဲ့ရဲ့စရာမရှိတာ အမှန်ဘဲ မဟုတ်ပါလား"ဟု ကဲ့ရဲ့ စရာမရှိစေလိုဘက်ကို ပင်း၍မေးသော ပုစ္ဆာပင်တည်း။

ဣဓေကစ္စော။ ။ယခုအခါ၌ အကြင်ဝိဘဇ္ဇဝါဒ (ခွဲခြား၍ဟောတော်မူခြင်း)ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ "နု မေ တေ ဝုတ္တဝါဒိနော"ဟု ပါဠိတော်၌ အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုအကျဉ်းကို အကျယ်ဝေဖန်၍ ပြုတော်မူခြင်းငှာ "ဣဓဟံ ကဿပ"စသည်ကို ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူ၏၊

စကားဖြင့် တပသသီးကို ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် တပသသီ၏နောက်၌ ပိုဒ်ရှိပါစေ။] လူခေန–ကြမ်းတမ်းသဖြင့်၊ ဧဝိတံ–အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေသာမိ–ပြုအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ တိဏာဂေါမယာဒီဘက္ခနာဒီဟိ–မြက်, နွားချေး အစရှိသည်ကို စားခြင်းအစရှိကုန်သော၊ နာနာပွကာရေဟိ–အထူးထူးသော အပြားရှိသော အကျင့်တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနံ–မိမိကိုယ်ကို၊ ကိလမေတိ–ပင်ပန်းစေ၏၊ [ဤစကားဖြင့် လူခါ ဧဝိတ်ကိုဖွင့်သည်။] စ–ဆက်၊ အပ္ပဗုညတာယ–ဘုန်းကံ မရှိသို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဧဝိတဝုတ္တိမေဝ–အသက်၏ဖြစ်ကြောင်းကိုပင်၊ ဝါ–အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကိုပင်၊ နာ လဘတိ–မရ၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိဏိ–၃ ပါးကုန်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ–တို့ကို၊ (ကာယ, ဝစီ, မနောဒုစရိုက်တို့ကို၊) ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ နိရယေ–ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ–ဖြစ်ရ၏။

အပရော–အခြား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ တပံ–အကျင့်ကို၊ နိဿိတော–မှီသည်၊ (သမာနော)ပိ–သော်လည်း၊ ပုညဝါ–ဘုန်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ လာဘသက္ကာရံ–ရအပ်သော သာမညလာဘ် ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကို၊ လဘတိ–ရ၏၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (ယခုခေတ်၌)၊ မယာ–နှင့်၊ သဒိသော–တူသူသည်၊ နာ အတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ ဥစ္စေဌာနေ–မြင့်သော အရာ၌၊ သမ္ဘာဝေတွာ–ထင်စွာဖြစ်စေ၍၊ (ကြွား၍)၊ မတ္တာယ–အတိုင်းအရည်ထက်၊ ဘိယျောသော–လွန်စွာ၊ လာဘံ–လာဘ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ–ဖြစ်စေအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အနေသနဝသေန–မရှာမှီးထိုက်သည်ကို ရှာမှီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဏိ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဒွေ–၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ–ဤငရဲ၌ ဖြစ်ကြရသော အပ္ပဗုည ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊

ထိုစကားကို အကျယ်အားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "ဣဓေကစ္စော"စသော စကားကို အဌကထာ မိန့်သည်၊ မှန်၏–ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အကျိုးမရှိသော (ကိလေသာ ငြိမ်းအေးမှုကို မဖြစ်စေနိုင်သော) အတ္တကိလမထ အကျင့်ကိုသာ "ဒုက္ခော အနရိယော"စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ အကျိုးရှိသော (ကိလေသာ ငြိမ်းအေးမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော) တောကျောင်းနေခြင်း ပံသုကူဝတင်ဆောင်ခြင်းစသော အကျင့်ကိုကား ချီးမွမ်းတော်မူပါသည်။

အပ္ပဗုညတာယ။ ။ဤ၌ အပ္ပသဒ္ဒါသည် "အပ္ပဟရိတော–စိမ်းစိုသော ကောက်ပဲ သစ်ပင် မရှိရာအရပ်၌"ကဲ့သို့ အဘာဝအနုက်ဟောတည်း။ နတ္ထိ+ပုညံ ယဿတိ အပ္ပဗုညော၊ တဿ+ဘာဝေါ အပ္ပဗုညတာ။

တိဏိ ၊ပေ၊ ပူရေတွာ။ ။မိစ္ဆာအယူရှိသောကြောင့် ကံနှင့် အကျိုးကို ပယ်ရှားလျက် အသက်မွေးမှုအကွက် ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့် ဒုစရိုက်ပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "တိဏိ ၊ပေ၊ ပူရေတွာ"ဟု ဆိုသည်။

သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ပဌမနယော–ပဌမနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ [ဘိယျောသောဏ၏ ဘိယျောနှင့် အနက်တူ နိပါတ်ဖြစ်ကြောင်းကို ထိုထို သဒ္ဒါကျမ်းဌ ဘိယျောပယောဂ အပါဒါန်ခန်း ကြည့်ပါ။]

အပရော–အခြားသော၊ တပနီသိတကော–အကျင့်ကိုမီသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လူခါဒီဝိ–ကြမ်းတမ်းသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းရှိသည်၊ အပ္ပပုညော–ဘုန်းကံမရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဒီဝိတဝုတ္တိ–အသက်၏ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ဝါ–အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်းကို၊ နု လဘတိ–မရ၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မယုံ–ငါ၏၊ ပုဗ္ဗေပိ–ရှေးအခါ၌လည်း၊ အကတပုညတာယ–ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခဒီဝိကာ–ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးရခြင်းသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ ဟန္ဒ–ယခု ချက်ခြင်း၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ပုညာနိ–ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောမိ–ပြုအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တိဏာ–ကုန်သော၊ သုစရိတာနိ–တို့ကို၊ ပူရေတွာ–၍၊ သဂ္ဂေ–နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော–သော၊ (တပနီသိတကော–သည်၊) လူခါဒီဝိ–ကြမ်းတမ်းသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းရှိသည်၊ ပုညဝါ–ဘုန်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သုခေန–ဖြင့်၊ ဒီဝိတဝုတ္တိ–ကို၊ လဘတိ–၏၊ သော–သည်၊ မယုံ–၏၊ ပုဗ္ဗေပိ–၌လည်း၊ ကတပုညတာယ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခဒီဝိကာ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေတွာ)၊ အနေသနံ–မရှာမှီးထိုက်သော

အနေသနဝသေန။ ။ကောဟသေ (အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌) ဌတွာ အသန္ဓဂုဏာ သမ္ဘာဝနိစ္စာယ (မိမိမှာ မရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကို အလိုရှိသဖြင့်) ယထာတထာ တပဝ ကတွာ (ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အကျင့်ကိုပြု၍) အနေသိတမ္ပမေသနာ ဝသေန (မရှာမှီးထိုက်သော ဗဟုည်းကို ရှာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) မိစ္ဆာဇီဝေနာတိ အတ္ထော–ဋီကာ သစ်။ [အနေသန (နု+ဧသန)၊ နသဒ္ဒါသည် ဝိရဒ္ဓအနက်ဟော၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ ရှာမှီးနည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ရှာမှီးခြင်း၊ တစ်နည်း–နသဒ္ဒါသည် နိန္ဒာအနက်ဟော၊ သူတော်ကောင်းတို့ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်ထိုက်သော ရှာမှီးခြင်း။]

ဣမေ ဒွေ။ ။အပ္ပပုည–ပုညဝန္တ ၂ ယောက်ကိုဆိုသည်၊ ထို ၂ ယောက်လုံးပင် ဒုစရိုက်ကို ပြုကျင့်၍ ငရဲ၌ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို ၂ ယောက်ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ ပါဠိတော်၌ တစ်နည်းလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် ၂ ယောက်စီ ပြထားပုံကို သိပါ၊ ပဌမနည်း တတိယနည်းတို့၌ အဟေတုက အကိရိယဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဒုတိယ–စတုတ္ထနည်းတို့၌ (ပုဗ္ဗေ အကတပုညတာယ, ကတပုညတာယ–ဟု ဆိုသောကြောင့်) ကမ္မဝါဒီ ကိရိယဝါဒီ (ပြုလျှင် ပြုရာရောက်၏ ဟု ပြောလေ့ရှိသူ)တို့တည်း။

ပစ္စည်းကို ရှားမှီးခြင်းကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ၊ပေ၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဣမေ–နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြရသော ဤအပွဝုည, ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ, ဒုတိယ နယော–ဒုတိယနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တောဟု။

ပန–ကား၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တပဿီ–အကျင့်ရှိသော၊ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ–အနည်းငယ် ဆင်းရဲသဖြင့် နေလေ့ရှိသော၊ [အပ္ပကံ ဒုက္ခေန ဝိဟာရီ၊ ဤစကားဖြင့် လူခါဇိဝိ မဟုတ်ဟု ပြသည်။] ဗာဟိရကာစာရယုတ္တော–သာသနာတော်၏ အကျင့်မှ အပဖြစ်သော တိတ္ထိတို့၏ အကျင့်နှင့်ယှဉ်သော၊ [သာသနာစာရတော ဗာဟိရကေန တိတ္ထိယာစာရေန ယုတ္တောဟု။] တာပသောဝါ–ရသေ့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကောဝါ–အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ စ–ဆက်၊ အပ္ပဝုညတာယ–ဘုန်းကံ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနာပေ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ–မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ ပစ္စယေ–ပစ္စည်းတို့ကို၊ နေ လဘတိ ၊ပေ၊ သုခေ တွာ–ချမ်းသာစေ၍၊ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော–အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုညဝါ–ဘုန်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (ယခုခေတ်၌၊) မယာ–ငါနှင့်၊ သဒိသော–တူသူသည်၊ နေ အတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မာနံ–မာနကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ အနေသနဝသေန–မရှာမှီးထိုက်သော ပစ္စည်းကို ရှာမှီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ လာဘ သက္ကာရံ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တော–ဖြစ်စေသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ–ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဇီဝဝသေန–မိစ္ဆာအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာပဇ္ဇန္တော ၌စပ်၊) ဒဟရာယ–ငယ်သော၊ မုဒုကာယ–နူးညံ့သော၊ လောမသာယ–နုနယ်နီမြန်းသော အမွေးရှိသော၊ ဣမိဿာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ–ဤ ပရိဗ္ဗိုဇ်မကလေး၏၊ သမ္မသော–အတွေ့သည်၊

သုခေတွာ။ ။အခမ္ဘီကေန အနေသနာယ (မတရားသဖြင့် ဖြစ်သော မအပ်သော ရှာမှီးခြင်းဖြင့်) လဒ္ဓပစ္စယနိမိတ္တေန သုခေန (ရအပ်သောပစ္စည်းလျှင် အကြောင်းရှိသောသုခဖြင့်) အတ္တာနံ သုခေတွာ၊ ဤသို့ ဌီကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် သုခဓာတ်, ဏေပစ္စည်း, တွာပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော သုခေတွာ ပါ၌သာ ရှေးပါ၌တည်း၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ "သုခေ ထပေတွာ"ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

နေ ဒါနိ မယာ သဒိသော။ ။တရားဖြင့် အထင်ကြီးခြင်းဟူသော တရားမည်နှာ, ငါဟု မာနဖြင့် အထင်ကြီးခြင်းဟူသော မာနမည်နှာ, အတ္တဟု မှတ်ထင်ခြင်းဟူသော ဒိဋ္ဌိမည်နှာ, ဤ ၃ ပါးဖြင့် အထင်ကြီးခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ဒုစရိုက်ကို ပြည့်စေသည်။

လောမသာယ။ ။တနုတမ္ဗလောမတာယ (နုနယ် နီမြန်းသော လက်မွေး, ကိုယ်မွေးရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်) အပ္ပလောမဝတိယာ၊ ဤသို့ အမွေးနည်းသော်လည်း ချီးမွမ်းခြင်း (ပံ့သာအဿတ္ထိအနက်၌ သ ပစ္စည်းသက်ထားသည်၊ ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်မကလေးဟူသည် သာသနာပ ဖြစ်သော ရသေ့မကလေးတည်း။

သုခေါ–ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ ဝါ–ကောင်း၏၊ ဣတိအာဒီနိ–ဤသို့အစရှိသော အကြံတို့ကို၊ စိန္တေတွာ–ကြံစည်၍၊ ကာမေသု–ဝတ္ထုကာမတို့၌၊ ပါတဗျတံ–ခံစားခြင်းသို့၊ ဝါ–ခံစားတတ်သူ၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော–ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဒွေ–နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ–ငရဲ၌ဖြစ်ကြရသော ဤအပွဝုည, ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ, တတိယနယော–ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ကား၊ အပရော–သည်၊ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ–အနည်းငယ် ဆင်းရဲသဖြင့် နေလေ့ရှိသည်၊ အပ္ပပုညော–ဘုန်းကံမရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–ရှေးအခါ၌လည်း၊ ဝါ–ရှေးကလည်း၊ အကတပုညတာယ–မပြုအပ်သော ကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဒီဝိတံ–အသက်မွေးမှုကို၊ နိ လဘတိ–မရ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိ–၃ ပါးကုန်သော၊ သုစရိတာနိ–သုစရိုက်တို့ကို၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ သဂ္ဂေ–နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ–ဖြစ်ရ၏၊ အပရော–အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုညဝါ–ဘုန်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–၌လည်း၊ ကတပုညတာယ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခံ–ချမ်းသာကို၊ လဘာမိ–ရ၏၊ ဣဒါနိပိ–ယခုအခါ၌လည်း၊ ပုညာနိ–ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရိသာမိ–ပြုအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တီဏိသုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဒွေ နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကြသော ဤအပွဝုည, ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ စတုတ္ထနယော၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တော၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အနက်ကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းသည်၊ တိတ္ထိယဝသေန–တိတ္ထိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–တိတ္ထိတို့နှင့်စပ်သဖြင့်၊ အာဂတံ–ရောအဋ္ဌကထာ၌လာပြီ။

ပါတဗ္ဗတံ။ ။ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ (သုံးဆောင်ခံစားခြင်းသို့၊) ပရိဘောဂတ္တော ဟောတ္ထ ပါသဒ္ဒေါ၊ တဗ္ဗသဒ္ဒေါစ ဘာဝသာဓနော၊ ဘာသဒ္ဒေါ ပန သကတ္ထေ၊ ယထာ ဒေဝတာတိ၊ ပါတဗ္ဗန္တိ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇနကတံ (သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူ၏ အဖြစ်သို့) ကတ္တုသာဓနော စေတ္ထ တဗ္ဗသဒ္ဒေါ၊–ဋီကာသစ်။ [အချို့စာအုပ်၌ "ပါတဗျတံ"ဟု တဗျပစ္စည်းဖြင့်လည်းရှိ၏၊ အနက်တူပင်။]

ဣဒံ ။ပေ၊ အာဂတံ။ ။ဣဒံ ။ယထာဝုတ္တံ အတ္ထပ္ပဘေဒဝိဘဇနံ၊ တိတ္ထိယဝသေန အာဂတံ၊ ဘာ့ကြောင့် သိနိုင်သနည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ တတ္ထ ဝိဘတ္တတ္တာ–ရောအဋ္ဌကထာ၌ ထိုအတိုင်း ဝေဖန်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊–ဋီကာ၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်း ၄ မျိုးလုံးပင် တိတ္ထိများအတွက် ဟု ချည်း မှတ်ပါ။

ပန–ထိုသို့ပင် တိတ္ထိအတွက် လာပါသော်လည်း၊ သာသနေပိ–သာသနာတော်၌ လည်း၊ (ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်းအနက်ကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းကို၊) လဇ္ဇတိ–ရအပ်၏၊ ဝါ–ရနိုင်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဧကစ္စော–အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓုတင်္ဂသမာဒါန ဝသေန–ဓုတင်ကိုဆောက်တည်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ လူဝါဒီဝိ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဝါ–တစ်နည်းကား၊ (ဓုတင်္ဂသမာဒါနကြောင့် လူဝါဒီဝိဖြစ်ပုံနည်းမှ တစ်နည်း ကား၊) အပ္ပဗုဇ္ဈတာယ–ဘုန်းကံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သကလမ္မိ–အလုံးစုံ လည်းဖြစ်သော၊ ဂါမံ–ရွာကို၊ ဝိစရိတ္တာ–လှည့်လည်၍၊ ဥဒရပူရံ–ဝမ်းပြည့်ရုံမျှကို၊ (ယသ္မာ)နလဘတိ–မရ၊ (တသ္မာ)၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ပစ္စယေ–ပစ္စည်းတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ–ဖြစ်စေအုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန–ဆေးဆရာတို့ ၏အလုပ်အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဆေးကုမှုအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊) အနေသနံ–ကို၊ ကတ္တာဝါ–ပြု၍သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ–ပြုခြင်းကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋ္ဌာနိတ္တာဝါ–ဝန်ခံ၍သော်လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ဝန်ခံခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ [“အရဟတ္တဖိုလ်မရဘဲ ရဏ၏ဟုတိုက်ရိုက် ဝန်ခံ၍” ဟူလို၊ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ဝန်ခံခြင်းကို ကုဟန ဝတ္ထု၌ “သာမဏ္ဍဇပွန” အဖြစ်ဖြင့်ယူလတံ့။] တိဏာ–နှင့်သော၊ ကုဟနဝတ္ထုနှင့်– ကုဟန ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပဋ္ဌိသေဝိတ္တာဝါ–မှီဝဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မှီဝဲခြင်းကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ နိရယေ,နိဗ္ဗတ္တတိ။[ကုဟနဝတ္ထု ၃ ပါးကိုရှေ့၌ဖြစ်လည်းကောင်း, အဋ္ဌ သာလိနီဘာသာဋီကာ လောကုတ္တရာကုသိုလ်အဖွင့်၌ဖြစ်လည်းကောင်း ပြထားပြီ၊]

စ–ကား၊ အပရော–တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာဒိသော–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သူ သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝ–သာ၊[တာဒိသောဖြင့် ဓုတင်္ဂသမာဒါနဝသေန လူဝါဒီဝိကို ပြန် ညွှန်းသည်။] ပုညဝါ–ဘုန်းကံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊တာယ ပုညသမ္ပတ္တိယာ–ထိုဘုန်းကံ၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ မာနံ–မာနကို၊ ဇနယိတ္တာ–ဖြစ် စေ၍၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်သော၊ လာဘံ–လာဘ်ကို၊ ထာဝရံ–ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္တုကာမော–

သာသနေပိ ပန လဇ္ဇတိ။ ။“ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ သာသနာပတိတ္ထိတို့အတွက် ဤအနက် ၄ မျိုးကိုဝေဖန်လျှင် သာသနာတော်တွင်း၌ ဤအနက်ဝေဖန်ချက်ကို မရနိုင်ပါသလော”ဟု မေး ဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သာသနေပိ ပန လဇ္ဇတိ”ဟု မိန့်သည်၊ ပနသည် အရစ္ဆဏ္ဍဇောတက၊ ပိသည် ဗာဟိရကပဗ္ဗဇိတ်ပေါင်းသော သမ္ဘိဏ္ဍနတည်း၊ ဤအနက် ၄ မျိုးဝေဖန်ချက်ကို ရှေး အဋ္ဌကထာဝယ် တိတ္ထိတို့အတွက် လာစေကာမူ သာသနာတော်၌လည်းရနိုင်ပါသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ရနိုင်ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ “ဧကစ္စော ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်။

ဥဒရပူရံ နလဘတိ။ ။ဝမ်းပြည့်အောင်မျှ မရခြင်းသည် အနေသန စသည်ကိုပြုဖို့ ရန် ၁ကြောင်းဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့်ဦးကာသစ်၌ “ယသ္မာ နလဘတိ၊ တသ္မာ အနေသနံကတ္တာ တိ အာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ”ဟု ယသ္မာ, တသ္မာထည့်ဖို့ရန် ဖွင့်သည်။

သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အနေသနဝသေန–ဖြင့်၊ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–၏၊ [အနေသနဝသေန သည် နိဒဿနနည်းမျှသာတည်း၊ ရှေ့ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ အရဟတ္တပဋိဟာနနှ, ကုဟနဝတ္ထု ပဋိသေဝနတို့ကိုလည်း ယူပါ။]

အပရော–သည်၊ သမာဓိနုဝတော–ဆောက်တည်အပ်ပြီးသော ဝိတင်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပ္ပပုညောဝ–သာ၊ ဟောတိ၊ ၊ပေ၊ သော–သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–၌လည်း၊ အဟံ–သည်၊ အကတပုညတာယ–ကြောင့်၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုကို၊ နလဘာမိ–မရ၊ ဣဒါနိ–၌၊ အနေသနံ–ကို၊ သစေ ကရိဿံ–အကယ်၍ပြုအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာယတိပိ–နောင်အခါ၌လည်း၊ ဒုလ္လဘသုခေါ–ခဲယဉ်းသဖြင့်ရအပ်သော သုခရှိသည်၊ ဘဝိဿာမိ–ဖြစ်ရလိမ့်အုံ့၊ [“ဒုဂ္ဂတိ၌ ရောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုလ္လဘသုခဖြစ်လိမ့်မည်”ဟူလို။] ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တိဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတ္တာ အရဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တုံ–ရောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်လသော်၊ [အန္တိ ပစ္ဆည်းသည် လက္ခဏာအနက်ဟော။] သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော–သည်၊ ပုညဝါ ဟောတိ၊ သော–သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–၌လည်း၊ အဟံ–သည်၊ ကတပုညတာယ–ပြုအပ်ပြီးသောကောင်းမှု ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတရဟိ–၌၊ သုခီတော–ဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) [သဠာတ အသယတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း, “သုခံ+ဣတော ပတ္တောတိ သုခီတော–ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်သည်”ဟုလည်း ပေးကြသည်။] ဣဒါနိပိ–၌လည်း၊ ၊ပေ၊ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

၃၈၃။ အာဂတိဋ္ဌာတိ–ကား၊ အသုကဋ္ဌာနတောနာမ–ထိ မည်သော ဘဝဋ္ဌာနမှ၊ ဣမေ–ဤသူတို့သည်၊ အာဂတာ–ရောက်လာကုန်၏၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့ အာဂတိဋ္ဌ–လာခဲ့ရာ ဘဝဋ္ဌာနကိုလည်းကောင်း၊ [အာဂစ္ဆန္တိ ယတောတိ အာဂတိ–လာခဲ့ရာဋ္ဌာန။] ဂတဋ္ဌာတိ–ကား၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနဋ္ဌ–ရောက်ထိုက်သော ဘဝဋ္ဌာနကိုလည်းကောင်း၊ [ဂန္တဗ္ဗာတိ ဂတိ။] စုတိဋ္ဌာတိ–ကား၊ ဘတောနာ–ထို ရောက်ထိုက်သော ဘဝဋ္ဌာနမှ၊ စဝနဋ္ဌ–စုတေရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပပတ္တိဋ္ဌာတိ–ကား၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဘတောနာ–စုတေပြီးရာ တတိယဘဝမှ၊ စုတာနံ–စုတေကုန်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဥပပတ္တိဋ္ဌ–ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ပဇာနာမိ ၌စပ်)။

ပုန ဥပပတ္တိ။ ။စုတိဋ္ဌအရ ဂတိဟု ခေါ်အပ်သော ဒုတိယဘဝမှ စုတေခြင်းကို ယူရသောကြောင့် ပုန ဥပပတ္တိအရ ထို ဒုတိယဘဝမှ စုတေ၍ တတိယဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကို ယူရသည်၊ ဤသို့ ယူရသောကြောင့် ပုန ဥပပတ္တိဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ပုန ဥပပတ္တိတိ အာယတိ အနန္တရဘဝတော တတိယံ ဥပပတ္တိ (ပုန ဥပပတ္တိတိ ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိ)၊ ဤသို့ ကွင်းချပြအပ်သော ဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ၏ ဒဠိဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် “ပုန ဥပပတ္တိ ဟိ ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိ”ဟု ဋီကာ၌ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ကိ သဗ္ဗ တပ ဂရဟိသာမိတိ-ကား၊ ကေန ကာရဏေန-အာဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ [ကိ'ကို ဖွင့်သည်။] ဂရဟိသာမိ-ကဲ့ရဲ့ပါအံ့နည်း၊ ဟိ-မှန်၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဂရဟိတဗ္ဗမေဝ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော တပကိုသာ၊ ဂရဟာမ-ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ပသံသိတဗ္ဗ-ချီးမွမ်းထိုက်သော တပကို၊ ပသံသာမ-ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ (ဣမိနာ-ကိ သဗ္ဗ တပ ဂရဟိသာမိဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ "ဒသေတိ"၏ ကရိယာဝိသေသကို ထည့်သည်။) ဘဏ္ဍိက-ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုသော၊ မဟာရဇကော-ခဝါသည်ကြီးသည်၊ ဓောတဉ္စ-ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဓောတဉ္စ-မဖွတ်လျှော်အပ်သေးသော အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ (ကရောတိ)ဝိယ-ပြုသကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဓောတဉ္စ-ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်နှင့်တူသော ချီးမွမ်းထိုက်သောတပကိုလည်းကောင်း၊ အဓောတဉ္စ-မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော အဝတ်နှင့်တူသော ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော တပကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ နဂရောမ-မပြုပါကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။

၃၈၄။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တမတ္ထံ-ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) သန္ဓိ ကဿပ ဧကေ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ယံ တေ ဧကစ္စေတိ-ကား၊ ပဋ္ဌဝိမံ-သော၊ သီလံ-သီလကို၊ (သာဓုတိ ဝဒန္တိ-ဥ၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုငါးပါးသီလကို၊ လောကေ-လောက၌၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဝါ-က၊ နဿုတိ-မကောင်းဟူ၍၊ နဝဒတိ-မပြော၊ ပုန-ဖန်၊ ယံ တေ ဧကစ္စေတိ-ကား၊ ပဋ္ဌဝိမံ-သော၊ ဝေရံ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသော၏ရန်ကို၊

ကေန ၊ပေ၊ ဂရဟိသာမိ။ ။ဟုတ်မှန်စွာ မသီသူတို့သာ လောဘအတွက်ဖြစ်စေ, ဒေါသအတွက်ဖြစ်စေ အားလုံးကို ကဲ့ရဲ့တတ်ကြ၏၊ ငါသည် ဟုတ်မှန်စွာသိသောကြောင့် "ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်ကို ကဲ့ရဲ့၍ ချီးမွမ်းထိုက်သည်ကို ချီးမွမ်းသည်"ဟူလို။

နဿုတိ ၊ပေ၊ ကရောမ။ ။ခဝါသည်ကြီးသည် ဖွပ်အပ်ပြီးအဝတ်နှင့် မဖွပ်အပ်သေး အဝတ်ကို ရောရှုထုပ်သကဲ့သို့ ချီးမွမ်းထိုက်သောအကျင့်နှင့် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အကျင့်ကို တစ်ထုပ်တည်း မထုပ်ကြပါ-ဟူလို။

ပဋ္ဌဝိမံ သီလံ။ ။ငါးပါးသီလသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်သော စီးပွား, တမလွန်၌ဖြစ်သော စီးပွားကို ပြီးစေနိုင်သောကြောင့် အလေးဂရပြုထိုက်သော ဂရုမမူသီလဖြစ်ရကား မည်သူကမျှ မကောင်းဟု မပြော။

ဝေရံ ဝေရံ။ ။ပါဏာတိပါတစသော မကောင်းမှု ၅ မျိုးသည် ငါးပါးသီလ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူသဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, လောက၌ သတ္တဝါတို့မှာ ဘေးရန်ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဝေရ (ရန်)မည်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုဝေရ ၅ မျိုးကို မည်သူကမျှ အကောင်းဟု မပြောချေ။

(နေ သာဓုတိ ဝဒန္တိဋ္ဌ စပ်၊) တံ–ထိ ပါဏာတိပါတ အစရှိသောရန်ကို၊ ကောစိ–သည်၊ ဝါ–က၊ သာဓုတိ–ဟူ၍၊ နေ ဝဒတိ–မပြော၊ ပုန, ယံ တေ ဧကစ္ဆံတိ–ကား၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ–ငါးဒ္ဓါရဋ္ဌ၊ အသံဝရံ–မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ (သာဓုတိ ဝဒန္တိဋ္ဌ စပ်။) တေ–ထိ သမဏာ၊ ဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊ စက္ခုနာမ–မျက်စိမည်သည်ကို၊ နေ နိရန္ဓိတဗ္ဗံ–ကြည့်ခြင်းကိစ္စဋ္ဌ မတားမြစ်ထိုက်၊ စက္ခုနာ–မျက်စိဖြင့်၊ မနာပံ–မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–ကြည့်ထိုက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ'ကိရ–ပြောကြကုန်သတတ်၊ သောတာဒီသု–သောတဒ္ဓါရ အစရှိသည်တို့ဋ္ဌ၊ ဧသ (ဧသော)–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်းအစီရင်တည်း၊ ပုန, ယံ တေ ဧကစ္ဆံတိ–ကား၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ–ဋ္ဌ၊ သံဝရံ–စောင့်စည်းခြင်းကို၊ (နေ သာဓုတိ ဝဒန္တိ–ဋ္ဌစပ်)။

ဧဝံ–ဤသို့၊ ပရေသံ–တစ်ပါးသော သမဏာ၊ ဗြာဟ္မဏာတို့၏၊ ဝါဒေန–ဝါဒနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဝါဒဿ–၏၊ သမာနာသမာနတံ–တူသည်၏ အဖြစ် မတူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ [ပါဏာတိပါတစသော ၅ ပါးသီလသည် ကောင်း၏, ပါဏာတိပါတစသော ရန် ၅ ပါးသည် မကောင်းဟူသော ဝါဒဋ္ဌ တူကြ၏၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝယ် အသံဝရ သံဝရဋ္ဌ ပြောင်းပြန်ယူဆ၍ မတူကြ။] ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါဋ္ဌ၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဝါဒေန သဟ ပရေသံ ဝါဒဿ သမာနာသမာနတံ, ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) ယံ မယံတိအာဒိ' အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြာပိ–ထို ယံ မယံ အစရှိသော စကားရပ်ဋ္ဌလည်း၊ ပဋ္ဌသီလာဒိဝသေနေဝ–ပဋ္ဌသီလအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။ [ရှေးဋ္ဌ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာတို့၏ ဝါဒကိုမူတည်ခြင်း, ဤဋ္ဌ ဗုဒ္ဓဝါဒကို မူတည်ခြင်းသာထူးသည်၊]

သမနုယုဉ္ဇာပနကထာအဖွင့်

၃၀၅။ သမနုယုဉ္ဇန္တန္တိ–ကား၊ သမနုယုဉ္ဇန္တ–အယူကို စစ်ဆေးမေးမြန်းကြကုန်လော၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ မသနုယုဉ္ဇန အစရှိသော ၃ ပါးတို့တွင်၊ လဒ္ဓိ–အယူကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးသောပညာရှိသည်၊ [ဟပါဠိတော်ဋ္ဌ ဝိညူကိုင့်၍ "ပညာရှိ" ဟု ပေးသည်။] သမနုယုဉ္ဇတိနာမ–သမနုယုဉ္ဇတိမည်၏၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊

သမနုယုဉ္ဇန္ဟ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ယုဉ္ဇန်ဋ္ဌ အန်ဋ်သည် အန္တပစ္စည်းမဟုတ်, ပဋ္ဌမီ အတ္ထနောပုဒ်ဝိဘတ်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "သမနုယုဉ္ဇန္ဟ"ဟု ပဋ္ဌမီ အန္တ္ဟဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ထို ဝိဘတ်တို့လည်း အာဏတ္တိ (စေခိုင်း တိုက်တွန်းခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမနုယုဉ္ဇန်–စစ်ဆေး မေးမြန်းကြကုန်လော"ဟု ပေးရသည်။ [အနုပုဗ္ဗ ယုဇောတ်သည် အခြား

ပုစ္ဆန္တော–သည်၊ သမနုဂါဟတိနာမ–သမနုဂါဟတိ မည်၏၊ ဥဘယံ–ဥပမာ, ဥဒါ ဟရဏာ ၂ ပါးစုံကို၊ ပုစ္ဆန္တော–သည်၊ သမနုဘာသတိနာမ–သမနုဘာသတိမည်၏။

နေရာ၌ အားထုတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဥပမာ– "အနုယောဂဝတ္တံ နိသာမယ–မေးစီစစ်ခြင်း၌ ကျင့်ဝတ်ကို+ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုပါလော" (ပရိဝါရပါဠိတော်) စသည်ကဲ့သို့တည်း။

လဒ္ဓိ ပုစ္ဆန္တော။ ။အကုသိုလ် သံကိလေသတို့ကို ရဟန်းဂေါတမသည် အကြွင်းမဲ့ ပယ်၍ ကျင့်သလော, ပုရာဏကဿပစသော အခြား ဂိုဏ်းဆရာတို့သည် အကြွင်းမဲ့ပယ်၍ ကျင့်သလော၊ ဤပြဿနာ၌ သင်၏အယူကို ပြောစမ်းပါလော၊ ဤသို့ ပဋိညာ (ဌပနာ)အနက်ကို မေးသူ။ [လဒ္ဓိ' ပုစ္ဆန္တောတိ ကိ' သမဏော ဂေါတမော သံကိလေသဓမ္မေ အနဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတိ၊ ဥဒါဟု ပရေ ဂဏာစရိယာ ဧတ္တ တာဝ အတ္တနော လဒ္ဓိ' ဝဒေဟီတိ ပဋိညာတံ (ဝန်ခံအပ်ပြီးအနက်ကို) သိဒ္ဓန္တံ(ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော ပဓာန ဌပနာ အနက်ကို) ပုစ္ဆန္တော၊–ဋီကာသမ်။]

မုတ်ရွက်။ ။ဤအမေးမျိုးကို ဂိုဏ်းဆရာကိုဖြစ်စေ, ဂိုဏ်းဆရာဘက်က တစ်ယောက်ယောက်ကိုဖြစ်စေ, အခြားလူကို ဖြစ်စေ, ဘုရားရှင်ဘက်က တစ်ယောက်ယောက်ကိုဖြစ်စေ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ မေးနိုင်ပါသည်။

သမနုယုဇတိနာမ။ ။အနု+ယုဇဓာတ်ဖြင့် ဆိုရာ၌ အယူကိုမေးခြင်း, အကြောင်းကို မေးခြင်း ဥဘယကိုမေးခြင်း အမျိုးမျိုးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း "ဤနေရာ၌ အထင်ရှိ (ဓကဒေသ၊ ပစာရ)အားဖြင့် အယူကိုမေးခြင်းသာ ယူပါ"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "အနုယုဇတိနာမ"ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ။

ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော။ ။သူ၏အယူကို မေးသောအခါ "ရဟန်းဂေါတမသည်သာ သံကိလေသဓမ္မတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်၍ ကျင့်နိုင်၏"ဟု ဖြေဆိုလျှင် "ဤသို့ ရဟန်းဂေါတမသည်သာ ကျင့်နိုင်၏"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အကြောင်းအားဖြင့် (အကြောင်းပြု၍) သူတစ်ပါးကို မှတ်ယူစေပါလော"ဟု တိုက်တွန်းသော ပညာရှိသည် အကြောင်းကို မေးရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော သမနုဂါဟတိ နာမ"ဟု နာမသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။ [သမနုဂါဟတိ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ "အကြောင်းအားဖြင့် ဤအနက်ကို ကောင်းစွာ ယူစေပါလော"ဟု ဖြစ်၏၊ "အကြောင်းကို မေးသည်မည်၏"ဟူသော အနုက်မှာ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တောကိုကြည့်၍ ပေးအပ်သော အဓိပ္ပာယတ္ထသာ။]

ဋီကာသမ်။ ။ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တောတိ သမဏောဝ ဂေါတမော သံကိလေသဓမ္မေ အနဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတီတိ ဝုတ္တေ (ဖြေဆိုအပ်သော်) ကာရဏေနာပိ စတမတ္တံ ဂါဟယတိ ဟေတုံ ပုစ္ဆန္တော၊–ဤ၌ ဂါဟယသည် သမနုဂါဟတိမှ ဂါဟပင်တည်း။

ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော။ ။"ဥဘယံ"အရ ဆိုအပ်ပြီးသော "လဒ္ဓိနှင့် ကာရဏကို ယူရမည်"ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ မယူရပါ၊ "ပဋိညာ, ဥပမာ, ဟေတု, ဥဒါဟရဏ, နိဂမ"ဟူသော စါကျအစီတင်ပါးတွင် မူလပဋိညာ (ဌပနာ) စကား၏ ခိုင်လုံဘို့ရာအကြောင်း(ကာရဏ–

ဟေတု)သာ မက, ဥပမာကိုလည်းကောင်း ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ပြနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏၊ ထိုကြောင့် ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကို မေးခြင်းကို "ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော"ဟု ဆိုပါသည်။

ဋီကာ။ ။ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တောတိ ဣဒံနာမ ဧတ္ထ ကာရဏန္တိ ကာရဏံ ဝတ္ထာ ပဋိညာတေ အတ္ထေ သာဓိယမာနေ (ပဋိညာဉ်ပြုအပ်ပြီးသော မူလအနက်=မူလအယူကို ပြီးစေအပ်သော်) အန္မယတော ဗျတိရေကတောစ ကာရဏံ သမတ္ထေတုံ (ပြအပ်သော အကြောင်းကို အန္မယ ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်, ဗျတိရေက ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့် ပြီးစေခြင်း=ခိုင်းလုံစေခြင်းငှာ) သဒိသာသဒိသတောဒံ ဥပမောဒါဟရဏဒွယံ ပုစ္ဆန္တော၊– [ဤ၌ အန္မယကို သဒိသ, ဗျတိရေကကို အသဒိသဟု ဆိုသည်၊ သဒိသူပမာ, ဝိသဒိသူပမာနှင့် သဒ္ဒါကျမ်း ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့ သုတ်နှင့် လျော်သော သဒိသဥဒါဟရဏ်, သုတ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝိသဒိသ ဥဒါဟရဏ်ဟု ဆိုလိုသည်။]

တစ်နည်း။ ။"သမနုဘာသန"အရ ဋီကာတို့၌ "ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော"ဟူသော အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖွင့်ကြသေး၏၊ "ပဋိညာ, ဥပမာ, ဟေတု, ဥဒါဟရဏာ, နိဂမ, ဟူသော ဝါကျအစိတ်ငါးပါးတွင် သမနုယုဇနဖြင့် ပဋိညာဉ်ကို ပြ၍, သမနုဂါဟနဖြင့် အကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အကြောင်းကို ခိုင်လုံစေသော ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကိုလည်းကောင်း, ပြပြီးဖြစ်၍ မူလပဋိညာဉ်အနက်သည် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ပြီးစေအပ်ပြီး ဖြစ်ရကား သမနုဘာသနဖြင့် နိဂုံးကိုသာ ပြရသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဋီကာသစ်။ ။အပိစ ဟေတုပမောဒါဟရဏဝသေန တီလက္ခဏာ သမ္မတ္တိယာ (အကြောင်းကို မေးရာဝယ် ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ပါထည့်၍ ဖြေရမည်ဖြစ်သောကြောင့်, ဟေတု ဥပမာ ဥဒါဟရဏာအားဖြင့် လက္ခဏာ ၃ ပါး အပြည့်အစုံပါဝင်ရကား) ယထာ ပဋိညာတေ အတ္ထေသာဓိတေ(မူလ တည်ထားအပ်ပြီးသော ပဋိညာတအနက်ကို ခိုင်လုံစွာ ပြီးစေအပ်ပြီးသော်) သမ္မဒေဝ အနုပစ္ဆာ ဘာသန္တော နိဂမေန္တောပိ သမနုဘာသတိနာမ။

ဆက်ဦးအံ့။ ။"သံကို သမ္မဒေဝ+အနုကို အနုပစ္ဆာ (ကာရဏ ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်တို့၏ နောက်၌)"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ထိုသို့ နောက်ထပ်ပြောခြင်း"ဟူသည် နိဂုံးအုပ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် "နိဂမေန္တောပိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပိသဒ္ဒါကား (ဥပမာ ဥဒါဟရဏ်ကို မေးသော) ပဌမနည်းကို ပေါင်းသော သမ္မိဿနတည်း။ [ဝါကျအစိတ် ၅ ပါး ရှိပုံကို သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ (၁၄)ဂါထာကြည့်ပါ။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဋီကာတို့၌ "သမနုဘာသန"အရ နိဂုံးကို တစ်နည်းဖွင့်ကြသော်လည်း ပါဠိတော်၌ "သမနုယုဇန္တော–အယူကို ကောင်းစွာ မေးကြကုန်လော၊ သမနုဂါဟန္တော–အကြောင်းအားဖြင့် ထိုအယူကို ယူစေကြကုန်လော၊ ဝါ–အကြောင်းကို မေးကြကုန်လော"ဟု အာဏတ္တိအနက် ပေးရသကဲ့သို့, ထို့အတူ "သမနုဘာသန္တော–ကောင်းစွာနောက်ထပ် ပြောသောအားဖြင့် နိဂုံးအုပ်ကြလော"ဟူသော အာဏတ္တိအနက် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့ဖွင့်ပုံကို စဉ်းစားသင့်သည်။ [ဤ သမနုဘာသနကိုပင် ဗြဟ္မာလသုတ် အမရာဝိက္ခေပဒီဋ္ဌိ အခန်းဝယ် အဋ္ဌကထာ၌ တစ်မျိုးဖွင့်ခဲ့သေး၏၊ ထို့ကြောင့် "အရာအားလျော်စွာ သမနုဘာသနကို အမျိုးမျိုးအနက်ပေးနိုင်သည်"ဟု မှတ်ပါ။]

သတ္တာရာဝါ သတ္တာရံတိ–ကား၊ ကိ–အသို့နည်း၊ တေ–သင်၏၊ သတ္တာ–ဆရာသည်၊ တေဓမ္မေ–ထို အကုသိုလ်တရား၊တို့ကို၊ သဗ္ဗသော–ခပ်သိမ်း၊သော အခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တတိ–ကျင့်သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ (ဝတ္တတိ–လော၊) ဣတိ–ဤသို့၊ သတ္တာရာ–ဆရာနှင့်၊ သဒ္ဓိ–တကွ၊ သတ္တာရံ–ဆရာကို၊ ဥပသံဟရိတ္တာဝါ–ကပ်ဆောင်၍သော်လည်း ကောင်း၊ (ယှဉ်ပြိုင်၍ သော်လည်း၊ကောင်း၊) (သမနုယုဥ္ဇန်–ဌ်စပ်၊) ဒုတိယပဒေပိ–သံယေနဝါ သံယံ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဌ်လည်း၊ ဧသေဝ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော–တည်း။

ဣဒါနိ–ယခုအခါဌ်၊ တမတ္ထံ–ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ယောဧတ္တာ–အကုသလစသော ပုဒ်တို့နှင့်ယှဉ်စေ၍၊ ဒသေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယေ ဣမေသံ ဘဝတံတိအာဒီ–အစရှိသောစကား၊ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို ယေ ဣမေသံ ဘဝတံအစရှိသောစကား၊ရပ်ဌ်၊ အကုသလာ အကုသလသခ်ါတာ တိ–ကား၊ အကုသလာစေဝ–အကုသိုလ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာတိ–အကုသိုလ်တို့ဟူ၍၊ သခ်ါတာစ–ကောင်း၊စွာဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥတာ–သိအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ကောဌာသံ–အဖို့အစုကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ထပိတာ–ထား၊အပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ယေဓမ္မာ–ဌ်စပ်။) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ သဗ္ဗပဒေသု–အလုံး၊စုံသော သာဝဇ္ဇာသာဝဇ္ဇသခ်ါတာ

သတ္တာရာဝါ သတ္တာရံ။ ။သတ္တာရာ၏ စပ်ပုဒ်ကို သဒ္ဒါ်ဟုလည်း၊ကောင်း, သတ္တာရံ၏ စပ်ပုဒ်ကို ဥပသံဟရိတ္တာဟုလည်း၊ကောင်း ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ သံယေန ဝါ သံယံဟူသော နောက်ဝါကျဌ်လည်း ဤသို့ ထည့်ရသည်၊ ဆိုလိုရင်း၊မှာ–ဆရာချင်း နှိုင်း၊ယှဉ်၍ဖြစ်စေ, သာဝကသံဃာချင်း နှိုင်း၊ယှဉ်၍ဖြစ်စေ, ပညာရှိတို့က အယူကိုမေး၊ကြပါ, အကြောင်း၊ကိုလည်း မေး၊ကြပါ, ဥပမာနှင့် ဥဒါဟရဏ် ၂ မျိုး၊စုံကိုလည်း မေး၊ကြပါ–ဟူလို၊ ကိ တေ စသည်ကား နှိုင်း၊ယှဉ်ပုံ အခြင်း၊အရာကိုပြသော စကား၊တည်း။

တမတ္ထံ ယောဧတ္တာ။ ။တံ ပဟာတဗ္ဗမ္မာနံ အနဝသေသံ ပဟာယ (ပယ်၍) ဝတ္တနသခ်ါတဿ သမာဒါတဗ္ဗမ္မာနံ အနဝသေသံ သမာဒါယ ဝတ္တနသခ်ါတဿ အတ္ထံ၊ ယောဧတ္တာတိ အကုသလာဒိ ပဒေဟိ (ပါဠိတော်ဌ် တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော အကုသလစသော ပုဒ်တို့နှင့်) ယောဧတ္တာ၊–ဋီကာ။

အကုသလာ အကုသလသခ်ါတာ။ ။အကုသလာဖြင့် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုယူ၍၊ အကုသလသခ်ါတာဖြင့် အကုသိုလ်နှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ်ဘက်သား၊ဖြစ်သော ကိုယ်မှုနှုတ်မှုကို ယူစေလိုဟန်တူ၏။ ["အကုသလာတိစသခ်ါတာ ဥတာ"ဟူသော ဤနည်း၊ဌ် "သခ်ါတ"ဟူသည် ဥတာ–အသိအမှတ်ပြုအပ်တည်း။]

တစ်နည်း။ ။ကောဌာသံဝါ ကတွာ ထပိတာ–ဟူသော ဒုတိယနည်း၊ဌ် သခ်ါတသဒ္ဒါသည် ကောဌာသ အနက်ဟောတည်း၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ ဟု အစုခွဲလိုက်သော အခါ အကုသိုလ်အစု၌ထား၊အပ်သော တရား၊အစုများ–ဟူလို။

အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဧသ(ဧသော)–ဤအစီအရင်သည်၊ နယော–တည်း။ အပိစ–ဗိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား။ ဧတ္ထ–ဤအလုံးစုံသော ပုဒ်တို့တွင်၊ သာဝဇ္ဇာ တိ–ကား။ သဒေါသာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ နှ အလမရိယာတိ–ကား၊ နိဒ္ဒေါသဗ္ဗေန–အပြစ်မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (အရိယာ ပုဒ်၏အနက်ကိုပြသည်။) အရိယာ–အပြစ်မရှိသောတရားတို့သည်၊ ဘဝိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ နာလံ–မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ အသမတ္ထာ–မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ (အသမတ္ထာ ဖြင့် နာလံ၏အနက်ကို ပြသည်၊ ယေဓမ္မာ–ဌ်စပ်)။

၃၈၆–၃၉၂။ ယံ ဝိညူ သမနုယုဉ္ဇန္တာတိ–ကား။ ယေန–အကြင်အဝဲကြောင်းကြောင့်၊ [ယံ၏အဖွင့်တည်း။ ကာရဏအနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်ဟု ပြသည်။] ဝိညူ–ပညာရှိတို့သည်၊ အမှေစ–ငါတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညေစ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆန္တာ–မေးကုန်လသော်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ–ဤပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ–ရှိ၏၊ ဧတံ ကာရဏံ–ဤအကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ ["ဌာနံ ခေါ ပနေတံ" ဟု ပါဠိတော်၌ "ဧတံ"ရှိသောကြောင့် "ဧတံ ဌာနံ ဧတံ ကာရဏံ"ဟု ရှိရမည်။] ယံဝါပန၊ပေ၊ဂဏာစရိယာတိ–ကား။ ပရေ–မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဘောန္တော–အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဏာစရိယာပန–ဂိုဏ်းဆရာတို့သည်ကား။ ယံဝါ တံဝါ–ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြားသော၊ အပ္ပမတ္တကံ–အနည်းငယ်သော အကုသိုလ်ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝတ္တန္တိ–ကျင့်ကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော–နက်။

ဋီကာ။ ။အကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန (မောဟကြောင့် ဖြစ်သည့်အတွက်) အကုသလာ စေဝ တတောယေဝ အကုလာတိစ သမ်ဓိ ဂတာတိ သခ်ါတာ၊ တတ္ထ ပုရိမပဒေန (အကုသလာ ဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့်) ဧကန္တာကုသလေ ဝဒတိ၊ ဒုတိယပဒေန (အကုသလသခ်ါတာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်၊) တံသဟဂတေ (ထိုနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော) တံပက္ခိယေစ (ထိုအဖို့၌ ပါဝင်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း) ဝဒတိ၊ တေနာဟ ကောဋ္ဌာသံ ဝါ ကတ္တာ ထပိတာတိ အကုသလပက္ခိယဘာဝေန ဝဝတ္ထပိတာတိ အတ္ထော။

သာဝဇ္ဇာ။ ။"သ+အဝဇ္ဇ"ဟု ခွဲ၊ ဝဇ္ဇသဒ္ဒါသည် အပြစ်အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့၊ တဗ္ဗော အနက်၌ဖြစ်သော အ သဒ္ဒါနှင့်တကွ အဝဇ္ဇ သဒ္ဒါလည်း အပြစ်ကိုပင် ဟောဏ၏၊ "သဟ+အဝဇ္ဇေန ယေ ဝတ္တန္တိတိ သာဝဇ္ဇာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသောအခါ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ်ရဏ၏၊ ထို့ကြောင့် "သဒေါသာ"ဟု ဖွင့်သည်။

ယံဝါ ပန။ ။ယံဝါသည် ယံကိုဆိုနှင့် အနက်တူသော နိပါတ်တည်း၊ မချီးမွမ်းခြင်းကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ယံဝါ တံဝါ အပ္ပမတ္တကံ (ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အနည်းငယ်သောအကုသိုလ်) ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ [ယံဝါ ပနာတိ အသမ္ဘာဝနာ ဝစန မေတံ၊ ယံ ဝါ ပန ကိဉ္စိတိ အတ္ထော။]

အမှေ၀ တတ္ထယေဘုယျေန ပသံသေယျုံတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ သတ္ထာရာ–ဆရာနှင့်၊ (သဒ္ဓါ) သတ္ထာရံ–ဆရာကို၊ (ဥပသံဟရိတ္တာ–ကပ်ဆောင်၍၊ ၀ါ–နှိုင်းယှဉ်၍၊) သမနုယုဇ္ဇနေ၀ိ–အယူကို မေးမြန်းရာ၌လည်း၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ သံယေန–နှင့်၊ (သဒ္ဓါ) သံဃံ–ကို၊ (ဥပသံဟရိတ္တာ)၊ သမနုယုဇ္ဇနေ၀ိ–၌လည်း၊ (အာဟ–ပြီ၊) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (အာဟ–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) သံဃပသံသာယ၀ိ–သံဃာကိုချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သတ္ထုယေ၀–ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားကိုပင်၊ ပသံသာသိဒ္ဓိတော–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ (အာဟ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ–မှန်၊ ပသီဒမာနာ၀ိ–ကြည်ညိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ–ဘုရားရှင်၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သံယေ–၌လည်းကောင်း၊ သံဃသမ္မတ္တိယာ–သံဃာ၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေစ–၌လည်းကောင်း၊ ပသီဒန္တိ–ကြည်ညိုကြကုန်၏။

တထာဟိ–ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ့၊ ဘဂ၀တော–၏၊ သရီရသမ္မတ္တိ–ကိုယ်ခန္ဓာတော်၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ၀ါ–ရုပ်သဏ္ဌာန်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ၀ါ–ဖုံးမြင်ရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ၀ါ–ဖုံးမြင်ရခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊

အမှေ၀ ၊ပေ၊ တသ္မာ။ ။ဆရာချင်း ယှဉ်ပြိုင်ရာ၌ "အမှေ၀ တတ္ထ ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံ" ဟု မိန့်တော်မူထိုက်ပါ၏၊ သံဃာချင်း ယှဉ်ပြိုင်ရာ၌ကား "မမ သံဃံ၀ တတ္ထ ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံ" ဟု မိန့်တော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "အမှေ၀ တတ္ထ ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံ" ဟု မိန့်တော်မူပါသနည်း–ဟူလို။

သံဃ ပသံသာယ၀ိ ၊ပေ၊ သိဒ္ဓိတော။ ။သံဃာချင်း ယှဉ်ရာ၀ယ် ဘုရားရှင်၏ သံဃာတော်များက အကျင့်သာနေသည်အတွက် ချီးမွမ်းသောအခါ ဆရာဖြစ်သော ဘုရားရှင်ကို အထူးမချီးမွမ်းသော်လည်း ချီးမွမ်းခြင်းကိစ္စ ပြီးစီး၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–သံဃာတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ သြ၀ါဒကြောင့်ဖြစ်ရကား ဘုရားရှင်သာလျှင် သံဃသမ္မတ္တိ၏ အမှန် အစ (ပဌမ)ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ပသီဒမာနာ၀ိ ဟိ။ ။ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ "ပသီဒမာနာ၀ိ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ သံဃာတော်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၏ အစသည် ကြည်ညိုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပသီဒမာနာ၀ိ"ဟု အစချီသည်၊ "ကြည်ညိုခြင်းကြောင့် ချီးမွမ်းသည်"ဟူလို၊ မာနာ၀ိ၌ ပိဖြင့် အ၀သီဒမာနာကို ပေါင်းပါ (ဆည်းပါ)၊ "မကြည်ညိုသူတို့လည်း ဆရာ၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သံဃာ၌ မကြည်ညိုကြ, သံဃာ၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဆရာ၌ မကြည်ညိုကြ"ဟူလို။

သရီရသမ္မတ္တိ။ ။သရီရသမ္မတ္တိတို ရူပသမ္မတ္တိ၊ ရူ၀ကာယ ပါရိပူရိတို အတ္ထော–ဋီကာ၊ ဋီကာသစ်၌ "သရီရ နိဗ္ဗတ္တိတို"ဟု ရှိ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိသဒ္ဒါက သမ္မတ္တိအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် မကောင်းပါ။] ဆက်ဦးအုံ့–လောကမှ ရူပပွမာဏ, ဃောသပွမာဏ, လူခပွမာဏ, ဓမ္မပွမာဏ (ကြည်ညိုရာ၌ ရုပ်အဆင်းကို ပဓာနပြုသူ, နာမည်ကျော်ခြင်းကို ပဓာနပြုသူ, ခြိုးခြိုးခြံခြံနေခြင်းကို ပဓာနပြုသူ, အကျင့်တရားကိုသာ ပဓာနပြုသူ)ဟု ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးရှိ၏၊

ဓမ္မဒေသနံ–တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္တာဝါ–နာရ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္တာရော–ချီးမွမ်းပြောဆိုသူတို့သည်၊ ဘဝန္တိ–ရှိကုန်၏၊ (ကိုး–သို့၊ ဝတ္တာရော၊ ဘဝန္တိ–နည်း၊) ဘော–အမောင်တို့၊ ယေ–အကြင် သာဝကတို့သည်၊ ဧဝရူပဿ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သတ္ထု–ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကာဝစရာ–အနီးဌာ လှည့်လည်ကြရကုန်၏၊ (တေသံ)သာဝကာနံ–တို့၏၊ လာဘာ–သိလစသော လာဘ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)ဝတ–ဖြစ်နိုင်ပေကုန်စွတကား၊ ဣတိ (ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ–နှ၏၊) ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ–ကြောင့်၊ သံယေ–၌၊ ပသီဒန္တိ–နှ၏။

ပန–ကား၊ [ဗုဒ္ဓသမ္မတ္တိယာ သံယေ ပသီဒန္တိ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး, သံဃသမ္မတ္တိယာ ဗုဒ္ဓေ ပသီဒန္တိ၏ အကျယ်ကား၊] ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ အာစာရဂေါစရံ–အကျင့်, ကျက်စားရာကိုလည်းကောင်း၊ အဘိက္ကမပဋိက္ကမာဒီနိစ–ရှေ့သို့သွားခြင်း, နောက်သို့ပြန်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီသွာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ၊ (ကိ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ–နည်း၊) ဘော, ဝတ–စင်စစ်၊ သန္တိကာဝစရာနံ–အနီးဌာ လှည့်လည်ကြကုန်သော၊ သာဝကာနံ–သာဝကတို့၏သော်မှလည်း၊ အယံ ဥပသမဂုဏော–ဤငြိမ်သက်ခြင်းဂုဏ်သည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်တုံသေး၏၊) သတ္ထု–ဆရာ၏၊ (ဥပသမဂုဏော–သည်၊) ကိဝရူပေါ–အဘယ်မျှသဘောရှိသည်၊ ဘဝိ သတိ–ဖြစ်ပေလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ (ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ)၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သံဃသမ္မတ္တိယာ–ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေ–ဌာ၊ ပသီဒန္တိ–နှ၏၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ သတ္ထု–ကို၊ ယာ ပသံသာ–အကြင်ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ–ထို သည်၊ သံဃဿ–ကို၊ ပသံသာ–ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သံဃဿ–ကို၊ ယာ ပသံသာ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ–ထို သံဃာကို ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ သတ္ထု–ကို၊ ပသံသာ–ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ သံဃပသံသာယပိ–သံဃာကို ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သတ္ထုယေဝ–ကိုသာ၊ ပသံသာသိဒ္ဓိတော–ကြောင့်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပသံသာယ သိဒ္ဓိတော"ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်။] ဘဂဝါ–သည်၊ ဒ္ဝိသုပိ–၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နယေသု–နည်းတို့၌၊ (သတ္ထာရာ ဝါ သတ္ထာရံ သမနုယုဉ္ဇန

ထိုတွင် သရီရသမ္မတ္တိဖြင့် ရူပပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကြည်ညိုဖွယ်ကိုပြ၏၊ ဓမ္မံသုတ္တာဖြင့် ယောသ–ဓမ္မပွမာဏပုဂ္ဂိုလ် ၂ ယောက်၏ ကြည်ညိုဖွယ်ကိုပြသည်။

ဒီသွာ ၊ဝေ၊ ဝတ္တာရော။ ။အကျင့် ကျက်စားရာဌာန စသည်ကိုမြင်၍ ကြည်ညိုကြသောကြောင့် "ဝတ္တာရော"အရ ခမ္မပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏။ [ပုန ဘဝန္တိ ဝတ္တာရောတိ ဓမ္မပွမာဏ ဝသေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ–ဦးကာ။ ဦးကာ၌ အစကပင် လူခပွမာဏကို မပြခဲ့သောကြောင့် လူခပွမာဏကို မဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ အာစာရဂေါစရံစသော စကားဖြင့် လူခပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကြည်ညိုဖွယ်ကိုလည်း ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။]

သတ္တာရံ သမနုယုဇ္ဇနနည်း, သံဃေနဝါ သံဃံ သမနုယုဇ္ဇနနည်းတို့၌) အမှေဝ ၊ပေ၊ ပသံသေယျုံတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

ပန–ဆက်၊ သမဏော ၊ပေ၊ ဂဏာစရိယာတို့ အာဒီသု–အစရှိကုန်သော၊ ဇော်ဌ ဝိ–ဤပါဠိတို့၌လည်း၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ အဓိပ္ပာယော–မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း၊ ["အာဒီသုပိ ပဒေသု"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ "ပဒေသု" ပါခြင်းသည် မကောင်း။] ဟိ–ချဲ့၊ သမ္မတ္တ သမာဒါန သေတုယာတဝသေန–သမ္မတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိ, သေတုယာတဝိရတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိသော–နှင့်သော၊ ဝိရတိယော–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တာသု–ထို ၃ ပါးသော ဝိရတိတို့တွင်၊ သမ္မတ္တ သမာဒါန ဝိရတိမတ္တမေဝ–သမ္မတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိမျှသည်သာ၊ အညေသံ–ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏၊ (သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ ပန–ကား၊ (တစ်နည်း) ဗျတိရိတ်ကား၊ သေတုယာတဝိရတိ–သည်၊ သဗ္ဗေန–အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံအကုန်အစင်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပန–ကား၊ ပဋ္ဌသု–နှင်သော၊ တဒဂ်ိ၊ပေ၊ပဋ္ဌာနေသု–တဒဂ်ိပဋ္ဌာန်, ဝိကွမ္ဘနပဋ္ဌာန်, သမုစ္ဆေဒပဋ္ဌာန်, ပဋိပဿဒ္ဓိပဋ္ဌာန်, နိဿရဏပဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ အဌသမာပတ္တိဝသေနစေဝ–ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝိကွမ္ဘနပဋ္ဌာန်ကိုပြသည်၊) ဝိပဿနာမတ္တဝသေနစ–ဝိပဿနာမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်

သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ။သေတုယာတဝိရတိဟူသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဌပါသော ဝိရတိတည်း။ ထို့ကြောင့် အခြားသော ဂဏာစရိယတို့မှာ "သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ"ဟု ဆိုသည်၊ "သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ–အချင်းခပ်သိမ်း"ဟု အလွယ်ပေးကြ၏၊ သဗ္ဗေနဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဌပါဝင်သော သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ ၃ ပါးကို ပြ၏၊ သဗ္ဗံဖြင့်ကား "ထို ၃ ပါးလုံးမရှိ"ဟု ပြသည်၊ "သဗ္ဗံ–အလုံးစုံ"ဟု ကြိယာဝိသေသနပေးပါ၊ နောက်ဌလည်း ဤနည်းမှီးပါ။

ဝိပဿနာမတ္တဝသေန။ ။[အနိစ္စတိဝါ ဒုက္ခတိဝါ ဝိဝိဓဒဿနမတ္တဝသေန (အထူးထူး အပြားပြား ရှုခြင်းမျှ၏အစွမ်းဖြင့်)၊ နာ ပန နာမရူပဝဝတ္ထာပန ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာဏ ပုဗ္ဗက် လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ သခ်ါရာနံ သမ္မသနဝသေန၊–ဦးကား။] သာသနာပ တိတ္ထိများဖြစ်သော ကြောင့် အတ္တစွဲလမ်းရကား အနတ္တဟု မရှုနိုင်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခဟုသာ ရှုနိုင်၏၊ ထို အနိစ္စ ဒုက္ခဟု ရှုရာ၌ လည်း "ဤကား နာမ်, ဤကားရူပ်"ဟု နာမ်ရူပ်ကို ပိုင်းခြားနိုင်သော နာမရူပဝဝတ္ထာပနဉာဏ်, နာမ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်း ရူပ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူနိုင်သော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်တို့ အခြေခံမပါချေ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိပဿနာမတ္တ"ဟု သာမည အနက်ဟော မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။နာမရူပဝဝတ္ထာပနဉာဏ် စသည်မပါသော, အနတ္တလက္ခဏာလည်း မပါသော ဝိပဿနာကို "ဝိပဿနာမတ္တ"ဟု အဋ္ဌကထာ, ဦးကာတို့ မိန့်ကြပြီ၊ ထိုအမိန့်ကို သတိပြုမိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုခေတ်၌ ဂေါင်းမွန်သပ်ယပ်စွာ သာယာဖွယ်ကောင်းသော

လည်းကောင်း၊ (တဒင်္ဂပဟာန်ကိုပြသည်၊) တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနမတ္တမေဝ–တဒင်္ဂပ္ပ ဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်မျှသည်သာ၊ အညေသံ–အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ၊ ဣတရာနိ–တဒင်္ဂပ္ပဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာန်တို့မှတစ်ပါးကုန် သော၊ တီဏိ–နှစ်သော၊ ပဟာနာနိ–တို့သည်၊ (သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာန်, ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာန်, နိဿရဏပ္ပဟာန်တို့သည်၊) သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ သီလသံဝ ရော–သီလသံဝရ လည်းကောင်း၊ ဓန္ဓိသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဉာဏသံဝရော– လည်းကောင်း၊ သတိသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဝီရိယသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဌ–ကုန်သော၊ သံဝရာ–သံဝရတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) တေသု–ထိုငါးပါး သောသံဝရတို့တွင်၊ ပဌသီလမတ္တမေဝ–၅ ပါးသီလမျှသည်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ အဓိဝါသနခန္တိမတ္တမေဝစ–အဓိဝါသနခန္တီမျှသည်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ အညေ သံ–အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏(သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ၊ သေသံ–ပဌသီလ, အဓိ ဝါသန ခန္တီတို့မှကြွင်းသော သံဝရသည်၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။

ပန–ကား၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော–ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့သည်၊ ဣမေပဌ–ဤ ငါးပါးတို့တည်း၊ တေသု–ထို ၅ ပါးသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့တွင်၊ ပဌသီလ မတ္တမေဝ–၅ ပါးသီလမျှသည်သာ၊ [ပဌမပါရာဇိက စသည်၌ အကျုံးဝင်သော ၅ ပါးသီလမျှသည်သာ။] အညေသံ–အခြားသော ဂိုဏ်းဆရာတို့၏(သန္တာန်၌)၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ–သည်၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသို့

ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မပါဘဲ သုံးစွဲကာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလလည်း မစင်ကြယ်သော, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကိုမူ ဂရုကို မစိုက်သော, နာမ်ရုပ်ကိုလည်း မခွဲခြားနိုင်သော, နာမ်ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းနားမလည်သော "အနတ္တ, အနတ္တ"ဟု ပါးစပ်က ရွတ်နေသော်လည်း အတ္တ–အနတ္တကို ခွဲခြားသိဖို့အရေးမှာ သာ၍ဝေးသော, မိမိ၏ ဝိပဿနာ အတွက် ဝိပဿနာမတ္တ ဟုတ်–မဟုတ်ကို စစ်တမ်းထုတ်ပါလေ။

ပဌသံဝရာ။ ။[ဋီကာသစ်၌ "လောကိယ ပဌသီလတော အညော"ဟု ဆို၏၊ မိမိကား ၅ ပါးသီလကို ချန်သင့်မည် မထင်။] ၅ ပါးသီလနှင့်တကွ ပါတိမောက္ခ–ပစ္စယသန္နိဿိတ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသည် သီလသံဝရ (စောင့်စည်းကြောင်း သီလ)မည်၏၊ အအေး, အပူကို သည်း ခံခြင်းမှစ၍ အရာရာ၌ အနာခံခြင်းဟူသော အဓိဝါသနခန္တီသည် ခန္တီသံဝရမည်၏၊ မဂ်ဉာဏ် သည် ဉာဏသံဝရမည်၏၊ ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿစသည် မဖြစ်အောင် စောင့် စည်းခြင်းသည် ဣန္ဒြိယသံဝရမည်၏၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄ ပါးသည် ဝီရိယသံဝရမည်၏။

ပဌမေါပနိမေ။ ။[ဤနောက်၌ "ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ"ဟုလည်းကောင်း, "ဥပေါသထ ဒ္ဒေသာ"ဟုလည်းကောင်း ပါ၌ ၂ ထွေရှိ၏။] ဤဥဒ္ဒေသငါးပါးသည် သီလသံဝရ၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော်၌ သီလ၏ မျှားသည်၏ အဖြစ်ကိုပြု၍, ထိုသီလ၏ တစ်စိတ် တချို့၌သာ သာသနာပဋိဂ္ဂိုလ်တို့, တည်နိုင်ကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ ပါတိမောက္ခသီလကို ထပ်၍ ယူပြန်သည်။

လျှင်၊ အကုသလပွဟာနေစ–အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်းခံ့လည်းကောင်း၊ ကုသလ သမာဒါနေစ–ကုသိုလ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းခံ့လည်းကောင်း၊ တီသု–ကုန်သော၊ ဝိရတီသု–တို့ခံ့လည်းကောင်း၊ ပဠွသု–နှမ်းသော၊ ပဟာနေသု–ပဟာန်တို့ခံ့လည်း ကောင်း၊ ပဠွသု–နှမ်းသော၊ သံဝရေသု–တို့ခံ့လည်းကောင်း၊ ပဠွသု–နှမ်းသော၊ ဥဒ္ဓေသေ သု–ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့ခံ့လည်းကောင်း၊ အဟံ စေဝ–ငါဘုရားသည်လည်း ကောင်း၊ မယံ–ငါဘုရား၏၊ သာဝကသံဃောစ–သည်လည်းကောင်း၊ လောကေ–ခံ့၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏။ (ထိုတရားတို့ခံ့ တည်သောအားဖြင့် ထင်ရှားသည်–ဟူလို။) ဟိ–မှန်၊ မယာ–ငါဘုရားနှင့်၊ သဒိသော–တူသော၊ သတ္ထာနာမ–ဆရာ မည်သည်လည်းကောင်း၊ မယံ–ငါဘုရား၏၊ သာဝကသံဃေန–နှင့်၊ သဒိသော–သော၊ သံဃောနာမ–သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သီဟနာဒံ–မြတ်သော အသံတော်ကို၊ ဝါ–မရွံ့မကြောက်, ခြင်္သေ့ဟောက်သို့, ရဲရဲ တောက် အသံတော်ကို၊ နဒတိ–မိန့်မြွက်တော်မူ၏။

သီဟနာဒံ။ ။ဋီကာသစ်ခ် "သေဋ္ဌနာဒံ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ "သီဟသဒ္ဒုလနာဂါဒျာ–ပုမေ သေဋ္ဌတ္ထဂေါစရာ"နှင့်အညီ, သီဟသဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "အဘီတနာဒံ"ဟု ဒုတိယဖွင့်၏၊ သေဋ္ဌနာဒံကိုပင် ထပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့သော ကြောင့် မြတ်သည်"ဟူလို။

. အဝေါ။ ။"သီဟနာဒသဒိသံ နာဒံ"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်၏၊ ခြင်္သေ့၏ ဟောက်သံသည် ရွံ့ကြောက်ဟန် မပါသကဲ့သို့, "မရွံ့ကြောက်သူ၏ အသံ"ဟူလို၊ "သီဟနာဒေါဝိယာတိ သီဟ နာဒေါ"ဟုပြု၊ "ကေနစိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ နာဒံတိ အတ္ထော"ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "အကုသိုလ် ပယ်ရာခ်ခ်လည်းကောင်း, ကုသိုလ်ကို ဆောက်တည်ရာခ်ခ်လည်းကောင်း ငါဘုရားနှင့် ငါဘုရား၏ သံဃာသာလျှင် ချီးမွမ်းထိုက်သည်ဟူသော ဘုရားရှင်၏ စကားသံကို မည်သူတစ်ယောက်မျှ ဆန့်ကျင်ဘက် မပြန်လည်စေနိုင်သော ("ဝိရတိ ၃ ပါးသည် ဘုရားရှင်ခ်သာ ရှိ၏, အခြားဂိုဏ်း ဆရာတို့ခ်ခ် သေတုယာတဝိရတိ လုံးလုံးမရှိ" စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သည်ကို "အခြားသူ တို့မှာလည်း ရှိ၏"ဟု ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မတွန်းလှန်နိုင်သော) အသံ"ဟူလို။

အရိယအဋ္ဌကိကမဂ်

၃၉၃။ ။ဧဝံ–သို့၊ သီဟနာဒံ–မြတ်သော အသံတော်ကို၊ နဒိတ္ဝာ–မိန့်မြွက်တော်မူပြီး၍၊ တဿသီဟနာဒဿ–၏၊ အဝိပရိတဘာဝါဝဗောဓနတ္ထံ–မဖောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါတိ အာဒိမာဟ၊

အဝိပရိတဘာဝါဝဗောဓနတ္ထံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "ဆရာချင်း ယှဉ်ရာခ်ခ်လည်း ကောင်း, သာဝကသံဃာချင်း ယှဉ်ရာခ်ခ်လည်းကောင်း ငါတို့ကိုသာ ချီးမွမ်းကုန်ရာ၏"ဟု မိန့် တော်မူပြီ.သောအခါ "အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ, အတ္ထိ ပဋိပဒါ"ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့ မိန့်တော် မူခြင်းသည် မိမိဝါဒ၏ အဝိပရိတ (မမှားကြောင်း)ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ထိုမမှားကြောင်း

တတ္ထ-ထိ အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မဂ္ဂေါတိ-ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပဋိပဒါတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ-မဂ်၏ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သောအကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ကာလဝါဒီတိအာဒိနိ-ကာလဝါဒီအစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဗြဟ္မဇာလေ-သုတ်၌၊ ဝဏ္ဏိတာနိ-ဖွင့်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဒုဝိဓံ-သော၊ တံမဂ္ဂဉ္စ-ထိုမဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံပဋိပဒဉ္စ-ထိုအကျင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အယမေဝ အရိယောတိ အာဒိမာဟ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ, အတ္ထိ ပဋိပဒါ အစရှိသော ဤစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ အစေလော-အစေလကဿပသည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ မယှံယေဝ-ငါ၏သာ၊ မဂ္ဂေါစ-မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါစ-အကျင့်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ၊ အညေသံ-အခြားဂိုဏ်းဆရာတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ (မဂ္ဂေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အသ-ထို ရဟန်းဂေါတမအား၊ အဟံ-ငါသည်၊ အမှာကံပိ-ငါတို့၏လည်း၊ မဂ္ဂံ-မဂ်ကို၊ ကထေမိ-ပြောရတော့အုံ၊ ဣတိ၊ (စိန္တေသိ)၊ တတော-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အစေလကပဋိပဒံ-အစေလက၏ အကျင့်ကို၊ ကထေသိ-ပြောပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ ဝုတ္တေ ၊ပေ၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ကို ဤအကျင့်က ပြန့်ပြောခြင်းမှာလည်း ထိုကျင့်သူမှာ သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီစသော ဂုဏ်တော်ကို သိရမြင်ရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "အတ္ထိ ကဿပ မဂ္ဂေါ ၊ပေ၊ ဝိနယဝါဒီတိ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အယမေဝ။ ။ဧဝ မေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧတံ-ဤမဂ္ဂ, ပဋိပဒါ ၂ ပါးကို၊ ယထာဘူတံ-စွာ၊ သမ္မပညာယ-မဖောက်မပြန်သော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမှတ်ထိုက်၏၊-တိကဂုတ္တိရ် တတိယပ်, ယောဓာဇီဝဝဂ် ယောဓာဇီဝသုတ် ပါဠိတော်၌ မဂ်နှင့် ပဋိပဒါ ၂ ပါးကို တပေါင်းတည်း ဟောတော်မူသကဲ့သို့, ဤ၌လည်း ထို ၂ ပါးကို တပေါင်းတည်း ဟောတော်မူလျှင် ရှိပါစေတော့၊ အဘယ်ကြောင့် "အယမေဝ"ဟု ဧဝကို ထည့်တော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဗြေကား။ ။"မဂ္ဂသည် ဤတစ်မျိုးသာရှိ၏, အများမရှိ"ဟု မဂ်အများရှိခြင်းကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း, ဤတစ်ပါးသည်ပင် အရိယာအများနှင့် ဆက်ဆံကြောင်းကိုပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း, (တစ်ပါးဆိုလျှင် ဆိုရလောက်အောင်) သာသနာတော်၌ ထင်ရှားကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း "အယမေဝ"ဟု ဧဝသဒ္ဒါကို ထည့်၍မိန့်တော်မူပါသည်။ ["အယမေဝါ"တိ သာဝကရဏဝစနံ မဂ္ဂသ ပုထုဘာဝပဋိက္ခေပတ္ထံ, သဗ္ဗအရိယ သာဓာရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ, သာသနေ ပါကဋဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စ။]

တပေါပဏ္ဍမကထာ

၃၉၄။ တတ္ထ–ထိ ၈ဝ် ဝုတ္တောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ တပေါပဏ္ဍမာတိ–ကား၊ တပါရမ္ဘာ–အားထုတ်အပ်သော အကျင့်တို့ကို၊ တပေါကမ္မာနိ–ပြုလုပ်အပ်သော အကျင့်တို့ကို၊ (သာမညသစ်္စာတာ စသည်၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ သာမညသစ်္စာတာတိ–ကား၊ သမဏာကမ္မသစ်္စာတာ–ရဟန်းတို့၏ အလုပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဗြဟ္မညသစ်္စာတာတိ–ကား၊ ဗြာဟ္မဏာကမ္မသစ်္စာတာ–ပုဏ္ဏားတို့၏အလုပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ["သမဏာဿ+ကမ္မံ သာမညံ"ဟုပြု၊ ဗြဟ္မညံ၌လည်းနည်းတူ၊] အစေလကောတိ–ကား၊ နိစ္စောလော–အဝတ်မရှိသူသည်၊ နဂ္ဂေါ–အချိုးနိုးနေသူသည်၊ (မုတ္တာစာရော–စသည်၌ စပ်။) မုတ္တာစာရောတိ–ကား၊ ဝိသဋ္ဌာစာရော–စွန့်လွှတ်အပ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ ဥစ္စာရကမ္မာဒီသု–ကျင့်ကြီးစွန့်မှု အစရှိသည်တို့၌၊ လောကိယကုလပုတ္တာစာရေန–လောက၌ဖြစ်သော အမျိုးကောင်းသားတို့၏ အကျင့်မှ၊ ဝိရဟိတော–ကင်းသည်၊ [ဤအဖွင့်ကား အဋ္ဌကထာဆရာ၏ သဘာဝကျအောင် ဖွင့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ အစေလကဿပအလိုအားဖြင့် "အမျိုးကောင်းသားတို့၏အကျင့်မှ ကင်းလွတ်သည်"ဟု မဆိုလို။] (ဟုတ္တာ)၊ ဌိတကောဝ–မတ်မတ်ရပ်လျက်သာ၊ ဥစ္စာရံ–ကျင်ကြီးကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ ပဿာဝံ–ကျင်ငယ်ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ခါဒတိ–ခဲလည်း ခဲ၏၊ ဘုဉ္ဇတိစ–စားလည်း စား၏။

တပေါပဏ္ဍမာ။ ။ဥပဏ္ဍမသဒ္ဒါသည် အားထုတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် "တပါရမ္ဘာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပဏ္ဍမိတဗ္ဗာတိ ဥပဏ္ဍမာ၊ အာရမ္ဘိတဗ္ဗာတိ အာရမ္ဘာ၊ တပေါယေဝ+ဥပဏ္ဍမာ တပေါပဏ္ဍမာ၊ ထိုအားထုတ်ဟူသည် ပြုလုပ်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တပေါကမ္မာနိ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

အစေလကော။ ။စေလနှင့် စောလသည် ပရိယာယ်သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိစ္စောလော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "နိစ္စောလ"အရ "ဝတ်စရာမရှိသူ"ဟု ယူမည်စိုး၍ "နိသဋ္ဌစောလော"ဟု ဦးကာဖွင့်သည်၊ ဝတ်စရာရှိသော်လည်း "အဝတ်ကို စွန့်လွှတ်ထားသူ"ဟူလို၊ အစုတ်စုတ် အပြတ်ပြတ် အဝတ်ရှိသူကိုလည်း "နိစ္စောလ–အဝတ်ကောင်းကောင်း မရှိသူ"ဟု ဆိုနိုင်သောကြောင့် "နဂ္ဂေါ"ဟု သိခါပတ္တ–အဆုံးရောက်အနက်ကို ဖွင့်သည်၊ "နဂ္ဂိယအကျင့်ကို ကျင့်သောကြောင့် အဝတ်မဆီး အချိုးနိုးနေသူ"ဟူလို။

မုတ္တာစာရော။ ။မုစ္စိတ္ထ–အမျိုးကောင်းသားတို့သည် မပြုမလုပ်ဘဲ၊ စွန့်လွှတ်ထားအပ်ပြီ၊ ဣတိ မုတ္တော၊ မုတ္တော+အာစာရော ယသာတိ မုတ္တာစာရော၊ ထို့ကြောင့် "ဝိသဋ္ဌာစာရော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဌိတကောဝ ဥစ္စာရံ ကရောတိ" စသည်ကား မုတ္တာစာရ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ ထိုသို့ပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်းမျှသာ ဖြစ်၏၊ ဟို့အနံ့ပြီးသောအခါ ရေဖြင့် ခံတွင်းကို ဆေးလေ့မရှိခြင်း စသည်ကိုလည်း "မုတ္တာစာရ"၌ ယူပါ။

ဟတ္ထာပလေခနောတိ–ကား၊ ဟတ္ထေ–လက်၌၊ ပိဏ္ဍာမိ–ထမင်းလုပ်သည်၊ နိဋ္ဌိ တေ–ပြီးဆုံးလသော်၊ ဒိဝါယ–လျှာဖြင့်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ အပလိခတိ–ပယ်ရှားသော အားဖြင့် ခြစ်၏၊ ဝါ–လျက်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥစ္စာရံ–ကို၊ ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ ဟတ္ထသိမ်ဥေဝ–လက်၌ပင်၊ ဒဏ္ဍကသညီ–ဒုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဟတ္ထေ နု–ဖြင့်၊ အပလိခတိ–ပယ်ရှားသောအားဖြင့်ခြစ်၏၊ ဝါ–သုတ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ ဟတ္ထာပဟု အပဥ္စပသာရကို တွေ့ရ၏၊ ကနုတ်အနက်ကို ဟောရာ၌ အဝလေခနကို တွေ့ရသောကြောင့် အဝလေခနရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ဘဂ္ဂေ–အရှင် ဘုရား၊ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္ထံ–ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧဟိ–လာပါလော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော–သော်၊) နု ဧတိ–မလာတတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နု ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော–မည်၏၊ ဘဂ္ဂေ–ရား၊ တေနဟိ–ထိုသို့ မလာလိုလျှင်၊ တိဋ္ဌ–ရပ်တော်မူပါဦး၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော)ဝိ–ဖြစ်ပြန်ပါသော်လည်း၊ နု တိဋ္ဌတိ–မရပ်တတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နု တိဋ္ဌ ဘဒ္ဒန္တိ ကော–မည်၏၊ သော–ထိုအစေလကသည်၊ ကဒုဘယမ္ပိ–ထိုလာခြင်း, ရပ်ခြင်း ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ ဧတသ–ဤလူဝတ်ကြောင်း၏၊ ဝစနံ–စကားသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတံ–ပြုအပ်သည်၊ (လိုက်နာရာရောက်သည်၊) ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ နု ကရောတိကိရ–မပြုသတတ်။

အဝလိခတိ။ ။ထမင်းစားပြီးသောအခါ လက်၌ ကပ်၍ကျန်ရစ်သော ထမင်း ဟင်းအစအနကို ရေဖြင့်မဆေးဘဲ လျှာဖြင့် လက်ကို လျက်၍ ပယ်ရှား၏၊ ဤနည်း၌ အပလိခတိကို "အပလိဟတိ–ပယ်ရှားသောအားဖြင့် လျက်၏"ဟု ဖွင့်၏၊ နောက်နည်း၌ကား "အပကသတိ–ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ခြစ်၏"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ "လက်ဖြင့် သုတ်ပစ်၏"ဟူလို။ ["နိဋ္ဌိတေ" နေရာဝယ် "ဌိတေ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ "ထမင်းသည် လက်၌ တည်လသော် လျက်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ် မဖြစ်နိုင်ပါ။]

ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော။ ။"ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တ–အရှင်ဘုရား ဆွမ်းယူဖို့ရာ ကြွပါဦး"ဟု လျှောက်အပ်သော် ထိုစကားကို လိုက်နာ၍ သူတို့အထံသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကို "ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တော"ဟု ဆိုလို၏၊ ["ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တ"ဟု လျှောက်ခြင်းသည် အကြောင်း, ချဉ်းကပ်ခြင်းကား အကျိုးဖြစ်သော ကြောင့် "ကာရဏူပစာ အထင်ရှိ"ဟု ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဧဟိ ဘဒ္ဒံ" အရ ချဉ်းကပ်ခြင်းတိုင် အောင် ယူ၍ "ဧဟိ ဘဒ္ဒံ–အရှင်ဘုရား ကြွခဲ့ပါ"ဟု လျှောက်အပ်သော် ချဉ်းကပ်ခြင်းဟူသော အစီအရင်ကို+စရတိ–လိုက်နာသောအားဖြင့် ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တိကော"ဟု ပြုပါ၊ ထိုသို့ မချဉ်းကပ်သောကြောင့် "နု ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တိက"မည်၏။]

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ သဒ္ဒါနည်းကိုမဖွင့်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ ဖွင့်ထားသည်၊ နု တိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကောဌ်လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ၊ "ရသေ့ ရဟန်းဆိုတာ သူတစ်ပါး၏ စကားကို မလိုက်နာထိုက်"ဟု အယူရှိ၍ သူတို့ပြောသည့်အတိုင်း ထိုနှစ်မျိုးလုံးကို မလိုက်နာဘဲ ဆန့်ကျင် ဘက်လုပ်သည်။

အဘိဟဋ္ဌန်-ကား၊ ပုရေတရံ-မိမိမရောက်မီ ရှေးဦးစွာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အာဟင်္ဂ-ဆောင်အပ်သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ (နှ သာဒယတိ ၌စပ်၊) ဥဒ္ဒိသကတံတိ-ကား၊ ကျွန်-ဤဟာကို၊ တုမှေ-အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိသ-ရည်စူး၍၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ [ဘိက္ခာပုဒ်က ကျွတ္တိလိန်ဖြစ်သော်လည်း သာမညဝတ္ထုကို ရည်စူး၍ "ကျွန်မ ကတံ"ဟု နပုံလိန် ထားသည်။] ကျွတိ ဧဝံ-သို့၊ အာရောစိတံ-လျှောက်အပ်သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ (နှ သာဒယတိ၌စပ်)၊ နှ နိမန္တနံတိ-ကား၊ အသုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ ကုလံ-အိမ်သို့၊ ပဝိသေယျာထ-ဝင်ပါကုန် ဦးလော၊ ကျွတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အသုကံနာမ-သော၊ ဝီထိ-လမ်းသို့၊ ပဝိသေယျာထ-လော၊ ကျွတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အသုကံနာမ-သော၊ ဂါမံ-ရွာသို့၊ ပဝိသေယျာထ-လော၊ ကျွတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ နိမန္တိတဘိက္ခုပိ-ဖိတ်မန်ကြောင်း ဆွမ်းကိုလည်း၊ နှ သာဒယတိ-မသာယာ၊ နှ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ [သူတို့ပင့်ဖိတ်ရာသို့ သွားလျှင် သူတို့စကားကို နားထောင်ရာရောက်လိမ့်မည်ဟု ယူဆ၍ မသွားဘဲ ရှောင်သည်။]

နှ ကုမ္ဘိမုခါတိ-ကား၊ ကုမ္ဘိတော-အိုးခွက်မှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဒိယျမာနံ-ပေးလှူအပ်သော၊ ဘိက္ခု-ဆွမ်းကို၊ နှ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ နှ ကဠောပိ မုခါတိ (ဇွန်)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဥက္ခလိဝါ-ထမင်းအိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိဝါ-ထမင်းတောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကဠောပိတိ-ကဠောပိမည်၏၊ တတောပိ-ထိုထမင်းအိုး, ထမင်းတောင်းမှလည်း၊ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒိယျမာနံ ဘိက္ခု၊) နှ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ-နည်း)၊ ကုမ္ဘိကဠောပိယော-အိုးခွက်, ထမင်းအိုး, ထမင်းတောင်းတို့သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (အကြောင်းပြု၍၊) ကဠဘ္ဘနှာ-ယောက်မဖြင့်၊ ဝါ-ခွန်းဖြင့်၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ လဘန္တိ-ခံရကုန်၏၊ ကျွတိ-ဤသို့ တွေးမိခြင်းကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ)၊ နှ ဧဠကမန္တရံတိ-ကား၊ ဥမ္မာရံ-တံခါးခုံကို၊ အန္တရံ- အကြားကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒိယျမာနံ-ပေးလှူအပ်

ပုရေတရံ ဂဟေတွာ။ ။ယခုခေတ်၌ ဆွမ်းလောင်းဖို့ရန် ဆွမ်းခံကိုယ်တော်မရောက်မီ စောင့်နေသကဲ့သို့ မိမိမရောက်မီ ယူဆောင်အပ်သောဆွမ်းကို မခံယူ၊ ရသေ့ ရဟန်းဆိုတာ မည်သူကိုမျှ ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိသော (ပံသုကူသဘောသက်ရောက်သော) ဆွမ်းကိုသာ ခံယူထိုက်သည်၊ "မိမိကိုရည်စူး၍ ပြုအပ်သောဆွမ်းကား မိမိကို အကြောင်းပြု၍ ချက်ပြုတ် ခူးခပ်ခြင်းကိစ္စဝယ် များစွာသောသတ္တဝါတွေကို သေစေရသည်"ဟု ယူဆ၍ ထိုဆွမ်းမျိုးကို ရှောင်လေသည်။

ဝဟာရံ လဘန္တိ။ ။ထမင်းချက်ပြီးနောက် ပြောင်းလွှဲ၍ ထည့်အပ်သော အိုးခွက်ကို "ကုမ္ဘိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ကုမ္ဘိစသည်ကိုလည်း "အသက်ရှိသောအကောင်"ဟု ယူဆလေသည်၊ ထို့အတူ ဧဠက ဒဏ္ဍာ မုသလတို့၌လည်း အသက်ရှိ၏ဟု ယူဆ၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိနှင့် ဆွမ်းလောင်းသူ၏အကြား၌ ရောက်နေရခြင်းကိုပင် "သနားစရာ"ဟု ယူဆလေသည်။

သော၊ (ဘိက္ခု) နှ ဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ–နည်း၊) အယံ–ဤတံခါးခုံသည်၊ မံ–ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ (ငါ့ကိုအကြောင်းပြု၍၊) အန္တရကရဏံ–အကြားဌာပြုခြင်းကို၊ ဝါ–အကြားဌာထားခြင်းကို၊ လဘတိ–ခံရရှာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ)၊ ဒဏ္ဍာမုသလေသုပိ–ဒုတ်, ကျည်ပွေ့တို့ဌ လည်း၊ ဧသေဝနုယော–ဤနည်းပင်တည်း။

ဒ္ဝိန္နံတိ–ကား၊ ဒ္ဝိသု–နှစ်ယောက်တို့သည်၊ ဘုဉ္ဇမာနေသု–စားကုန်စဉ်၊ ဧကဿ–တစ်ယောက်သည်၊ ဥဋ္ဌာယ–ထ၍၊ ဒေန္တေ–ပေးလသော်၊ နှ ဂဏှာတိ–မခံယူ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ–နည်း၊) ဧကဿ–တစ်ယောက်၏၊ ကဗဠန္တရာယော–ထမင်းလုတ်၏အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နှ ဂဏှာတိ)၊ ပန–ကား၊ နှ ဂဗ္ဘိနိယာတိအာဒီသု–အစရှိသောပုဒ်တို့ဌ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂဗ္ဘိနိယာ–ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ၏၊ ကုစ္ဆိယံ–ဝမ်းဌ၊ ဒါရကော–ကလေးသည်၊ ကိလမတိ–ပင်ပန်းရှာ၏၊ ပါယန္တိယာ–နို့တိုက်ဆဲမိန်းမ၏၊ ဒါရကသ–၏၊ ခီရန္တရာယော–နို့ရည်၏အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိသန္တရဂတာယ–ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားလာအပ်ဆဲမိန်းမ၏၊ ရတိအန္တရာယော–ကာမရတိ၏အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ နှ ဂဏှာတိ။

သံကိတ္တိသူတိ–ကား၊ သံကိတ္တေတွာ–စုပေါင်းကြွေးကြော်၍၊ ကတဘာတ္တေသု–ပြုအပ်သော ဆွမ်းတို့ကို၊ ဝါ–ဖုံလောင်းတို့ကို၊ (ဒိယျမာနေသု–ပေးလှူအပ်ကုန်လသော်)၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဒုဿ္ဂိကွသမယေ–ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာအခါ၌၊

ပုရိသန္တရဂတာယ။ ။"ပုရိသသမီပဂတာယ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ အန္တရကို သမီပဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ယောကျ်ား၏အနီး၌ ရောက်နေသောမိန်းမသည် "ဥဋ္ဌာယ, ဒေန္တိယာ–ပေးလသော်၊ နှ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးစေလိုသည်၊ သို့သော် အန္တရသဒ္ဒါ၏ သမီပအနက်ကို အဘိဓာန်၌ မတွေ့ရ၊ ဂိဟိဂတာဟုဆိုလျှင် "ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားလာအပ်ပြီးသောမိန်းမ"ဟု အနက်ထွက်၏၊ ဘိက္ခုနီပါစိတ် ဂဗ္ဘိနီဝဂ်၌ ကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤပုရိသန္တရဂတာဟူရာ၌လည်း "ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားလာအပ်, မှီဝဲအပ်ဆဲမိန်းမ"ဟုသာ အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုသို့သွားလာနေစဉ် ထ၍ဆွမ်းလောင်းလျှင် ကာမရတိအန္တရာယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို၏၊ "ဤကဲ့သို့ မှီဝဲနေတုန်းမှာ ဆွမ်းထ၍ မလောင်းတန်ရာ"ဟု ဋီကာသစ်က ယူဆဟန်တူသည်။

သံကိတ္တိသူ။ ။သဘောတူသော တစ်ရွာလုံး, သို့မဟုတ် တစ်ရပ်ကွက်လုံး, စသောအားဖြင့် စုပေါင်း၍ ကောင်းစွာပြောဆိုရာဖြစ်သောကြောင့် (သဘောတူ စုထားရာဖြစ်သောကြောင့်) ဆန်စသည်တို့၏ အပေါင်းသည် သံကိတ္တိ မည်၏၊ ယခုခေတ် ဆွမ်းလောင်းအသင်းစသည်၌ စုပေါင်းထားအပ်သော ဆန် ပဲစသည်တည်း၊ ဂါမသဘာဂါဒိဝသေန သင်္ဂမ္ဘ (စုပေါင်း၍)

အစေလကသာဝကာ–အစေလကဏ် တပည့်ဒကာတို့သည်၊ အစေလကာနံ–တို့၏၊ အတ္ထာယ–ငှာ၊ တတော တတော–ထိုထိုအိမ်မှ၊ တဏ္ဍုလာဒိနိ–ဆန် အစရှိသည်တို့ကို၊ သမာဒါပေတွာ–ကောင်းစွာယူစေ၍၊ ဘတ္တံ–ထမင်းကို၊ ပစန္တိ–ချက်ကြကုန်၏၊ ဥက္ကဋ္ဌော–ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော၊ (အမြတ်ဆုံးကျင့်သော၊) အစေလကော–သည်၊ တတောပိ–ထိုစုပေါင်း၍ ပြုအပ်သောထမင်းမှလည်း၊ (ဘိက္ခံ–ကို၊) နုပဋ္ဌာတိ–မခံယူ။

နု ယတ္ထသာတိ–ကား၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ သုနခေါ–ခွေးသည်၊ [သာ–ကို၊ "သုနခေါ"ဟု ဖွင့်သည်။] ပိဏ္ဍံ–ထမင်းကို၊ လဘိဿာမိ–ရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပဋ္ဌိတော–အနီးဝင်တည်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို အရပ်၌၊ တဿ–ထိုခွေးအား၊ အဒတ္တွာ–မပေးမူ၍၊ အာဟဋ်–ဆောင်အပ်သောထမင်းကို၊ နု ဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ (နု ဂဏှာတိ၊) ဧတဿ–ဤခွေး၏၊ ပိဏ္ဍန္တရာယော–ထမင်း၏ အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နု ဂဏှာတိ၊) သဏ္ဍာသဏ္ဍာစာရိနီတိ–ကား။ သမ္ဘဟသမ္ဘဟစာရိနီ–အပေါင်းအစု အပေါင်းအစုအား ဖြင့် လှည့်လည်လေ့ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ ၌စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ အစေလကံ–အစေလကကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ဣမသ္မ–ဤအစေလကအား၊ ဘိက္ခံ–ကို၊ ဒဿာမ–ပေးလှူကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ မနုဿာ–ဝေယျာဝစ္စပြုသောလူတို့သည်၊ ဘတ္တဂေဟံ–စားဖိုအိမ်သို့၊ သစေပဝိသန္တိ–အကယ်၍ဝင်ကုန်အံ့၊ (စဝံသတိ) တေသု–ထိုလူတို့သည်၊ ပဝိသန္တေသု စ–ဝင်ကုန်သော်လည်း၊ ["စဝံသတိ"ဟု ထည့်လျှင် ပြီးနိုင်သောကြောင့် "တေသုစ ပဝိသန္တေသု"သည် ပိုဟန်တူ၏။] ကလောပိ မုခါဒီသု–ထမင်းအိုးဝ အစရှိသည်တို့၌၊ နိလီနာ–နားနေကုန်သော၊ မက္ခိကာ–ယင်ကောင်တို့သည်၊ ဥပ္ပတိတွာ–ပျံ၍၊ သဏ္ဍာသဏ္ဍာ–အစုအစုတို့သည်၊ (ဟုတ္တာ) စရန္တိ–လှည့်လည်ကုန်၏၊ တတော–ထိုထမင်းအိုးဝ အစရှိသောအရပ်မှ၊ အာဟဋ်–သော၊ ဘိက္ခံ–ကို၊ နု ဂဏှာတိ၊ ကသ္မာ (နု ဂဏှာတိ) မံ–ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဝါ–၍၊ မက္ခိကာနံ–ယင်ကောင်တို့၏၊ ဂေါစရန္တရာယော–စားကျက်၏အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတော–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (နု ဂဏှာတိ)။

ကိတ္တေန္တိ (ကောင်းစွာပြောဆိုကြကုန်–သဘောတူပြောဆိုကြကုန်၏၊) ဧတိသာတိ သံဃိတ္တိ၊ ထိုသို့ စုပေါင်းပြီးနောက် ချက်ပြုတ်၍ လောင်းအပ်သောဆွမ်းကိုလည်း ကာရဏာပစ်ဆားဖြင့် သံဃိတ္တိဟုပင် ခေါ်နိုင်ရကား "သံဃိတ္တေတွာ ကတဘတ္တေသု"ဟု ဖွင့်သည်၊ [မဏ္ဍိမနိကာယ မဟာသီဟနာဒသုတ် ဋီကာ၌ကား ဝိဂ္ဂဟ အရကောက်တစ်မျိုးပြုလေ၏။]

သဏ္ဍာသဏ္ဍာစာရိနီ။ ။သဒ္ဒါ–ဂုမ္ဗတ္ထေ "အပေါင်းအစုပြုခြင်းအနက်၌"ဟူသော ဓာတ် ဖြင့်ပြီးသော သဏ္ဍာသဒ္ဒါကို "သမောဟသမောဟ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သမ္ဘဟသမ္ဘဟ"ဟုလည်းရှိ၏၊ သံ+ဥဟဓာတ်တည်း၊ ဏ, အ, ပစ္စည်းချင်းသာ ကွဲ၏၊ အနက်တူတည်း။

ထုသောဒကန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗသဿသမ္ဘာရေဟိ-အလုံးစုံသော ကောက်၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ သောဝီရက်-သုဝီရတိုင်းဌဖြစ်သော ပုန်းရည်ကို၊ ("နု ပိ ဝတိ-မသောက်"ဌစပ်၊) စ-ဆက်၊ ဣဒ-ဤမစ္ဆမံသစသည်တို့တွင်၊ သုရာပါနမေဝ-သေရည်ကိုသောက်ခြင်းသည်သာ၊ သာဝဇ္ဇ-အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ဝါ-အပြစ်ရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုရာပါနသည်သာအပြစ်ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤအစေလကသည်၊ သဗ္ဗေသုပိ-အလုံးစုံသော မစ္ဆမံသအစရှိသည်တို့ဌလည်း၊ သာဝဇ္ဇသညီ-အပြစ်ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)။

ယော-အကြင် အစေလကသည်၊ ဧကသ္မိံယေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဂေဟေ-အိမ်ဌ၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ လဘိတ္တာ-ရ၍၊ နိဝတ္တေတိ-ပြန်နစ်၏၊ (သော-ထို အစေလကသည်၊) ဧကာဂါရိကောတိ-ဧကာဂါရိကမည်၏၊ ယော-အကြင် အစေလကသည်၊ ဧကေနေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာလောပေန-ထမင်းလုတ်ဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတ၏၊(သော-သည်၊) ဧကာလောပိကော-မည်၏၊ [ဧကာလောပေန, ဝတ္တေတိ-ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ ဧကာလောပိကော။] ဒ္ဝါဂါရိကာဒီသုပိ-ဒ္ဝါဂါရိက အစရှိသောပုဒ်တို့ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဧကိသာ ပိ ဒတ္တိယာတိ-ကား၊ ဧကာယ-တစ်ခုသော၊ ဒတ္တိယာ-ပေးလှူကြောင်းခွက်ငယ်ဖြင့်၊ (ယာပေတိဌစပ်၊) ယတ္တ-အကြင် ခွက်ငယ်ဌ၊ အဂ္ဂဘိက္ခံ-အဦးအဖျားဖြစ်သော

ထုသောဒက-သောဝီရက်။ ။ဤနစ်ပုဒ်သည် အဘိဓာန် (၄၆၀)ဌ ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ "ကဋ္ဌိယ-ဆန်ပုံးရည်"ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထုသတော+ဇာတ်+ဥဒက် ထုသောဒက်၊ သုဝီရေ-သုဝီရတိုင်းဌ+ဇာတ် သောဝီရက်။

သုရာပါနမေဝ။ ။သုရာဂဟဏေန စေတ္တ မေရယံပိ သင်္ဂဟိတံ (မူးယစ်စေခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တူသော လက္ခဏာဟာရနေတို့နည်းအရ သုရာဖြင့် မေရယကိုပါ ယူပါ၊) ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ရှေးပါဠိစာအုပ်များဌ "နု မေရယံ"ဟု မပါကြောင်း သိသာ၏၊ ယခုစာအုပ်များဌကား "နု မေရယံ"ပါနေပြီ။

ဧကာဂါရိကော။ ။ဆွမ်းခံဖို့ရာ တစ်အိမ်သို့သာဝင်၍ ထိုအိမ်ဌရလျှင် အခြားအိမ်သို့ မဝင်တော့ဘဲ ပြန်နစ်သူကို ဧကာဂါရိကဟု ခေါ်၏၊ ဧကာဂါရံ ဧဝ ဥပဂစ္ဆတီတိ ဧကာဂါရိကော။

ဒတ္တိ။ ။ဒီယတိ ဧတာယာတိ ဒတ္တိ၊ (ဒါဓာတ်၊ တိပစ္စည်း၊) ဆွမ်းကို လောင်းလှူကြောင်း ဖြစ်သောခွက်ငယ်၊ ထိုခွက်ငယ်ဌ အဦးအဖျားကို ထည့်၍ ထားပြီးနောက် ဆွမ်းခံလာသောအခါ လောင်းလှူကြ၏၊ [ဒုတ္တိအာလောပမတ္တဂ္ဂါဟီ (၂ လုတ်စာ ၃ လုတ်စာမျှကို ယူနိုင်သော, ဆန့်သော) ခုဒ္ဒက် ဘိက္ခာဒါနဘာဇနံ။]

အဂ္ဂဘိက္ခံ။ ။အဂ္ဂဘိက္ခန္တိ အနာမဋ္ဌဘိက္ခံ (စားဖို့ရန် လက်ဖြင့် မသုံးသပ်အပ်သေးသော ထမင်းအဦးအဖျားကို၊ (တစ်နည်း) သမ္ဘာ အဘိသင်္ခတတာယ ဝါ-ကောင်းစွာ စီမံအပ်သည့် အတွက်) ဥတ္တမဘိက္ခံ၊ ဤအလို အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်ဟောတည်း။

ဆွမ်းကို၊ ဝါ–မြတ်သော ဆွမ်းကို၊ ပဗ္ဗိပိတွာ–ထည့်၍၊ ထပေန္တိ–ထားတတ်ကြ ကုန်၏၊ ဧကာ–တစ်မျိုးသော၊ (သာ) ခုဒ္ဒကပါတိ–ထို ခွက်ငယ်သည်၊ ဒတ္တိနာမ–မည်၏။

ဧကာဟိကန္တိ–ကား၊ ဧကဒိဝသန္တရိက်–အကြား၌ တစ်ရက်ရှိသော၊ ဝါ–တစ်ရက်ခြားဖြစ်သော၊ အဒ္ဓမာသိကန္တိ–ကား၊ အဒ္ဓမာသန္တရိက်–အကြား၌ တစ်လ ထက်ဝက်ရှိသော၊ ဝါ–တစ်လ ထက်ဝက်ခြားဖြစ်သော၊ ("အာဟာရံ–ကို၊ အာဟာ ရေတိ–စားမျိုး၏ "၌စပ်၊) ပရိယာယဘတ္တဘောဇနံတိ–ကား၊ ဝါရဘတ္တဘောဇနံ–အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့် ထမင်းစားခြင်းကို၊ ဧကာဟဝါရေန–တစ်ရက်မစားဘဲ, တစ်ရက်စားခြင်းဟူသော အလှည့်အကြိမ်အားဖြင်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟဝါရေန–၂ ရက်မစားဘဲ, ၂ ရက်စားခြင်းဟူသော အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓမာသဝါရေန–တစ်လထက်ဝက် မစားဘဲ တစ်လထက်ဝက် စားခြင်းဟူသော အလှည့်အကြိမ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဒိဝသ ဝါရေန–နေ့အလှည့် အကြိမ်အားဖြင့်၊ အာဂတာဘတ္တဘောဇနံ–ရောက်လာသော ထမင်းစားခြင်းကို၊ (အနုယုဇ္ဇော, ဟုတ္တာ, ဝိဟရတိ–၌စပ်။) [အချို့စာအုပ်၌ "အာဘတ (ဆောင်ယူအပ်သော) ဘတ္တဘောဇနံ"ဟု ရှိ၏။]

၃၉၅။ သာကဘက္ခောတိ–ကား၊ အလ္လသာကဘက္ခော–စိမ်းစိုသော ဟင်းရွက် ဟူသော အစာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ သာမာကဘက္ခောတိ–ကား၊ သာမာကတဏ္ဍုလ ဘက္ခော–နတ်ကောက်ဆန်ဟူသော အစာရှိသည်၊ ဝါ–လမန်းဆန်ဟူသော အစာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ နီဝါရာဒီသု–နီဝါရ အစရှိသည်တို့၌၊ နီဝါရောနာမ–နီဝါရမည်သည်၊ အရညေ–တောင်၌၊ သယံ ဇာတာ–အလိုလိုဖြစ်သော၊ ဝိဟိဇာတိ–ကောက်စပါးမျိုးတည်း၊ ["ကျိတ်စပါး" ဟု ပေးကြသည်။] ဒဒ္ဒုလံတိ–ကား၊

ဧကာဟိကံ။ ။ဧကော+အဟော ဧကာဟံ၊ အဘုဇ္ဇနဝသေန–မစားဘဲ နေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကာဟံ ယဿတိ ဧကာဟိကော (အာဟာရော)၊ တစ်ရက်မစားဘဲနေ၍ နောက် တစ်ရက်မှ စားအပ်သော အာဟာရကို "ဧကာဟိက"ဟု ခေါ်သည်၊ ဒွိဟိက စသည်၌လည်း (၂ ရက်မစားဘဲ ကျော်၍) နောက် ၂ ရက်၌-စားသူ, စသည်ဖြင့် သိပါ၊ ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကား ၂ ရက် မစားဘဲနေပြီးလျှင် နောက်တစ်ရက်သာ စားသတတ်၊ ထို့အတူ တစ်လဝက် မစားဘဲနေပြီး လျှင် နောက်တစ်ရက်သာ စားသတတ်။

ပရိယာယဘတ္တဘောဇနံ။ ။[ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဝါရ (အလှည့်)အနက်ကို ဟော၏။] ဤသို့ နေ့စဉ်မစားဘဲ ရက်ကို ကျော်၍ကျော်၍ စားလှည့်ကြုံမှ စားအပ်သော ဘတ်ကို "ပရိယာယဘတ္တ"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဒွိဟံ အဘုဇ္ဈိတ္တာ ဒွိဟံ (၂ ရက်၌) ဘုဇ္ဈနံ ဒွိဟိကံ၊ ဒွိဝါရော ဝါ (၂ ရက်ဟူသော အလှည့်အကြိမ်ရှိသော အာဟာရသည်) ဒွိဟိက မည်၏, ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ။

စမ္မကာရေဟိ–သားရေနယ်သမား‌တို့သည်၊ စမ္ဘံ–သားရေကို၊ လိခိတ္ဝာ–ခြစ်၍၊ ဆဋ္ဌိတကသင်္ခံ–စွန့်ပစ်အပ်သော အဖတ်တည်း၊ သိလေသောပိ–သစ်စေးကိုလည်းကောင်း၊ သေဝါလောပိ–မှော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟဠံ–ဟင္ဟဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ကဏ္ဏန္တိ–ကား၊ ကုဏ္ဍကံ–ဆန်ကွဲတည်း၊ ["ကဏောတု ကုဏ္ဍကော ဘဝေ"ဟု အဘိဓာန် (၄၅၄)၌ ပုလ္လိန်ရှိ၏။] အာစာမောတိ–ကား၊ ဘဏ္ဍဥက္ခလိကာယ–ထမင်းအိုး၌၊ လဂ္ဂေါ–ကပ်ငြိသော၊ စျာမကသြဒနော–မီးလောင်အပ်သော ထမင်းချိုး(ကျိုး)တည်း၊ တံ–ထို ထမင်းချိုးကို၊ ဆဋ္ဌိတဌာနတောဝ–စွန့်ပစ်အပ်သော အရပ်မှသာ၊ ဂဟေတ္ဝာ–ယူ၍၊ ခါဒတိ–ခဲစား‌၏၊ သြဒနကဋ္ဌိယံတိပိ–ထမင်းဖြင့်ပြုအပ်သော ကစည်ရည် (ပအုန်းရည်=ပုန်းရည်)ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ–ဆိုကြကုန်၏၊ ပိညာကာဒယော–နှမ်းမုံ့ညက် အစရှိသည်တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာယေဝ–ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ပဝတ္တဖလဘောဇီတိ–ကား၊ ပတိတဖလဘောဇီ–ကြွေကျပြီးသော သစ်သီးကိုသာ စားလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ,ယာပေတိ–မျှတ‌၏, ၌စပ်။) [ပဝတ္တဖလ–မိမိမရောက်ခင် ဖြစ်နှင့်သော သစ်သီးကိုပင် "ပတိတဖလ–အလိုလိုကြွေကျသော သစ်သီး"ဟု ခေါ်သည်။]

၃၉၆။ သာဏာနိတိ–ကား၊ သာဏဝါကစောဠာနိ–ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ("ဓာရေတိ–ဆောင်‌၏"၌စပ်၊) မသာဏာနိတိ–ကား၊ မိသကစောဠာနိ–ရောနှောအပ်သော ပိုက်ဆံလျှော်ဖြင့် ရက်အပ်သောအဝတ်တို့ကို၊ ဆဝဒုဿာနိတိ–ကား၊ မတသံ‌ရီရတော–သူသေကောင်မှ၊ ဆဋ္ဌိတဝတ္ထာနိ–စွန့်ပစ်အပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧရကတိဏာဒီနိ–ပြိန်းမြက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂန္ဓေတ္ဝာ–သီကုံး‌၍၊ ကတနိဝါသနာနိ–ပြုအပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ပံသုကူလာနိ

သာဏာနိ။ ။သာဏသဒ္ဒါသည် လျှော်လုပ်၍ ရကောင်းသော ပိုက်ဆံအပင်ကို ဟော‌၏၊ ဝါကသဒ္ဒါသည် "လျှော်"အနက်ကို ဟော‌၏၊ ထို‌ကြောင့် သာဏာနိကို "သာဏဝါကစောဠာနိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သာဏတော–ပိုက်ဆံပင်မှ+နိဗ္ဗတ္တာနိ–ဖြစ်သော လျှော်တို့တည်း၊ သာဏာနိ–တို့၊ သာဏောဟိ–ပိုက်ဆံလျှော်ချည်တို့ဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တိတာနိ–ဖြစ်စေအပ် (ရက်လုပ်အပ်)သော အဝတ်တို့တည်း၊ သာဏာနိ–တို့။

မသာဏာနိ။ ။အခြားသော လျှော်ချည်တို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သော ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ကိုပင် "မိသသာဏ"ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ဣကို အ, သကိုချေ၍ "မသာဏ"ဟု ဆိုသည်၊ မသာဏောဟိ+နိဗ္ဗတ္တိတာနိ မသာဏာနိ။

●ရကတိဏာဒီနိဝါ။ ။အာဒိဖြင့် အက္ကေ (မရိုးလျှော်), မကစိ (သင်ပေါင်းလျှော်), ကဒလိဝါက (ငှက်ပျောလျှော်)စသည်ကို ယူပါ၊ ထိုလျှော်တို့သည် ညံ့ကုန်‌၏၊ ဆဝသဒ္ဒါလည်း ဤနည်း‌၌ လာမက (အညံ့) အနက်ဟောတည်း၊ ဆဝါနိ–ညံ့ကုန်သော+ဒုဿာနိ ဆဝဒုဿာနိ၊ ရှေးနည်း‌၌ကား ဆဝသဒ္ဒါသည် သူသေကောင် အနက်ဟောတည်း၊ "ဆဝတော+ဆဋ္ဌိတာနိ+ဒုဿာနိ ဆဝဒုဿာနိ"ဟု ပြုပါ။

တိ–ကား၊ ပထဝိယံ–မြေပေါ်၌၊ ဆဋ္ဌိတနန္တကာနိ–စွန့်ပစ်အပ်သော အမြိတ်အဆာ မရှိသော အဝတ်တို့ကို။ [နန+အန္တက–အဆုံး၌ အမြိတ်အဆာမရှိသော အဝတ်။] တိရိဋ္ဌာနိတိ–ကား၊ ရက္ခတစဝတ္ထာနိ–သစ်ပင်၏အခွံဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို၊ အဇိ နုန္တိ–ကား၊ မိဂစမ္မံ–သားကောင်၏ အရေကို၊ (တစ်နည်း) အဇိနမိဂစမ္မံ–သစ်နက် မည်သော သားကောင်၏အရေကို၊ အဇိနက္ခိပန္တိ–ကား၊ မဗ္ဗေ–အလယ်၌၊ ဖာလိ တက်–ခွဲအပ်သော၊ တဒေဝ–ထိုသားရေကိုပင်၊ ဝါ–ထိုသစ်နက်ရေကိုပင်၊ ကုသစီ ရန္တိ–ကား၊ ကုသတိဏာနိ–သမန်းမြက်တို့ကို၊ ဂဏ္ဌေတွာ–သီကုံး၍၊ ကတစီရံ– ပြုအပ်သောအဝတ်ကို၊ (ဓာရေတိ,၌စပ်၊) ဝါကစီရဖလကစီရေသုပိ–လျှော်တေဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်, ပျဉ်ချပ်အဝတ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–ပင်တည်း။

ကေသကမ္မလံတိ–ကား၊ မနုဿကေသေဟိ–လူ၏ဆံပင်တို့ဖြင့်၊ ကတကမ္မ လံ–ပြုအပ်သော ကမ္မလာကို၊ (ဓာရေတိ ၌စပ်၊) ယံ–ယင်းကမ္မလာကို၊ သန္ဓာယ– ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဒုက္ခသမ္ဘဝေါတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ– မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ, သေယျထာပိ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ယာနိ ကာနိစိ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးကုန်သော၊ တန္တာဝုတာနိ–ချည်တို့ကို ဖြန့်ခင်း၍ ရက်အပ် ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ–အဝတ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ–ထိုအဝတ်တို့တွင်၊ ကေသ ကမ္မလော–လူ့ဆံပင်ဖြင့် ရက်အပ်သောကမ္မလာကို၊ ပဋိကိဋ္ဌော–အညှံ့ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ကေသကမ္မလော–သည်၊ သီတေ–အေး သောအခါ၌၊ သီတော–အေး၏၊ ဥဏှေ–ပူသောအခါ၌၊ ဥဏှော–ပူ၏၊ အပ္ပဋ္ဌေါစ– နည်းသော အဖိုးလည်းရှိ၏၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောစ–မကောင်းသော အဆင်းလည်းရှိ၏၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော–မကောင်းသော အနံ့လည်းရှိ၏၊ ဒုက္ခသမ္ဘဝေါ–မကောင်းသော အတွေ့လည်းရှိ၏။] ["တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာ၌– "တန္တာဝုတာနိ တိ တန္တံ ပသာရေတွာ ဝိတာနိ"ဟု ရှိသောကြောင့် "တန္တာဝုတာနိ ဝတ္ထာနိ"သည် ရှေးပါ၌တည်း။]

အဇိနံ။ ။အဘိဓာန် (၄၄၂)၌ "စမ္မံ တု အဇိနံပျထ"ဟု ဆိုသောကြောင့် စမ္မနှင့် အဇိန သည် ပရိယာယ်ဟု သိပါ၊ ထို့ကြောင့် "မိဂစမ္မ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ကချို့စာအုပ်၌ "အဇိနမိဂစမ္မ"ဟု ရှိ၏၊ အဇတိ–မြူးကို ပယ်တတ်၏၊ ဣတိ အဇိနံ၊ (သားရေ) [ဋီကာသစ်၌ "အဇိန–သစ်နက်"ဟု ယူ၍ "အဇိနဿ+ဣဒံ အဇိနံ–သစ်နက်၏ ဥစ္စာဖြစ်သောအရေ"ဟု ကြံလေသည်၊ ဤအလို "အာဇိနံ"ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါနေကောင်းသည်။]

အဇိနက္ခိပံ။ ။ခီပဓာတ်သည် ပစ်ပယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဤ၌ သားရေကို တစ်ခြမ်းနှင့်တစ်ခြမ်း မဆက်မိအောင် ပယ်အပ်ခွဲခြားအပ်သည်ကို "ခီပ"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ထို့ကြောင့် "တဒေဝ မဗ္ဗေ ဖာလိတက်"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အလည်၌ ခွဲအပ်သော သားရေကို"ဟု ပေးပါ။

ဝါလကမ္မလံတိ–ကား၊ အဿဝါလေဟိ–မြင်းမြီးတို့ဖြင့်၊ ကတကမ္မလံ–ပြုအပ်သော ကမ္မလာကို၊ (ဓာရေတိ ၌စပ်၊) ဥလ္ဂကပက္ခိကံတိ–ကား၊ ဥလ္ဂကပက္ခာနိ–ခင်ပုတ်ငှက်တောင်တို့ကို၊ ဂန္ဓေတွာ–သီကုံး၍၊ ကတနိဝါသနံ–ပြုအပ်သော အဝတ်ကို၊ [ဆရာတို့ နိဿယ၌ "ဒီးဒုတ်တောင် ဟုလည်းကောင်း, လင်ကောင်ပိုးတောင် ဟုလည်းကောင်း, ဇီးကွက်တောင်ဟု လည်းကောင်း" အနက်ပေးသေး၏။] ဥက္ကာဠိ ကပ္ပဓာနမနုယုတ္တောတိ–ကား၊ ဥက္ကာဠိကဝိရိယံ–ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ကြောင်း ဝီရိယကို၊ အနုယုတ္တော–အဖန်ဖန်အားထုတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပါဠိတော်၌ "ဥက္ကာဠိကော ကို "ဥက္ကာဠိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဂစ္ဆန္တောပိ–သွားသော်လည်း၊ ဥက္ကာဠိကောဝ–ဆောင့်ကြောင့်သာ၊ ဟုတ္မာ–၍၊ ဥပ္ပတိတ္မာ ဥပ္ပတိတ္မာ–ခုန်၍ ခုန်၍၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏။

ကဏ္ဏကာပဿယိကောတိ–ကား၊ အယကဏ္ဏကေဝါ–သံဆူးတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပကတိကဏ္ဏကေဝါ–ပကတိဆူးတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ–မြေ၌၊ ကောဋ္ဌေတွာ–စိုက်နှက်၍၊ တတ္ထ–ထိုဆူးတို့၌၊ စမ္ဗံ–သားရေကို၊ အတ္ထရိတ္မာ–ဖြန့်ခင်း၍၊ ဌာနစင်္ကမာဒီနိ–ရပ်ခြင်း, စင်္ကြံ်နှင်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ သေယျန္တိ–ကား၊ သယန္တောပိ–အိပ်ပြန်သော်လည်း၊ တတ္ထေဝ–ထိုဆူးပေါ်ဝယ်ခင်းအပ်သော သားရေ၌သာ၊ သေယျံ–အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ–ပြု၏၊ ဖလကသေယျန္တိ–ကား၊ ရက္ခဖလကေ–သစ်သားပျဉ်ချပ်၌၊ သေယျံ (ကပ္ပေတိ)၊ ထဏ္ဍိလသေယျန္တိ–ကား၊ ထဏ္ဍိလေ–မြင့်သောမြေအရပ်၌၊ ဥစ္စေ–မြင့်သော၊ ဘူမိဌာနေ–မြေအရပ်၌၊ သေယျံ (ကပ္ပေတိ)။

ဧကပဿယိကောတိ–ကား၊ ဧကပဿေနေဝ–တစ်ခုသော နံပါးဖြင့်သာလျှင်၊ သယတိ–အိပ်၏၊ ရဇောဇလ္လဓရောတိ–ကား၊ သရီရံ–ကိုယ်ကို၊ တေလေန–ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတွာ–သုတ်လိမ်း၍၊ ရဇုဌာနဌာနေ–မြူထရာအရပ်၌၊ တိဋ္ဌတိ–ရပ်၏၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အဿ–ထိုအစေလကဏ်၊ သရီရေ–၌၊ ရဇောဇလ္လံ–မြူမှုန်တည်းဟူသော

ထဏ္ဍိလသေယျံ။ ။ထဏ္ဍိလသဒ္ဒါသည် ဥစ္စ ဘူမိအနက်ကို ဟောသော ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထဏ္ဍိလေကို "ဥစ္စေ ဘူမိဌာနေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာ၌ "ထဏ္ဍိလံတိ ဝါ သမာ ပကတိဘူမိ ဝုစ္စတိ၊ ၊ပေ၊ တသ္မာ ထဏ္ဍိလသေယျန္တိ အနုန္တရဟိတာယ–လူနှင့် မြေကြီးအကြားဝယ် ထားအပ်သော အခင်းမရှိသော၊ ပကတိဘူမိယံ သေယျန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤသို့ဖွင့်ခြင်းသည် "ယော ထဏ္ဍိလေ ဝတာဝသာ, သေတော ထဏ္ဍိလသာယိတော"ဟူသော အမရကောသ (၁၇,၄၄)ဂါထာကို မှီး၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။

ရဇောဇလ္လံ။ ။အခြားနေရာ၌ကား "ဇလဿ+ဟိတံ ဇလ္လံ"ဟု ပြု၊ ရေဖြင့်ဆေး၍ ရကောင်းသောကြောင့် ရေ၏စီးပွားဖြစ်သော မြူကြမ်းကို "ဇလ္လ"ဟု ခေါ်၏၊ ရဇောကား မြူနုတည်း၊ "ရဇောဇလ္လံ–မြူနု, မြူကြမ်း"ဟု ပေးရသည်။

အညစ်အကြေးသည်၊ လဂ္ဂတိ–ကပ်ငြိ၏၊ တံ–ထို မြေမှုန်တည်းဟူသော အညစ်အကြေးကို၊ ဓာရေတိ–ဆောင်၏၊ ["ရဇောဝေ+ဇလ္လံ မလီနံ ရဇောဇလ္လံ"ဟု ဦးကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ရဇနှင့် ဇလ္လကို အရတူဟု ယူရသည်။] ယထာသန္ထတိကောတိ–ကား၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်ပြီးသော၊ အာသနံ–နေရာကို၊ အကောပေတွာ–မဖျက်မူ၍၊ ယဒေဝ–အကြင်နေရာကိုသာ၊ လဘတိ–ရ၏၊ တတ္ထေဝ–ထို ရအပ်သော နေရာ၌သာ၊ နိသီဒနသီလော–နေခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝေကဋ္ဌိကောတိ–ကား၊ ဝိကဋ္ဌခါဒနသီလော–ကျင်ကြီးကို စားလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝူထံ–ကျင်ကြီးကို၊ ဝိကဋ်ံတိ–ဝိကဋ္ဌဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။

အပါနကောတိ–ကား၊ ပဋိက္ခိတ္တသီတုဒကပါနော–ပယ်အပ်ပြီးသော ရေအေးကို သောက်ခြင်းရှိ၏၊ (ရေအေးသောက်ခြင်းကို ပယ်ထား၏၊) အသ–ထို ဥဒကောရောဟနဏ်၊ သာယံ–ညနေချမ်းဟူသော၊ တတိယံ–၃ ကြိမ်မြောက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (တံ–ထို ဥဒကောရောဟနသည်၊) သာယတတိယက်–မည်၏၊ ပါတောနံ–နံနက်အခါလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈန်ဏေ–နေ့လည်အခါလည်းကောင်း၊ သာယံ–ညနေချမ်းအခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒိဝသသ–တစ်နေ့၏၊ ဝါ–တစ်နေ့လျှင်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ ပါပံ–မကောင်းမှုကို၊ ပဝါဟေသာမိ–မျှောအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂ်–ရေသို့ သက်ဆင်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုကို၊ (အဖန်ဖန်အားထုတ်အပ်သော ရေသို့သက်ဆင်းမှုကို၊) အနုယုတ္တော ဟုတ္တာ, ဝိဟရတိ။...ဣတိ–အစေလကတို့၏အဲကျင့်ကို ပြရာစကားရပ်အပြီးတည်း။

ယထာသန္ထတိကော။ ။ယဉ်ယ် သန္ထတ် ယထာသန္ထတ်–ခင်းထားအပ်တိုင်းသော နေရာ၊ ထိုနေရာနှင့်တူသောကြောင့် ပဌမရအပ်သော နေရာကိုလည်း "ယထာသန္ထတ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ရအပ်သောနေရာ၌သာ နေလေ့ရှိသူ၊ ထိုနေရာကို စွန့်၍ အခြားနေရာသို့ ရွှေ့မသွားသူ၊ [ဓုတင် အခန်း၌ ဤအကျင့်သည် လောလုပ္ပတဏှာကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် ဓုတင်အဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ အစေလကတို့မှာ လောလုပ္ပတဏှာကို ပယ်ဖို့ရန်မဟုတ်သောကြောင့် မိစ္ဆာအကျင့်ဖြစ်ရသည်။]

ဝေကဋ္ဌိကော။ ။ဝိနည်း၌ ကျင်ကြီး, ကျင်ငယ်, သစ်စိမ်းပြာ, မြေညက်အားဖြင့် မဟာဝိကဋ္ဌဆေးကြီး ၄ မျိုးရှိ၏၊ ဤ၌ကား ကျင်ကြီးတစ်မျိုးကိုသာ ယူထားသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝိကဋ်ံတိ ဝူထံ ဝုစ္စတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုကျင်ကြီးသည် သလိပ်, သည်းချေ, သွေး, ပြည်ဟူသော အာသယ၏အစွမ်းကြောင့် ပင်ကိုယ်အစာသဘောမှ ဖောက်ပြန်ရကား ဝိကဋ္ဌအမည်ရသည်၊ "ဝိရူပံ ကဋ္ဌတ္တာ ဝိကဋ်ံတိ ဝုစ္စတိ"ဟု ဦးကာသစ် ဆိုသောကြောင့် "ဝိရူပံ+ကဋ်ံ ဝိကဋ်ံ"ဟု ပြုပါ၊ ဝိကဋ်ံ+ခါဒတီတိ ဝေကဋ္ဌိကော။

တပေါပဏ္ဍိတနိရုတ္တိကထာအဖွင့်

၃၉၇။ အထ–အစေလကတို့၏အကျင့်ကို လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သီလသမ္ပဒါဒီဟိ–သီလသမ္ပဒါအစရှိသည်တို့နှင့်၊ ဝိနာ–ကင်းမဲ့၊ တေသံ တပေါပဏ္ဍိတာနံ–ထို. အားထုတ်အပ်သောအကျင့်တို့၏၊ နိရုတ္တိကတံ–အကျိုးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အစေလကောစေပိ ကဿပ ဟောတိတိအာဒီ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို အစေလကော စေပိ ကဿပ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အာရကာ ဝါတိ–ကား၊ ဒူရေယေဝ–ဝေးသည်သာ၊ အဝေရံတိ–ကား၊ ဒေါသဝေရ ဝိရဟိတံ–ဒေါသတည်းဟူသောရန်မှ ကင်းသော၊ အဗျာပဇ္ဈံတိ–ကား၊ ဒေါမနဿဗျာပဇ္ဈရဟိတံ–ဒေါမနဿတည်းဟူသော ဗျာပဇ္ဈမှကင်းသော၊ (မေတ္တာစိတ္တံ ဘာဝေတိ ၌စပ်)။

၃၉၈။ ဒုက္ခရံ ဘော ဂေါတမာတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ကဿပေါ–ကဿပသည်၊ (အာဟ ၌စပ်၊) မယံ–အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေးအခါ၌၊ ဧတ္တကမတ္တံ–ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော နဂ္ဂစရိယစသည်မျှကို၊ [နဂ္ဂစရိယာဒိမတ္တံ–နဂ္ဂ၏အကျင့် စသည်မျှကို၊ အာဒိဖြင့် မုတ္တာစာရ ဟတ္ထာပလေခန အစရှိသော အစေလကအကျင့်တို့ကိုယူ။] သာမညံစ–သမဏတို့၏ အလုပ်လည်းဟုတ်၏၊ ဗြာဟ္မညံစ–ဗြာဟ္မဏတို့၏ အလုပ်လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့(ယူ၍)၊ ဝိစရာမ–လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ တုမှေ ပန–အရှင်တို့သည်ကား၊ အည်ယေဝ–နဂ္ဂစရိယာစသည်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော မေတ္တာစသည်ကို၊ သာမညဉ္စ–သမဏတို့၏ အလုပ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မညဉ္စ–ဗြာဟ္မဏတို့၏ အလုပ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝဒထ–မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေန္တော–ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ပကတိ ခေါ သောတိ–ကား၊ သော–ဤ ဒုက္ခရံ သာမညံ, ဒုက္ခရံ ဗြာဟ္မညံဟူသော စကားသည်၊ ပကတိကထာ–အထင်အရှားပြောရိုးဆိုစဉ် စကားတည်း။

ပကတိ။ ။ပါကဋဘာဝေန–ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်+ကာယတိ–အသံပြုအပ်ပြောဆိုအပ်၏၊ ဂမေတိ–ဆိုလိုရင်းအနက်ကို သိစေတတ်၏၊ ဣတိ ပကတိ။ [ပပုဗ္ဗ+ကာ–သဒ္ဒေဟူသော ဘူဝါဒိဂဏတ်, တိ ပစ္စည်း၊ ကာ၌ ရဿပြု။] "ထင်ရှားအောင် အသံပြုအပ်"ဟု ဆိုလျှင် ထိုအသံဖြင့် သူတစ်ပါးကို သိစေခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဂမေတိ"သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။ [ဤဝိဂြိုဟ်ကိုကြည့်၍ "ပဌမံ+ကရီယတီတိ ပကတိ"ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို ဤ၌ မလိုဟု မှတ်ပါ။]

ပကတိကထာ။ ။ပကတိ၏အဖွင့်တည်း၊ "ဒုက္ခရံ သာမညံ, ဒုက္ခရံ ဗြာဟ္မညံ"ဟု ပြောလိုက်လျှင် သမဏအဖြစ် ဗြာဟ္မဏအဖြစ်၏ ခဲယဉ်းကြောင်းကို အများက သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခရံ သာမညံ"စသော စကားသည် အများသိအောင် ထင်ရှားစွာ ပြောဆိုအပ်သော

ဣမာယ စေ ကဿပ မတ္တာယာတိ–ကား၊ ကဿပ–ပ၊ ဣမိနာ ပမာဏေန–ဤ အစေလကအကျင့်ဟူသော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဧဝံ ပရိတ္တကေန–ဤသို့ အနည်းငယ်သော၊ ဣမိနာ ပဋိပတ္တိဣတ္တမေန–ဤနဂ္ဂစရိယာစသော အကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ သာမည်ဝါ–သမဏတို့၏အလုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏ်ဝါ–ဗြာဟ္မဏတို့၏အလုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခရံနာမ–ခဲယဉ်းသည်မည်သည်၊ သုဒုက္ခရံနာမ–အလွန်ခဲယဉ်းသည်မည်သည်၊ ယဒိ အဘာဝိဿ–အကယ်၍ဖြစ်အုံ့၊ တတော–ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ထိုသို့ သာမည ဗြာဟ္မဏ၏ အနည်းငယ်သော ပဋိပတ်အစဉ်ဖြင့် ဒုက္ခရ သုဒုက္ခရမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒုက္ခရံ သာမည်တိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ ဝစနာယ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ကလ္လံ–သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်၊ နု အဘာဝိဿ–မဖြစ်တော့ရာ၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ဣမာယအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဒသမ္ဘဒ္ဓေန–ထည့်အပ်သောဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက်ဝါကျတို့၏စပ်ခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဒီ–ကွ၊ အတ္ထော–တည်း၊ ဧတေန နယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ ပဒသမ္ဘဒ္ဓော–ဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက်ဝါကျတို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ပကတိကထာ (ပြောရိုးဆိုစဉ် စကား)ဖြစ်သည်။ [ယခုခေတ်၌လည်း "လူပျင်းတစ်ယောက်ကို ဒီလိုနေချင်ယင် ဘုန်းကြီးလုပ်ပါ"ဟု တိုက်တွန်းလျှင် တိုက်တွန်းခံရသူက "ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ဘုန်းကြီးပီပီ လုပ်ဖို့ရန် လွယ်တယ်မှတ်လို့လား, အလွန်ခဲယဉ်းတာ"ဟုပြန်၍ပြောရိုးရှိသည်။]

ဣမာယ စေ ၊ပေ၊ မတ္တာယ။ ။ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ "ဣမာယစ ကဿပ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "ယဒိ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဣမာယ စေ ကဿပ"ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ မတ္တာယ်၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် "ပမာဏီသရိယေ မတ္တာ ၊ပေ၊ ပွကေ"ဟူသော အဘိဓာန်(၈၇၈)ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် ပမာဏအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဣမိနာ ပမာဏေန"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုပမာဏဟူသည် "အစေလကတို့၏ အနည်းငယ်သော ကျင့်စဉ်တည်း"ဟု သိစေလို၍ "ဧဝံ ပရိတ္တကေန ပဋိပတ္တိဣတ္တမေန"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား မတ္တာသဒ္ဒါသည် အပွအနက်ကို အုတ္တင်းသွင်း၍ ပမာဏအနက်ဟောဟု ဖွင့်လေသည်။]

တတော နေတံ ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣမာယ ၊ပေ၊ သုဒုက္ခရံ၊ နေတံ အဘာဝိဿ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏ်တိ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်ရှိတိုင်း အနက်ပေးလျှင် ရှေ့ဝါကျနှင့် နောက်ဝါကျသည် အကြောင်းနှင့် အကျိုးဟု မသိရ၊ ထို့ကြောင့် "တတော"ဟု ပါဌသေသထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ထည့်မှ "ရှေ့ဝါကျသည် အကြောင်း, နောက်ဝါကျသည် အကျိုး"ဟု သိသာသည်။ [တတောတိ တသ္မာ သာမညဗြာဟ္မဏဿ အပွမတ္တကေန ပဋိပတ္တိဣတ္တမေန သုဒုက္ခရ ဘာဝတော၊ (တတောဏ်အနက်ဖွင့်)၊ ဣမံ ဟေတုသမ္ဘဒ္ဓံ သန္ဓာယ ပဒသမ္ဘဒ္ဓေန သဒ္ဒီတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်၊ နောက်၌ ပဒသမ္ဘဒ္ဓကို "ဟေတုပဒေန သဒ္ဒီ ပုဗ္ဗာပရဝါကျသမ္ဘဒ္ဓံ"ဟု ဖွင့်ဦးလတ္တံ။]

၃၆၉။ ဒုဇ္ဇာနောတိ ဣဒံပိ–ဒုဇ္ဇာနောဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ (အာဟ–ဌ်စပ်၊) သော–ထို အစေလကသဿပသည်၊ မယံ–အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေးအခါ၌၊ ဧတ္တကေန–ဤမျှအတိုင်းအရှည်သော အကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ သမဏောဝါ–သမဏာသည်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ–ဗြာဟ္မဏာသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ယူ၍၊ ဝိစရာမ–လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တုမှေ ပန–အရှင်တို့သည်ကား၊ အညထာ–နဂ္ဂစရိယ စသည်မှတစ်ပါးသော မေတ္တာစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သာမည်စ–သမဏာတို့၏ အလုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မည်စ–ဗြာဟ္မဏာတို့၏ အလုပ်ကိုလည်းကောင်း၊) ဝဒထ–မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤအနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို အစေလကသဿပအား၊ (အာဝိကရောန္တော အာဟတို့ဌ်စပ်၊) ဝါ–ထို အစေလကသဿပ၏၊ (ပကတိဝါဒံ–ဌ်စပ်၊) ဘဂဝါ–သည်၊ တံ ပကတိဝါဒံ–ထို အထင်အရှားပြောရိုးဆိုစဉ်စကားကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–ပယ်တော်မူ၍၊ သဘာဝတောဝ–သဘာဝအားဖြင့်သာလျှင်၊ (သမဏာသစ–၏လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏာသစ–၏လည်းကောင်း၊) ဒုဇ္ဇာနဘာဝံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (သိနိုင်ခဲသည်၏ အဖြစ်ကို၊) အာဝိကရောန္တော–ထင်စွာပြုတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုနပိ–တဖန်လည်း၊ ပကတိခေါ တိအာဒိ–စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြာ ပိ–ထို ပကတိခေါ အစရှိသော စကားရပ်ဌ်လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဒသမ္ဗန္ဓံ–ထည့်အပ်သော ဟိတ်ပုဒ်နှင့်တကွ ရှေ့နောက်ဝါကျတို့၏ ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အညထာ ဝဒထ။ ။ယဒိ အစေလကဘာဝါဒိနော သာမည်ဝါ ဗြာဟ္မည်ဝါ အဘဝိဿ၊ ဧဝံ သတိ သုဝိဇာနောဝ သမဏော, သုဝိဇာနော ဗြာဟ္မဏော၊ ယသ္မာ ပန တုမှေ ဣတော (ဤအစေလက အဖြစ်စသည်မှ၊) အညထာဝ သာမည် အညထာ ဗြာဟ္မည် ဝဒထ၊ တသ္မာ ဒုဗ္ဗိဇာနောဝ သမဏော ဒုဗ္ဗိဇာနော ဗြာဟ္မဏောတိ အတ္ထော။

တံ ပကတိဝါဒံ ဝဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ။ ။ယံ ပုဗ္ဗေ ပါကတိကံ သာမည် ဗြာဟ္မည်စ ဟဒယေ ထပေတ္တာ တေန အစေလကဿပေန ဒုက္ကရံ သုဒုက္ကရံတိ ဝုတ္တံ၊ ဘဂဝတာစ တမေဝ သန္ဓာယ ပကတိ ခေါ စသာတိ အာဒိ ဘာသိတံ၊ တမေဝ ဣဓ ပါကတိကသာမည်ဗြာဟ္မည်ဝိသယံ (အထင်အရှား ပြောရိုးဆိုစဉ်ဖြစ်သော သာမည် ဗြာဟ္မည်လျှင် ဟောရာ အနုက်ရှိသော၊) ကထံ ပဋိသံဟရိတ္တာ။

သဘာဝတော ၊ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။သဘာဝတော ပရမတ္ထတော ဧဝ (အစစ်အမှန်အားဖြင့်သာလျှင်၊) သမဏာသ ဗြာဟ္မဏာသစ ဒုဗ္ဗိဇာနဘာဝံ အာဝိကရောန္တော ပုနပိ ပကတိ ခေါတိ အာဒိမာဟ–တတြာပိတိ သမဏဗြာဟ္မဏာဝါဒေပိ၊ ပဒသမ္ဗန္ဓံတိ ဟေတုပဒေန သဒ္ဒိ ပုဗ္ဗာပရဝါကျသမ္ဗန္ဓံ၊–ဋီကာသစ်။

သီလ သမာဓိ ပညာ သမ္ဘဒါ

၄၀၀–၄၀၁။ ကတမာ ပန သာ ဘော ဂေါတမာတိ–ဟူ၍၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆတိ–မေးသနည်း၊ ကိရ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ အယံ–ဤ အစေလကသဿပ သည်၊ ပဏ္ဍိတော–ဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝါ–သည်၊ ကထေန္တ သော–ဟောတော်မူစဉ်ပင်၊ ကထံ–စကားတော်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေသိ–မှတ်ယူပြီ၊ အထ–မှတ်ယူရာထိုအခါ၌၊ အတ္တနော–၏၊ ပဋိပတ္တိယာ–အစေလက အကျင့်၏၊ နိရတ္ထ ကတံ–အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတ္တာ–သိ၍၊ သမဏောဂေါတမော–သည်၊ (အာဒိမဟာ–၌စပ်၊) တသ စာယံ သီလသမ္ဘဒါ ၊ပေ၊ သာမညာတိအာဒိ–အစရှိ သောစကားကို၊ အာဟာ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဟန္ဒ–ယခု(ချက်ခြင်း)၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ နံ–ထို ရဟန်းဂေါတမကို၊ တာသမ္ဘတ္တိယော–ထို သီလ, စိတ္တ, ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတို့ကို၊ ပုစ္ဆာမိ–မေးအုံ့၊ ကွတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ သီလသမ္ဘဒါဒိဝိဇာနနတ္ထံ–သီလသမ္ဘဒါ အစရှိသည်ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သိလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ပုစ္ဆတိ–၏၊ [သီလသမ္ဘဒါဒိ ဝိဇာနနဟေတု–ဋီကာသစ်၊ ကသ္မာ–နှင့်လိုက်အောင် "အတ္ထံ" ကို ဟေတုအနက်ဟော ကြံလေသည်။]

အထ–ထိုသို့မေးခြင်းကြောင့်၊ [အထသဒ္ဒေါ စေတ္ထ ကာရဏော။] အသ–ထို အစေလကသဿပအား၊ ဘဂဝါ, ဗုဒ္ဓပြွါဒံ–ဘုရားဖြစ်တော်မူပုံကို၊ ဒသ္သေတွာ–ပြတော်မူ၍၊ တန္တိခမ္ဘံ–အစဉ်ဖြစ်သော ပါဠိတော်ကို၊ (ဟောစဉ်ဖြစ်သော ပါဠိတော်ကို၊) ကထေန္တော–ဟောတော်မူလျက်၊ တာ သမ္ဘတ္တိယော–ထို သီလ စိတ္တ ပညာ သမ္ဘတ္တိတို့ကို၊ ဒဿေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ကွမ ကသ္သပါတိအာဒိ–ကွမ ကသ္သပ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ကွမာယ စ ကသ္သပ သီလသမ္ဘဒါယာ တိ ကွဒံ–အစရှိသော ဤစကားကို၊ အရဟတ္တဖလမေဝ–အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ၊

ပဏ္ဍိတော ၊ပေ၊ ဥဂ္ဂဟေသိ။ ။ပဏ္ဍိတောတိ ဟေတု သမ္ဘတ္တိ သိဒ္ဓေန (ရဟန္တာဖြစ်ထိုက်သော အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ပြီးစီးသော၊) ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော၊ ကထံ ဥဂ္ဂဟေသိတိ ပရိပဏ္ဍာဉာဏတ္တာ ဃဋ္ဋေ ပဒီပေန ဝိယ (အိုးအတွင်းတောက်နေသော ဆီမီးကဲ့သို့) အဗ္ဘန္တရေ သမုဒ္ဓလန္တေန ပညာဝေယျတ္တိယေန တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ဒေသိတံ အတ္ထံ ဂဏှန္တော တံ ဒေသနံ ဥပဓာရေသိ (စူးစမ်း ဆင်ခြင်ပြီ၊) ယသ္မာ ဥဂ္ဂဟေသိ၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝိဒိတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို "ယသ္မာ ဥဂ္ဂဟေသိ၊ တသ္မာ အထ ၊ပေ၊ ဝိဒိတ္တာ"ဟု ယသ္မာ, တသ္မာ ထည့်ရလိမ့်မည်။

သီလသမ္ဘဒါယာတိ ကွဒံ။ ။ယာတိ၌ ကွတိ သဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ရှိ၏၊ ထို ကွတိ ဖြင့် ပ.ဠိတော်၌လာသော စိတ္တသမ္ဘဒါယ ပညာသမ္ဘဒါယကို ယူပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း–အရတ္တ ဖိုလ်ဟူသည် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သီလကွန္ဓ, စိတ်ဟူသော သမာဓိကွန္ဓ, ပညာကွန္ဓ ၃ ပါးဖြင့် သိမ်းယူအပ်သောကြောင့်တည်း။ [ဋီကာသစ်၌ ကွတိသဒ္ဒါ၏ အာဒျတ္ထ အပြင် "ဥပလက္ခဏနည်း"ဟုလည်း ဆိုသေး၏။]

သန္ဓာယ–၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ–သာသနာတော်သည်၊ အရဟတ္တဖလ ပရိယောသာနံ–အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိ၏၊ တသ္မာ–ထိုသို့ သာသနာတော်၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမာယစ ကသိဏ သီလသမ္မဒါယာတိ ဣဒံ–ဟူသောဤစကားကို၊ အရဟတ္တမေဝ–ကိုသာ၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊ တသ္မာ–ထိုသို့ သာသနာတော်၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတ္တဖလသမ္မ ယုတ္တာဟိ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ သီလစိတ္တပညာသမ္မဒါဟိ–သီလ စိတ္တ ပညာသမ္မဒါတို့မှ၊ အညာ–အခြားသော၊ ဥတ္တရိတရာဝါ–သာ၍ လွန်ကဲသည် လည်းဖြစ်သော၊ ပဏီတတရာဝါ–သာ၍မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ သီလာ ဒိသမ္မဒါ–သီလအစရှိသော သမ္မဒါသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

အရဟတ္တမေဝ–သန်ဟိ။ ။တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေတိ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနံ တိ အာဒိနာ၊ ဣဒံပိ ကာကောလောကနမိဝ ဥဘယာပေက္ခဝစနံ–ကျီး၏ ၂ ဘက်ကြည့်ခြင်း ကဲ့သို့ ရှေ့ဝါကျ နောက်ဝါကျ ၂ ဘက်လုံးကိုင့်သော စကားဖြစ်၏၊–ဋီကာသစ်၊ ဤဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ၏ အကြောင်းပြလည်း ဟုတ်၏၊ နောက်ဝါကျ၏ အကြောင်းပြလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ တို့ကြောင့် "ကာကောလောကနနည်း"ဖြစ်သည်၊ ဤအတိုင်း နိဿယဋ္ဌပေးထား၏။

ဆရာတို့ကား— "တသ္မာရှေ့, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြား၍ ရှိမှခဲ၊ တသ္မာထို, ဟိတ်၏ဖိုလ်, စွဲဆိုမြဲထုံးစံ"ဟူသော နိယာမ်နှင့်အညီ "ကသ္မာ ဣဒံ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ–နည်း"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ "ဟိ ယသ္မာ ၊ပေ၊ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနံ၊ တသ္မာ ၊ပေ၊ ဣဒံ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံတိ ဝိညာယတိ"ဟု ဖြေပြီးလျှင် "တသ္မာ–ထိုသို့ ဤစကား၏ အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတ္တဖလသမ္မယုတ္တာဟိ–တို့မှ၊ ၊ပေ၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ အာဟ"ဟု အနက်ပေးတော်မူကြသည်။

သီဟနာဒကထာ

၄၀၂။ စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ဌ၊ အနုတ္တရံ–အတူမရှိ မြတ်သော၊ မဟာသီဟနာဒံ–ကြီးစွာသော ဗုဒ္ဓသီဟနာဒ ကို၊ နဒန္တော–မိန့်မြွက်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္တိ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာတိ

အနုတ္တရံ မဟာသီဟနာဒံ။ ။"မဟာသီဟနာဒသည် အဘယ့်ကြောင့် အနုတ္တရဖြစ်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အနုတ္တရံတိ အနည္ဓသာဓာရဏတာယ အနည္ဓသာဓာ ရဏတ္ထဝိသယတာယစ အနုတ္တရံ"ဟု ဟိတ်ပါဠိထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည်၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်

အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟာ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို သန္ဓိကဿပအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အရိယံတိ-ကား၊ နိရုပက္လိေသံ-ဥပက္လိေသမရှိသော၊ ဝါ-ဥပက္လိေသ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမဝိသုဒ္ဓံ-အလွန်အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ ပရမန္တိ-ကား၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ (သီလံ၌စပ်)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပဌ-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ အာဒိ' ကတ္တာ-အစပြု၍၊ ယာဝ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလာ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလတိုင်အောင်၊ သီလမေဝ-သီလသာမညသာတည်း၊ ပန-ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တံ-လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သီလသည်၊ ပရမသီလံနာမ-လွန်မြတ်သောသီလမည်၏။

နာဟံ တတ္ထာတိ-ကား၊ တတ္ထ သီလေပိ-ထို သီလသာမညအရာ၌လည်းကောင်း၊ တတ္ထပရမသီလေပိ-ထိုလွန်မြတ်သော လောကုတ္တရာသီလအရာ၌လည်းကောင်း၊ အဟံ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သမသမံ-သီလနှင့်တူသော သီလအားဖြင့်+တူသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မမ-၏၊ သီလသမေန-သီလနှင့်တူသော၊ သီလေန-သီလအားဖြင့်၊ မယာ-နှင့်၊ သမံ-တူသော၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နု ပဿာမိ-မြင်တော်မမူ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျောတိ-ကား၊ အဟမေဝ-သည်သာ၊ တသ္မိံ သီလေ-ထို ၂ မျိုးသော လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလ၌၊ ဥတ္တမော-မြတ်၏၊ ကတရသ္မိံ-အဘယ်သီလ၌၊ (ဥတ္တမော-မြတ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား

မဆက်ဆံသောကြောင့်လည်းကောင်း, အနည်သာဓာရဏာ အနက်ဟူသောအရာ ရှိသောကြောင့် (အနည်သာဓာရဏာအနက်ကို အကြောင်းပြု၍ မိန့်မြွက်တော်မူအပ်သောကြောင့်)လည်းကောင်း, အနုတ္တရဖြစ်သည်၊-ဟူလို၊ မဟာသီဟနာဒံတိ မဟန္တံ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ။

အရိယံ။ ။"ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ"ဟူသော အနက်ရှိသော အာရကာပုဒ်မှ အရိယသဒ္ဒါဖြစ်လာသောကြောင့် အရိယံကို "နိရုပက္လိေသံ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ညစ်ညူးကြောင်း ကိလေသာ မရှိသောကြောင့် "ပရမဝိသုဒ္ဓ"ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ပရမ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော+ဝိသုဒ္ဓ-အထူးစင်ကြယ်"ဟူသည် "အလွန် စင်စစ် စင်ကြယ်"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အတိဝိယ အစ္စန္တဝိသုဒ္ဓတာယ ပရမဝိသုဒ္ဓံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ပရမန္တိ ဥတ္တမံ။ ။သီလချင်းနှိုင်းယှဉ်ရာဝယ် လောကုတ္တရာ သီလသည် လောကီသီလထက် သာလွန်သောကြောင့် ပရမံကို "ဥတ္တမံ-သာလွန်"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ "သာလွန်"ဟူသည်လည်း အမြတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "ဥတ္တမံ-အမြတ်"ဟု ဖွင့်သည်။

သမသမံ။ ။ရှေ့ သမသဒ္ဒါသည် သီလချင်းတူမျှသောအနက်ကို ဟောဏ်၊ နောက် သမသဒ္ဒါကား ပုဂ္ဂိုလ်ချင်းတူမျှသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "မမ သီလသမေန သီလေန"ဟု ရှေ့သမကိုလည်းကောင်း, "မယာ သမံ ပုဂ္ဂလံ"ဟု နောက်သမကိုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ [သမေန+သမော သမသမော-တူသောသီလအားဖြင့်+တူသောပုဂ္ဂိုလ်။]

အမေးတည်း၊) ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ)အဓိသီလံ-အကြင်လွန်မြတ်သော လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလသည်၊ (အတ္ထိ, တသ္မိံ-ထို လွန်မြတ်သော လောကီ လောကုတ္တရာသီလ၌၊ ဥတ္တမော-၏၊) ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ ယံ စတံ သီလံ-အကြင်လောကီသီလ လောကုတ္တရာသီလသည်၊ (အတ္ထိ၊ တသ္မိံ သီလေ, ဥတ္တမော)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပဋမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ ဣမံ သီဟနာဒံ-ဤမြတ်သော အသံတော်ကို၊ နဒတိ-မိန့်မြွက်တော်မူ၏။

ယေ-အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊ တပေါဓိဂုဏ်-တပေါဓိဂုဏ်ကို၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကုန်၏၊ (တေ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊) တပေါဓိဂုဏ်ဝါဒါ-တပေါဓိဂုဏ်ဝါဒတို့ မည်၏၊ တတ္ထ-ထို တပေါဓိဂုဏ်ဝါဒါဟူသောပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော-အကြင်သဘောသည်၊) တပတိ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) တပေါ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤတပဟူသောအမည်သည်၊ ကိလေသသန္တာပကဝိရိယဿ-ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သောဝိရိယ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တဒေဝ-ထိုကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သောဝိရိယသည်ပင်၊ [တဒေဝဖြင့် တပေါနှင့် ဓိဂုဏ်တို့၏ တုလျာဓိကရဏာ သမာသ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။] တေ ကိလေသေ-ထို ကိလေသာတို့ကို၊ ဓိဂုဏ္ဌတိ-စက်ဆုပ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဓိဂုဏ္ဌာ-မည်၏၊ အရိယာပရမာတိ ဧတ္ထ-အရိယာပရမာဟူသော ဤပါဠိ၌၊ နိဒ္ဒေါသတ္ထာ-ကိလေသာ

ယဒိဒံ အဓိသီလံ။ ။ယဒိဒံ အဓိသီလန္တိ လောကိယံ လောကုတ္တရဏ္ဍာတိ ဒုဝိဓံပိ ဗုဒ္ဓသီလံ ဧကဋ္ဌံ ကတ္တာ ဝုတ္တံ။ [အဓိသီလဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် လောကုတ္တရာသီလကိုသာ ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓသီလမှန်လျှင် လောကီသီလပင် ဖြစ်သော်လည်း အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သီလထက် သာလွန်ရကား လောကီဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသီလကိုပါ အဓိသီလဟု ဆိုထားသည်။] ဤသို့ယူမှလည်း ရှေ့၌ "တတ္ထ သီလေပိ (လောကီသီလ၌လည်းကောင်း) ပရမသီလေပိ အဟံ ၊ပေ၊ နု ပဿာမိတိအတ္ထော"ဟူသော နိယမစကားနှင့် လိုက်လျောမည်။ [နောက် ဇေဂုဏ္ဍ, ပညာ, ဝိမုတ္တိတို့၌လည်း ဤသို့ ၂ မျိုးလုံးယူရပုံကို သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။"ကတရသ္မိံ"ဟူသော ပုစ္ဆာဝါကျကို ကြည့်၍ "ယဒိဒံ အဓိသီလန္တိ"ကို ဝိသဇ္ဇနဝါကျအဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးကြ၏၊ ထို ပေးရိုးအတိုင်းပင် ပေးလိုက်သည်၊ "ယံ စတံ ဥတ္တမံ သီလန္တိ အတ္ထော"သည် ထို ယဒိဒံ သီလန္တိ၏ အနက်ဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ယဒိဒံ အဓိသီလန္တိ"ကို သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်လည်း အနက်ပေးကြ၏၊ သူ့နည်းနှင့်သူ သင့်သည်ချည်း သာတည်း။

ဣတိ ဣမံ ပဋမံ။ ။ဧဝံ (ဣတိအဖွင့်) ဣမံ သီလဝိသယံ (သီလဟူသော အရာရှိသော) ပဋမံတိ ဥပ္ပတ္တိဣမတော (ဖြစ်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်=ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်) ပဋမံ ပဝတ္တတ္တာ (ပဋမဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ပဋမံ၊-ဋီကာ။

တည်းဟူသော အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရိယာ–အရိယာမည်၏၊ အာရမ္ဘ ဝတ္ထုဝသေနပိ–စ ပါးသော ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုဧ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "အဌအာရမ္ဘဝတ္ထုဝသေနပိ"ဟု အဌသဒ္ဒါပါ၏၊ ဋီကာ၌ မပါ။] ဥပဓိနာ–ဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာဝိရိယသခ်ါတာ–ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယဟု ဆိုအပ်သော၊ [ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တ ဝီရိယသခ်ါတာ။] တပေါဇိဂုစ္ဆာ–ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ် စက်ဆုပ်တတ်သောဝီရိယသည်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆာဝ–တပေါဇိဂုစ္ဆာ သာမည်သာတည်း၊ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာ–မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော တပေါဇိဂုစ္ဆာသည်၊ ပရမာနာမ–လွန်မြတ်သော တပေါဇိဂုစ္ဆာမည်၏၊ အဓိဇေဂုစ္ဆံတိ ဣဓ–အဓိ ဇေဂုစ္ဆံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဇိဂုစ္ဆာဘာဝေါ (တစ်နည်း) ဇိဂုစ္ဆိတာဝေါ–စက်ဆုပ်ခြင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝီရိယသည်၊ ဇေဂုစ္ဆံ–မည်၏၊ ဥတ္တမံ–မြတ်သော၊ ဇေဂုစ္ဆံ–စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝီရိယတည်း၊ အဓိဇေဂုစ္ဆံ–ယ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ယဒိဒံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ–အကြင်ဇေဂုစ္ဆ, အဓိဇေဂုစ္ဆ သည်၊ (အတ္ထိ) တတ္ထ–ထို ဇေဂုစ္ဆ, အဓိဇေဂုစ္ဆ ၂ မျိုး၌၊ အဟမေဝ–ငါသည်သာ၊ ဘိယျော–သာလွန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဧတ္ထ–ဤအဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော, ယဒိဒံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ ဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏။...ပညာဓိ ကာရေပိ–ပညာအရာ၌လည်း၊ ကမ္မဿကတာပညာစ–ကမ္မဿကတာပညာသည်

အဓိဇေဂုစ္ဆံ ။ဇိဂုစ္ဆာ ယသ အတ္ထိတိ ဇိဂုစ္ဆီ–ကိလေသာတို့ကို စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသူ၊ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင် ဝစနတ္ထပြုပြီးမှ ဇိဂုစ္ဆိနော+ဘာဝေါ ဇေဂုစ္ဆံ–ကိလေသာတို့ကို စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဝီရိယ၊ ဤအလို "ဇိဂုစ္ဆီ ဘာဝေါ"ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါသွားဖြောင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ ဇိဂုစ္ဆာဘာဝေါဟုချည်း ရှိသည်၊ [ယထာယုဝိနော+ဘာဝေါ ယောဗ္ဗနံ၊ ဧဝံ ဇိဂုစ္ဆိနော+ဘာဝေါ ဇေဂုစ္ဆံ၊–ဋီကာ။]

ကမ္မဿကတာပညာ။ ။ထပေတွာ သစ္စာနုလောမိက ဉာဏ် သဗ္ဗာပိ သာသဝါ၊ (မိမိကို အာရုံပြုသော အာသဝေါတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊) ကုသလာပညာ ကမ္မဿကတာပညာနာမ ဤပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် ကုသိုလ်ကံသည်သာ အကျိုးမဲ့ကို ဖျက်ဆီးတတ်၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "သက"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။အခြားနေရာ၌ကား ကုသိုလ်ဖြစ်စေ, အကုသိုလ်ဖြစ်စေ မိမိပြုအပ်သော ကံဟူသမျှသည် သက(ကိုယ့်ဥစ္စာ)ဖြစ်၏၊ "ကမ္မမေဝ+သကံ+ယေသံတိ ကမ္မဿကာ၊ ကမ္မဿကာနံ+ဘာဝေါ ကမ္မဿကတာ၊ ကမ္မဿတာယ–ကံသာလျှင် ကိုယ့်ဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်၌+ ပဝတ္တာ+ပညာ ကမ္မဿကတာပညာ"ဟု ပြုရသည်။

ဝိပဿနာဝညာ။ ။မဂ္ဂသစ္စာအားလည်းကောင်း, နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထသစ္စာအားလည်းကောင်း လျော်သောကြောင့် ဝိပဿနာပညာကို "သစ္စာနုလောမိကပညာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုပညာ ၂ မျိုးလုံးပင် လောကီပညာဖြစ်သောကြောင့် "အဓိ"ဟု မခေါ်ရ။

လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာပညာစ–သည်လည်းကောင်း၊ ပညာနာမ–ပညာသာမည်ည
မည်၏၊ မဂ္ဂဖလသမ္မယုတ္တာ–မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ပညာသည်၊ ပရမာ–လွန်မြတ်
သော၊ ပညာနာမ–၏၊ အဓိပညံတိ ဇ္ဈာ–အဓိပညံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာ
သော–ဣတ္ထိလိန်၏ နပုံလိန်ပြန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊ [ပညာဟူသော
ဣတ္ထိလိန်မှ အဓိပညံဟု နပုံလိန်ပြောင်းလွဲနေသည်။] ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤဆို
အပ်လတံ့ကား၊ ဇ္ဈာ–ဤအဟာမေဝ, တတ္ထ ဘိယျော, ယဒိဒံ အဓိပညံဟူသော
ပါဠိ၌၊ အတ္ထော–တည်း၊ ယာယံ အဓိပညာနာမ–အကြင် သာမညပညာ, အဓိပညာ
မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ–ထို ပညာ, အဓိပညာ ၂ မျိုး၌၊ အဟာမေဝ–ငါသည်သာ၊
ဘိယျော–သာလွန် ၏၊ ဣတိ (အယံ)–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော–အနက်
တည်း။

ဝိမုတ္တာဓိကာရေ–ဝိမုတ္တိအရာ၌၊ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယော–တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ ဝိက္ခမ္ဘ
နဝိမုတ္တိတို့သည်၊ ဝိမုတ္တိနာမ–ဝိမုတ္တိသာမည ဟုခေါ်၏၊ ပန–ကား၊ သမုစ္ဆေဒ ပဋိ
ပဿဒ္ဓိ နိဿရဏဝိမုတ္တိယော–သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ, ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ, နိဿရဏဝိမုတ္တိ
တို့ကို၊ ပရမာ–သော၊ ဝိမုတ္တိတိ–ဝိမုတ္တိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏၊ စ–
ဆက်၊ ဣဓာပိ–ဤဝိမုတ္တိအရာ၌လည်း၊ ယဒိဒံ အဓိဝိမုတ္တိတိ–ဟူသည်ကား၊ ယာ
အယံ အဓိဝိမုတ္တိ–အကြင် ဝိမုတ္တိ အဓိဝိမုတ္တိသည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) တတ္ထ–ထို ဝိမုတ္တိ
အဓိဝိမုတ္တိ ၂ မျိုး၌၊ အဟာမေဝ–ငါသည်သာ၊ ဘိယျော–သာလွန်၏၊ ဣတိ
အတ္ထော–နက်။

၄၀၃။ သုညာဂါရေတိ–ကား၊ သုညေ–ရဟန်းရှင်လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော၊
ဃရေ–ကျောင်း၌၊ ဧကကောဝ–တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ နိသီဒိတွာ–ထိုင်၍၊ (နဒ
တိ ၌စပ်၊) ဣတိ(အယံ)–ဤသည်ကား၊ အဓိဗွာယော–ပရိဗ္ဗိုဒ်တို့၏အလိုတည်း၊
(ဘုရားရှင်ကို ကဲ့ရဲ့ကြသော ပရိဗ္ဗိုဒ်တို့၏အလိုတည်း။)

ပရမာဝိမုတ္တိ။ ။လောကုတ္တရာစိတ်၌ ယှဉ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် "သမ္မာဝါစာစသော
လောကုတ္တရာ ဝိမုတ္တိတို့ကို အဓိသီလဖြင့်, သမ္မာဝါယာမကို အဓိဇေဂုစ္ဆဖြင့်, သမ္မာဒိဋ္ဌိကို အဓိ
ပညာဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်းအားဖြင့် သမ္မသက်ပ, သတိ,
သမာဓိ ၃ ပါးကိုသာ အရဟတ္တဖိုလ်၌ အကျုံးဝင်သော သမုစ္ဆေဒပဋိပဿဒ္ဓိ ဝိမုတ္တိဟု မှတ်ထိုက်
၏"ဟု ဋီကာတို့၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ [အဋ္ဌကထာနည်း၌ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော ရှစ်ပါးလုံးကို
ပင် သမုစ္ဆေဒ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ ဟု ဆိုလိုသည်၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိမှာ နိဗ္ဗာန်သာတည်း။]

သုညာဂါရေ။ ။"လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ကျောင်း၌"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း
(ကျောင်းဖြစ်စေ တောဖြစ်စေ) ရဟန်းရှင်လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ဌာနဟူသမျှကို သဒ်သုပစာရ
အားဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့် "ဧကကောဝ နိသီဒိတွာ"ဟု အဓိဗွာယတ္ထဖွင့်သည်။ [ယံကိုဖွဲ
ဇနဝိဝိတ္တဌာန် ဣဓ သုညာဂါရန္တိ အဓိပ္ပေတံ၊–ဋီကာ။]

ပရိသာသုစာတိ-ကား၊ အဌသု-နှ်သော၊ ပရိသာသု-တို့၌၊ (နဒတိ ၌စပ်၊) စ-သာဓကကား၊ စတ္တာရိမာနိ ၊ပေ၊ နဒတိတိ-အစရှိသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)ပိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ သုတ္တံ-ပါဠိကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ-ချဲ့ထိုက်၏၊ [သာရိပုတ္တ-ရာ၊ တထာဂတသ-၏၊ တထာဂတဝေသာရဇ္ဇာနိ-တထာဂတဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်တို့သည်၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-တို့တည်း၊ ယေဟိ-ယင်း တထာဂတဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ တထာဂတော-သည်၊ အာသဘံ-မြတ်သော၊ ဌာနံ-ဌာနကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံတော်မူ၏၊ ပရိသာသု-တို့၌၊ သီဟနာဒံ-မြတ်သောအသံတော်ကို၊ နဒတိ-မိန့်မြွက်တော်မူ၏၊-မူလပဲ, မဟာသီဟနာဒသုတ်။]

အဌသု ပရိသာသု။ ။ခတ္တိယပရိသတ်, ဗြာဟ္မဏ, ဂဟပတိ, သမဏအားဖြင့် လူပရိသတ် ၄ မျိုး, စာတုမဟာရာဇိက, တာဝတိံသ, မာရ်, ဗြဟ္မပရိသတ်အားဖြင့် နတ်ဗြဟ္မာပရိသတ် ၄,မျိုးကို ပရိသတ် ၈ ပါးဟု ဆိုသည်။ [“မာရ”ဟူရာ၌ မာရ်နတ်၏ ဘက်သားနတ်များကိုပါ ယူမှ ပရိသတ်အစုအဝေး ရနိုင်သည်။]

ဝေသာရဇ္ဇာနိ။ ။အန္ဓရာယိကဓမ္မတို့ကို ဟောတော်မူရာ၌ အန္ဓရာယိကဓမ္မမဟုတ်ဟု ကန့်ကွက်လာလျှင် မကြောက်မရွံ့ရဲဝံ့စွာ ဖြေရှင်းတော်မူနိုင်သောဉာဏ်တော်ကို “ဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်”ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်တော် ၄ ပါးကို အဌသာလိနီဘာသာဋီကာနိဒါနကထာ၌ ရှုပါ။ [စတူသု ဌာနေသု သာရဇ္ဇာဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တသ ဉပ္ပန္နသောမနဿမယ ညာဏသေတံ နာမံ။]

တထာဂတသ တထာဂတ။ ။ထို ဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်တော်၏ ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံကြောင်း ပြလိုရှိ “တထာဂတသ တထာဂတ ဝေသာရဇ္ဇာနိ” ,ဟု တထာဂတ ၂ ပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ တစ်နည်း-ရှေ, တထာဂတသည် ဘုရားရှင်ကို ပြသော ပုဒ်တည်း၊ နောက်တထာဂတကား “တထာ+အာဂတာနိ တထာဂတာနိ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အခြားသောဘုရားရှင်တို့၏ ဝေသာရဇ္ဇာဉာဏ်တော်တို့သည် များစွာသော ကောင်းမှုတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းဟူသော ပုညဿယသမ္ဘတ္တိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ဤမြတ်စွာဘုရား၏လည်း ပုညဿယသမ္ဘတ္တိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းကိုပြသော ဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ ဤကား အဌကထာတို့အလိုတည်း။

အာသဘံ ဌာနံ။ ။သေဋ္ဌ ဌာနံ၊ ဥတ္တမံ ဌာနံတိ အတ္ထော၊ နိဿယဋ္ဌ ဤအတိုင်းပေးသည်၊ အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုद्ধာ၊ တေသံ ဌာနံတိ အတ္ထော၊ ဤအလို “အာသဘံ-အာသဘမည်သော ရှေးဘုရားတို့၏အရာဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရာကို”ဟု ပေးပါ၊ အပိစ ဥသဘာသု ဣဒံတိ အာသဘံ၊ အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ၊ ဤနည်းအလို “အာသဘံ-နွားလားဥသဘ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရာကို”ဟု ပေးပါ၊-ဋီကာ။

ပုဂ်ဝ ၃ မျိုး။ ။ခေါင်းဆောင်နွားလားကြီးကို “ပုဂ်ဝ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို ပုဂ်ဝသည် နွားတစ်ရာ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဥသဘ, နွားတစ်ထောင်၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ဝသဘ. (တစ်နည်း)နွားခြေပေါင်းတစ်ရာ၏ အကြီးအကဲနွားလားသည် ဥသဘ, နွားခြေတစ်ထောင်

ပဥ္စ နံ ပုစ္ဆန္တီတိ–ကား၊ ပဏ္ဍိတာ–ပညာရှိကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာ–နတ်လူတို့သည်၊ နံ–ထိုအရှင်ဂေါတမကို၊ ပဉ္ဍ–ပြဿနာကို၊ ဝါ–သိခြင်းငှာ အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အဘိသင်္ခရိတ္တာ–ပြုပြင်စီစဉ်၍၊ ပုစ္ဆန္တိ–မေးကြကုန်၏၊ ဗျာကရောတီတိ–ကား၊ တင်္ခဏေ–ထို မေးရာခဏာ၌ပင်လျှင်၊ ဝိသဇ္ဇေတိ–ဖြေတော်မူ၏၊ စိတ္တံ အာရာဓေတီတိ–ကား၊ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနေန–ပြဿနာကို ဖြေဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ မဟာဇနဿ–များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ပရိတောသေတိယေဝ–နှစ်သက်စေနိုင်သည်သာ၊ နောစ ခေါ သောတဗ္ဗံ မညန္တီတိ–ကား၊ စိတ္တံ–ကို၊ အာရာဓေတွာ–နှစ်သက်စေပြီး၍၊ ကထေန္တသပိ–ဖြေဆိုပါသော်လည်း၊ အသ–ထိုအရှင်ဂေါတမ၏၊ ဝစနံ–စကားကို၊ သောတဗ္ဗံ–နာယူထိုက်၏ဟု၍၊ နမညန္တိ–မမှတ်ထင်ကြကုန်၊ ဣတိ ဧဝဉ္စ–ဤသို့လည်း၊ ဝေဒေယ္ယုံ–ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

၏ အကြီးအကဲနွားလားသည် ဝသဘ, (တစ်နည်း) ဂါမခေတ်တစ်ခေတ်၌ အကြီးအကဲ နွားလားသည် ဥသဘ, ဂါမခေတ် ၂ ခေတ်၌ အကြီးအကဲနွားလားသည် ဝသဘ, နွားအားလုံးထက်မြတ်သော မည်သည့် ဂါမခေတ်၌မဆို အကြီးအကဲဖြစ်သော ဘေးရန်ဟူသမျှကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော တစ်ကိုယ်လုံးပြည့်သော အလွန်ပသာဒရှိသော များစွာသောဝန်ကို ဆောင်နိုင်သော မိုးကြိုးပစ်သံများစွာကြားသော်လည်း မတုန်လှုပ်သော နွားလားကြီးသည် နိသဘတည်း၊ ဤသို့အားဖြင့် ၃ မျိုးပြားသည်။

ထို နိသဘနွားလားကြီးကိုပင် ဤနေရာ၌ "ဥသဘ"ဟု ဆိုလို၏၊ ထို ဥသဘနွားလားကြီးသည် ဥသဘတို့၏အားနှင့် ပြည့်စုံရကား လေးဘက်သောခြေတို့ဖြင့် မြေကြီးကို ဖိဖိစီးစီးနှိမ်နင်းလျက် ကြွားကြွားရွားရွား ရပ်တည်လေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ တည်နိုင်ခြင်းကိုပင် "ဥသဘသ+ဣဒံ"အရ နွားလားဥသဘ၏+ဥစ္စာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်လည်း ဒသဗလ(ဉာဏ်တော်အား)နှင့် ပြည့်စုံတော်မူရကား ပရိသတ် ရှစ်ပါးတည်းဟူသော မြေပေါ်ဝယ် ဝေဿာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါးတည်းဟူသော ခြေတော်ဖြင့် ဖိဖိစီးစီးနင်းတော်မူကာ မည်သည့်ရန်သူကိုမျှ မလှုပ်ရှားစေနိုင်၊ မြဲခိုင်စွာ တည်တော်မူ၏၊ ဤသို့ တည်တော်မူခြင်းကို "အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ"အရ နွားလားဥသဘ၏ ရပ်တည်ခြင်းနှင့်တူသော တည်ခြင်းဟု ခေါ်သည်၊–ဋီကာသစ်။

တင်္ခဏေ ၊ပေ၊ အာရာဓေသိ။ ။မေးရာခဏာ၌ပင် အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့် ဖြေတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ဖြေဆိုရာဝယ် မေးသူတို့၏ အဓျာသယအားလျော်စွာလည်းကောင်း, အတ္ထဓမ္မ(အကျိုးနှင့်အကြောင်း)အားလျော်စွာလည်းကောင်း ဖြေတော်မူသောကြောင့် မေးသူတို့၏စိတ်ကို နှစ်သက်စေတော်မူပါသည်။

မှန်၏၊– ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်သည် အလွန်မြင့်မြတ်တော်မူရကား သိဖွယ်တရား (ဖြေဆိုဖွယ်အဖြေ) ဟူသမျှသည် ဉာဏ်တော်၏အဝသို့ ရောက်နေကြသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ အလိုရှိအပ်သောတရားသည် တွေးမိ မနေရတော့၊ နှလုံးသွင်းလိုက်ရုံမျှဖြင့် ထင်ပေါ်လာသည်။

သောတဗ္ဗံ စသေ မညန္တိ-ကား၊ ဒေဝါပိ-နတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ မနုဿာပိ-လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟန္တေနေဝ-ကြီးစွာသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဥဿာဟေန-အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ သောတဗ္ဗံ-နာယူထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ-မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ပသီဒန္တိတိ-ကား၊ သုပ္ပသန္နာ-လွန်စွာကြည်ညိုကုန်သည်၊ ကလ္လစိတ္တာ-ခုံကျန်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ မုဒုစိတ္တာ-နုညံ့သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ပသန္နာကာရံ ကရောန္တိတိ-ကား၊ မုဒ္ဓပ္ပသန္နာဝ-အချည်းနှီးကြည်ညိုသူတို့သည်သာ၊ နု ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ ပဏီတာနိ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ စီဝရာဒီနိ-သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒယော-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက် အစရှိကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရေစ-ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္စဇန္တာ-စွန့်လှူကြကုန်လျက်၊ ပသန္နာကာရံ-ကြည်ညိုသူတို့၏ အခြင်းအရာကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏။

တထတ္တာယာတိ-ကား၊ သော-ထို အရှင်ဂေါတမသည်၊ ယံ ဓမ္မံ-အကြင် တရားကို၊ ဒေသေတိ-ဟောတော်၊ တထာဘာဝါယ-ထို တရား၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကျင့်အကျိုးငှာ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထာယ-လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါး

သောတဗ္ဗံ မညန္တိ။ ။"ဘုရားဖြစ်ခါ, ပယ် ၃ ရွာနှင့်"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အကွဏ ၈ ပါးမှ လွတ်သော နဝမခဏဝဋ္ဋသာ တရားတော်ကို ကြားနာရသောကြောင့် (အကြင် တရားကို ဘုရားဟောတော်မူ၏၊ ထိုတရားကို ငါတို့ နာယူကုန်အံ့ ဟု) လေးလေးစားစားဖြစ်လျက် များစွာသော အားထုတ်ခြင်းဖြင့် နာထိုက်သော တရားဖြစ်ပါပေသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ။ ။"တုစ္ဆပ္ပသန္နာ-အချည်းနှီး ကြည်ညိုကြကုန်သည်၊ နိရတ္ထကပ္ပသန္နာ-အကျိုးမရှိသည် ဖြစ်၍ ကြည်ညိုကြကုန်သည်"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ မုဒ္ဓကို တုစ္ဆဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ကြည်ညိုရုံသာ ကြည်ညိုရုံ ဓမ္မဟူစာ, အာမိသဟူစာတစ်ခုခုကိုမျှ မပြုကြသူတို့ကို "မုဒ္ဓပ္ပသန္နာ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ပသန္နာကာရံ။ ။"ပသန္နာနံ+ကြည်ညိုသူတို့၏+အာကာရော-အမှုအရာတည်း၊ ပသန္နာကာရော-ရာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထို ပသန္နာကာရဟူသည် ကြည်ညိုသူတို့ ပြုထိုက်သော သက္ကာရ (ပူဇော်မှု) ၂ မျိုးတည်း၊ ထိုတွင် ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ စသည်ဖြင့် အာမိသဟူစာကို ပြ၏၊ ဓမ္မမှုစာကိုကား နောက်လာမည့် တထတ္တာယ ပဋိပဒ္ဓန်ဖြင့် ပြသည်။

တထတ္တာယ။ ။တထာဘာဝေါ တထတ္တံ" ဟု ပြုစေလို၍ "တထတ္တာယကို တထာဘာဝါယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ တထာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအနက်ကို "ယံ သော ဓမ္မံ"ဟု အနိယမဖြင့် ပြသည်၊ "တထာ-ထို ဟောတော်မူအပ်သော တရား၏+ဘာဝ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထာယ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊

အားလျော်သော အကျင့်ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ၊ နံ ပဋိပဒ္ဓန္တိ–မကျင့်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ တထတ္တာယစ ပဋိပဒ္ဓန္တိတိ–ကား၊ တထာဘာဝါယ–ထိုတရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကျင့်အကျိုးငှာ၊ ပဋိပဒ္ဓန္တိ–ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဟိ–မှန်၊ တသ ဘဂဝတော–ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မံ–တရားတော်ကို၊ သုတ္တာ–နာရ၍၊ ကေစိ–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သရဏောသု–သရဏာတို့၌၊ ဝါ–သရဏာဂုံတို့၌၊ (ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ရတနာ ၃ ပါးကို ကိုးကွယ်ကြောင်း စိတ်တို့၌၊) ပတိဋ္ဌဟန္တိ–တည်ကြကုန်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ပဉ္စသု–၅ ပါးကုန်သော၊ သီလေသု–သီလတို့၌၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ၊အပရေ–အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နိက္ခမိတ္တာ–အိမ်မှထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်၏၊ ပဋိပန္နာစအာရာဓေန္တိတိ–ကား၊ တံ ပဋိပဒံ–ထို အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နာ–ကျင့်ကုန်သည်၊ (သမာနာ–နှ်လသော်၊) ပူရေတုံ–ပြည့်စေခြင်းငှာ၊ သဏ္ဌာနန္တိ–စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရိပူရေန္တိ–ပြည့်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ပဋိပတ္တိပူရဏေန–အကျင့်ကို ပြည့်စေခြင်းအားဖြင့်၊ တသ ဘောတော ဂေါတမဿ–ထို အရှင်ဂေါတမ၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ အာရာဓေန္တိ–နှစ်သက်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ–ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။

မှန်၏–ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော တရားတိုင်းမှာပင် တရားနာသူတို့၏ ဓမ္မာနုဓမ္မအကျင့်ကို ဖြည့်ဖို့ရန် ရည်ရွယ်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏသည် ဓမ္မ၏ဖြစ်ကြောင်း(တရားဟောတော်မူရခြင်း၏အကြောင်း သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်) ဘာဝအနက်ဖြစ်သည်။

နံ ပဋိပဒ္ဓန္တိ။ ။ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏတတ္တာယ၏နောက်၌ "ပဋိပဒ္ဓန္တိတိ အတ္ထော"ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ "နော စ ခေါ တထတ္တာယ ပဋိပဒ္ဓန္တိ"၏ အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် "နံ ပဋိပဒ္ဓန္တိတိ အတ္ထော"ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ ထိုသို့ ရှိမှလည်း "တထတ္တာယစ ပဋိပဒ္ဓန္တိ"ဟု သော နောက်စကားနှင့် အဓိပ္ပာယ်ထူးခြားမည်၊ ဤသို့ ကဲ့ရဲ့သော စကားဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ယံ သော ဓမ္မံ"၌ "သော–ထို အရှင်ဂေါတမသည်"ဟု အနက်ပေးခဲ့ရသည်။

တထတ္တာယစ။ ။ဤပုဒ်ကိုလည်း "တထာ ဘာဝါယ"ဟုပင် ဖွင့်သင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "တထဘာဝါယ"ဟု တွေ့ရသည်၊ ဤ တထာဘာဝသည် ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏ (လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးအား+လျော်သော အကျင့်ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန်ပင်) တည်း၊ ထို ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိပူရဏကို အစမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း ပြလိုသောကြောင့် "ကေစိ သရဏောသု"စသည်ဖြင့် မိန့်သည်။

ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ။ ။ဘုရားရှင်ကို နှစ်သက် ကျေနပ်စေလောက်အောင်ကျင့်သူကား ရဟန်းပြုရုံမျှမကဘဲ, ပူရေတုံ သဏ္ဌောန္တိ–အကျင့်ပြည့်အောင်စွမ်းနိုင်သူများ ဖြစ်ကြရ၏၊ ထို "ပူရေတုံ သဏ္ဌောန္တိ"ကိုပင် "သဗ္ဗာကာရေန ပရိပူရေန္တိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ လည်းကောင်း, နောက်ပြင် စာအုပ်များ၌လည်းကောင်း "သဗ္ဗာကာရေန ပနဿ"ဟု ပနသဒ္ဒါ တွေ့ရ၏၊ ပိုဟန်တူသည်၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ မပါ။]

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သြကာသေ-ဤ ပါဠိရပ်၌၊ (သီဟနာဒကိစ္စ၏ ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်းကို ပြရာ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊) ဌတွာ-တန်ရပ်၍၊ သီဟနာဒါ-သီဟနာဒတို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာ-ပေါင်း၍ ရေတွက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကစ္ဆ-အချို့သော၊ တပသိ-အကျင့်ရှိသူကို၊ နိရယေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သည်ကို၊ ပဿာမိ-မြင်ရ၏၊ ဣတိ-ဤစကားတော်သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ သီဟနာဒေါ-သီဟနာဒတည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးလော၊ (တပသိ-ကို၊) သဂ္ဂေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿာမိ၊ ဣတိ-သည်၊ (ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ-တည်း၊) အကုသလဓမ္မပ္ပဟာနေ-အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရာ၌၊ အဟမေဝ-ငါသည်သာ၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ-သည်၊ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေပိ-ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဆောက်တည်ရာ၌လည်း၊ အဟမေဝ သေဋ္ဌောတိ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ အကုသလဓမ္မပ္ပဟာနေ-၌၊ မယှမေဝ-ငါ၏သာ၊ သာဝကသံဃော-သာဝကသံဃာသည်၊ သေဋ္ဌောတိ (ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေပိ မယှံယေဝ-သာ၊ သာဝကသံဃော သေဋ္ဌောတိ(ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ သီလေန-သီလအားဖြင့်၊ မယှံ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါနှင့်၊ သဒိသော-တူသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိရိယေန-ဝီရိယအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ(ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ ပညာယ-ပညာအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ(ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိမုတ္တိယာ-ဝိမုတ္တိအားဖြင့်၊ မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)။

ဣမသ္မိံ ပနောကာသေ။ ။ဣမသ္မိံ ပနောကာသေ ဌတ္တာတိ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ ဧတသ္မိံ သီဟနာဒကိစ္စပါရိပူရိဒီပနေ ပါဠိပဒေသေ ဌတ္တာ-ဌိကာ၊ ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ၌ သီဟနာဒကိစ္စသည် ပြည့်စုံ၏၊ ထိုသို့ အပြည့်အစုံပြရာ "ပဋိပန္နာစ အာရာဓေန္တိ"ဟူသော ပါဠိရပ်ကို "ဣမသ္မိံ သြကာသေ"ဟု ဆိုသည်၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာကို "သက်လိတဗ္ဗာ"ဟု ဖွင့်၏၊ သံ+ကလဓာတ်သည် ရေတွက်ခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏။

ဧကစ္ဆ ၊ပေ၊ သီဟနာဒေါ။ ။"အချို့သော တပသိကို ငရဲ၌ဖြစ်သည်ကိုမြင်တော်မူရ၏"ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်သည် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ မပြောနိုင်သော (ဘုရားမိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း) ငရဲ၌ မဖြစ်ပါဟုလည်း မပယ်လှန်နိုင်သောကြောင့် သီဟနာဒ(မြတ်သောအသံတော်)တစ်ပါး ဖြစ်ရပေသည်၊ နောက်သီဟနာဒများ၌လည်း နည်းတူ။

ဝိမုတ္တိယာ။ ။ပညာယ ဝိမုတ္တိယာတို့၌ "မယှံ သဒိသော နတ္ထိတိ ဧကော"တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ ဤတိုင်အောင် "ပုရိမာ ဒသ-ရှေး၌ ပြအပ်ခဲ့သော သီဟနာဒ ၁၀ ပါး" တည်း၊ "သီဟနာဒံ နဒန္တော ပရိသမဇ္ဈေ နဒါမိ"မှ စ၍ "အာရာဓေန္တိတိ ဧကော"တိုင်အောင် နောက် ၁၀ ပါးတည်း။

သီဟနာဒံ–မြတ်သော အသံတော်ကို၊ နဒန္တော–မိန့်မြွက်တော်မူလသော်၊ ပရိသ မဇ္ဈေ–ပရိသတ်၏ အလယ်၌၊ နိသီဒတွာ–ထိုင်တော်မူ၍၊ နဒါမိ–မိန့်မြွက်တော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤ စကားတော်သည်၊ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိသာရဒေါ–ကင်းသော ရွံ့ရှားခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ နဒါမိ–၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ပဒုံ–ပြဿနာကို၊ မံ–ငါ့ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ–မေးကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ပဒုံ–ပြဿနာကို၊ ပုဋ္ဌော–မေးအပ်သည်၊ (သမာနော) ဝိသဇ္ဇေမိ–ဖြေတော်မူ၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ဧကော (သီဟနာဒေါ)၊ ဝိသဇ္ဇနေန–ဖြေခြင်းအားဖြင့်၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ အာရာဓေမိ–နှစ်သက်စေနိုင်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ တုဋ္ဌာစ–နှစ်သက်ကုန်သည်လည်း၊ (ဟုတ္တာ)၊ မေ–ငါ၏၊(စကားကို)၊ သောတဗ္ဗံ–နာယူထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ–မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ သုတ္တာ–ကြားနာရ၍၊ မေ–ငါ့အား၊ ပသီဒန္တိ–ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ ပသန္နာကာရံ–ကြည်ညိုသူတို့၏ အခြင်းအရာကို၊ ကရောန္တိ–နှ၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ ယံ ပဋိပတ္တိ–အကြင် ပဋိပတ်ကို၊ ဒေသေမိ–ဟောတော်မူ၏၊ တထတ္တာယ–ထို ပဋိပတ်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ–ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)၊ ပဋိပန္နာစ–ကျင့်ကုန်သူတို့သည်လည်း၊ မံ–ကို၊ အာရာဓေန္တိ–နှစ်သက်စေနိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ(ဘဂဝတော) ဧကော(သီဟနာဒေါ)။

ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမာနံ–ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသန္နံ–၁၀ ပါးသော သီဟနာဒတို့တွင်၊ ဧကေကဿ–တစ်ပါးတစ်ပါးသော သီဟနာဒ၏၊ ပရိသာသု နဒတိ တိ အာဒယော–အစရှိကုန်သော၊ ဒသဒသ–၁၀ ပါး ၁၀ ပါးတို့သည်၊ ပရိဝါရာ–အခြံအရံတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမာနံ–ကုန်သော၊ ဒသန္နံ–

သုတ္တာ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ။ ။အဋ္ဌကထာ စာအုပ်၌လည်းကောင်း၊ ဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း "သုတ္တာ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ"ကို တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ရှေ့သီဟနာဒ၌ သဝနကြိယာ မပါခဲ့သေး၊ "စိတ္တံ အာရာဓေတိ"ဟုသာ ပါ၏၊ အာရာဓေတိကို ပရိတောသေတိ ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤသောတဗ္ဗံ မညန္တိနေရာ၌ "ကထေန္တသပိသ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရှေ့စကား၊ နောက်စကားကိုပေါင်း၍ "တုဋ္ဌာစ မေ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ"ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်။

ဣတိ ၊ပေ၊ ဒသဒသ ပရိဝါရာ။ ။ရှေ့ ၁၀ ပါးတွင် "ကေစ္စံ တပသိ" နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ပသာမိတိ သီဟနာဒံ နဒန္တော ဘဂဝါ (၁) ပရိသာသု နဒတိ၊ (၂) ဝိသာရဒေါ ဟုတ္တာ နဒတိ၊ (၃) တတ္ထစ ပဒုံ ပုစ္ဆန္တိ၊ (၄) ပဒုံ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ (၅) ဝိသဇ္ဇနေန ပရသ စိတ္တံ အာရာဓေတိ၊ (၆) တုဋ္ဌာစ မေ သောတဗ္ဗံ မညန္တိ၊ (၇) သုတ္တာစ ဘဂဝတော ပသီဒန္တိ၊ (၈) ပသန္နာစ ပသန္နာကာရံ

၁၀ ပါးသော သီဟနာဒတို့၏၊ ပရိဝါရဝသေန–အခြံအရံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ သတံ–တစ်ရာသော၊ တေ ဒသ–ထို ၁၀ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ပုရိမာ–နှ်သော၊ ဒသစ–၁၀ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒသာဓိကံ–၁၀ ပါးအလွန်ရှိသော၊ သီဟနာဒသတံ–သီဟနာဒတစ်ရာသည်၊ ဟောတိ–၏။

ပန–ဆက်၊ ဣတောဘာ–ဤသုတ်မှ၊ အညသ္မိံ သုတ္တေ–အခြားသောသုတ်၌၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာ–စူလသီဟနာဒသုတ် စသည်၌။] ဘဂ္ဂကာ–ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဝိ" ပါ၏ မကောင်း။] သီဟနာဒါ–သီဟနာဒတို့ကို၊ ဒုလ္လဘာ–မရအပ် မရနိုင်ကုန်၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အခြားသုတ်၌ မရနိုင်လောက်အောင် များသောအရေအတွက်ရှိခြင်းကြောင့်၊) [တေနာတိ သဏ္ဌာ မဟာတ္ထေန။] ဣဒံသုတ္တံ–ဤသုတ်ကို၊ မဟာသီဟနာဒန္တိ–မဟာသီဟနာဒသုတ် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သီဟနာဒံ ခေါ ၊ပေ၊ နဒတီတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံဝါဒီနံ–ဤသို့ပြောလေ့ရှိသူတို့၏၊ ဝါဒံ–ဝါဒကို၊ ပဋိသေ ဓေတွာ–တားမြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ပရိသတိ–ပရိသတ်၌၊ နဒီတ ပုဗ္ဗံ–ရှေ့၌ ကြားရင့်အပ်သော၊ ဝါ–ကြားရင့်အပ်ဖူးသော၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ ပုန ပါသည်ကား ပိုး၏။] သီဟနာဒံ–ကို၊ ဒသေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကမိဒါဟံတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

ကရောန္တိ၊ (၉) ယံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တထတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ (၁၀) ပတိပတ္တိယာစ အာရာဓေန္တိ၊ ဤသို့ ရှေ့ ၁၀ ပါးတွင် တစ်ပါးတစ်ပါးကို မှတည်၍ နောက် ၁၀ ပါးကို မှလိသွင်းသောအခါ သီဟနာဒတစ်ရာဖြစ်၏၊ မူလိမပါဘဲ ရှေ့သီဟနာဒ ၁၀ ပါးချည်း သန့်သန့်လည်း မိန့်တော်မူရကား ထို သုဒ္ဓ ၁၀ ပါးနှင့်ပေါင်းလျှင် သီဟနာဒပေါင်း တစ်ရာ့ တစ်ဆယ် ဖြစ်သတည်း။

သဗ္ဗေတော ပဋိဘာနန္တိ, အာသဘံ ဌာန မုတ္တမံ၊
သီဟနာဒံ နဒန္တေ တေ, ပရိသာသု ဝိသာရဒါ။

သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ–ဤဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်သော၊ အာသဘံ ဌာနံ–ဥသဘာ၏ဥစ္စာ ခိုင်မြဲသောအရာကို၊ ပဋိဘာနန္တိ–ဝန်ခံတော်မူကြကုန်၏၊ ဧတေ–တို့သည်၊ ပရိသာသု–ပရိသတ်တို့၌၊ ဝိသာရဒါ–ရဲ့ရှားခြင်းကင်း ရဲတင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သီဟနာဒံ–ကို၊ နဒန္တိ–မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊–အာဇာနာဒိယသုတ်။

ဣဒါနိ ၊ပေ၊ အာဒိဟာ။ ။ပါထိကဝဂ္ဂ (သုတ်ပါထေယျ) ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်၌ "ဣဓ နိဂ္ဂောဓ တပဿီ"စသည်ဖြင့် ဥပဏ္ဍိလေသအပြားကိုလည်းကောင်း, ပါရိသုဒ္ဓိအပြားကိုလည်းကောင်း ပြတော်မူလျက် ပရိသတ်နှင့် တကွသော နိဂ္ဂြောဓပရိဗ္ဗိုဇ်၏ရှေ့၌ ဘုရားရှင်၏ သီဟနာဒကို မိန့်တော်မူဘူးကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှာ ဣဒါနိ စသည်ကိုမိန့်သည်။

တိတ္ထိယပရိဝါသကထာ

၄၀၄။ တတ္ထ–ထိ ဧကမိဒါဟံ အစရိသောပါဠိရပ်၌၊ တတြ မံ အညတရော တပဗြဟ္မစာရီတိ–ကား၊ တတြ ရာဇဂဟေ–ထိ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ–ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်၌၊ ဝိဟာရန္တေ–နေတော်မူသော၊ မံ–ငါ့ဘုရားကို၊ အညတရော–အမှတ်မရှိ တစ်ယောက်သော၊ တပဗြဟ္မစာရီ–မြတ်သောတပကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ ဝါ–ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သောဝိရိယဖြင့် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ နိဂ္ဂြောဓောနာမ–နိဂ္ဂြောဓမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ (အပုစ္ဆိ ၌စပ်၊) အဓိဇေဂုစ္ဆေတိ–ကား၊ ဝိရိယေန–ဝိရိယဖြင့်၊ ပါပဓိဂုစ္ဆနာဓိကာရေ–မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းဟူသောအရာ၌၊ ပဠံ–ပြဿနာကို၊ အပုစ္ဆိ–မေးပြီ၊ ဣဒံ–ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ၊ပေ၊ ပဠံ အပုစ္ဆိဟူသော ဤစကားကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ–ဂိဇ္ဈကူဋ်မည်သော၊ မဟာဝိဟာရေ–ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ နိသိန္နော–နေတော်မူလျက်၊ ဥဒုမ္ဗရိကာယ–ဥဒုမ္ဗရိကာမည်သော၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရား၏၊ ဥယျာနေ–ဥယျာဉ်၌၊ နိသိန္နသ–နေသော၊ နိဂ္ဂြောဓသ–မည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသ–ပရိဗ္ဗိုဇ်၏လည်းကောင်း၊ သန္ဓာနသ–မည်သော၊ ဥပါသကသ–ဥပါသကာ၏လည်းကောင်း၊ ကထာသလ္လာပ–စကားပြောသံကို၊ ဒိဗ္ဗာယသောတ ဓာတုယာ–ဒိဗ္ဗသောတအာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သုတ္တာ–ကြားတော်မူ၍၊ အာကာသေန–

တပဗြဟ္မစာရီ။ ။ဋီကာသစ်၌ "ဥတ္တမ တပစာရီ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဗြဟ္မကို "ဥတ္တမ"ဟု ဖွင့်၍ တပ၏ ဝိသေသနဟု ပြု၏၊ "တပေနဝါ ဝိရိယေန ဗြဟ္မစာရီ"ဟု ဒုတိယဖွင့်၏၊ "တပ" အရ "ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော (အပူတပြင်း အတင်းအားထုတ်ကြောင်း) ဝိရိယကို ယူပါ"ဟု သိစေ၏၊ ကိလေသေ တပေတီတိ တပေါ။

ဣဒံ။ ။ဋီကာ၌ "ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ဝိဟာရန္တေ မံ ပဠံ အပုစ္ဆိတိ ဣဒံ ဝစနံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ရှေ့စကားကို စွဲ၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဣဒန္တိ ရာဇဂဟေ ၊ပေ၊ ပဠံ အပုစ္ဆိတိ ပါဠိယံ အာဂတဝစနံ"ဟု ပါဠိတော်စကားကိုစွဲသည်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုအချိန်က ပြဿနာကို မေးရာဌာနသည် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်မဟုတ်၊ ရာဇဂြိုဟ်၏အနီးဖြစ်သော ဥဒုမ္ဗရိကဒေဝီ၏ ဥယျာဉ်တည်း၊ သို့သော် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်၌ သီတင်းသုံးခြင်းကြီယာ မပြတ်သေးသောကြောင့် "ဂိဇ္ဈကူဋေ ဝိဟာရန္တေ မံ"ဟု သုံးစွဲတော်မူသည်။

ကထာသလ္လာပ။ ။သန္ဓာနဟူသည် ဥပါသကာငါးရာအခြံအရံရှိသော ဥပါသကာခေါင်းဆောင်တည်း၊ နိဂ္ဂြောဓပရိဗ္ဗိုဇ်သည် ထို ဥပါသကာနှင့်တွေ့သောအခါ ဘုရားရှင်ကို အထင်သေးအောင်..."အို သူကြွယ် တိုက်တွန်းပါတယ်၊ သိစမ်းပါလော၊ အသင်တို့ရဲ့ ဆရာဖြစ်သော ရှင်ဂေါတမဟာ ဘယ်သူနှင့်အတူ တရားဆွေးနွေးဘူးသလဲ"စသော စကားစမြည်၊ ပြန်လည်ပြောသံကို ကြားတော်မူသည်။

ကောင်းကင်ဖြင့်၊ အာဂန္တွာ–ကြွလာတော်မူ၍၊ တေသံ–ထို နိဂြောဓပရိဗ္ဗိုဒ်, သန္ဓာန ဥပါသကာတို့၏၊ သန္တိကေ–အနီး၌၊ ပညတ္တေ–ခင်းထားအပ်သော၊ အာသနေ–၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ–ထိုင်တော်မူ၍၊ နိဂြောဓေ–သည်၊ အဓိဇေဂုစ္ဆေ–အဓိဇေဂုစ္ဆအရာ၌၊ ယံတံ ပဋ္ဌပဒံ–အကြင်မေးအပ်သော ပြဿနာကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ–ဖြေတော်မူပြီ၊ တံ–ထိုဖြေတော်မူအပ်သော ပြဿနာကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပရံဝိယ မတ္တာယာတိ–ကား၊ ပရမာယ–လွန်မြတ်သော၊ မတ္တာယ–အတိုင်း အရှည်အားဖြင့်၊ အတိမဟန္တေနေဝ–အလွန်ကြီးကျယ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပမာ ဏေန–အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ (အတ္ထာမနော အဟောသိ ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–ဤကားအနက်၊ ကော ဟိ ဘန္တေတိ–ကား၊ အနုဗာလ–ပညာမျက်စိကန်းမှိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတိက–မိစ္ဆာအယူရှိသူကို၊ ထပေတ္ဝာ–ထား၍၊ အညော–အခြားသော၊ ပဏ္ဍိတ ဇာတိကော–ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ကော နာမ–အဘယ် မည်သူသည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဓမ္မံ–တရားတော်ကို၊ သုတ္ဝာ–နာရ၍၊ အတ္ထာမနော–မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ–နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်၊ နဿ–မဖြစ်ဘဲ ရှိပါအုံ့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏။

လဘေယျာဟံတိ ဣဒံ–လဘေယျာဟံဟူသော ဤစကားကို၊ (အာဟ၌စပ်၊) သော–ထို အစေလကဿပသည်၊ မေ–ငါသည်၊ စိရံ–ကြာမြင့်စွာသောကာလပတ် လုံး၊ အနိယျာနိကပက္ခေ–နိယျာနိကမဟုတ်သောဘက်၌၊ ယောဇေတ္ဝာ–ယှဉ်စေ၍၊ အတ္တာ–အတ္တကို၊ ဝါ–မိမိကိုယ်ကို၊ ကိလာမိတော ဝတ–ပင်ပန်းစေအပ်ပြီ တကား၊ [ကာရိတ်နှင့်တကွ ကိလာမိတောရှိမှ ကောင်း၏။] သုက္ခနဒီတီရေ–ခြောက်သောမြစ်ကမ်း၌၊ နာယိဿာမိ–ရေချိုးအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ သမ္ဘရိဝတ္တ ဣနေနဝိယ–ပတ်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်နေသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထုသေ–ဖွဲ့ပုံပေါ်၌၊ ကောဋ္ဌေဣနေနဝိယ–တစ်စုံတစ်ခုကို စိုက်နှက်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကောစိ–တစ်စုံ တစ်ခုသော၊ အတ္ထော–အကျိုးကို၊ နဿ နိပ္ဖာဒိတော ဝတ–မပြီးစေအပ်လေစွတကား၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–ငါသည်၊ အတ္ထာနံ–မိမိ ကိုယ်ကို၊ ယောဂေ–ယှဉ်သင့်သော နည်းလမ်း၌၊ ယောဇေဿာမိ–ယှဉ်စေတော့အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတ္ဝာ–ကြံ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။ [ယောဂေတိ နယေ၊ ဒုက္ခနိဿရဏုပါယေတိ အတ္ထော။]

ပရံဝိယ။ ။ပရံတိ အတိသယတ္ထေ နိပါတော၊ ဝိယာတိ ပဒပူရဏမတ္တေ, ယထာတံ အတိဝိယာတိ၊–ဣကာသစ်၊ ဣဣကာသစ်၌ အတိဝိယဝယ် ဝိယသည် ပဒပူရဏာဖြစ်သကဲ့သို့ဟု ဥပမာပြု၏၊ သို့သော် ထို "ဝိယ"သည် ပဒပူရဏာ မဟုတ်ပါ၊ "အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်"ဟု ပေးရသော် ၈၀ အနက်ဟောသာတည်း။

၄၀၅။ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အနေန–ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ခန္ဓကေ–မဟာဝဂ္ဂ, ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဉ်၊ ယော တိတ္ထိယပရိဝါသော–အကြင် တိတ္ထိယပရိဝါသ်ကို၊ ပညတ္တော–ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော–သာသနာတော် အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိဖူးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာမဏေရဘူမိယံ–သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ဌိတော–တည်လျက်၊ အဟံ ဘန္တေ ၊ပေ၊ ပရိဝါသံ ယာစာမိ တိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ သမာဒိယိတ္တာ–ဆောက်တည်ပြီး၍၊ ပရိဝသတိ–ပရိဝါသ်နေရ၏၊ တံ–ထို တိတ္ထိယပရိဝါသ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ယော ခေါ ကဿပ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗောတိအာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။ [ဘန္တေ–အရှင်ဘုရားတို့၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ ဣတ္ထန္နာမော–ဤအမည်ရှိသော၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော–သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသောအယူ ရှိဖူးသူပါတည်း၊ ဣမသ္မိံဓမ္မဝိနယေ–ဤတရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌၊ ဥပသမ္ပဒံ–မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ [ဥပရိဘူတာ+သမ္ပဒါ ဥပသမ္ပဒါ] ဝါ–ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အာကင်္ခါမိ–အလိုရှိပါ၏၊ ဘန္တေ–တို့၊ သွာဟံ (သော အဟံ)–ထို တပည့်တော်သည်၊ သံဃံ–သံဃာတော်ကို၊ စတ္တာရောမာသေ–၄ လတို့ ပတ်လုံး၊ ပရိဝါသံ–ပရိဝါသ်ကို၊ ယာစာမိ–တောင်းပါ၏။]

တတ္ထ–ထို ယော ခေါ ကဿပ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံတိ–ပဗ္ဗဇ္ဇံဟူသော စကားကို၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေနေဝ–စကား၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ အပရိဝသိတ္တာယေဝ–ပရိဝါသ် မနေဘဲသာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ–ရှင်အဖြစ်ကို၊ လဘတိ–ရ၏၊ ဥပသမ္ပဒတ္ထိကေန ပန–ရဟန်းအဖြစ်ကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ နာတိကာလ ဂါမပ္ပဝေသနာဒီနိ–အလွန်စောစွာ ရွာသို့မဝင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ–၈ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ–ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပူရေန္တေန–ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ပရိဝသိတဗ္ဗံ–ပရိဝါသ်နေရာ၏၊ [ရှစ်ပါးသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကဉ် ရှုပါ၊ ဤ ဋီကာတို့၌လည်း ပြ၏။] အာရဒ္ဓစိတ္တာတိ–ကား၊ အဋ္ဌဝတ္တပူရဏေန–၈ ပါးသော ဝတ်၏ပြည့်ခြင်းကြောင့်၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ–နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ၌စပ်။)

ဇတ္ထ–ဤ သုမင်္ဂလဝိသာလိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေါ်ပဏ္ဍော–အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ ဝိတ္ထာရတော ပန–အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ ဒေ(ဒေသော)တိတ္ထိယပရိဝါသော–ဤတိတ္ထိတို့၏ ပရိဝါသ်ကို၊ သမန္တပါသာဒိကာယ–သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ–ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဝဏ္ဏနာယ–ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓက အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တ နယေန–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

အပိစ မေတ္တာတိ–ကား၊ အပိစ–ထိုသို့ ၄ လပတ်လုံး ပရိဝါသ်နေရပါသော်လည်း၊ မေ–ငါသည်၊ ဧတ္ထ–ဤပရိဝါသ်နေရာ၌၊ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာဝိဒိတာတိ–ကား၊ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ–ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မတူကွဲပြား၊ ထူးခြားကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတံ–သိတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကျွမိနာ–ဤပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာဟူသောပါဠိဖြင့်၊) အယံ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ ပရိဝါသာရဟော–ပရိဝါသ်ကိုထိုက်၏၊ (ပရိဝါသ်နေထိုက်၏၊) အယံ (ပုဂ္ဂလော)–သည်၊ နု ပရိဝါသာရဟော–ပရိဝါသ်ကို မထိုက်၊ (ပရိဝါသ်မနေထိုက်၊) ကျွတိ ကျွဒံ–ဤသို့သော အထူးသည်၊ မယှံ–ငါ့အား၊ ပါကဋံ– ထင်ရှားစေ၊ ကျွတိ–ဤအဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ–ပြတော်မူ၏၊ တတော–ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ကဿပေါ–သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ ယတ္ထ–အကြင် ဘုရားသာသနာတော်၌၊ ဧဝံ–သို့၊ ဃံသိတ္တာ–ရွှေကိုပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ပွတ်တိုက်၍၊ ကောဋ္ဋေတ္တာ–ရွှေကိုထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်၍၊ ယုတ္တမေဝ–သင့်သူကိုသာ၊ ဂဏှန္တိ–ယူကြကုန်၏၊ အယုတ္တံ–ကို၊ ဆဍ္ဍေန္တိ–စွန့်ပစ်ကြကုန်၏၊ (တံ)ဗုဒ္ဓသာသနံ–ထိုဘုရားသာသနာတော်သည်၊ အဟောအစ္ဆရိယံ–ဩော် အံ့ဖွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ကျွတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ)၊ တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သုဒ္ဓုတရံ–သာ၍ကောင်းမွန်စွာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ သဠာတုသာဟော–လွန်စွာဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သစေ ဘဂ္ဂေတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–ပြီ။

အထခေါ–ထိုသို့ လျှောက်ရာအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တဿ–ထို အစေလကဿပ၏၊ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ–ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတ္တာ–သိတော်မူ၍၊ ကဿပေါ–သည်၊ ပရိဝါသံ–ကို၊ နု အရဟတိ–မထိုက်၊ ကျွတိ–ဤသို့ သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အညတရံ–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ ဘိက္ခု–ရဟန်း၊ ဂစ္ဆ–သွားချေ၊ ကဿပံ–ကို၊ နာပေတွာ–ရေချိုးစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ–ရှင်အဖြစ်သို့ရောက်စေပြီး၍၊ အာနေဟိ–ဆောင်ခဲ့လော၊

ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ။ ။ဝိ (ဝိသဒိသာ)+မတ္တာ ယေသံတိ ဝိမတ္တာ၊ ဝိမတ္တာယေဝ+ဝေမတ္တာ၊ (သွတ္တန္ဒ် ကပစ္စည်းသက်၊) ဝေမတ္တာနံ+ဘာဝေါ ဝေမတ္တတာ၊ ပုဂ္ဂလာနံ+ဝေမတ္တတာ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ–ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မတူသော အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ထို"မတူသော အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်"ဟူသည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မတူထူးခြား ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [နာနာ+ဘာဝေါ နာနတ္တံ၊ ပုဂ္ဂလာနံ+နာနတ္တံ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ။]

ဃံသိတ္တာ, ကောဋ္ဋေတ္တာ။ ။အဗ္ဘာသယ ဝိမံသနဝသေန (အလိုဆန္ဒကို စူးစမ်းစိစစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သုဝဏ္ဏံဝိယ ဃံသိတ္တာ ကောဋ္ဋေတ္တာ(ရွှေကို ပန်းထိမ်ဆရာက မှတ်ကျောက်၌ ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ပွတ်တိုက်၍လည်းကောင်း, ရွှေကို ထုရိုက်သကဲ့သို့ ထုရိုက်၍လည်းကောင်း) –ဋီကာ။

ဣတိ (အာမန္တေသိ)၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ တထာ–ထို မိန့်တော်မူအပ်သည့် အတိုင်း၊ ကတ္တာ–၍၊ တံ–ထိုကသိုပကို၊ ပဇ္ဇာဒေတ္တာ–၍၊ ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကံ–အထံတော်သို့၊ အာဂမာသိ–လာပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တံ–ထိုကသိုပကို၊ ဂဏမဇ္ဈေ–ရဟန်းအပေါင်း၏ အလယ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ–ထိုင်တော်မူ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ–မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အလတ္တ ၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ၊ အစိရူပသမ္ပန္နောတိ–ကား၊ ဥပသမ္ပန္နော–မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ, နစိရမေဝ–မကြာမြင့်မီပင်၊ ["စိရံ+ဥပသမ္ပန္နဿ အဿာတိ စိရူပသမ္ပန္နော၊ နဲ+စိရူပသမ္ပန္နော အစိရူပသမ္ပန္နော" ဟု ပြု။] ဂူပကဋ္ဌောတိ–ကား၊ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမေဟိ–တို့မှ၊ ကာယေနစေဝ–ကိုယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တေနစ–အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂူပကဋ္ဌော–ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ကပ်ပြီးသည်။

အပ္ပမတ္တောတိ–ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ–၌၊ သတိ–ကို၊ အဝိဇဟန္တော–မစွန့်သည်၊ အာတာပီတိ–ကား၊ ကာယိက စေတသိက သခ်ါတေန–ကာယိကဝီရိယ စေတသိကဝီရိယဟူ ဆိုအပ်သော၊ ဝီရိယာတာပေန–ကိလေသာတို့ကိုလောင်မြိုက်တတ်သောဝီရိယဖြင့်၊ အာတာပီ–ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန်ဝီရိယရှိသည်၊ [စကြိုသွား၍ တရားအားထုတ်ခြင်း စသည်ကို "ကာယိကဝီရိယ" ဟု ခေါ်သည်။] ပဟိတတ္တောတိ–ကား၊ ကာယေ စ–၌လည်းကောင်း၊

ဂဏမဇ္ဈေ နိသီဒိတ္တာ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နိသီဒါပေတ္တာ"ဟု ရှိသော်လည်း "ဥပသမ္ပဒကမ္မပ္ပဟောနကာနံ ဘိက္ခူနံ မဇ္ဈေ သံဃတ္ထေရောဝိယ တဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ နိသီဒိတ္တာ" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် သူ့ကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းငှာ သံဃထေရ်ကြီးကဲ့သို့ ထိုင်နေတော်မူရကား "နိသီဒိတ္တာ"ပါ၌သာ အမှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဂူပကဋ္ဌော။ ။ဝိ+ဥပ+ကသ(ဂတိမှိ)ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ "ဝိ–ဝတ္ထုကိလေသာ ၂ ဖြာသော ကာမတို့မှ ကိုယ်စိတ်အားဖြင့် ကင်း၍+ဥပကဋ္ဌ–ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ကပ်ပြီးသည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဋီကာ၌ "ဝိဝိတ္တော"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။

အပ္ပမတ္တောတိ။ ။ထိုကဲ့သို့သော သဒ္ဓါပဗ္ဗဇ္ဇိတပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သီလစင်ကြယ်ဖို့ရန် မမေ့မလျော့ဖြစ်မှုမှာ အထူးဆိုဖွယ်မလို, အဝတ္ထသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြီးပြီးပင်ဖြစ်၏–ဟု ယူဆ၍ "အပ္ပမတ္တော"ကို "ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိ အဝိဇဟန္တော"ဟု ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မမေ့မလျော့ပုံကိုသာ ဖွင့်၍ အရင်းခံ သီလ၏ စင်ကြယ်ကြောင်းကို အထူးမဖွင့်တော့။

ပဟိတတ္တောတိ။ ။ပဟုဗ္ဗ+ဟိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောအ၏၊ ပေသိတ၌ ဘူ,စု ပိသဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကိုပင် ဟောအ၏၊ ကာရိတ်အကြောကြောလျှင် "စေခိုင်းအပ်–စေလွှတ်အပ်"ဟု ဖြစ်အ၏၊ ဓာတုတ္ထသင်္ခေါ်ကား ပဟာဓာတ် ကြံတော်မူသည်၊ ပေသိတတ္တောတိ နိဗ္ဗာနံ ပတိ(ရှေ့ရှု)

ဒိဝိတေစ–အသက်၌လည်းကောင်း၊ အနုပေက္ခတာယ–ငဲ့ကွက် ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေသိတစိတ္တော–နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ ဝိသဒ္ဒ အတ္တဘာဝေါ–စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော အတ္တဘောရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ "ဝိဟာရန္တော–နေ့လယောက်"၌စပ်)။

ယသတ္ထာယာတိ–ကား၊ ယသ–အကြင်အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ ကုလပုတ္တာတိ–ကား၊ အာစာရကုလပုတ္တာ–အံ့ကျင့်အားဖြင့် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မဒေဝါတိ–ကား၊ ဟေတုနာဝ–ရဟန်းပြုဖို့ရန် သင့်သော အကြောင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကာရဏေနေဝ–ရဟန်းပြုဖို့ရန် သင့်သောအကြောင်းဖြင့် သာလျှင်၊ တဒနုတ္တရံတိ–ကား၊ အနုတ္တရံ–မိမိထက် မြတ်သောတရားမရှိသော၊ တံ–ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံတိ–ကား၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသ–မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏၊ ပရိယောသာနဘူတံ–အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အရဟတ္တဖလံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ (သစ္ဆိကတ္တာ–၌စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ တဿ–ထို အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ ပဗ္ဗဇန္တိ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံယေव အတ္တဘာဝေ–ဤ ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောဘ၌ပင်၊ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္တာတိ–ကား၊ အတ္တနာယေဝ–ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပညာယ–ပညာဖြင့်၊ ပစ္စက္ခံ–မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ အပရပ္ပစ္စယံ–အခြားသူဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူ မဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ (ဝိဟာသိ–၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဥပသမ္ပဒ

ပေသိတစိတ္တော, တံနိန္နော တပ္ပဇ္ဇာရော (ထို နိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ကိုင်းသည်)–ဋီကာ။] ထိုသို့စိတ်ရှိသူသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ စွန့်လွှတ်ထားသူ ဖြစ်ရကား "ဝိသဒ္ဒအတ္တဘာဝေါ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ကုလပုတ္တာ။ ။အမျိုးကောင်းသော ဇာတိကုလပုတ္တပင် ဖြစ်သော်လည်း အကျင့်မကောင်းလျှင် တရားမရနိုင်သောကြောင့် အမျိုးကောင်းသည်ဖြစ်စေ, မကောင်းသည်ဖြစ်စေ အကျင့်ကောင်းသည်သာ ပဓာနဖြစ်ရကား "အာစာရကုလပုတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်။

သမ္မဒေဝ။ ။သမ္မာ+ဧဝ၊ ပါဠိတော်၌ "သမ္မဒေဝ ၊ပေ၊ ပဗ္ဗဇန္တိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာအရ "ကောင်းသောရဟန်းပြု"ဟူသည် "ငါ့မှာ ဇာတိ ဧရာ မရဏာတို့မှ မလွတ်သေး" စသည်ဖြင့် သံဝေဂရှေ့သွားရှိသော ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟေတုနာ ကာရဏေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ရှင်ရဟန်းပြုရာ၌ သံဝေဂဖြစ်ခြင်းဟူသော သင့်လျော်သောအကြောင်း" ဟူလို၊ ကာရဏေနေဝသည် ဟေတုနာ၏ အဖွင့်တည်း။

အပရပ္ပစ္စယံ။ ။အရဟတ္တဖလ သစ္ဆိကရဏော–အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌၊ ပရော+ပစ္စယော ယဿာတိ ပရပ္ပစ္စယော–အခြားသူဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူ၊ နု+ပရပ္ပစ္စယော အပရပ္ပစ္စယော၊ တံ အပရပ္ပစ္စယံ–အခြားသူဟူသော ယုံကြည်စရာရှိသူမဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ "ကိုယ်တိုင်သိသောကြောင့် သူတစ်ပါးအပြောဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ယုံကြည်နေသူမဟုတ်" ဟူလို။

ဝိဟာသိတိ–ကား၊ ပါပုဏိတွာ–ရောက်၍၊ သမ္မာဒေတွာ–ပြီးစေ၍၊ ဝါ–ပြည့်စေ၍၊ ဝိဟာသိ–နေပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဒေဝ–ဤသို့၊ ဝိဟာရန္တော–နေလသော်၊ ဧာတိ–ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်၊ ခီဏာ–ကုန်ပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယံ–မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ဝုသိတံ– ကျင့်သုံး အပ်ပြီ၊ ကရဏီယံ–ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ၁၆ ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို၊ ကတံ– ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယ–၁၆ ပါး ဤသို့ပြားသော မဂ်ကိစ္စ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်အကျိုးငှာ၊ အပရံ–တစ်ပါးသောမဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အဗ္ဗညာသိ–ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိပြီ၊ ["အဗ္ဗညာသိတိ"ဟု ဣတိပါ သည်ကား ပိုဟန်တူသည်။]

ဒေဝ–ဤသို့လျှင်၊ အသ–ထို အစေလကသဿပ၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဟာဘူမိ–ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဟာဘုဉာဏ်၏ ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်ကို၊ ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ အရဟတ္တနိကူ ဌေန–အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်၊ ဒေသနံ–ဒေသနာတော်ကို၊ နိဋ္ဌာ ပေတုံ–ပြီးစေခြင်းငှာ၊ (နိဂုံးအုပ်သောအားဖြင့် ပြီးစီးစေခြင်းငှာ၊) အညတရော ၊ပေ၊ အဟောသိတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အညတရော ၊ပေ၊ အဟောသိအစရိုသော စကားရပ်၌၊ အညတရော တိ–ကား၊ ဧကော–တစ်ယောက်အပါအဝင်သည်၊ (အဟောသိ)၊ အရဟတံတိ–ကား၊ အရဟန္တာနံ–ရဟန္တာတို့တွင်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာဝကာနံ–သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟန္တာနံ–ရဟန္တာတို့၏၊ အဗ္ဗန္တရော–အတွင်းဝင်သူသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိအယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာအစရိုသောစကားရပ်၌၊ အဓိဗ္ဗာယော–သင်္ကယနာတင်ထေရ်တို့၏ အလိုတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယံယံ–အကြင်အကြင်ပုဒ်ကို၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ နဝုတ္တံ–မဖွင့်ဆိုအပ်၊ တံတံ–ထိုထို ပုဒ်သည်၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို ပါဠိရပ်၌၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါကဋမေဝ–ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။...ဣတိ–ဖြင့်၊ မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ–မဟာသီဟနာဒသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ဥပသမ္ပန္နေ။ ။ဥပ+သံ ဥပသာရ ၂ ပုဒ်လုံး ပဒေါတ်သို့ အစဉ်လိုက်သော ဓာတ္တွတ္ထာ နုဝတ္တကချည်းဟု သိစေလို၍ "ပါပုဏိတွာ"ဟု ပဒ၏အနက်ကိုသာ ဖွင့်သည်၊ [ပဒ္ဒ၌ ပဒေါတ်, တွာပစ္စည်း။] (တစ်နည်း) ဥပ ဥပသာရသည် ဓာတ္တွတ္ထာနုဝတ္တကဖြစ်၏၊ သံကား ဓာတ္တွတ္ထ ဝိသေသကတည်းဟု သိစေလို၍ "သမ္မာဒေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သမ္မာဒေတွာကိုလည်း "အသေက္ခာ သီလသမာဓိပညာ(တို့ကို) နိဗ္ဗာဒေတွာ(ပြီးစေ၍) ပရိပူရေတွာဝါ–ပြည့်စေ၍၊ ဣတိအတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

မဟာသီဟနာဒသုတ်
ဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၉။ ပေါ့ဠပါဒသုတ်ဘာသာဋီကာ

ပေါ့ဠပါဒ ပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု

၄၀၆။ ဧဝံ ၊ပေ၊ သာဝတ္ထိယန္တိ–ဧဝံ ၊ပေ၊ သာဝတ္ထိယံဟူသော ဤသုတ်သည်၊ ပေါ့ဠပါဒသုတ္တံ–ပေါ့ဠပါဒသုတ်တည်း၊ [ဤတိုကို အာဒျတ္ထကြ၊ရ်လည်း တစ်နည်း အနက်ပေးပါ။] တတြ-ထို ပေါ့ဠပါဒသုတ်၌၊ အယံ–ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ သာဝတ္ထိယံ ၊ပေ၊ အာရာမေတိ–ကား၊ သာဝတ္ထိ–သာဝတ္ထိမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ–ကပ်မှီ၍၊ ဧေတသ–ဧေတမည်သော၊ ကုမာရသ–မင်းသား၏၊ ဝနေ–ဥယျာဉ်၌၊ အနာထပိဏ္ဍိကေန–အနာထပိဏ္ဍိကမည်သော၊ (ပိဏ္ဍံ+ဒဒါတိတိ ပိဏ္ဍိကော၊ အနာထာနံ+ပိဏ္ဍိကော အနာထပိဏ္ဍိကော–ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား ထမင်းခဲကိုပေးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိကမည်သော၊) ဂဟပတိနာ–အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ ယောအာရာမော–အကြင်အာရာမ်ကို၊ (အကြင်ကျောင်းတိုက်ကို)၊ ကာရိတော–ပြုစေအပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုအာရာမ်၌၊ ဝါ–၌၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

ပေါ့ဠပါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ–ကား၊ နာမေန–အမည်အားဖြင့်၊ ပေါ့ဠပါဒေါ နာမ–ပေါ့ဠပါဒမည်သော၊ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော–အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ("ပဋ္ဌိဝသတိ–နေ၏"ဟု ၌စပ်)၊ ကိရ–ချဲ့၊ သော–ထို ပေါ့ဠပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊

ဥပနိဿာယ။ ။သက်နှံးစသော ပစ္စည်း ၄ ပါး၏ ထိုသာဝတ္ထိနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ရခြင်းကြောင့် "သာဝတ္ထိမြို့ကို မှီသည်"ဟု ဆိုသည်၊ စီဝရာဒိပစ္စယပဋိဗဒ္ဓတာယ ဥပနိဿယံ ကတ္တာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤသာဝတ္ထိ ဥပနိဿာယပါ၌ဖြင့် သာဝတ္ထိယံ၌ သို့ ဝိဘတ်ကို သမီပတ္ထ၌သက်သော ဝိဘတ်ဟု သိစေ၏၊ "သာဝတ္ထိမြို့ထဲ၌ နေတော်မူသည်မဟုတ်, သာဝတ္ထိမြို့၏အနီး (ဧရာဝန်ကျောင်းတိုက်)၌ နေတော်မူသည်"ဟူလို။

အာရာမေ။ ။အာဂမ္ဘ+ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော–သစ်ပင်တို့၌ အပွင့် အသီး အညွန့်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, သတ္တဝါတို့၏ချမ်းသာစွာနေရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း အထူးအားဖြင့် ရသေ့ ရဟန်းတို့၏ ထိုထိုအရပ်မှလာ၍ မွေ့လျော်ရာ (မပျင်းရိဘဲ နေထိုင်ရာ)ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထို ဥယျာဉ်ခြံကို "အာရာမ"ဟု ခေါ်သည်။ [အာ+ရမ+ဏ ပစ္စည်း။]

တစ်နည်း။ ။အထဝါ, ယထာဂုတ္တာဂုဏသမ္ပတ္တိယာ တတ္ထတတ္ထ ဂတောပိ အတ္တနော အဗ္ဘန္တရေ အာနေတ္တာ (ပြခဲ့သောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ထိုထိုအရပ်၌ ရောက်နေသူတို့ကိုလည်း မိမိအတွင်းသို့ဆောင်၍) ရာမေတိ–မွေ့လျော်စေတတ်၏၊ ဤတိ အာရာမော၊ ["အာနေတ္တာ+ရာမေတီတိ အာရာမော"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနေ ပြုစေလိုသည်။]

ပေါ့ဠပါဒေါ။ ။ပေါ့ဠ သဒ္ဒါသည် ဖေါ့ဠသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ပေါ့ဠော (အဖုသည်)+ယသ+ပါဒေတိ ပေါ့ဠပါဒေါ–ခြေ၌ အဖုရှိသောကြောင့် "ပေါ့ဠပါဒ"ဟု နာမည်ထင်ရှားသော ပရိဗ္ဗိုဇ်။

ဂိဟိကာလေ–လူဝတ်ကြောင်၏အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင် ဖြစ်စဉ်အခါ၌၊) ဗြာဟ္မဏာ မဟာသာလော–များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကာမေသု–ဝတ္ထုကာမ ကိလေသာကာမတို့၌၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ, စတ္တာလီသကောဋ္ဌိ ပရိမာဏံ–ကုဋေလေးဆယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ–စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ တတ္ထိယာနံ–တို့၏၊ ဂဏာစရိယော–ဂိုဏ်းဆရာသည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ။

[သမယပ္ပဝါဒကစသောပုဒ်တို့ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌိကာ တေန သမယေန ပုဒ်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ ထို့ကြောင့် နိဿယကိုသာ ရေးပါမည်။] ဇတ္ထ–ဤအာရာမ်၌၊ သမယံ–အယူကို၊ ပဝဒန္တိ–အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ကေစိ–ထိုသို့ အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထိုအာရာမ်သည်၊) သမယပ္ပဝါဒကော–မည်၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ တသ္မိံ ဌာနေ–၌၊ စက္ခု ၊ပေ၊ သာတိပ္ပဘုတယော–စက္ခုပုဏ္ဏား, တာရကပုဏ္ဏား, ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏား အစရှိကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌာ ၊ပေ၊ ပရိဇ္ဇာဧကာဒယော–နိဂဏ္ဌ, အစေလက, ပရိဗ္ဗာဇိ အစရှိကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာစ–ရသေ့တို့သည်လည်းကောင်း၊ သန္ဓိ ပတိတ္တာ–စုဝေး၍၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ သမယံ–အယူကို၊ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဒီပေန္တိ–ပြကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အယူကို အထူးထူးအပြောပြရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သော အာရာမော–ကို၊ သမယပ္ပဝါဒ ကောတိ–က ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ စ–ဆက်၊ သေ့ဝ–ထို အာရာမ်သည်ပင်၊ တိန္ဒုကာ စီရသခ်ါတာယ–တည်ပင်တို့၏ အစဉ်အတန်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ရုက္ခပန္တိယာ–သစ်ပင်တို့၏ အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ–ဝန်းရံအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တိန္ဒုကာစီရော–ရ မည်၏။

ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇတ္ထ–ဤအာရာမ်၌၊ ပဌမံ–ရှေးဦးစွာ၊ ကောဝ–တစ်ဆောင်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သာလာ–စရပ်သည်၊ အဟောသိ–ရှိပြီ၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ မဟာပုညံ–ကြီးသောဘုန်းရှိသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ–ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဗဟူ–များစွာကုန်သော၊ သာလာ–ဧရပ်တို့ကို၊ ကတာ–ဆောက်လုပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဧကံ–တစ်ဆောင်သော၊ တမေဝသာလံ–

ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော။ ။[ပရိဗ္ဗာဇကပုဒ်၏ ရှင်ပြီးပုံကို ပါတိမောက်ဘာသာဋ္ဌိကာ အစေလကသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။] ထို ပရိဗ္ဗာဇကသည် အဝတ်ဝတ်သူ, အဝတ်မဝတ်သူဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ အဝတ်မဝတ်သူသည်လည်း လုံးလုံးအဝတ်မရှိသော အစေလက, အထက်ပိုင်း၌ အဝတ်တစ်ထည်ကို လက်ကတီးကြား (ကျိုင်းကြား)၌ သွင်း၍ သွားလေရာ ဆောင်ယူ၍ အောက်ပိုင်း၌ကား အဝတ်မရှိသော အာဇီဝကဟု ၂ မျိုးရှိပြန်၏၊ ဤပေါ်ဌပါဒကား ထို ၂ မျိုးလုံးမဟုတ်၊ အဝတ်ဝတ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်တည်း။

ထိုဇရပ်ကိုသာ၊ ဥပါဒါယ–ကပ်ယူ၍၊ ဝါ–အကြောင်းပြု၍၊ လဒ္ဓနာမဝသေန–ရအပ်သောနာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကသာလကောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ပန–ဆက်ဦးအုံ့၊ (ပက္ခန္ဒရလည်း ပေးကြ၏၊) မလ္လိကာယ–မလ္လိကာမည်သော၊ ပသေနဒိရညော–ပသေနဒီမင်း၏၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရား၏၊ ဥယျာနဘူတော–ဥယျာဉ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သော–ထို အာရာမ်သည်၊ ပုပ္ဖဖလသမ္ဒဿော–အပွင့် အသီးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အာရာမော–အာရာမ်တည်း၊ ဣတိ ကတ္တာ–ဤအကြောင်းကြောင့်၊ မလ္လိကာယ အာရာမောတိ–ဟူ၍၊ သ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော–ရောက်ပြီ၊ သမယပ္ပဝါဒကေ–အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုရာဖြစ်သော၊ တိန္ဒုကာစိရေ–တည်ပင် အစဉ်အတန်းရှိသော၊ ဧကသာလကေ–ဧကသာလကမည်သော၊ မလ္လိကာယ–၏၊ တသ္မိံ အာရာမေ–ထို အာရာမ်၌၊ (ပဋ္ဌိဝသတိ ၌စပ်။)

ပဋ္ဌိဝသတိတိ–ကား၊ နိဝါသဖာသုတာယ–နေခြင်းငှာ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝသတိ–နေ၏၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပစ္ဆာသသမယေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပတ္ထရိတ္တာ–ဖြန့်တော်မူ၍၊ လောကံ–သတ္တလောကကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တော–သိမ်းယူတော်မူလသော်၊ ဉာဏစက္ခုသာ–ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကွန်ယက်၏၊ အန္တောဂဓံ–အတွင်း၌ရောက်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ–ပေါ့ဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇ်ကို၊ ဒိသ္မာ–မြင်တော်မူရ၍၊ အယံ ပေါ့ဋ္ဌပါဒေါ–ဤပေါ့ဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇ်သည်၊ မယှံ–ငါ၏၊ ဉာဏစက္ခုသာ–၌၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏၊ ကိံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘဝိဿတိနု ခေါ–ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဥပပရိက္ခန္တော–စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ အဒ္ဒသ–မြင်တော်မူရပြီ၊ (ကိံ)။

သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္ထရိတ္တာ။ ။အနေကာကာရနဝသေသ ဥယျတ္ထဝိဘာဝနတော–တစ်ပါးမက များသောအခြင်းအရာရှိသော အကြွင်းမရှိသော သိဖွယ်အနက် (အရာဝတ္ထု) အာရုံတို့ကို ထင်စွာပြနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အပရာပရပ္ပတ္တိယာစ–အထပ်ထပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘဂဝတော ဉာဏံ လောကေ (သိဖွယ်ရှိသမျှ တစ်လောကလုံး၌) ပတ္ထဋ္ဌိယ ဟောတိ–ဖြန့်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ တစ်လောကလုံး၏ သိဖွယ်ဟူသမျှကို သိတော်မူသောကြောင့် တစ်လောကလုံးကို ဖြန့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၊ ယတော–ယင်းသို့ ဖြန့်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တသ–ထိုဉာဏ်တော်၏၊ ဇာလတာ ဝုစ္စတိ–ပိုက်ကွန်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုအပ်၏။

ကိ နုခေါ ၊ပေ၊ ဥပပရိက္ခန္တော။ ။သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်တော်မူသောအခါ ရှေးဦးစွာ ဝေနေယျအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာ၏၊ ထိုသို့ ထင်လာပြီးနောက် ထို ထင်လာသော သတ္တဝါ၏ သရဏဂုံစသော အကျိုး၏ ပြီးစီးမှုကို ဆက်၍ စူးစမ်းတော်မူရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကိ နုခေါ ၊ပေ၊ ဥပပရိက္ခန္တော"ဟု ဆိုသည်။

အဟံ–ငါသည်၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ တတ္ထ–ထို ပေါ့ဠပါဒရှိရာအရပ်သို့၊ ဂမိဿामि–ကြွတော်မူအံ့၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ မံ–ငါ့ကို၊ ပေါ့ဠပါဒေါ–သည်၊ နိရောဓ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ နိရောဓဝုဋ္ဌာနဿ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ ထခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (သညာ၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) ပုစ္ဆိဿတိ–မေးလတံ့၊ တဿ–ထို ပေါ့ဠပါဒပရိဗ္ဗာဇ်အား၊ အဟံ–သည်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–အလုံးစုံသော ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ ဉာဏေန–ဉာဏ်တော်နှင့်၊ သံသန္ဒိတ္တာ–နှိုးနှောချ၍၊ တဒုဘယံ–ထို နိရောဓ, နိရောဓဝုဋ္ဌာန ၂ ပါးစုံကို၊ ကထေဿामि–ဖြေဆိုတော်မူအံ့၊ အထ–ဖြေဆိုပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ သော–ထို ပေါ့ဠပါဒပရိဗ္ဗာဇ်သည်၊ ကတိပါဟစ္စယေန–အနည်းငယ်သော ရက်၏လွန်ရာအခါ၌၊ ဝါ–၂ ရက် ၃ ရက် လွန်ရာအခါ၌၊ စိတ္တံ–စိတ္တမည်သော၊ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တံ–ဆင်ကို ဆုံးမတတ်သော ဆရာ၏သားကို၊ ဂဟေတ္တာ–ခေါ်၍၊ မမ–၏၊ သန္တိကံ–အထံသို့၊ အာဂမိဿတိ–လာလတံ့၊ တေသံ–ထိုပေါ့ဠပါဒ, စိတ္တတို့အား၊ အဟံ–သည်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေဿामိ–ဟောတော်မူအံ့၊ ဒေသနာဝသာနေ–ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌၊ ပေါ့ဠပါဒေါ–သည်၊ မံ–ငါ့ကို။ သရဏံ–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂမိဿတိ–ဆည်းကပ်လတံ့၊ စိတ္တော–စိတ္တမည်သော၊ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော–ဆင်ဆရာ၏ သားသည်၊ မမ–ငါ၏၊ သန္တိကေ–အထံတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ရှင်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ–ရောက်လတံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (အဒ္ဒသ–မြင်တော်မူရပြီ။)

တတော–ထိုသို့ မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပါတောဝ–စောစော၌ပင်၊ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ–ကိုယ်တော်ကို သုတ်သင်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–၍၊ သုရတ္တဒုပဋ္ဌံ–ကောင်းစွာဆိုးအပ်သော ၂ ထပ်ရှိသော သင်းပိုင်ကို၊ နိဝါသေတ္တာ–အထက်အောက် ပြန်လှန်ကာ ဝတ်တော်မူ၍၊ ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံ–လျှပ်စစ်နွယ် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်တူသော၊ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ–ယုဂန္ဓိရ်တောင်ကို၊ ပရိက္ခိပိတ္တာ–ဝန်းရံ၍၊ ဌိတမဟာမေဃံ ဝိယ–တည်သော

သုရတ္တဒုပဋ္ဌံ။ ။သမ္မာ+ရတ္တော သုရတ္တော–ကောင်းစွာဆိုးအပ်သော သင်းပိုင်၊ ဒွေ+ဝဋ္ဋာ ယဿာတိ ဒုပဋ္ဌော–၂ ထပ်(၂ လွှာ)ရှိသော သင်းပိုင်၊ ထို သင်းပိုင်ကို ထက်အောက်ပြန်၍ ဝတ်တော်မူခြင်းကို "နိဝါသေတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ရဇေန သမ္မာ ရတ္တံ၊ ဒီဂုဏ် အန္တရဝါသက် ပရိဝတ္တနဝသေန (အထက်အောက် ပြန်လည်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဝါသေတ္တာ၊–ဣကာ၊... "ပရိဝတ္တန–လဲလှယ်၍ ဝတ်ခြင်း"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ ဘုရားရှင်မှာ ထိုသို့ လဲဖို့ရာ သင်းပိုင် ၂ ထည်ထားမည် မထင်ပါ။]

ပရိက္ခိပိတ္တာ ၊ပေ၊ ဝိယ။ ။ဤစကားသည် ပံသုကူသက်နှီး၏ ဥပမာ မဟုတ်, ကာယဗန္ဓနု၏ ဥပမာသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ မှန်၏–ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်သည် မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးနှင့် တူတော်မူ၏၊ အလယ်ခါးတော်ကား ယုဂန္ဓိရ်တောင်နှင့်တူ၏၊ ခါးပန်းကြိုးတော်သည် ယုဂန္ဓိရ်တောင်ကို ပတ်၍တည်သော မိုးတိမ်နှင့်တူသည်၊ ဆက်ဦးအံ့၊–ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံဖြင့်

ကြီးစွာသော မိုးတိမ်အဆင်းနှင့်တူသော၊ ကာယဗန္ဓနံ–ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့တော်မူ၍၊ မေဃဝဏ္ဏံ–မိုးတိမ်နီအဆင်းရှိသော၊ ပံသုကူလံ–ပံသုကူသင်္ကန်းတော်ကို၊ ဧကံသဝရဂတံ–မြတ်သော တစ်ဖက်သော လက်ဝဲအဖို့၌ရောက်သည်ကို၊ ကတ္တာ, ပစ္စဂ္ဃံ–အသစ်စက်စက်ဖြစ်သော၊ သေလမယပတ္တံ–ပဲနောက် အဆင်းရှိသော ကျောက်ညိုအတိပြီးသော သပိတ်တော်ကို၊ ဝါမအံသကူဋေ–လက်ဝဲ ပခုံး

ကာဗန္ဓန၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြ၏၊ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ ပရိက္ခိပိတ္တာ ဌိတမဟာမေဃံဝိယဖြင့် ကာယဗန္ဓန၏ အသွေးအရောင်ကို ပြသည်၊ [ပဌမေနစေတ္တ သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိ' ဒသေတိ၊ ဒုတိယေန ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ'၊–ဋီကာသစ်။] ထိုပြင်–"ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ ပရိက္ခိပိတ္တာ"ဟူသော စကားသည် ကြံဆ၍ ဥပမာပြုအပ်သော ပရိကပ္ပေါ်ပမာ စကားတည်း၊ "ထိုသို့ ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ကို ရစ်ပတ်၍နေသော မိုးတိမ်ရှိလျှင် ထို မိုးတိမ်အဆင်းနှင့်တူသည်"ဟူလို။

မေဃဝဏ္ဏံ။ ။ဤပုဒ်ကို ပံသုကူလ၏ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ရှေ့ ဗြဟ္မာလသုတ်, နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်မူခန်းဝယ် "မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလံ"ဟု ပြခဲ့ပြီ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထိုခ် ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား ထိုခ် "ဤသက် ကဏ္ဌဝန္ဓတာယ မေဃဝဏ္ဏံ"ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ဋီကာဟောင်းအတိုင်း "မေဃဝဏ္ဏန္တိ ရတ္တမေဃဝဏ္ဏံ (နီသော မိုးတိမ် အဆင်းရှိသော)၊ သဏ္ဌာပဠဘာနရဋ္ဌိတမေဃသင်္ကာသံ (ဆည်းဆာရောင်ဖြင့် တပ်စွဲအပ်သော မိုးတိမ်အဆင်းရှိသော)၊ ဣတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်မှာ ရှေ့နောက်မညီဟု ဆရာတို့ မိန့်ကြ၏၊ သို့သော် ဋီကာသစ်သည် "ယုဂန္ဓရ ၊ပေ၊ ဝိယ မေဃဝဏ္ဏံ"တိုင်အောင် ကာယဗန္ဓန၏ ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ပြလိုဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊–မေဃဝဏ္ဏံကို ဖွင့်ပြီးမှ "ပဌမေနစေတ္တ"စသည်ဖြင့် ဥပမာ ၂ မျိုး၏ အထူးကို ပြသောကြောင့်တည်း၊ သို့ရာတွင် မေဃဝဏ္ဏံကို ပံသုကူလ်၏ ဝိသေသနဟု ယူမှ ဗြဟ္မာလသုတ် အဖွင့်နှင့် ညီမျှပါသည်။

ပစ္ဆဂ္ဃ။ ။"အဘိနဝ"ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်၏၊ ပစ္ဆဂ္ဃသဒ္ဒါသည် အဘိနဝအနက်ကိုဟောသော ရုဋ္ဌိပုဒ်တည်း–ဟု ဆိုလို၏၊ ထို သေလမယပတ္တသည် ပေါ့ဋ္ဌပါဒအထံသို့ ကြွတော်မူချိန်၌ အသစ်စက်စက် (အဘိနဝ)မဟုတ်ဘဲ အတော်အတန် ဟောင်းနေစရာရှိသော်လည်း အစ၌ ရအပ်ခဲ့သော အမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘုတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့် "ပစ္ဆဂ္ဃ"ဟုပင် ခေါ်ရ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊–အနည္ဓပရိဘောဂတာယ (ဘုရားမှ တစ်ပါးသော ရဟန်းတော်များ၏ အသုံးအဆောင် သပိတ်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း)။

တစ်နည်း။ ။ထို သပိတ်တော်သည် အမြဲအသစ်စက်စက် ဖြစ်နေဖို့ရန် ဘုရားရှင်၏ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူခြင်းကြောင့် အမြဲ အသစ်စက်စက်ဟုပင် ဆိုအပ်၏၊ တစ်နည်း–ကျောက်သလင်းအစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ရတနာ၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ထို သပိတ်ကို ပစ္ဆဂ္ဃ (အဖိုးထိုက် အဖိုးတန်)ဟု ဆိုအပ်၏။ [ဋီကာကြည့်ပါ။]

သေလမယပတ္တံ။ ။မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလာမယံ (ပဲနောက်အဆင်းရှိသော ကျောက်အတိပြီးသော) စတုမဟာရာဇဒတ္တိယံ (နတ်မင်းကြီး လေးယောက်လှူအပ်သော) ပတ္တံ၊ [နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့သည် သပိတ်လေးလုံးကို လှူကြ၏၊ ထိုလေးလုံးအခိုက်၌ "ပစ္ဆဗ္ဗေ(ပဋ္ဌေ+အဗ္ဗေ)–

အစွန်းဌ၊ လဂ္ဂေတွာ–ချိတ်တော်မူ၍၊ (လွယ်တော်မူ၍၊) သာဝတ္ထိ–သို့၊ ဝိဏ္ဏာယ–ဌာ၊ ပဝိသာမိ–ဝင်တော်မူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ သီဟော–ခြင်္သေ့သည်၊ ဟိမဝန္တပါဒါ–ဟိမဝန္တာတောင်ခြေမှ၊ (နိက္ခမတိ)ဝိယ–ထွက်သကဲ့သို့၊ ဝိဟာရာ–ကျောင်းတိုက်မှ၊ နိက္ခမိ–ထွက်တော်မူပြီ၊ ဣမမတ္ထံ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ, အထခေါ ဘဂဝါတိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

၄၀၇။ ဧတဒဟောသိတိ–ကား၊ နဂရဒ္ဒါရသမီပံ–မြို့တံခါးအနီးသို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်တော်မူ၍၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ရုစိဝသေန–အလိုတော်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိအဏ္ဍာသယဝသေန–ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်အား ဟောတော်မူလိုသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် တရားဒေသနာတော်၏ တည်တန့်ခြင်းကို အလိုရှိတော်မူသည်၏ အစွမ်းဖြင့်–ဋီကာ။] သူရိယံ–ကို၊ သြလောကေတွာ–ကြည့်တော်မူ၍၊ အတိပ္ပဂ ဘာဝမေဝ–အလွန်စောသေးသည်၏ အဖြစ်ကိုပင်၊ ဒိသွာ–မြင်တော်မူ၍၊ ဧတံ–ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ [အတိပ္ပဂ–အတိပ္ပဂေါ့တို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋ္ဌိကာ, သန္ဓိ ကွစိသြဗျဥ္ဇနေသုတ်ဌ ကြည့်ပါ။]

ယန္နူနာတိ–ယန္နူနဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သံသယပရိဒီပနေ–သံသယကို ပြခြင်းဌ၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော–တည်း၊ ["ယန္နူနာဟန္တိ"ဟု အဟံပါသည်ကား ပိ၏၊ အဟံသည် နိပါတ်မဟုတ်။] စ–ထိုသို့ပင် သံသယတ္ထနိပါတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သံသယောနာမ–ယုံမှားခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန–အနွယ်၊ ဣဒံ–ဤအမှုကို၊ ကရိဿာမ–ပြုကုန်အံ့၊ ဣဒံ–ကို၊ နု ကရိဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣမဿ–ဤသူအား၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေဿာမ–ဟောကုန်အံ့၊ ဣမဿ (ဓမ္မံ) နု ဒေသေဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေါ–အလိုရှိအပ်သောကိစ္စ၏ ရှေးအဖို့ဌ ဖြစ်သော အဖန်ဖန် ကြံစည်ခြင်းဟူသော၊ ဧသ(ဧသော စိတ္တစာရော)–ဤစိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ (အတွက်)၊ လဇ္ဇတိ–ရအပ်ရနိုင်၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ယန္နူနာဟန္တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–ပြီ၊ အဟံ–သည်၊ ယဒိ ပန (ဥပသက်မေယျံ)–အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ အတ္ထော။

အသီးအသီးများသော အဖိုးရှိကုန်သော"ဟု ဆိုရ၏၊ နောင်အခါ၌ ဘုရားရှင်သည် တစ်လုံးတည်းဖြစ်အောင် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏၊ မဟာဝဂ္ဂ, ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓက အဋ္ဌကထာကြည့်ပါ၊ ထိုအခါ၌ အသီးအသီးဟု ဆိုစရာ မရှိတော့ရကား "ပစ္စဂ္ဃ–အသစ်ဖြစ်သော"ဟု အနက်ဆိုရသည်။]

ယန္နူန။ ။"သံသယကိုပြသော နိပါတ်"ဟု ဆိုရိုးရှိသော်လည်း ဘုရားရှင်မှာ ဝိစိကိစ္ဆာဟူသော သံသယကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်အတွက် သံသယအနက် မဖြစ်နိုင်ရကား "ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂ"အနက်သာ ရနိုင်၏ဟုဆိုသည်၊ [ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေါတိ အဓိပ္ပေတ

၄၀၈။ ဥန္ဒာဒိနိယာတိ–ကား၊ ဥစ္ဆဲ–မြင့်ကျယ်စွာ၊ (ဥ၏အဖွင့်၊) နဒမာနာယ–ပြောဆိုသော၊ (ပရိဗ္ဗာဇက ပရိသာယ–ဌ္ဌစပ်၊) စ–ဆက်၊ ဧဝံ–ဤသို့ မြင့်ကျယ်စွာ၊ နဒမာနာယ–ပြောဆိုသော၊ အသာ–ထို ပရိသတ်၏၊ ဥဒ္ဒံ–အထက်သို့၊ ဂမနဝသေန–တက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥစ္ဆော–မြင့်သော၊ (သဒ္ဒေါ–အသံသည်လည်းကောင်း၊) ဒိသာသု–အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ပတ္ထဋ္ဌဝသေန–ပြန့်ကျယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာ–ကျယ်သော၊ သဒ္ဒေါ–သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥစ္ဆသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ–ဥစ္ဆာသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒမည်သော၊ (ပရိသာယဌ္ဌစပ်။)

ကိစ္စသ ပုဗ္ဗဘာဂပရိဝိတက္ကော ဧဝ၊ ဗုဒ္ဓါနံ လဗ္ဘတိတိ ကရိသာမ နု ကရိသာမာတိ အာဒိကော သေစိတ္တစာရော ဗုဒ္ဓါနံ လဗ္ဘတိ သမ္ဘဝတိ, ဝိစာရဏာဝသေန ပဝတ္တနတော၊ နု ပန သံသယ ဝသေန၊–ဋီကာ။] (တစ်နည်း) ပရိကပ္ပနေဝါယံ နိပါတော–ပရိကပ္ပန အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်း ဋီကာကြီးသေး၏၊ "ယန္တ္ရုန ဥပသက်မေယျ–အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ"ဟု ကြိုပုံကိုပြသော အနက်သာဖြစ်သင့်၏၊ ယဒိ ပနလည်း ယန္တ္ရုန နှင့်အနက်တူ၏။

ဥန္ဒာဒိနိယာ။ ။"ဥကို ဥစ္ဆဲဟုလည်းကောင်း, နာဒိနိကို နဒမာနာယ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ နဒမာနာယဟု ကတ္တုသာဓန် ဖွင့်သောကြောင့် "ဥစ္ဆဲ+နာဒေါ–မြင့်သောအသံတည်း၊ ဝါ–မြင့်လည်းမြင့် ကျယ်လည်းကျယ်သော အသံတည်း၊ ဥန္ဒာဒေါ"ဟု ရှေးဦးစွာ သမာသ်တွဲပြီးမှ "ဥန္ဒာဒေါ ယသာ အတ္ထိတိ ဥန္ဒာဒိနီ"ဟု အဿတ္ထိဆင့်ပါ။

ဥစ္ဆာသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ။ ။ဥန္ဒာဒိနိယာကိုပင် ထပ်၍ သရုပ်ဖော်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝံ နဒမာနာယ စသ ၊ပေ၊ ဥစ္ဆာသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါယ"ဟု မိန့်သည်၊ "ဥဒ္ဒံ ၊ပေ၊ သဒ္ဒေါ"ကား ဥစ္ဆာသဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒ၏အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်၌ ဥဒ္ဒံ ဂမနဖြင့် "ဥစ္ဆာ"ဟူသော အာကာရန္တ နိပါတ်၏အနက်ကို ပြ၏၊ "ဒိသာသု ပတ္ထဋ္ဌဝသေန"ဖြင့် မဟာ၏အနက်ကို ပြ၏၊ မဟာ၏ နောက်၌ သဒ္ဒေါဖြင့် ဥစ္ဆာနှင့် သဒ္ဒေါတို့သည်လည်းကောင်း, မဟာနှင့် သဒ္ဒေါတို့သည်လည်းကောင်း အရတူ ကမ္မဓာရဲဟု ပြ၏၊ ထို့နောက် ဗဟုဗ္ဗီဟိ တွဲပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဥန္ဒာဒိနီနှင့် ဥစ္ဆသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒသည် အရတူသောကြောင့် ဥန္ဒာဒိနီ၌ ဥသဒ္ဒါသည် ဥန္ဒတ(အထက်သို့ မြင့်တက်ဟူသော) အနက်အပြင် ဝိပုလ (ဘေးသို့ကျယ်ပြန့်ဟူသော) အနက်ကိုလည်း ဟောဟု မှတ်ပါ၊ [ယထာ ဥန္ဒတပ္ပါယော သဒ္ဒေါ ဥန္ဒာဒေါ–များစွာမြင့်တက်ခြင်းရှိသော အသံသည် ဥန္ဒာဒမည်သကဲ့သို့, ဧဝံ ဝိပုလဘာဝေန ဥပရုပရိ ပဝတ္တောပိ ဥန္ဒာဒေါ–ဤ.အတူ ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သော အသံသည်လည်း ဥန္ဒာဒမည်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ တဒုဘယံ ကေဠေ ကတ္တာ ပါဠိယံ ဥန္ဒာဒိနိ'ယာတိ ဝတ္တာ ပုနဝိဘာဂေန ဒသ္သေတုံ (ဥန္ဒာဒိနီကို ဝေဖန်၍ ပြခြင်းငှာ) ဥစ္ဆာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

အနက်ဝေးပုံ။ ။ဤ ဋီကာအဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဥန္ဒာဒိနိယာ–မြင့်+ကျယ်သော အသံရှိသော"ဟု အနက်ပေးပါ၊ "ရှေးက ပုံတင်ထပ်သောအသံရှိသော"ဟု ပေးကြ၏၊ တောင်အနီးဝယ် ဟစ်အော်သောအခါ ပြန်လာသော အသံကဲ့သို့ ပုံတင်သံဖြစ်အောင် ဟစ်အော်၍ စကားပြောကြ မည်မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို ဤနေရာ၌ မယူထိုက်။

ဟိ–ချဲ့၊ တေသံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ–ထိ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ ပါတောဝ–နံနက်စောစော၌ပင်၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ ကတ္တာဗ္ဗံနာမ–ပြုထိုက်သည်မည်သော၊ စေတိ ယဝတ္တံဝါ–စေတီတော်၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိဝတ္တံ ဝါ–ဗောဓိပင်၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်သည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယ ဝတ္တံဝါ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်သည်လည်းကောင်း၊ ယောနိ သော–သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရော ဝါ–ဘာဝနာကို နှလုံးသွင်း ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ တေ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ပါတောဝ–နံနက်စောစော၌ပင်၊ ဝုဋ္ဌာယ–၍၊ ဗာလာတပေ–တက်သစ်စ နေရောင် ၌၊ ဝါ–နေစာ၌၊ နိသိန္နာ–ထိုင်ကုန်လျက်၊ ဣမသ္မ–ဤသူ၏၊ ဟတ္ထော–လက် သည်၊ သောဘနော–တင့်တယ်၏၊ ဝါ–လု၏၊ ဣမသ္မ, ပါဒေါ–ခြေသည်၊ သော ဘနော–၏၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့၊ အညမညဿ–အချင်းချင်း၏၊ ဟတ္ထပါဒါဒိနိ– လက်ခြေအစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘဝါ–အကြောင်းပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိ ပုရိသဒါရကဒါရိကာဒီနံ–မိန်းမ ယောကျ်ား သူငယ် သူငယ်မ အစရှိသူတို့၏၊ ဝဏ္ဏော–ဂုဏ်တို့ကို၊ (အာရဗ္ဘဝါ–၍သော်လည်းကောင်း၊) အည်–အခြားသော၊ ကာမ သာဒဘဝံသာဒါဒိဝတ္ထုံ–ကာမဂုဏ်ကို သာယာတတ်သောတဏှာ, ကာမဘဝ ကို သာယာတတ်သောတဏှာ အစရှိသည်တို့၏ တည်ရာအာရုံကို၊ (အာရဗ္ဘဝါ– သော်လည်းကောင်း၊) ကထံ–စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ အနုပုဗ္ဗေန– အစဉ်အားဖြင့်၊ ရာဇကထာဒိအနေကဝိဓံ–ရာဇကထာအစရှိသော တစ်ပါးမကများ သောအပြားရှိသော၊ တိရစ္ဆာနကထံ–နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်၏ ဖိလာကန့်လန့်ဖြစ်သော စကားကို၊ ကထေန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဥန္နာဒိနိယာ ၊ပေ၊ ကထေန္တိယာတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက် အပ်ပြီ။

တတော–ထိုသို့ တိရစ္ဆာနကထာကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ပေါ၌ပါဒေါ–မည် သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ–ထို တပည့်ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့ကို၊ ဩလော ကေတွာ–ကြည့်၍၊ ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ–တို့သည်၊ အတိဝိယ–အလွန်အကဲသာလျှင်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ အဂါရဝါ–ရိုသေလေးစားခြင်း မရှိကြကုန်၊ မယံစ–ငါတို့ သည်လည်း၊ သမဏာသ ဂေါတမဿ–၏၊ ပါတုဘာဝတော–ထင်ရှားဖြစ်ရာအခါ မှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ သုရိယုဂ္ဂမနေ–နေထွက်ရာအခါ၌၊ ခဏောပနဂ္ဂုပမာ–ပိုးစုန်းကြူး ဟူသော ဥပမာရှိကုန်သည်၊ ဇာတာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ နော–ငါတို့၏၊ လာဘသက္ကာ ရောပိ–လာဘ်သပ်ပကာရသည်လည်း၊ [လာဘကို "လာဘ်" သက္ကာရကို "သပ်ပ ကာ"ဟု ပေးကြသည်။] ပရိဟီနော–ယုတ်လျော့ခဲ့ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ဣမံ ဌာနံ–ဤ အရပ်သို့၊ သမဏော ဂေါတမောဝါ–သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါတမဿ–၏၊

သာဝကောဝါ–သာဝကသည်သော်လည်းကောင်း၊ တသ–ထို ဂေါတမ၏၊ ဂိဟီ–လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်သော၊ ဥပဇ္ဈာကောဝါ–အလုပ်အကျွေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ–အကယ်၍လာအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ လဇ္ဇနီယံ–ရှက်ဖွယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်တော့လတ့်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ပရိသ ဒေါသော–ပရိသတ်၏အပြစ်သည်၊ ပရိသဒေ္ဓကသော–ပရိသတ်၏ အကြီးအကဲ၏သာလျှင်၊ ဥပရိ–အပေါ်သို့၊ အာရောဟတိ–တက်ရောက်၏၊ ["တပည့်မကောင်းဆရာ့ခေါင်း"ဟူလို။] ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဣတော စိတောစ–ဤအရပ် ဤအရပ်သို့လည်း၊ ဝါ–ဟိုမှ ဒီမှလည်း၊ ဝိလောကေန္တော–စောင်း၍ကြည့်လသော်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အဒ္ဒသ–မြင်ရပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ အဒ္ဒသာခေါ ၊ပေ၊ တုဏှီ အဟောသုံတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

တတ္ထ–ထို အဒ္ဒသာခေါ ၊ပေ၊ အဟောသုံဟူသော စကားရပ်၌၊ သဏ္ဌာပေသိတိ–ကား၊ သိက္ခာပေသိ–သင်စေပြီ၊ (သင်ပေးပြီ၊) အသာ–ထိုပရိသတ်၏၊ ဝန္ဒံ–အပြစ်ကို၊ ပဋိဗ္ဗာဒေသိ–ဖုံးကွယ်ပြီ၊ ယထာ–အကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့် (ထားအပ်သော်)၊ သုသဏ္ဌိတာ–ကောင်းစွာတည်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ–ထို ကောင်းစွာတည်နိုင်လောက်အောင်သော အချင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ–ထိုပရိသတ်ကို၊ ဌပေသိ–ထားပြီ၊ ယထာနာမ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ပရိသမဏ္ဍ–ပရိသတ်အလယ်သို့၊ ပဝိသန္တော–ဝင်သော၊ ပုရိသော–သည်၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ–အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဝါသနံ–ကိုယ်ဝတ်ကို၊ သဏ္ဌာပေတိ–ကောင်းစွာတည်စေ၏၊ ပါရုပနံ–အပေါ်ခြုံကို၊ သဏ္ဌာပေတိ–၏၊ ရဇောကိဏ္ဏဌာနံ–မြေဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သောအရပ်ကို၊ ပဋ္ဌပေတိ–သုတ်၏၊ ဧဝံ–တူ၊ အသာ–ထိုပရိသတ်၏၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ–ငှာ၊ အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော–ဖြောဟူ၍၊ သိက္ခာပေန္တော–သင်ပေးလျက်၊ ယထာ–ဖြင့် (ထားအပ်သော်၊) သုသဏ္ဌိတာသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ–ဖြင့်၊ နံ–ကို၊ ဌပေသိ–ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

သဏ္ဌာပေသိ။ ။သညမနုဝသေန (စောင့်စည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သမ္မဒေဝ ထပေသိ၊ [သံကို သမ္မဒေဝ, ဌာပေကို ဌပေ (တည်စေကို ထား)ဟု ဋီကာဖွင့်၏။] "ကောင်းစွာထား" ဟူရာ၌ "အကြင်နည်းဖြင့် ထားအပ်သော် ကောင်းစွာတည်၏၊ ထိုနည်းဖြင့် ထားသည်"ဟု သိစေလိုရ၍ "ယထာ ၊ပေ၊ ဌပေသိ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

သိက္ခာပေသိ ၊ပေ၊ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ ။ထိုသို့ ကောင်းစွာတည်စေခြင်း (ကောင်းစွာထားခြင်း)ဟူသည် ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း "အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောထ"စသည်ဖြင့် တိရစ္ဆာနကထာတို့ဖြင့် အချင်းချင်း မရိုမသေဖြစ်မှုကို မပြုစေသောအားဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်အာစာရကို သင်ပေးခြင်း, မိမိတို့၌ နဂိုကရှိနေသော ရှက်ဖွယ်အပြစ်များကို စွန့်စေသောအားဖြင့် ဖုံးထားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သိက္ခာပေသိ ၊ပေ၊ ပဋိစ္ဆာဒေသိတို့သည် သဏ္ဌာပေသိအရ ကောင်းစွာထားပုံကို သရုပ်ဖော်သော အဖွင့်များတည်း၊ ယထာနာမစသည်ကား ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြသော စကားတည်း။

အပ္ပသဒ္ဒကာမောတိ-ကား၊ အပ္ပသဒ္ဒံ-တိုးသောအသံကို၊ ဣစ္ဆတိ-လိုလား၏၊ ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏၊ ဧကော (ဟုတ္တာ)၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်၏၊ ဂဏသင်္ဃာဝိကာယ-အပေါင်းအဖော်၌, ပေါင်းဆုံခြင်းဖြင့်၊ နယာပေတိ-မမျှတ၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗံ မညေယျာတိ-ကား၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-လာထိုက်၏ဟူ၍၊ (အပ္ပေဝံနာမ)မညေယျ-မှတ်ထင်တန်ရာ၏၊ [ပါဠိတော်၌ ရှိသော အပ္ပေဝနာမကို ယူ၍ ပေးသည်။] ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး ဟောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧသ(ဧသော)-ဤ ပေါ်ဌပါဒသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဥပသက်မနံ-ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသတိ-တောင့်တသနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အတ္တာနော-၏၊ ဝုဒ္ဓိ-လာဘ်, ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးပွားမှုကို၊ ပတ္ထယမာနော-တောင့်တသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပစ္စာသီသတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

ကိရ-ချ့.၊ ပရိဇ္ဇာဇကာ-တို့သည်၊ ("ဥက္ခိပန္တိ"စသည်၌စပ်၊) ဗုဒ္ဓေသုဝါ-ဘုရားရှင်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ["ဗုဒ္ဓေ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဗုဒ္ဓသာဝကေသုဝါ-ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တာနော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂတေသု-လာကုန်လသော်၊ အဓ-နေ့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ သမဏောဂေါတမော-သည်၊ အာဂတော-ကြွလာပြီ၊ သာရိပုတ္တော-သည်၊ အာဂတော-ပြီ၊ ခေါ ပန-စင်စစ်၊ တေ-ထို ဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့သည်၊ ယသ္မာ၊ တသ္မာ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သန္တိကံ-သို့၊ နှ ဂစ္ဆန္တိ-မသွားကြကုန်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥတ္တမဘာဝံ-မြင့်မြတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပသ္သထ-ကြည်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊

အပ္ပသဒ္ဒကာမော။ ။"အပ္ပသဒ္ဒံ+ကာမေတိတိ အပ္ပသဒ္ဒကာမော"ဟု ပြုစေလို၍ "အပ္ပသဒ္ဒံ ဣစ္ဆတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒံကို "နိဿဒ္ဒံ-အသံမရှိ"ဟု အပ္ပသဒ္ဒါ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်ပြီးလျှင် လုံးလုံး အသံမရှိခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါဘာဝံ-မြင့်သော အသံ ကျယ်သောအသံ၏ မရှိခြင်း"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

ဧကော နိသီဒတိ။ ။ဧကော နိသီဒတိစသည်ကား အပ္ပသဒ္ဒကာမောအတွက် ရောက်နိုင်သော အဓိပ္ပာယ်ကို အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ပြခြင်းတည်း။ အပ္ပသဒ္ဒကို အလိုရှိသောကြောင့် တစ်ပါးတည်း နေထိုင်မှု စသည်ကို ပြုတော်မူသည်-ဟူလို၊ [ယခုအခါ "တိုးတိုး စကားပြောပါ၊ တိုးတိုး စာအံပါ"စသော သင်ပြမှုသည် ဤနေရာ၌ ရအပ်သော အကျင့်တည်း။]

ဝုဒ္ဓိ ပတ္ထယမာနော။ ။ဝုဒ္ဓိတိ လာဘသက္ကာရဝုဒ္ဓိ-လာဘ်သက္ကာရ၏ တိုးပွားမှုကို၊ ပတ္ထယမာနောတိ ပတ္ထယနဟေတု၊ [မာန ပစ္စည်း ဟိတ်အနက်ဟော-ဟူလို။] ဤအဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်ချ့.ပြလို၍ "ပရိဇ္ဇာဇကာ ကိရ"စသည်ကို မိန့်သည်။

အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဥပဋ္ဌာကာနံ–အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ အတ္တနော–မိမိကို၊ ဥက္ခိပန္တိ–ချီမြှောက်ကြကုန်၏၊ ဥစ္ဆေ–မြင့်သော၊ ဌာနေ–အရာ၌၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏၊ (ကြွားကြကုန်၏)။

ဘဂဝတောပိ–မြတ်စွာဘုရား၏လည်း၊ ဥပဋ္ဌာကေ–အလုပ်အကျွေးဒါယကာတို့ကို၊ ဂဏှိတုံ–မျှားရှာယူခြင်းငှာ၊ ဝါယမန္တိ–အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ တေ–ထို ပရိဗ္ဗာဇိတ်တို့သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဥပဋ္ဌာကေ–တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ (ကိ)၊ တုမှာကံ–အသင်ဒါယကာတို့၏၊ သတ္ထာ–ဆရာဖြစ်သော၊ ဘဝံ ဂေါတမောပိ–အရှင်ဂေါတမသော်မှလည်းကောင်း၊ ဂေါတမသာဝကာပိ–ရှင်ဂေါတမ၏ သာဝကတို့သော်မှလည်းကောင်း၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ သန္တိကံ–အထံသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–လာကြကုန်သေး၏၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ သမဂ္ဂါ–ညီညွတ်ကြကုန်၏၊ တုမှေ ပန–အသင် ဒါယကာတို့သည်ကား၊ အမှေ–ငါတို့ကို၊ အက္ခီဟိပိ–မျက်လုံးတို့ဖြင့်သော်မှလည်း၊ ပဿိတုံ–ကြည့်ခြင်းငှာ၊ နှ ဣစ္ဆထ–အလိုမရှိကြကုန်၊ သာမိစိကမ္မံ–အရိအသေပြုမှုကို၊ နှ ကရောထ–မပြုကြကုန်၊ ဝေါ–သင်တို့၏အပေါ်၌၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ အပရဒ္ဓံ–ချွတ်ယွင်းအပ်ဖူးသနည်း၊ [အပရဒ္ဓါတံ–ဋီကာ၊ အပ+ရာဓောတ်, တပစ္စည်း။] အထ–ထိုအခါ၌၊ ဧကစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါပိ–ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ ဧတေသံ–ဤပရိဗ္ဗာဇိတ်တို့၏၊ သန္တိကံ–အထံသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–ကြတော်မူကြကုန်သေး၏၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ (ဂမနေ–သွားခြင်း၌၊) ကိံ–အဘယ် ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ တေ–ထို ပရိဗ္ဗာဇိတ်တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ နပ္ပမဇ္ဇန္တိ–မမေ့လျော့ကြကုန်၊ [ဂရုစိုက်ခြင်းကို မမေ့လျော့ဟု ဆိုသည်။] တုဏှီ အဟောသုံတိ–ကား၊ ပေါ့ဋ္ဌပါဒံ–ပေါ့ဋ္ဌပါဒကို၊ ပရိဝါရေတွာ–ခြံရံ၍၊ နိသဒ္ဒါ–အသံမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒိံသု–ထိုင်ကြကုန်ပြီ။

၄၁၀။ သွာဂတံ ဘန္တေတိ–ကား၊ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ ဘဂဝတော–၏၊ အာဂမနံ–ကြွလာတော်မူခြင်းသည်၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ အာဂမနံ–ကြွလာတော်မူခြင်းပါတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (ဣမိနာ–ဤသွာဂတံ ဘန္တေ ဟူသောပါဠိဖြင့်) ဘဂဝတိ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နော–အကျွန်ုပ်တို့ အထံသို့၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူလသော်၊ အာနန္ဒော–နန်းသက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်ရပါ၏၊ ဣတိ–ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏၊ စိရဿံ ခေါ ဘန္တေတိ–ဟူသော စကားကို၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ အာဟ–လျှောက်သနည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပုဗ္ဗေပိ–ရှေးခဏလည်း၊ တတ္ထ–ထို ပေါ့ဋ္ဌပါဒ၏အထံသို့၊ ဂတပုဗ္ဗောကိံ–ကြတော်မူဘူးသလော၊ ဣတိ–ဤကားအမေးတည်း၊ နှ ဂတပုဗ္ဗော–မကြွဖူးပါ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မကြွဘူးပါသော်လည်း၊ မနုဿာနံ–လူတို့၏၊ (ပိယသမုဒါစာရာ–၌စပ်၊) ကုဟိं–ဘယ်အရပ်သို့၊

ဂစ္ဆန္တာ–သွားနေကြကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ကြကုန်သနည်း၊ ကုတော–ဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတာ–လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ–နည်း၊ မဂ္ဂမူဠှာ–လမ်းမှား၍ လာကြကုန်သည်၊ ဝါ–မျက်စိလည်၍ လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ကြကုန်သလော၊ စိရဿံ–ကြာမြင့်မှ၊ အာဂတာ–လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော–ဤသို့ အစရှိသောစကားတို့သည်၊ ပိယသမုဒါစာရာ–ချစ်အပ်သူကို ပြောဆိုကြောင်းစကားတို့သည်၊ ဝါ–ချစ်ခင်ဖွယ်ရာ ပြောအပ်သောစကားတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ [မဂ္ဂမူဠှာစသည်ကား “ကျုပ်တို့ဆီလာတာ မဟုတ်ပါဘူး, ခုမှ မျက်စိလယ်ပြီး လမ်းမှားလာတာပါ”စသည်ဖြင့် ဝမ်းသာအားရ ခပ်ရွှင်ရွှင် ပြောအပ်သော စကားဖြစ်သည်။] တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ စိရဿံ ခေါ ဘန္တေအစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–လျှောက်ပြီး၍၊ မာနထဒ္ဓေါ–မာနဖြင့် ခက်ထန်သည်၊ ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ နှ နိသီဒတိ–ထိုင်နေသည်မဟုတ်၊ အာသနာ–နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ–ထ၍၊ ဘဂဝတော–ကို၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ–ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဥပဂတံ–ချဉ်းကပ်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ အာသနေန–နေရာဖြင့်၊ အနိမန္တေန္တောဝါ–မဖိတ်မန်သူကိုလည်းကောင်း၊ အပစိတိ–အရိုအသေကို၊ အကရောန္တောဝါ–မပြုသူကိုလည်းကောင်း၊ ဒုလ္လဘော–ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ–မရအပ် မရနိုင်၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ (ဘဂဝတော–၏၊) ဥစ္စာကုလိနတာယ–မြင့်မြတ်သောအမျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အယံပိပရိဗ္ဗာဇကော–ဤပရိဗ္ဗိုဇ်သည်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နိသိန္နာသနံ–ထိုင်နေရာဖြစ်သောနေရာကို၊ ပညှေါဇေတွာ–ခါ၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အာသနေန–နေရာဖြင့်၊ နိမန္တေန္တော–ဖိတ်မန်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နိသီဒတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဣဒံ အာသနံ ပညတ္တံတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာတိ–ကား။ နိသိန္နာနံ–ထိုင်နေကြကုန်သော၊ ဝေါ–သင်တို့၏၊ အာဒိတော–အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ မမ–၏၊ အာဂမနံ–ကြွလာ

စိရဿံ ခေါ ဘန္တေ။ ။“စိရဿံ ခေါ ဘန္တေ–ကြာမြင့်မှ ဤနေရာသို့ကြွလာဖို့ရန် အလှည့်ပြုတော်မူသည်”ဟု လျှောက်သောစကားကို ထောက်လျှင် “ဘုရားရှင်သည် ရှေးကလည်း ကြွတော်မူဘူး၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ကျရောက်နေသောကြောင့် “ကသ္မာ အာဟ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ပိယသမုဒါစာရ (ချစ်နှစ်သက်ဖွယ် ပြောရိုးစကား)ဖြစ်သောကြောင့် စိရဿံ ခေါ စသော စကားကို လျှောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေသည်၊ ဘုရားရှင်ကား ရှေးက မကြွဘူးပါ–ဟူလို။

အန္တရာ။ ။ရှေ့ဗြဟ္မာလသုတ်ဝယ် အန္တရာကို “ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရ ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာ ဒီနံ အန္တရာ”ဟု ဖွင့်ခဲ့သော်လည်း ထိုအနက်၏ ဤပရိဗ္ဗိုဇ်တို့အတွက် မရနိုင်သောကြောင့် ဤ၌ အန္တရာကို “နိသိန္နာနံ ဝါ ဝေါ ၊ပေ၊ စတသ္မိ’ အန္တရေ”ဟု ဖွင့်သည်။

တော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္တို)၊ ဧတသို့ အန္တရေ-ဤ အသင်တို့ ထိုင်ပြီးသည်မှ စ၍ ငါဘုရားကြွလာသည့်တိုင်အောင်သော ကာလအတွင်း၌၊ ဝိပွကတာ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးမဟုတ်သော၊ (မပြီးဆုံးသေးသော၊) ကထာ-စကားသည်၊ ကာနာမ-အဘယ်မည်သော စကားနည်း၊ မမ-၏၊ အာဂမနပစ္စယာ-ကြွလာတော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကတမာကထာ-အဘယ်စကားသည်၊ ပရိယန္တိ-အပြီးအဆုံးသို့၊ နု ဂတာ-မရောက်သနည်း၊ ဝဒထ-လျှောက်ကြကုန်၊ နံ-ထို စကားကို၊ ယာဝ ပရိယန္တိ-ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ နေတ္တာ-ဆောင်၍၊ ဒေမိ-ပေးတော်မူအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်တော်မူခြင်းကို၊ ပဝါရေသိ-ဖိတ်တော်မူပြီ။ [ဒေမိနေရာ၌ "ဒေသေမိ"ဟု မူကွဲရှိ၏။]

သဗ္ဗညုပဝါရဏံ။ ။"ကာနာမ ကထာ ဝိပွကတာ-မပြီးသေးသော စကားသည်၊ အဘယ်စကားနည်း"ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် "ငါသည် ထိုစကားကို ပြီးဆုံးစေမည်"ဟု ဝန်ခံတော်မူရာရောက်၏၊ မည်သည့်ကထာဟု သတ်မှတ်ချက်မရှိသောကြောင့် "မည်သည့်ကထာမဆို အပြီးဆုံးသို့ ရောက်စေမည်"ဟုလည်း ဝန်ခံရာရောက်၏၊ ထိုသို့ "ကထာအာလုံးကို ပြီးဆုံးစေမည်"ဟု ဝန်ခံတော်မူခြင်းသည် သဗ္ဗညုမဟုတ်သူ၏ အရာမဟုတ်, သဗ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရာသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ"ဟု မိန့်သည်။]ဝိပွကတာ၏ သဒ္ဒတ္ထကို ရှေ့ဗြဟ္မာလသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အဘိသညာနိရောဓကထာ

၄၁၁။ အထ-သဗ္ဗညုပဝါရဏာဖြင့် ဖိတ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ဧသာ-ဤ စကားသည်၊ (ပရိဗ္ဗိဇ်မျှား ပြောနေအပ်သော စကားသည်၊) နိရတ္ထကကထာ-အကျိုးမရှိသော စကားပါတည်း၊ နိဿာရာ-အနှစ်မရှိသော စကားပါတည်း၊ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာ-ဝဋ်ဋ၌ မှီသောစကားပါတည်း၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ပုရတော-ရှေ့တော်မှောက်၌၊ ဝတ္တတေ-လျှောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နု အရဟာတိ-မထိုက်ပါ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေန္တော-ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဋ္ဌတေသာ ဘန္တေတိအာဒိ-အစရှိသော စကား

တိဋ္ဌတေသာ။ ။ဧသာတိ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ ကထိတာ ရာဇကထာဒိကာ၊-ဋ္ဌိကာ၊ ဤဒေါ့, ဋ္ဌိကာက ရာဇကထာစသည်ကို သရုပ်ဖော်၍ ဖွင့်သော်လည်း ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိဇ်ကား "ဧသာ-ဤ ရာဇကထာ အစရှိသောစကားသည်"ဟု လျှောက်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "ဧသာ-ဤစကား"ဟု သာမညသာ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ၊ "တိဋ္ဌတု ဧသာ-ဤစကားသည် တည်ပါစေဦး"ဟု လျှောက်သဖြင့် "ဘုရားရှင်သည် နားထောင်တော်မူလိုလျှင် နောင်အခါလည်း

ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တိဋ္ဌတေသာ ဘန္တေတိ–နှေဟူသော ပါဋ္ဌဖြင့်၊ (“ဒီပေတိ” ၌စပ်၊) ဘဂဝါ–သည်၊ သောတုကာမော–နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုတော်ရှိသည်၊ သစေ ဘဝိဿတိ–အကယ်၍ ဖြစ်တော်မူအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပစ္ဆာပိ–၌လည်း၊ ဧသာ ကထာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒုလ္လဘာ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၊ (ရနိုင်ခဲသည်၊) နဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ ပန–ထိုသို့ပင် လွယ်ကူစွာ ရအပ်ပါသော်လည်း၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဣမာယ ကထာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ–ပါ၊ ပန–ဆက်၊ ဘဂဝတော–၏၊ အာဂမနံ–ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ လဘိတ္တာ–၍၊ မယံ–အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ အညဒေဝ–ဤအကြောင်းအရာမှ တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သုကာရဏံ–ကောင်းသော အကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆာမ–မေးလိုပါကုန်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ တတော–ထိုသို့ ပြခြင်းကြောင့်၊ တံ–ထို ကောင်းသောအကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုရိမာနိ ဘန္တေတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

တတ္ထ–ထို ပုရိမာနိ ဘန္တေအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကောတူဟလသာလာယန္တိ–ကား၊ ကောတူဟလသာလာနာမ–ကောတူဟလ ဧရပ်မည်သော၊ ပစ္ဆေကသာလာ–အသီးအခြား ဧရပ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ယတ္ထ–အကြင် ဧရပ်၌၊

ဤစကားမျိုးကို ကြားဖို့ မခဲယဉ်းပါ ”စသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် အတ္ထာပတ္တိနည်းအားဖြင့် ကျရောက်လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “သစေ ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ဒီပေတိ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ [သုကာရဏန္တိ သုန္ဒရံ အတ္ထာဝဟံ ဟိတာဝဟံ ကာရဏံ၊–ဋီကာ။]

ကုတူဟလသာလာယ်။ ။ကုစ္ဆိတံ–စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ+တနိယတေ–ချဲ့အပ်၏၊ ဤတိ ကုတူ၊ ကုသဒ္ဒ||ပ္ပဝဒ+တနုဓာတ်+ကူပစ္စည်း၊ ဤတ္ထိလိန်၊ “ထောပတ်စသော အဆီထည့်ရာ သားရေခွက်”ဟူသော အနက်ကို ဟောဘ၏၊ ကုတုံ+ဟလတိ လိခတီတိ ကုတူဟလံ၊ သားရေခွက်ကို ခြစ်ပစ်ရာ၌ အကျိုးမရှိသကဲ့သို့ အကျိုးမရှိဘဲ အသစ်အဆန်းကို ကြည့်ရှုနားထောင်လိုသော စိတ်ဆန္ဒအထူးကို “ကုတူဟလ”ဟု ဆိုလို၏၊ သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ “ကောတူဟုလ”လည်း ရှိ၏။

ထိုသို့ အသစ်အဆန်းကို နားထောင်လိုသော ဆန္ဒဖြစ်ရာ (အသစ်အဆန်း ပြောဆိုကြရာ) ဧရပ်ကို “ကုတူဟလံ+ဧတ္ထ+အတ္ထိတိ ကုတူဟလာ၊ ကုတူဟလာစ+သာ+သာလာစာတိ”ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ “ကုတူဟလသာလာ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ “ကောတူဟလသာလာ”ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏၊ ဤအဓိပ္ပာယ်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးသည်း ဆရာတို့ကား “မကောင်းမှုကို စုံစမ်းသော အားဖြင့် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူဆူညံညံ”ဟု ပေးတော်မူကြသည်၊ ထိုအနက်ကား “ကုတူဟလံ ကောလာဟလံ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ကုတူဟလာ”ဟူသော ဋီကာသစ်ကို နည်းမှီဟန်တူပါသည်၊ ကုတူဟလ ကောတူဟလနှင့် ကောလာဟလပုဒ်တို့၏ အနက်ချင်း မတူပုံကို အဘိဓာန် နိဿယ သစ်၌ ရှုပါ။

နာနာတိတ္ထိယာ–မတူကွဲပြား ထူးခြားသောအယူရှိကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ နာနာဝိဓ–အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ကထံ–ကို၊ ပဝတ္တေန္တိ– ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ သာ–ထို ဧရပ်ကို၊ ဗဟုနံ–များစွာသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အယံ–ဤသူသည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝဒတိ–ပြောသနည်း၊ အယံ–သည်၊ ကိံ–ကို၊ ဝဒတိ–နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကောတူဟလုပ္ပတ္တိဌာနတော–အသစ်အဆန်းကို နားထောင်လိုသောဆန္ဒ၏ ဖြစ်ရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောတူဟလသာလာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

အဘိသညာနိရောဓေတိ ဇဋ္ဌ–အဘိသညာနိရောဓေဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အဘိတိ–အဘိဟူသောပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ–ဥပသာရမျှသာတည်း၊ [ဓာတ္ဌတ္ထာနုဝတ္တကဥပသာရ–ဟူလို။] သညာနိရောဓေတိ–ဟူသည်ကား၊ စိတ္တနိရောဓေ–စိတ်၏ချုပ်ခြင်း၌၊ ခဏိကနိရောဓေ–ခဏတ္တယရှိသောသင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း၌၊ ကထာ-စကားသည်၊ ဥပဓန္ဓာ–ဖြစ်ပါပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ပန–ဆက်၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တသာ–ထို ကထာ၏၊ ဥပဓတ္တိကာရဏံ–ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဇာတကံဝါ–ဇာတ်ကိုသော်လည်း ကထေတိ–ဟောတော်မူ၏၊ သိက္ခာပဒံဝါ–သိက္ခာပုဒ်ကိုသော်လည်း၊ ပညပေတိ–ပညတ်တော်မူ၏၊ တဒါ – ၌၊ သကလဧမ္ဗဒ္ဒီပေ – အလုံးစုံသော ဧမ္ဗုဒ္ဒီပ်၌၊ ဘဂဝတော–၏၊ [ဘဂဝတော နောက်ဝယ် ရှေးစာအုပ်တို့၌ ကထာပါသည်ကား

နာနာတိတ္ထိယာ။ ။"နာနာတိတ္ထေသု (နာနာလဒ္ဓိသု)+နိယုတ္တာတိ နာနာတိတ္ထိကာ"ဟု နိယုတ္တအနက်၌သက်သော ဣကပစ္စည်းဖြင့် "နာနာတိတ္ထိကာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကကို ယပြု၍ "နာနာတိတ္ထိယာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ "မတူကွဲပြား ထူးခြားသောအယူ၌+ယှဉ်ကြကုန်သော"ဟု သဒ္ဒါနက်ဖြစ်သည်၊ [တေဓ–ထိုထို နာနာတိတ္ထိက အမည်ရသူတို့သည်ပင်၊ နာနာတိတ္ထိယာ–တို့မည်၏၊ ကကာရသ ယကာရံ ကတ္တာ–ဋီကာ။]

စိတ္တနိရောဓေ။ ။"သညာ နိရောဓေ"ဟု သညာကို ခေါင်းတပ်၍ဆိုထားသည်၊ အမှန်မှာ–စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားအားလုံး၏ နိရောဓပင်တည်း၊ ထိုတရားတို့တွင် စိတ်သည် ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် "စိတ္တနိရောဓေ"ဟု မှင့်သည်။

ခဏိကနိရောဓေ။ ။နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အစွန်နိရောဓသည် ထို နာနာတိတ္ထိယတို့ ဆိုလိုအပ်သော နိရောဓမဟုတ်၊ သူတို့၏အရာလည်း မဟုတ်ချေ၊ ခဏတ္တယရှိသော ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ခဏိကနိရောဓသော်မှလည်း သူတို့၏ သိနိုင်သောအရာ မဟုတ်ပါချေ၊ သို့သော် နိရောဓဟုဆိုလျှင် ထို ခဏိကနိရောဓ၌ အနုက်ရောက်နေသောကြောင့် ခဏိကနိရောဓေဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ရသည်။ [ခဏိကနိရောဓောပိ တော သံ အဝိသယောဝ၊ အတ္တတော ပန နိရောဓကထာ ဝုစ္စမာနာ တတ္ထေဝ (ထို ခဏိကနိရောဓ၌သာ) တိဋ္ဌတိတိ တထာ (ထို ခဏိကနိရောဓေဟူ၍) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊–ဋီကာ။]

ပိုဟန်တူသည်။] ကိတ္တိယောသော–ချီးမွမ်းအံ့သြ ပြောဆိုအပ်သော အသံသည်၊ ပတ္ထရတိ–ပြန့်နှံ့၏၊ တိတ္ထိယာ–တိတ္ထိတို့သည်၊ တံ–ထိုကျောက်စောသံကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ ပုဗ္ဗစရိယံ–ရှေးခဲ့ကျင့်အပ်သော ဖြစ်ပုံကို၊ ကထေသိကိရ–ဟောသတတ်၊ မယံ–တို့သည်၊ တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ကိဠိ–တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကို၊ ကထေတုံ–ပြောဟောခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောမ ကိံ–မစွမ်းနိုင်ကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပဋိဘာဂကိရိယံ–အတူပြုအပ်သော အမှုအရာကို၊ ကရောန္တာ–ပြုလိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ဘဝန္တရသမယံ–ဘဝတစ်ပါးခဲ့ ဖြစ်သောအကြောင်းအရာကို၊ ကထေန္တိ–ပြောကြကုန်၏။

ဘဝံဂေါတမော–သည်၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေသိ–ပညတ်ပြီတဲ့၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ ပညပေတုံ–ပညတ်ခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောမ ကိံ–လော၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သာဝကာနံ–သာဝကတို့အား၊ ကိဠိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ [ဧဋ္ဌမူဂေန–အရည်ယိုသော ခံတွင်းရှိသူ လူအသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်အောင် ကျင့်ရမည်၊ (လူအ မဟုတ်သော်လည်း လူအ လုပ်၍နေရမည်၊) ဧတ္ထကံ ဝေလံ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ(ဤမျှလောက် အချိန်ကြာအောင် တိုနေရာတစ်ခုတ္တသာ နေရမည်)စသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ကြသည်။] ပန–ဆက်၊ တဒါ–ထိုအခါ ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဌဝိဓပရိသမဇ္ဈေ–၈ ပါးအပြားရှိသော ပရိသတ်အလယ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ–ထိုင်တော်မူ၍၊ နိရောဓကထံ–နိရောဓကထာကို၊ ကထေသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ တိတ္ထိယာ–တိတ္ထိတို့သည်၊ တံ–ထိုအကြောင်းကို၊ သုတ္တာ–ကြား၍၊ ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ နိရောဓံနာမ–နိရောဓကထာ မည်သည်ကို၊ ကထေသိ ကိရ–ဟောသတတ်၊ မယံပိ–

ကိတ္တိယောသော။ ။ကိတ္တိယတေ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဝါ–ချီးမွမ်းအံ့သြပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ကိတ္တိ၊ ကိတ္တိစ+သာ+ယောသောစာတိ ကိတ္တိယောသော၊ [အဟော ဗုဒ္ဓါနု ဘာဝေါ ဘဝန္တရပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ဟတ္ထာမလကံဝိယ (လက်ထဲ၌ ရှစ်ရှားသီးကိုကဲ့သို့) ပစ္စက္ခတော ဒဿေတိ၊ သာဝကေစ ဒေဝေ သံဝရ သမာဒါနေ ပတိဋ္ဌာပေတိတိ ထုသိယောသော ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ပတ္ထရတိ၊–ဋီကာ။]

ပဋိဘာဂကိရိယံ။ ။ပလာသဝသေန (အဖျင်းမှုခြင်း, ပြိုင်တူပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဋိဘာဂဘူတံ (အတူဖြစ်၍ဖြစ်သော) ပယောဂံ (လုံ့လကို) ကရောန္တာ၊ ဘဝန္တရသမယံတိ တတြတတြ ဝုဋ္ဌာနသမယံ (ထိုထိုဘဝ၌ ထကြွသကဲ့သို့ ဖြစ်သောအကြောင်းကို) အဘူတပရိကပ္ပိတံ (မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံပြောဆိုအပ်သော) ကိဠိ ဥပ္ပါဒိယံ ဝတ္ထုံ (တစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်စေအပ်သော ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုကို) [ကိဠိ ဥဿာရိယံ ဝတ္ထုံ (တစ်စုံတစ်ခု ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုအပ်သော ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုကို) ဤသို့လည်း ပါ၌ရှိ၏။] အတ္တနော သမယံ ကတ္တာ (မိမိတို့အယူဟု ပြု၍) ပြောဆိုကြကုန်၏။

ငါတို့သည်လည်း၊ တံ–ထို နိရောဓကထာကို၊ ကထေသာမ–ဟောကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ သန္နိပတိတွာ–စည်းဝေး၍၊ ကထယိံသု–ပြောဟောကြကုန်ပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ အဘိသညာနိရောဓေ ကထာ ဥဒပါဒိတိ–ဟူ၍၊ (ပေါ့ဠပါဒေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

တတြ ကစ္စေတိ–ကား၊ တေသု–ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊ (ကောတူဟလ သာလာ၌ စည်းဝေးကြသော အမျိုးမျိုးသော အယူရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊) ဧကစ္စေ–အချို့သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ("ဧဝမာဟံသု"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) စ–ဆက်၊ ဇ္ဇ–ဤလေးယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ပုရိမော–ရှေ့ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ ပုရိသဿ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိပိ နိရုဇ္ဈန္တိပိ တိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝါဒီ၊] ဗာဟိရေ–သာသနာတော်မှအပဖြစ်သော၊ တိတ္ထာယတနေ–တိတ္ထိတို့၏ဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယံ–စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း၌၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ–၍၊ အစိတ္တ ကဘာဝေါ–စိတ် မရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ သန္တော–ငြိမ်သက်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သမာပတ္တိ–(သညာမရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုဆောင်နိုင်သော) စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်ကို၊ ဝါ–ပဉ္စဈာန် သမာပတ်ကို၊ ဘာဝေတွာ–ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဣတော–ဤလူ့ပြည်မှ၊ စုတော–စုတေသည်၊ (သမာနော)၊ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ–မဟာကပ်ငါးရာတို့ပတ်လုံး၊ အသညီဘဝေ–သညာမရှိသူ၏ဘဝ၌၊ (အသညသတ်ဘုံ၌၊) ဋ္ဌတွာ–တည်ပြီး၍၊ ["ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ–ဖြစ်ပြီး၍"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ပုန–တစ်ဖန်၊ ဣဓ–ဤလူ့ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–၏၊ တသ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သညုပ္ပါဒေစ–သညာ၏ဖြစ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ နိရောဓေစ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဟေတုံ–အကြောင်းကို၊ အပသဿန္တော–မမြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဟေတူ ပစ္စယာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ။

ဒုတိယော–ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သညာ ဟိ ဘော ပုရိသဿ အတ္တာ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နံ–ထို ပဌမပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတွာ–တားမြစ်၍၊ မိဂသိင်္ဂတာပသဿ–မိဂသိင်္ဂရသေ့၏၊ ဦးခေါင်း၌ ဦးချိုသဏ္ဌာန်ရှိသော ဦးစွန်း

သမာပတ္တိ။ ။အသညီဘာဝါဝဟံ ဝါယောကသိဏပရိကမ္မံ အာကာသကသိဏပရိကမ္မံဝါ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန သမာပတ္တိ (စတုက္ကနည်း၏ စတုတ္ထဈာန်ကို ဆို၏၊) ပဉ္စမဈာန သမာပတ္တိံဝါ (ပဉ္စကနည်း၏ ပဉ္စမဈာန်ကိုဆို၏။)

ဟေတုံ အပသဿန္တော။ ။ယေန ဟေတုနာ (သညာဝိရာဂဖြစ်သောဈာန်ကြောင့်) အသညီဘဝေ သညာယ နိရောဓော, သဗ္ဗသော အနုပ္ပါဒေါ၊ ယေနစ (အကြင် ဈာန်အဟုန်၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း) တတော စုတသ ဣဓ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ သညာယ ဥပ္ပါဒေါ၊ တဒုဘယမ္မိ ဟေတုံ အဝိသယတာယ (သူတို့၏ဉာဏ်အရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အပသဿန္တော၊–ဋီကာ။

၂ ခုပေါက်သောကြောင့် မိဂသိင်္ဂမည်သော ရသေ့၏၊ "ဣသိသိင်္ဂရသေ့"ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။] အသညီကဘာဝံ–သညာမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဥပေတိဝိ အပေတိပီတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ ကိရ–ချဲ့၊ မိဂသိင်္ဂတာပသော–သည်၊ အတ္တာနမ္ပေါ– မိမိ၏ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်ရှိသည်၊ ယောရတပေါ– ပြင်းထန်သောအကျင့် ရှိသည်၊ ပရမဒိတိန္ဒြိယော–အလွန်တည်ကြည်သော ဣန္ဒြေရှိသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ["ပရိမာရိတိန္ဒြိယော–ထက်ဝန်းကျင် ညှိုးနွမ်းစေ အပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိသည်"ဟုလည်း ပါဠိရှိ၏။] တဿ–ထိုရသေ့၏၊ သီလ တေဇေန–သီလ၏တန်ခိုးကြောင့်၊ သက္ကဝိမာနံ–သိကြားဗိမာန်သည်၊ ဥဏ္ဏံ–ပူသည်၊ အဟောသိ၊ [ပဏ္ဍုကမ္ဗလာကျောက်နေရာကို ရည်ရွယ်၍ "သက္ကဝိမာနံ"ဟု ဆိုသည်။] ဒေဝရာဇာ–နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော–သိကြားသည်၊ သက္ကဗ္ဗာနံ– သိကြား၏ နေရာကို၊ တာပသော–သည်၊ ပတ္ထေတိ နုခေါ–တောင့်တလေသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ မသင့်မတော်ကြံ၍၊ အလမ္ဘုသံနာမ–အလမ္ဘုသာမည်သော၊ ဒေဝ ကညံ–နတ်ကညာကို၊ တာပသဿ–၏၊ တပ်–အကျင့်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ–ဖျက်ပြီး၍၊ ဧဟိ–လာခဲ့လော၊ ဣတိ–ဤသို့မှာ၍၊ ပေသေသိ–စေလွှတ်ပြီ၊ သာ–ထိုအလမ္ဘုသာ နတ်ကညာသည်၊ တတ္ထ–ထို မိဂသိင်္ဂရသေ့အထံသို့၊ ဂတာ–သွားပြီ၊ တာပသော– သည်၊ ပဌမဒိဝသေ–၌၊ တံ–ထို အလမ္ဘုသာနတ်ကညာကို၊ ဒိသွာဝ–မြင်လျှင်မြင် ခြင်းပင်၊ ပလာယိတွာ–ပြေး၍၊ ပဏ္ဏသာလံ–သစ်ရွက်ကျောင်းသို့၊ ပါဝိသိ–ဝင်ပြီ၊ ဒုတိယဒိဝသေ–၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏေန–ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏသည်၊ ဘဂ္ဂေါ–ချိုးဖျက်

အသညီကဘာဝံ။ ။အလမ္ဘုသာနတ်သမီး၏ အတွေ့ကြောင့် မိန်းမောတွေဝေနေခိုက်၌ ထိုထို ကိုယ်မှန္နတ်မှကိုဖြစ်စေတတ်သော သညာ၏မရှိခြင်းကို "ဥပေတိပိ–သတိရသောအခါ သညာသည် ပြန်၍လည်း ကပ်ရောက်၏၊ အပေတိပိ–တွေဝေနေခိုက်၌ သညာသည် ဖဲခွာလည်း ဖဲခွာ၏"ဟု ဆိုသည်။

ပရိမာရိတိန္ဒြိယော။ ။"ပရမဒိတိန္ဒြိယော"နေရာဝယ် "ပရိမာရိတိန္ဒြိယော"ဟု မူကွဲ ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ " နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝါပါဒနေန–ဣန္ဒြေတို့၏ ယဉ်ကျေးကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗသော(အကုန်အစင်) မိလာပိတ စက္ခာဒိန္ဒြိယော–ညှိုးနွမ်းစေအပ် သော စက္ခု အစရှိသော ဣန္ဒြေရှိ၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် သဗ္ဗသောသည် ပရိ၏အဖွင့်, မိလာ ပိတသည် မာရိတ၏အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် ထို မူကွဲပါ၌က ကောင်းပါသည်၊ ယခုခေတ်၌ လည်း ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမထားသောရဟန်း (ယောဂီ)သူတော်ကောင်းများ၏ မျက်နှာသည် ရွှန်ရွှန်းဝေဝေ မဟုတ်ကြ, ပြုံးစိစိမဟုတ်ကြ၊ ခပ်ညှိုးညှိုးဖြစ်နေသော ဣန္ဒြေဖြင့် အလွန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါသည်။ [ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက မိန့်တော်မူသည်မှာ– "ငါတို့ ရှေးတုန်းက ကိုယ်တော်များ၏ မျက်နှာသည် ခပ်ညှိုးညှိုးနဲ့၊ ယခုတော့ ပြုံးစိစိနဲ့"။]

အပ်သော ကုသလဈာသယရှိသည်၊ (တစ်နည်း) ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏောန-ဖြင့်၊ လဂ္ဂေါ-အလမ္ပုသာနတ်သမီး၌ ငြိကပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ-ထို အလမ္ပုသာနတ် ကညာကို၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ အဂ္ဂဟေသိ-ကိုင်ဆွဲပြီ၊ [ဓာတ်အဋ္ဌကထာ၌ကား "ပထမနေ့မှာပင် ဆံစု ဆံမြီတ်ကို ဆွဲကိုင်သည်"ဟု ဆိုသည်။] တေန ဒိဗ္ဗသမ္ဗယေန-ထိုနတ်၌ဖြစ်သော အတွေ့သည်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ထိအပ်သော၊ သော-ထို မိဂ သိဂ်ရသော့သည်၊ ဝိသညီ-ကင်းသောသညာရှိသည်၊ (မိန်းမောသည်၊) ဟုတ္တာ, တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ-သုံးနှစ်တို့၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ သညံ-သညာကို၊ ပဋိလဘိ-ပြန်၍ရပြီ၊ တံ-ထို သညာကို ပြန်၍ရခြင်းကို၊ သော ဒိဋ္ဌဂတိကော-ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ-တို့၏၊ အစ္စယေန-၌၊ နိရောဓာ-သညာ၏ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ-ဤသို့ (သညာဟိ ဘော ပုရိသသ အတ္တာအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သညာ၏ချုပ်ခြင်းကို၊) အာဟ-ပြီ။

တတိယော-တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သန္တိ ဟိ ဘော သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တံ-ထို ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတ္တာ-တားမြစ်၍၊ အာထဗ္ဗဏပယောဂံ-သညာမရှိအောင် အာထဗ္ဗဏမန္တန် စုပ်ခြင်းဟူသော ပယောဂကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဥပကမ္ပန္တိပိ အပကမ္ပန္တိပိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောဆိုပြီ၊ ကိရ-ချဲ့၊ အာထဗ္ဗဏိကာ-အာထဗ္ဗဏ ဝေဒကျမ်းကို တတ်ကျွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အာထဗ္ဗဏံ-အာထဗ္ဗဏဝေဒကို၊ ယောဇေတ္တာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-မန်းမှုတ်၍၊ သတ္တံ-သတ္တဝါကို၊ သီသစ္ဆိန္နံ ဝိယ-

---

ဘဂ္ဂေါ။ ။ဘဂ္ဂိတ ကုသလဈာသယော-ကုသိုလ်၌ အဈာသယကို ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏက ချိုးဖျက်ပြီးသည်၊ အချို့စာအုပ်များ၌ "လဂ္ဂေါ-ငြိကပ်သည်"ဟု ရှိ၏၊ ဘဂ္ဂေါဟု ရှိရာ၌ "ဘဂ္ဂေါ+ယသ+အတ္ထိတိ ဘဂ္ဂေါ"ဟု ပြုပါ၊ လဂ္ဂေါရှိရာ၌ကား "လဂ-သင်္ဂေ"ဟူသော ဓာတ်+တပစ္စည်း၊ လဂ္ဂတီတိ လဂ္ဂေါ။

ဧဝမာဟ။ ။ဧဝံ သညာ ဟိ ဘော ပုရိသသ အတ္တာတိ အာဒိနာ အာကာရေန [ဤ ပါဠိအတိုင်း ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်။] သညာနိရောဓ မာဟ၊ ဣမိနာဝ နယေန ဣတော ပရေသုပိ ဒွီသု နယေသု ပါဠိ အာဟာရိတ္တာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ (နောက် ၈၀ မာဟ ၂ ခုတို့၌လည်း ပါဠိတော်ကိုဆောင်၍ အနက်ပေးရပုံကို သိပါ။)

အာထဗ္ဗဏပယောဂံ။ ။အာထဗ္ဗဏဝေဒဝိဟိတံ (အာထဗ္ဗဏဝေဒအတိုင်း စီရင်အပ်သော) အာထဗ္ဗဏိကာနံ ဝိသညီဘာဝါပါဒနပယောဂံ (သညာမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်သော ပယောဂကို)၊ [ရှေးဦးစွာ မီးပူဇော်၍ မန္တန်ကိုရွတ်သောအခါ ဦးခေါင်း ပြတ်နေပုံစသည် ပေါ်လာ၏၊ ဦးခေါင်းပြတ်နေခိုက်၌ သညာကို လူမှ ခွဲထုတ်၏၊ နောက်ထပ် မန္တန်စုပ်သော အခါ နဂိုအတိုင်း ဦးခေါင်းမပြတ်ဘဲ တွေ့ရ၏၊ ထိုအခါ "သညာသည် ပြန်၍ကပ်ရောက်၏"ဟု ယူဆသည်။]

ပြတ်သော ဦးခေါင်းရှိသူကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဦးခေါင်းပြတ်နေသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထစ္ဆိန္နဝိယ–ပြတ်သော လက်ရှိသူကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–လက်ပြတ်နေသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတံဝိယစ–သေသူကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ– ပြု၍၊ ဒသေန္တိ–ပြကြကုန်၏၊ တသ–ထို သီသစ္ဆိန္နစသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်သောသတ္တဝါ၏၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ပါကတိကဘာဝ–ပင်ကိုသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီသ္သာ–မြင်ရ၍၊ သောဒိဋ္ဌဂတိကော–ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အယံ–ဤသတ္တဝါသည်၊ နိရောဓာ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌိတော–ထပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညမာနော–မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧဝံ–ဤသို့ (သန္တိ ဟိ ဘော သမဏာဗြာဟ္မဏာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကို၊) အာဟ–ပြော၏။

စတုတ္ထော–စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တံ–ထို တတိယ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နိသေဓေတ္တာ–၍၊ ယက္ခဒါသီနံ–နတ်ကျွန်မတို့၏၊ မဒနိဒ္ဒံ–သေရည်မူးခြင်းကြောင့် အိပ်ပျော်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ကိရ–ချဲ့၊ ယက္ခဒါသိယော–နတ်ကျွန်မတို့သည်၊ သဗ္ဗရတ္တိ–အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဒေဝတူပဟာရံ–နတ်တို့ကို ပူဇော်ပသမှုကို၊ ကုရုမာနာ–ပြုကုန်လျက်၊ နစ္စိတ္ဝာ–ကခြင်း၊ ဂါယိတ္ဝာ–သီချင်းဆိုခြင်း၊ အရဏ္ဏောဒယော–အရဏ်တက်ရာ အခါ၌၊ ကော–တစ်ခွက်သော၊ သုရာပါတီ–သေရည်ပြည့်သော ခွက်ကို၊ ပိဝိတ္ဝာ–သောက်၍၊ ပရိဝတ္တိတ္ဝာ–လူးလိမ့်၍၊ သုပိတ္ဝာ–အိပ်ပြီး၍၊ ဒိဝါ–နေမြင့်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိ–ထကြကုန်၏၊ တံ–ထို အိပ်ပြီး၍ ထခြင်းကို၊ ဒိသ္ဝာ–မြင်ရ၍၊ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော–ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တကာလေ–အိပ်ပျော်ရာအခါ၌၊ နိရောဓံ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ သမာပန္နာ–ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ၊ ပဗုဒ္ဓကာလေ–နိုးရာအခါ၌၊ နိရောဓာ–သညာ၏ ချုပ်ခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌိတာ–ထပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညမာနော–မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧဝံ–ဤသို့၊ (သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝါ အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သညာ၏ ချုပ်ခြင်းကို၊) အာဟ–ပြီ။

ယက္ခဒါသိနံ မဒနိဒ္ဒံ။ ။ယက္ခဒါသိနံတိ ဒေဝါသိနံ၊ ယာ("ဒေဝတာဘာတိယောတိပိ ဝုစ္စန္တိ" (ယင်း နတ်ကျွန်မတို့ကို ဒေဝတာဘာတိ–နတ်ကို ဆည်းကပ်သော မိန်းမ, ဝါ–နတ်ကတော်တို့ဟူ၍၊) ဝုစ္စန္တိ၊ မဒနိဒ္ဒန္တိ သုရာမဒနိမိတ္တံ (သေရည်မူးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော) သုပိနံ။ ဤကာသစ်၌ ယက္ခဒါသိတို့ကို ယောဂဝတိယောဂိနီ (အားထုတ်အပ်သော မန္တန်ရှိသူတို့)ဟုလည်း ဆို၏၊ ယောဂိနီကို ဇောဂနီဟုလည်းကောင်း, ဇုန်း(စုန်း)ဟုလည်းကောင်း မြန်မာပြန်ကြသည်၊ သို့သော် ယခု နတ်ကတော်များကား "စုန်း"မဟုတ်ကြပါ။]

ပန–ဆက်၊ ပေါ်ဌပါဒေါ–ပေါ်ဌပါဒမည်သော၊ အယ်ပရိဗ္ဗာဇကော–ဤပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ပဏ္ဍိတဇာတိကော–ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ တေန–ထိုသို့ ပဏ္ဍိတဇာတိက၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသ–ထို ပေါ်ဌပါဒ၏၊ တံ ကထံ–ထို ၄ မျိုးသောစကားကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရော–နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဒ္ဒိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣမေသံ–ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ ကထာ–စကားသည်၊ ဒဋ္ဌမုဂကထာဝိယ–အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသူတို့၏ စကားနှင့်တူ၏၊ ဝါ–လူအ, တို့၏ စကားနှင့်တူ၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဒေဝ–ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ နိရောဓေ–တို့ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ စ–ဆက်၊ ဣမိနာ နိရောဓေနနာမ–ဤနိရောဓမည်သည်၊ ဒကေန–တစ်မျိုးတည်းသည်၊ (တစ်သဘောတည်းသည်၊) ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဗဟုနာ–အများသည်၊ နု(ဘဝိတဗ္ဗံ)–မဖြစ်ထိုက်၊ တေနာပိ ဒကေန–ထို တစ်သဘောတည်းဟူသည်လည်း၊ အညေနေဝ–ဤသူတို့ ပြောဆိုအပ်သော နိရောဓမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်သာ၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်၏၊ ပန–ဆက်၊ သော–ထို တစ်သဘောတည်းသော နိရောဓသည်၊ ဝါ–ကို၊ သဗ္ဗညုနာ–သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို၊ အညတြ–ကြဉ်၍၊ အညေန–အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ညာတုံ–သိခြင်းငှာ၊ နှ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဘဂဝါ–သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်၊ ဣဓ–ဤအစည်းအဝေးဌာန၊ သစေ အဘာဝိဿ–အကယ်၍ ရှိပြားအုံ၊ (ဒေဝသတိ၊) အယံ–ဤသည်ကား၊ နိရောဓော–နိရောဓတည်း၊ အယံ–

ဒဿာရော နိရောဓေဟု။ ။အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ကုန်သော နိရောဓ ၄ မျိုးတို့ကို ပညတ်ကြ၏၊ သို့သော် ဤနိရောဓသည် အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်ထိုက်, တစ်သဘောတည်းသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ တေနပိ ဒကေန–ထို တစ်သဘောတည်း ဆိုသည်မှာလည်း၊ အညေန–သူတို့ပညတ်အပ်သော နိရောဓတွင် မပါဝင်သော တစ်မျိုးတစ်ခြားသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ သော ပန–ထို တစ်မျိုးတစ်ခြား ဆိုတာကိုလည်း သဗ္ဗညုဘုရားမှ တစ်ပါးသော အခြားပုဂ္ဂိုလ် မသိနိုင်။

အယံ နိရောဓော အယံ နိရောဓော။ ။အာမေဋိတဝစန်–အာမေဋိတ်စကားကို၊ သတ္ထာ အတ္တနော ဒေသနာဝိလာသေန အနေကာကာရဝေါကာရ–များစွာသော အခြင်းအရာတို့ ဖြင့် ရောပြွမ်းခြင်းရှိသော၊ နိရောဓံ–နိရောဓကို၊ ဝိဘာဝေဿတိ၊ ဣတိ ဒဿနတ္ထံ–ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုပြခြင်းငှာ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ။

ဆက်ဦးအုံ၊— အာမေဋိတဝစန်နေရာဝယ် ဦးကသစ်၌ "ဒွိက္ခတ္တုံ ဗျာပနိစ္ဆာဝစန်"ဟု ဆိုလေသည်၊ ဗျာပနိစ္ဆာဟူသည် ဝိစ္ဆာတည်း၊ တစ်ချို့နေရာ၌ အာမေဋိတ်နှင့် ဝိစ္ဆာကို သဘောတူ ဖွင့်ကြသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား နိရောဓတိုင်း ပြန်.နှ.စေနိုင်သော ဝိစ္ဆာမဟုတ်သောကြောင့် ဗျာပနိစ္ဆာ မဖြစ်သင့်၊ အုံ့ဩဖွယ် ဖြေလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အစ္ဆရအနက်၌ အာမေဋိတ်သာ ဖြစ်ထိုက်သည်။ [အချို့စာအုပ်၌ "အယံ နိရောဓော, အယံ နု နိရောဓော"ဟု နု သဒ္ဒါပါသည်မှာ ဤအာမေဋိတ်ဟူသော အဖွင့်နှင့် မညီပါ။]

ဤသည်ကား၊ နိရောဓော-နိရောဓတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပသဟသဲ-ဆီမီးတစ်ထောင်ကို၊ (ဥဇ္ဇာလေတိ)ဝိယ-တောက်ပစေသကဲ့သို့၊ ဥဇ္ဇာလေတွာ-တောက်ပစေ၍၊ အဇ္ဈမေဝ-ယနေ့ဥ်ပင်၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားအောင်၊ အကရိသာ-ပြုတော်မူရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဒသဗလညေဝ-မြတ်စွာဘုရားကိုသာ၊ အနုဿရိ-အဖန်ဖန်အောက်မေ့ပြီ၊ ဝါ-အမှတ်ရပြီ၊ တဿ-ထို့ကြောင့်၊ တဿ မယံ ဘဂ္ဂေတိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တတ္ထ-ထို တဿ မယံ ဘဂ္ဂေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အဟောနုနာတိ-ဟူသောဤပုဒ်၂ပါးအပေါင်းသည်၊ အနုဿရဏာတ္ထေ-အဖန်ဖန်အမှတ်ရခြင်းအနက်၌(ပဝတ္တ)၊ နိပါတဒွယံ- နိပါတ်၂ပုဒ်အပေါင်းတည်း၊ တေန-ထိုသို့ အနုဿရဏာတ္ထနိပါတ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အနုဿရန္တသ-အဖန်ဖန်အမှတ်ရသော၊ တဿ-ထိုအကျွန်ုပ်၏၊...အဟော နုနဟေသုဂတောတိ-တောဟူသော၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ (ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌမ္ဘော-ထိုက်၏၊) ယော ဣဒမေသန္တိ-ကား၊ ယော-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတေသံ နိရောဓမမ္ဘာနံ-ဤ နိရောဓတရားတို့၌၊ (တနည်း၊) ဧတေသံ နိရောဓမမ္ဘာနံ-တို့၏၊

အနုဿရဏာတ္ထေ။ ,။အဟော+နုနဟူသောနိပါတ်၂ပုဒ်လုံးပင် ဘုရားရှင်ကို အမှတ်ရခြင်းအနက်ဟော-ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ဤသို့ အနုဿရဏာတ္ထဟု ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း ပါဠိတော်၌"ဘဂဝန္တံ ယေဝ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ"ဟုရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဋီကာ၌ကား အနုဿရဏာ (အောက်မေ့ခြင်း-အမှတ်ရခြင်း) ရှေ့သွားရှိသောကြောင့် ၂ ပုဒ်လုံးကို အနုဿရဏာတ္ထဟု ဆိုထားသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား အဟောသည် အစ္ဆရိယတ္ထနိပါတ်, နုနသည် အနုဿရဏာတ္ထနိပါတ်ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အဟော-ဩော် အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလောက်အောင်"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ။ ။အစ္ဆရိယဝိဘာဝနတော စေတ္ထ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝစနံ (အဟော နုန ဘဂဝါ, အဟော နုန သုဂတောဟု) အစ္ဆရိယ အနက်ဟော ၂ ကြိမ် အာမေဋိတ်ကို ဆိုသည်၊ အစ္ဆရိယတ္ထော စေတ္ထ အဟောသဒ္ဒေါ၊ သော ယသ္မာ အနုဿရဏမုခေနေဝ ဂဟိတော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "အဟော နုနာတိ အနုဿရဏာတ္ထော"တိ။

တေန တဿ။ ။"တေနာတိ အနုဿရဏမုခေန ပဝတ္တနတော"ဟု ဋီကာသစ်၌ တေနု၏ အစွဲကို ပြု၏၊ သို့သော် ရှေ့၌ "အနုဿရဏာတ္ထော နိပါတဒွယံ"ကို ပြန်၍ စွဲရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဋီကာဖွင့်သည် အဓိပ္ပာယ်မှန်သော်လည်း ရိုးရာကျမည် မထင်ပါ၊ ထို တေနု၏အစပ်ကိုလည်း စာအုပ်တို့၌ တိုက်ရိုက်မတွေ့ရ၊ ဧတဒဟောသိ၌လည်း မစပ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် တေန မပါလျှင်ကောင်း၏၊ ပါနေသောကြောင့် အဟောသိ၏နောက်၌ "ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌမ္ဘော"ဟု ထည့်၍ စပ်လိုက်ပါသည်။

နိရောဓမမ္ဘာနံ။ ။နိရောဓ သမာပတ်သည် တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိသော်လည်း ကာလ-ဒေသ-ပုဂ္ဂိုလ်စသော အပြားအားဖြင့် များသောကြောင့် "ဣမေသံ နိရောဓမမ္ဘာနံ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်၊ ကုသလသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဓမ္မာနံ၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကို သတ္တမီအနက်၌ သက်ပါ-ဟု ဋီကာတို့ မိန့်သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် အလိုမူ "ဝိသယေ"ဟု ထည့်၍

(ဝိသယေ-အာရာ၌) သုကုသလော-အလွန်ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊ (ပါဋိတော်၌ ဣမေသံဟု ရှိ၏၊) နိပုဏော-သိမ်မွေ့တော်မူ၏၊ ဆေကော-ထက်မြက်တော်မူ၏၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ အဟော-ဩော် အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလောက်အောင်၊ ကထေယျနူနု-ဟောတော်မူရာလေစွတကား၊ (သော)သုဂတော-သည်၊ အဟော-အောင်၊ ကထေယျနူနု-ဟောတော်မူရာလေစွတကား၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အဟောနူနု ဘဂဝါအစရှိသောစကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်၏ အလိုတည်း။

ပကတညူတိ-ကား၊ စိဏ္ဏာဝသိတာယ-(နိရောဓ အရာဝယ်) လေ့လာအပ်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကတိ-ပင်ကိုယ်ကို၊ သဘာဝံ-သဘောကို၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပကတညူ-မည်တော်မူ၏၊ ကထံ နုခေါတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ဘဂဝါ-ရား၊ မယံ-တို့သည်၊ နု ဇာနာမ-မသိပါကုန်၊ တုမှေ-ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်၊ ဇာနာထ-သိတော်မူပါကုန်၏၊ နော-အကျွန်ုပ်တို့အား၊ ကထေထ-ဟောတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာယာစန္တော-တောင်းပန်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏။

"နိရောဓမဂ္ဂတို့၏+အရာ၌"ဟု ပေးရပေလိမ့်မည်၊ ကုသလောစသော သုံးပုဒ်ကား ပရိယာယ်တည်း၊ [ဘုရားရှင်အတွက် "လိမ္မာ"ဟု အနက်မပေးလိုသောကြောင့် အခြားပရိယာယ်အနက်များကိုသာ ပေးပါ။]

ပကတညူ။ ။ပကတကို ပကတိဟု ဖွင့်သည်၊ ပ (ပဌမ)-ရှေးဦးစွာ+ကရီယတေ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ပကတံ (ပကတိ)၊ "ရှေးဦးစွာ ပြုအပ်"ဟူသည် နောက်ထပ် အပြုအပြင် မရှိသေးသော ပင်ကိုယ်သဘောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပကတိကို "သဘာဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သ-ထင်ရှားရှိသော+ဘာဝ-အနက်သဘော"ဟူသည်လည်း အစစ်အမှန် သဘောပင်တည်း၊ ပကတံ+ဇာနာတီတိ ပကတညူ။

သည္ဗျပါဒနိရောဓကထာ

၄၁၂။ အထ-လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကထေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြပေါ်ဌပါဒါဒိအာဒိအစရှိသောကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တတြ ပေါ်ဌပါဒ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ တတြာတိ-ကား၊ တေသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု-တို့တွင်၊ ("ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ"ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်၊) အာဒိတောဝ တေသံ အပရဒ္ဓန္တိ-ကား၊ တေသံ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အာဒိမှိယေဝ-အစ၌ပင်၊ (အစကပင်)၊ ဝိရဒ္ဓံ-ချွတ်ချော်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊

ဣမိနာ–ဤ အာဒိတောဝ တေသံ အပရဒ္ဓံဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊) ယရုမဗ္ဗေယေဝ–အိမ်၏အလယ်ဌာပင်၊ ပက္ခလိတာ–ချော်လဲကုန်ပြီ၊ (ချော်လဲ သူတို့နှင့် တူကုန်၏၊) ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြတော်မူ၏၊ သဟေတု သပစ္စယာတိ ဘိက္ခေ–ပါဠိ၌၊ ဟေတုပိ–ဟေတုဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယောပိ–ပစ္စယောဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ကာရဏသေ ဝ–အကြောင်း၏သာ၊ နာမံ–တည်း၊ သ ကာရဏာ–အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊ "ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပိ နိရုဇ္ဈန္တိ ပိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပန– ဆက်၊ တံ ကာရဏံ–ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိက္ခာ ဧကာတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ [စာအုပ်များ၌ "သိက္ခာ ဧကာတိ အာဟ"ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ "သိက္ခာ ဧကာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ"ဟု သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိုင်အောင် ဖွင့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် "အာဒိမာဟ"ဟု ရှိမှကောင်းမည်။] တတ္ထ–ထို သိက္ခာဧကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သိက္ခာ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ–ကား၊ သိက္ခာယ– ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာဟူသော သိက္ခာကြောင့်၊ ဧကစ္စာ–အချို့ကုန်သော၊ သညာ–သညာတို့သည်၊ ဧဝယန္တိ–နှ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဧကာသညာ၌ ဧကာသဒ္ဒါသည် သရုပ်ဝါစကမဟုတ်, ဧကစ္စ ဝါစကတည်း။]

၄၁၃။ ကာစ သိက္ခာတိ ဘဂဝါ အဝေါစာတိ–ကား၊ သာ သိက္ခာ–ထို သိက္ခာဟူသည်၊ ကတမာစ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဝိတ္ထာရေတု ကမျတာ ပုစ္ဆာဝသေန–ချဲ့ခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မေးအပ်

ယရုမဗ္ဗေယေဝ။ ။အိမ်မှ အပြင်သို့ ထွက်သွားလိုသောယောကျ်ားသည် လမ်းသို့ မထွက်သေးခင် အိမ်ဝင်း အလယ်မှာပင် ချော်၍လဲသကဲ့သို့, ထို့အတူ "အဟေတု အပစ္စယာ ပုရိသသ သညာ"စသော စကားကို ပြောကြသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် နိရောဓအကြောင်းသို့ မရောက်ခင် "အဟေတု အပစ္စယာ"ဟု ဆိုတုန်းကပင် အစမှစ၍ လွဲချော်ကြလေပြီ–ဟူလို။

ကာရဏသေဝ နာမံ။ ။အခြားနေရာ၌ ဧနကဖြစ်သော အသာဓာရဏအကြောင်းကို ဟေတု, ဥပတ္ထမ္ဘကဖြစ်သော သာဓာရဏအကြောင်းကို ပစ္စယ ဟု ခွဲရသော်လည်း ဤ၌ ထိုကဲ့သို့ မခွဲရ, သညာ၏ အကြောင်းကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ကာရဏသေဝ"ဟု ဧဝဖြင့် မိန့်သည်။ [ပါဠိတော်၌ "သဟေတု ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပိ နိရုဇ္ဈန္တိ ပိ"ဟု ဟောတော်မူရာ၌ "ဖြစ်လျှင်ဧကန်ပျက်ရ၏၊တည်၍မနေ"ဟုပြတော်မူခြင်းငှာ "နိရုဇ္ဈန္တိ ပိ"ဟုထည့်တော်မူသည်၊ ဘင်အားဖြင့်ချုပ်ခြင်း၌ "သဟေတု–အကြောင်းရှိ၏"ဟု ပြတော်မူလိုရင်းမဟုတ်၊ "ချုပ်ခြင်းကိစ္စ၌ အကြောင်းမရှိ"ဟု မှတ်ပါ၊ နောက်၌လာမည့် အချို့သညာ၏ဖြစ်ခြင်း, အချို့သညာ၏ချုပ်ခြင်းဟူရာ၌ကား (ပဋ္ဌမစျာန်ကိုရမှ အောက်ကာမသညာ ချုပ်ခြင်းကြောင့်) ချုပ်အောင်ကျင့်ဖို့ရာပဋိပတ်ဟူသောအကြောင်းရှိပါသေးသည်။]

သောပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ဤသို့ သမာပတ်အဖြင့်ဖြင့်လည်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။]
(တစ်နည်း) ဝိတ္ထာရေတုကာမတာ–ချဲ့ခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာဝသေန–ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဝေါစ–မိန့်တော်
မူပြီ၊ အထ–မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ (ဒီပေတုံ ထပေန္တော အာဟ တို့၌စပ်)
ယသ္မာ–အကြင့်ကြောင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ–အဓိသီလသိက္ခာလည်းကောင်း၊ အဓိ
စိတ္တသိက္ခာ–လည်းကောင်း၊ အဓိပညာသိက္ခာ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊
တိသော–၃ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာ–သိက္ခာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ–
ကြောင့်၊ တာ–ထို သိက္ခာတို့ကို၊ ဒသေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
ဘဂဝါ–သည်၊ သညာယ–သညာ၏၊ သဟေတုကံ–အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊
ဥပ္ပါဒနိရောဓံ–ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ဒီပေတုံ–ထင်စွာပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ
တော–ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ တန္တိဝမ္မံ–အစဉ်ဖြစ်သော ပါဋိ
တော်ကို၊ ထပေန္တော–ထားတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒ ပေါ်ဌပါဒ
တထာဂတော လောကေတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊
[တန္တိဝမ္မ၏အဓိပ္ပာယ်ကို မဟာလိသုတ် ဒွိပဇ္ဇဒီတဝတ္ထုအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] တတ္ထ–
ထို ဣဒ ပေါ်ဌပါဒ တထာဂတော လောကေအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိသီလ
သိက္ခာ–လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ ဧဝ–၂
ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာ–တို့သည်၊ သရူပေန–သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊
အာဂတာ–လာကုန်၏၊ ပန–ကား၊ တတိယာ–၃ ခုမြောက် အဓိပညာသိက္ခာကို၊
ဝါ–သည်၊ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ခေါ ၊ပေ၊ ဒေသိတောတိ စတ္ထ–
ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဝသေန–သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာပန္နတ္တာ–အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဂတာ–လာပြီ၊
ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကာမသညာတိ–ကား၊ ပဠုကာမဂုဏိကရာဂေါပိ–၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်အာရုံ
၌ဖြစ်သော ရာဂသည်လည်းကောင်း၊ အသမုပ္ပန္နကာမစာရောပိ–ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော
လိုချင်တတ်သောလောဘ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသမျှသည်လည်းကောင်းတည်း၊ တတ္ထ–

အာဂတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ပါဋိတော်၌ အဓိသီလသိက္ခာကို တိဝိဓသီလအခန်း
ဖြင့် ပြတော်မူ၏၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာကို ဈာန်အခန်းဖြင့် ပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသိက္ခာ ၂
ပါးသည် သရုပ်သကောင်အားဖြင့် တိုက်ရိုက်လာ၏၊ အဓိပညာသိက္ခာကိုကား တိုက်ရိုက်ဟော
တော်မမူ၊ သို့သော် "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါကို ပြတော်မူရာဝယ် "သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ
အဖြစ်ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာလည်း ပါဝင်သည်"ဟု မှတ်ပါ။

ကာမသညာ။ ။"ကာမ၌ဖြစ်သော သညာ"ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ပဠုကာမ
ဂုဏိကရာဂနှင့်လည်း ဆိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာမသညာတိ ၊ပေ၊ ကာမစာရောပိ"ဟု ၂ မျိုးလုံးကို
အတ္ထဒ္ဒါရအဖြစ်ဖြင့်ပြသည်။

ထိ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေါ–ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂသည်၊ အနာဂါမိ မဂ္ဂေန–အနာဂါမိမဂ်သည်၊ သမုဋ္ဌါတံ–အကြောင်းမဲ့ ပယ်ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ ပန–ကား၊ အသမုပ္ပန္နကာမစာရော–အသမုပ္ပန္န ကာမစာရသည်၊ ဣမသ္မိं ဌာနေ–ဤအရာ၌၊ (တသ္မ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာဟူသော ဤအရာ၌၊) ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တသ္မ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာတိ (ပဒသ)–တသ္မ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာဟူသောပုဒ်၏၊ ပဌမဇ္ဈာနသမင်္ဂိနော–ပဌမစျာန်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ တသ–ထိုရဟန်း၏၊ ယာ–အကြင်သညာကို၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာယ–ဖြစ်ဖူးသော၊ ကာမသညာယ–ကာမသညာနှင့်၊ သဒိသတ္တာ–တူသည်

ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေါ။ ။ပဉ္စကာမဂုဏော–ရူပါရုံစသော ငါးပါးသော ကာမအစုဋ္ဌ၊ ပဝတ္တော–အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်သည်တည်း၊ ပဉ္စကာမဂုဏိကော–သည်၊ ဤသို့ အာရုံအားဖြင့် သတ်မှတ်အပ်ပြီးသောကြောင့် ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို အာရုံပြုသော ရာဂကိုသာ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂ ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ကာမရာဂကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ရသောကြောင့် "အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမုဋ္ဌါတံ ဂစ္ဆတိ"ဟု မိန့်သည်။

အသမုပ္ပန္နကာမစာရော။ ။နကိ+သမုပ္ပန္နော အသမုပ္ပန္နော–ယခုဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ကာမယ–လိုလားတတ်သော လောဘဟူသမျှ၏+စာရော–ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ကာမစာရော–ဖြစ်ခြင်း၊ အသမုပ္ပန္နော (ဟုတ္တာ) ကာမစာရော အသမုပ္ပန္နကာမစာရော။ [အသမုပ္ပန္နကာမစာရော တိ ဝတ္တမာနုပ္ပန္နတာဝသေန အသမုပ္ပန္နော ယောကောစိ ကာမစာရော, ယာကာစိ လောဘုပ္ပတ္တိ၊–ဋီကာ။]

အသမုပ္ပန္န ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။"ကာမဂုဏိကရာဂ"ဟု ဆိုလျှင် ကာမဂုဏ်ကို အာရုံပြုသော ရာဂသာရ၏၊ "အသမုပ္ပန္န ကာမစာရ"ဟူရာ၌ကား ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂနှင့်တကွ စျာနနိကန္တီ (စျာန်ကိုနှစ်သက်တတ်သော တဏှာရာဂ) ဘဝရာဂ (ရူပ အရူပဘဝကို နှစ်သက်တတ်သော ရူပရာဂ အရူပရာဂ)စသော လောဘအားလုံးကိုရ၏၊ ဤသို့ "အသမုပ္ပန္နကာမစာရ" ရာဂက ရာဂအားလုံးကိုသိမ်းကျုံးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "တသ္မ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာ, သာ နိရုဇ္ဈတိ"အရ၌လည်း ပြခဲ့သော ကာမသညာအားလုံးပင် ချုပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဤနေရာ၌ အသမုပ္ပန္နကာမစာရသည် သင့်၏၊ ["အသမုပ္ပန္နကာမရာဂ"ဟု မူကွဲရှိသော်လည်း ကာမရာဂ ဟူရာ၌ ကာမဂုဏ်ရာဂသာ ရသောကြောင့် ထိုပါဠိသည် မသင့်"ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။]

သညာ အမည်ရပုံ။ ။ကာမသညာကို ဖွင့်ရာ၌ တဏှာလောဘကိုသာ ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို တဏှာလောဘသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ကာမသညာ မည်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ထို ၂ မျိုးသော လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သဟစရဏနည်းအားဖြင့် သညာကိုလည်း ကာမသညာ (လိုလားတတ်သော သညာ)ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမသညာတိဟု သံဝဏ္ဏေ တဗ္ဗဟုဒ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ကာမရာဂ–ရာမစာရ ၂ မျိုးကို သံဝဏ္ဏနာအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ [ဥဘယေသံပိ ကာမသညာတိ နာမံ တံ သဟစရဏဘာဝေန, ကာမသညာတိ ပဒုဒ္ဒါရံ ကတ္တာ တဒုဘယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊–ဋီကာ။]

၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုရိမာ ကာမသညာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စေယျ–ဆိုအပ်ရာ၏၊ သာ–ထို မဖြစ်သော ကာမသညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ–၏၊ အနုပ္ပန္နာဝ–ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်သည် သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ ဣတိအတ္ထော။

ဝိဝေကဇ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ–ကား၊ တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနသမယေ–ထို ပဌမစျာန် ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိဝေကဇ ပီတိသုခသင်္ခါတာ–နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သော၊ သုခုမသညာ–သိမ့်မွေ့သော သညာသည်၊ သစ္စာ–မှန်ကန်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဘူတာ–ထင်ရှားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ

သဒ္ဒါသတ္ထာ။ ။"ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ၊ပေ၊ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ"ဟု ဟောတော်မူသော ကြောင့် ပဌမစျာန်အခိုက်၌ ကာမသညာမဖြစ်ဟု သိသာ၏၊ သို့သော် အကယ်၍ ဖြစ်လို့ရှိလျှင် ထို ကာမသညာသည် ရှေးရှေးက ဖြစ်ဖူးသော ကာမသညာနှင့် တူမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် "ပုရိမာ ကာမသညာ"ဟု ဆိုစရာရှိ၏၊ ဟု သဒ္ဒါသပရိကပ္ပနာ(အတူကို ကြံဆသော) အားဖြင့် ဆိုအပ်သော ပရိကပ္ပစကားသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုစ္စေယျ"ဟု ပရိကပ္ပကြိယာကို မိန့်သည်။ [တကယ်ဖြစ်သော ကာမသညာမရှိသောကြောင့် သဒ္ဒါသုပစာရဟုကား မဆိုနိုင်ပါ။]

သုခုမ သစ္စသညာ။ ။"သုခုမသညာ သစ္စာ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဤအလို "သုခုမ သညာ+သစ္စာ"ဟု ဆိုလိုလျက် သညာနှင့် သစ္စာကို ရှေ့နောက်ပြန်နေသော ပဒဝိပရိယယဟု မှတ်ပါ၊ "ဝိဝေကဇ ပီတိသုခရှိသော သိမ့်မွေ့သောသညာသည် ထို ပဌမစျာန်အခိုက်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ဘူတာ ဟောတိ။ ။သစ္စာကို "ဘူတာ–ထင်ရှားရှိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သုခုမသညာ သည်+ထင်ရှားဖြစ်"ဟူရာ၌ ထိုသညာသည် သိမ့်မွေ့သည်၏၊ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, ပရမတ္ထသဘာဝ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, ထင်ရှားဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘူတာကို "သုခုမဘာဝေန ပရမတ္ထဘာဝေန အဝိပရီတသဘာဝါတိ အတ္ထော"–ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ သုခုမာကိုကြည့်၍ "သုခုမဘာဝေန"ဟုလည်းကောင်း, သညာ၏ အမှတ်သညာအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ ပရမတ္ထတရားထည်းက သညာစေတသိက်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ပရမတ္ထဘာဝေန"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "ဘူတာ–သုခုမအဖြစ်, ပရမတ္ထတရားတစ်ပါး၏ အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏"ဟု အဌကထာ၌ အနက်ကျယ်ပေးပါ။

သုခုမဖြစ်ပုံ။ ။ဤ ပဌမနည်းဝယ် ပဋိဃသညာ နာနတ္တသညာတို့ထက် ပဌမစျာန်၌ ရှိသော သညာ၏သိမ့်မွေ့ခြင်းကို "သုခုမ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏–ပဋ္ဌဝတ္ထု ပဋ္ဌာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်သော ဒွိပဋ္ဌဝိညာဉ်စိတ်၌ရှိသော သညာကို "ပဋိဃသညာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို သညာသည် သာမန်လူတို့ သိနိုင်လောက်အောင် ကြမ်း၏၊ ထို ဆယ်ပါးမှ ကြွင်းသော် ကာမာဝစရစိတ်၌ရှိသော သညာသည် အာရုံအမျိုးမျိုးကို ယူနိုင်သောကြောင့် နာနာတ္တသညာ မည်၏၊ ထိုသညာလည်း ကြမ်းသေး၏၊ ပဌမစျာန်၌ရှိသော သညာကား ထိုကဲ့သို့ မကြမ်း၊ ကာမဋ္ဌနှစသော နိဝရဏကို ပယ်ရှားခြင်း, ကသိုဏ်းအာရုံဖြစ်စေ, အသုဘအာရုံဖြစ်စေ အာရုံတစ်ခုကိုသာ ယူခြင်းကြောင့် ထို ကာမာဝစရသညာများထက် ထူးခြားသိမ့်မွေ့ပေသည်။

အတ္ထော၊ အထဝါ–ကား၊ ကမ္ဘုန္ဒာဒိသြဋ္ဌာရိကဂိုပ္ပဟာနုဝသေန–ကာမစ္ဆန္ဒအစရှိသော ရုံ့ရင်းသော အဂ်ါတို့ကို ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ သုခုမာစ–သိမ်မွေ့သည်လည်းဖြစ်သော၊ ("သာ–ထို သိမ့်မွေ့သောတရားဟူသည်"ဟု ရှိ၏၊ မပါလျှင် ကောင်းသည်၊) ဘူတာယ–ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သစ္စာစ–မှန်ကန်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သညာ–သညာတည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ သုခုမသစ္စသညာ–မည်၏၊ ဝိဝေကဇေဟိ–နိုဝရဏတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပီတိသုခေဟိ–တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တာ–အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊ သုခုမသစ္စသညာ–သိမ့်မွေ့မှန်ကန်သော သညာတည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညာ–သညာမည်၏၊ အသ–ဤပဌမဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာ–ထို ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညာသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ–ထို့ ကြောင့်၊ (သော–ထို ပဌမဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဝိဝေကဇ

အထဝါ။ ။သုခုမသစ္စသညာပုဒ်ဝယ် ပထမနည်း၌ကဲ့သို့ သညာနှင့် သစ္စကို ရှေ့နောက်မပြန်ဘဲ သုခုမပုဒ် သစ္စပုဒ် ၂ ပုဒ်လုံးပင် သညာ၏ ဝိသေသနဟုလည်းကောင်း, ဝိဝေကဇ ပီတိသုခပုဒ်နှင့် ပထမနည်း၌ကဲ့သို့ ကမ္မဓာရည်း မတွဲဘဲ သမ္မယုတ္တအလယ်ပုဒ်ကြောသော မဇ္ဈေလောပီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဟုလည်းကောင်း, ပြလို၍ အထဝါစသည်ကို မိန့်သည်။ [ဋီကာ သစ်၌ကား သုခုမသစ္စသညာဝယ် ပထမနည်း၌ ဗျာသ (ဝါကျ) ရှိသောကြောင့် ပါဠိရှိအတိုင်း ဝါကျ အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်၍ ဒုတိယနည်း၌ သမာသ်ရှိသောကြောင့် ပါဠိရှိအတိုင်း သမာသ်အဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်"ဟု ဆို၏၊ ပထမနည်း၌ ဝါကျရှိသော ပါဠိကို ယခုအခါ မတွေ့ရပါ။]

သုခုမာစ ၊ပေ၊ သညာတိ။ ။အလွယ်အားဖြင့် ၃ ပုဒ်လုံးကို တပေါင်းတည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသော်လည်း "သုခုမာစ+သာ+သစ္စာစာတိ သုခုမသစ္စာ"ဟု ရှေးဦးစွာ ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရဲပြုပြီးမှ "သုခုမသစ္စာစ+သာ+သညာစာတိ သုခုမသစ္စသညာ"ဟု သမာသ်တွဲပါ၊ သုခုမဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို "ကာမစ္ဆန္ဒာဒိသြဋ္ဌာရိကဂိုပ္ပဟာနေန"ဖြင့် ပြသည်။

ဝိဝေကဇေဟိ ၊ပေ၊ သညာ။ ။"ဝိဝေကဇ+ပီတိသုခ"တို့ အရ ပထမနည်း၌ သညာရသော်လည်း ဤနည်း၌ ဝိဝေကဇနှင့် ပီတိသုခတို့ အရတူဟု သိစေလို၍ "ဝိဝေကဇေဟိ ပီတိသုခေဟိ"ဟုဖွင့်သည်၊ ကမ္မဓာရဲတွဲပါ၊ ထို့နောက် "ဝိဝေကဇ ပီတိသုခေဟိ+သမ္မယုတ္တာ" စသည်ဖြင့်အဋ္ဌကထာအတိုင်းတွဲပါ။

သာ အသ၊ပေ၊သညီ။ ။ပါဠိတော်၌"ဝိဝေကဇပီတိသုခ သုခုမသစ္စသညာ တသ္မိं သမယေ ဟောတိ"ဟုသညာကိုအရကောက်ရသော ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကိုရှေးဦးစွာ ပြတော်မူပြီးမှ "ဝိဝေကဇ၊ပေ၊သညီ တသ္မိं သမယေဟောတိ"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကိုနောက်၌ပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့်အဋ္ဌကထာ၌သုခုသစ္စသညာတိုင်အောင် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ဖွင့်ပြီးမှ "သာ အသသအတ္ထိ"စသည်ဖြင့်ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကိုဖွင့်သည်။

၊ပေ၊ သည်-မည်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဣတ္ထ-ဤဝိဝေကဇ ပီတိသုခ သုခုမသစ္စသည်ဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ သမ္ဘတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ ဧသ (ဧသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-ဆောင်ကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ဧဝမ္ပိ သိက္ခာတိ ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဌမဈာနံ-ကို၊ သမာပဇ္ဇန္တော-ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌဟန္တော-စျာန်ကို အလိုရှိတိုင်း တန်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝုट္ဌဟန္တော-စျာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခတိ-ကျင့်သည်မည်၏၊ တသ္မာ, တံ-ထို ပထမစျာန်ကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ [သမာပဇ္ဇန, အဓိဋ္ဌာန, ဝုဋ္ဌာနနည်းဖြင့်၊] သိက္ခိတဗ္ဗတော-ကျင့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိက္ခာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သိက္ခာသခ်ါတေန-သိက္ခာဟု ဆိုအပ်သော၊ တေနပိ ပဌမဈာနေန-ထို ပထမစျာန်ကြောင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဒုတိယစျာန် စသည်ကိုပေါင်း။] ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဣတော-အချို့သော၊ ဝိဝေကဇ ၊ပေ၊ သညာ-နိဝရဏာတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခနှင့်ယှဉ်သော သိမ်မွေ့မှန်ကန်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ-ဖြင့်၊ ဣတော-သော၊ ကာမသညာ-ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်သော သညာသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အယံ ၊ပေ၊ အဝေါစာတိ-ကား၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ပဌမစျာနသခ်ါတာ-သော၊ ဣတော-တစ်မျိုးသော၊ သိက္ခာ-တည်း၊

ယသ္မာ ၊ပေ၊ သိက္ခတိ။ ။ဝသိဘော်ငါးပါးကို ပြုရာ၌ စျာန်ဝင်စားမှု သမာပဇ္ဇန, စျာန်ကို လိုအပ်သောအချိန်တိုင်အောင် တန်ထားမှု အဓိဋ္ဌာန, စျာန်မှထမှု ဝုဋ္ဌာန, ဤသုံးပါးသည်သာ စျာန်၌ အကျုံးဝင်သော ကိစ္စဖြစ်၏၊ စျာန်ဝင်စားဖို့ရန် ဆင်ခြင်မှု အာဝဇ္ဇန, စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်မှု ပစ္စဝေက္ခဏာတို့သည် စျာန်၌ အကျုံးမဝင်သော ကာမာဝစရတရားများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဌမစျာနသိက္ခာကိုပြုရာ၌ အဓိဋ္ဌဟန္တောစသော ၃ ပါးကိုသာ ပြသည်။

တေနပိ ၊ပေ၊ ဧဝနေန။ ။ဤနာဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်၌ သက်၊ ထို ပထမစျာန်ကြောင့် သညာဖြစ်ရာ၌ ဝိတက်စသောစျာန်သည် သညာအား သဟဇာတစသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ကာမသညာချုပ်ရာ၌ကား စျာန်ကချုပ်ခြင်းအား သုတ္တန် ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို ပစ္စယသတ္တိတို့ကိုပင် အကြောင်း(ဟိတ်)အနက်ဟု ဆိုသည်။

ဧဝံ ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဧဝံဖြင့် "ကာမသညာတိ ၊ပေ၊ အနုပ္ပန္နာဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဖွင့်အပ်ပြီးသော စကားကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နိရုဇ္ဈန္တိ"ဟု ဗဟုဝုစ်တွေ့ရ၏၊ စျာန်တစ်ပါးအတွက် သညာအများ မဖြစ်နိုင်, မချုပ်နိုင်သောကြောင့် ဧကဝုစ်ရှိသော ပါဌ်သာ ကောင်း၏ဟု ထင်၏၊ သို့သော် နောက် "ဣမာစ မေ သညာ နိရုဇ္ဈေယ္ယုံ"၌ အာကိဉ္စညာယတနသညာတစ်ပါးကိုပင် (အထပ်ထပ် ဝင်စားသောအားဖြင့်) ဗဟုဝုစ် ဆိုထားသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ပါဌ်ကိုလည်း မပယ်အပ်ပါ။

ဣတိ–ဤသို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ *တေနုပါယေန–ဤပုံစံ ကပ်ရှိသိမှတ်ကြောင်းနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–ထိုက်၏။

၄၁၄။ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယာ–၈ ခုမြောက်ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို၊ အဂ်ံတော–အဂ်ါအားဖြင့်၊ ဝါ–အစိတ်အစိတ်အားဖြင့်၊ သမ္မသနံ–သုံးသပ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ–ဘုရားရှင်တို့၏ သန္တာန်၌သာ၊ ဟောတိ–ဖြစ်နိုင်၏၊ သာဝကေသု–သာဝကတို့တွင်၊ သာရိပုတ္တ သဒိသာနံပိ–ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌သော်မှလည်း၊ နတ္ထိ–မရှိနိုင်၊ ပန–အနှယကား၊ ကလာပတော–အပေါင်းအစုအားဖြင့်၊ သမ္မသနံ ယေဝ–သုံးသပ်ခြင်းသည်သာ၊ ဝါ–သုံးသပ်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်သာ၊ သာဝကာနံ–သာဝကတို့၏ သန္တာန်၌၊ ဟောတိ–ဖြစ်နိုင်၏၊ သညာသညာတိ–သညာသညာဟူ၍၊ *ဧဝံ–ဤသို့၊ အဂ်ံတော–အစိတ်အစိတ်အားဖြင့်၊ ဣဒဋ္ဌသမ္မသနံ–ဤ သုံးသပ်ခြင်းကိုလည်း၊ ဥဒ္ဓတံ–ထုတ်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊

***တေနုပါယေန။** ။ဒုတိယဈာနသိက္ခာသို့ရောက်သောအခါ ဝိဝေကဇပီတိသုခသစ္စသညာ၏ ချုပ်ခြင်း၊ သမာဓိဇပီတိသုခသစ္စသညာ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ အယံ သိက္ခာ၌ "အယံ ဒုတိယဈာနသင်္ခါတာ ဇကာ သိက္ခာ"ဟု ဆိုရခြင်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အထက်အထက် စာနသိက္ခာကြောင့် အောက်အောက်သညာ၏ ချုပ်ခြင်း၊ အထက်အထက်သညာ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ သိက္ခာအရ အထက်အထက်စာန်ကို ယူရခြင်းကို ညွှန်းသည်၊ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊ သဗ္ဗတ္ထအရလည်း ထိုအထက်အထက် စာနသိက္ခာကို ပြရာဝါရတည်း။

ယသ္မာ ပန ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓတံ။ ။ပါဠိတော်၌ အာကိဉ္စညာယတနသညာကို အလွန်ဆုံးသညာအဖြစ်ဖြင့် ပြရခြင်း၊ ထိုသညာကိုပင် "သညဂ္ဂ(သညာတို့၏ ထိပ်ဆုံး)"ဟု မိန့်တော်မူရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "ယသ္မာ ပန ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓတံ"ဟု မိန့်သည်၊ အဋ္ဌမဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်၌ အစိတ်အစိတ်အားဖြင့် ဝိပဿနာသုံးသပ်မှုသည် ဘုရားမှတစ်ပါးသော သာဝကတို့၌ မဖြစ်နိုင်၊ သာဝကများ သုံးသပ်လိုလျှင်–စိတ် စေတသိက်အပေါင်းဖြစ်သော ကလာပအားဖြင့်သာ သုံးသပ်နိုင်၏၊ ဤပါဠိတော်၌ကား သိက္ခာကြောင့် သညာ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ သညာ၏ချုပ်ခြင်းကိုပြသော စကားဖြစ်သည့်အတွက် အစိတ်ဖြစ်သော သညာကိုပင် "သညာ–သညာ"ဟု (အချို့သညာသည် ဖြစ်၏၊ အချို့သညာသည် ချုပ်၏ဟု) သုံးသပ်ပုံကို ထုတ်ပြတော်မူ၏၊ ထိုအစိတ်သညာကိုလည်း အဋ္ဌမသမာပတ်ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာသမာပတ်၌ သုံးသပ်၍မဖြစ်၊ "တသ္မာ–ထိုသို့ အဋ္ဌမသမာပတ်၌ သာဝကဟူသမျှတို့ အစိတ်အစိတ်အားဖြင့် မသုံးသပ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အကျယ်စွဲပါ။

မှတ်ချက်။ ။အဂ်ံတော သမ္မသနံ၌ အဂ်ံတောအရ "စာန်အဂ်ါကိုယူလျှင် ဥပလက္ခဏနည်း"ဟု မှတ်ပါ၊ "စာန်အဂ်ါမှတစ်ပါးသော သညာစသော အစိတ်အစိတ်တရားကိုလည်း သုံးသပ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ (တစ်နည်း) "အဂ်ံတော"အရ "စာန်၏ အစိတ်ဟု အနက်ယူလျှင်

အာကိဉ္စညာယတနပရမံယေဝ–အာကိဉ္စညာယတနဟူသော အလွန်အတိုင်း အရည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သည်–သညာကို၊ ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ (နေဝသညာနာသညာ သမာပတ်ကို မပြဘဲ–ဟူလို၊) ပန–တစ်ဖန်၊ တဒေဝ–ထို အာကိဉ္စညာယတနသညာကိုပင်၊ သညဂ္ဂတိ–သညာတို့၏ အထွတ်အထိပ်ဟူ၍၊ ဒသေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ယတော ခေါ ပေါ့ဋ္ဌပါဒ ၊ပေ၊ သညဂ္ဂ ဖုသတီတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထိ ယတော ခေါ ပေါ့ဋ္ဌပါဒအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယတော ခေါ ပေါ့ဋ္ဌပါဒ ဘိက္ခုတိ–ကား၊ ပေါ့ဋ္ဌပါဒ–ပေါ့ဋ္ဌပါဒ၊ ယောနာမ ဘိက္ခု–အကြင်မည်သော ရဟန်းသည်၊ (သကသညီ ဟောတိ–၌စပ်၊) ["ယောနာမ–ဖြင့် ယတောဝ်ဋ္ဌ တောပစ္စည်း၏ ပဌမာအနက်၌ သက်ကြောင်းကို သိစေ၏။] ဣဒ သသညီ ဟောတီတိ–ကား၊ ဣဒ သာသနေ–၌၊ သကသညီ–မိမိဥစ္စာဖြစ်သော စျာနသညာဖြင့် သညာရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အယမေဝ–ဤသကသညီ ဟူသော ပါဋ္ဌသည်သာ၊ ပါဋ္ဌော–ပါဋ္ဌတော်ပါဋ္ဌတည်း၊ အတ္ထောနော–မိမိ၏၊ ပဌမဈာနသညာယ–ပထမစျာနသညာအားဖြင့်၊ သညာဝါ–သညာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

သော တတော အမုတြ တတော အမုတြာတိ–ကား၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ တတော ပဌမဈာနတော–ထို ပထမစျာန်မှ၊ အမုတြဒုတိယဈာနေ–ထို ဒုတိယစျာန်၌၊ တတောပိ–ထို ဒုတိယစျာန်မှလည်း၊ အမုတြ တတိယဈာနေ–၌၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ တာယတာယ စျာနသညာယ–ထိုထို စျာနသညာဖြင့်၊ သသညီ (တစ်နည်း) သကသညီ–မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော သညာအားဖြင့် သညာရှိသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ သညဂ္ဂ–မြတ်သောသညာရှိသော စျာန်သို့၊ [သညာ+အဂ္ဂါ ဧတ္ထာတိ သညဂ္ဂ (ဋီကာ)။] ဖုသတိ–ထိရောက်၏၊ အာကိဉ္စညာယတန်–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ သညဂ္ဂတိ–သညဂ္ဂဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊

ဥပလက္ခဏနည်းမဟုတ်၊ မုချစကားပင်ဖြစ်သည်။ [အဂ်တော သမ္ဘသန်တိ အနုပဒမ္ဘ ဝိပဿနာယ (တရားအစိတ်အစိတ်တိုင်းကို သုံးသပ်သော ဝိပဿနာကို) လက္ခဏဝစန် ၊ပေ၊ အဂ်တောတိဝါ အဝယဝတောတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

သကသညီ။ ။မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော စျာန်ကို "သံဟု (တစ်နည်း) သက"ဟု ခေါ်၏၊ မိမိ၏ စျာန်၌ဖြစ်သော သညာသည် သကသညာမည်၏၊ ထို သညာသည် အထက်၌ ဆိုအပ်လတ္တံသော နိရောဓ၏ အခြေခံဖြစ်သောကြောင့် အတိသယ သညာတည်း၊ ထို့ကြောင့် အတိသယအနက် အပိုပါသော အဿတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၍ "သကသညီ"ဟု ဆိုသည်။ [သကသညီတိ စေတ္ထ ဥပရိ ဝုစ္စမာနနိရောဓ ပါဒကတာယ သာတိသယာယ စျာနသညာယ အတ္ထိဘာဝဇောတကော ဣကာရော ဒဋ္ဌော၊–ဋီကာ။...စာအုပ်တို့၌ "သကသညီ သကသညီ"ဟု ၂ ထပ်တွေ့ရ၏။]

၄ ၃ ၃ ၃

၄ ၃ ၃ ၃

၄ ၃ ၃ ၃

ပြုစီရင်လျက်သားနှင့်ပင်၊) နာဘိသခ်ိရောတိ–ပြုစီရင်သည်မမည်၊ (ပြုစီရင်ရာ မရောက်)၊ ဣမသ္မိ ဘိက္ခုနော–၏၊ ("အာဘောဂသမန္နာဟာရော"ဟု ဆိုစပ်၊) အာကိဉ္စညာယတနတော–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–၍၊ နေဝသညာနာသညာယတန်–ကို၊ သမာပဇ္ဇိတ္တာ–ဝင်စားပြီး၍၊ ကေ (စိတ္တဝါရ်)–စိတ်တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ စိတ္တဝါရေ–စိတ် ၂ ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ဌဿာမိ–တည်အုံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရော–နလုံးသွင်းခြင်းဟူသော စိတ်ကို အာရုံသို့ ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ–နလုံးသွင်းခြင်းဟူသော စိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ (တစ်နည်း) အာဘောဂသမန္နာဟာရော– နလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် စိတ်ကို အာရုံသို့ ကောင်းစွာဆောင် ခြင်းသည်၊ ဝါ–သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန–အနွယ၊ ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တိအတ္ထာယ–အထက်နိရောဓသမာ ပတ်အကျိုးငှာသာ၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရော–သည်၊ ဝါ–သည်၊ အတ္ထိ။ [နောက် တစ်နည်းလည်း ပေးပါ။]

သွာယံ (သော အယံ)အတ္ထော–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤအနက်ကို၊ ပုတ္တဃရာ စိက္ခဏေန–သားဏ်အိမ်ကို ပြောပြခြင်းဖြင့်၊ ဒီပေတမ္ပော–ထင်ရှားပြထိုက်၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ ပိတု–အဘ၏၊ ဃရမဗ္ဗေန–အိမ်ဝင်း၏အလယ်ဖြင့်၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ ပစ္ဆာ ဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ ပုတ္တသ–သား၏၊ ဃရံ–အိမ်သည်၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ တတော–ထို သား၏အိမ်မှ၊ ပဏီတံ–မွန်မြတ်သော၊ ဘောဇနံ–ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ အာသနသာလံ–ထိုင်နေရာဧရပ်သို့၊ ဝါ–ဆွမ်းစားဧရပ်သို့၊ အာဂတံ–

သည် မမည်ပါပေ"ဟု ပေးကြ၏၊ သို့သော် "ကိဉ္စာပိ, ကာမဋ္ဌ"ဟု ရှေ့၌ရှိလျှင် နောက်၌ "ပန ထဏာပိ"ရှိရိုးတည်း၊ ဤ၌ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ကာမဋ္ဌ–စင်စစ်လည်း"ဟု ဧကံသတ္တ ပေးပါသည်။

ဣမသ္မိ ဘိက္ခုနော ၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤစကားသည် ဆိုအပ်ပြီးသောစကားကို အကျယ်ရှင်းပြသော စကားတည်း၊ အာဘောဂသမန္နာဟာရောဟု "အာဘောဂ–နလုံးသွင်း"နှင့် "သမန္နာဟာရ–စိတ်ကို အာရုံသို့ (သို့မဟုတ်) စိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်း"ဟူသည် သဘောတူတည်း၊ ဤအလို "အာဘောဂသခ်ါတော+သမန္နာဟာရော အာဘောဂသမန္နာဟာရော"ဟု တွဲပါ၊ (တစ်နည်း) ရှေ့အဖို့၌ နလုံးသွင်းခြင်း၏အစွမ်းကြောင့် စိတ်ကို အာရုံသို့ (သို့မဟုတ်) စိတ်သို့ အာရုံကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းသည် "အာဘောဂေန+သမန္နာဟာရော" အရ အာဘောဂသမန္နာဟာရ မည်၏။

သွာယမတ္ထော ၊ပေ၊ ဒီပေတမ္ပော။ ။ထို ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလိုသောကြောင့် "သွာယမတ္ထော"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤဥပမာ၌ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်သည် အာသနသာလာနှင့်တူ၏၊ အလယ်ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်, နောက်ဖြစ်သော နိရောဓသမာပတ် ၂ ပါးသည် အလယ်ဖြစ်သော ပိတုဃရဌာန, နောက်ဖြစ်သော ပုတ္တဃရဌာန ၂ ပါးနှင့်တူ၏၊ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို စိတ် တစ်ကြိမ်

ရောက်လာသော၊ ဒဟရံ–ရဟန်းငယ်ကို၊ ထေရော–ထေရ်သည်၊ မနာပေါ–မြတ်နိုး ဖွယ်ကောင်းသော၊ ပိဏ္ဍပါတော–ဆွမ်းကို၊ ကုတော–အဘယ်အိမ်မှ၊ အာဘတော– ဆောင်ယူအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ–မေးပြီ၊ သော–ထို ရဟန်းငယ်သည်၊ အသုကဿ–ထိုမည်သူ၏၊ ဃရတော–အိမ်မှ၊ (အာဘတော)၊ ဣတိ–ဤသို့၊ လဒ္ဓ ဃရမေဝ–ရအပ်ရာ သားစ၏အိမ်ကိုသာ၊ အာစိက္ခိ–ပြောပြီ၊ ပန–ဗျတိရိတ်ကား၊ အဿ–ထိုရဟန်းငယ်၏၊ ယေန ပိတုဃရမဒ္ဓေန–အကြင် အဘအိမ်ဝင်း၏ အလယ်ဖြင့်၊ ဂတောပိ–သွားရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာဂတောပိ–ပြန်လာရ ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ–ဖြစ်၏၊) တတ္ထ–ထို အဘအိမ်ဝင်း၏ အလယ် ၌၊ အာဘောဂေါပိ–နှလုံးသွင်းခြင်းသည်လည်း၊ (နှလုံးသွင်းရုံမျှသည်လည်း၊) နတ္ထိ–မရှိ။ ["အဿ–ထိုသား၏၊ ယေန ပိတုဃရမဒ္ဓေန–ဖြင့်၊ ဒဟရော–ရဟန်း ငယ်သည်၊ ဂတောပိ–သွားရသည်လည်းကောင်း၊ အာဂတောပိ–ပြန်ရသည်လည်း ကောင်း" ဟု ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ အနက်ပေးသည်။]

တတ္ထ–ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ အာသနသာလာ–ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)ဝိယ–မှတ်ထိုက် သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ–ဤအတူ၊) အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ–မှတ်ထိုက် ၏၊ ပိတုဂေဟံ–အဘ၏အိမ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ)၊ နေဝသညာနာသညာ ယတနသမာပတ္တိ–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ–၏၊ ပုတ္တဂေဟံ–သား၏အိမ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)ဝိယ၊ နိရောဓ ဿမာပတ္တိ–ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ အာသနသာလာယ–၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ ပိတုယံ–ကို၊ အမနသိကရိတ္ဝာ–နှလုံးမသွင်းမူ၍၊ (ဂရုမစိုက်မူ၍၊) ပုတ္တယရာစိက္ခဏံ– သား၏အိမ်ကိုပြောပြခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံဝိယ၊ ဧဝံ)၊ အာကိဉ္စညာယတနတော–အာကိဉ္ စညာယတနစျာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ နေဝသညာနာ သညာယတနံ–စျာန်ကို၊ သမာ ပဇ္ဇိတ္ဝာ–ဝင်စားပြီး၍၊ ဧကံ (စိတ္တဝါရံ)–စိတ်တစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ စိတ္တဝါရေ–စိတ်နှစ်ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ဌဿာမိ–တည်အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အမနသိကရိတ္ဝာဝ–နှလုံးမသွင်းမူ၍သာလျှင်၊ (ဂရုမစိုက်မူ၍သာ လျှင်၊) ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တိတ္ထာယ–အထက်နိရောဓသမာပတ် အကျိုးငှာ၊ မနသိကာရော–နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏၊) [နိုဂုံးကို ပြလိုရ၍ ဧဝံ စသည်မိန့်။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဧသ(ဧသော)–ဤရဟန်းသည်၊ စေတောဋ္ဌောဝ– စေ့ဆော်လျက်ပင်၊ (စေ့ဆော်လျက်သားနှင့်ပင်၊) နု စေတေတိ–စေ့ဆော် သည်မမည်၊(စေ့ဆော်ရာမရောက်၊) အဘိသင်္ခရောဋ္ဌောဝ–ပြုစီရင်လျက်ပင်၊ (ပြုစီရင်လျက်သားနှင့်ပင်၊) နာဘိသင်္ခရောတိ–ပြုစီရင်ရာမရောက်။

---

၂ ကြိမ်မျှ ဝင်စားပါလျက် ထိုစျာန်ကို နှလုံးမသွင်းဟု ဆိုခြင်းသည် ပိတုဃရကို ကျော်ဖြတ်၍ သွားပါလျက် နှလုံးမသွင်းခြင်းနှင့် တူ၏၊ နိရောဓသမာပတ်အကျိုးငှာ အာဘောဂသမန္နာဟာရ ပြုခြင်းသည် ဆွမ်းရရာ ပုတ္တယရကို ပြောပြခြင်းနှင့်တူသည်။

တာစေဝ သညာတိ-ကား၊ တာ ဈာနသညာ-ထို နေဝသညာနာသညာယတန ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သညာတို့သည်၊ နိရုဒ္ဓန္တိ-ချုပ်ကုန်၏၊ အညာစာတိ-ကား၊ အညာ-နေဝသညာနာသညာယတန သညာတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သြဠာရိ ကာ-ရုန့်ရင်းကုန်သော၊ ဘဝဂ်သညာစ-ဘဝင်သညာတို့သည်လည်း၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ သော နိရောဓံ ဖုသတိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သော၊ သောဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ-သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသို့၊ ဝါ-ကို၊ ဖုသတိ-ရောက်၏၊ ဝိန္ဒတိ-ရ၏၊ ပဋိလဘတိ-ရ၏၊ [ရောက်ဖို့ရန် နေရာမရှိသောကြောင့် "ဝိန္ဒတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိန္ဒတိအရ သိခြင်းကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် ပဋိလဘတိ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ရသည်-ဟူလို။]

အနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓသမ္ဘဝနသမာပတ္တိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အဘိတိ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ-အနက်မရ ဥပသာရမျှသာတည်း၊ ["သမာပတ္တိန္တိ"ဟု ဒုတိယန္တရှိသည်ကား ပါဠိတော်နှင့်မညီ။] သမ္ဘဝနပဒံ-သမ္ဘဝနပုဒ်ကို၊ နိရောဓပဒေန-သည်၊ အန္တရိတံ-အကြားခံ ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါ-အကြားခံ ထားအပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သမ္ဘဝနပုဒ်ကို အန္တရိတပြု၍ ဟောတော်မူပါသော်လည်း၊ အနုပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊

ဈာနသညာ နိရုဒ္ဓန္တိ။ ။ဧကံ ဒွေ စိတ္တဝါရေ ပဝတ္တာ နေဝသညာနာသညာယတန ဈာနသညာ ၊ပေ၊ နိရုဒ္ဓန္တိတိ သရသဝသေနေဝ (မိမိ သဘောအားဖြင့်သာ) နိရုဒ္ဓန္တိ၊ ပုဗ္ဗာဘိသခါရဝသေန (နိရောဓသို့ ရောက်ဖို့ရန် ပုဗ္ဗာဘိသခါရ၏ အစွမ်းကြောင့်) ဥပရိ အနုပ္ပါဒေါ-အထက်၌ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းသည်း ဟောတိ၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏ နောက်၌ ဘဝင်မကျသောကြောင့် ဘဝင်သညာ တို့ကား နိရောဓသမာပတ် အတွင်း၌ မဖြစ်ကြကုန်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "အည ၊ပေ၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ"ဟု ဆိုသည်။

သမ္ဘဝနပဒံ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။နိရောဓနှင့် သမာပတ္တိပုဒ်တို့ကို အကြားမရှိအောင် "နိရောဓသမာပတ္တိ"ဟု ဟောတော်မူထိုက်၏၊ သို့ပါလျက် သမ္ဘဝနပုဒ်ကို နိရောဓနှင့် သမာပတ္တိပုဒ်တို့၏ အကြားခံ ထားအပ်သည်ကို ပြု၍ ဘုရားရှင်သည် အယုတ္တသမာသ်အနေအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဝုတ္တံ၏ ကတ္တားသည် ဘဂဝတာတည်း၊ နိရောဓပဒေနဟူသော ကတ္တား၏ ကြိယာသည် အန္တရိတံတည်း၊ အန္တရဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဣ ပစ္စည်းသက်ထားသော နာမဓာတ်, ကံဟောတပစ္စည်း-ဟု ကြံပါ၊ စာအုပ်တို့၌ "အန္တရိက"ဟု ချည်း တွေ့ရ၏။]

ဋီကာ။ ။နိရောဓပဒေန အနန္တရိတံ ကတ္တာ (မခြားကွယ်အပ်သည်ကို ပြု၍) သမာပတ္တိပဒေ ဝတ္တမ္ဘေ (ဟောတော်မူထိုက်ပါလျက်) တေသံ ဒ္ဝိန္နံ အန္တရေ သမ္ဘဝနပဒံ ထပိတန္တိ အာဟ၊ နိရောဓ ၊ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ၊ ဤ၌ အန္တရေ ထပိတံသည် အန္တရိတံ၏ ကံဟောပုဒ်အဖြစ်ကိုပြုသော အဖွင့်တည်း၊ "အန္တရေ-၌+ကရီယတေတိ အန္တရိတံ"ဟု ပြုပါ။

[အနုပုဗ္ဗ၏ အဖွင့်။] သမ္မာနသညာနိရောဓသမာပတ္တိ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသော ရဟန်း၏ သညာနိရောဓသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ အယံ–ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓသမ္မာနသမာပတ္တိဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော–တည်း။

တတြာပိ–ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌လည်း၊ ("အယံ ဝိသေသတ္ထော"၌ စပ်၊) သမ္မာနသညာနိရောဓသမာပတ္တိတိ–ကား၊ သမ္မာနန္တသ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောရဟန်း၏၊ အန္တေ–နိရောဓသမာပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော အကျင့်၏အဆုံး၌၊ သညာနိရောဓသမာပတ္တိ–သညာ၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သမ္မာနန္တသ–သော၊ ပဏ္ဍိတသ–ပညာရှိသော၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ သညာနိရောဓသမာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသတ္ထော–ထူးသော အနက်တည်း။

တတြာပိ ၊ပေ၊ ဝိသေသတ္ထော။ ။"တတြာပိတိ တသ္မိ' တထာ (ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း) ပဒါနုပုဗ္ဗိထပနေပိ (ပုဒ်စဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌လည်း)"ဟု ဋီကာဟောင်း ပါဠိရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ ပါဠိပျက်သည်၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် ထားရာ၌ ဤအနက်သည် (အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထောဟု ရှေ့၌ ပြအပ်ပြီးသော အနက်မှ) ထူးသော အနက်ဖြစ်သည်–ဟူလို။

သမ္မာနန္တသ အန္တေ ၊ပေ၊ သမာပတ္တိ။ ။သမ္မာနန္တ "သမာဓာနန္တ"ဟု ဆိုလိုလျက် နန္တကို ရှေထားသည်၊ ထို သမ္မာနန္တဟူသည် နိရောဓသမာပတ်သို့ ရောက်ဖို့ရာ ပထမဈာန်စသော ထိုထို သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး၍ ထသောအခါ ထိုထို ဈာန်၌ပါသော စိတ်–စေတသိက် သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စစသောအားဖြင့် သုံးသပ်လျက် အပြားအားဖြင့် သိသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ [သံ–ကောင်းစွာ+ဝ–အပြားအားဖြင့်+ဓာနန္တ–သိသောပုဂ္ဂိုလ်း] "အန္တေ"ဟု ထည့်၍ ထိုသမ္မာနန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ပထမဈာန်မှစ၍ နေဝသညာနာသညာယတနတိုင်အောင် နိရောဓသမာပတ်ကို ပြီးစေတတ်သော အကျင့်၏အဆုံး၌ နိရောဓသို့ ရောက်သည်–ဟု အနက်မှတ်ပါ။ [အန္တေတိ ယထာဝုတ္တာယ နိရောဓပဋိပတ္တိယာ(နိရောဓသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏)ပရိယောသာနေ၊–ဋီကာ။]

သမ္မာနန္တသ၀ါ။ ။ဤနည်း၌ ဆိုင်ရာကိစ္စဝယ် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို "သမ္မာနန္တ"ဟုဆိုလိုသည်၊ ထိုပညာကား နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အစမှစ၍ အလုံးစုံကိစ္စကို ဆောင်နိုင်သော ပညာနှင့်တကွ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သောပညာတည်း၊ ထိုပညာဖြင့် နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်သောပညာရှိကို "သမ္မာနန္တ"ဟုဆိုလိုသည်။

နည်း၂ပါးအတူး။ ။ပဌမနည်း၌ "အန္တေ"ဟုထည့်ပါ၌ ပါရခြင်း၊ သမ္မာနန္တအရ ထိုထိုသမာပတ်၌ပါသော သင်္ခါရတို့ကို ဝိပဿနာရှုသော ဉာဏ်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယနည်း၌ ပါဌသေသမထည့်ရခြင်းနှင့် သမ္မာနန္တအရ အစမှစ၍ အလုံးစုံ

ဣဒါနိ–သည ဂ္ဂကိုပြုပြီးရာ, ယခုအခါ၌၊ ဣဓ–ဤနေရာ၌၊ ဌတွာ–တန်ရပ်၍၊ နိရောဓသမာပတ္တိကထာ–နိရောဓသမာပတ်နှင့် စပ်သောစကားကို၊ ကထေတဗ္ဗာ–ဆိုထိုက်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင်ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ သာ ဧသာ–ထို နိရောဓသမာပတ္တိကထာကို၊ သမ္ဘာကာရေန–အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ ပညာဘာဝနာနိသံသာဓိကာရေ–ပညာဘာဝနာ၏အာနိသင်္သကို ပြရာအခန်း၌၊ (မယာ)၊ ကထိတာ–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထိုပညာဘာဝနာနိသံသအရာ၌၊ ကထိတတောဝ–ဆိုအပ်ပြီးရာဌာနမှသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ–ယူထိုက်၏။။

ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပေါ့ဠပါဒသ–သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသ–အား၊ နိရောဓကထံ–နိရောဓကထာကို၊ ကထေတွာ–ဟောတော်မူပြီး၍၊ အထ–နိရောဓကထာကို ဟောတော်မူပြီး ရာထိုအခါ၌၊ နံ–ထိုပေါ့ဠပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ တာဒိသာယ–သော၊ ကထာယ–နိရောဓကထာ၏၊ အညတ္ထ–သာသနာတော်မှ တစ်ပါးသော သာသနာပ၌၊ အဘာဝံ–မရှိခြင်းကို၊ ပဋ္ဌာနာပေတုံ–ဝန်ခံစေတော်မူခြင်းငှာ၊ တံ ကိံ မညသိတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ–သည်လည်း၊ ဘဂဝါ–ရား၊ အဇ္ဇ–နေ့၊ တုမှာကံ–ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ကထံ–နိရောဓကထာကို၊ ဌပေတွာ–ထား၍၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ ဧဝရူပါ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကထာ–နိရောဓကထာကို၊ နဿုတပုဗ္ဗာ–မကြားအပ်ဘူးပါ၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌာနန္တော–ဝန်ခံလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နောဟေတံ ဘန္တေတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္တွာ–လျှောက်ပြီး၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ သဏ္ဌစ္ဆံ–ကောင်းစွာပြု၍၊ (ရိုရိုသေသေ)၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကထာယ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဥဂ္ဂဟိတာ ဘာဝံ–နာယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသ္သေန္တော–ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ ခေါ အဟံ ဘန္တေတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ပေါ့ဠပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်အား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တယာ–သည်၊ သုဥဂ္ဂဟိတံ–

ကို ရွက်ဆောင်နိုင်သော ပညာနှင့်တကွ ကိစ္စပြီးအောင်စီမံနိုင်သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရခြင်းသည် နည်း ၂ ပါး၏ အထူးတည်း။ [ဋီကာသစ်၌ သမ္ဘာနန္တပုဒ်၏ အထူးကို မဆိုဘဲ "ဝစနသေသာပေက္ခာနပေက္ခတာ (အနှေ့ဟူသော သဒ္ဒါအကြောင်းကို ငဲ့ခြင်း, မငဲ့ခြင်းသည်) ဒ္ဒိန္ဒ ဝိကပ္ပါနံ ဝိသေသော"ဟု ဆိုလေသည်။]

သမ္ဘာကာရေန။ ။သမာပတ္တိယာ သရူပဝိသေသော (နိရောဓသမာပတ်၏ သရုပ်သကောင်အထူး) သမာပဇ္ဇနကော (နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနိုင်သော အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်) သမာပဇ္ဇနသ ဌာနံ (ဝင်းစားရာဌာန) ကာရဏံ (သမာပတ်ဝင်စားခြင်း၏ အကြောင်း) ဣတိ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗပ္ပကာရေန၊–ဋီကာ။

ကောင်းစွာနာယူအပ်ပေပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ အနုဇာနန္တော–ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ ပေါဠေ့ပါဒါတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

၄၁၅။ အထ–မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အာကိဉ္စညာယတနံ–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ သညဂ္ဂတိ–သညာဟူသော အမြတ်ရှိသောစျာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အာကိဉ္စညာယတနံ နှင့် အရတူသောကြောင့် "သညာ+အဂ္ဂါ ဧတ္ထာတိ သညဂ္ဂံ" ဟုပြုပါ။] ဧတဒေဝ–ဤအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်သာ၊ သညဂ္ဂံနုခေါ–သညဂ္ဂမည်လေသလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ အဝသေသသမာပတ္တိသုပိ–ကြွင်းသောသမာပတ်တို့၌လည်း၊ သညဂ္ဂံ–သညဂ္ဂသည်၊ အတ္ထိနုခေါ–ရှိလေသလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံ၍၊ တမတ္ထံ–ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကညေဝ နုခေါတိ အာဒိ–ဧကညေဝနုခေါ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ ပိ–သည်လည်း၊ အသေ–ထိုပေါဠေ့ပါဒအား၊ ဝိသဇ္ဇေသိ–ဖြေတော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထိုသို့ ဖြေတော်မူရာ၌၊ ပုထုပိတိ–ကား၊ ဗဟူနိပि–များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (သညဂ္ဂါနိ–တို့ကို၊ ပညပေမိ ၌စပ်။)

ယထာ ယထာ ခေါ ပေါဠေ့ပါဒ နိရောဓံ ဖုသတိတိ–ကား၊ ပထဝီကသိဏာဒီသု–ပထဝီကသိဏ်းအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ယေန ကသိဏေန–အကြင်အကြင် ကသိဏ်းဖြင့်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ–ပထမစျာန်အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ယေန စျာနေန–ဖြင့်(ဖုသတိ ၌စပ်) ဣဒံ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်

ဧဝံ ပေါဠေ့ပါဒ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဧဝံ ခေါ အဟံ"ဟု လည်းကောင်း "ဧဝံ ပေါဠေ့ပါဒ"ဟု လည်းကောင်း ဧဝံ နှစ်ပုဒ်ကို နည်းကပ်စွာတွေ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဧဝံ ခေါ အဟန္တိ ဧတ္ထ အာကာရတ္ထော ဧဝံသဒ္ဒေါ၊ ဧဝံ မေ သုတံ၌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် အာကာရအနက်ကို ပြသကဲ့သို့ ဤဧဝံသဒ္ဒါလည်း နာယူမှတ်သားအပ်ပုံ အခြင်းအရာ (ဥဂ္ဂဟိတာကာရ)ကို ပြသောသဒ္ဒါတည်း၊ ဧဝံ ပေါဠေ့ပါဒ၌ကား ဧဝံသဒ္ဒါသည် (သူ၏လျှောက်ထားခြင်းကို ခွင့်ပြုခြင်း)ဟူသော သမ္မတိစ္ဆနအနက်ရှိ၏၊ "ဧဝံ–အိမ်း, အေး, ဟုတ်၏, သင်လျှောက်သည့်အတိုင်းပင်"ဟူလို။

ပုထုပိတိ ဗဟူနိပိ။ ။ပုထုကို ပုံလိန်ဗဟုဝုစ်ဟု ယူဆ၍ သညဂ္ဂဟူသော နပုံလိန်မှ ပုံလိန်ပြောင်းနေသည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ဗဟူနိပိ"ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဋီကာမိန့်သည်၊ [ပုထုတိ ပါဠိယဲ့ လိင်ဝိပလ္လာသ် ဒသေန္တော အာဟ ဗဟူနိပိတိ၊ ဋီကာသစ်၌ကား ပုထု၌ နိအက္ခရာ ကြေသည်ဟုလည်း ပြ၏။]

ယထာ ယထာ။ ။ပါဠိတော်၌ "ယထာ ယထာ ခေါ ပေါဠေ့ပါဒ နိရောဓံ ဖုသတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုယထာ ယထာသည် "အကြင် အကြင်သို့သော အပြားအားဖြင့်"ဟု ပကာရအနက်ကို ဟောသော်လည်း ပကာရသာမညကို ဟောသည်မဟုတ်၊ ပထဝီကသိဏ်းစသော, ပထမစျာန်စသော ပကာရဝိသေသကို ဟောသည်ဟု သိစေလို၍ "ပထဝီကသိဏာဒီသု ၊ပေ၊ ယေန ယေန စျာနေန"ဟု ဖွင့်သည်။

သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (ကိုး–အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–နည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ ကရဏာဘူတေန–ကရိဏာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီကသိဏေန–ဖြင့်၊ ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိ–ပထဝီကသိဏသမာပတ်ကို၊ ဧကဝါရံ–တစ်ကြိမ်၊ သမာပဇ္ဇိတ္တာ–ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ–ရှေ့၌ဖြစ်သော ကာမသညာ၏ ချုပ်ခြင်းသို့၊ သစေ ဖုသတိ–အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ သညဂ္ဂံ–သညဂ္ဂကို၊ ဝါ–သညာဖြစ်သောအမြတ်ကို၊ (ပညပေမိ၌စပ်)၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ ဒွေဝါရေ–၂ ကြိမ် တို့တိုင်တိုင်၊ (သမာပဇ္ဇိတ္တာ ပုရိမသညာနိရောဓံ သစေ ဖုသတိ၊ ဧဝံ သတိ၊ ဒွေ–နှစ်ပါးကုန်သော၊ သညဂ္ဂါနိ–တို့ကို၊ ပညပေမိ၌စပ်၊) တယောဝါရေ–၃ ကြိမ် တို့တိုင်တိုင် ၊ပေ၊ ဝါရသတံ–အကြိမ်ပေါင်းတစ်ရာတိုင်တိုင် ၊ပေ၊ ဝါရသဟဿံ–အကြိမ်တစ်ထောင်တိုင်တိုင် ၊ပေ၊ ဝါရသတသဟဿံ–အကြိမ်ပေါင်း တစ်သိန်းတိုင်တိုင်၊ သမာပဇ္ဇိတ္တာ–ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ–သို့၊ သစေ ဖုသတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတသဟဿံ–တစ်သိန်းသော၊ သညဂ္ဂါနိ–တို့ကို၊ (ပညပေမိ ၌စပ်၊) သေသကသိဏေသု–ပထဝီကသိဏ်းမှကြွင်းသော ကသိဏ်းတို့၌၊ ဧသ(ဧသော)–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–ဆောင်ကြောင်းအစီအရင်တည်း။ [စာအုပ်တို့၌ ဝါရသတသဟဿံဝါဟု ဝါသဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏၊ အထ ဒွေ ဝါရေ စသည်တို့၌ ပေယျာလမြှုပ်၍ ဆိုထားသောကြောင့် ဝိကပ္ပန ဝါသဒ္ဒါ လိုမည်မထင်ပါ။]

ဧကံ သညဂ္ဂံ။ ။ဧကံ+သညာဘူတံ+အဂ္ဂံသေဋ္ဌံတိ အတ္ထော၊ ဟေဋ္ဌိမသညာယ (အောက်အောက် သညာထက်) ဥက္ကဋ္ဌဘာဝတော သညာစ+သာ+အဂ္ဂံစာတိ သညဂ္ဂံ၊ ဤသို့ ကမ္မဓာရဲ့ ပြုပါ၊ "နံ တု သညာသု+အဂ္ဂံ"ဟု တပ္ပုရိသ် မပြုပါနှင့်၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သည်။

အထ ဒွေ ဝါရေ။ ။ဒွေ ဝါရေနောက်၌လည်းကောင်း၊ တယောဝါရေ စသည်တို့၏ နောက်၌လည်းကောင်း၊ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ "ဒွေ ဝါရေ သမာပဇ္ဇိတ္တာ ပုရိမသညာနိရောဓံ ဖုသတိ၊ ဒွေ သညဂ္ဂါနိ" ဤသို့စသည်ဖြင့် ဝါရသဟဿံတိုင်အောင် ပေယျာလဖော်ပါ၊ "ဝါရ သတသဟဿံ"၌ကား တိုက်ရိုက်ဖော်ထား၏၊ ဤသို့ အစနှင့် အဆုံးကိုသာ ဖော်ထားသောကြောင့် အာဒိအန္တ ဒီပကနည်းဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ အာရုံအရာဝယ် ကသိဏ်းအာရုံတို့ကိုသာ ပြု၍ အခြားသော အသုဘစသောဈာန်၏ အာရုံတို့ကို မပြုခြင်းမှာ နိရောဓသမာပတ်အရာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [သေသကသိဏေသူတိ ကသိဏာနမေဝ ဂဟဏံ နိရောဓကထာယ အဓိကတတ္တာ (အရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊ တတော ဧဝ စေတ္ထ ဈာနဂ္ဂဟဏေန ကသိဏာဈာနာနိ ဧဝ ဂဟိတာနိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

စျာနေသုပိ–စျာန်တို့တွင်လည်း၊ ကရဏာဘူတေန–ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဌမဈာနေန–ဖြင့်၊ ဧကဝါရံ–တစ်ကြိမ်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ–သို့၊ သစေ ဖုသတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကံ, သညဂ္ဂံ–ကို၊ (ပညပေမိ ၌စပ်၊) အထ–သို့မဟုတ်၊ ဒွေ ဝါရေ–၂ ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ သမာပဇ္ဇန္တော–ဝင်စားသောပဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ သစေ ဖုသတိ၊ (ဧဝံသတိ၊ ဒွေ သညဂ္ဂါနိ–တို့ကို၊ ပညပေမိ–၌စပ်၊) ၊ပေ၊ ဝါရသတသဟဿံ–အကြိမ်ပေါင်းတစ်သိန်းတိုင်တိုင်၊ ပုရိမသညာနိရောဓံ–သို့၊ သစေ ဖုသတိ–အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတသဟဿံ–တစ်သိန်းသော၊ သညဂ္ဂါနိ–တို့ကို၊ (ပညပေမိ–၌စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသစျာန သမာပတ္တိ သုပိ–ပထမစျာန်မှကြွင်းသော စျာန်သမာပတ်တို့၌လည်း၊ ဧသ(ဧသော)–သည်၊ နယော–တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဧကဝါရံ–တစ်ကြိမ်၊ သမာပဇ္ဇနဝသေန–ဝင်စားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံပိ–အလုံးစုံသော စျာနသညာကို လည်း၊ သဌာနနလက္ခဏေန–အားဖြင့်၊ သင်္ခေပေတွာ–သိမ်းယူ၍လည်းကောင်း၊ ဧကံ–သော၊ သညဂ္ဂံ–သညဂ္ဂသည်၊ ဟောတိ၊ အပရာပရံ–အထပ်ထပ်၊ သမာပဇ္ဇနဝသေန–ဖြင့်၊ ဗဟူနိ–နှင့်သော၊ (သညဂ္ဂါနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ)။

ဣတိ ၊ပေ၊ ဗဟူနိ။ ။ဣတိဖြင့် "ပထဝီကသိဏာဒီသု ယေန ယေန ကသိဏေန ၊ပေ၊ ယေန ယေန စျာနေန"စသော အကျဉ်း အကျယ် စကားရပ်ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ဣတိစသော စကားဖြင့် ထိုအားလုံးကို နိဂုံးအုပ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဧကဝါရံ သမာဝဇ္ဇနဝသေန။ ။တစ်ကြိမ် စျာန်ဝင်စားလျှင် ထိုသမာပတ်အတွင်း၌ စျာနသညာတွေ များစွာဖြစ်၏၊ သို့သော် တစ်ကြိမ်ဝင်စားမှုကို အကြောင်းပြု၍ "ဧကံ သညဂ္ဂံ–သညဂ္ဂတစ်ခု"ဟု ယူရသည်။ [ဤ၌ "သညာ+အဂ္ဂါ သညဂ္ဂါ–မြတ်သော သညာ"ဟု ကမ္မဓာရဲ ပြု၊ (တစ်နည်း) စျာန်ရအောင် ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍ "သညဂ္ဂံ"ဟု ဖြစ်သောအခါ ဘာဝလောပသော် လည်း ကြံပါ၊ မြတ်သောသညာရှိသော စျာန်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မြတ်သောသညာ။]

သဗ္ဗမ္ပိ ၊ပေ၊ သင်္ခေပေတွာ။ ။သညာတွေ များပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် "ဧက သညဂ္ဂ"ဖြစ်နိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သဗ္ဗမ္ပိ သဌာနနလက္ခဏေန သင်္ခေပေတွာ" ဟု မိန့်၊ တစ်ကြိမ်ဝင်စားရာ၌ ဖြစ်သမျှသညာ အားလုံးကို "သဗ္ဗမ္ပိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို သညာ အားလုံးကို သဌာနနလက္ခဏာချင်း တူသောကြောင့် တစ်ခုတည်းဖြစ်ရကား "ဧကံ သညဂ္ဂံ"ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်၊ [သမာပဇ္ဇနဝသေန သဌာနနလက္ခဏေနစ ဧကတာ (ဟောတိ) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ "သမာပဇ္ဇနဝသေန ဝါ ၊ပေ၊ သင်္ခေပေတွာ ဝါ"ဟု ဝါ ၂ ပုဒ်တွေ့ရ၏၊ သမာပဇ္ဇနဝသေနနှင့် သင်္ခေပေတွာသည် တစ်နည်းမရ–တစ်နည်းရသော ဝိကပ္ပနတ္ထ မဟုတ်, ၂ နည်းလုံးပေါင်းမှ သညဂ္ဂတစ်ခု ဖြစ်နိုင်သော သမုစ္စယတ္ထတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဒါ မရှိထိုက်၊ သို့မဟုတ် ထိုဝါကို သမုစ္စယတ္ထသော်လည်း ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "သဌာနနလက္ခဏေန စ"ဟု သမုစ္စယတ္ထစသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်။

၄၁၆။ သညာနခေါ ဘန္တေတိ–ကား၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ နိရောဓသမာပတ္တိကသ–နိရောဓသို့ ကောင်းစွာရောက်သော၊ (နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသော)၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ သညာ–သည်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နခေါ–ဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသောစကားကို၊ ပုစ္ဆတိ–မေးလျှောက်၏၊ [ပါဠိတော်၌ လျှောက်ပုံ ၃ နည်းရှိသောကြောင့် ဣတိကို အာဒျတ္ထကြိုလိုက်ပါသည်၊ သို့မဟုတ် နိဒဿနတ္ထကြိုပါ။] တသ–ထို ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇ်အား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သညာ ခေါ ပေါ်ဌပါဒါ တိ–ဟူ၍၊ ဗျာကာသိ–ဖြေတော်မူပြီ။ [ဣတိသဒ္ဒါကို ရှေးအတိုင်းကြိုပါ။] တတ္ထ–ထို သညာ ခေါ ပေါ်ဌပါဒအစရှိသောစကားရပ်၌၊ သညာတိ–ကား၊ ဗျာနသညာ–ဗျာန်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ ("ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဉာဏန္တိ–ကား၊ ဝိပဿနာညာဏ်–သည်၊ ("ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု စပ်၊) အပရော–အခြားသော၊ နယော–တစ်နည်းကား၊ သညာတိ–ကား၊ ဝိပဿနာသညာ–သည်၊ (ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဉာဏန္တိ–ကား၊ မဂ္ဂဉာဏ်–မဂ်ဉာဏ်သည်၊ (ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ အပရော–သော၊ နယော–ကား၊ သညာတိ–ကား၊ မဂ္ဂသညာ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ (ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဉာဏန္တိ–ကား၊ ဖလဉာဏ်–သည်၊ (ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။

ပန–ဝါရန္တရ၊ တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော–သည်၊ အာဟ–ဆိုပြီ၊ (ကိ)၊ ဣမေ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဘဏန္တိ–ပြောနေကြပါကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ ပေါ်ဌပါဒေါ–သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ နိရောဓံ–နိရောဓသမာပတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးလျှောက်ခဲ့ပြီ၊ ဣဒါနိ–၌၊ နိရောဓာ–မှ၊ ဝุဋ္ဌာနံ–ထခြင်းကို (ထပုံထနည်းကို)၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလျှောက်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ နိရောဓာ–

နည်း ၃ မျိုး။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် သညာနှင့် ဉာဏ်၏ အရကောက်ကို ပြုရာ၌ နည်း ၃ မျိုးပြထား၏၊ ထိုတွင် ပထမနည်းသည် ပါဒကဈာန်ဝင်စားပြီးမှ ဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သညာ–ဉာဏ်တို့၏ ရှေ့နောက်ဖြစ်ပုံကို ပြသောနည်းတည်း၊ ဒုတိယ နည်းသည် ဝိပဿနာရှုရင်း တစ်ဆက်တည်း မဂ်ရသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သညာ–ဉာဏ်တို့၏ ရှေ့နောက်ဖြစ်ပုံကို ပြသောနည်းတည်း၊ တတိယနည်းကား မဂ္ဂဝီထိ၌ မဂ္ဂသံညာနှင့် ဖလဉာဏ်တို့၏ ရှေ့နောက်ဖြစ်ပုံကို ပြသောနည်းတည်း၊ ထိုတွင် ပထမနည်းသည် လောကီသညာနှင့် လောကီဉာဏ်ကိုသာ ပြသောကြောင့် သြဠာရိက (ကြမ်းတန်း)၏၊ ဒုတိယနည်းသည် လောကီသညာနှင့် လောကုတ္တရာဉာဏ်ကို ပြသောကြောင့် မိဿကဖြစ်၏၊ တတိယနည်းသာ လောကုတ္တရာသက်သက် ဖြစ်သောကြောင့် သုခုမဂန္ဓိရဖြစ်သည်–ဟု ဋီကာတို့ဆိုသည်။

မဟာသိဝတ္ထေရော။ ။ဒီဃနိကာယ်ပါဠိတော်ကို စာပြန်သလို ရွတ်ဆံကြကုန်စဉ် ဤပါဠိရပ်သို့ ရောက်သောအခါ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြအပ်ခဲ့သော နည်း ၃ မျိုးကို ပြောဆိုကြသော ရဟန်းတို့ကို တိပိဋကမဟာသိဝထေရ်က "ဒီရဟန်းတွေဟာ ဘာကို ပြောနေကြသနည်း"ဟု

မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တသ–ထသောရဟန်း၏၊ ပဌမံ–စွာ၊ အရတ္တဖလသညာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိကိ–ဖြစ်ပါသလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ ပစ္ဆာ ဝေက္ခဏညာဏံ–သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိကိ–လော၊) ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏၊ အထ –လျှောက်ရာထိုအခါ၌၊ အသ–ထိုပေါ်ဌပါဒအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဖလသညာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သညာသည်၊ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပစ္ဆာ–၌၊ (နောက်မှ)၊ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏံ(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ သညာခေါ ပေါ်ဌပါဒါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ဣတိ–သို့၊ အာဟ–မဟာသိဝထေရ်ဆိုပြီ၊) တတ္ထ–ထိုသညာခေါ ပေါ်ဌပါဒအစရှိသောစကားရပ်၌၊ သညုပ္ပါဒါတိ–ကား၊ အရဟတ္တဖလသညာယ–၏၊ ဥပ္ပါဒါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဝါ–မှ၊ ဣဒံ–ဤတရားသည်၊ အရဟတ္တဖလံ–တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏုပ္ပါဒေါ–ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ ကိရမေတိ–ကား၊ ဖလသမာဓိသညာပစ္စယာ–ဖလသမာဓိနှင့်ယှဉ်သော သညာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ–၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏံ–သည်၊ ဥပ္ပန္နံကိရ–ဖြစ်ပါတကား၊ ဣတိ–သို့၊ ("ပဏာနာတိ"ဟုပါဠိတော်၌စပ်)။

ပြောပြီးလျှင်..."ပေါ်ဌပါဒသည် နိရောဓသမာပတ်ကို မေးပြီနောက် နိရောဓမှထသော (ရဟန္တာ, အနာဂါမ်)ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သညာက အလျှင်ဖြစ်ပါသလား,ဉာဏ်ကအလျှင်ဖြစ်ပါသလား စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင်အား လျှောက်သောစကား ဖြစ်သည်"ဟုဆုံးဖြတ်စကားကို မိန့်သည်၊ [ဤထေရ်၏ ဝါဒကို နောက်ဆုံးမှပြသောကြောင့် အနှစ်သာရဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌"သညုပ္ပါဒါတိ အရဟတ္တဖလသညာယ ဥပ္ပါဒါ"စသည်ဖြင့် ဤထေရဝါဒအားလျော်စွာ ဖွင့်သည်။]

ကိရ။ ။ကိရာတိ အနုဿရဏတ္ထေ (အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်းအနက်၌) နိပါတော၊ ယထာဓိဂတ ဓမ္မာနုဿရုပက္ခိယာ ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာ (ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှုဟူသည် တရားကိုအစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်းအဖို့ရှိ၏၊) ထို့ကြောင့် ဤကိရသဒ္ဒါသည် အနုဿရဏတ္ထနိပါတ်ဖြစ်သည်။

ဖလသမာဓိသညာ။ ။ဣဒပ္ပစ္စယာကို ဖွင့်ရာ၌ "ဖလသမာဓိသညာ ပစ္စယာ"ဟုဆို၏၊ သို့သော် သမာဓိနှင့်သာ ယှဉ်သော သညာမဟုတ်, အရဟတ္တဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သော သညာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမာဓိကို ခေါင်းတပ်၍ ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ သဟစရဏနည်းအားဖြင့် တကွဖြစ်ဘက် အရဟတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်အားလုံးကို ယူပါ။ [အရဟတ္တဖိုလ်၌ သမာဓိပဓာန မဟုတ်, သညာပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနနည်းကို မယူပါ၊...သမာဓိသီသေနစေတ္ထ သဒ္ဓံ အရဟတ္တဖလ ဂဟိတံ သဟစရဏာဉေန၊ တသ္မိံ အသတိ ပစ္စဝေက္ခဏာယ အသမ္ဘဝေါတိ ပါဠိယံ ဣဒပ္ပစ္စယာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

သညာအတ္တကထာ

၄၁၇။ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (သညာနှင့် ဉာဏ်တို့၏ ရှေ့နောက်ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊) ပရိဇ္ဇာဧကော–ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ (ပုစ္ဆန္တော အာဟ–၌ စပ်၊) ယထာနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဂါမသူကရော–ရွာဝက်သည်၊ [တောဝက်က မစင်မကြိုက်သောကြောင့် ရွာဝက်ကို ပြသည်။] ဂန္ဓောဒကေန–နံ့သာရေဖြင့်၊ နှာပေတွာ–ရေချိုးစေပြီး၍၊ ဝါ–ရေချိုးပေးပြီး၍၊ ဂန္ဓေဟိ–နံ့သာတို့ဖြင့်၊ အနုလိမ္ပိတ္တွာ–ပါးပါး လိမ်းကျံ၍၊ မာလာဒါမံ–ပန်းကုံးကို၊ ပိဠန္ဓိတ္တွာ–ပန်ဆင်၍၊ သိရိသယနေ–အသရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ အာရောပိတော–တင်ထားအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သုခံ–ချမ်းသာကို၊ နဝိန္ဒတိ ယထာ–မရသကဲ့သို့၊ ဝေဂေန–လျင်စွာ၊ ဂူထဘောနမေဝ–မစင်ရှိရာ အရပ်သို့သာ၊ ဂန္တွာ–သွားပြီး၍၊ ဝါ–သွားပြီးမှ၊ သုခံ–ကို၊ ဝိန္ဒတိ ယထာ–ရသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ သဏှသုခုမတိလက္ခဏာဇ္ဇာဟတာယ–သိမ်မွေ့နုညံ့သည်ဖြစ်၍ လက္ခဏာရေးသုံးရပ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်အပ်သော၊ ဒေသနာယ–ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ နှာပိတဝိလိတ္တ မဏ္ဍိတော–ရေချိုးစေအပ် လိမ်းကျံအပ် တန်ဆာဆင်အပ်ပြီးသည်၊ (သမာနောပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်းကောင်း၊) နိရောဓကထာသိရိသယနံ–နိရောဓကထာတည်းဟူသော အသရေရှိသော အိပ်ရာသို့၊ အာရောပိတော–တင်ထားအပ်သည်၊ (သမာနောပိ–သော်လည်းကောင်း၊) တတ္ထ–ထို အိပ်ရာ၌၊ သုခံ–ကို၊ နဝိန္ဒန္တော–မရသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊) ဂူထဘောနသဒိသံ–မစင်ရှိရာ အရပ်နှင့်တူသော၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ လဒ္ဓိ–အတ္တအယူကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊ တမေဝ–ထို အယူကိုပင်၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သညာနုခေါ ဘန္တေ ပုရိသဿ အတ္တာတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ပေါ်ဌပါဒအား၊ ဝါ–၏၊ အနုမတိ–လျော်စွာသိတတ်သော အလိုကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူတော်မူ၍၊ [ကံပန တွဲစသည်ဖြင့် မေးတော်မူခြင်းသည် အနုမတိပုစ္ဆာ ဖြစ်ရကား သူ၏အလိုကို ယူရာရောက်သောကြောင့်၊ "အနုမတိ ဂဟေတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။] ဗျာကာတုကာမော–ဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကံ ပန တွဲတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊

သဏှသုခုမ ဇ္ဇာဟတာယ။ ။ဒေသနာတော်သည် သဏှ (သိမ်မွေ့သန့်ရှင်း)သည့်အတွက် သာရမ္ဘ, မဂ္ဂ, ဣသာ စသော အညစ်အကြေးတို့ကို သုတ်သင်နိုင်ရကား ထိုဒေသနာတော်ကို နာရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သုတမယဉာဏ်သည် နှာပိတ (ရေချိုးစေအပ်)သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ နုညံ့သည့်အတွက် နံ့သာရည်ကျဲကို လိမ်းထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ အံ့နိစ္ဆတာစသော လက္ခဏာ ၃–ရပ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်အပ်သည့်အတွက် နားဆောင်းစသော တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်းမြန်းအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော–ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ သော–ထို ပေါ်ဌပါဒ သည်၊ အတ္တာ–အတ္တသည်၊ အရူပီ–ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိ၊ ဣတိ ဇဝံ လဒ္ဓိကော–ဤသို့အယူရှိသည့်၊ သမာနောပိ–သော်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဒေသနာယ–ဟော တော်မူခြင်းငှါ၊ သုကုသလော–အလွန်ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊ (ထိုသို့ ကျွမ်းကျင်သော ကြောင့် "ငါ၏အယူကို ဖျက်လိမ့်မည်"ဟု စိုးရိမ်သည်–ဟူလို၊) သော–ထိုမြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ မေ–ငါ၏၊ လဒ္ဓိं–အယူကို၊ အာဒိတောဝ–အစဦးပင်၊ မာဝိဒ္ဓသေတု– မဖျက်ဆီးပါစေလင့်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံ၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ လဒ္ဓိं–ကို၊ ပရိဟရန္တော–(ဖျက်ဆီးခြင်းမှ) ရှောင်လွှဲလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သြဠာရိကံ ခေါတိ အာဒိं–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ပေါ်ဌပါဒ အား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တတ္ထ–ထိုအယူ၌၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူ လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သြဠာရိကော စ ဟိ တေတိ အာဒိं–ကို၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို သြဠာရိကောစ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဇဝံ သန္တံ တိ– ကား၊ ဇဝံ သန္တေ–ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဇတံ–ဤ ဇဝံ သန္တံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘူမ္မတ္ထေ–သတ္တမီဝိဘတ်၏အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ–ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိ သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဇဝံ သန္တံ–ဤသို့ဖြစ်သော၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ ပစ္စာဂစ္ဆတော–သိသော၊ ဝါ–ဝါဒအားဖြင့် ရှေ့ရှုဖြစ်သော၊ တဝ–သင်၏၊ ("မတိယာ–

ဂံ ပန တွံ။ ။"သြဠာရိကော အတ္တာ, မနောမယော အတ္တာ, အရူပီ အတ္တာ"ဟု အတ္တအယူ ၃–မျိုးတွင် အသင်သည် အဘယ်အတ္တကို ယုံကြည်သနည်း"ဟု မေးတော်မူလို၍ "ဂံ ပန တွံ"စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ဒေါသं ဒဿေန္တော။ ။အကယ်၍ အတ္တသည် ရူပီ(ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသောအရာ)ဖြစ်အုံ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် သင်၏ အတ္တသည် ရုပ်တရားဖြစ်ရာ၏၊ သညာရှိသော သည်းကား မဖြစ်နိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း–သညာက ရူပီမဟုတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း, ရုပ်တရားတို့က သညာ၏ သဘာနနသဘော မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ အတ္တသည် ရူပီဖြစ်သော်လည်း သင်၏ အလိုအားဖြင့် နိစ္စဖြစ်အုံ၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် သညာကမူ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သောကြောင့် အဆက်ဆက် ပျက်ရကား အနိစ္စဖြစ်၏၊ ဤသို့အားဖြင့် သညာနှင့် အတ္တသည် တစ်ခုတည်း မဟုတ်နိုင်၊ သညာကတစ်ခြား, အတ္တက တစ်ခြားသာဖြစ်၏။

ထိုပြင်–သညာမဟုတ်သောကြောင့် သင်၏ရူပီအတ္တသည် စေတနာမရှိ၊ စေတနာမရှိလျှင် သင်၏ အတ္တသည် ကံကို မပြုနိုင်၊ ကံကို မပြုနိုင်လျှင် အကျိုးကိုလည်း မခံစားနိုင်၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်များ သက်ရောက်လျက်ရှိရကား သင်၏ အတ္တသည် ကာရကဝေဒက မဟုတ်တော့, ကာရကဝေဒက မဟုတ်လျှင် "အတ္တ"ဟုပင် မဆိုနိုင်တော့–ဟူလို။

ဇဝံ သန္တံ။ ။"သော်"ဟု ပေးရသောကြောင့် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ဟု ပဋ္ဌမဖွင့်၏၊ "ပစ္စာဂစ္ဆတော"ဟု ပါဌသေသထည့်လျှင် ထိုပါဌသေသ၌ စပ်နိုင်သောကြောင့် ကံအနက်၌ပင် ဒုတိယာသက်သည်ဟု တစ်နည်းပြပြန်သည်၊ ပစ္စာဂစ္ဆတောကို "ဇာနန္တော"ဟု

အလိုအားဖြင့်"ဟု ထည့်၍ "အညာဝသညာ အဘာဝိသ"စသည်၌စပ်၊) ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဧဝံ သန္တံဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္ထာ-အနက်တည်း၊ စ-ဆက်၊ စတုန္နံ-၄ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ-နာမ်ခန္ဓာတို့၏၊ ဧကုပ္ပါဒေက နိရောဓတ္တာ-တူသောဖြစ်ခြင်း, တူသောချုပ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာသညာ-အကြင် သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ သာဝ-ထိုသညာသည်သာ၊ ကိဉ္စာပိ နိရုဇ္ဈတိ-အကယ်၍ကား ချုပ်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်သော သညာသည်သာချုပ်ရပါသော်လည်း၊ အပရာပရံ-အဆက်ဆက်သောသညာကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ အညာစ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညာစ သညာ နိရုဇ္ဈန္တိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဣဒါနိ-ရူပီ အတ္တာကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အညံ-ရူပီ အတ္တာမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊ လဒ္ဓိ-မနောမယ အတ္တာအယူကို၊ ဒသေန္တော-ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောမယံ၊ပေ၊ ဘန္တေ တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝတ္တာ-လျှောက်ပြီး၍၊ ("ဝဒန္တော အာဒိမာဟ"၌စပ်၊) တတြာပိ-ထို မနောမယအတ္တာ အဖို့၌လည်း၊ ဒေါသေ-အပြစ်ကို၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြန်သော်၊ ယထာ နာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဥမ္မတ္တကော-သူရူးသည်၊ ယာဝ-လောက်၊ အသ-ထို သူရူး၏၊ သညာ-သညာသည်၊ နပ္ပတိဋ္ဌာတိ-အာရုံ၌ မတည်တံ့သေး၊ တာဝ-ထို မတည်တံ့သေးသမျှ၊ အညံ-အခြားသော စကားကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ အညံ-ကို၊ ဝိသဇ္ဇတိ-စွန့်လွှတ်၏၊ ပန-အနွယ်၊ သညာပတိဋ္ဌာနကာလေ-သညာ၏အာရုံဝယ် တည်တံ့ရာအခါ၌၊

ဋီကာဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ပတိ+ဂစ္ဆတော"ဟု ခွဲ၍, ပတိကို ပတိစ္ဆဟုလည်းကောင်း, ဂစ္ဆတောကို "ဝါဒေန+ပဝတ္တသ"ဟုလည်းကောင်း တစ်နည်းဖွင့်သည်။ [သုတ်ကြီးဖြင့် ပတိကို ပစ္ဆပြု၍ "ပစ္ဆ+ဂစ္ဆတော"ဟုရှိမှ ဋီကာအဖွင့်နှင့် ညီ၏၊ စာအုပ်တို့၌ "ပစ္ဆာ"ဟု ဒီဃဖြင့်ရှိရကား "ပတိ+အာဂစ္ဆတော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရလိမ့်မည်၊ ထို အာဂစ္ဆတောကို "ဓာနတော ပဝတ္တသ" ဟု မဖွင့်နိုင်ပါ။]

တတြာပိ ဒေါသေ ဒိန္နေ။ ။တတြာပိတိ မနောမယော အတ္တာတိ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ (ဤ ဝါဒအဖို့၌လည်း)၊ ဒေါသေ ဒိန္နေကို "အတ္တနော လဒ္ဓိယေဝ ဝဒန္တော အရူပီ ခေါတိ အာဒိမာဟ" ၌စပ်ပါ၊ "သင်၏ အတ္တသည် မနောမယ သဗ္ဗင်ပစ္စင်္ဂီ အဟီနိန္ဒြိယဖြစ်လျှင် ရူပ်အတ္တ ဖြစ်ရာ၏၊ သည်အတ္တ မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသို့မဖြစ်နိုင်လျှင် သညာမရှိသောကြောင့် စေတနာလည်းမရှိ စသည်ဖြင့် ရှေ့အတိုင်း အပြစ်ပေးပုံကို နည်းမှီး၍သိပါ။

ယထာ နာမ။ ။ဤပရိဒ္ဓိဇ်သည် ပဌမတုန်းက သြဠာရိက ရူပီအတ္တဟု ယူပြီးလျှင် အပြစ်ပြသောအခါ ထိုဝါဒကိုစွန့်၍ မနောမယအတ္တဟု ယူပြန်၏၊ ထို၌ အပြစ်ပြပြန်သော အခါ ထို မနောမယအတ္တအယူကို စွန့်၍ အရူပီအတ္တဟု ယူပြန်၏၊ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ အပြောင်းအလွဲ လုပ်နေပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ယထာနာမ စသည်ကို မိန့်သည်၊ သူရူး၏ ယူခြင်းမျိုးဖြစ်ရကား အကြောင်းပြဖွယ်မလိုပါ-ဟူလို။

ဝတ္တမ္ဘမေဝ–ဆိုထိုက်သော စကားကိုသာ၊ ဝဒတိ ယထာ–ပြောဆိုသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ အည်–အခြားသောအယူကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အည်–ကို၊ ဝိသဒ္ဒေ တွာ–စွန့်လွှတ်၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ အတ္တနော–၏၊ လဒ္ဓိ'ယေဝ–အယူကိုသာ၊ ဝဒန္တော–လျှောက်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရှင် ခေါတိ အာဒိ'–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

တတြာပိ–ထို အရှင် ခေါ်အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သော–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ သညာယ–၏၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ–ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ဣဒ္ဓတိ–အလိုရှိ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် အလိုရှိပါသော်လည်း၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ သဿတံ–မြဲ၏ဟူ၍၊ မညတိ–မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ, တထေဝ–ထို ရှေးအတိုင်းပင်၊ အသ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်အား၊ ဒေါသံ–ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဧဝံ သန္တံ'ပိတိ အာဒိ'–ဧဝံ သန္တံ'ပိ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတော–ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ မိစ္ဆာဒဿနေန–မှားသောအမြင်သည်၊ (မိစ္ဆာအယူသည်)၊ အဘိဘူတတ္တာ–လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝုစ္စမာနမ္ပိ–ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ တံ နာနတ္တံ–ထိုသညာနှင့် အတ္တ၏ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တော–မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သက္ကာ၊ပေ၊ မယာတိ အာဒိ'–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အထ–လျှောက်ထားရာထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သော–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ သညာယ–သညာ၏၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ–ကို၊ ပဿန္တော–မြင်ပါသော်လည်း၊ သညာ မယံ–သညာဖြစ်သော(သညာအတိပြီးသော)၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ နိစ္စမေဝ–မြဲ၏

သညာ နာ ပတိဋ္ဌာတိ။ ။ယူထားအပ်ပြီးသော အာရုံ၌ (အယူ၌) သညာသည် စွဲမြဲစွာမတည်၊ ထိုသို့ မတည်သောကြောင့် ယူအပ်ပြီးအာရုံကို စွန့်ပစ်နိုင်သည်–ဟူလို၊ ဥပမေယျဘက်၌ "အည် ဂဟေတွာ"အရ "မနောမယ အတ္တ"စသော နောက်အယူကို ယူခြင်းဟုလည်းကောင်း, "အည် ဝိသဒ္ဒတိ"အရ ရှေ့အယူကို စွန့်ခြင်းဟုလည်းကောင်း မှတ်ပါ။

တံ နာနတ္တံ အဇာနန္တော။ ။ရုပ်အစဉ်သည်လည်းကောင်း, နာမ်အစဉ်သည်လည်းကောင်း တစ်စဉ်တစ်တန်းတည်း ဖြက်ပျက်နေရကား တစ်ခဏက် တစ်ခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေသည်ကို "သန္တတိဃန"ဟု ခေါ်၏၊ တစ်ကြိမ်ဖြစ်လျှင် ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်လည်းကောင်း, စိတ်စေတသိတ် နာမ်အပေါင်းသည်လည်းကောင်း စုပေါင်း၍ဖြစ်ရကား တစ်ခဏက် တစ်ခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေသည်ကို "သမူဟဃန"ဟုခေါ်၏၊ ထိုဃနကို ခွဲခြားဝေဘန်တတ်သော ဉာဏ်ကို "ဃနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်"ဟု ခေါ်၏၊ အဘိဓမ္မာ၌ မကျွမ်းကျင်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သော်လည်း ထို ဉာဏ်မျိုးမရှိနိုင်၊ မရှိလျှင် ထို ရုပ်နာမ်အစဉ် ရုပ်နာမ်အပေါင်းကို အတ္တဟုလည်းကောင်း, နိစ္စဟုလည်းကောင်း ယူလိမ့်မည်သာ၊ ထို ဉာဏ်မျိုးမရှိသော ပေါ်ဌပါဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်လည်း ထိုသို့ယူသောကြောင့် သညာနှင့် အတ္တကို ခွဲခြား၍ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူ အပ်ပါသော်လည်း ထိုအထူးကို မသိနိုင်ဘဲရှိရကား "သက္ကာ ပန ဘန္တေ"စသည်ဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်သည်။

ဟူ၍သာ၊ မည္ပတိ–မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌာနံ ခေါတိ အာဒီ–ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ဒုဋ္ဌာနံ ခေါ အစရှိသော ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ သခ်ေပတ္ထော–အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ တဝ–သင်၏၊ အညာ–တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊ (သာသနာတော်၌ဖြစ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအမြင်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊) ဒိဋ္ဌိ–အမြင်သည်၊ (အယူသည်၊ ဟောတိ)၊ အညာ–သော၊ ခန္တိ–နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညာ–သော၊ ရုစိ–အလိုသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အညာ ခန္တိ ရုစိယော"ဟု ရှိခဲ့ဟန်တူ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–နောက်၌ အညဒေဝ၊ပေ၊ ခမတိ စေဝ ရုစ္ဆတိစ"ဟု တစ်ပေါင်းတည်း ဆိုသောကြောင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ရုစိယော"ဟု မူကွဲအဖြစ်ဖြင့် ပြကြသည်။] အညထာယေဝ–တစ်မျိုးတစ်ခြားသာလျှင်၊ တေ–၏၊ ဒဿနံ–အမြင်သည်၊(အယူသည်၊) ပဝတ္တံ–ဖြစ်၏၊ စ–သည်သာမကသေး၊ အညဒေဝ–တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်သာလျှင်၊ (ခန္ဓာအာယတနစသည်, အနိစ္စစသည်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော အတ္တ–နိစ္စစသော အယူသည်သာလျှင်)၊ တေ–အား၊ ခမတိစေဝ–နှစ်သက်လည်း နှစ်သက်၏၊ ရုစ္ဆတိစ–လိုလည်း လိုလား၏၊ ဝါ–ကြိုက်လည်း ကြိုက်၏။

စ–သည်သာမကသေး၊ အညတြ–အခြားသောအကျင့်၌၊ တေ–သင်၏၊ အာယောဂေါ–လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ အညိဿာယေဝ–တစ်မျိုးတစ်ခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အတ္တမရှိဟု ယူကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်မှ

ဒိဋ္ဌိ, ခန္တိ, ရုစိ။ ။"ဒေဝမေတံ–ဤဟာသည် ဤအတိုင်းဘဲ"ဟု မြင်နေခြင်း (သာမန်မြင်ရုံသာမက) စွဲစွဲမြဲမြဲ နလုံးသွင်းခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိတည်း၊ [ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ။] ထို ဒိဋ္ဌိ၏ရှေ့အဖို့၌ "ဒေဝမေတံ"ဟု စူးစိုက်စွာ ရှုသောအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းသည် ခန္တိတည်း၊ [ခမနံ–နှစ်သက်ခြင်း၊ ခန္တိ–ခြင်း။] ထိုကဲ့သို့ နှစ်သက်ခြင်းကို "ရုစိ"ဟုလည်းခေါ်၏၊ "လိုလားခြင်း–ကြိုက်ခြင်း"ဟု ပရိယာယ်လဲ၍ မြန်မာပြန်ကြ၏။ [ရောစနံ ရုစိ။]

အညထာယေဝ စသည်။ ။သဿတ ဥစ္ဆေဒအဖို့သို့ မကပ်ရောက်ဘဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး)အားဖြင့် မြင်ခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ (သမ္မာဒဿန)တည်း၊ ထို သမ္မာဒဿနမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားဖြစ်သည်ကို "အညထာ"ဟုဆိုသည်၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာရှိသော ခန္ဓာအာယတနစသည်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော အတ္တ–သဿတစသော အယူကို "အညဒေဝ"ဟုဆိုသည်။ [အညာ ဒိဋ္ဌိစသော ၃–ပုဒ်ကိုပင် "အညထာယေဝ တေ ဒဿနံ ပဝတ္တံ"စသော စကား ၃–ရပ်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။]

အညတြ အာယောဂေါ။ ။အာ(ဘုသော)+ယုဇ္ဇနံ (အားထုတ်ခြင်း)အာယောဂေါ၊ အညတြ အာယောဂေါကိုပင် "အညိဿာယေဝ"စသည်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်၊ သာသနာတော်၌ အတ္တမရှိသော အကျင့်မှ တစ်ပါးသော ပရမအတ္တကို ကြံစည်ခြင်းစသော အကျင့်၌ အလွန်အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်မျိုးတစ်ခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊) ပဋိပတ္တိယာ-၌၊ ယုတ္တာပယုတ္တာတာ-အားထုတ်မှု၌ အပြားအားဖြင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊) စ-သေး၊ အညတ္ထ-အခြားသော သာသနာ၌၊ တေ-၏၊ အာစရိယက်-ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သြဝါဒအနုသာသနသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညသ္မိံ-သာသနာတော်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊ တိတ္ထာယတနေ-တိတ္ထိတို့ဘောင်၌၊ အာစရိယဘာဝေါ-ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သြဝါဒအနုသာသနသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ အညဒိဋ္ဌိကေန-သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသောအယူရှိသော၊ အညခန္တိကေန-သာသနာတော်၌ နှစ်သက်ခြင်းမှ တစ်ပါးသောနှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ အညရုစိကေန-သာသနာတော်အကြိုက်မှ တစ်ပါးသောအကြိုက်ရှိသော၊ အညတြ-တစ်ပါးသောအကျင့်၌၊ အာယောဂေန-လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ အညတြ-သာသနာတော်မှ တစ်ပါးသော တိတ္ထိတို့ဘောင်၌၊ အာစရိယကေန-ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သြဝါဒအနုသာသနရှိသော၊ တေန တယာ-ထို သင်သည်၊ ဧတေ-ဤသည်ကုန်၊ အတ္တတို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒုဋ္ဌာနံ-ခဲယဉ်းသဖြင့်သိအပ်၏၊ ဝါ-မသိအပ် မသိနိုင်၊ (ဣတိ အယံ-ကား၊ သခေါ်ပတ္ထော-တည်း။)

အထ-မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ပုရိသသ-သတ္တဝါ၏၊ အတ္ထာ-အတ္ထသည်၊သညာဝါ-သညာသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊ သညာတော-သညာမှ၊ အညာဝါ-တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်မူလည်း၊(ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊) ["အညောဝါ သ္သညာ"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အသေ-ထိုအတ္ထ၏၊ တံ သသတာဒီဘာဝံ-ထိုသသတ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆိသဲ-မေးဦးအုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ ကိံ ပန ဘန္တေ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကိ ပန ဘန္တေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ လောကောတိ-လောကောဟူသော စကားကို၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ နု ဟေတံ ပေါဋ္ဌပါဒ အတ္ထသံဟိတံတိ-ကား၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ပေါဋ္ဌပါဒ၊ ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ဤ မိစ္ဆာအယူသည်၊

အာစရိယက်။ ။ဘာဝအနက်၌ ကဏ်ပစ္စည်းဟု သိစေလိုမူ "အာစရိယဘာဝေါ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထို "အာစရိယက"ဟူသည် "ယတာ တတာ သြဝါဒါနုသာနတည်း" ထို့နောက် "အာစရိယက်+အသေ+အတ္ထိတိ အာစရိယကော"ဟု ပြုပါ၊ [တေန စသည်ကား အနက်ယောဇနာပုံကို ပြသောစကားတည်း။]

အတ္ထသံဟိတံ။ ။သံဟိတံကို နိသိတံဟု အဓိပ္ပါယတ္တဖွင့်၏၊ အတ္ထ အရလည်း ဣဓလောကတ္ထ စသည်ကို ယူစေလိုမူ "ဣဓလောက ပရလောက"စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ အတ္ထာနံ သူစနတောစသော သုတ္တအနက်အဖွင့်၌ အတ္ထသည် ဟိတ၏ပရိယာယ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဟိတ၏ ပရိယာယ်ဟုသာ မှတ်ပါ၊ အတ္ထနိသိတဟူရာ၌ ထိုအတ္ထကိုဖြစ်စေနိုင်သည်ကို နိသိတဟု ဆိုလိုသည်။

ဣမလောက ပရလောက အတ္ထနိသိတံ–ဤလောကစီးပွား, နောက်လောက စီးပွားဌ် မှီသည်၊ နေ ဟောတိ–မဖြစ်၊ အတ္တတ္ထ ပရတ္ထနိသိတံ–မိမိစီးပွား, သူတစ်ပါး စီးပွားဌ် မှီသည်၊ (နေ ဟောတိ)၊နေ ဓမ္မသံဟိတံတိ–ကား၊နဝ လောကုတ္တရဓမ္မနိသိတံ–ဓုပါးသော လောကုတ္တရာတရားဌ်မှီသည်၊ (နေ ဟောတိ)၊နာဒိ ဗြဟ္မစရိယကံတိ–ကား၊ သိက္ခတ္တယသင်္ခါတသ–သိက္ခာ ၃–ပါးအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (တစ်နည်း) သိက္ခတ္တယသင်္ကိဟိတသ–သိက္ခာ ၃–ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ (ဤသို့လည်း အခြားနေရာဌ်ရှိသည်၊) သာသနေ ဗြဟ္မစရိယကသ–၏၊ အာဒိမတ္တံ–အစမျှသည်၊ (နေ ဟောတိ)၊ အဓိသီလ သိက္ခာမတ္တံပိ–အဓိသီလသိက္ခာမျှသည်လည်း၊ နေ ဟောတိ။

နေ နိဗ္ဗိဒါယာတိ–ကား၊ သံသာရဝဋ္ဋေ–သံသရာဝဋ်ဌ်၊ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ–ငြီးငွေ့ကြောင်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ–မဖြစ်၊ နေ ဝိရာဂါယာတိ–ကား၊ ဝဋ္ဋ ဝိရာဂတ္ထာယ–ဝဋ်ဌ် စက်ဆုပ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ–ဝဋ်ဌ် စက်ဆုပ်တတ်သော မဂ်အကျိုးငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ၊ နေ နိရောဓယာတိ–ကား၊ ဝဋ္ဋသ–ဝဋ်၏၊ နိရောဓကရဏတ္ထာယ–ချုပ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ၊ နေ ဥပသမာယာတိ–ကား၊ ဝဋ္ဋသ–၏၊ ဝူပသမနတ္ထာယ–ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ၊ နေ အဘိညာယာတိ–ကား၊ ဝဋ္ဋာဘိဇာနနတ္ထာယ–ဝဋ်ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပစ္စက္ခကိရိယာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ၊ နေ သမ္ဗောဓယာတိ–ကား၊ ဝဋ္ဋသမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ–ဝဋ်ကို ကောင်းစွာသိခြင်းအကျိုးငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ၊ နေ နိဗ္ဗာနာယာတိ–ကား၊ အမတ မဟာနိဗ္ဗာနသ–မြတ်သော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပစ္စက္ခကိရိယာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ နေ သံဝတ္တတိ။

အာဒိ ဗြဟ္မစရိယက်။ ။ဗြဟ္မစရိယကသ–သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းကျုံးအပ်သော မြတ်သောအကျင့်၏+အာဒိ–အစတည်း၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ–စ၊ ထို့နောက် သွတ္ထဌ် က ပစ္စည်းသက်၍ "အာဒိဗြဟ္မစရိယက်"ဟု ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ–ဝိနယောနောင် သွတ္ထဌ် ဏိကပစ္စည်းသက်၍ ဝေနယိကော ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗိဒါယ စသည်။ ။မိစ္ဆာအယူသည် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဝဋ်သုံးပါးဌ် ကိလေသဝဋ် အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်နေ၏၊ သူ့စွဲလမ်းအပ်သော အာရုံတို့ကလည်း ဝဋ်တရားဖြစ်သောကြောင့် ဝဋ်နှင့်စပ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် သံသရာဝဋ်ဌ် ငြီးငွေ့ဖို့, သံသရာကို စက်ဆုပ်ဖို့, သံသရာဝဋ်၏ ချုပ်ဖို့, ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးဖို့ရာ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့အတူ အဘိညာသမ္ဗောဓ နိဗ္ဗာနအကျိုးငှာလည်း မဖြစ်နိုင်။

အဘိညာ သမ္ဗောဓ။ ။"အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ"ဟု ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတတ်သော ဝိပဿနာပညာကို အဘိညာဟု ခေါ်၏၊ ထိုပညာဖြင့် ဝဋ်ဒုက္ခကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သောကြောင့် ပစ္စက္ခကိရိယာယဟု ဖွင့်သည်၊ ဝဋ်တရားကို ပိုင်းခြား၍သိတတ်သော ပရိညာဘိသမယ၏ အစွမ်းဖြင့် ထိုးထွင်းသိတတ်သော မဂ်ပညာကို အဘိသမ္ဗောဓဟု ခေါ်သည်။ [အဘိညာယာတိ

ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တဏှာ–ကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ တေဘူမကာ–ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌာနာ–ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့သည်၊ ဒုက္ခံ–ဒုက္ခ သစ္စာတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (မယာ–သည်၊ ဗျာကတံ–ဖြေဆိုတော်မူအပ်ပြီ)၊ တဿဝ ဒုက္ခဿ–ထို ဒုက္ခကိုပင်၊ ပဘာဝနတော–ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သပ္ပစ္စယာ–အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ တဏှာ–တဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော–ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ(မယာ ဗျာကတံ–အပ်ပြီ)၊ ဥဘိန္နံ–ဒုက္ခ, သမုဒယ ၂–ပါးတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ရာရာ (မဖြစ်ကြောင်း)

အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ အဘိဏှနနတ္တယ၊ သမ္ဘောဓယာတိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ၊ (ဤ၌ "ဝဋ္ဋသ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ"ဟု နည်းမှီပါ၊–ဧကဋ္ဌတ္ထရ, ဧကမ္မဝဂ်, အဋ္ဌကထာ၊) [ဤ ဋီကာတို့၌ ဝါဒကွဲသောကြောင့် အဋ္ဌကထာကို ထုတ်ပြသည်။]

တဏှံ ထပေတွာ။ ။"ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဋ"နှင့်လည်းကောင်း, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"နှင့်လည်းကောင်း အညီ တဏှာလည်း တေဘူမကဝဋ္ဋ၌ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, သင်္ခါရဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဒုက္ခတွင်ပါဝင်၏၊ သို့သော် သမုဒယအဖြစ်ဖြင့် သီးခြား ယူထားသောကြောင့် တဏှာကို ဒုက္ခသစ္စာ၌ မသွင်းဘဲ ချန်ထားရသည်။ [ကာမံ တဏှာပိ ဒုက္ခသဘာဝါ၊ တဿာ ပန သမုဒယဘာဝေန ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ "တဏှံ ထပေတွာ"တိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ပဘာဝနတော။ ။"ဥပ္ပါဒနတော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပဘာဝိယတော–ဖြစ်စေခြင်း၊ ပဘာဝနံ–ခြင်း၊ (တစ်နည်း) ပဘာဝေတိတိ ပဘာဝနံ၊ ဘာဝပွားနကြ၍ "ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်" ဟု မှတ်ပါ။

သပ္ပစ္စယာ။ ။တဏှာသည် ဒုက္ခကိုဖြစ်စေရာ၌ တဏှာချည်းသက်သက် ဖြစ်စေသည် မဟုတ်, အဝိဇ္ဇာစသော အခြားအကြောင်းများ၏ အကူအညီရမှ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သပ္ပစ္စယာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ မှန်၏–တဏှာသည် ဇာတိ ခဲ့ကွစသည်ကို ဖြစ်စေရာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏ ဘဝအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း, သင်္ခါရဟူသော စေတနာက၏ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းစသော အကူအညီရမှ ဇာတိဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဤသို့ အခြားအကြောင်းတို့က ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရသော်လည်း တဏှာသည် အရင်းခံဖြစ်သောကြောင့် တဏှာကိုသာ "ဒုက္ခ သမုဒယ"ဟု နာမည်တပ်ရသည်။

သမုဒယ။ ။[သံ+ဥဒယ။] သံသည် ပေါင်းဆုံးခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဥဒယသဒ္ဒါကား "ဖြစ်ကြောင်း"ဟူသောအနက်ကို ဟောဘ၏၊ သမာဂမေ–အဝိဇ္ဇာစသော အခြားအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံးခြင်းသည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊ ဒုက္ခံ–သည်၊ ဥဒေတိ စောသွားတိ သမုဒယော–ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်း၊ [ဒုက္ခံ ပဘာဝေန္တီပိ–ဒုက္ခကို ဖြစ်စေပါသော်လည်း၊ တဏှာ–သည်၊ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယန္တရသဟိတာ ဇဝ (အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အခြားအကြောင်းတို့နှင့် တကွဖြစ်မှသာ). ပဘာဝေတိ၊ နု ကေဝလာ–သူချည်းသက်သက် မဖြစ်စေနိုင်၊ ဣတိ အာဟ–သပ္ပစ္စယာတိ၊ ဋီကာ။]

နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာတည်း၊ ဣတိ (မယာ ဗျတက်)၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်တတ်သော၊ ပဋိပဒါ–အကျင့်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ မယာ–သည်၊ ဗျာကတံ–အပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

စ ပန–ထပ်၍ဆက်၊ ဒုဝံ–သို့၊ ဝတ္ဘာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣမသ္မိ ပရိဗ္ဗာဇကသ္မိ–၏၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝေါ–မဂ်၏, ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဖလသစ္ဆိကိရိယာဝါ–ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ၊ မယုံစ–၏လည်း၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာ–ဆွမ်းအလို့ငှါ လှည့်လည်ရာအချိန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံတော်မူ၍၊ တုဏှီ, အဟောသိ–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ–သည်လည်း၊ တံ အာကာရံ–ထို ဆိတ်ဆိတ်နေပုံအခြင်းအရာကို၊ ဥတ္တွာ–၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ ဝါ–၏၊ ဂမနကာလံ–ပြန်ကြွတော်မူချိန်ကို၊ အာရောစေန္တော ဝိယ–လျှောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေတန္တိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

အပ္ပဝတ္တိ။ ။"အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ–ဒုက္ခ၏ မဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ နှ+ ပဝတ္တန္တိ ဧတသ္မိံ အဓိဂတေ ဒုက္ခသမุဒယာတိ အပ္ပဝတ္တိ–ဤတရားကို ရပ်အပ်သော် (ရခြင်းကြောင့်)ဒုက္ခ, သမุဒယတို့ မဖြစ်ကြတော့၊ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သည် ဒုက္ခ–သမุဒယတို့၏ မဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဒုက္ခ၊ပေ၊ ပဋိပဒါ။ ။ဒုက္ခနိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိ၊ တဒတ္ထဋ္ဌ သာ ပဋိပဒ္ဓိတဗ္ဗာတိ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို "ဒုက္ခနိရောဓံ+ဂစ္ဆတိတိ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ၊ ပဋိပဒ္ဓိတဗ္ဗာ–ကျင့်ထိုက်၏၊ ဣတိ ပဋိပဒါ"ဟု ပြု၍ ထို့နောက် ကမ္မဓာရဲတွဲပါ။

မုတ်ချက်။ ။"ဂါမိနီ–ရောက်ကြောင်း"ဟု ပေးလေ့ရှိသော်လည်း ဤ၌ ကတ္တုသာဓ်ပြု၏၊ "အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်တတ်သော"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤနေရာ၌ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီနှင့် ပဋိပဒါကို သမာသ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်သာဟု ဖွင့်သော်လည်း ပါဠိတော်များ၌ "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ+ ပဋိပဒံ"စသည်ဖြင့် ၂–ပုဒ်ကွဲလျက်ရှိသည်။

တံ အာကာရံ။ ။တံ အာကာရန္တိ တံ တုဏှီဘာဝသင်္ခါတံ ဂမနလိင်–ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူခြင်းသည် ဆက်၍ဟောတော်မမူလိုဘဲ ပြန်ကြွတော်မူလိုခြင်း၏ , အထိမ်းအမှတ် အခြင်းအရာဖြစ်၏၊ ထိုအခြင်းအရာကိုသိ၍–ဟူလို။

အာရောစေန္တော ဝိယ။ ။ဝိယဟု ဆိုသောကြောင့် "ပြန်ကြွနိုင်ပါပြီ"စသောစကားဖြင့် တိုက်ရိုက်မလျှောက်ဘဲ သွယ်ဝိုက်၍လျှောက်သည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသွယ်ဝိုက်၍ လျှောက်သော စကားကား "ဧဝမေတံ"စသော စကားသာမက, "ယဿဒါနိ ဘဂဝါ ကာလံ မညတိ" တိုင်အောင် တည်း၊ မှန်၏–ဤစကားသည် ညည်သည်တို့ ပြန်ခါနီးဝယ် အိမ်ရှင်တို့က ပြောလေ့ရှိသော စကားဖြစ်သည်။

၄၂၁။ ဝါစာယ သန္ဓိတောဒကေနာတိ–ကား၊ ဝစနပတောဒေန–စကားတည်း ဟူသော သံချွန်တပ်အပ်သော နှင်တံဖြင့်၊ ("သဠေဟ္တရိ' အကံသု"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) သဠေဟ္တရိမကံသုတိ–ကား၊ သဠေဟ္တရိတံ–ထက်ဝန်းကျင် လွန်စွာပြည့်သည်ကို၊ နိရန္တရံ–

ဝါစာယ သန္ဓိတောဒကေန။ ။"ဝါစာယာတိစ ပစ္စတ္တေ(ပစ္စတ္တတ္ထေ) ကရဏ ဝစနန္တိ အာဟ ဝစနပတောဒေနာတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဝါစာယ၌ တတိယာဝိဘတ်ဖြစ်သော်လည်း ပဌမာဝိဘတ်၏ လိင်္ဂတ္ထကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဝိဘတ်နက် အသံမပါဘဲ"စကား"ဟုသာ အနက်ပေးရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘတ်နက်မပါဘဲ"ဝစန"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ "သန္ဓိတောဒက"၌လည်း "သမန္တတော နိဂ္ဂဏှနဝသေန တောဒနံ ဝိဒ္ဓနံ သန္ဓိတောဒကံ"ဟု ဖွင့်၏၊ သံကို သမန္တတောအနက်, နှိုက်ကို နိဂ္ဂဏှနအနက်, တောဒကကို "တောဒနံ ဝိဒ္ဓနံ"ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း။

အခြား ဋီကာများ။ ။အဂ်ုတ္တရ–တိကနိပါတ်–မဟာဝဂ်, သရဘသုတ် ဋီကာ၌ ဤဋီကာနည်းအပြင် "သမ္မာ ဝါ နိတုဒန္တိ ပိဋ္ဌေန္တိ ဧတေနာတိ သန္ဓိတောဒကံ"ဟု ကရဏာသာဓ် အပိုပါသေး၏၊ "ကောင်းစွာနှိပ်၍ ထိုးကြောင်း နှိပ်စက်ကြောင်း နှင်တံ"ဟူလို၊ "နှင်တံ"ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုးဖို့ရန် အဖျားဌ၌ သံချွန်တပ်အပ်သာ နှင်တံတည်း။

သမာသ်ပုဒ်။ ။နိဒါနသံယုတ်–ဘိက္ခုဝဂ်–တိသဿသုတ် ဋီကာ၌လည်း ဤပုဒ်အတွက် မထူးလှ၊ ဝါစာယနှင့် တွဲရာ၌ကား "ဝစနသင်္ခါတေန သမန္တတော နိစ်ကတ္တာ (နှိပ်အပ်သည်ကို ပြု၍=အောက်သို့စိုက်၍) ဥပတုဒနတော (ကပ်၍ ထိုးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) သန္ဓိတုဒကေန၊ ဝိဘတ္တိ အလောပေန သော နိဒ္ဒေသော"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "ဝါစာယ သန္ဓိတောဒကေန"ကို အလုတ္တကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်ဟု ယူရလိမ့်မည်၊ ဤသို့ သမာသ်ပုဒ်ဟု ယူမှလည်း "ဝစနပတောဒေန"ဟု တစ်သမာသ်ထည်း ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာနှင့် ညီပေသည်။

အနက်ပေး။ ။သီလက္ခန်ဋီကာ အဂ်ုတ္တရဋီကာတို့အလို့မူ သမာသ်မဟုတ် ဝါကျသာတည်း၊ သို့သော် ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးရာ၌မူ တစ်ပေါင်းတည်း အနက်ပေးရသောကြောင့် အနက်ချင်းကား မထူးပါ၊ "ဝါစာယ သန္ဓိတောဒကေန–ထက်ဝန်းကျင် နှိပ်၍ ထိုးကြိတ်ကြောင်း စကားနှင်တံဖြင့်၊ ဝါ–ကောင်းစွာ နှိပ်၍ ထိုးကြိတ်ကြောင်း စကားနှင်တံဖြင့်"ဟု ပေးပါ၊ [ဋီကာသစ်၌ကား အမျိုးမျိုးဖွင့်ထား၏။]

သဠေဟ္တရိ'။ ။ဤပုဒ်သည် တိကဂ်ုတ္တရ–မဟာဝဂ်, သရဘသုတ်၌လည်းကောင်း, နိဒါနဝဂ္ဂ–ဘိက္ခုသံယုတ်, တိသဿသုတ်၌လည်း ပါ၏၊ "သဠ္ဟတ္ထရိ'"ဟုလည်းကောင်း, "သဠ္ဟတ္ထရိ'"ဟု၍ လည်းကောင်း "သဠ္ဟတ္ထရိ'"ဟုလည်းကောင်း ပါဌ်အမျိုးမျိုး ရှိ၏၊"ဘရိ'"ကို ဘရိတံ ဟုလည်းကောင်း, "ဘရိတံ"ကို "နိရန္တရံ ဖုဋ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ပုံတူကြ၏၊ ဘရဓာတ်+ဣပစ္စည်းဖြင့် ဘရိ'ကို တပစ္စည်းဖြင့် "ဘရိတံ"ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "အကံသု"၏ ကံပုဒ်သည် ပရိဇ္ဇာဇကံတည်း၊ ဘရိ' (ဘရိတံ)လည်း အကံသု၏ ကံပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုဝဏ္ဏံ ကဋုကံ ကရောတိ"၌ကဲ့သို့ သာမညဝိသေသကံဟု ခွဲပါ၊ "ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇ်ကို စကားတည်းဟူသော နှင်တံဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်သည်ကို ပြုကြ–ထိုးကြသည်"ဟူလို။

အကြားမရှိအောင်၊ ဖုဋ္ဌ-ဖြန့်အပ်သည်ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဥပရိ-၌၊ ဝိဒ္ဓိံသု-ထိုးကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘူတန္တိ-ကား၊ သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်၊ (အစစ် အမှန်အားဖြင့်၊) ဝိဇ္ဇမာနံ-ထင်ရှားရှိသော၊ ("ပဋိပဒံ ပညပေတိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) တဏ္ဍ တထန္တိ-ဟူသောပုဒ် ၂-ပါး အပေါင်းသည်၊ တသော-ထိုဘူတ်ဟူသောပုဒ်၏သာ၊ ဝေဝစနံ-တည်း၊ ဓမ္မဋ္ဌိတတန္တိ-ကား၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေ သု-တို့၌၊ ဋ္ဌိတသဘာဝ-တည်တန့်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောကို၊("ပညပေတိ"

နိဗ္ဗာန်ရဲ့ ဖုဋ္ဌ။ ။"ဘရိ-ပြည့်"ဟူရာ၌ ရေအိုးဝယ် ရေပြည့်သကဲ့သို့ အတွင်း၌ ပြည့်နေသည်"ဟု ယူမည်စိုး၍ "နိဗ္ဗာန်ရဲ့ ဖုဋ္ဌ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ အတွင်း၌ ပြည့်သည်မဟုတ်, အကြားမရှိအောင် အထက်နှင့် ပတ်ပတ်လည်၌ ပြည့်သည်-ဟူလို၊ "ဖုဋ္ဌ"ကို "ပြန့်နှံ."ဟု ပေးလျှင် "ဝစနုပတောဒ"ရ၏၊ ဤ၌ ပရိဗ္ဗိုဒ်ရအောင် "ဖုဋ္ဌ-ဖြန့်အပ်"ဟု ကံဟောကြပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-"တစ်ရာလောက်သောလုံ့တို့ဖြင့် ဆရာကြီးကိုယ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ထက်ဝန်းကျင် ထိုးသကဲ့သို့ ပေါ့ဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဒ် ဆရာကြီးကို သုံးထောင်မျှသော တပည့်ပရိဗ္ဗိုဒ်တို့က စကားလုံ့တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ထိုးကြသည်"ဟူလို။ [အကံသူတိ သတမတ္တောဟိ တုတ္တကေဟိ ဝိယ တိ'သ သတမတ္တာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝါစာပတောဒနေဟိ တုဒိ'သု၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။သဒ္ဒဗေဒရှင်၌ သံ-ကို သမန္တတောဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို သမန္တတော အရ "ပရိဗ္ဗိုဒ်ဆရာကြီးကိုယ်၏ ထက်ဝန်းကျင်"ဟု မှတ်ပါ၊ "သမန္တတော ဝါစာသန္ဓိတောဒ ကေန"ဟုပါဋိတော်၌ပါသော သမန္တတောအရကား ဆရာကြီး၏ အားပတ်ဝန်းကျင်အရပ်တည်း၊ သုံးထောင်မျှသော ပရိဗ္ဗိုဒ်တို့သည် ဆရာကြီး၏ အားပတ်ဝန်းကျင်း၌ဝိုင်း၍ နှုတ်နှင်တံတို့ဖြင့် ဆရာကြီးကိုယ်၏ဝန်းကျင်၌ ထိုးကြသည်-ဟူလို။

သဠ, သဠ္ဠ, သဠ္ဠ။ ။ဋီကာ၌"သမန္တတော ဘုသံ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သဠ"ပါဋ္ဌသည် ကောင်းမည်မထင်၊ "သဠ္ဠ-သဠ္ဠ"ပါဋ္ဌတို့၌ "သံ+အဓိ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ သံကို သမန္တတော, အဓိကို "ဘုသံ"ဖွင့်သည်ဟု ကြံပါ၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဥပြု၊ အဓိမှ အ ကိုချေ၊ ဓိ၏ ဣကို ယ, ဃကို စျပြု၍ သဠ္ဠဟု လည်းကောင်း, အဓိကို အဠ္ဌပြု၍ နိဂ္ဂဟိတ်ချေပြီးလျှင် "သဠ"ဟု လည်းကောင်း ပြီးနိုင်၏၊ နောက် ဘဋ္ဌ ဗဇ္ဇောဘော်လာ၊ သို့သော် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အဓိကို အဠ္ဌပြုရာဝယ် ဂါထာအရာမဟုတ်လျှင် နောက်၌ သရ ရှိရ၏၊ ဤ၌ သရမရှိ၊ ဘရိတံ၌ ဘရဓာတ်လည်း ဗဇ္ဇောဘော်လိုသောဓာတ် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဋ္ဌ ၂-မျိုးထက် သဒ္ဒယုတ္တိရှိသောပါဋ္ဌကို ရှာသင့်ပါသည်။

ဓမ္မဋ္ဌိတတ်။ ။ဓမ္မကို "နဝလောကုတ္တရ ဓမ္မေသု"ဟုဖွင့်၍ ဋ္ဌိတတ်ကို ဋ္ဌိတသဘာဝ်ဟု ဖွင့်၏၊ ဋ္ဌိတာယ-လောကုတ္တရတရား ၉-ပါးတို့၌ တည်တံ့သော ပဋိပါဒါ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (တည်တံ့သောသဘောတည်း၊) ဓမ္မဋ္ဌိတတာ-သဘော"ဟု ပြုပါ၊ "ထိုလောကုတ္တရာကို ရစေနိုင်သောအကျင့်"ဟူလို၊ ပညပေတိ၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မဋ္ဌိတတ်ဟု ရှိသည်။

ဌ်စပ်) ဓမ္မနိယာမတ္ထန်–ကား၊ လောကုတ္တရဓမ္မနိယာမနိယတံ–လောကုတ္တရာတရား သို့ရောက်စေနိုင်သော နိယာမအားဖြင့် မြဲသောသဘောကို၊ ("ပညေတ"ဌ်စပ်) ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ စတုသစ္စဝိနိမုတ္တာ–သစ္စာ ၄–ပါးမှ လွတ်သော၊ ကထာနာမ–ကထာမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ သာ–ထို အကျင့်သည်၊ ဒေဝသာ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ ဟောတိ။

ဓမ္မနိယာမတံ။ ။"လောကုတ္တရဓမ္မ သမ္ဘာပနနိယာမေန နိယတံ–လောကုတ္တရာတရားသို့ ရောက်စေနိုင်သော နိယာမအားဖြင့် မြဲသော ပဋိပဒါကို"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဓမ္မေသု–တို့ဌ+ နိယာမော–(ရောက်စေဖို့ရန်)မြဲသော ပဋိပဒါတည်း၊ ဓမ္မနိယာမော–ဒါ၊ ဓမ္မနိယမသ–လောကုတ္တရာတရားတို့ဌ (ရောက်စေဖို့ရန်)မြဲသော ပဋိပဒါ၏+ဘာဝေါ ဓမ္မနိယာမတာ၊ ထို ဓမ္မနိယာမ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် ကျင့်သူတို့ကို လောကုတ္တရာကိုရဖို့ရန် ထို ပဋိပဒါ၏ မြဲသောသဘောတည်း။

စိတ္တနှင့် ပေါ်ဌပါဒဝတ္ထု

၄၂၂။ စိတ္တောစ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တောတိ (ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ (ဂုဏ္ဍတ်–လျှို့ဝှက် တိမ်မြှုပ်သောအနက်ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒဿနမိ)၊ သော–ထို စိတ္တသည်၊ သာဝတ္ထိယံ–ဌ်၊ ဟတ္ထိအာစရိယသ–ဆင်ဆရာ၏၊ ပုတ္တော–သားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ["ဟတ္ထိ+သာရေတိတိ ဟတ္ထိသာရီ–ဆင်ကို ဆုံးမတတ်သောဆရာ၊ ဟတ္ထိသာရိနော ပုတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော–"ဟု ပြုစေလိုသည်။] ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ရဟန်းပြု၍၊ တိဏ္ဏံ–၃ ပုံကုန်သော၊ ပိဋကာနိ–ပိဋကတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတ္တာ–သင်ယူပြီး၍၊ သုခုမေသု–သိမ်မွေ့ခက်ခဲကုန်သော၊ အတ္ထန္တရေသု–အနက်အထူးတို့ဌ၊ ကုသလော–ကျွမ်းကျင်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေးဌ၊ ကတပါပကမ္မဝသေန–ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုကံ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သတ္တဝါရေ–တို့တိုင်တိုင်၊ ဝိဇ္ဇမိတ္တာ–လူထွက်၍၊ ဂိဟိ–လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ။

ကိရ–ချဲ့၊ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ–ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနေ–သာသနာတော်ဌ၊ ဒွေ–၂ ပါးကုန်သော၊ သဟာယကာ–သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ အဟောသုံ–ရှိကုန်ပြီ၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ သမဂ္ဂါ–ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဧကတောဝ–တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ သဗ္ဗယန္တိ–သရဗ္ဗယ်ကြကုန်၏၊ တေသု–ထို ၂–ပါးတို့တွင်၊ ဧကော–တစ်ပါးသည်၊ အနဘိရတော–သာသနာတော်ဌ မမွေ့လျော်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂိဟိဘာဝေ–လူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လူ့ဘောင်ဌ၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္တာ–ဖြစ်စေ၍၊ ဣတရဿ–အခြားရဟန်းအား၊ အာရောစေသိ–

ပြောပြပြီ၊ သော–ထို အခြားရဟန်းသည်၊ ဂိဟိဘာဝေ–၌၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၏၊ အာနိသံသံ–အကျိုးအာနိသင်ကို လည်းကောင်း၊ ဒသေတွာ–ပြ၍၊ တံ–ထို ပျင်းရိသောရဟန်းကို၊ သြဝဒိ–ဆုံးမပြီ။

သော–ထို ပျင်းရိသောရဟန်းသည်၊ တံ–ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ အဘိရမိတွာ–အလွန်မွေ့လျော်၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ တာဒိသေ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စိတ္တေ–မမွေ့မလျော်ကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–ဖြစ်လသော်၊ တံ–ထို အဖေါ်ရဟန်းကို၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ–ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော–အရှင်ဘုရား၊ မယံ–တပည့်တော်၏၊ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်ပြန်၏၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ ဣမံ ပတ္တစီဝရံ–ဤသပိတ် သင်္ကန်းကို၊ တုယှံ–အရှင်ဘုရားအား၊ ဒဿာမိ–လှူပါအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ သော–ထို အဖေါ်ရဟန်းသည်၊ ပတ္တစီဝရလောဘေန–သပိတ် သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော လောဘကြောင့်၊ တဿ–ထို ပျင်းရိသောရဟန်းအား၊ ဂိဟိဘာဝေ–၌၊ အာနိသံသံ–ကို၊ ဒဿေတွာ–၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၏၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ကထေသိ–ပြောပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို အဖေါ်ရဟန်း၏၊ တံ–ထိုစကားကို၊ သုတ္တာဝ–ကြားခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဂိဟိဘာဝတော–မှ၊ စိတ္တံ–ကို၊ နိဝတ္တေတွာ–ဆုပ်နစ်၍၊ [ဝိရဇ္ဇိတွာဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဂိဟိဘာဝတောပုဒ်နှင့် မလျော်။] ပဗ္ဗဇ္ဇာယမေव–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌သာ၊ အဘိရမိ–အလွန် မွေ့လျော်ပြီ။ [သူ့မိတ်ဆွေ၏ ပတ္တစီဝရလောဘကြောင့် ရှေ့နောက် စကားမညီပုံကိုကြားရ၍ သံဝေဂဖြစ်ဟန်တူပါသည်။]

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဧသ–ဤ စိတ္တသည်၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ သီလဝန္တသ–သီလရှိသော၊ ဘိက္ခုနော–အား၊ ဂိဟိဘာဝေ–၌၊ အာနိသံသကထာယ–အကျိုးကို ပြောကြောင်းစကား၏၊ ဝါ–ကို၊ ကထိတတ္တာ–ပြောဆိုအပ်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဆဝါရေ–၆ ကြိမ်တိုတိုင်တိုင်၊ ဝိဇ္ဇမိတွာ–လူထွက်၍၊ သတ္တမေ ဝါရေ–၇ ကြိမ်မြောက်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရဟန်းပြုပြန်ပြီ၊ [သီလဝန္တ ရဟန်းကို လူထွက်အောင် ပြောမိခဲ့သော မကောင်းမှု၏ အကျိုးတည်း။] မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသ–မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်လည်းကောင်း၊ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရသ–မဟာကောဋ္ဌိကထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မကထံ–အဘိဓမ္မာတရားစကားကို၊ ကထေန္တာနံ–ပြောဆိုကြကုန်စဉ်၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ ကထံ–စကားကို၊ သြပါတေသိ–ကျစေပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ နံ–ထို စိတ္တကို၊ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရော–သည်၊ အပသာဒေတိ–ဖယ်ရှားစေ၏၊ ဝါ–ကြိမ်းမောင်း၏၊ သော–ထို စိတ္တသည်၊ မဟာသာဝကသ–မဟာသာဝကသည်၊ ကထိတေ–ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပတိဋ္ဌာတုံ–တည်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဇ္ဇမိတွာ–၍၊ ဂိဟိ–လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ။

ပန္-ဆက်၊ အယံ-ဤ စိတ္တသည်၊ ပေါ်ဌပါဒသ-၏၊ ဂိဟိသဟာယကော-လူဝတ်ကြောင်တုန်းက သဟာယ်ချင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇမိတ္တာ-လူထွက်ပြီး၍၊ ဒွိဟာတိဟစ္စယေန-၂ ရက်, ၃ ရက်လွန်ရာ အခါ၌၊ ပေါ်ဌပါဒသ-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂတော-သွားပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုစိတ္တကို၊ သော-ပေါ်ဌပါဒ်သည်၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ သမ္မ-မိတ်ဆွေ၊ ကိं-အဘယ်ကို၊ တယာ-သင်သည်၊ တက်-ပြုအပ်သနည်း၊ ဧဝရူပသာနာမ-ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ သတ္ထု-ဆရာဘုရား၏၊ သာသနာ-အဆုံးအမမှ၊ အပသက္ကန္တော-ဖဲခွဲရသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဟေ-လာလော၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တေ-အား၊ ပဗ္ဗဇိတုံ-ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တံ-ထိုစိတ္တကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ စိတ္တောစ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ပေါ်ဌပါဒေါစ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

၄၂၃။ အန္ဓာတိ-ကား၊ ပညာစက္ခုနော-ပညာစက္ခု၏၊ နတ္ထိတာယ-မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္ဓာ-ကန်းကုန်၏၊ တဿေဝ-ထို ပညာမျက်စိ၏ပင်၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အစက္ခုကာ-အစက္ခုကတို့မည်၏၊ တွံပေ၊ စက္ခုမာတိ-ကား၊ သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာသိတ ဇာနနဘာဝမတ္တေန-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောစကား, မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားကို သိတတ်သည်၏အဖြစ်မျှဖြစ်သော၊ ပညာစက္ခုနာ-ပညာစက္ခုအားဖြင့်၊ စက္ခုမာ-စက္ခုရှိ၏၊ ဧကံသိကာတိ-ကား၊ ဧကောဋ္ဌာသာ-တစ်ခုသော အဖို့ရှိကုန်သော၊ (ဓမ္မာပိ၌စပ်၊) ပညတ္တာတိ-

---

ပညာစက္ခုနော နတ္ထိတာယ။ ။သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တ သမဝိသမဒဿနသမတ္ထ ပညာစက္ခုနော (ကောင်းစွာ ပြောအပ်သောစကား, မကောင်းသဖြင့် ပြောအပ်သောစကားဟူသော သမဝိသမကို မြင်စွမ်းနိုင်သော ပညာစက္ခု၏) အဘာဝေန (အနဖြစ်ကြသည်)၊ ပကတိ မျက်စိကန်းသူတို့သည် သမဝိသမကို မမြင်စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့, ဤ ပရိဗ္ဗိုဒ်တို့လည်း သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တဟူသော သမဝိသမကို မမြင်စွမ်းနိုင်ရကား အကန်းနှင့်တူကြသည်-ဟူလို၊ ပါဠိတော်၌ အစက္ခုကာသည် အန္ဓာ၏ ပရိယာယ်တည်း။

စက္ခုမာ။ ။ရှေ့၌"သုဝုတ္တ ဒုရုတ္တ"ဟူသောအဖွင့်နှင့် ဤနေရာ၌ သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာသိတဟူသော အဋ္ဌကထာအဖွင့်သည်သဘောတူ၏၊ဇာနနဘာဝမတ္တေနဟု မတ္တသဒ္ဒါသည် အပ္ပအနက်ဟောတည်း၊ သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာသိတကို သိနိုင်သောသတ္တိသည် အဆက်ဆက် ဉာဏ်မျက်စိ၏သတ္တိကိုထောက်လျှင် ဘာမျှမကြီးကျယ်သော အနည်းငယ်သတ္တိသာဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဧကံသိကာ။ ။"ဧက+အံသ"ဟုခွဲ၍ အံသ သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟော၊ ဧကော+အံသော ဧကံသော၊ ဧကံသော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဧကံသိကာ၊ ဧကောဋ္ဌာသာ၌ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆောင်နိုင်-မဆောင်နိုင်ဟု ၂-ဖို့မကွဲဘဲ ဧကန် ဆောင်နိုင်ကြ၏ဟု

ကား၊ ထပိတာ–ဟောထားအပ်ကုန်ပြီ၊ အနေကံသိကာတိ–ကား၊ နဲ ဧကေကောဌာ သာ–တစ်ခုသော အဖို့ရှိသည် မဟုတ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာပိ ၌စပ်၊) ဧကေနေဝ–တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဌာသေန–အဖို့အားဖြင့်၊ သသတာတိဝါ–တို့ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အသသတာတိဝါ–တို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နဲ ဝုတ္တာ–မဟောအပ် ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော တရားများဖြစ်ကြ၏–ဟူလို။ [ဧကေကောဌာသာတိ ကေန္တိ ကာ (ဤ၌ အန္တသဒ္ဒါလည်း ကောဌာသ အနက်ဟောပင်)၊ နိဗ္ဗာနာဝဟ ဘာဝေန နိစ္ဆိတာတိ အဓိပ္ပါယော၊–ဋီကာ။] ဤဋီကာဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာဖွင့်မှ တစ်မျိုးမဟုတ်, အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို ထောက်ခံသော အဖွင့်သာတည်း။

ပညတ္တာ။ ။ပဟုဒ္ဓ+ဥပဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ "ပညတ်"ဟူသည် အများသိ အောင် ဟောထားခြင်းတည်း–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ထပိတာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ထပိတာကို ဋီကာ၌ "ဝဝတ္ထပိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဧကံသိကတရားတို့ကို ပညတ်အပ်–ထားအပ်"ဟု ဆိုသဖြင့် "အနေကံသိက တရားတို့နှင့် မရောအောင် ပိုင်းခြားမ,ဟောထားအပ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော ကြောင့် အဓိပ္ပါယတ္ထအဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။

အနေကံသိကာ။ ။အခြားနေရာ၌ "အနေကံသ"ဟုဆိုလျှင် "တစ်ပါးမကသော(များသော) အဖို့ရှိ"ဟုအနက်ပေးရ၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့အနက်မယူစေလိုသောကြောင့် "နဲ+ဧကေကောဌာသာ–သသတဟုဖြစ်စေ, အသသတဟုဖြစ်စေ ဤသို့စသည်ဖြင့် တစ်ခုသောအဖို့ရှိသည် မဟုတ်ကုန် သော တရားတို့"ဟု အနက်ယူရသည်၊ "သသတစသော တစ်ခုသောအဖို့ရှိသော တရားတို့ကို မဟောအပ်ကုန်"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ဧကေနေဝ ကောဌာသေန၊ပေ၊ နဲ ဝုတ္တာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊–ဋီကာသစ်။

ဧကံသိကမဂ္ဂ အဖွင့်

၄၂၅။ သန္တိ ပေါ်ဌပါဒါတိ ဣဒံ–အစရှိသောစကားကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ အာရဘိ–အားထုတ်တော်မူသနည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း)၊ ဗာဟိရကေဟိ–သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော တိတ္ထိတို့သည်၊ ပညာပိတနိဗ္ဗာယ– အပြားအားဖြင့်သိစေအပ်သော နိဗ္ဗာန်ရှိ၏၊ အနိယျာနိကဘာဝဒဿနတ္ထं–နိယျာနိက

ကသ္မာ၊ပေ၊ ဒဿနတ္ထं။ ။ကသ္မာဟု အကြောင်းကိုမေးပြီးလျှင် "အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထं"ဟု အကျိုးကိုဖြေနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊....အကျိုးပြီးစီးလျှင် အကြောင်းလည်း ပြီးစီးပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းကိုမေးသော်လည်း အကျိုးကိုဖြေလျှင် ပြေတော့သည်သာ။ [သတိ ဟိ ဖလသိဒ္ဓိယံ ဟေတု+သိဒ္ဓေါ်ယေဝ ဟောတိတိ၊–ဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌ကား ဒဿနတ္ထံ၌ အတ္ထကို ကာရဏအနက်ဟောဟုလည်းကောင်း, တ္ထံ၌ ပဌမာကို လည်း ဟိတ်အနက်ဟောဟုလည်းကောင်း ယူ၍ "ပြလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်"ဟု အပရေဝါဒကိုလည်း ပြသေး၏။

မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဝဋ်မှထွက်မြောက်တတ်သော တရား မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊) အာရဘီ–ပြီး၊ တစ်နည်း– ဗာဟိရကေဟိ–တို့သည်၊ ပညာပိတနိဋ္ဌာယ–အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်၏၊ အနိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထं–ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာရဘီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း)။

ဟိ–ချဲ့၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ–တိတ္ထိတို့သည်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အမတံ–အမြိုက်ဖြစ်သော၊ ဝါ–မအိုမသေသော၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပညပေသိ ယထာ–ပညတ်တော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊

ပညာပိတနိဋ္ဌာယ။ ။"နိဋ္ဌာမဂ္ဂသ"ဟု ဆိုလိုလျက် မဂ္ဂဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ "နိဋ္ဌာယ"ဟုဆိုထားသည်၊ [ပညာပိတ နိဋ္ဌာယာတိ ပဝေဒိတ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂသ၊ နိဋ္ဌာယ မဂ္ဂေါ ဟိ ဣဒ ဥတ္တရပဒလောပန နိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တောဟု–ဋီကာ။] ချဲ့ဦးအံ့–"ဂေါ(နွားခြံ)တို့သည် ပဋ္ဌိတဂါဝေါ (ထွက်သွားသော နွားရှိကုန်၏)"ဟူရာ၌ ပဋ္ဌိတဝယ် ဌာဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤနိဋ္ဌာ၌ ဌာဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝဋ္ဋဒုက္ခ ပရိယောသာနံ နိဋ္ဌာတိ ဂစ္ဆတိ စောယာတိ နိဋ္ဌာ–ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အဆုံးသို့ရောက်ကြောင်း"ဟု ပြု၍ ဝိမုတ္တိ (နိဗ္ဗာန်)ကို "နိဋ္ဌာ"ဟု ခေါ်၏။

မဂ္ဂပုဒ်ကြေ။ ။ထို နိဋ္ဌာသို့ ရောက်ကြောင်းလမ်းကို ဤနေရာ၌ "နိဋ္ဌာယ+မဂ္ဂေါ နိဋ္ဌာမဂ္ဂေါ"ဟုဆိုလိုလျက် မဂ္ဂဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ "နိဋ္ဌာ"ဟုဆိုသည်၊ မှန်၏–နိဋ္ဌာမဂ္ဂ၏ နိယျာနိက ဟုတ်–မဟုတ်ကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်းတည်း၊ နိဋ္ဌာဟူသော ဝိမုတ္တိ၏ နိယျာနိက ဟုတ်–မဟုတ်ကို ဟောတော်မူလိုရင်း မဟုတ်ပါ။

အနိယျာနိကဘာဝ။ ။နိယျာတိ–ထွက်သွားတတ်၏၊ ဣတိ နိယျာနိကာ၊ နိ+ယာဓာတ်, အနိယပစ္စည်း, ကတ္တားဟော၊ နိ၌ ရဿ, ယကို ကပြု၊ နိဋ္ဌာကို အရကောက်ပါ၊ နေ+နိယျာနိကာ အနိယျာနိကာ၊ အနိယျာနိကာယ+ဘာဝေါ အနိယျာနိကဘာဝေါ။

တစ်နည်း။ ။နိ+ယျာနံ (နိဂ္ဂမနံ)–ထွက်သွားခြင်း၊ "ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်သွားခြင်း, ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း"ဟူလို၊ နိယျာနမေဝ နိယျာနိကံ၊ (သွတ္ထိ၌ ဏိကပစ္စည်း)၊ နေ+နိယျာနိကံ အနိယျာနိကံ၊ သော ဧဝ–ထို ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ခြင်းသည်ပင်+ဘာဝေါ–သဘောတည်း၊ အနိယျာနိကဘာဝေါ၊ ဤနည်း၌ ဘာဝသဒ္ဒါသည် သဘာဝအနက်ဟောတည်း၊ ဤသို့ ဋီကာတို့၌ တစ်နည်းကြဲကြ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤနည်း၌ နိဋ္ဌာအရ နိဋ္ဌမဂ္ဂကို မယူဘဲ, နိဋ္ဌာမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို ယူမှ "နိယျာနသဘာဝ–ဝဋ္ဋမှထွက်မြောက်ခြင်း (ငြိမ်းအေးခြင်း)သဘော"ဟူသော အရကောက်နှင့် သင့်လျော်သည်၊ ဤသို့ နိဋ္ဌာအရ ဥတ္တရလောပ မကြံစေလိုသောကြောင့်ပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြ သည်ဟု–မှတ်ပါ။

သမယေ–အယူဠ္ဠ၊ လောကထူပိကာဒီဝသေန–လောက၏အထွဋ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိဋ္ဌ–အဆုံးသို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကို၊ ဝါ–အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိမုတ္တိကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ သာစ–ထိုနိဋ္ဌာ သည်လည်း၊ နု နိယျာနိကာ–ဝဋ္ဋမှမထွက်မြောက်တတ်၊ ယထာ ပညတ္တာ–အကြင် အကြင် ပညတ်အပ်တိုင်းသောအပြားရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နု နိယျာတိ–ဝဋ္ဋမှ မထွက် သွားတတ်၊ နု ဂစ္ဆတိ–ဝဋ္ဋမှမထွက်သွားတတ်၊ အညဒတ္ထု–စင်စစ်ကား၊ ပဏ္ဍိတေဟိ– တို့သည်၊ ပဋိကွိတ္တာ–ပယ်မြစ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိဝတ္တတိ–ဆုပ်နှစ်၏၊ တံ– ထို နိဋ္ဌာမဂ္ဂကို၊ ဒသေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့ သဲ့နှိ ပေါ့ဠပါဒ အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

လောကထူပိကာဒိဝသေန။ ။အထက်၌ မောက်နေသော အထွဋ်ကို ထူပိကာဟု ခေါ်၏၊ လောက၏ ထူပိကာဟူသည် ပြာသာဒ်အထွဋ် စသည်ကဲ့သို့ ထိပ်ဆုံးအရာဌာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်၌ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ ဗြဟ္မာ့ဘုံကို လောကထူပိကာဟု ပညတ်ကြသည်၊ ထို ထူပိကာ သည် တိတ္ထိတို့၏ နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။

အာဒိဗြဟ္မဏော ယူပဇယ်။ ။ပကတိနှင့် ပုရိသအထူးကို အဘာယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန် နိဿယ (၉၂)ဂါထာ၌ ရှုပါ၊ ထိုပကတိနှင့် ပုရိသတို့၏အထူးကို သိသောဉာဏ်သည် မောက္ခ တည်း၊ သတ္ဝ, ရဇ, တမ(ဗုဒ္ဓိ, ရာဂ, မောဟ)ဟူသော ဂုဏ် ၃–ပါးသည် ပကတိ၌ တည်၏၊ အတ္တ၌ မတည်၊ ထို ဂုဏ် ၃–ပါးမှလွတ်သော အတ္တ၏ မိမိမှတစ်ပါးသော အခြားအတ္တ၌ တည်ခြင်း (အခြားအတ္တကို သိခြင်း)သည် မောက္ခတည်း၊ ဤသို့စသော အယူများကို ယူပါ။ [ဋီကာ၌ ဖွင့်သမျှကို သိလိုလျှင် ဘာသန္တရကျမ်းကျင်သူများကို မေးပါ။]

ယထာပညတ္တာ။ ။သာစ နု နိယျာနိကာကိုပင် "ယထာပညတ္တာ၊ပေ၊ နိဝတ္တတိ"ဟု ချဲ့သည်၊ ယေန ယေန ပကာရေန–အကြင်အကြင် အပြားအားဖြင့်+ပညတ္တာ–ပညတ်အပ်သည် တည်း၊ ယထာပညတ္တံ–ပညတ်အပ်တိုင်းသော အပြား၊ "ယထာပညတ္တံ ယသ္မာ အတ္တိတိ ယထာပညတ္တာ"ဤသို့ ကြံမှ (တိတ္ထိတို့ ပညတ်အပ်သော နိဋ္ဌာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ရသော ကြောင့်) သဒ္ဒါနည်းမှန်သည်။

နု နိယျာတိ။ ။နိဋ္ဌာသို့ရောက်ကြောင်း ပဋိပဒါဟု ပညတ်အပ်သော အကျင့်သည် သူတို့ ပညတ်အပ်သည့်အတိုင်း ကျင့်အပ်သော်လည်း "နု နိယျာတိ–မထွက်မြောက်နိုင်၊ နု ဂစ္ဆတိ–နိဋ္ဌာသို့ မရောက်နိုင်"ဟူလို။

ပဋိကွိတ္တာ။ ။နာယံ နိဋ္ဌာပဋိပဒါ–ဤ အကျင့်သည် နိဋ္ဌာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့် မဟုတ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဝဋ္ဋသ အနတိက္ကမနတော–ထို အကျင့်ဖြင့် ဝဋ်ကို မလွန်နိုင်သော ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပဋိကွိတ္တာ။

နိဝတ္တတိ။ ။ပဋိကွေပသ ကာရဏာဝစနံ–နိဝတ္တတိဟူသော စကားသည် (နိဋ္ဌာသို့ ရောက်ကြောင်းမဟုတ်ဟု) ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ ချဲ့ဦးအုံ–သူတို့ပညတ်အပ် သော နိဋ္ဌာပဋိပဒါသည် ဝဋ္ဋမှ မထွက်နိုင်၊ စင်စစ်ကား ထို အကျင့်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို

တတ္ထ–ထို သန္ဓိပေါ၌ပါဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧကန္တ သုခံ လောကံ ဈာနံ ပဿန္တိ–ကား၊ ပုရတ္ထိမာယ–အရှေ့ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ–အရပ်၌၊ ဧကန္တ သုခေါ–ဧကန်ချမ်းသာသော၊ လောကော–လောကသည်၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမာဒီနံ–အနောက် အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ အညတရာယ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအရပ်၌၊ (ဧကန္တ သုခေါ–သော၊ လောကော–သည်၊ အတ္ထိ၊) ဣတိ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဈာနန္တာ–သိကုန်လျက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပဿန္တာ–မြင်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရထ–နေကြကုန်သလော၊ တသ္မိံ လောကေ–ထိုလောကဌ်၌၊ မနုဿာနံ–ဧကန် ချမ်းသာသောသူတို့၏၊ သရီရ သဏ္ဌာနာဒီနိ–ကိုယ်သဏ္ဌာန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ–ရှေးဌ သိမြင်အပ်ကုန်သလော၊ ဝါ–မြင်အပ်အပ်ဖူးကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤ၌၊ ("ဝဒါမိ–မေးတော်မူ၏" ဟု ပါဠိတော်ဌ်စပ်၊) အပ္ပါဋိဟီရကတန္တိ–ကား၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ အပ္ပါဋိဟီရကံ–

သံသရာဝဋ်ဌ်သာ ကျင်လည်စေတတ်ရကား နိဝတ္တတိ (သူတို့ပြောသလို မထွက်သွားဘဲ) နောက်ဆုတ်လေတော့၏၊ ထိုသို့နောက်ဆုတ်သောကြောင့် ပညာရှိတို့က ထိုအကျင့်ကို နိဌာ ပဋိပဒါ မဟုတ်ဟု ပယ်ကြသည်–ဟူလို။

ဈာနံ ပဿန်။ ။ဂန္ဓံ ဂန္ဓဿေဝ ကဲ့သို့ ဈာနံ ပဿန်သည် ဧကဝစနန္တ ဖြစ်သော်လည်း ဝစန ဝိပလ္လာသနည်းအားဖြင့် မိန့်တော်မူရကား "ဈာနန္တာ ပဿန္တာ"ဟု တုမှေ ဝိဟရထနှင့်လိုက် အောင် ဗဟုဝုစ်ဖွင့်ရသည်၊ "ဈာနံ"အရ သိခြင်းသည် (မနောဝိညာဉ်၏ ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့်) ပဓာန တည်း၊ ဒဿနံအရ မြင်ခြင်းကား (စက္ခုဝိညာဉ်၏ ကိစ္စဖြစ်၍ မြင်တိုင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်တတ် သောကြောင့်) အပဓာနတည်း။ [ပဓာနံ ဈာနနံ နာမ၊ပေ၊ ဒဿနံ အပ္ပဓာနံ၊ပေ၊ တေနေတ္ထ ဈာနနေန (သေချာသော ပဓာနဖြစ်သော သိခြင်းဖြင့်) ဒဿနံ ဝိသေသေတိ၊ ထို့ကြောင့်နောက်ဌ် "ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ"အရ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်းကိုပါ ယူရသည်၊ သရီရ သဏ္ဌာနတို့ကို မနောဝိညာဉ်က သိနိုင်သည်၊ စက္ခုဒ္ဒါရိကစိတ်က မသိနိုင်ပါ။]

အပ္ပါဋိဟီရကတံ။ ။"အပ္ပါဋိဟီရကံ+တံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ "အပ္ပါဋိ ဟီရက+တံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ တံကား ပါဋိတော်လာ ဘာသိတံနှင့် တွဲရသော ပုဒ်တည်း၊ ပါဋိဟီရကံ၌ ပတိ+ဟရ–ဣပစ္စည်း၊ ပဋိပက္ခ–ဆန့်ကျင်ဘက်စကားကို+ဟရတိ–ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ ပဋိဟာရိယံ၊ သွတ္ထည်ဌ် ဏပစ္စည်းသက်၍ "ပါဋိဟာရိယံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို ပါဋိဟာရိယံ ပုဒ်ကို ဤနေရာ၌ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် (အာကို ဤ, ရိ၏ ဣကို အ, ယကို ကပြု၍) "ပါဋိဟီရကံ"ဟု ဆိုထားသည်။ [ပါဋိဟာရိယ မေဝေတ္ထ ပါဋိဟီရကံတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအုံ၊–ဤ "ပါဋိဟီရကစကား"ဟူသည် မိမိတို့ ပဌမပြောအပ်သော စကားကို အခြားပညာရှိတို့က ပြန်၍ ပြောအပ် (အပြစ်တင်အပ်)သော ဥတ္တရဝစနတည်း၊ ထို ဥတ္တရ ဝစနကို မိမိတို့က ပြန်၍ ချေပနိုင်လျှင် မိမိတို့၏စကားလည်း ပါဋိဟီရက–ဥတ္တရဝစနပင်တည်း

ဆန်.ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော အဖြေမှကင်းဘည်၊ (သမ္ဘဇ္ဇတိ–၌စပ်၊) အနိယျာနိုက်–တင်အပ်သောအပြစ်မှ မထွက်မြောက်နိုင်သည်၊ (သမ္ဘဇ္ဇတိ–၌စပ်၊) ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။

၄၂၆။ ဧနပဒကလျာဏီတိ–ကား၊ ဧနုပဒေ–ဧနုပုဒ်၌၊ (တစ်နယ်လုံး၌)၊ အညာဟိ–အခြားကုန်သော၊ ဣတ္ထိဟိ–တို့နှင့်၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝိလာသာကပ္ပါဒီဟိ–အဆင်း, ပုံသဏ္ဌာန်, ဣရိယာပုထ် မျက်နှာ မျက်စိတို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာ, ဆံထုံးပုံ အဝတ်ဝတ်ပုံစသည်တို့၏ ထူးခြားသောအသွင်အပြင် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အသဒိသာ–မတူသော မိန်းမသည်၊ (အတ္ထိ)။

ထိုသို့ ပြန်၍ ချေပဖို့ရန် အဖြေစကားမှ ကင်းသောစကား (ပြန်၍ မချေပနိုင်သော စကား)ကို "နပါဋိဟီရက် အပါဋိဟီရက်"ဟု ဆိုသည်၊ အသဒ္ဒါသည် ဝိရဟ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိဟရဏ ဝိရဟိတ်"ဟုဖွင့်သည်။ [ဥတ္တရသဒ္ဒါသည် ပတိဝါကျနှင့် အနက်တူ၏၊ ပတိဝါကျတူ ဥတ္တရံ–အဘိဓာန် (၁၁၄)၊ အဖြေဟု နိဿယတို့၌ အနက်ပေးကြ၏၊ အဖြေ မဟုတ်သော်လည်း ပြန်၍ပြောအပ်သော စကားကို ပတိဝါကျ–ဥတ္တရဟု ယူနိုင်၏။]

အနိယျာနိုက်။ ။"နိယျာနိက"အရ ဝင့်မှထွက်မြောက်သည်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်, အပြစ်တင်သောအားဖြင့် သူတစ်ပါးက ပိတ်ဆို့ထားသည်ကို ဖြေရှင်းသောအားဖြင့် ထွက်မြောက်နိုင်သည်ကို "နိယျာနိက"စကားဟု ဆိုလို၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့ မဖြေရှင်းနိုင်သောကြောင့် အနိယျာနိကစကား (ပိတ်မိနေသော စကား)ဖြစ်ရသည်–ဟူလို။ [တတော ဓဝ–ထိုသို့ မဖြေနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ နိုယျာနသ–ထွက်မြောက်ကြောင်းလမ်း၏၊ (ပဋိဟရဏမဂ္ဂသ–ဖြေရှင်းကြောင်းလမ်း၏၊) အဘာဝတော အနိယျာနိကန္တိ ဝတ္တုဗ္ဗတ် လဘတိ၊–ဋီကာ။]

ဝိလာသော။ ။ဝိလာသောကို "လီဠာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သော်လည်း အာဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန် (၁၇၄)ဂါထာ နိဿယ၌ သံဟိစ္စဒပ္ပဏ အလင်္ကာကျမ်းမှထုတ်၍ "ချစ်သူယောကျ်ားကို မြင်ရခြင်းကြောင့် သွားခြင်းစသော ဣရိယာပုထ်တို့၏လည်းကောင်း, မျက်နှာ မျက်စိတို့၏လည်းကောင်း, ထူးခြားသောအမူအရာကို ဝိလာသ"ဟုဆို၏၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးပါသည်၊ လီဠာကိုကား "ချစ်ဖွယ်ကောင်းသော လက်ခြေလှုပ်ရှားမှု တန်ဆာဆင်မှု ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုမှု"ဟု ဆိုသည်။

အာကပ္ပါဒီဟိ။ ။အာကပ္ပေါ ကေသဗန္ဓဝတ္ထဂ္ဂဟဏာဒီ အာကာရဝိသေသော–ဆံထုံးပုံ အဝတ်ကိုင်ပုံ (ဝတ်ပုံ)အစရှိသော အခြင်းအရာအထူးသည် အာကပ္ပမည်၏၊ အာဒိဖြင့် ဟာဝ စသည်ကို ယူ၍ "စာတုရိယ–တင့်တယ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တင့်တယ်အောင်ပြုအပ်သော အမူအရာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [မျက်ခုံး မျက်လုံးစသော အမူအရာတို့ဖြင့် ပျော်ပါးလိုခြင်းကိုပြသော မသိမသာအမူအရာရှိသော စိတ်ဆန္ဒကိုပင် "ဟာဝ"ဟု ခေါ်သတတ်။]

တယောအတ္တပဋိလာဘအဖွင့်

၄၂၈။ ဒေ-သို့၊ ဘဝဂါ-သည်၊ ပရေသံ-တစ်ပါးသော တိတ္ထိတို့၏၊ နိဗ္ဗာယ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏၊ အနိယာနိကတ္တံ-နိယျာနိကမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ နိဗ္ဗာယ-၏၊ နိယျာနိကဘာဝံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ တယော ခေါ မေ ပေါ့ဌပါဒါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တယော ခေါ မေ ပေါ့ဌပါဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အတ္တပဋိလာဘာတိ-ကား၊ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘာ-အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ရအပ်သော အတ္တဘောတို့သည်၊ ("တယော-သုံးပါးတို့တည်း"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤ အတ္တပဋိလာဘာဟူသော ပါဠိ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တီဟိ-နှင့်သော၊ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘေဟိ-အတ္တဘောကို ရခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝါ-ရအပ်သော အတ္တဘောတို့ဖြင့်၊ တယော-နှင့်သော၊ ဘဝေ-ဘဝတို့ကို။ ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ။

အတ္တဘာဝ။ ။အတ္တပဋိလာဘာ၌ အတ္တကို အတ္တဘာဝဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အတ္တအရ တိတ္ထိတို့ကြိုဆအပ်သော အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင်ဟုလည်းကောင်း မြန်မာတို့က လိပ်ပြာဟုလည်းကောင်း စွဲလမ်းအပ်သော အတ္တ အကောင်ကလေးကို ယူမည်စိုး၍ အတ္တဘာဝဟု ဖွင့်သည်၊ "ခန္ဓာအပေါင်းဟူသော ကာယကို အတ္တအရ ယူပါ"ဟူလို၊ "စိတ္တေ ကာယေ သဘာဝေစ, သော အတ္တာ ပရမတ္တနိ"ဟူသော အဘိဓာန် (၈၆၁)လာ အတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ကာယအနက်ကိုပင် "အတ္တဘာဝ"ဟု ဆိုသည်၊ ချဲ့ဦးအံ့-အတ္တ၌ အာပုဗ္ဗ+ဓာဓာတ်သည် အာရောပ (တင်ထားခြင်း-သွင်းထားခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ်၊ အာဟိတော အဟံမာနော ဇော်ဘာတိ အတ္တာ-ငါဟူသော မာနကို သွင်းထားအပ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောသည် အတ္တမည်၏။ [အာဟိတော၌ အာ+ဓာမ အာကို ဣ, ဓကို ဟပြု, တပစ္စည်း၊ အတ္တ၌ ကား အာကို ရဿ, ဓကို တပြု။]

ဘာဝ။ ။ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဘာဝေါ-"တိတ္ထိတို့က အတ္တသည် မြဲ၏, အဖြစ်အပျက်မရှိ"ဟု ယူဆအပ်သော်လည်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဘာဝမည်၏၊ ဖြစ်လျှင်လည်း ပျက်၏၊ အတ္တာဘေ-ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တသည်ပင်+ဘာဝေါ-ဖြစ်တတ်သောအရာတည်း၊ ဣတိ အတ္တဘာဝေါ၊ (တစ်နည်း) တိတ္ထိတို့က အတ္တဟု ယူထိုက်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို "အတ္တဘာဝ"ဟု ခေါ်၏၊ အတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန ဘဝတီတိ အတ္တဘာဝေါ၊ ဤသို့ အနဋ္ဌကာ ကြိယာဗျာကတအဖွင့်၌ ၂-နည်းဖွင့်ထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။"အတ္တ ပဋိလာဘာ"ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် တိတ္ထိတို့ ကြိုဆအပ်သော အတ္တ(အကောင်)ကို ယူမည်စိုး၍ ကိုယ်ခန္ဓာရအောင် "အတ္တဘာဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အတ္တဟု သုံးစွဲခြင်းကား အများအခေါ်အတိုင်း (အများနားလည်အောင်) သုံးစွဲတော်မူခြင်းသာ ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "အပရာမသ+ဝေါဟရတိ"ဟု မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။

ဟိ–မှန်၊(တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ["ပဋိလာဘောနေ ဟိ"ဟု ဟိ ရှိသင့်၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပေးပါ။] သြဠာရိကတ္တာဘာဝပဋိလာဘောနေ–ရုန်ရင်းသော အတ္တဘောကို ရခြင်း ဖြင့်၊ ဝါ–ရအပ်သော ရုန်ရင်းသောအတ္တဘောဖြင့်၊ အဝိစိတော–အဝီစိမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ ပရိယောသာနံ–ပရိနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီအဆုံးရှိသော၊ ကာမဘဝံ–ကာမဘဝကို၊ ဒသေသိ–ပြတော်မူပြီ၊ မနောမယအတ္တဘာဝ ပဋိလာဘောနေ–ဈာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အတ္တဘောကိုရခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–ရအပ်သော ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော အတ္တဘောဖြင့်၊ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိတော–ပဌမဈာန်ဘုံမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မလောကပရိယောသာနံ–အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည် အဆုံးရှိသော၊ ရူပဘဝံ–ကို၊ ဒသေသိ–ပြီ၊ အရူပ အတ္တဘာဝပဋိလာဘောနေ–ရုပ်မရှိသော အတ္တဘောကို ရခြင်း ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ဗြဟ္မလောကတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မလောက ပရိယောသာနံ–သော၊ အရူပဘဝံ–အရူပဘဝကို၊ ဒသေသိ။

၄၂၉။ ဒ္ဝါဒသ–ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ–အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်၊ သံကိလေသိကာ–ညစ်နွမ်းခြင်း၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ–တရားတို့ မည်၏၊ သမထဝိပဿနာ–တို့သည်၊ ဝေါဒါနိယာ–ဖြူစင်ခြင်း၏ အစီးအပွားဖြစ် ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ–တရားတို့မည်၏၊ ပညာပါရိပူရီ ဝေပုလ္လတ္တာနိ–ကား၊ မဂ္ဂပညာ ဖလပညာနံ–တို့၏၊ ပါရိပူရီစေဝ–ပြည့်စုံလုံလောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝိပုလဘာဝဉ္စ–ပြန့်ပြောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ("သစ္ဆိ

သံကိလေသိကာ။ ။အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် "သံကိလေသာနံ+ဟိတာ"အရ သံကိလေသိကတို့ မည်၏၊ မှန်၏–ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူသော စိတ် စေတသိတ်မရှိလျှင် သံကိလေသ ၁၀–ပါးတို့ကို မရနိုင်၊ အကုသိုလ်စိတ် စေတသိတ်ရှိသောကြောင့်သာ သံကိလေသ ၁၀–ပါးတို့ကို ရကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သံကိလေသိကတို့ မည်၏။

ဝေါဒါနိယာ။ ။"ဝေါဒါနသ–ဖြူစင်သောစိတ်၏+ဟိတာ–စီးပွားဖြစ်သော တရားတို့ တည်း"အရ စိတ်ဖြူစင်ခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော တရားဟူသည် သမထနှင့် ဝိပဿနာတည်း၊ မှန်၏–ထိုတရား ၂–ပါးရှိမှ စိတ်နေစိတ်ထား ဖြူစင်နိုင်သည်။

ပညာပါရိပူရီ။ ။ပညာအရ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကို ယူသည်၊ မှန်၏–ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မပယ်နိုင်သေးသမျှ အနဝဇ္ဇတရားတို့သည် ပြည့်စုံလုံလောက် ကြပြီဟု မဆိုနိုင်သေး၊ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်မှသာ အနဝဇ္ဇတရားတို့ ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီ ဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ပါရိပူရီ၌ "ပရိပူရာနံ–ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော အနဝဇ္ဇတရားတို့၏+ဘာဝေါ ပါရိပူရီ"ဟု ပြု၊ ဣတ္တိဓောတက ဤပစ္စည်းသက်၊ ဝိပုလာနံ+ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ။ [မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာတို့သည် ပြန်၍လျော့ခြင်းသဘော မရှိ၊ တစ်ကြိမ်ဖြစ်လျှင် ပြည့်မြဲပြည့်တော့သည်သာ။]

ကတွာ ဥပသမ္ပဒ္ဓ ဝိဟရိဿထ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပါမောဇ္ဇန္တိ-ကား၊ တရုဏ ပီတိ-နုသော ပီတိသည်လည်းကောင်း၊ ပီတိတိ-ကား၊ ဗလဝတုဋ္ဌိ-အားရှိသော နှစ်သက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ("ဘဝိဿတိ"၌စပ်)။

ကိံ-အဘယ်အနက်သည်၊ဝါ-ကို၊ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဒ္ဓ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ အဝေါစုမှ-မိန့်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝိဟရတော-နေခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-နေသော၊ တဿ-ထို သြဝါဒကိုလိုက်နာသော ရဟန်း၏၊ တံ ပါမောဇ္ဇဿေဝ- (မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော)ထို ပါမောဇ္ဇသည်လည်းကောင်း၊ (သာ) ပီတိစ-ထို ရင့်သော ပီတိသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ၊ (သာ)ပဿဒ္ဓိစ-ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တ ပဿဒ္ဓိသည်လည်းကောင်း၊ [စာအုပ်တို့၌ "နာမကာယပဿဒ္ဓိ"ဟုရှိ၏၊ ထို ပါဠိကို ဋီကာတို့၌ ပယ်ထား၏၊] သုပဋ္ဌိတာ-ကောင်းစွာကပ်၍တည်သော၊ (သာ)သတိစ-သည်လည်းကောင်း၊ တံ ဥတ္တမညာဏဿ-ထို မြတ်သောဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ သုခေါ-ချမ်းသာသော၊ (သော)ဝိဟာရောစ-ထို နေရခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ (ဘဝိဿတိ)၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဝိဟာရေသု-အလုံးစုံသော ဝိဟာရတို့တွင်၊ (ဣရိယာ ပထစသော ဝိဟာရတို့တွင်၊)အယမေဝ ဝိဟာရော-ဤဖလသမာပတ်ဖြင့် နေခြင်း သည်သာ၊ သုခေါ-ချမ်းသာသော ဝိဟာရတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်းငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်သော၊ ဥပသန္တော-ငြိမ်းအေးသော၊ ပရမမဒုရော-အလွန် ကောင်းမြတ် သော နေရခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ပါမောဇ္ဇံ ။ပမောဒနံ ပမောဒေါ-ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပမောဒေါ ယေဝ+ပါမောဇ္ဇံ၊ သွတ္ထိခ္ခ ဏပစ္စည်း၊ အနု, အရင့် ၂-မျိုးတွင် နုသောပီတိကို ပါမောဇ္ဇ, ရင့်သောပီတိကို ပီတိ ဟု ဆိုသည်၊ [တရုဏပီတိတိ ဥပ္ပန္နမတ္တာ (ဖြစ်ကာမတ္တ, ဖြစ်ရုံမျှဖြစ်သော) အလဒ္ဓါသေဝနာ (မရအပ်သေးသော အာသေဝနရှိသော၊ဝါ-ထပ်ကာထပ်ကာမဖြစ်သော) ဒုဗ္ဗလပီတိ၊ ဗလဝတုဋ္ဌိတိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိယာ လဒ္ဓါသေဝနာ ဥပရိ ဝိသေသာဓိဂမသ (အထက်တရားထူးကို ရခြင်း၏၊) ပစ္စယဘူတာ ထိရတရာ ပီတိ၊-ဋီကာ။]

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဣဒါနိ သခ်ေပပတော ပိဏ္ဍတ္ထံ ဒဿေတုံ ကိံ ဝုတ္တန္တိ အာဒိ မာဟ၊ တတ္ထ ယံ ဝိဟာရံ၊ပေ၊ ဝိဟရိဿတိတိ အဝေါစုမှ၊ပေ၊ တတ္ထ တသ္မိံ ဝိဟာရေ၊ တဿာတိ သြဝါဒကာရကဿ ဘိက္ခုနော၊ ဧဝံ ဝိဟရတောတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဝိဟရဏ ဟေတု ဝိဟရန္တဿဝါ။

အယမေဝ ဝိဟာရော။ ။"ပညာပါရိပူရိ၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဒ္ဓ ဝိဟရိဿထ"ဟု မိန့်တော်မူ သောကြောင့် မဂ်ပညာ, ဖိုလ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော ဝိဟာရဟူသည် ဖလသမာပတ်ဖြင့် နေခြင်း ဟူသော အရိယဝိဟာရတည်း၊ ဤ အရိယဝိဟာရသည် ဣရိယာပထစသော ဝိဟာရ ၄-မျိုးတွင် သုခအဖြစ်ဆုံး ပရပမဒုရ အဖြစ်ဆုံးတည်း။

တတ္ထ–ထို ဝိဟာရတို့တွင်၊ ပဌမဈာနေ–၌၊ ပါမောဇ္ဇာဒယော–ပါမောဇ္ဇအစရှိကုန်သော၊ ဆပိ–၆ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တရားတို့ကို၊ လဇ္ဇန္တိ–ရအပ်ကုန်၏၊ ဒုတိယဈာနေ–၌၊ ဒုဗ္ဗလပီတိသခ်ါတံ–ဒုဗ္ဗလပီတိဟု ဆိုအပ်သော၊ ပါမောဇ္ဇံ–ပါမောဇ္ဇသည်၊ နိဝတ္တတိ–ဆုတ်နစ်၏၊ သေသာ–ပါမောဇ္ဇမှကြွင်းကုန်သော၊ ပဌ–ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ လဇ္ဇန္တိ–ကုန်၏၊ တတိယေ–တတိယဈာန်၌၊ ပီတိ–ပီတိသည်၊ နိဝတ္တတိ–၏၊ သေသာ–ပီတိမှကြွင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ လဇ္ဇန္တိ၊ စတုတ္ထေ–စတုတ္ထဈာန်၌၊ တထာ–ထိုအတူ၊ (စတ္တာရော ဓမ္မာ လဇ္ဇန္တိ၊) စတူသု–နှင်သော၊ ဣမေသု ဈာနေသု–တို့တွင်၊ သမ္မသာဒနသုတ္တေ–သမ္မသာဒနသုတ်၌၊ သုဒ္ဓဝိပဿနာပါဒကဈာနမေव–မဂ်နှင့်မဖက်သက်သက်သော, ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန်ကိုသာ၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပါသာဒိကသုတ္တေ–၌၊ စတူဟိ–ကုန်သော၊ မဂ္ဂေဟိ–မဂ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ ဝိပဿနာ–ဝိပဿနာကို၊ ကထိတာ–ပြီ၊ ဒသုတ္တရသုတ္တေ–၌၊ စတုတ္ထဈာနံက ဖလသမာပတ္တိ–စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဖလသမာပတ်ကို၊ ကထိတာ–ပြီ၊ ဣမသ္မိံ ပေါ့ဠပါဒသုတ္တေ–၌၊ ပါမောဇ္ဇံ–ကို၊ ပီတိဝေဝစနမေव–ပီတိ၏ဝေဝုစ် ပရိယာယ်ကိုသာ၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဒုတိယဈာနံကဖလသမာပတ္တိနာမ–ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဖလသမာပတ်မည်သည်ကို၊ ကထိတာ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်၏။

၄၃၂–၄၃၇။ အယံ ဝါ သောတိတ္ထေ–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ဝါသဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝိဘာဝနတ္ထော–ထင်စွာပြခြင်းအနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော–ထိုသြဋ္ဌာရိက အတ္တပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ–ဤကာမဘာဝတည်း၊ (တစ်နည်း) သော–ထိုမနောမယအတ္တပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ–ဤရူပဘာဝတည်း၊ (တစ်နည်း) သော–ထိုအရူပအတ္တပဋိလာဘဟူသည်၊ အယံ–ဤအရူပဘာဝတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝိဘာဝေတွာ, ပကာသေတွာ–ထင်စွာပြု၍၊ ဗျာကရေယျာမ–ဖြေဆိုကုန်ရာ၏၊ ပရေ–ငါဘုရားမှ တစ်ပါး အခြားသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဧကန္တသုခံ–ဧကန်ချမ်းသာသော၊

ဒုတိယ၊ပေ၊ဖလသမာပတ္တိ။ ။"ပါမောဇ္ဇဿေဝ ဘဝိသတိ"ဟုပါမောဇ္ဇကို အစထား၍ ပြတော်မူ၏၊ ထိုပါမောဇ္ဇသည် ပီတိ၏ပရိယာယ်တည်း၊ ထိုပီတိပါသော စျာန်သည်-စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ဒုတိယစျာန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပီတိကိုထောက်၍လည်းကောင်း, ပညာပါရိပူရီ၌ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာ၏ပြည့်စုံပုံကိုထောက်၍လည်းကောင်း, ထို"သုခဝိဟာရ"အရ ဒုတိယဈာနံက အရဟာတ္တဖလသမာပတ်ကို ဟောတော်မူကြောင်း သိရသည်။

ဝါသဒ္ဒေါ ဝိဘာဝနတ္ထော။ ။"အယံ+သော–ထိုသြဋ္ဌာရိက အတ္တပဋိလာဘဆိုတာ+ဤဟာဘဲ"ဟုကာမဘာဝကို လက်တွေ့ပြနိုင်ခြင်းကို "ဝိဘာဝန–ထင်ရှားပြခြင်း"ဟုဆိုသည်၊ ထိုထင်ရှားပြခြင်းအနက်ကို ဝါသဒ္ဒါအတွက် သိရသောကြောင့် ဝါသဒ္ဒါကို"ဝိဘာဝနအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ"ဟုဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘာဝေတွာကို ပကာသေတွာဟု ဖွင့်၍ ပါဠိတော်လာ ဗျာကရေ

အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ သဠာနာထ–သိကြကုန်လော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုဗ္ဗာ–မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)၊ နောတိ–နောဟူ၍၊ (မသိကြပါဟူ၍)၊ ဝဒန္တိယထာ–ဖြေဆိုကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ (မယံ–တို့သည်၊) နံ–ထိုအတ္တပဋ္ဌိလာဘကို၊ (နောတိ–ဟူ၍၊) နဝဒါမ–မဖြေဆိုကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။

သပ္ပါတိဟီရကတန္တိ–ကား၊ သပ္ပဋိဟရဏံ–သူတစ်ပါးတို့တင်အပ်သော အပြစ်ကိုပယ်ရှားတတ်သော အဖြေနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ နိယျာနိကံ–သူတစ်ပါးတင်အပ်သောအပြစ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၊ ("သမ္မဒ္ဓတိနနု–ကောင်းစွာဖြစ်သည် မဟုတ် လော"ဟုပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

မောဃော ဟောတီတိ–ကား၊ တုစ္ဆော–အချီးနှီးသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ–အတ္တဘာဝတစ်ခုကို ရရာထိုအခါ၌၊ သော–ထိုကြွင်းသော အတ္တဘာဝ ၂ စုံသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ အဓိပ္ပါယော–စိတ္တာ၏ အလိုတည်း၊ သစ္စော ဟောတီတိ–ကား၊ ဘူတော–ထင်ရှားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ္မိံ သမယေ–သြဠာရိက အတ္တဘာဝကို ရရာထိုအခါ၌၊ သေဝ–ထိုသြဠာရိက အတ္တဘာဝသည်သာ၊ သစ္စော–အမှန်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [အခြား ၂ ပါးကိုရရာ၌လည်း၊ ဤနည်းမှီး၍ အနက်ပေးပါ၊]

ယျာမကိုစပ်ပုဒ်အဖြစ် ထည့်သည်။ [ဝိဘာဝနတ္ထောတိ ပကာသနတ္ထော, သရူပတော(သရုပ်သကောင်အားဖြင့်–လက်ဆုပ်လက်ကိုင်အားဖြင့်) နိရူပနတ္ထော–ထင်စွာပြခြင်းအနက်ရှိ၏။]

ယထာ၊ပေ၊ဝဒါမာတိ အတ္ထော။ ။ဤဝါကျကား "အယံ ဝါ သော၊မေ၊ဗျာကရေယျာမ" ဟူသောရှေ့ဝါကျ၏အနက်၌ ဆိုလိုရင်းကို ထင်ရှားပြသော တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း၊ "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဝါကျမျိုးပင်ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။"အယံ+သော"ဟု ၂ ပုဒ်ရိုရာဝယ် ရှေ့၌ ဘုရားရှင် ပြအပ်ပြီးခါစဖြစ်၍ အနီးဖြစ်သော အတ္တပဋ္ဌိလာဘကို ရည်ညွှန်းကာ "အယံ"ဟု အနီးအနက်ကိုပြသော ဣမသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်၊ သူတစ်ပါးတို့ မေးအပ်သော အတ္တကိုရည်ညွှန်းကာ "သော"ဟု မျက်ကွယ်အနက်ကိုပြသော တသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။

သပ္ပါတိဟီရက+တံ။ ။ကံ၌ နိဂ္ဂဟီတ်ရှေထားခြင်းမှာ ရှေနည်းအတိုင်းဖြစ်သော ကြောင့်အထူးမဖွင့်တော့ဘဲ အနက်ကိုသာ "သပ္ပဋိဟရဏံ, နိယျာနိကန္တိ အတ္ထော"ဟု အပ္ပါတိဟီရက် အဖွင့်၏ ပြောင်းပြန်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ [စာအုပ်တို့၌"သပ္ပါတိဟရဏံ"ဟု (ပါ)၌ဒီဃတွေ့ရ၏၊ရှေ့၌ အပ္ပါတိဟီရက်ကို "ပဋိဟရဏဝိရဟိတံ"ဟု ဖွင့်ခဲ့သောကြောင့် ဤ၌လည်း "သပ္ပဋိဟရဏံ"ဟုသာ ပြောင်းပြန်ရှိသင့်သည်။]

ဋီကာသစ်။ ။သပ္ပါတိဟီရက+တန္တိ ဣဒေ ပုဗ္ဗေဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပရေဟိ စောဒိတဝစနပဋိဟာရကံ (သူတစ်ပါးတို့က တင်အပ်သော အပြစ်ကို ပယ်ရှားတတ်သော)သဉ္ဇာတရဝစနံ သပ္ပါတိဟီရကန္တိ ဟိအယမေတ္ထ ဝိသေသော။

ပန-ဆက်၊ ဇတ္တ-ဤ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘ၌၊ [ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ "ဇတ္တ-ဤသုတ်၌"ဟု စွဲတော်မူ၏။] အယံ စိတ္တော-ဤစိတ္တသည်၊ အတ္တနော-၏၊ အသဗ္ဗညုတာယ-သဗ္ဗညုမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အလုံးစုံကို မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တယော-နိ်သော၊ အတ္တပဋိလာဘေ-တို့ကို၊ ကထေတွာ-လျှောက်ပြီး၍၊ အတ္တပဋိလာဘောနာမ-အတ္တပဋိလာဘမည်သော၊ ဧတံ-ဤအမည်သည်၊ ပညတ္တိမတ္တံ-ပညတ်မျှသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓရိတုံ-ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ (တသ္မာ-ထိုသို့ မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အတ္တပဋိလာဘောတွေဝ-ဟူ၍သာ၊ နိယျာတေသိ-ပြီးဆုံးစေပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အသ-ထို စိတ္တအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဇတ္တ-ဤလောက၌၊ ရူပါဒယော-ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-သဘောတရားတို့သည်၊ (သန္တိ၊) အတ္တပဋိလာဘောတိ-ဟူသော၊ ဧတံ ပန-ဤအမည်သည်ကား၊ နာမမတ္တံ-နာမည်မျှသာတည်း၊ တေသု တေသု ရူပါဒီသု-တို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လသော်၊ ဧဝရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဝေါဟာရာ-သြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘစသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း အမည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုကာမော-ပြခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿေဝ-ထိုစိတ္တ၏ပင်၊ ကထံ-စကားကို၊ ဂဟေတွာ-ယူတော်မူ၍၊ နာမပညတ္တိဝသေန-နာမည်ပညတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိယျာတနတ္ထံ-ပြီးဆုံးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ယသ္မိံ စိတ္တ သမယေတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

အတ္တပဋိလာဘောတွေဝ နိယျာတေသိ။ ။ဤ၌ နိယျာတနအရ နိဂုံးအုပ်ခြင်းကို မဆိုလို, စကား အပြီးသတ်ခြင်းကို ဆိုလို၏၊ စကား အပြီးသတ်ရာ၌ ဘုရားရှင် အပြီးသတ်သောအခါ "သြဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘောတွေဝ သံ၌ ဂစ္ဆတိ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော နာမည်မျှသာဖြစ်၏"ဟု အပြီးသတ်တော်မူသကဲ့သို့, ထို့အတူ စိတ္တသည် "သံ၌ ဂစ္ဆတိ"ဟု နာမည်အဖြစ်ဖြင့် အပြီးမသတ်ဘဲ "သြဠာရိကောဝါသ အတ္တပဋိလာဘော တသ္မိံ သမယေ သစ္ဆော ဟောတိ"ဟု အတ္တပဋိလာဘနာမည်ဖြင့်သာ အဆုံးသတ်သည်။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ရူပါဒယော ၊ပေ၊ နာမမတ္တမေတံ။ ။ရူပဝေဒနာဒယော ဧဝ ဧတ္ထ လောကေ ဣဘာဝဓမ္မာ၊ နာမမတ္တမေတန္တိ ရူပါဒိကေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဥပါဒါယ နာမပညတ္တိ မတ္တမေတံ အတ္တပဋိလာဘောတိ၊-ဋီကာသစ်။

ဧဝရူပါ ၊ပေ၊ နာမပညတ္တိဝသေန။ ။ဧဝရူပါ ဝေါဟာရာတိ သြဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘောတိ အာဒိ ဝေါဟာရာ၊ [အာဒိဖြင့် မနောမယော အတ္တပဋိလာဘော, အရူပီ အတ္တပဋိလာဘော ဟူသော နောက် ၂ ပါးကို ယူပါ။] နာမပညတ္တိဝသေနာတိ နာမဘူတ ပညတ္တိမတ္တဝသေန၊ အတ္တပဋိလာဘောတိ သံ၌ ဂစ္ဆတီတိ နိယျာတနတ္ထံ၊ [အတ္တပဋိလာဘော တိ သံ၌ ဂစ္ဆတီတိကား နိယျာတန (အပြီးသတ်ပုံ) အာကာရပင်တည်း။]

၄၃၈။ စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပဋ္ဌိ ပုစ္ဆိတ္တာ–တစ်ဖန်မေးတော်မူ၍၊ ဝိနယနတ္ထံ–သိစေသောအားဖြင့် ဆုံးမတော်မူခြင်း ငှာ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ သစေတံ စိတ္တ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ–ပုစ္ဆေယျုံ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထိုသစေတံ' စိတ္တ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ အစရှိ သောစကားရပ်၌၊ တာဝ–အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဝါရတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ယော မေ အဟော သိ ၊ပေ၊ မောဃော ပစ္စုပ္ပန္နောတိတ္ထ–ပစ္စုပ္ပန္နောဟူသော ဤဝါရ၌၊ ဣမမတ္ထံ–ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ (ကိ' ဒဿေတိ၊) ယသ္မာ–အကြင် ကြောင့်၊ အတီတာ–အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေတေ ဓမ္မာ–အကြင် ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသောတရားတို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တေ–ထိုရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ ဧတရဟိ–ယခုအခါ၌၊ (နိရုဒ္ဓတ္တာ–ချုပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊) နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ အဟေသုံ–ရှိခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ပန–ဤသို့ကား၊ သမ်ပြ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ မေ–အကျွန်ုပ်၏၊ သောပိ အတ္တာပဋ္ဌိလာဘော–ထိုအတိတ်အတ္တဘောကို ရခြင်းသည် လည်း၊ တသ္မိံယေဝ သမယေ–ထို အတိတ်အခါ၌သာ၊ သစ္စော–အမှန်ရှိသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ပန–ကား၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ–ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ တဒါ–ထို အတိတ်အခါ၌၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိံ သမယေ–ထို အတိတ်အခါ၌၊ အနာဂတော–အနာဂတ် အတ္တာပဋ္ဌိလာဘ သည်၊ မောဃော–အချီးနှီးတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နော–ပစ္စုပ္ပန် အတ္တာပဋ္ဌိလာဘသည်၊ မောဃော–တည်း၊ ဣတိ ဣမံအတ္ထံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထတော–ပညတ်အနက်အားဖြင့်၊ နာမမတ္တမေဝ–နာမည်မျှသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္တာပဋ္ဌိလာဘံ–ကို၊ ပဋ္ဌိဟနာတိ–ဝန်ခံ၏၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသုပိ–

ပဋ္ဌိပုစ္ဆိတ္တာ ဝိနယနတ္ထံ။ ။ပဋ္ဌိပုစ္ဆိတ္တာတိ ယထာ ပရေ ပုစ္ဆေယျုံ, တထာ ကာလ ဝိဘာဂတော ပဋ္ဌိပဒါနိ ပုစ္ဆိတ္တာ–အခြားသူတို့က အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် မေးကြစရာ ရှိ၏၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ကာလ ၃ ပါးခွဲခြားကာ သြဠာရိကအတ္တာပဋ္ဌိလာဘကိုလည်း ကောင်း, မနောမယာ အတ္တာပဋ္ဌိလာဘကိုလည်းကောင်း, အရူပီအတ္တာပဋ္ဌိလာဘကိုလည်းကောင်း အသီးအသီးပုဒ်တို့ကို မေး၍၊ ဝိနယတ္ထံတိ ယထာ ပုစ္ဆိတသ္မိံ အတ္ထသ(ကို)ဉာပနဝသေန ဝိနယ နတ္ထာယ၊–ဋီကာသစ်။

ယေတေ၊ပေ၊သောပိ။ ။အတီတသမယေ အတီတအတ္တာပဋ္ဌိလာဘသ ဥပါဒါနဘူတာ (အတိတ် အတ္တဘောဟူသောနာမည်၏ စွဲမှီစရာဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော) ရူပါဒယော ဓမ္မာ၊ တေ ဧတရဟိ နတ္ထိ၊ နိရုဒ္ဓတ္တာ၊ တတောဧဝ အဟေသုံတိ သင်္ခ်ိ ဂတာ၊ ကသ္မာ၊ ဥပါဒါနသ (စွဲမှီစရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏) အတီတသမ္ပယေ လဘနတော၊ သောပိတိ တဒုပါဒါနော (ထိုစွဲမှီ စရာရုပ်နာမ် ခန္ဓာရှိသော) မေ ဧသ အတ္တာပဋ္ဌိလာဘောပိ။

အနာဂတ် အတ္တပဋိလာဘ ပစ္စုပ္ပန် အတ္တပဋိလာဘတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်သာ၊ နယော–ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။

၄၃၉–၄၄၃။ အထ–စိတ္တ၏ လျှောက်ထားရာ, ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တသ–ထို စိတ္တ၏၊ ဗျာဂရဏေန–ဖြေခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဗျာဂရဏံ–ဖြေတော်မူခြင်းကို၊ သံသန္ဒိတုं–နှိုးနှောခြင်းငှာ၊ ဧဝမေव ခေါ စိတ္တာ တိအာဒီနိ–အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဝတ္မာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ သြပမ္မတော–ဥပမာအားဖြင့်၊ တမတ္ထं–ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (အတ္တပဋိလာဘဟူသည် နာမည်ပညတ်မျှသာတည်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို)၊ သာဓေန္တော–ပြီးစေတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေယျထာပိ ၊ပေ၊ ခီရန္တိအာဒီ–ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတြ–ထိုသေယျထာပိ ၊ပေ၊ ခီရံအစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ သခေါ်ပတ္ထော–အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်တည်း၊ [အဓိပ္ပါယ်မကျဉ်းသော်လည်း တစ်ပုဒ်စီခွဲ၍မဖွင့်ဘဲ ပေါင်း၍ဖွင့်သောကြောင့် "သခေါ်ပတ္ထော"ဟု ဆိုသည်။] ဂဝါ–နွားမမှ၊ ခီရံ–နို့ရည်သည်၊ ဘဝတိယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ခီရာဒီဟိ–နို့ရည်အစရှိသည်တို့မှ၊ ဒဓိအာဒီနိ–နို့ဓမ်းအစရှိသည်တို့သည်၊ ဘဝန္တိ ယထာစ–ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တတ္ထ–ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ (တစ်နည်း)၊ တတ္ထ–ထို ခီရအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ္မိं သမယေ–၌၊ ခီရं–သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိं သမယေ–နို့ရည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဒဓိတိဝါ–နို့ဓမ်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ နဝနီတာဒီသု–ဆီဦးအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရန္တိဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံခ–

●ဧသေဝနယော။ ။ယေ တေ အနာဂတာဓမ္မာ ၊ပေ၊ ယေ ဣမေ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ (ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်၍ "ဣမေ"ဟု ဆိုသည်)၊ တေ စတေရဟိ အတ္ထိတိ သင်္ချ ဂတာ၊ တသ္မာ ယွာယံ မေ အတ္တပဋိလာဘော၊ သော ဣဒါနိ သစ္ဆော ဟောတိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြပုံကို ဋီကာတို့၌ ကြည့်ပါ။

သံသန္ဒိတုं။ ။သံ+သန္ဒဓာတ်သည် နှိုးနှောခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ "နှိုးနှော"ဟူသည် စကားတစ်ရပ်နှင့် တစ်ရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ချင်း ရောသွားအောင် ပြုခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "သမာနေတုं (သမာနံ+ကာတုं)–တူအောင်ပြုခြင်းငှာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ စိတ္တ၏စကားနှင့် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်သည် စကားအသုံးချင်း မတူစေကာမူ လိုရင်းအဓိပ္ပာယ်မှာ "အတ္တပဋိလာဘ"ဟူသည် နာမည်ပညတ်မျှသာဖြစ်၏၊ [ကံစသော အကြောင်းကြောင့် ရုပ်နာမ်အပေါင်း၏ဖြစ်ပုံအထူးကိုစွဲ၍ "သြဠာရိက, မနောမယ, အ,ရူပ"ဟု ခွဲရသော်လည်း "ထိုနာမည်၏စွဲရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှ တစ်ပါးသော အရာဝတ္ထုကား ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ"ဟု ပြလိုရင်းဖြစ်သည်ဟု နှိုးနှောခြင်းငှာ "ဧဝမေव"စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။]

ပြောဆိုကြောင်းနာမည်သို့၊ နိုရတ္တိ-ထုတ်၍ ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒပညတ်သို့၊ နာမ်-အနက်သို့ညွှတ်ကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ ဝေါဟာရ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ နု ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယေ ဓမ္မေ-အကြင် ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်တရားတို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲမှီ၍၊ ဒမီတိအာဒိ ဝေါဟာရာ-နို့ဓမ်းအစရှိသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ တေသံ-ထို စွဲမှီအပ်သော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့၏၊ အဘာဝါ-ထင်ရှားမရှိခြင်းကြောင့် တည်း။

အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ တသ္မိံ သမယေ-နို့ရည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ခီရဏ္ဍေ-နို့ရည်ဟူ၍သာ၊ သံ-ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယေ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ခီရန္တိ-နို့ရည်ဟူသော၊ သခ်ါ-သည်၊ နိုရတ္တိ-သည်၊ နာမ်-သည်၊ ဝေါဟာရော-သည်၊ ဟောတိ၊ တေသံ-တို့၏၊ ဘာဝါ-ထင်ရှား

ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။ယသ္မိံ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ ယသ္မိံ ကာလေ ဘူတုပါဒါယ သညိတံ ဥပါဒါနဝိသေသံ (ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဟူသော စွဲမှီရာအထူးကို) ဥပါဒါယ ခီရပညတ္တိ ဟောတိ၊ နု တသ္မိံ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ခီရပညတ္တိ ဥပါဒါနသဟ ဘူတုပါဒါယ ရူပသဟ ဒမီ အာဒိပညတ္တိယာ (ဒမီ အစရှိသည်ကို ပညတ်ဖို့ရာ) အနုပါဒါနတော (စွဲမှီစရာ မဟုတ်သော ကြောင့်တည်း)။

သခ်ါ, နိုရတ္တိ။ ။[သံ+ခါဟတ်, ကထနအနက်ဟော၊ အ ပစ္စည်း။] သံခါယတိ ကထီယတိ ဧတာယာတိ သခ်ါ (ပြောဆိုအပ်ကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်)၊ [သ=ကိုယ်တူ ရှိရာ၌ သံ+ဏာဓာတ် အနက်တူ။] နိဒ္ဒါရေတွာ ဝစန္တိ ဝဒန္တိ ဧတာယာတိ နိုရတ္တိ (အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်၊) [နိကို နိဟရိတ္တာဟုလည်းကောင်း, ဥတ္တိ၌ ဝစဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဝစန္တိဟုလည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ အခြားနေရာ၌ နိုရတ္တိကို ကမ္မသာဓိပြုလေ့ရှိသော်လည်း ဤ၌ ကရဏသာဓိပြုသည်။]

နာမ် ဝေါဟာရော။ ။နမန္တိ ဧတေနာတိ နာမ် (အနက်သို့ စိတ်၏ညွှတ်ကြောင်း-အာရုံပြုကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်)၊ [နာမည်ကို ကြားရသောအခါ ထိုနာမည်၏ဆိုင်ရာ အနက်သို့ စိတ်အားဖြင့် ရောက်သွားခြင်း-အာရုံပြုခြင်းကို "အနက်သို့ညွှတ်"ဟု ဆိုသည်၊ ဝေါဟရန္တိ ဧတေနာတိ ဝေါဟာရော၊ ဤလေးပုဒ်လုံးပင် ပရိယာယ်တည်း။]

ယေ ဓမ္မေ ဥပါဒါယာတိ။ ။ပဋ္ဌိနိယတဝတ္ထုကာ ဟိ ဧတာ လောကသမညာ၊ မှန်၏-လောက၌ အမည်ပညတ်တို့သည် အသီးအသီး အမြဲ သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော တည်ရာဝတ္ထုရှိကုန်၏။ [မုတ်ဆိတ်မွေး စသည်မပါ အထက်ပိုင်းရှပ်၍ အောက်ပိုင်းရှင်းနေသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အစုကို ဣတ္ထိ ဟု ခေါ်ဖို့ရန် အမြဲသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်၏၊ မုတ်ဆိတ် စသည်နှင့် တကွ အထက်ပိုင်းရှင်း၍ အောက်ပိုင်း၌ တိုးလိုးတွဲလဲ ရှပ်နေသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်အစုကို ပုရိသ ဟု ခေါ်ဖို့ရန် အမြဲသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်၏၊ တိရစ္ဆာန်စသည် ခေါ်ရာ၌လည်း နည်းတူ။] တေနာဟ-ယေ ဓမ္မေ ဥပါဒါယာတိ အာဒိ၊-ဋ္ဌကာသစ်။

ရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ (အယံ-ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော-တည်း၊) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဒဓိ အစရှိသည်တို့၌၊ ဧသ(ဧသော)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ဣမာ ခေါ စိတ္တာတိ-ကား၊ စိတ္တ-စိတ္တ၊ [နောက်မှ စိတ္တကိုယူ၍ပေးသည်။] သြဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘော ဣတိစ-သြဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘောဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ မနောမယော အတ္တပဋိလာဘော ဣတိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ အရူပေါ အတ္တပဋိလာဘော ဣတိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣမာ-ဤ အမည်တို့သည်၊ လောကသမညာ-လောကဠ်ကောင်းစွာ အညီအမျှ သိအပ်သော အမည်တို့တည်း၊ ဧတာနိ-ဤသြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘစသော နာမည်ပညတ်တို့သည်၊ လောကေ-ဠ်၊ သမညာမတ္တကာနိ-ကောင်းစွာအညီအမျှ သိအပ်သော နာမည်တို့မျှသာတည်း၊ သမနုဇာနနမတ္တကာနိ-ကောင်းစွာခွင့်ပြုအပ် သောနာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း၊ တထာ-တူ၊ ဧတာနိ-ဤသြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘစသောနာမည်ပညတ်တို့သည်၊ လောကနိရုတ္တိမတ္တကာနိ-လောကဠ် ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒပညတ်တို့မျှသာတည်း၊ ဝစနပထမတ္တကာနိ-စကားလမ်း

လောကသမညာ။ ။"လောကေ+သမညာ မတ္တကာနိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သမံ+ဉာယတီတိ သမညာ-လူအပေါင်းတို့သည် အညီအမျှ သဘောတူသိအပ်သော အမည်ကို "သမညာ"ဟုခေါ်၏၊ မတ္တဖြင့် သြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘစသော အမည်ထက်ပို၍ "သြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘ စသောအရာဝတ္ထု အကောင်အထည်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့်မရှိ"ဟုကန့်သည်။

သမနုဇာနန မတ္တကာနိ။ ။"သံ-ကောင်းစွာ+အနုဇာနန-ခွင့်ပြုအပ်"နှင့် "သမညာ-အညီအမျှသိအပ်"ဟူသည်အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း၊ ထိုသမညာကို "သနုဇာနန"ဟုထပ်ဖွင့်သည်၊ **ဗျဉ္ဇနဲ**-နို့ရည်ဟု ခေါ်ဆိုလောက်သောဘူတရုပ်,ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ပေါင်းစုနေပုံအထူးကိုစွဲ၍"ဤဟာသည် နို့ရည်"ဟုပြောလျှင် အများက ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ ထို့အတူ ကံစသော အကြောင်းအထူးကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ပေါင်းစုတည်နေပုံကိုစွဲ၍ "ဤဟာသည် သြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘ"ဟုဆိုလျှင် အများက လက်ခံခြင်း ခွင့်ပြုခြင်းကို "သမနုဇာနန"ဟုဆိုသည်။

နိရုတ္တိ မတ္တကာနိ။ ။[လောကကို ရှေ့အတိုင်းဖြစ်၍ချန်ထားသည်။] နိရုတ္တိမတ္တကာနိကို "သဒ္ဒနိရုတ္တိယာ-ထုတ်၍ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဂဟဏူပါယမတ္တကာနိ-အနက်ကို ယူခြင်း၏အကြောင်းမျှတို့သာတည်း"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းမှာ နိရုတ္တိပုဒ်က "အနက်ကို ထုတ်၍+ဆိုကြောင်း"ဟုသဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ အနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် ထိုနိရုတ္တိသည်(ထိုနိရုတ္တိကို)ကြားသူတို့၏ အနက်ကိုယူဖို့ရန် သိဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်တော့သည်၊ [ထိုသို့ သိနိုင်ပုံကို ဝိထိခန်းဠ် ပြရိုးဖြစ်သော "သဒ္ဒ ပဌမစိတ္တေန"စသောဂါထာကို ထောက်၍ သဘောပေါက်ကြပါလိမ့်မည်။]

ကြောင်းတို့မျှသာတည်း၊ ဝေါဟာရမတ္တကာနိ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း နာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း၊ နာမပဏ္ဏတ္တိမတ္တကာနိ–နာမည်ပညတ်တို့မျှသာတည်း။

ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ တယော–နှစ်သော၊ အတ္တပဋိလာဘေ–အတ္တဘောကိုရခြင်းတို့ကို၊ (ရအပ်သောအတ္တဘောတို့ကို၊) ကထေတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ သဗ္ဗံ–သော၊ ဧတံ–အတ္တပဋိလာဘ၊ သတ္တ, ပေါသစသော ဤအမည်သည်၊ ဝေါဟာရမတ္တက်–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း အမည်မျှသာတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–မိန့်တော်မူ၏၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (သဗ္ဗံ–သော၊ ဧတံ–သည်၊ ဝေါဟာရမတ္တက်–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–နည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပရမတ္ထတော–မဖောက်မပြန် မြဲတ်သောအနက်အားဖြင့်၊ သတ္တောနာမ–သတ္တဝါမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သေလောကော–ဤလောကကြီးသည်၊ သုညော–အတ္တမှကင်းဆိတ်၏၊ တုစ္ဆော–အချီးနှီးသာတည်း၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ, ဝေါဟာရမတ္တက်–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–၏)။

ပန–ထိုသို့ပင် ပရမတ္ထအားဖြင့် အတ္တပဋိလာဘစသည်မရှိပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္မုတိကထာစ–သမ္မုတိကထာလည်းကောင်း၊ (အများသမုတ်အပ်သော ပညတ်အနက်ကို ပြောဟောကြောင်း တရားလည်းကောင်း၊)

ဝစနပထ မတ္တကာနိ။ ။နိရုတ္တိမတ္တကာနိကို ဖွင့်သောစကားတည်း၊ မှန်၏–"နိရုတ္တိ" ဟု ခေါ်အပ်သော သဒ္ဒ(အသံ,စကား)သည် ထိုစကားသံကို အတုလိုက်၍ ပြောဆိုကြသော နောင်လာ နောက်သားတို့၏ စကားလမ်းကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝစနပထမည်၏၊[ယခုခေတ်၌ ထင်ရှားသူလူတစ်ယောက်က စတွင်၍စကားတစ်ခုကို သုံးလိုက်လျှင် နောက်လူတို့လည်း ထိုစကားကိုလိုက်၍ သုံးကြခြင်းမျိုးကိုဆိုလိုသည်။] ဝစနပထမတ္တကာနိတိ တသော ဝေဝစနံ၊ နိရုတ္တိယေဝ ဟိ အညေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိမာပဇ္ဇန္တာနံ (မြင်အပ်သည်ကို အတုလိုက်၍ ပြောဆိုကြသူတို့၏) ကာရဏဘာဝေန (ပထအဖွင့်) ဝစနပထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဝစနမေဝ–ရှေးလူကြီးတို့ ပြောအပ်သော စကားသည်ပင်+ပထော–နောက်လူတို့၏ ပြောဖို့ရန်အကြောင်းတည်း၊ ဝစနပထော–ကြောင်း။

ဝေါဟာရ, နာမပဏ္ဏတ္တိ။ ။ဝေါဟာရမတ္တကာနိတိ တထာ တထာ (ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်) ဝေါဟာရမတ္တကာနိ (ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်းမျှတို့သာတည်း)၊ နာမပဏ္ဏတ္တိမတ္တကာနိ တိ တသော ပရိယာယော၊ တံတံ နာမပညာပနမတ္တကာနိ (ထိုထို အမည်ကိုသိစေကြောင်း ပညတ်မျှတို့သာတည်း)၊–ဋီကာသစ်။ [ပ+ဥ ပ, တိပစ္ဆည်းဖြင့်ပြီးသော ပညတ္တိပုဒ်မှ ညကို ဏ္ဏာပြုလျှင် ပဏ္ဏတ္တိဟု ဖြစ်၏။]

ဗုဒ္ဓါနံ ပန။ ။"ပရမတ္ထအားဖြင့် မရကောင်းလျှင် အဘယ်ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓါနံ ပန"စသည်ဖြင့် မိန့်သည်၊ "ဘုရားရှင်တို့၏ ဟောတော်မူရိုးအားဖြင့် ကထာ ၂ မျိုးရှိသောကြောင့် ဟောတော်မူအပ်သည်"ဟူလို။ [သမ္မုတိယာ (လူတို့ သမုတ်အပ်သော အနက်ကို)+ကထာ–ဟောကြောင်း တရားစကားတည်း၊

ပရမတ္ထကထာစ–ပရမတ္ထကထာလည်းကောင်း၊ (မဖောက်မပြန် မြဲတည်သောအနက်ကို ပြောဟောကြောင်းတရားလည်းကောင်း၊) ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ကထာ–ဟောပြောကြောင်းတရားတို့သည်၊ (ဟောနှိုး)၊ တတ္ထ–ထို ၂ မျိုးသောကထာတို့တွင်၊ သတ္တော–သတ္တဝါ၊ ပေါသော–ယောကျ်ား၊ ဒေဝေါ–နတ်၊ ဗြဟ္မာ–ဗြဟ္မာ၊ ဣတိ အာဒိကာ–ဤသို့ အစရှိသောကထာသည်၊ သမ္မုတိကထာနာမ–မည်၏၊ အနိစ္စံ–အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ–ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ–အနတ္တ၊ ခန္ဓာ–ခန္ဓာတို့ ၊ပေ၊ သမ္မပ္ပဓာနာ–သမ္မပ္ပဓာန်တို့၊ ဣတိ အာဒိကာ–ဤသို့အစရှိသော ကထာသည်၊ ပရမတ္ထကထာနာမ–မည်၏။

တတ္ထ–ထို ၂ ပါး၊သော ကထာတို့တွင်၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ("သတ္တောတိ" ဌိတပ်)၊ သမ္မုတိဒေသနာယ–သမ္မုတိဒေသနာတော်ဖြင့်၊ (ပညတ်ကို ဟောကြောင်း တရားတော်ဖြင့်)၊ သတ္တောတိဝါ–သတ္တဝါဟူ၍လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဗြဟ္မာတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်သော် (ဟောတော်မူအပ်မှ၊) ဝိဇာနိတုံ–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နိယျာတုံ–ဝဋ္ဋမှထွက်မြောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဓယဂ္ဂါဟံ–အရဟတ္တဖိုလ် အောင်လံကိုယူခြင်းကို၊ ဝါ–ယူအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်အောင်လံကို၊ ဂဟေတုံ–ယူခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သက္ကောတိ–စွမ်း နိုင်၏၊ တဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာဒိတောဝ–ဌိသာ၊ သတ္တောတိ ဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဗြဟ္မာတိဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကထေတိ–ဟောတော်မူ၏။

သမ္မုတိကထာ၊ ပရမတ္ထသ+ကထာ၊ ပရမတ္ထကထာ၊ အနိစ္စစသော ကထာလည်းပရမတ္ထဖြစ်သော သင်္ခါရတို့ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ္ထကထာပင်တည်း။]

တတ္ထ ယော ၊ပေ၊ သက္ကောတိ။ ။"ဘုရားရှင်တို့၏ကထာသည် အဘယ့်ကြောင့် ၂ပါးပြားရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား အကြောင်းကိုပြလိုခြင်း"တတ္ထ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဝိနေယျတို့က သမ္မုတိကထာဖြင့် စဉ်ဟောအပ်မှ သိနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်, ပရမတ္ထကထာဖြင့် စဉ်ဟောအပ်မှ သိနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ၂ မျိုးပြားသောကြောင့် ဘုရားရှင်တို့၏ကထာလည်း ၂ မျိုးပြားရပါသည်–ဟူလို။

ဓယဂ္ဂါဟံ ဂဟေတုံ။ ။[ဝိဇာနိတုံ စသောပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို နိသယအတိုင်း သိပါ။] "ဂါဟံ–ယူခြင်းကို+ဂဟေတုံ–ငှာ"ဟု ပေးလျှင် ယူခြင်းကြီယာ တစ်ခုတည်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒုပစာကြံပါ၊ "ယူအပ်သော အောင်လံ"ဟုဆိုလျှင် ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဓာရဲကြီ၍ "ဂယ္ဟတေတိ ဂါဟော၊ ဓယော စ+သော+ဂါဟော စာတိ ဓယဂ္ဂါဟော"ဟု ပြုပါ။

တဿ အာဒိတောဝ။ ။"အစဉ်သာ သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူ၏"ဟုဆိုသဖြင့် နောက်ပိုင်းရောက်သောအခါ ပရမတ္ထဖြစ်သော စတုသစ္စကထာကို ဟောတော်မူသည်–ဟု အဓိပ္ပာယ်ကျရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်က ဓမ္မကထိကများသည် ဝတ္ထုကို ဟောပြီးနောက် စတုသစ္စကထာဖြင့် အဘိဓမ္မာကို တပ်လေ့ရှိကြသည်။

ယော–သည်၊ ပရမတ္ထဒေသနာယ–ဖြင့်၊ (ပရမတ်ကို ဟောကြောင်းတရားတော်ဖြင့်)၊ အနိစ္စန္တိ၀ါ–အနိစ္စဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခန္တိ၀ါ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒိသု–ဤသို့ အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ–အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော တရားကို၊ သုတ္တာ–ကြားနာရ၍၊ ဝိဇာနိတုံ–ဌာလည်းကောင်း။ ပေ၊ ဂဟေတုံ–ဌာလည်းကောင်း၊ သက္ကောတိ၊ တဿ–အား၊ အနိစ္စန္တိ၀ါ–ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အညတရမေ၀–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တရားကိုသာ၊ ကထေတိ–၏။

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ သမ္မုတိကထာယ–ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တာသာပိ–သိလတုံ့သောသတ္တ၀ါအားလည်း၊ ပဌမံ–စွာ၊ ပရမတ္ထကထံ–ကို၊ နကထေတိ–ဟောတော်မမူ၊ ပန–အနွယ၊ သမ္မုကထာယ–ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပြီး၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ (နောက်မှ)၊ ပရမတ္ထကထံ–ကို၊ ကထေတိ–၏၊ ပရမတ္ထကထာယ–ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တာသာပိ–အားလည်း၊ ပဌမံ–စွာ၊ သမ္မုတိကထံ–ကို၊ နကထေတိ–မမူ၊ ပန–အနွယ၊ ပရမတ္ထကထာယ–ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ–၍၊ ပစ္ဆာ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။

ပန–ဆက်၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (ရိုးရာထုံးစံအားဖြင့်၊) ပဌမမေ၀–သာလျှင်၊ ပရမတ္ထကထံ–ကို၊ ကထေန္တသ–ဟောတော်မူလသော်၊ ဒေသနာ–ဒေသနာတော်သည်၊ လူဓါကာရာ–ခြောက်ကပ်သော အချင်းအရာရှိသကဲ့သို့၊

ယော ပရမတ္ထဒေသနာယ။ ။ပထမနည်းဝယ် သမ္မုတိကထာကို ပြုရာ၌သာ "အာဒိတောဝ"ဟု ဆို၍ ပရမတ္ထကထာကိုပြုရာ၌ "အာဒိတောဝ"ဟု မဆိုသောကြောင့် "ပရမတ္ထကထာကို ဟောတော်မူသောအခါ ရှေ့ပိုင်းနောက်ပိုင်း ၂ ဌာနလုံး၌ပင် ပရမတ္ထကထာကိုချည်း ဟောသည်"ဟု ဆိုလိုရာရောက်သည်၊ [ဤတရတ္တ ပန အာဒိတောဝ ကထေတိတိ အ၀ဒန္တော သဗ္ဗတ္ထပီတိ၊–ဋီကာ။]

တထာ။ ။ဤစကားဖြင့် ဟောတော်မူပုံ တစ်နည်းကို ပြပြန်သည်၊ ထိုနည်းကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း သိပါ၊ [တထာတိ အာဒိနာ ကထာဒွယကထနေ ပရိယာယန္တရံ (ပရိယာယ်တစ်မျိုးကို) ဝိဘာ၀ေတိ၊ ဗောဓေတွာတိ ဝိနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ တထာတထာ (ထိုထို အချင်းအရာ–ထိုထိုနည်းဖြင့်) ဒေသေတဗ္ဗမတ္ထံ (ဟောထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို) ဇာနာပေတွာ၊–ဋီကာသစ်။]

ပကတိယာ ပန။ ။ဝိနေယျတို့၏အလိုအားဖြင့် ရှေးဦးစွာ သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူခြင်းသည် များသောအားဖြင့် ဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့အကျက်တော်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မု တိကထာကို စ၍ ဟောရခြင်း၌ အကြောင်းနှင့်တကွပြ ပို၍ "ပကတိယာ ပန"စသည် မိန့်၏၊ ထိုအကြောင်းဟူသည် "ပဌမမေ၀ ।ပေ၊ လူဓါကာရာ"တည်း။

လူဓါကာရာ။ ။လူမိုက်လူလိမ္မာအကြောင်းကို ဟော၀ေ ။ ။ရာ၌ "အကုသိုလ်တရားတွေသည် ဗာလမည်၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကား ပဏ္ဍိတမည်၏" ဤ ။ ။ို့စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထတရားတို့ကို ရှေးဦးစွာ ဟောပြတော်မူလျှင် ဝေနေယျတို့ နားမလည်နိုင် သာကြောင့် ဒေသနာတော်၏

ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဗုဒ္ဓါ–ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပဌမံ–စွာ၊ သမ္မုတိကထံ–ကို၊ ကထေတွာ–ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ (နောက်မှ) ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တိ။

သမ္မုတိကထံ–ပညတ်ကို ဟောကြောင်းတရားတော်ကို၊ ကထေန္တာပိ–ဟောတော်မူကုန်သော်လည်း၊ သစ္စမေဝ–မှန်သောအနက်ကိုသာ၊ သဘာဝမေဝ–ထင်ရှားရှိသော အနက်ကိုသာ၊ အမုသာဝ–မုသားမဟုတ်သော အနက်ကိုသာ၊ ကထေန္တိ–ကုန်၏၊ ပရမတ္ထကထံ–ပရမတ်ကို ဟောကြောင်းတရားတော်ကို၊ ကထေန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ သစ္စမေဝ–ကိုသာ၊ ၊ပေ၊ ကထေန္တိ–ကုန်၏။

ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်နေခြင်း (စိုစိုပြေပြေ မရှိခြင်း)ကို "လူခ+အာကာရ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိနေယာနံ အနုဘိသမ္ဘုဏေ လူခသဒ္ဒေါ–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ယခုခေတ်၌လည်း မျှားစွာသောလူတို့သည် အဘိဓမ္မာနည်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောလျှင် သဘောမပေါက်နိုင်ကြ၊ တရားတော်သည်ပင် ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်နေတော့၏၊ သို့သော် "အဘိဓမ္မာတရား ဝိပဿနာတရားကို ဟောသည်"ဟု ပြောလျှင် နားမလည်သော လူတို့သည်ပင် အထင်ကြီးကြသောကြောင့် နားမလည်သော အဘိဓမ္မာတရားကိုပင် ဟောကြလေတော့သည်။

သစ္စမေဝ သဘာဝမေဝ။ ။သမ္မုတိကထာကို ဟောတော်မူရာ၌ သစ္စဟူသည် လောကီလူတို့ ပြောအပ်သည့်အတိုင်း ထိုအရာဝတ္ထု၏ မှန်ခြင်းတည်း၊ သဘာဝဟူသည်လည်း လူတို့သမုတ်ထားအပ်သည့်အတိုင်း ထိုဝတ္ထု၏ ရှိနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အမုသာဝဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ကို ဆက်၍မိန့်သည်၊ "မုသား(အမှား)မဟုတ်ဘဲ အမှန်ထင်ရှားရှိသည်"ဟူလို၊ သမ္မုတိပညတ်သော်မှ မှန်၍ ထင်ရှားရှိနေသေးလျှင် ပရမတ္ထ၏ မှန်၍ ထင်ရှားရှိကြောင်းမှာ အထူးဆိုဖွယ် မလိုတော့ပါ။ [သစ္စမေဝါတိ ထတမေဝ၊ သဘာဝမေဝါတိ သမ္မုတိဘာဝေန တံ သဘာဝမေဝ(ထိုဟောအပ်သည့်အတိုင်း ထင်ရှားရှိသည်ကိုသာ) ကထေန္တိ တေနာဟ အမုသာဝါတိ၊ ပရမတ္ထသ ပန သစ္စာဒိဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ–ဋီကာ။]

သမ္မုတိနှင့် ပရမတ္ထအထူး။ ။သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ အစ ပညတ္တိအတ္ထ ပရမတ္ထဟု ခေါင်းတပ်၍ ပြသည့်အတိုင်း အထူးကို သိပါ၊ ဤဋီကာ၌လည်း "ယသ္မိ' ဘိက္ခေ (အကြင် ယတ (အိုး) စသည် ကွဲလသော်) ဗုဒ္ဓိယာဝါ အဝယဝ ဝိနိဗ္ဘောဂေ ကတေ၊ (တစ်နည်း) ဉာဏ်ဖြင့် အစိတ်အစိတ်ခွဲမှုကို ပြုအပ်သော်၊ နု တံ သညာ (ထို ယတဟူသော အိုးဟူသော အမည် မဖြစ်တော့)၊ တဒ္ဒိပရိယတ္ထော ပရမတ္ထော (ထို၏ ပြောင်းပြန်အနက်သည် ပရမတ္ထတည်း)၊ နဟိ ကဏ္ဍ ဗုသနာဒီ သဘာဝေ အယံ နယော လဗ္ဘတိ၊–မှန်၏ ပထဝီစသော ရုပ်တရား၏ ကဏ္ဍသဘောစသည်၌လည်းကောင်း, ဖဿစသော နာမ်တရား၏ ဗုသနသဘောစသည်၌လည်းကောင်း ဤသို့ ခွဲ၍ စိတ်၍ ကြည့်ရခြင်းဟူသော နည်းကို မရနိုင်"ဟု အချုပ်မျှ ပြဆိုထားသည်။

ဂါထာနက်။ ။ဝဒတ်–ပြောဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဝရော–အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော၊ သမ္ဘုဒ္ဓေါ–ကြွင်းမဲ့ဉဿုံ အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်သည်၊ သမ္ဘုတိ–သမ္ဘုတိသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထဿ–ပရမတ္ထသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ဒ္ဝေ–၂ ပါးကုန်သော၊ သစ္စာနိ–အမှန်တရားတို့ကို၊ အက္ခာသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ တတိယံ–၃ ခုမြောက်သစ္စာကို၊ နုပလဗ္ဘတိ–မရအပ်, မရနိုင်။

(ယသ္မာ–အကြင့်ကြောင့်၊) လောကသမ္ဘုတိ–လောကဌ် သမုတ်အပ်သော အနက်သည်၊ ကာရဏံ–မဆုတ်မယွင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊) သကေါ်တ၀စနံ–လောကဌ် အသိအမှတ်ပြုအပ်သောအနက်ကို ဟောကြောင်းတရားစကားတော်သည်၊ သစ္စံ–မှန်၏၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊) ပရမတ္ထ၀စနံ–ပရမတ်ကို ဟောကြောင်းတရားစကားသည်၊ ဓမ္မာနံ–ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ ဘူတလက္ခဏံ–ဟုတ်မှန်သောသဘောကို သိကြောင်းအမှတ်အသားသည်၊ (ဟောတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊) ပရမတ္ထ၀စနံ–ပရမတ်ကို ဟောကြောင်းတရားစကားတော်သည်၊ သစ္စံ–မှန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊) [ဤဂါထာများကို ကထာ၀တ္ထု အဋ္ဌကထာ၏ အဆုံးနားဌ်လည်း တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်များဌ်ကား မတွေ့ရ။]

ဒ္ဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ။ ။ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း သမ္ဘုတိဖြစ်သောအရာ၀တ္ထုသော်မှ လောကအလိုက်မှန်ကန်ရကား ဘုရားရှင်သည် သမ္ဘုတိသစ္စ, ပရမတ္ထဖြစ်သော သစ္စ(အမှန်)တရား ၂ မျိုးကို ဟောတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟောအစစ်ဆိုလျှင် အမှန်ချည်းမှတ်ပါ၊ ပိဋကတ်တော်ဌ် လက်တွေ့အားဖြင့် မကိုက်ညီသော အချို့သမ္ဘုတိ အနက်တွေရှိနေလျှင် ထို အနက်ကို "ဘုရားဟော မဟုတ်, နောက်ဆရာတို့ ထည့်သွင်းထားအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်" ဟုသာ မှတ်ပါ။

သကေါ်တ၀စနံ။ ။ဤဂါထာဌ် ဒုတိယပါဒသည် ပထမပါဒ၏ အကြောင်းပြ, စတုတ္ထပါဒသည် တတိယပါဒ၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယသ္မာ တသ္မာထည့်၍ အနက်ယောဇနာဖို့ရန် ဋီကာသစ် ဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။

လောကသမ္ဘုတိ။ ။လောကသိဒ္ဓါ သမ္ဘုတိ (လောကဌ် ထင်ရှားသော ပညတ်အနက်သည်၊) အသကေါ်တ၀စနသ အဝိသံ၀ါဒနဘာ၀ေ ကာရဏံတိ အတ္ထော၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ လောကသမ္ဘုတိနှင့် ကာရဏံကို သမာသ်မဟုတ် တစ်ပုဒ်စီကွဲနေသော ၀ါကျဟု မှတ်ပါ။

ဓမ္မာနံ ဘူတလက္ခဏံ။ ။သဘာ၀ဓမ္မာနံ ယောဘူတော အ၀ိပရီတော သဘာ၀ေါ၊ တသ္သလက္ခဏံ အင်္ဂဏံ ဥပနံတိ အတ္ထော၊ [လက္ခဏံကို "အင်္ဂဏံ ဥပနံ–သိစေတတ်သော တရားသည်"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤသို့ ဘူတလက္ခဏံနှင့် ပရမတ္ထ၀စနံသည် အရတူသောကြောင့် ပရမတ္ထ၀စနံကို ယသ္မာ၀ါကျဌ်လည်း ထည့်၍ အနက်ပေးသည်။]

ယာဟိ ၊ပေ၊ အပရာမသံတိ–ကား၊ ယာဟိ လောကသမညာဟိ–အကြင်လောကဌ် ကောင်းစွာသိအပ်သော နာမည်ပညတ်တို့ဖြင့်၊ ယာဟိ လောကနိရုတ္တိဟိ–အကြင်လောကဌ် ထုတ်၍ ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော နာမည်ပညတ်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတော–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိပရာမာသာနံ–မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်ကုန်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပရာမသန္တော–တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူဘဲ၊ ဝေါဟရတိ–ခေါ်ဝေါ် ဟောမိန့်တော်မူ၏၊ တာ လောကသမညာ–တို့သည်၊ တာ လောကနိရုတ္တိယော–တို့သည်၊ ဣမာ–ဤသြဠာရိက အတ္တပဋိလာဘ စသည်တို့တည်း၊ [ဤသို့ ပါဠိတော် ရှေ့ဝါကျကို ကြည့်၍ နိယမဝါကျထည့်ပါ၊ ထိုသို့ မထည့်လိုလျှင် "ယာဟိ လောကသမညာဟိ–ယင်းတို့ဖြင့်"ဟု ပေးပါ။] ဣတိ–ဤသို့၊ ဒေသနံ–ဒေသနာတော်ကို၊ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ–ဝဋ္ဋကထာမှ နစ်စေတော်မူ၍၊ (ခွဲခြားတော်မူ၍၊) အရဟတ္တနိကူဋ္ဌေန–အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွတ်ဖြင့်၊ နိဋ္ဌာပေသိ–ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါဒတို့ဌ်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ–သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာဌ်၊ ပေါ်ဌပါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ–ပေါ်ဌပါဒသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ယာဟိ ၊ပေ၊ အပရာမသံ။ ။ဘုရားရှင်သည် လူတို့၏ ပြောရိုးအနက် (သမ္မုတိ)ကို ယူ၍ "ငါ, သူတစ်ပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် သုံးသပ်မှုမရှိသောကြောင့် ငါ, ငါ့ဥစ္စာဟု တဏှာမာနဖြင့် သုံးသပ်၍ပြောသော လောကီလူတို့၏ ပြောခြင်းမျိုးမှ ထူးခြားပါသည်၊–ဟူလို။

ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ။ ။အောက်ဌ် ဒိဋ္ဌ အာဘိနိဝေသနင့်စပ်သော ဝဋ္ဋကထာကို ဟောတော်မူခဲ့ရကား ထိုဝဋ္ဋကထာမှ ဒေသနာကို ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူရာဌ် "အပရာမာသ(တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မသုံးသပ်ဘဲ)"ဟု မိန့်တော်မူခြင်းသည် "ထိုသို့ မသုံးသပ်ခြင်းကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အထွတ်တင်ရာရောက်၏"ဟု မိန့်တော်မူရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "အရဟတ္တနိကူဋ္ဌေန" ဟု မိန့်သည်။

ပေါ်ဌပါဒသုတ်အဋ္ဌကထာ၏

အဖွင့် ပြီး၏။

၁၀=သုဘသုတ်ဘာသာဋီကာ

သုဘမာဏဝေါဟု

၄၄၄။ ဧवं၊ပေ၊ သာဝတ္ထိယန္တိ–ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ သုဘသုတ္တံ–တည်း၊ တတြ–ထိုသုဘသုတ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ–မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ အစိရပရိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိတိ–ကား၊ ဘဂဝတိ–သည်၊ အစိရံ–မကြာမြင့်မီက၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလသော်၊ ပရိနိဗ္ဗာနတော–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာနေ့မှ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်၌၊ ဝါ–အထက်ဖြစ်သော၊ မာသမတ္တေ–တစ်လခန့်ဖြစ်သော၊ ကာလေ–၌၊ ("သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဘေတံ–ဤသာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ ဘဂဝတိဟူသော စကားကို၊ နိဒါနဝဏ္ဏနာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပတ္တစီဝရံ–သပိတ် သင်္ကန်းတော်ကို၊ အာဒါယ–၍၊ အာဂန္တွာ–ကြွလာတော်မူ၍၊ ခီရဝိရေစနံ–ဆေးဖြင့်ထုံအပ်သော ဝမ်းသက်ကြောင်း နို့ရည်ကို၊ ပိဝိတ္တာ–၍၊ ဝိဟာရေ–၌၊ နိသိန္နဒိဝသံ–နေရာနေ့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

တောဒေယျပုတ္တောတိ–ကား၊ တောဒေယျ ဗြာဟ္မဏသ–တောဒေယျပုဏ္ဏားဏ၏၊ ပုတ္တော–သားဖြစ်သော၊ ("သုဘောမာဏဝေါ"၌စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ သော–ထိုပုဏ္ဏား သည်၊ (ဂတောဿစပ်၊) သာဝတ္ထိယာ–၏၊ အဝိဒူရေ–အနီး၌၊ တုဒိဂါမောနာမ–တုဒိရွာမည်သည်၊ အတ္ထိ၊ တသ–ထို တုဒိရွာ၏၊ အဓိပတိတ္တာ–အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တောဒေယ္ယောတိ–ဟူ၍၊ သန္ဓိ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊

အစိရံ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ ။အစိရ+ပရိနိဗ္ဗုတော၌ အစိရဝယ် နိဂ္ဂဟီတ်ကြေကြောင်းကို သိစေလို၍ "အစိရံ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဤအလို အစိရံ=ပနိဗ္ဗုတောသည် သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျတည်း၊ တစ်နည်း–"အစိရံ+ပရိနိဗ္ဗုတသ အသောတိ အစိရ ပရိနိဗ္ဗုတော"ဟု သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း "အစိရံ+ပရိနိဗ္ဗုတေ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြသည်၊ "မကြာမီက ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော်" ဟူလို၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ၂–နည်းဖွင့်ထား၏။

မာသမတ္တေ။ ။ပါဠိတော်၌ အစိရ ပရိနိဗ္ဗုတေဟု ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသည်မှာ မကြာသေးကြောင်းကိုသာပြ၍ ကာလအပိုင်းအခြား မပါသောကြောင့် "မာသမတ္တေ"ဟု အဋ္ဌကထာက ကာလအပိုင်းအခြားကို ပြသည်၊ မတ္တာဖြင့် တစ်လအတိကျ မဟုတ်, "တစ်လခန့်" ဟု ခန့်မှန်းချက်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခဲ့ရာ, နယုန်လပြည့်ကျမှ တစ်လပြည့်၏၊ ထို ခီရဝိရေစနကို သောက်ရာနေ့၌ကား "တစ်လမပြည့် တက်သေး"ဟု ဆိုလိုသည်။

တောဒေယ္ယော။ ။တုဒိ(တုဒိရွာဟူသော)+နိဝါသော အသောတိ တောဒေယ္ယော၊ အသ နိဝါသတဒ္ဓိတ်, ဧောယျပစ္စည်း၊ တောဒေယျပုဏ္ဏားသည် ထိုရွာ၏ အကြီးအကဲဖြစ်၏၊ သောဏဒဏ္ဍ ကူဋဒဏ္ဍတို့ကဲ့သို့ ထိုရွာကို အုပ်စိုးနေသူတည်း။

ဂတောဝ–ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ မဟဒ္ဓနော–များသောဥစ္စာရှိသည်၊ ပဠု စတ္တာလီသကောဋိ ဝိဘဝေါ–လေးဆယ့်ငါးကုဋေသော စည်းစိမ်ရှိသည်၊ ပရမမစ္ဆရီ–အလွန် ဝန်တိုခြင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဒဒတော–စွန့်ကြဲပေးကမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘောဂါနံ–စည်းစိမ်တို့၏၊ အပရိက္ခယောနာမ-မကုန်ခန်းနိုင်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတွာ–၍၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသောဥစ္စာကို၊ နဒေတိ–မပေး။

ပုတ္တမ္မိ–သားကိုလည်း၊ အာဟ–ပြောဆို ဆုံးမပြီ၊ (ကိုး–နည်း၊) အဠနာနံ–မျက်စဉ်းတို့၏၊ ခယံ–တစ်ရွေ့ရွေ့ ကုန်သွားပုံကို၊ ဒိသွာ–ကြည့်၍လည်းကောင်း၊ ဝမ္မိကာနံ–တောင်ပို့တို့၏၊ သဠယံ–ပေါင်းစုအပ်သော အစုအပုံကို၊ (ဒိသွာ)စ–ကြည့်၍လည်းကောင်း၊ မဓုနံ–ပျားကောင်ကလေးတို့၏၊ သမာဟာရံ–ပေါင်း၍ ဆောင်ပုံကို၊ (ဒိသ္မာ)စ–၍လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတော–ပညာရှိသည်၊ ယဒိ–အိမ်၌၊ အာဝသေ–နေရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–ပြီ)။

အဠနာနံ။ ။အဠဓာတ်သည် မကွန(သုတ်လိမ်းခြင်း)အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဣန္ဒြိယ လူမျိုးတို့သည် မျက်စိအေးအောင် မျက်လုံးပတ်ဝန်းကျင်၌ ဆေးမျက်စဉ်းဖြင့် သုတ်လိမ်းထားတတ်၏၊ ထိုမျက်စဉ်းလည်း အတုံးအခဲဖြစ်ရကား အနည်းငယ် အနည်းငယ် သွေးဖန်များသော် ကုန်သွား၏၊ ထို့အတူ စည်းစိမ်ဥစ္စာများလည်း ပေးဖန်များလျှင် ကုန်သွားမည်သာ–ဟူလို။ [အဠနာနန္တိ အက္ခိအဠနတ္ထာယ ဃံသိတအဠနာနံ၊– ဋီကာသစ်။]

ဝမ္မိကာနဠ သဠယံ။ ။တောင်ပို့ကြီးဟာ တစ်နေ့တည်းဖြင့် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ ခြကောင်ကလေးတွေ တဖြည်းဖြည်းစုရာမှ ဤတောင်ပို့ကြီးဖြစ်လာပုံကိုကြည့်၍ "စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည် ထိုကဲ့သို့ တဖြည်းဖြည်းစုလျှင် တောင်ပို့ကြီးကဲ့သို့ အစုအပုံ အများအပြားဖြစ်လာနိုင်သည်"ဟု ဆုံးမသည်။

မဓုနဠ သမာဟာရံ။ ။မဓုအရ ပျားရည်ကိုမယူရ, ပျားရည်ကို ပြုတတ်သော ယင်ပျားငယ်ကိုယူပါ၊ ယင်ပျားငယ်တို့သည် အနည်းငယ် အနည်းငယ် ဆောင်ယူရင်းပင် ပျားရည်များစွာ ရှိသော ပျားအုံကြီး ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ထို့အတူ အနည်းငယ် အနည်းငယ် စုဆောင်းလျှင် စည်းစိမ်တို့လည်း များစွာဖြစ်လာနိုင်သည်–ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပါယ်များကို ရည်ရွယ်၍ "ခြကိုပုံပြု, ပျားကိုတုသို့"ဟု စပ်ဆိုတော်မူကြသည်။ [သမ္ဘိဏ္ဍောတွာ–ပေါင်း၍+အာဟရတ်–ဆောင်ခြင်း၊ (တစ်နည်း) အာဟာရီယတေတိ အာဟာရော၊ သံပိဏ္ဍောတွာ+အာဟာရော၊ သမာဟာရော–ပေါင်း၍ (တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်အောင်) ဆောင်ထားအပ်သော ပျားအုံ။]

ပဏ္ဍိတော ယရမာဝသေ။ ။ယသ္မာ အပ္ပတရပ္ပတရေပိ (အလွန် နည်းသည်ထက် သာ၍နည်းသော စည်းစိမ်သည်) ဝယမာနေ–ကုန်လသော်၊ ["ဂယှမာနေ–ယူအပ်သော်"ဟု မူကွဲရှိ၏။] ဘောဂါ ခီယန္တိ၊ အပ္ပတရပ္ပတရေပိစ သဉ္စိယမာနေ (စုဆောင်းအပ်သော်) ဝဗုန္တိ၊ တသ္မာ ယထာဝုတ္တ ဥပမတ္ထယံ ပညာယ ဒိသ္မာ ဝိညူ ဇာတိကော ကိဉ္စိပိ (အနည်းငယ်လည်း

၆ ၃ ၃ ၃

အဝိဓိ-အဝိဓိသို့၊ ဂမိဿသိ-ရောက်လတ့ဲ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အဝေါစ)၊ သုနခေါ-သည်၊ တံ ကထံ-ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဥဒ္ဒနန္တရေ-ခုံလောက်အကြား၌၊ (ဖိုခနောက်အကြား၌၊) ဆာရိကာယ-ပြာပေါ်၌၊ နိပန္နော-အိပ်ပြီ၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ နံ-ထိုခွေးကို၊ ဥက္ခိပိတ္တာ-မြှောက်ချီ၍၊ သယနေ-အိပ်ရာ၌၊ သယာပေတုံ-အိပ်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ"သု-မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

သုဘော-သုဘသည်၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ ကေန-အဘယ်သူသည်၊ အယံ သုနခေါ-ဤခွေးကို၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ သြရောပိတော-အောက်သို့ ချအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မေးပြီ၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက် သောသူသည်၊ (အယံ သုနခေါ-ကို၊ အာသနာ-မှ၊ နှ သြရောပိတော-အောက်သို့ မချအပ်ပါ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ တံ ပဝတ္တိं-ထိုဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ-ပြောပြကြကုန်ပြီ၊ [ဘုရားရှင်က "ငါ့ကို သော သောဟု လွမ်းမိုးခဲ့သောကြောင့် ခွေးဖြစ်ရပြီ"ဟုမိန့်တော်မူပုံကို ပြောကြသည်။] မာဏဝေါ-သည်၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ မမ-ငါ၏၊ ပိတာ-အဖသည်၊ ဗြဟ္မလောကေ-ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ ["ငါ၏အဖသည် ဗြာဟ္မဏတို့၏ စာရိတ္တကို မလျော့အောင် ကျင့်သူဖြစ်သောကြောင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သည်"ဟု ယုံကြည်ထား၏။] သမဏော ဂေါတမော ပန-ရဟန်းဂေါတမသည်ကား၊ မေ-ငါ၏၊ ပိတရံ-အဖကို၊ သုနခံ-ခွေးကို၊ ဣရောတိ-၏၊ သေ-ဤ ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ မုခါရုဠ္ဠ-နှုတ်သို့တက်သော စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဂုဏ္ဍိတ္တာ-စိတ်ဆိုး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ မုသာဝါဒေန-ဖြင့်၊ စောဒေတု ကာမော-အပြစ်တင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ ဂန္တွာ-၍။ တံ ပဝတ္တိं-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။ ["ကျွန်ုပ်၏အဖ ခွေးဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်ရဲ့လား"ဟု မေးသည်။]

အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ၊ မှန်၏—ကံသည် ဝိပါကဖလဟူသော အကျိုးရင်းကိုပေးသောကံ, အာနိသာသဖလဟူသော အကျိုးဆက်ကိုပေးသောကံဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ ပဋိသန္ဓေဝိပါက်အကျိုးကိုပေးရာ၌ ကံတစ်မျိုးကသာ ပေးရသော်လည်း ပဝတ္တိဝိပါက်နှင့်တကွ အာနိသံသ အကျိုးကို ပေးရာ၌ကား ကံအမျိုးမျိုးကပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ခွေးဖြစ်ရာ၌ လောဘပြဋ္ဌာန်းသောကံ, သောသောဟု ဘုရားကိုလွမ်းမိုး၍ ပြောဆိုကြောင်းကံ, ထိုကံ ၂-မျိုးလုံးနှင့်ပင် ဆိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့တစ်မျိုး နောက်တစ်မျိုး ၂-မျိုး မိန့်တော်မူသည်၊-ဋီကာသစ်။

မုခါရုဠ္ဠ။ ။မုခံ-ခံတွင်း(နှုတ်)သို့+အာရုဠ-တက်ရောက်သော စကားတည်း၊ မုခါရုဠ-နှုတ်တက်သောစကား။ [မုခါရုဠ္ဠတိ သယံ ပဋိဘာနဝသေန (မိမိအားထင်လာသည်၏ အစွမ်းဖြင့်) မုခါရုဠ္ဠ၊ မြန်မာလို စိတ်ထဲ၌ "ထင်ရာပြောတာဘဲ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘဂဝါ–သည်၊ တသ–ထို သုဘအား၊ တဏေဝ–ထိုခွေးအား မိန့်သည့်အတိုင်း ပင်၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူ၍၊ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ–မိမိစကား၏ မမှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟ–ဆက်၍ မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ')၊ မာဏဝ–လုလင်၊ တေ–သင်၏၊ ပိတရော–အဖသည်၊ နု အက္ခာတံ–မပြောအပ်ခဲ့သော၊ ဓနံ–ဥစ္စာသည်၊ အတ္ထိ ပန–ရှိသလော၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–မေးတော်မူပြီ၊) ဘော ဂေါတမ–မ၊ သတသဟဿဿ–အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်သော၊ သုဝဏ္ဏမာလာ–ရွှေပန်းသည်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿဿ–သော၊ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ–ရွှေခြေနင်းသည်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿဿ–တစ်သိန်းသော၊ ကဟာပဏဿ–အသပြာသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ–ရှိပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ဂစ္ဆ–သွားချေ၊ တံ သုနခံ–ထိုခွေးကို၊ အပ္ပေါဒကံ–ရေမရှိသော၊ ["ရေအနည်းငယ်ရှိသော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။] မဓုပါယသံ–ချိုဆိမ့်သော နို့ယနှာကို၊ ဝါ–ဗျားရည်ဖြင့်ရောအပ်သော နို့ယနှာကို၊ ဘောဇေတွာ–ကျွေးမြူ၍၊ သယနံ–အိပ်ရာပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ–တင်၍၊ ဤသက်–စဉ်းငယ်၊ နိဒ္ဒံ–အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကန္တကာလေ–သက်ရောက် ရာအခါ၌၊ ပုစ္ဆ–မေးလော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသောဥစ္စာကို၊ တေ–သင့်အား၊ အာစိက္ခိဿတိ–ပြောလိမ့်မည်၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ နံ–ထိုခွေးကို၊ ဧသော–ဤ ခွေးသည်၊ မေ–ငါ၏၊ ပိတာ–အဖတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနေယျာသိ–သိပေတော့၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော–ထို သုဘသည်၊ တထာ–ထို မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ သုနခေါ–သည်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ဥစ္စာကို၊ အာစိက္ခိ–ပြောပြပြီ၊ ["ဒယေသိ–ပြပြီ"ဟု မူကွဲရှိ၏။] တဒါ–ထိုအခါ၌၊ နံ–ထိုခွေးကို၊ မေ–ငါ၏၊ ပိတာ–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဥတ္တာ–သိ၍၊ ဘဂဝတိ–၌၊ ပသန္နစိတ္တော–ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ စုဒ္ဒသ–၁၄ ပါးကုန်သော၊ ပဒေ–ပြဿနာတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ–မေးလျှောက်ပြီး၍၊ ဝိသဇ္ဇေန ပရိယောသာနေ–ဖြေတော်မူသည်၏အဆုံး၌၊ သရဏေ–ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊ ဂတော–ဆည်းကပ်ပြီ၊ တံ–ထို သုဘကို၊

အဝိသံဝါဒနတ္ထံ။ ။အတ္တနော ဝစနဿ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ၊ အဝိသံဝါဒနဘာဝဿ ဒဿနတ္ထံ တိ အတ္ထော (မမှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ–ဟု အနက်မှတ်ပါ။)–ဋီကာ။

သဗ္ဗံ ဒယေသိ။ ။ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန သော သုနခေါ တံသဗ္ဗံ နေတ္တာ ဒယေသိ၊ နု ဇာတိဿရတာယ (ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သောကြောင့် ပြနိုင်သည် မဟုတ်၊) ဘုရားကို မြင်တုန်းက ဟောင်ခြင်းမှာလည်း ရှေးဘဝ၌ ပြီးစီးခဲ့သော လွမ်းမိုးလိုသော ဝါသနာကြောင့်တည်း၊ ဇာတိဿရကြောင့် မဟုတ်–ဟူလို၊ ဋီကာ။ [ဤသို့ ဋီကာ၌ "ဒယေသိ"ဟု ရှိသောကြောင့် အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ "အာစိက္ခိ"ဟု ရှိခြင်းမှာ ဋီကာနှင့် မညီ။]

သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတိတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ဘောဂဂါမတော-သုံးဆောင်ခံစားအပ်သောရွာမှ၊(အပိုင်းစားအပ်သော တုဒိရွာမှ)၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဝသတိ-နေ၏။

၄၄၅။ အညတရံ၊ပေ၊ အာမန္တေသိတိ-ကား၊ သတ္ထုရိ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလသော်၊ အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ အသ-ထိ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ် သင်္ကန်းတော်ကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ အာဂတော ကိရ-ကြွလာတော်မူသတတ်၊ မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ တံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာသို့၊ ["ဥပသင်္ကမတိ"၌စပ်၊ ဒသနဋ္ဌ စပ်လိုလျှင် "တသ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။] ဒဿနတ္ထာယ-ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပသင်္ကမတိ ကိရ-ချဉ်းကပ်သတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တာ-၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ မဟာဇနမဇ္ဈေ-များစွာသော လူအပေါင်း၏အလယ်၌၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ပဋိသန္ထာရံ-အစေ့အစပ်ကို၊ ကာတုံဝါ-ငှာလည်းကောင်း၊ ခမ္မကထံ-ကို၊ သောတုံဝါ-ငှာလည်းကောင်း၊ နု သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဧဟံ-သို့၊ အာဂတံယေဝ-ကြွလာသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ဒိသွာ-ဖူးမြင်၍၊ သုခေန-ဖြင့်၊ ပဋိသန္ထာရံ-ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ စ-ပဋိသန္ထာရ ပြုရံသာမကသေး၊ မေ-၏၊ (ဝါ့မှာ)၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ ကခ်ါ-ယုံမှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ တမ်ို-ထို ယုံမှားခြင်းကိုလည်း၊ နံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-မေးလျှောက်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ အညတရံ-အမှတ်မရှိ တစ်ယောက်သော၊ မာဏဝကံ-လုလင်ငယ်ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ ပြောပြီ။

အပ္ပါဟာဒန္တိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိသဘာဂဝေဒနာ-သဘောမတူသော ဝေဒနာကို၊ အာဟာရောတိ-အာဟာရဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ယာ-အကြင် ဝိသဘာဂဝေဒနာသည်၊ ကေဒေသေ-ခန္ဓာကိုယ်၏

ကခ်ါ အတ္ထိ။ ။နောက်၌ မေးအပ်လတ္တံသော် ယုံမှားခြင်းကို "ကခ်ါ"ဟု ဆို၏၊ "ကော စ မေ ကခ်ါ အတ္ထိ"ဟူသော ဤပါဠိဖြင့် နောက်၌ မေးအပ်လတ္တံသော ပြဿနာကို စောစောကပင် စီစဉ်ပြီးကြောင်း ပြ၏။

ဝိသဘာဂ ဝေဒနာ။ ။လူ၏ အတ္တဘောသည် ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရောဂါမဖြစ်လျှင် ကာယိကသုခဝေဒနာသာ ဖြစ်၏၊ အနာရောဂါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကား ထိုသုခဝေဒနာနှင့် သဘောမတူသော (ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော) ဒုက္ခဝေဒနာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာဟာရောတိ ဝိသဘာဂဝေဒနာ ဝုစ္စတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိသဘာဂဝေဒနာတိ ဒုက္ခဝေဒနာ၊သာ ဟိ ကုသလကမ္မနိဗ္ဗတ္တော အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနသုခဝေဒနာ ပဋိပက္ခဘာဝတော ဝိသဘာဂဝေဒနာ၊-ဒီကာ။]

တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော အရပ်၌၊ ဥပဓိတွေ-၍၊ (ဖြစ်လသော်)၊ စတ္တာရော-နှ်သော၊ ဣရိယာပထေ-တို့ကို၊ အယပဌေန-သံပြားဖြင့်၊ အာဗန္ဓိတွေ ဝိယ-ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ တသာ-ထို ဝိသဘာဂဝေဒနာ၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ပုစ္ဆ-မေးလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြောအ၏၊ ကိစ္ဆဇီဝိတကရော-ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ ရောဂေါ-ရောဂါကို၊ အာတကော်တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ [စာအုပ်များ၌ "အပ္ပါတကော်တိ"ဟု ရှိ၏၊ "အပ္ပါဗာဓော အာဒီသု"ဟု အာဒီဖြင့် စတည်ခဲ့သောကြောင့် "အပ္ပါတကော်တိ"ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗရှိဖွယ် မလို၊ ကိစ္ဆဇီဝိတကရော ရောဂေါသည် အာတက်၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "အာတကော်တိ"ဟုသာ ရှိရမည်။] တဿပိ-ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ဖွယ် ထိုရောဂါ ငယ်၏လည်း၊ အဘာဝံ-ကို၊ ပုစ္ဆ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ-၏။

ဂိလာနသေဝ-မကျန်းမာသူ၏ပင်လျှင်၊ ဥဌာနံနာမ-အိပ်ရာ ထိုင်ရာမှ ထခြင်းမည်သည်၊ ဂရုကံစ-လေးလံသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကာယေစ-၌လည်း၊ ဗလံ-ခွန်အားသည်၊ နဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဂ္ဂေလဉ္ဉာဘာဝဋ္ဌ-(ဂိလာနဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ) ရောဂါမရှိသူ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗလံစ-ကိုယ်အားကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏။

စကဒေသေ ဥပ္ပန္နိတ္တာ။ ။အနာဟူသော ထိုဒုက္ခဝေဒနာသည် ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် တစ်နေရာ၌ ဖြစ်လျှင် လွယ်ကူစွာမလှည့်ပတ်နိုင် မသွားမလာနိုင်သောကြောင့် "ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးကို သံပြားဖြင့် ရစ်ပတ်ဖွဲ့တုပ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ "ဣရိယာပုထ် ၄-ပါး၌ လေးတွဲ့တွဲ့ဖြစ်သည်" ဟူလို၊ ဤမျှလောက်ကြီးသော အနာကိုသာ "အာဗာဓ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ [တေန ဗလဝရောဂေါ အာဗာဓောတိ ဒသေတိ၊ အာ(ဘုသံ)-ပြင်းစွာ+ဗာဓတိတိ-နှိပ်စက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဗာဓေါ၊ တသာ အဘာဝဖြင့် အပ္ပါဗာဓ၌ အပ္ပ၏ အဘာဝအနက်ကိုပြ၏၊ "အာဗာဓသ+အဘာဝေါ အပ္ပါဗာဓ"။]

ကိစ္ဆဇီဝိတကရော။ ။"အသုခဇီဝိတာဝဟော-မချမ်းသာသော အသက်ရှင်ရခြင်းကို ဆောင်သော"ဟု ဖွင့်၏၊ ဧတေန ဒုဗ္ဘလော အပ္ပမတ္တကော ရောဂေါ အာတကော်တိ ဒဿေတိ၊-ဦးကာ၊ [အာတက်၏ ဝစနတ္ထကို ၉၀ မေ သုတ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဥဌာနံ။ ။သယနနိသဇ္ဇာဒိတော ဥဌာနံ၊ တေန (ထိုလဟုဌာနံပါ၌ဖြင့်) ယထာ တထာ အပရာပရံ သရီရဿ ပရိဝတ္တနံ ဝဒတိ-သင့်တော်သလို အခြင်းအရာအားဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ အဆင့်ဆင့် ဣရိယာပုထ်ကို ပြောင်းလွှဲနိုင်ခြင်းကို ဆိုသည်။

ဂရုကံ။ ။ဘာရိယံ၊ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိကံ-ထက္ကြသောအခါ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးမရှိဘဲ လေးလံ၏၊ (လက်ထောက်၍ ထရခြင်း, ကျွတ်ကျွတ်ဟုဆို၍ ခဲယဉ်းစွာ ထမှုစသည်ကို ပြီးစေရခြင်းကို "ဂရုက"ဟု ဆိုသည်၊) မကျန်းမမာလျှင် အထိုင်အထစသည်၌ လေးရံသာမက ကိုယ်၌ အားလည်းမရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် "လဟုဌာနံ ဗလ"ပါ၌ဖြင့် အာဗာဓ, အာတက်ဟု နာမည် မတပ်လောက်သော မကျန်းမှု၏ မရှိခြင်းကို ပြသည်။

ဖာသုဝိဟာရန္တိ–ကား၊ ဂမနဲ၊ပေ၊ သယနေသု–သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်း ဟူကုန်သော၊ စတူသု–န်သော၊ ဣရိယာပထေသု–တို့၌၊ သုခဝိဟာရ်–ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို၊ ပုဗ္ဗ–မေးလေလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–ပြောဏ၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ အသ–ထို လုလင်အား၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာကာရ်–မေးထိုက်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒသေန္တော–ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဘောတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြောပြီ။ [ပါဠိတော်၌ အပွါဟာခံစသော ပုဒ်တို့သည် ၂–ထပ်ပါ၏၊ ထိုတွင် ရှေ့အပွါဟာခံစသည်သည် အာဏာပန (စေခိုင်းကြောင်း) စကားတည်း၊ သုဘော စသည်မှ နောက်၌ အပွါဟာခံ စသည်ကား မေးလျှောက်ပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော စကားတည်း–ဟု ခွဲပါ။]

၄၄၇။ ကာလဿ သမယဿ ဥပါဒါယာတိ–ကား၊ ကာလဿ–ချဉ်းကပ်သင့်ရာ အချိန်အခါကိုလည်းကောင်း၊ သမယဿ–အကြောင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပညာယ–ပညာဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ဥပဓာရေတွာ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊အမှာက်–ငါတို့၏ ၊ဝါ–ငါတို့မှာ၊သွေ–နက်ဖန်၌၊ ဂမနကာလော–သွားဖို့ရန် အချိန်သည်၊ သစေ ဘဝိဿတိ–အကယ်၍ဖြစ်အုံ၊ ကာယေ–ကိုယ်၌၊ ဗလမတ္တာစေဝ–အနည်းငယ်သော အားသည်လည်း၊ သစေ ဖရိဿတိ–အကယ်၍ ပြန့်နှံ့အုံ၊ ဂမနပစ္စယာ–သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အညော–အခြားသော၊ အဖာသုဝိဟာရောစ–ချမ်းသာစွာ မနေရခြင်းသည်လည်း၊ သစေ နဘဝိဿတိ–အကယ်၍မဖြစ်အုံ၊ အထ–ထိုသို့ကြောင်းညီညွတ်လသော်၊ ဧတံကာလဿ–ထိုချဉ်းကပ်

ဖာသု ဝိဟာရ်။ ။အာဗာဓစသော ၄–မျိုး မရှိလျှင် ဖာသုဝိဟာရဖြစ်ပြီ မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် ဖာသုဝိဟာရကို ထပ်၍ ပြရသနည်း–ဟု မေးမှယ်ရှိ၏၊ ဤဖာသုဝိဟာရဖြင့် အာဗာဓစသည်တို့၏ ရှိရုံမျှမဖြစ်သော ဖာသုဝိဟာကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်, ထူးထူးခြားခြားဖြစ်သော (ကျန်းမာရုံမက, ချမ်းသာစွာနေရသော) ဖာသုဝိဟာရကို ပြလိုသောကြောင့် ထပ်၍ ဆိုရပါသည်။

ဋီကာ။ ။ဟေဋ္ဌာ စတူဟိ ပဒေဟိ (အပွါဟာခံစသော ၄–ပုဒ်တို့ဖြင့်) အဖာသုဝိဟာရာ ဘာဝံ ပုစ္ဆိတွာ ဣဒါနိ ဖာသုဝိဟာရသဗ္ဘာဝံ (ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို) ပုစ္ဆတိ၊ တေန ဝိသေသော ဖာသုဝိဟာရော ပုစ္ဆိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အသတိ ဟိ အတိသယတ္ထဧောတနေ သဒ္ဒေ (ဖာသုဝိဟာရောဟု သာမညသဒ္ဒါဖြစ်၍ အလွန်အနက်ကို ထွန်းပြသောသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း) အတိသယတ္ထသ လဘနတော၊ ယထာ အဘိရူပါယ ဒေယျ ဒါတဗ္ဗံတိ–အလွန်အဆင်းလှသော မိန်းမအား ပေးစရာကို ပေးပါလောဟူရာ၌ ဒေယျံဝယ် အတိသဒ္ဒါမပါသော်လည်း အဘိရူပမိန်းမနှင့် ထိုက်တန်သော အလွန်ကောင်းသော ပေးဖွယ်ကို ယူရသကဲ့သို့တည်း။ [ဋီကာသစ်၌ "အဘိရူပသ ကညာ ဒါတဗ္ဗာ"ဟု ပုံစံပြ၏၊ ထို၌လည်း ကညာအရ အဘိရူပသတို့သားနှင့် ထိုက်တန်အောင် အလွန်လှသော သတို့သမီးကို ယူရသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ကြွင်းသော အဓိပ္ပါယ်များကို ဧဝံ မေ သုတं အဖွင့်၌ ယူပါ။]

သင့်ရာ အချိန်အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဂမနကာရဏာ သမဝါယသခ်ါတံ-သွားဖို့ရန် အကြောင်း၏ စုပေါင်းညီညွတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ဧတံ သမယဠု-ဤအကြောင်း ညီညွတ် ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဓာရေတွာ-စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ သွေ-နက်ဖန်၌၊ အပိ ဧဝနာမ အာဂစ္ဆေယျာမ-လာနိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။ [ဤစကားကို အတုလိုက်၍ ယခုအခါ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဖိတ်ခေါ်ရာဝယ် "အကြောင်းညီညွတ်လျှင် လာခဲ့ပါမည်"ဟု ပြောကြသည်။]

၄၄၈။ စေတကေန ဘိက္ခုနာတိ-ကား၊ စေတိရဋ္ဌေ-စေတိတိုင်း၌၊ ဇာတတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စေတကောတိ-စေတကဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ လဒ္ဓနာမေန-ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ (ဘိက္ခုနာဠ်စပ်၊) သမ္မောဒနီယံကထံ သာရဏီယံတိ-ကား၊ ဘော အာနန္ဒ-အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ ဒသဗလဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂေါနာမ-အဘယ်မည်သော၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇိ-ဘုဉ်းပေးတော်မူပါသနည်း၊ အပိစ-သည်သာမကသေး၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ သောကော-သောကသည်၊ နု ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားမဖြစ်ဘဲ ရှိပါ၏လော၊ [စိတ္တသန္တာပ ပုစ္ဆာဟု ဦးကာတို့ဖွင့်သောကြောင့် "ပရိနိဗ္ဗာနေ-ကြောင့်၊ နု ဥဒပါဒိ-လော"ဟု ပေးရသည်။] သတ္ထာနာမ-မည်သည်၊ ကေဝလံ-အမျှားမဖက်သက်သက်၊ တုမှာကံယေဝ-အရှင်ဘုရားတို့ အတွက်သာ၊ နု ပရိနိဗ္ဗုတော-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည် မဟုတ်ပါ၊ သဒေဝကဿ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ-တစ်လောကလုံး၏၊ မဟာဇနိ-ကြီးစွာသော ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ယတြ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ သဒေဝကဿ-သော၊ လောကဿ-၏၊ သော အဂ္ဂပုဂ္ဂလော-ထို အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သော်မှလည်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတော-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရသေး၏၊ (တတြ-ထို အကြောင်းကြောင့်၊) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အညော-မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးသော၊ ကော-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မရဏာ-သေရခြင်းမှ၊ မုစ္စိဿတိ-လွတ်ပါတော့လတ့ံ

စေတကော။ ။စေတိရဋ္ဌေ ဇာတတ္တာဖြင့် "စေတိယံ+ဇာတော စေတကော"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြု၏၊ စေတိနောင် ဇာတအနက်၌ ဣယပစ္စည်းသက်၍ စေတိယဟု ဖြစ်ပြီးနောက်, ဣကို အ, ယကို ကပြု၊ စေတိယရဋ္ဌေဟု ရှိရာ၌ ယကား အပိုထည့်အပ်သောအက္ခရာတည်း၊ "စေတိတိုင်းမှတစ်ပါး အခြားသော တိုင်းတစ်မျိုးလည်းရှိသေး၏"ဟု ဆိုကြသေး၏၊ ထို အခြားတိုင်းတစ်မျိုးကား စေတိယတိုင်း (သို့မဟုတ် "စေတ"တိုင်း) ဖြစ်ဟန်တူသည်။

နည်း၊ ဣဒါနိ–ခဏ၊ အည်–မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးသော၊ ကံ–အာဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသွာ–ကြည့်၍၊ မစ္ဆရာဇာ–သေမင်းသည်၊ လဒ္ဓိသတိ–ရက်တော့လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ ဇဝ မာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ မရဏ ပဋိသံယုတ္တံ–သေခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ သမ္မောဒနီယံ–ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော၊ သာရဏီယံ–တစ်သက်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော၊ ကထံ–ကို၊ ဝီတိသာရေတွာ–ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ထေရဿ–ထေရ်အား၊ ဟိယျော–ယမန်နေ့က၊ ပိတာဘေသဇ္ဇာနုရူပံ–သောက်အပ်သောဆေးအား လျော်သော၊ အာဟာရံ–ကို၊ ဒတ္တွာ–ပေးလှူပြီး၍၊ သတ္တကိစ္စာ ဝသာနေ–ဆွမ်းကိစ္စ၏အဆုံး၌၊ ဧကမန္တံ–သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသီဒိ–ထိုင်ပြီ။ [သောက်အပ်ပြီးသောဆေးနှင့် သင့်တော်အောင် အာဟာရကို ကျွေးခြင်း (ကပ်လှူခြင်း)သည် ရှေးထုံးစံဖြစ်၏၊–ဋီကာသစ်။]

ဥပဇ္ဈာကော သန္တိကာဝစရောတိ–ကား၊ ဥပဇ္ဈာကော–အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ သန္တိကာဝစရော–အနီး၌ လှည့်လည်နေသူပါတည်း၊ ရန္ဓဂဝေသီ–အပေါက်အကြားကို ရှာမှီးသူသည်(ဟုတ္တာ)၊ နှ သန္တိကာဝစရော–အနီး၌လှည့်လည်

ဣဒါနိ ကံ အည်ပေ၊ လဒ္ဓိသတိ။ ။ဤကား ထုတ်ဖော်၍ မေးမြန်းပြောဆိုအပ်သော စကားမဟုတ်၊ သူ၏ နှလုံးသွင်းကို အကြောင်းပြု၍ လောကပြောရိုးအတိုင်း ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း။ [ဣဒါနိတိစ အတ္တနော မနသိကာရံ ပတိဝေါဟာရမတ္တေန ဝုတ္တံ၊ လဒ္ဓိသတိတိ လဒ္ဓာဝိယ ဘဝိသတိ၊ ဝဒ္ဓိသတိ–ရောင်လိမ့်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

မရဏ ပဋိသံယုတ္တံ။ ။တစ်ခုတစ်ယောက် ကွယ်လွန်ရာ၌ (၁)ရောဂါကိုမေးခြင်း, (၂)ရောဂါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို မေးခြင်း, (၃)ထိုသူ၏ ကွယ်လွန်ခြင်းကြောင့် ကျန်ရစ်သူတို့၏ စိတ်ပူဆွေးမှုကို မေးခြင်း, (၄)မိမိနှင့်တကွ အများပင် ပူဆွေးရပုံကို ပြောပြခြင်း, (၅)သေခြင်းတရားကို အတုန့်ပြန်၍ မတွန်းလှန်နိုင်ပုံကို ပြောပြခြင်း, စသည်တို့သည် လောက၌ ပြောလေ့ရှိသော သမ္မောဒနီယ သာရဏီယကထာပင် ဖြစ်၏။ [ဤ ၄–နံပါတ်ပုံစံကိုလိုက်၍ ယခုခေတ်၌လည်း ထင်ရှားသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဆုံးသောအခါ "အကျွန်ုပ်တို့ အားလုံးအတွက် (တစ်နယ်လုံး, သို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံလုံး, သို့မဟုတ် အာရှတိုက်တစ်တိုက်လုံး) ဆုံးရှုံးခြင်းပါဘဲ" စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိကြသည်။]

သမ္မောဒနီယံ။ ။ထို့ကြောင့် သုဘလုလင်သည် "ကောနာမ အာဗာဓော"ဖြင့် ရောဂါကို လည်းကောင်း, "ကိ ဘဂဝါ ပရိဘုဠ္ဍ"ဖြင့် ရောဂါဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း, "အပိစ၊ပေ၊ ဥဒပါဒိ"ဖြင့် စိတ္တသန္ဓာပ (စိတ်ပူဆွေးခြင်း)ကိုလည်းကောင်း မေးပြီးလျှင် "သတ္ထာနာမ၊ပေ၊ မဟာဇာနိ"ဖြင့် ထိုစိတ္တသန္ဓာပ၏ အများနှင့်ဆက်ဆံကြောင်း (တစ်လောကလုံးပင် ပူပန်ရကြောင်း)ကိုလည်းကောင်း "ကော ဒါနိ၊ပေ၊ ပရိနိဗ္ဗုတော"ဖြင့် သေမင်းကို မည်သူမျှ မခုခံနိုင်ကြောင်းကို လည်းကောင်း လျှောက်သည်။ [ယတြာတိ ယေန ကာရဏေန ပရိနိဗ္ဗုတော၊ တေန ကော ဒါနိ အညော မရဏာ မုစ္စိဿတီတိ အာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။]

နေသူ မဟုတ်ပါ၊ ဝိမံသနာဓိပ္ပါယော-စုံစမ်းခြင်းဌာ်ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) နဿ သန္ဓိကာဝစရော-ပါ၊ သမီပစာရီတိ ဣဒံ-ဟူသောဤပုဒ်သည်၊ ပုရိမ ပဒသော-ရှေ့ဌာ်ဖြစ်သော သန္ဓိကာဝစရော ပုဒ်၏သာ၊ ဝေဝစနံ-ဝေါဟာရ်ပရိယာယ်, စကားလုယ်တည်း၊ ယေသံ၊ပေ၊ ဂေါတမောတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆတိ-မေးသနည်း၊ တဿ-ထို သုဘလုလင်၏၊ ဧဝံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိံ-နည်း၊) ယေသု ဓမ္မေသု-တို့ဌာ်၊ (အကြင် ဝိမောက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သော နိယျာနိကတရား-တို့ဌာ်)၊ ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ ဣမံ လောကံ-ဤသတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ-တည်စေတော်မူပြီ၊ တေ(ဓမ္မာ)-တို့သည်၊ တဿ-ထို အရှင်ဂေါတမ၏၊ အစ္စယေန-ကွယ်လွန်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ နဋ္ဌာ နုခေါ-ပျောက်ပျက်ကုန်လေပြီလော၊ ဓရန္တိ နုခေါ-ထင်ရှားရှိကုန်လေသေးသလော၊ သစေ ဓရန္တိ-အကယ်၍ ထင်ရှားရှိကုန်သေးအုံ၊ (ဧဝံသတိ-နှ်လသာ်၊) အာနေဉ္ဇော-အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဈာနိသတိ-သိလတုံ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးအုံ၊ ဣတိဧဝံ-ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ ကိရ)၊ တသ္မာ-ထိုသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ။

၄၄၉။ အထ-မေးလျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထို သုဘလုလင်အား၊ ထေရော-အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ တီဏိ-နှ်သော၊ ပိဋကာနိ-တို့ကို၊ တိဟိ-နှ်သော၊ ခန္ဓေဟိ-ခန္ဓာတို့ဖြင့်၊ (ဂုဏ်တို့ဖြင့်)၊ သင်္ဂဟေတွာ-သိမ်းယူ၍၊ ဒသေန္တော-

---

ဥပဋ္ဌာကော၊ပေ၊ ဓိပ္ပါယော။ ။"ဥပဋ္ဌာကောသည် သန္ဓိကာဝစရော၏ ဝိသေသနတည်း" ဟု သိစေလို၍ "ဥပဋ္ဌာကော ဟုတ္တာ"ဟု ဟုတ္တာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထို ဥပဋ္ဌာကောဟူသော ဝိသေသနဖြင့် တားမြစ်အပ်သောအနက်ကို ပြလို၍ "နှ ရန္ဓဂဝေသီ, နှ ဝိမံသနာဓိပ္ပါယော"ဟု မိန့်သည်၊ အပေါက်အကြား (အပြစ်)ကို ရှာလို၍ အနီးဌာ် လည့်လည်သူမဟုတ်, စုံစမ်းလို၍လည်း အနီးဌာ် လည့်လည်သူမဟုတ်, ပြုစုလုပ်ကျွေးသူအဖြစ်ဖြင့် အနီးဌာ် လည့်လည်သူဖြစ်သည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။မာရ်နတ်သည် ဘုရားရှင်၏အပြစ်ကို ရှာလိုသောကြောင့် အလောင်းတော် ဘဝမှစ၍ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တစ်နှစ်ကြာအောင် ၇-နှစ်လုံးလုံး နောက်ကလိုက်ကာ သန္ဓိကာဝစရလုပ်ဖူး၏၊ ဥတ္တရမည်သော လုလင်လည်း ဘုရားရှင်ကို စုံစမ်းလို၍ ၇-လခန့်မျှ ဘုရားအနီးဌာ် လည့်လည်ကာ သန္ဓိကာဝစရလုပ်ဖူးသည်။

တီဏိ ပိဋကာနိ၊ပေ၊ သင်္ဂဟေတွာ။ ။ပိဋကဟူသည် သဒ္ဒါအစဉ်တည်း၊ သိလက္ခန္ဓစသော ၃-ပါးကား ထိုသဒ္ဒါ၏ ဟောနက်တည်း၊ သဒ္ဒါပြယုဂ် ပါဠိဟူသမျှကို အနက်နှင့်စပ်၍သာ သုံးစွဲအပ်၏၊ အနက်မရှိလျှင် သဒ္ဒါမရှိနိုင်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သိလက္ခန္ဓစသော ဟောနက် ၃-ပါးသည် ပိဋကသုံးပုံ အလုံးစုံသောသဒ္ဒါကို သိမ်းယူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "တီဏိ၊ပေ၊ သင်္ဂဟေတွာ"ဟု ဆိုသည်။

ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဏ္ဏံ ခေါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ မာဏဝေါ-သည်၊ သံခိတ္တေန-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ကထိတံ-ဟောအပ်သော တရားတော်ကို၊ အသလ္လက္ခေန္တော-မမှတ်သားနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတ္ထာရ တော-အကျယ်အားဖြင့်၊ ပုစ္ဆိသာမိ-ဦးအုံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ကတမေသံ တိဏ္ဏန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

၄၅၀-၄၅၃။ တတော-ထိုသို့လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ထေရေန-သည်၊ အရိယသ သီလက္ခန္ဓသာတိ-သ ဟူ၍၊ တေသု-ထိုတရားတို့ကို၊ ဒသိတေသု-ပြအပ်ပြီး ကုန်းလသော်၊ ပုန-ဖန်၊ ကတမောပေ၊ သီလက္ခန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဧကေကံ-တစ်ပါး တစ်ပါးကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးလျှောက်ပြီ၊ ထေရောပိ-သည်လည်း၊ အသ-ထို သုဘလုလင် အား၊ ဗုဒ္ဓပြေါဒ်-ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ တန္တိ ဝမ္မံ-ပါဠိတော်အစဉ်ဖြစ်သော တရားကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဟော တော်မူအပ်သည်သောနည်းဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ-ဖြေတော်မူပြီ။ ["ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယေနေဝ"ဟုဆိုသဖြင့် ဤ သုဘသုတ်၏လည်း ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ဝုတ္တနယဟူသည် သာမညဖလသုတ် စသည်၌ ဟောတော် မူအပ်ပြီးသော နည်းတည်း။]

မာဏဝေါ၊ပေ၊ အာဟ။ ။အခြားပါဠိတော်များ၌ "ကတမေသံ တိဏ္ဏံ"ကဲ့သို့သော ပုစ္ဆာသည် ဤအရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ တရားဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကထေတုကမ္မတာပုစ္ဆာသာဖြစ် ၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့မဟုတ်, တရားနာသောသုဘ၏ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ အခြားနေရာနှင့် မတူသည့်အတွက် "မာဏဝေါ၊ပေ၊ အာဟ"ဟု အနုသန္ဓေတက်၍ ပြရသည်၊ [ကတမေသံ တိဏ္ဏန္တိ အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ၊-ဋီကာ။] ထိုသို့ အနုသန္ဓေတက်ရာ၌ "ကတမေသံ တိဏ္ဏန္တိ အာဒိမာဟ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ တွေ့ရသော်လည်း ပါဠိတော်၌ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ၏နောက်ဝယ် သုဘ၏စကားအဆက် မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, နောက်နောက် အဖြေများအတွက် သီးခြားအမေးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, အာဒိသဒ္ဒါ မပါခြင်းသာ ကောင်းသည်။

သီလက္ခန္ဓသာတိ။ ။အရှင်အာနန္ဒာသည် "အရိယသ သီလက္ခန္ဓသ"၌သာ မရပ်ဘဲ "အရိယသ သမာဓိက္ခန္ဓသ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ"တိုင်အောင် ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန္ဓသာတိ၌ ဣတိတစ်လုံး အကြေကြေ၍ ကြေသော ဣတိကို ပဒတ္ထဝိပလ္လာသနိပါတ်, တိုက်ရိုက်ရှိသော ဣတိကို အာဒျတ္ထ, သို့မဟုတ် အလားတူ အနက်ဟော ပကာရတ္ထဟု ကြံပြီးလျှင် ထိုဣတိဖြင့် အရိယသ သမာဓိက္ခန္ဓသစသော ပုဒ်များကို ယူပါ၊ [သီလက္ခန္ဓသာတိ ဇတ္ထ ဣတိသဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော၊ ပကာရတ္ထောဝါ၊ တေန အရိယသ သမာဓိက္ခန္ဓသ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိတိ အယံ ဇတ္ထကော ပါဌော ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာသစ်။]

တတ္ထ–ထိုသို့ ဖြေဆိုရာ၌၊ အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ–ယဇ်ဟူသောပါဠိ၌ဖြင့်၊ ("ဒယေသိ"၌စပ်)၊ ဘဂဝတော–၏၊ တ္ထေသာသနေ–၌၊ သီလ–သည်၊ သာရော ဧဝ–အနှစ်သည်ပင်၊ နု–မဟုတ်သေး၊ ဟိ–မှန်၊ ကေဝလ–သမာဓိ ပညာမဖက်သက်သက်၊ ဧတံ–ဤသီလသည်၊ ပတိဋ္ဌာမတ္တမေဝ–တည်ရာမျှသည်သာ၊ ယောတိ–၏၊ ဣတော–ဤသီလမှ၊ ဥတ္တရိပန–အထက်၌ကား၊ အညမ္ပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သော သမာဓိပညာကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေဝ–သည်သာ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော) ဒယေသိ–ပြတော်မူပြီ၊ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓသာသနတော–ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ–၌၊ ("နု သမနုပဿာမိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

၄၅၄။ ကထဉ္စ မာဏဝ ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရော ဟောတိ၊ တိ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ (အာရဘိ–၌စပ်၊) အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ ကတမော ပန သော သော အာနန္ဒ အရိယော သမာဓိက္ခန္ဓောတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သမာဓိက္ခန္ဓံ–သမာဓိဂုဏ်ကို၊ ပုဋ္ဌော–မေးအပ်သည်၊ (သမာနောပိ–သော်လည်း၊) သီလသမ္ဘဒ္ဓေ ဣန္ဒြိယေသု၊ပေ၊ သန္ဓုဋ္ဌောတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ သီလာနန္တရံ–သီလ၏အခြားမဲ့၌၊ ဣန္ဒြိယသံဝရာဒယော–ဣန္ဒြိယသံဝရအစရှိကုန်သော၊ သီလသမာဓိနံ–တို့၏၊ အန္တရေ–အကြား၌၊ ဥဘိန္နံပိ–၂ ပါးကုန်သော သီလသမာဓိတို့အားလည်း၊ ယေ တေ ဥပကာရကဓမ္မာ–အကြင်လျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သော တရားတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ–အကျဉ်းပြအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ–ထို တရားတို့ကို၊ နိဒ္ဒိသိတွာ–အကျယ်ပြု၍၊ သမာဓိက္ခန္ဓံ–သမာဓိဂုဏ်ကို၊ ဒယေတုကာမော–ပြခြင်းငှာ အလိုရှိ သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာရဘိ–အားထုတ်တော်မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသမာဓိက္ခန္ဓကို ပြုရာ၌၊ ရူပဇ္ဈာနာနေဝ–ရူပစျာန်တို့သည်သာ၊ အာဂတာနိ–တိုက်ရိုက်လာကုန်ပြီ၊ အရူပဇ္ဈာနာနိ–

အတ္ထိ စေဝေတ္ထ။ ။အယံ ဧေါ မာဏဝ အရိယော သီလက္ခန္ဓောပေ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ"ဟု သီလက္ခန္ဓအတွက် နိဂုံးချုပ်ပြီးသောအခါ "အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယံ"ဟု စကားအပိုပါသေး၏၊ ထိုစကားဖြင့် "သီလသည် သာသနာတော်၌ အနှစ်သာရ မဟုတ်သေးကြောင်း, အထက်၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စတွေ ရှိသေးကြောင်း"ကို ပြသည်။

နု သီလမေဝ သာရော။ ။ဝေသည် အဌာနပယုတ္တ (တည်ရာ မဟုတ်သောဌာန၌ သုံးစွဲအပ်သော)သဒ္ဒါတည်း၊ အနက်ပေးသောအခါ "သာရောဧဝ"ဟု တည်သင့်ရာဌာန၌ ရှေ့၍တည်စေရသည်၊ {အရိယမဂ္ဂသာရေ (အရိယာမဂ်ဟူသော အနှစ်ရှိသော) ဘဂဝတော သာသနေ ယထာဒဿိတံ သီလံ (ပါဠိတော်၌ ပြအပ်ပြီးသော အပြားရှိသောသီလသည်) သာရော ဧဝ နဟောတိ၊ သာရဝတော မဟာရုက္ခဿ ပပဋိကဌာနိကတ္တာ (သီလက အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်ကြီး၏ အရွက်အရာ၌တည်သောကြောင့်တည်း)၊ အဌာနပယုတ္တော ဟိ ဧဝသဒ္ဒေါ ယထာဌာနေ ယောဇေတဗ္ဗော၊–ဋီကာသစ်။}

အရူပစျာန်တို့သည်၊ နှ အာဂတာနိ–တိုက်ရိုက်မလာကုန်၊ ပန–ထိုသို့ပင် တိုက်ရိုက်မလာပါကုန်သော်လည်း၊ အာနေဇွာ–ဆောင်၍၊ ဒီပေတဗ္ဗာနိ–ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ စတုတ္ထဈာနေန–ဖြင့်၊ အသင်္ခါတာ–မသိမ်းယူအပ်သော၊ အရူပသမာပတ္တိနာမ–အရူပသမာပတ်မည်သည်၊ နတ္ထိယေဝ–မရှိသည်သာတည်း။

၄၇၁–၄၈၀။ အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိ ကရဏီယံတိ–ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿသိ ၌စပ်၊) ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဇေတ္ထသာသနေ–ဤ သာသနာတော်၌၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တကေနေဝ–စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းမျှဖြင့်သာ၊ ပရိယောသာနပတ္တိနာမ–အဆုံးသို့ ရောက်ခြင်းမည်သည်၊ နှ အတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတောပိ–ဤ သမာဓိကွန္ဓမှလည်း၊ ဥတ္တရိ–အထက်၌၊ အညံ–သမာဓိကွန္ဓမှ တစ်ပါးသော၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သော ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိယေဝ–ရှိသေးသည်သာ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေသိ–ပြပြီ၊ (တစ်နည်း, ဒဿေသိ–ပြ၏၊) နတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိ ကရဏီယံတိ–ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေသိ–၌စပ်၊) ဘဂဝတော–၏၊ ဇေတ္ထ သာသနေ–၌၊ ဣတော–ဤ အရဟတ္တဖိုလ်ထက်၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ ကာတဗ္ဗံနာမ–ပြုထိုက်သောကိစ္စမည်သည်၊ နတ္ထိယေဝ–မရှိတော့သည်သာ၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဘဂဝတော–၏၊ သာသနံ–သာသနာတော်သည်၊ အရဟတ္တပရိယောသာနံ–အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိ၏၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေသိ–ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ဣတိ–ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ–သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–၌၊ သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

အနေဇွာ ဒီပေတဗ္ဗာနိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ရူပစျာန်ကိုသာ ပြ၍ အရူပစျာန်ကို မပြသော်လည်း အဘိညာဉ်တက်ရာ၌ အရူပစျာန်မရလျှင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အရူပစျာန်တို့ကိုလည်း ဆောင်၍ ပြထိုက်ကုန်သည်–ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ရူပစျာန်ကို ဟောပြီးသောအခါ အဘိညာဉ်ကိုဟောဖို့ရန် အလှည့်ရောက်လာ၏၊ "အယံပိ ကာယော ရူပီ"စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာရှုသောအခါ ရူပကာယကို မှတည်ရ၏၊ မနောမယ ဣဒ္ဓိဝိဓစသော အဘိညာဉ်များ၌လည်း ရုပ်တရားပါရှိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်မရှိသော အရူပစျာန်ကို မဟောဘဲ ရူပစျာန်၏ အခြားမဲ့၌ အဘိညာဉ်ကိုဟောမှ ရှေ့နောက်လိုက်လျောရကား ရူပစျာန်၏အခြားမဲ့၌ အဘိညာဉ်ကို ဟောဖို့ရန် အလှည့်ရောက်လာသောကြောင့် အရူပစျာန်တို့ကို တိုက်ရိုက်မဟောတော့ပါ၊ သို့သော် အရူပစျာန်မပါလျှင် အဘိညာဉ်သို့ မတက်နိုင်သောကြောင့် အဘိညာဉ်ကို ဟောလျှင်ပင်၊ နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် အရူပစျာန်ကိုလည်း ဟောပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

သုဘသုတ် အဋ္ဌကထာ၏အဖွင့် ပြီး၏။

၁၁=ကေဝဋ္ဋသုတ်တာသာဋီကာ
ကေဝဋ္ဋဂဟပတိပုတ္တဝတ္ထု

၄၈၁။ ဧवं၊လေ၊ နာဌနန္ဒာယန္တိ–ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ ကေဝဋ္ဋသုတ္တံ–တည်း၊ တတြ–ထိ ကေဝဋ္ဋသုတ်၌၊ အယံ–ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေတိ–ကား၊ ပါဝါရိကဿ–ပါဝါရိကသူဌေး၏၊ (အဝတ်ကုန်သည်သူဌေး၏၊) အမ္ဗဝနေ–သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ("ဝိဟရတိ"၌စပ်၊) ကေဝဋ္ဋောတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ ဂဟပတိပုတ္တဿ–ထိုသူကြွယ်သား၏၊ နာမံ–တည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ သော–ထိုကေဝဋ္ဋသည်၊ စတ္တာလီသကောဋိဓနော–ကုဋေလေးဆယ်ဥစ္စာ ရှိသော၊ ဂဟပတိမဟာသာလော–များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတိဝိယ–အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သဒ္ဓေါ–သဒ္ဓါရှိသည်၊ ပသန္နော–ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

သော–ထိုကေဝဋ္ဋသည်၊ သဒ္ဓါဓိကတ္တာယေव–လွန်ကဲသော သဒ္ဓါရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ("ဧဝမာဟ"၌စပ်၊) ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ အမှမာသန္တရေနဝါ–အကြား၌ တစ်လထက်ဝက်ရှိသော အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (တစ်လထက်ဝက် ခြားသောအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း) မာသန္တရေနဝါ–အကြား၌ တစ်လရှိသော အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (တစ်လခြားသော အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း) သံဝစ္ဆရေနဝါ–နှစ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ (တစ်နှစ်တစ်ခါ သော်လည်းကောင်း) အာကာသေ–၌၊ ဥပ္ပတိတ္တာ–ပျံတက်၍၊ ဝိဝိဓာနိ–အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ပါဋိဟာရိယာနိ–တန်ခိုးပြာဋิဟာတို့ကို၊ သစေ ဒဿယျ–အကယ်၍ပြအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗော–သော၊ ဧနော–လူအပေါင်းသည်၊ အတိဝိယ–သာလျှင်၊ ပသီဒေယျ–ကြည်ညိုရာ၏၊ အဟံ–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ယာစိတ္တာ–တောင်းပန်၍၊ ပါဋိဟာရိယ ကရဏတ္ထာယ–တန်ခိုးပြာဋิဟာကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကံ–သော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ယန္တ္ရုန အနုဏာနာပေယျ–အကယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မူစေရ ပါမူကား ကောင်းလေစု၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတ္တာ–ပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဝါ–သို့၊

ကေဝဋ္ဋောတိ၊လေ၊ ပုတ္တဿ နာမံ။ ။တံငါသည်တို့ စောင့်ရှောက်အပ်သောကြောင့် "ကေဝဋ္ဋ"ဟု အမည်ရ၏၊ တစ်နည်း–တံငါသည်တို့၏အထံ၌ ကြီးပွားရသောကြောင့် ကေဝဋ္ဋ အမည် ရသည်ဟုလည်း ကစိတ်တို့က ဆိုကြ၏၊ ထို ကေဝဋ္ဋသည် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် "ဂဟပတိ" ဖြစ်နေသော်လည်း သူ၏အဖ ဂဟပတိမှာ မကြာမီက ကွယ်လွန်သောကြောင့် "ဂဟပတိပုတ္တ" ဟု ဆိုသည်။

သဒ္ဓေါ, ပသန္နော။ ။ပုထုဇဉ်တို့ သန္တာန်မှာဖြစ်သော ပေါထုဇ္ဇနိကသဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် "သဒ္ဓေါ"ဟုလည်းကောင်း, ရတနာ ၃–ပါး၌ အထူးကြည်ညိုသောကြောင့် "ပသန္နော" ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

ဥပသက်မီတွာ–ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။ ["အယံ ဘန္တေ နာဂဒန္တာ ဣဒ္ဓါစေဝ ဖီတာစ"စသော စကားကို လျှောက်ပြီ။]

တတ္ထ–ထို အယံ ဘန္တေ နာဂဒန္တာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣဒ္ဓါတိ–ကား၊ သမိဒ္ဓါ–ပြည့်စုံပါ၏၊ ဖီတာတိ–ကား၊ နာနာဘဏ္ဍ ဥဿန္နတာယ–ပေါများသော အထူးထူးသော ဘဏ္ဍာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ–ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်ပါ၏၊ အာကိဏ္ဏမနုဿာတိ–ကား၊ အံသကူဒေန–ပခုံးစွန်းတစ်ခုဖြင့်၊ အံသကူဋံ–ကိုယဟရိတ္တာဝိယ–ထိခတ်သကဲ့သို့၊ ဝိစရန္တေဟိ–လှည့်လည်ကုန်သော၊ မနုဿေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အာကိဏ္ဏာ–ရောပြွမ်းပါ၏။ [အာကိဏ္ဏာ မနုဿာ ဧတ္ထာတိ အာကိဏ္ဏ မနုဿာ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိကို ပြလိုရ၍ "မနုဿေဟိ အာကိဏ္ဏာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။] သမာဒိသတူတိ–ကား၊ အာဏာပေတု–စေခိုင်းတော်မူပါ၊ ဌာနန္တရေ–ရာထူးဌာ၊ ထပေတု–ထားတော်မူပါ။ [တန်ခိုးပြသော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူပါ,ရာထူးဌာ ထားတော်မူပါ–ဟူလို။] ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာတိ–ကား၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ-မြတ်ကုန်သော စျာယီ အရိယာလူတို့၏၊ ဓမ္မတော–ရအပ်သော တရားတွင်၊ ("ပါဋိဟာရိယံ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဝါ–နည်း၊ ဒသကုသလသမ်ဒါတတော-ဆယ်ပါးသော ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော၊ မနုဿဓမ္မတော–လူတို့၏ တရားထက်၊ ဥတ္တရိ–လွန်မြတ်သော၊ ("ပါဋိဟာရိယံ"၌စပ်)။

ဣဒ္ဓါ။ ။ဣဒ္ဓါ၌ သံဥပသာရထည့်၍ "သမိဒ္ဓါ–ပြည့်စုံ၏, ကဲ့လုံ့ကြွယ်ဝ၏"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဓောတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်မူ "သိဒ္ဓိ–ပြီးစီးခြင်း"အနက်ကို ဟော၏၊ ဒိဝါဒိဖြစ်မူ ဝုဒ္ဓိအနက်ကို ဟော၏၊ "ဣဒ္ဓေတိ သမိဒ္ဓေတိတိ ဣဒ္ဓါ"ဟု ပြုပါ၊ ["သမိဒ္ဓါတိ သမ္မဒေဝ ဣဒ္ဓါ၊ ဣဒ္ဓိယာ ဝိဘာဝသမ္ဘတ္တိယာ (စည်းစိမ်၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်) ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဣဓောတ်၏ ဝုဒ္ဓိအနက်ကိုယူ၍ တစ်နည်းဖွင့်ခြင်းတည်း။]

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ။ ။အဌကထာ၌ "ဥတ္တရိမနုဿာနံ+ဓမ္မတော"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာ၌ "ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတောတိ"ဟု သမာသ်တွေ့ရ၏၊ "ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အဓိဂမဓမ္မတော" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထို ပါဋ် ၂–မျိုးလုံးပင် ထိုအနက်ကို ဟောနိုင်ရကား အသင့်ဟုချည်း မှတ်ပါ၊ ဓမ္မာကို"ဓမ္မတော"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုသွာဝိဘတ်နှင့် တောပစ္စည်းကို "နိဒ္ဒါရဏေ စေတံ နိသက္ကဝစနံ"ဟုဖွင့်သောကြောင့် နိဒ္ဒါရဏအနက်ပေး၍ ပါဋ်တော်လာ "ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ" ၌စပ်ပါ။

ဒသကုသလသမ်ဒါတတောဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား မနုဿာနံ+ဓမ္မော–ကုသိုလ်ကမ္မပထ တရား ဆယ်ပါးတည်း၊ မနုဿဓမ္မော၊ ဤသို့ပြု၍ ဓမ္မာ၌ သွာဝိဘတ်ကို ဝိဘတ္တိအပါဒါန် အနက်၌ သက်စေ၍ ဥတ္တရိ၌ စပ်ပါ၊ ဥတ္တရိနိပါတ်ပုဒ်ကို "ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ"၌ ဝိသေသန စပ်ပါ။

ဘိယျောသော မတ္တာယာတိ-ကား၊ ပကတိယာပိ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်လည်း၊ ပဒ္ဓလိတပဒီပေါ-တောက်ပသောဆီမီးသည်၊ တေလသေ္နဟ-ဆီ တည်းဟူသော အစေးကို သွန်လောင်းမှုကို၊ လဘိတွာ-၍၊ (ပဒ္ဓလတိဝိယ-လွန်စွာ တောက်ပ သကဲ့သို့၊ ဧ၀ं-သို့၊) အတိရေကပမာဏေန-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်အား ဖြင့်၊အဘိပ္ပသိဒိသတိ-လွန်စွာ ကြည်ညိုပါလိမ့်မည်။ [ဘိယျောသော မတ္တာယဉ္စ ဘိယျောသောကို "အတိရေက" မတ္တာယကို "ပမာဏေန"ဟု ဖွင့်သည်။] နခေါ အဟန္တိ-ကား၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ၀တ္ထုသို့-ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၀တ္ထုဟု၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေသိ-ပညတ်တော်မူပြီ၊ တသ္မာ, နခေါ အဟန္တိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။ [ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ်လှူခြင်းဟူသော ၀တ္ထုဟု "နခေါ ဘိက္ခဝေ ဂိဟိနံ၊ပေ၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ"ဟု ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိတန်ခိုး မပြဖို့ ပညတ်တော်မူခဲ့ပြီ၊-စူဠ၀ဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကွန်ရက်။]

၄၅၂။ နခေါ ဓံသေမိတိ-ကား၊ ဂုဏဝိနာသနေန-သီလဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းအား ဖြင့်၊ နခေါ ဓံသေမိ-ဖျက်ဆီးသည်မဟုတ်ပါ၊ သီလဘေဒံ-သီလပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ အနုပဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဥစ္ဆဒ္ဒနာတော-မြင့်သောအရာမှ၊ ဩတာရောန္တော-ဆွဲချလျက်၊ နိစ္စဌာနေ-နိမ့်သောအရာ၌၊ နခေါ ထပေမိ-မထားလိုပါ၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနဿ-မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၏၊ ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တော-တောင့်တလျက်၊ ကထေမိ-လျှောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေသိ-ပြပြီ။ ["ကေ၀ဋ္ဋော"ဟု ကတ္တားထည့်။] တတိယံပိ ခေါတိ-ကား၊ ယာ၀ တတိယံ-၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ ကထံ-စကားတော်ကို၊ ပဋိဗာဟိတွာ-တားမြစ်၍၊ ကထေတုံ-လျှောက်ထားခြင်းငှာ၊ ဝိသဟန္တော နာမ-ရဲ၀ံ့သူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤ ဥပါသကာသည်၊ ဘဂ၀တာ, သဒ္ဓိ-ကွ၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) ဝိဿာသိကော-အကျွမ်း၀င်ခြင်းရှိ၏၊ (တသ္မာ) ဝိဿာသံ-

---

နခေါ ဓံသေမိ။ ။ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်း၍ပြလျှင် လူတို့ကို အထင်ကြီးအောင် ပြုလုပ်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် ဥတ္တမနုဿဓမ္မသိက္ခာပုဒ် အရ သီလပျက်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလဂုဏ်ကို ဖျက်သောအားဖြင့် ဖျက်ဆီးလိုစိတ် မရှိပါဟု လျှောက်သည်။ ပါဠိတော်၌ "ဘဂ၀န္တံ"ဟု "နခေါ ဓံသေမိ"၏ ကံရှိသော်လည်း "သီလဘေဒံ ပါပေတွာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သာ၀ကတို့အတွက် ရည်ရွယ်ဟန် တူသည်။

ဝိဿာသံ ဝမေတွာ။ ။နဂိုက ဘုရားရှင်နှင့် အကျွမ်း၀င်သောကြောင့် ထိုအကျွမ်း၀င်မှုကို ထင်ရှားအောင် ပြုသောအားဖြင့် ၃-ကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းပန်မှုကို ပြုသည်၊ ဝမေတွာကို ကထေသိ၌စပ်ပါ။[ဝိဿာသံ ဝမေတွာ ဘဂ၀တိ အတ္တနော ဝိဿဒ္ဓဘာ၀ံပြုဟောတွာ(တိုးပွားစေ၍)

အကျွမ်းဝင်ခြင်းကို၊ ဝုဓေတွာ–တိုးပွားစေ၍၊ ဝါ–ထင်ရှားပြု၍၊ (ဝလ္လဘော–အကျွမ်းဝင်သည်၊ ဟုတွာ–၍၊) "အဟံ–ငါသည်၊ အတ္ထကာမော–စီးပွားကိုလိုလားသည်၊ အသ္မိ–ဖြစ်၏" ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တိကွတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ ကထေသိ–လျှောက်ပြီ။]

ဝိဘူတံ ပါကဋံ ကတွာ၊–ဦးကာ၊ ၃–ကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းပန်ခြင်းသည် မိမိ၏ ဘုရားအပေါ်၌ အကျွမ်းဝင်ကြောင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းပင်တည်း၊ ဝဓေတွာ၏နောက်၌ "ဝလ္လဘော ဟုတွာ"ဟုတွေ့ရ၏၊ ဦးကာတို့ မဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝိသဿသံ ဝဓေတွာလောက်လည်း အဓိပ္ပါယ် မလေးနက်သောကြောင့်လည်းကောင်း နောက်မှ ထည့်ပါ၌ဟု ထင်သည်။]

ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယာဒိ အဖွင့်

၄၈၃–၄။ အထ–လျှောက်ထားရာထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အယံ ဥပါသကော–ဤ ဥပါသကာသည်၊ မယိ–ငါဘုရားသည်၊ ပဋိဟာဟန္တေ ပိ–တားမြစ်ပါသော်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ယာစတိယေဝ–တောင်းပန်သည်သာ၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အသ–ထို ဥပါသကာအား၊ ပါဋိဟာရိယကရဏော–တန်ခိုးပြာဋิဟာကို ပြုခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ဒသ္သေမိ–ပြတော်မူအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံတော်မူ၍၊ တိဏီ ခေါတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို တိဏီ ခေါအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အမာဟ ဘိက္ခုတိ–ကား၊ အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊ အမုံဘိက္ခုံ–ထိုရဟန်းကို၊ (အဒ္ဒသံ၌စပ်) ဂန္ဓာရိတိ–ကား၊ ဂန္ဓာရေနနာမ–ဂန္ဓာရမည်သော၊ ဣသိနာ–ရသေ့သည်၊ ကတာ–ပြုအပ်သော အတတ်သည်၊ ("အတ္ထိ–ရှိ၏"၌စပ်) ဝါ–တစ်နည်း၊ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ–ဂန္ဓာရတိုင်း၌၊ ဥပ္ပန္နာ–ဖြစ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–အတတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ–ထို ဂန္ဓာရတိုင်း၌၊ ဗဟူ–နှင်သော၊ ဣသယော–တို့သည်၊ ဝသိ'သု ကိရ–နေကြကုန်သတတ်၊ တေသု–ထို ရသေ့တို့တွင်၊ ဧကေန–တစ်ယောက်သည်၊ ကတာ–ပြုအပ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–အတတ်တည်း၊ ဣတိ–ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော–သဒ္ဒါမရှိသော ယောဇနာ၏ အလိုတည်း။

ဂန္ဓာရီ။ ။စူဠဂန္ဓာရီ, မဟာဂန္ဓာရီ"ဟု ၂–မျိုးရှိ၏၊ ၃–နှစ်အတွင်းက သေခဲ့သော သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ရာဌာနကို သိသောအတတ်သည် စူဠဂန္ဓာရီ မည်၏၊ ထိုကဲ့သို့ သိသည့် အပြင် မန္တန်ကိုစုပ်၍ ဣဒ္ဓိဝိဓအာဘိညာဉ်၏ ဆိုင်ရာတန်ခိုးကို မျက်လှည့်ပြသကဲ့သို့ ပြနိုင်သော အတတ်သည် မဟာဂန္ဓာရီမည်၏။ [တသာ ကိရ ဝိဇ္ဇာယ သာဓကော တာဒိသေ ဒေသကာလေ မန္တံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဗဟုဓာပိ အတ္တာနံ ဒဿေတိ၊ပေ၊ အဂ္ဂိတ္ထမ္ဘပိ (မီးတိုင်ကိုလည်း) ကရောတိ, ဇလတ္ထမ္ဘပိ ကရောတိစသည်၊–ဦးကာ။]

အဋ္ဌိယာမိတိ-ကား၊ အဌော ပိဋ္ဌိတောဝိယ-နှိပ်စက်အပ်သူကဲ့သို့၊ (အနှိပ်စက်ခံ ရသူကဲ့သို့)၊ ဟောမိ-ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဟရာယာမိတိ-ကား၊ လဇ္ဇာမိ-ရှက်တော်မူ၏၊ ဓိဂုစ္ဆာမိတိ-ကား၊ ဂူထ-မစင်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ (ဓိဂုစ္ဆတိ)ဝိယ-စက်ဆုပ်သကဲ့သို့၊ ဓိဂုစ္ဆံ-စက်ဆုပ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေမိ-ဖြစ်စေတော်မူ၏။

အာဒေသနာပါဋိဟာရိယ အဖွင့်

၄၈၅။ ပရသတ္တာနန္တိ-ကား၊ အညေသံ-မိမိမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ("စိတ္တံပိ"စသည်ဌစပ်၊) ဒုတိယံ-၂ ခုမြောက် ပရဝုဋ္ဌလာနံပုဒ်သည်၊ တသေဝ-ထို ပရသတ္တာနံပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-တည်း၊ အာဒိသတီတိ-ကား၊ ကထေတိ-ပြော၏၊ စေတသိကန္တိ(ဇ္ဈာ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သောမနဿံ-သောမနဿ ဒေါမနဿဝေဒနာကို၊ အဓိပ္ပေတံ-အပ်၏။

ဇဝမ္မိ တေ မနောတိ-ကား၊ ဇဝ-ဤသို့သောအပြားအားဖြင့်၊ တဝ-၏၊ မနော-သည်၊(ပဝတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊) သောမနဿိတော-ဖြစ်သော သောမနဿရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ပဝတ္တော-ပြီ၊) ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဒေါမနဿိတော-သည်၊ (ဟုတ္တာ ပဝတ္တော) ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ကာမဝိတက္ကာဒိ သမ္ပယုတ္တော-

---

အဋ္ဌိယာမိ။ ။အဋ္ဌပုဒ်၏ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ သိက္ခာချခန်း၌ ရှုပါ၊ ထို့နောက် အဌဟူသော ကတ္တားပြမာန နာမ်ပုဒ်နောင် ဟူဓာတ်၏ အနက်၏ ဤယပစ္စည်းသက်၍ "အဋ္ဌိယာမိ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အဌော ပိဋ္ဌိတောဝိယ ဟောမိ"ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ထို သိက္ခာချခန်း၌ "ဘိက္ခုဘာဝံ"ဟူသော ကဲပုဒ်ကို "အဋ္ဌိယမာနော ဟရာယမာနော"၌ စပ်ခိုက် တတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်, ကရိယာအနက်ပေး၍ "ဓိဂုစ္ဆမာနော"၌ စပ်ခိုက် ကဲအနက်ပေးရသကဲ့သို့ ဤ၌ ပါဋိတော်လာ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန ပုဒ်ကို ဓိဂုစ္ဆာမိ၌ စပ်ခိုက် ကဲအနက်ပေးပါ။

စေတသိကံ။ ။"စေတသိ-၌+နိယုတ္တံ"ဟူသော ဝစနတ္ထအတိုင်းဆိုလျှင် စေတသိက် အားလုံးကို ရနိုင်၏၊ သို့သော် "သာမညဇောတနာ-သာမညအနက်ကို ထွန်းပြသောသဒ္ဒါသည်၊ ဝိသေသ-ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုလိုအပ်သော ဝိသေသအနက်၌၊ အဝတိဋ္ဌတိ"ဟု ပရိဘာသာရှိသော ကြောင့် ဤနေရာ၌ သောမနဿ ဒေါမနဿကို အလိုရှိအပ်ရကား "သောမနဿ၊ပေ၊ အဓိပ္ပေတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥပေက္ခာကို တိုက်ရိုက်မပြသောကြောင့် သန္တသဘောရှိခြင်း တူသော သောမနဿ၌ သွင်းယူပါ။]

ဋီကာ။ ။သောမနဿဂုဟဏေန စေတ္ထ တဒေကဋ္ဌာ (ထိုသောမနဿနှင့် တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌ တည်ကုန်သော) ရာဂါဒယော (ကာမဝိတက်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ အာဒိဖြင့် ယှဉ်ဘက်စိတ် စေတသိက်တို့ကို ယူပါ၊) သဒ္ဓါဒယောစ (နေက္ခမ္မဝိတက်စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဒဿိတာ ဟောန္တိ၊ ဒေါမနဿဂုဟဏေန ဒေါသာဒယော (ဒဿိတာ)၊ ဝိတက္ကဝိစာရာ ပန သရူပေနေဝ ("ဝိတက္ကိတမ္မိ ဝိစာရိတမ္မိ"ဟု သရုပ်သကောင်ဖေါ်လျက်ပင်)ဒဿိတာ၊ (ထို့ကြောင့် သောမနဿ ဒေါမနဿသဒ္ဒါဖြင့် ဝိတက် ဝိစာရကို ယူဖွယ်မလို၊—ဟူလို။)

ကာမဝိတက် အစရှိသည်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္တာ ပဝတ္တော)၊ ဣတိ ဝါ-သော် လည်းကောင်း၊ ("အာဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဒုတိယံ-၂ ခုမြောက် ဖြစ်သော ဣတ္ထမ္ဘူ တော မနောဝါကျသည်၊ တသေဝ-ထို ဧဝမ္ဘူ တော မနောဝါကျ၏ပင်၊ ဧဝဝစနံ-တည်း၊ ဣတိပိ တော စိတ္တန္တိ-ကား၊ ဣတိ-ဤသို့သော အပြား အားဖြင့်၊ တဝ-၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ (ပဝတ္တံ)၊ ဣမဿု ဣမဿုအတ္ထံ-ဤမည် ဤမည် သော အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ စိန္တယမာနံ-ကြံစည်လျက်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဣဒဿု ဣဒဿု"ဟုလည်း ရှိ၏၊ သဣာတ၌ ဣဒံ ပုဒ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် သင့်သည်သာ။] မဏိကာနာမ ဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ စိန္တာမဏိတိ-ဏိဟူ၍၊ (သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို သိကြောင်းအတတ်ဟူ၍၊) ဧဝံ-သို့၊ လဒ္ဓနာမာ-ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ ဝိဇ္ဇာ-အတတ်သည်၊ လောကေ-၌၊ အတ္ထိ၊ တာယ-ထိုအတတ်ဖြင့်၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။

ကာမ၊လေ၊ သမ္ဘယုတ္တော။ ။ကာမဝိတက္ကာဒီ၌ အာဒိဖြင့် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာဝိတက် ဟူသော အကုသိုလ်ဝိတက်တို့ကိုလည်းကောင်း, နေက္ခမ္မဝိတက်စသော ကုသိုလ်ဝိတက်တို့ကို လည်းကောင်း ပြသည်၊ ထိုဝိတက်တို့၏ သောမနဿ ဒေါမနဿစေတသိက်၌ ပါဝင်ပုံကို လည်း စေတသိက် အယှဉ်ကြည့်၍ သိပါ။

ဧဝံ တဝ မနော။ ။ပါဠိတော်၌ "ဧဝံ ပိ"ဟု ရှိပါလျက် ထို ပိ(အပိ)ကို မဖွင့်ခြင်းမှာ ထို ပိသဒ္ဒါက ဝတ္ထုဗဟုသမ္ပိဏ္ဍန (ဆိုထိုက်သမျှအပြားကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနအနက်၏) ထင်းရှားသောကြောင့်တည်း၊ ဧဝံကို "ဣမိနာ ပကာရေန (ဤ သောမနဿ ဒေါမနဿ စသော အပြားအားဖြင့်)"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်၏၊ "တဝ မနော ပဝတ္တော"ဟု ပါဠိတော်၌ ပဝတ္တောထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

မဏိကာနာမ။ ။ပရဿ စိတ္တံ မနတိ ဝိဇာနာတိ တောယာတိ မဏိကာ၊ "စိန္တာ မနိကာ"ဟု ဆိုလိုလျက် စိန္တာကိုချေ၍ နကိုလည်း ဏပြုထားသည်၊ မနဓာတ်+ဏျုပစ္စည်း။ [ဤ၌ပါသော ဝိဇ္ဇာ ၂-မျိုးနှင့်တကွ ဆက္ကနိပါတ်, သုစိဝဂ်, ဝိဇ္ဇာဓရဇာတ်ကိုလည်းကောင်း နဝနိပါတ်-သမုဒ္ဒဇာတ်ကိုလည်းကောင်း ဆက်၍ကြည့်ပါ။]

ဇာနာတိ။ ။ထို မန္တန်ကိုတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သင့်လျော်သောအရပ်ဒေသ အချိန်ကာလ၌ မိမိသိလိုသော စိတ်၏တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ဘာများ အထူးမြင်ခဲ့သလဲ, ကြားခဲ့သလဲ, နမ်းခဲ့ရ, စားခဲ့ရ, တွေ့ခဲ့ရသလဲ"ဟု မေး၍ ထိုသူသိအပ် မြင်အပ်သော အကြောင်းထူးကို အမှတ်ပြုကာ ယခုအချိန်မှာ သူသည် မည်သည့်စိတ်ဖြစ်စရာရှိ၏ဟု မှန်းဆ၍ "မည်သည့် စိတ်ဖြစ်နေသည်"ဟု ဖြေဆိုနိုင်သည်၊ ဤသို့ ကေဆရာတို့ဆိုကြ၏၊ အပရေဆရာတို့ကား "ထိုသူကို စကား အပြောခိုင်းပြီးလျှင် သူပြောအပ်သောစကား၏ အကွာရာကို မှတ်သား၍ သူ့အကြံကို ဖြေဆို နိုင်၏"ဟု ပြောကြသည်။

အနုသာသနီပါဠိဟာရိယ အဖွင့်

၄ရ၆။ ဒဝံ ဝိတက္ကေထာတိ–ကား၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော–နေက္ခမ္မဝိတက် အစရှိကုန်သော၊ ဒဝံ–ဤသို့ အပြားရှိသော အကြံတို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တော–ဖြစ်စေကြ ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိတက္ကေထ–ကြံစည်ကြကုန်လော၊ မာ ဒဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာတိ–ကား၊ ကာမဝိတက္ကာဒယော–ကာမဝိတက်အစရှိကုန်သော၊ ဒဝံ–ဤသို့အပြားရှိသော အကြံတို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တော(ဟုတ္တာ)၊ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ–မကြံစည်ကြကုန်လင့်၊ ဒဝံ မနသိကရောထာတိ–ကား၊ ဒဝံ–သို့၊ အနိစ္စသညုမေဝ–အနိစ္စသညာကိုသာ၊ ဝါ–နည်း၊ ဒုက္ခသညာဒီသု–ဒုက္ခသညာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ(ဒဝ)–တစ်ပါး ပါးသော သညာကိုသာ၊ မနသိ–စိတ်၌၊ ကရောထ–ပြုကြကုန်လော၊ (တစ်နည်း) မနသိကရောထ–နလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ မာ ဒဝန္တိ–ကား၊ နိစ္စန္တိအာဒိနာ–နိစ္စံအစ ရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ မနသိ–၌၊ မာ ကရိတ္ထ–နှ်လင့်၊ ဣဒန္တိ–ကား၊ ဣမံ ပဋ္ဌ ကာမဂုဏိကရာဂ်–ဤ ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ ဖြစ်သောရာဂကို၊ ပဇဟထ–ပယ်စွန့်ကြ ကုန်လော၊ ဣဒံ ဥပသမ္ဘဇာတိ–ကား၊ စတုမဂ္ဂဖလပ္ပဘေဒံ–၄–ပါးသော မဂ်ဖိုလ် အပြားရှိသော၊ ဣမံ လောကုတ္တရဝမ္မမေဝ–သို့သာ၊ဝါ–ကိုသာ၊ ဥပသမ္ဘဇ–ရောက် ၍၊ ဝါ–ပြီးစေ၍၊ ပါပုဏိတ္တာ–ရောက်၍၊ နိပ္ပါဒေတ္တာ– ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ–နေကြကုန်လော။ [ဥပသမ္ဘဇ္ဇကို "ပါပုဏိတ္တာ နိပ္ပါဒေတ္တာ"ဟု ၂–နက် ဖွင့်သည်။]

ဒဝံ ဝိတက္ကေထ။ ။ဒဝံတိ ဟိ ယထာနုသိဋ္ဌာယ အနုသာသနိယာ (အကြင် အကြင် သွန်သင်အပ်သော အနုသာသနီ၏) ဝိဓိဝသေန (ကောင်းရာ၌ "ဒဝံ ဝိတက္ကေထ"ဟု စီမံ တိုက်တွန်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း) ပဋိသေဓဝသေနစ (မကောင်းရာ၌ "ဒဝံ မာ ဝိတက္ကေထ"ဟု တားမြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း) ပဝတ္တိတာကာရ ပရာမသနံ (ဖြစ်ပုံ အခြားအရာကို သုံးသပ်ကြောင်းသဒ္ဒါ ဖြစ်သည်)၊–ဋီကာသစ်။ [ဒဝံ မနသိကရောထ စသည်၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။]

ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂ်။ ။နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပဋ္ဌကာမဂုဏိကရာဂကိုသာ ပြထားသည်၊ အခြားသော ရာဂနှင့် ဒေါသစသည်တို့ကို ပယ်ဖို့ရန်လည်း တိုက်တွန်းသည်သာ၊ ထို့ပြင်–ကာမဂုဏိကရာဂကို ပယ်ခြင်းသည် အခြား ရာဂဒေါသစသည်ကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ကာမဂုဏိကရာဂကိုသာ ပြထားသည်။

လောကုတ္တရဝမ္မမေဝ။ ။"ဣဒံ ဥပသမ္ဘဇ္ဇ"၌ "လောကုတ္တရဝမ္မမေဝ"ဟု ဧဝဖြင့် ပြသော ကြောင့် အခြားသော အနဝဇ္ဇတရားများကို ကန့်သည်ဟုထင်စရာရှိ၏၊ သို့သော် ထို ဧဝဖြင့် သာဝဇ္ဇ(အကုသိုလ်)တရားတို့ကို တားမြစ်ခြင်းသာ လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့် နည်း–"လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်ကို ပြီးစေရမည်"ဟု ဆိုလျှင် ထို မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာနှင့်တကွ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကာမာဝစရ ကုသိုလ်ဟူသမျှကိုလည်းကောင်း, မဂ်ဖိုလ်၏ အာနိသင်ဖြစ်သော အကျိုးဟူသမျှကိုလည်းကောင်း နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓံ–ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်ကို၊ ဣဒ္ဓိ ပါဋိဟာရိယန္တိ–ဟူ၍၊ ဒသေတိ–ပြတော်မူ၏၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ဥတ္တာ–သိ၍၊ ကထနံ–ပြောဆိုခြင်းကို၊ (ဝါ–ညွှန်ပြခြင်းကို၊) အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယန္တိ–ဟူ၍၊ (ဒသေတိ)၊ သာဝကာနဉ္စ–သာဝကတို့၏လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ–ဘုရားရှင်တို့၏လည်းကောင်း၊ သတတံ–အမြဲမပြတ်၊ ဓမ္မဒေသနံ–တရား ဟောခြင်းကို၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယန္တိ–ဟူ၍၊ (ဒသေတိ)၊ [ဒသေတိ၌ စပ်ရ မည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဓမ္မဒေသနံ"ဟုရှိမှ သင့်မည်။]

တတ္ထ–ထို ၃–မျိုးသော ပါဋိဟာရိယတို့တွင်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန–ဣဒ္ဓိ ပါဋိဟာရိယနှင့်တကွ၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ–သည်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသ–မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်၏၊ အာစိဏ္ဏံ–လေ့ကျက်အပ်သောအကျင့်တည်း၊ အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယေန–နှင့်တကွ၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ–သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိသ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊ (အာစိဏ္ဏံ–တည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဒေဝဒတ္တော–ဒေဝဒတ်သည်၊ သံဃံ–သံဃာကို၊ ဘိန္ဒိတ္မာ–ခွဲ၍၊ ပဉ္စဘိက္ခု သတာနိ–ငါးရာသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂယာသီသေ–ဂယာသီသ ကျောက်ဖျာ၌၊ ဗုဒ္ဓလီလာယ–ဘုရားရှင်၏ စမ္ပယ်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ တေသံ–ထို ငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေန္တော–ဟောလသော်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ပေသိတေသု–စေလွှတ်အပ်ကုန်သော၊ ဒွိသု–နှစ်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေသု–တို့တွင်၊ ဓမ္မသေနာပတိ–သည်၊ တေသံ–ထိုငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ–တို့၏၊ စိတ္တစာရံ–စိတ်၏ဖြစ်ပုံကို၊ ဥတ္တာ–သိ၍၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေသိ–ဟောပြီ၊ [စိတ္တစာရကို သိခြင်းသည် အာဒေသနာပါဋိဟာရိယ, တရားဟောခြင်းကား အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။] ထေရသ–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏၊ ဓမ္မဒေသနံ–ကို၊ သုတ္တာ–နာရ၍၊ ပဉ္စသတာ–ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ–သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိံသု–တည်ကြည် ကုန်ပြီ၊ အထ–သောတာပန်တည်ရာ ထိုအခါ၌၊ နေသံ–ထိုငါးရာသော ရဟန်း တို့အား၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော–သည်၊ ဝိကုဗ္ဗနံ–အထူးထူး အပြားပြားပြုအပ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ဒသေတ္တာ ဒသေတ္တာ–ပြ၍ ပြ၍၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေသိ–ပြီ၊ တံ–ထို တရားတော်ကို၊ သုတ္တာ–၍၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ အရဟတ္တဖလေ–အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိံသု–ကုန်ပြီ၊ အထ–ရဟန္တာဖြစ်ရာ ထို

အရဟတ္တဖလေ။ ။ဤ၌ "အရဟတ္တဖိုလ်တည်ကြသည်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဝိနည်း စူဠဝဂ္ဂ, သံဃာဒေသကဏ္ဍနှင့်ကား အဂ္ဂသာဝက ၂–ပါးလုံး၏ ပါဋိဟာရိယ ၂–မျိုးနှင့်တကွ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယကြောင့် "ဓမ္မစက္ခု (သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်)ကို ရကြ၏"ဟု ဆိုသည်၊ ထို၌ ခန္ဓကဘာဏက အလိုအားဖြင့် ဆို၍, ဤ၌ ဒီဃနိကာယဘာဏက အလိုအားဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုရသည်ဟု မှတ်ပါ။

အခါ၌၊ ဒွေပိ-၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာနာဂါ-ရဟန္တာကြီးတို့သည်း ပဠဘိက္ခုသတာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ ဝေဟာသံ-ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တာ-ပျံတက်၍၊ ဝေဠုဝနမေဝ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့သာ၊အာဂမံသု-ပြန်လာကြကုန်ပြီ။

ပန-ကား၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ သတတံ-အမြဲမပြတ်၊ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဒေသနာတော်တည်း၊ [ထို အနုသာသနီပါဋိဟာရိယက ဘုရားရှင်တို့၌ သာ၍များသောကြောင့် အတိသိယနည်းအားဖြင့် ဆိုသည်။] တေသု-ထို ၃-မျိုးသော ပါဋိဟာရိယတို့တွင်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယာနိ-တို့သည်၊ သဥပါရမ္ဘာနိ-ကပ်၍ နှိပ်စက်ကြောင်းအပြစ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ သဒေါသာနိ-အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) အဒ္ဓါနံ-အဖွန့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ နိ တိဋ္ဌန္တိ-မတည်နိုင်ကုန်၊ အဒ္ဓါနံ-အဖွန့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-ပတ်လုံး၊ အတိဋ္ဌနတော-မတည်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ နိ နိယျန္တိ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက်ကုန်၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ-သည်၊ အနုပါရမ္ဘ-ကပ်၍ နှိပ်စက်ကြောင်း အပြစ်မရှိသည်၊ နိဒ္ဒေါသံ-အပြစ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဒ္ဓါနံ-လုံး၊ တိဋ္ဌတိ-

---

သဥပါရမ္ဘ။ ။[ဥပ-ကပ်၍+အာရမ္ဘ-ချုတ်ချယ် စော်ကားကြောင်းအပြစ်။] "ဂန္ဓာရီ အတတ် မဏိကာမန္တန်ဖြင့် တန်ခိုးပြတာပါ"ဟု သူတစ်ပါးတို့က မိမိဝါဒကိုဖျက်၍ အပြစ်တင်နိုင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို "သဥပါရမ္ဘ"ဟု ဆိုသည်။

အဒ္ဓါနံ နိ တိဋ္ဌန္တိ။ ။သူတစ်ပါးတို့က အပြစ်တင်အပ်သောအခါ ပြန်၍မချေနိုင်သောကြောင့် ထို ၂-မျိုးသည် ကြာရှည်မတည်နိုင်။ [သဒေါသာနိ ပရာရောပိတဒေါသသမုဋ္ဌာနသ အနုပါယ ဘာဝတော၊ သဒေါသတ္တာ ဧဝ အဒ္ဓါနံ နိ တိဋ္ဌန္တိ။]

နိ နိယျန္တိ။ ။အဖွန့်ရှည်စွာ မတည်နိုင်သောကြောင့် ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်နိုင်ကုန်၊ [နိယျာနိုက မဖြစ်ခြင်းသည် အကျိုး၊ ထိုအကျိုးကိုထောက်၍ ကြာရှည်စွာ မတည်နိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကို ယခုနယ်က မှန်းဆနိုင်သောကြောင့် "အဒ္ဓါန မတိဋ္ဌနတော"ဟူသောစကားကို "ဖလာနုမာန-အကျိုးဖြင့် အကြောင်းကို မှန်းဆကြောင်း"နည်းဟု မှတ်ပါ၊ ကြာရှည်စွာတည်-မတည်ကို ဘုရားလက်ထက်တော်ဝယ် သာသနာတည်ခါစဖြစ်၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်သော်လည်း ဖလာနုမာနနည်းအားဖြင့် မှန်းဆနိုင်သည်-ဟူလို။]

အနုပါရမ္ဘ။ ။အနုသာသနီပါဋိဟာရိယသည် သူတစ်ပါးတို့ တင်နိုင်သောအပြစ် မရှိ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဝိသုဒ္ဓပဘာဝ-စင်ကြယ်သော ဘုရားရှင်မှစ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝိသုဒ္ဓနိဿယ-မကောင်းတာကို မကြံကြနှင့်စသည်ဖြင့် စင်ကြယ်သောမှီရာ အနက်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ အပြစ်မရှိသောကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒ လေမှုန်တိုင်းသည်လည်းကောင်း ကိလေသာလေတို့သည်လည်းကောင်း မတိုက်ဖျက်နိုင်ရကား ကြာရှည်စွာ တည်နိုင်သည်-ဟူလို။....[ပါဋိဟာရိယဟု၏ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌသာလိနီ ဂန္ဌာရမ္ဘ မူလဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပါရှိ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုနိဿယ၌ ပြထား၏။]

တည်နိုင်၏၊ အဒ္ဓါနံ၊ တိဋ္ဌနတော–တည်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ နိယျာတိ–ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်နိုင်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဣဒ္ဓိ ပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယတို့၏ သဉ္ဇပါရမ္ဘ ဖြစ်ကြသည့်အတွက် ကြာရှည်စွာမတည်နိုင်ခြင်း, ဝဋ်မှမထွက်နိုင်ခြင်း, အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ၏ အနုပါရမ္ဘ ဖြစ်သည့်အတွက် တာရှည်စွာ တည်နိုင်ခြင်း, ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ဘဂဝါ–သည်၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟတိ–ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံယေव–ကိုသာ၊ ပသံသတိ–ချီးမွမ်းတော်မူ၏။

ဘုတနိုရောဝေသကဘိက္ခုဝတ္ထု အဖွင့်

၄၈၇။ ဘုတပုဗ္ဗန္တိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အာရဒ္ဓံ–အားထုတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယာနံ–တို့၏၊ အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ–ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ–ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူလိုခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] အနုသာသနီ ပါဋိဟာရိယသော–ယ၏သာ၊ နိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ–ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ (အာရဒ္ဓံ–အပ်ပြီ။)

[ပြအပ်ပြီးသော အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထစသော အကျိုး ၂–ပါးသည် ထိုဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့် ရအပ်သော မုချအကျိုးတည်း၊ ယခုအခါ ဆက်သွယ်၍ရသော အနုသင်္ဂီကအကျိုးကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "အပိစ" စသည်ကိုမိန့်သည်။] အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ယော(ဘိက္ခု)–သည်၊ မဟာဘူတော–

အနိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ။ ။မဟာဘူတပရိယေသက ရဟန်းသည် ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ် ဟူသော ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယဉ်လည်းကောင်း, ပရစိတ္တ ဝိဇာနနအဘိညာဉ်ဟူသော အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယဉ်လည်းကောင်း ဝသီဘော်ရောက်လောက်အောင် ကျွမ်းကျင်ပြီးဖြစ်၏၊ သို့ပါလျက် မဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုမသိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုပါဋိဟာရိယ ၂–မျိုးလုံးပင် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်၊ ဤသို့ မစွမ်းဆောင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာ ဘုတပုဗ္ဗစသည်ဖြင့် မဟာဘူတ ပရိယေသက ရဟန်း၏ဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူသည်။

နိယျာနိကဘာဝ ဒဿနတ္ထံ။ ။အနုသာသနီပါဋိဟာရိယသည်ကား သွန်သင် ဆုံးမအပ်သည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍ ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဇောနမုချ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကို ဆောင်နိုင်၏၊ ထိုသို့ ဆောင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာလည်း ထို ဝတ္ထုကို မိန့်တော်မူသည်။

မဟာဘုတ်တို့ကို၊ (ဓာတ်ကြီး ၄–ပါး၏ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ကြောင်းကို၊) ပရိယေ သန္တော–ရှာလျက်၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ–ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ ဝိစရိတ္တာ–လှည့်လည်၍၊ ဝိသဒ္ဒေါကာသံ–ဖြေဆိုခြင်း၏ တည်ရာကို၊ (တစ်နည်း) ဝိသဒ္ဒကရံ–ဖြေဆိုခြင်းကို ပြုတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (တစ်နည်း) ဝိသဒ္ဒေတာရံ–ဖြေဆိုနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အလဘိတ္တာ–မရမူ၍၊ (မရခြင်းကြောင့်၊) အာဂမ္မ–ပြန်လာ၍၊ ဗုဒ္ဓမေဝ–ဘုရားရှင်ကိုသာ၊ ပုစ္ဆိတ္တာ–မေးလျှောက်၍၊ နိက္ကခေါ–ယုံမှားခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ မဟာဘူတပရိယေသကောနာမ–မဟာ ဘူတပရိယေသကမည်သော၊ (မဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်းကို ရှာသူမည်သော၊) ဧကော–တစ်ပါးသော၊ (သော)ဘိက္ခု–ထိုရဟန်းသည်၊ ဟောတိယေဝ–ရှိမြဲသာ တည်း၊တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊(ဘုရားရှင်တိုင်းမှာပင် မဟာဘူတပရိယေသကရဟန်းတစ် ပါး၏ ရှိမြဲ၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ မဟန္တာဘာဝ ပကာသနတ္ထံ–ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်တော်မူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာရဒ္ဓ–ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဣဒံ ကာရဏာ–ဤအကြောင်းကို၊ (မဟန္တာဘာဝကို ထင်ရှားပြနိုင်သော

ပရိယေသန္တော။ ။မဟာဘူတေ ပရိယေသန္တောဒ္ဒ် "မဟာဘုတ်ကို ရှာလျက်"ဟု အနဲက် မမှတ်ရ, "မဟာဘုတ်တို့၏ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ကြောင်းကို ရှာလျက်"ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "တေသံ အနဝသေသ နိရောဓံ ဝိမံသန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာ။

ဝိစရိတ္တာ။ ။နောက်ဒ္ဒ် "ဓမ္မတာယ စောဒိတော"ဟု အဋ္ဌကထာ ပြလတ့ဲ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိစရိတ္တာ"အရ "ဓမ္မတာ ထုံးစံသည် နှီးဆော်အပ်သည်ဖြစ်၍ လှည့်လည်ခြင်း"ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏–ဘုရားအလောင်းတော်၏ ဖွားမြင်သောအခါ မြေကြီး တုန်လှုပ်ရခြင်းသည် ဓမ္မတာသိဒ္ဓ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘုရားတစ်ဆူတစ်ဆူ၌ ရဟန်းတစ်ပါးတစ်ပါး၏ ထိုသို့ လှည့်လည်ရခြင်းကိစ္စ သည်လည်း ဓမ္မတာသိဒ္ဓပင်တည်း။

ဝိသဒ္ဒေါကာသံ။ ။"ဝိသဒ္ဒဿာနံ (ဝိသဒ္ဒေါကာသံ၏ အဖွင့်၊) ဝိသဒ္ဒကရန္တိပိ ပါဌော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သို့သော်"ဝိသဒ္ဒ–ဖြေဆိုခြင်း"ဟု ပါဠိအသုံးမတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့်"ဝိသဒ္ဒေတာရံ–ဖြေဆိုနိုင်သူကို"ဟု ရှိသောပါဌ်သာကောင်းမည်ထင်သည်။

မဟန္တာဘာဝ ပကာသနတ္ထံ။ ။[အနုသင်္ဂီက (အကျိုးဆက်ကို) ဒဿနတ္ထ–ဝိဘာဝနတ္ထဟု မသုံးဘဲ"ပကာသနတ္ထ"ဟုသုံးစွဲပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။] "မဟန္တာနံ–ကြီးကျယ်ကုန်သော ဘုရားရှင် တို့၏+ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် တစ်လောကလုံးဝယ် မည်သူနှင့်မျှ မဆက်ဆံ အောင် ထူးခြားသော မည်သူမျှမဖြေနိုင်သော ပြဿနာကို ဖြေနိုင်တော်မူသော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်စွမ်းတည်း၊ ထို ဉာဏ်တော်၏ အာနုဘော် အစွမ်းသတ္တိကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ– ဟူလို။

ဣဒဉ္စ ကာရဏံ။ ။သဗ္ဗေသမ္မိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ဧဒိသော ဧကော ဘိက္ခု တဒါနု ဘာဝပွကာသကော ဟောတိ–(ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အာနုဘော်အစွမ်းကို ပြရာရောက် သော ရဟန်းတစ်ပါးသည် ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတိုင်းမှာ ရှိမြဲဖြစ်၏)ဟူသော ဤအကြောင်း

ဤ မဟာဘူတပရိယေသက ရဟန်း၏အကြောင်းကို)၊ ပဋိစ္စန္ဒ–ဖုံးကွယ်အပ်ပြီ၊ (ဖုံးကွယ်တိမ်မြုပ်နေပြီ၊) အထ–ထိုသို့ ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ–ထို အကြောင်းကို၊ ဝိဝဋ်–ဖွင့်ဖော်အပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဒေသေန္တောပိ–ဟောတော်မူ လိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ။

တတ္ထ–ထို ဘူတပုဗ္ဗအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကတ္ထနုခေါတိ–ကား၊ ကိသ္မိं ဌာနေ–အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ကိံ–အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္မ–ရောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ကိံ–အဘယ်အာရုံသို့၊ ပတ္တာသ–ရောက်သော၊ (ပုဂ္ဂလသ–၏၊) တေ– ထို မဟာဘုတ်တို့သည်၊ အနဝသေသာ–အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပ္ပဝတ္တိဝသေန–နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိရုဒ္ဓန္တိ–ချုပ်ကြပါကုန် လိမ့်မည်နည်း၊ ပန–အမှာစကားချပ် ညွှန်လိုက်ဦးအံ့၊ သော မဟာဘူတကထာ– ဤ မဟာဘူတကထာကို၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဝစနတ္ထ, လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာနစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ– ၌၊ ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ သာ(မဟာဘူတကထာ)–ကို၊ တတောဝ– ထို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ–ယူထိုက်၏။

၄၈၈။ ဒေဝယာနိယောမဂ္ဂေါတိ–ကား၊ ပါဠိယေဏ္ဏာ–အသီးအခြား တစ်မျိုး သော၊ ဒေဝလောကဂမနမဂ္ဂေါနာမ–နတ်ပြည်သို့သွားကြောင်း လမ်းမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ဧတေ–ဤ ဒေဝယာနိယော မဂ္ဂေါဟူသော အမည်သည်၊

သည် ဖုံးကွယ် တိမ်မြုပ်နေ၏။ [ဤ ဒသေန္တောပိ၌ အပိဖြင့် ရှေး၌ပြုအပ်ပြီးသောအကျိုး ၃–မျိုး ပြခြင်းကို ပေါင်းပါ၊ ဤအကြောင်းကို ထင်ရှားပြတော်မူလိုသော ဆန္ဒတော်လည်း ဤဝတ္ထုကို ဟောရခြင်း၏အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

ကတ္ထနုခေါ။ ။ကိသ္မိं ဌာနေဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို ဌာနအရ တည်ရာဒေသကို ယူမည်စိုး၍ "ကိံ အာဂမ္ဘ–အဘယ်အာရုံသို့ ရောက်ခြင်း(ရခြင်း)ကြောင့်"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ "ကိသ္မိं ဌာနေ–အဘယ်အကြောင်းကြောင့်"ဟု ပေးပါ–ဟူလို။ [ကိသ္မိं ဌာနေ ကာရဏဘူတေတိ အတ္ထဲ ဒသေတုံ ကိံ အာဂမ္ဘာတိ ဝုတ္တံ၊ ကိံ အာရမဏပစ္စယဘူတံ အဓိဂန္တွာ အဓိဂမနဟေတုတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ ကိံ ပတ္တာသာတိ–ဒီကာသစ်။]

ကိံ ပတ္တာသ။ ။ကိံ အာရမဏံ ပတ္တာသ ပုဂ္ဂလသ နိရုဒ္ဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော၊ ဟေတု ဂဗ္ဘဝိသေသနမေတံ–(ဟိတ်အနက်အတွင်းငုတ်သော ဝိသေသနပုဒ်တည်း၊)"ပတ္တာသ–ရောက် သော၊ ဝါ–ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေးပါ၊ ရောက်ခြင်းကြောင့် ထိုမဟာဘုတ်တို့ နောက်ထပ်မဖြစ်သောအားဖြင့် အကြွင်းမရှိ ချုပ်ကြသနည်း–ဟူလို။

ဒေဝယာနိယော။ ။ဒီဗ္ဗန္တိ တွောတိ ဒေဝါ–ကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လှည့်လည် ကြ, မြူးပျော်ကြ, ထွန်းပကြရာ နတ်ပြည်တို့၊ "တေ(ထို နတ်ပြည်တို့သို့) ယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ ဒေဝယာနိယော–(နတ်ပြည်တို့သို့ သွားရောက်ကြောင်းလမ်း)၊ ယထာ နိယျာနိယာတိ

ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏသေဝ–ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏ်၏သာလျှင်၊ အဓိဝစန်–အမည်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဧသ–ဤရဟန်းသည်၊ တေန–ထို ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏ်ဖြင့်၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ–ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်လည်း၊ ကာယေန–ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝသံ–မိမိအလိုကို၊ ဝတ္တေန္တော–ဖြစ်စေလျက်၊ ဝါ–လိုက်စေလျက်၊ ဒေဝလောကံ–နတ်ပြည်သို့၊ ယာတိ–သွားနိုင်၏၊ [တေန ယာတိကို ကြည့်၍ ယာနီယောကို ကရဏာသာဓ် ပြုရသည်။] တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တံ–ထိုဣဒ္ဓိဝိဓညာဏ်ကို၊ ဒေဝယာနီယော မဂ္ဂေါ တိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ယေန စာတုမဟာရာဇိကာတိ–ကား၊ သမိပေ–အနီး၌၊ ဌိတံပိ–တည်တော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အပုစ္ဆိတ္တာ–မမေးမူ၍၊ ဓမ္မတာယ–ထုံးစံမျှတာသည်၊ စောဒိတော–တိုက်တွန်းအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒေဝတာ–နတ်တို့သည်၊ မဟာနုဘာဝါ–ကြီးသောအာနုဘော်ရှိကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညမာနော–မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥပသင်္ကမိ–ချဉ်းကပ်ပြီ၊ မယံပိ ခေါ ဘိက္ခု နာ ဇာနာမာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ–ဘုရားရှင်၏ အရာတော်၌၊

ဇတ္တ အနိယသဒ္ဒေါ ကတ္တေ၊ တထာ ဣဓ ကရဏတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာသစ်၌ အနိယ ပစ္စည်း, ကရဏသာဓ်ဟု ဆိုသည်။ [နိယျာနိကာ၌ကား နီ၌ ဤကို ရဿ, ယကို ကပြုသော်လည်း ဤ၌ နီဝယ် ရဿပြုဖွယ်မလို။]

ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေန္တော။ ။ဝသဝတ္တနံနာမ ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနဂမန်–ကိုယ်ဖြင့် အလိုသို့ လိုက်စေနိုင်ခြင်းဟူသည် (နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်ဝယ်) သွားလိုရာအရပ်သို့ ရောက်အောင်သွားနိုင်ခြင်းတည်း၊–ဋီကာ။

စာတုမဟာရာဇိကာ။ ။"စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဧတေသံ ဣဿရာတိ စာတုမဟာရာဇိကာ"ဟု ဋီကာတို့၌ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော စတုမဟာရာဇ (ဒီဂ)၊ စတုမဟာရာဇ ဧတေသံ ဣဿရာတိ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဧတေသံ ဣဿရအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်ဟု ကြံပါ၊ "နတ်မင်းကြီး ၄–ယောက်ဟူသော အစိုးရသူရှိသော နတ်အများတို့"ဟု ပေး၊ အခြားနေရာ၌ကား "စတုမဟာရာဇေ ဘတ္တိ ဧတေသံတိ စာတုမဟာရာဇိကာ"ဟု ဧတေသံ ဘတ္တိအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၏။

သမိပေ ဌိတမ္ပိ။ ။ပိသည် သမ္ဘာဝနာဓောတက၊ အနီး၌ တည်နေတော်မူသောကြောင့် မေးလျှောက်ဖို့ရန် အလွန် လွယ်ကူသည်ကို သမ္ဘာဝနာပြုသည်။ ["ကိဉ္စာပိ ဘဂဝါ သမိပေ ဌိတော၊ တထာပိ"ဟု ကြံလျှင် ဂရဟာဓောတကဟုလည်း ဆိုနိုင်၏။]

ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဠံ။ ။စာတုမဟာရာဇ နတ်တစ်ချို့သည် အရိယာဖြစ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်တို့ ချုပ်ကြောင်းနိဗ္ဗာန်ကို အတော်အတန် ဖြေနိုင်စရာရှိသော်လည်း ထိုရဟန်းသိလိုသောအချက်မှာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် အပြည့်အစုံဖြေမှ ပြေမည့် ပြဿနာဖြစ်သောကြောင့် ထိုမျှလောက် ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း မသိရကား "မယံပိ ခေါ နာ ဇာနာမ"ဟု ဝန်ခံကြသည်။

ပဠုံ–ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတာ–မေးအပ်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ–တို့သည်၊ နု ဇာနန္တိ–မသိကြကုန်၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (မယံပိ ခေါ ဘိက္ခု နု ဇာနာမဟ္ဂ)၊) အာဟံသု–ပြောကြကုန်ပြီ။

အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ မမ–ငါ၏၊ ဣမံ ပဠုံ–ဤ ပြဿနာကို၊ နု ကထေတုံ–မဖြေခြင်းငှာ၊(မဖြေဘဲနေခြင်းကို၊) နု လဇ္ဇာ–မရအပ်၊ ["လဇ္ဇာ"ကား နိပါတ်ပုဒ်တည်း။] သီဃံ–လျင်စွာ၊ ကထေထ–ဖြေကြကုန်လော၊ ဣတိ–သို့၊ တာ ဒေဝတာ–ထို နတ်တို့ကို၊ အဗ္ဗောတ္ဌရတိ–လွမ်းမိုးစ၏၊ ပုနပ္ပုနံ–ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ပုစ္ဆတိ–မေး၏၊ တာ–ထို နတ်တို့သည်၊ အယံ ဘိက္ခု–သည်၊ နော–ငါတို့ကို၊ အဗ္ဗောတ္ဌရတိ–လွမ်းမိုး၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ နံ–ထိုရဟန်းကို၊ ဟတ္ထတော–ငါတို့လက်မှ၊ မောစေသာမ–လွတ်စေကြကုန်အံ့၊ ["ဟတ္ထတော မောစေသာမ" သည် မလိုချင်သောအရာ၌ "ဒို့ လက်ကလွတ်ရင် ပြီးတာဘဲ"ဟု လောက ပြောရိုးစကားတည်း။] ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတွာ–၍၊ အတ္ထိ ခေါ ဘိက္ခု စတ္တာရော မဟာရာဇာနောတိ အာဒီ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟံသု–ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အတ္ထိ ခေါ ဘိက္ခုအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဘိက္ကန္တ ဘရာတိ–ကား၊ အဘိက္ကမ္မ–ကျော်လွန်၍၊ ကန္တ ဘရာ–သာ၍ နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊ ပဏီတ ဘရာတိ–ကား၊ ဝဏ္ဏယသက္ကသရိယာဒီဟိ–အဆင်း, အခြံအရံ, အစိုးရသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥတ္တမ ဘရာ–သာ၍ မြတ်ကုန်သော၊ (စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ၌စပ်၊) ဧတေန နယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗဝါရေသု–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

၄၉၁–၃။ ပန–အထူး၊ အယံ–ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ [အခြားနတ်များမှ ကြွစည်ပုံ အထူးတည်း။] ဒေဝရာဇာ–နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော–သည်၊ စိန္တေသိ ကိရ–ကြံသတတ်၊(ကိုး)၊ အယံ ပဠော–ဤ ပြဿနာသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော–

အဗ္ဗောတ္ဌရတိ။ ။"လွမ်းမိုးခြင်း"ဟူသည် မဖြေလျှင် မနေနိုင်အောင် အထပ်ထပ် မေးသောအားဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆတိ"ဟု အဗ္ဗောတ္ဌရတိကို သရုပ်ဖော်သည်။ [ဤ၌ "ပုစ္ဆတိ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့၌လည်း "အဗ္ဗောတ္ဌရတိ"ဟု တဲ့ကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်ဖြင့်ရှိမှ ရှေ့နောက်ညီသည်၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အဗ္ဗောတ္ဌရိ"ဟု အတိတ်ရှိသည်မှာ မကောင်း။]

အဘိက္ကန္တ ဘရာ။ ။ရူပသမ္ပတ္တိယာ စေဝ ပညာပဋိဘာနာဒိ ဂုဏေဟိစ အမေ အဘိဘုယျ (အတိအဖွင့်) ပရေသံ ကာမနီယတရာ–သူတစ်ပါးတို့သည် သာ၍ နှစ်သက်အပ်ပါကုန်၏၊ (ကန္တ ဘရာအဖွင့်)၊–ဋီကာ။

အယံ ပန ဝိသေသော။ ။"မျက်စိတစ်ထောင် အမြင်ဆောင်သည်"ဟု ကျော်ကြားသော သိကြားမင်းသည် သစ္စာ ၄–ပါးကိုသိပြီးသော သောတာပန်ဖြစ်ပါလျက် "အဘယ့်ကြောင့် ထိုရဟန်းကို မှန်သောနည်းလမ်း၌ မတိုက်တွန်းရပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အယံ

ဘုရားရှင်၏ အရာတော်တည်း၊ အညေန–အခြားပုဂ္ဂိုလည်၊ ဝိသဒ္ဓိတုံ–ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ နိ သက္ကာ–မစွမ်းနိုင်၊ အယံစ ဘိက္ခု–သည်လည်း၊ အဂ္ဂိ–မီးကို၊ ပဟာယ–၍၊ ခဏ္ဍောပနက်–ပိုးစုန်းကြူးကို၊ ဓမ္မဿောဝိယ–မှုတ်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ပိုးစုန်းကြူးကို သာ၍ အရောင်လင်းအောင် မီးမှုတ်သလို မှုတ်ဆူကဲ့သို့လည်းကောင်း)၊ ဘေရိ–စည်ကြီးကို၊ ပဟာယ–၍၊ ဥဒရ–ဝမ်းဗိုက်ကို၊ ဝါဒေဿောဝိယစ–မြည်စေသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တီးသူကဲ့သို့လည်းကောင်း)၊ လောကေ–၌၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလ–အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ–ကို၊ ပဟာယ–၍၊ ဒေဝတာ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆဿော–မေးလျက်၊ ဝိစရတိ–လှည့်လည်ဘိ၏၊ နံ–ထိုရဟန်းကို၊ သတ္ထု–၏၊ သန္ဓိကံ–အထံတော်၌၊ ပေသေမိ–စေလွှတ်အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ ကိရ)။

တတော–ထိုမှနောက်၌၊ ပုနဒေဝ–လျှင်၊ သော–ထို သိကြားမင်းသည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ သုဒ္ဓရမ္မိ–အလွန်ဝေးသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တွာ–သွားပြီး၍၊ သတ္ထု–၏၊ သန္ဓိကေယေဝ–အထံတော်၌သာ၊ နိက္ကခေါ–ယုံမှားခြင်း မရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ–လတ်၊ ဧသပုဂ္ဂလောနာမ–ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ အတ္ထိစေဝ–ရှိတတ်သေးသည်သာ၊ ထောက်–အနည်းငယ်၊ အာဟိဏ္ဍန္တော–လှည့်လည်လျက်၊ တာဝတိံသမတု–ပင်ပန်းပါစေဦးတော့၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဇာနိဿတိ–သိလတ်၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ)၊ တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တံ–ထိုရဟန်းကို၊ အဟံပိ ခေါတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

ဗြဟ္မယာနိယောပိ–ဗြဟ္မပြည်သို့ သွားကြောင်း လမ်းသည်လည်း၊ ဒေဝယာနိယ သဒိသောဝ–နတ်ပြည်သို့ သွားကြောင်း လမ်းနှင့်တူသည်သာ၊ ["သဗ္ဗမေတံ ဟိ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပါ။] ဟိ–မှန်၊ ဒေဝယာနိယ မဂ္ဂေါတိဝါ–ဒေဝယာနိယ မဂ္ဂဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မယာနိယမဂ္ဂေါတိဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသေတူတိဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ (တရားတည်းဟူသော တံတားဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊) ဧကစိတ္တက္ခဏိက အပ္ပနာတိဝါ–တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏရှိသော အပ္ပနာဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ သန္ဓိဌာနိကစေတနာတိဝါ–ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စေတနာဟူသော အမည်သည်လည်း

ပန ဝိသေသော"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ဋီကာသစ်၌ "ဥပါယေ–သင့်လျော်သော နည်းလမ်း၌၊ (မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်၍ လျှောက်ထားဖို့ရန် နည်းလမ်း၌)၊ နိ နိယောဇေတိ–မတိုက်တွန်းပါသနည်း"ဟု အနက်ပေးပါ။]

အတ္ထိစေဝ။ ။ဒေဝေသော မဟာဘူတပရိယေသကော ပုဂ္ဂလောနာမ ဝိဇ္ဇမာနောယေဝ ဘဝေယျ–ဤကဲ့သို့ မဟာဘူတ ပရိယေသကပုဂ္ဂိုလ်သည် ဧကန်ရှိတန်ရာ၏၊ မယာ အပေသိ တောယေဝ ပစ္ဆာ ဇာနိဿတိတိ အဓိပ္ပါယော–ငါက ဘုရားအထံတော်သို့ မစေလွှတ်ဘဲသာလျှင် နောက်၌ သူ့ဘာသာ သိလိမ့်မည်–ဟူလို။

ကောင်း၊ မဟာဂ္ဂတစိတ္တံတိ၀ါ-သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာညာဏန္တိ၀ါ-အထူးအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-ဤအမည်သည်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏသေ၀-၏သာ၊ နာမံ-တည်း။

၄၉၄။ ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ-တို့ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ("ဒိပယိ'သု"ဟူစပ်၊) ဥဒယတော-ထွက်လာသော၊ (ထွက်တော့မည်ဖြစ်သော၊) သူရိယဿ-၏၊ အရုဏုဂ္ဂ-အရုဏ်ဦး-သည်၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ-ပုဗ္ဗနိမိတ်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ-သို့၊ (ဧ၀ံ)၊ အာဂမနပုဗ္ဗဘာဂေ-ဗြဟ္မာမင်းလာခြင်း၏ ရှေ့အဖို့၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇနက်-ဖြစ်နှင့်သော၊) နိမိတ္တံ-အမှတ်အသား-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒါနေ၀-ယခုပင်၊ ဗြဟ္မာ-မဟာဗြဟ္မာသည်၊ အာဂမိဿတိ-လာတော့လတ့်၊ ဧ၀ံ-သို့၊ မယံ-အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဏာနာမ-သိကြရ ပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒိပယိ'သု-ပြကြကုန်ပြီ၊ ပါတုရဟောသိ တိ-ကား၊ ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ သော ဗြဟ္မာ-သည်၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊(သမာနော)၊ အတ္တနော-၏၊ အ၀ိသယဘာ၀ံ-အရာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥဇ္ဇာ-၍၊ ("စိန္တေ တွာ အာဒိမာဟ"တို့ဟူစပ်၊) အဟံ-သည်၊ နု ဏာနာမိ-မသိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝက္ခာမိ-အကယ်၍ ပြောအုံ့၊ (ဧ၀ံသတိ) ဣမေ-ဤ ဗြဟ္မာတို့သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ ပရိဘ၀ိဿန္တိ-လွှမ်းမိုးကြကုန်လတ့်၊ (အထင်သေးကြကုန်လတ့်၊) အထ-သို့မဟုတ်၊ ဏနန္တောဝိယ-သိသကဲ့သို့၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော စကား-ကို၊ (သစေ)ကထေဿာမိ-အုံ့၊ (ဧ၀ံသတိ)အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ မေ-၏၊ ဝေယျာ၀စရဏေန-ဖြေဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ အနာရဒ္ဓစိတ္တော-နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်မရှိသည်၊(ဟုတွာ) ၀ါဒံ-ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်ကို၊ အာရောပေဿတိ-တင်လတ့်။

သဗ္ဗမေတံ၊ပေ၊ နာမံ။ ။ဣဒံ ပါဠိယံ အဌကထာသုစ တတ္ထတတ္ထ အာဂတရဋ္ဌာနမ ၀သေန ၀ုတ္တံ၊- ဣဒ္ဓိဝိဓာဉာဏ်၏ "ဒေ၀ယာနိယမဂ္ဂ"စသော အမည်ကို ပါဠိတော် အဌကထာ ထိုထိုနေရာ၌ ရဋ္ဌနာမည်အဖြစ်ဖြင့် လာသောကြောင့် ဤ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ။ပုဗ္ဗေ-ဗြဟ္မာမင်း မလာမီ ရှေးအဖို့၌+ဥပ္ပဇ္ဇနက်-ဖြစ်နှင့်သော+နိမိတ္တံ-ဗြဟ္မာမင်းလာခြင်း၏ အမှတ်အသားတည်း၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ-သား၊ နေမထွက်ခင် ရှေးဦးစွာ ပေါ်လာသော အရုဏ်ရောင်သည် နေထွက်လာတော့မည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

အနာရဒ္ဓစိတ္တောစသည်။ ။အနာရဒ္ဓစိတ္တောတို့ အနာရာ၀ိတ စိတ္တော၊ အာရဒ္ဓ၌ အာ+ရာ၀ ဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, တပစ္စည်း၊ အာရာ၀ိယတေတို့ အာရဒ္ဓ၊ အာရဒ္ဓ+စိတ္တံယသ္သာတို့ အာရဒ္ဓစိတ္တော၊ နု ;အာရဒ္ဓစိတ္တော အနာရဒ္ဓစိတ္တော၊ "အတုဋ္ဌစိတ္တော-မနှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်"ဟု' အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ ဤပုဒ်ကို ဟုတ္တာထည့်၍ အာရောပေဿတိ ၌စပ်။

အဟမသ္မိ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာတိအာဒီနိ–အစရှိသော စကား၊တို့ကို၊ မေ–သည်၊ ဘဏာမိ–ပြောဆိုလသော်၊ ဝါ–သော၊ မေ–၏၊ ဝစနံ ပန–စကားကိုကား၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နု သဒ္ဒဟိဿတိ–မယုံကြည်လတ္တံ့သည်ကား၊ နု–မဟုတ်၊ (သဒ္ဒဟိဿတိယေဝ–ယုံကြည်လတ္တံ့သည်သာ၊) အဟံ–သည်၊ ဝိဂ္ဂေါ–အထူးအထူးအပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းကို၊ [ဝါစာယ ဝိဝိဓာ ခေပနံ၊ တစ်ခြားအာရုံ ရောက်နေအောင် အခြားမဆီမဆိုင်စကားတွေ ပြောခြင်းကို "စကားဖြင့် အထူးထူး သော ပစ်ပယ်ခြင်း"ဟုဆိုသည်၊] ကတ္တာ–၍၊ ဣမံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ သတ္ထု–မြတ်စွာ ဘုရား၏၊ သန္တိကံယေဝ–သို့သာ၊ ယံနူနပေသေယျ–အကယ်၍ စေလွှတ်ရပါမူကား ကောင်းလေစု၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတွာ–၍၊ အဟမသ္မိ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြောပြီ။

၄၉၅–၆။ ကေမန္တ် အပနေတွာတိ–ကား၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (တစ်ခုသောအရပ်သို့ဖယ်၍ ဆောင်မူကို၊) အကာသိ–ပြုသနည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) ကုဟကတ္တာ–ကြွားဝါတတ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧဝံ အကာသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဗဟိဒ္ဓါ ပရိယေဋ္ဌိ'တိ–ကား၊ တေလတ္ထိကော–ဆီကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါလိကံ–သဲကို၊ နိပ္ပီဠယမာနော ဝိယ–ညှစ်သကဲ့သို့၊ (ဆီကြိတ်သကဲ့သို့၊) ယာဝဗြဟ္မလောကာ–ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်၊ ဗဟိဒ္ဓါ–မြတ်စွာ ဘုရားမှ အပ၌၊ ပရိယေသနံ–ရှာမှီးခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏။

၄၉၇။ သကုဏာနံ–ကား၊ ကာကံဝါ–ကျီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုလလံဝါ–စွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဂဟေတွာဒ္ဒစပ်၊) နု ခေါ ဧသော ဘိက္ခု ပဠော ဧဝံ ပုဏ္ဏတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ–ဖြင့်၊ (ပဋိသေဓေတိဒ္ဒစပ်၊) ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧသ ပဠော–ဤ ပြဿနာကို၊ ပဒေသေန–ဥပါဒိန္နက မဟာဘူတ်ဟူသော တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြင့်၊ ပုဏ္ဏတဗ္ဗော–မေးထိုက်၏၊ အယဉ္စ ဘိက္ခု–ဤ ရဟန်းသည်လည်း၊

ကုဟကတ္တာ။ ။စုရာဒီကုဟာဓာတ်သည် ဝိမှာပန–အံ့သြစေခြင်း, အထင်ကြီးအောင်, အထင်မသေးအောင် ကြွားဝါခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ ထို ဗြဟ္မာမင်းလည်း အခြားဗြဟ္မာတို့က မိမိကို အထင်မသေးအောင် ကြွားဝါတတ်သောကြောင့် ထိုရဟန်းကို အခြားတစ်နေရာသို့ ခေါ်ဆောင်ပြီးမှ သူမသိကြောင်းကို အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံသည်။

နု ခေါ၊ပေ၊ ပုဏ္ဏတဗ္ဗောတိ ဣဒံ။ ။ဣဒံ၏ စပ်ပုဒ်သည် တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ဘဂဝါဟူသော ကတ္တားရှေ့က ပုဒ်သည် ဘဂဝါ စပ်ရာ ပဋိသေဓေတိဒ္ဒသာ စပ်ခွင့်ရှိ၏၊ ပဋိသေဓေတိဒ္ဒ စပ်၍လည်း အဓိပ္ပါယ်မရ၊ ထို့ကြောင့် "ဣမိနာ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ "ဤပါဠိဖြင့် ဘုရားရှင်သည် တားမြစ်တော်မူ၏"ဟူလို။

ပဒေသေနေ ဝ။ ။ဒီကာဒ္ဒ "ကေဒေသေန"ဟု ဖွင့်၍ ထို ကေဒေသအရ "ဥပါဒိန္နက ဝသေန"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ထို ဥပါဒိန္နကဟူသည် သက်ရှိ ရုပ်တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သတ္တ သန္တာန ပရိယာပန္နေနာတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။

အနုပါဒိန္နကေပိ–အနုပါဒိန္နက မဟာဘုတ်တို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ နိပ္ပဒေသ တော–အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆတိ–မေး၏။ ["ကတ္ထနု ခေါ ဘန္တေ ဣမေ စတ္တာရော မဟာဘူတာ"ဟု သက်ရှိ သက်မဲ့ မဟာဘုတ်အားလုံးကို မေးသည်။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဋိသေဓေတိ–တားမြစ်တော်မူ၏။

ပုဗ္ဗာမုဗ္ဗသ–ပုဗ္ဗာဌ် တွေဝေနေသော၊ ဧနသ–သတ္တဝါအပေါင်းအား၊ ပုဗ္ဗာယ–ပုဗ္ဗာ၏၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူ၍၊ ပုဗ္ဗံ–ကို၊ (မေးနည်းကို၊) သိက္ခာပေတွာ–သင်စေတော်မူ၍၊ (သင်ပေးတော်မူ၍၊) (ယံ)ပုဗ္ဗာ ဝိသဒ္ဒနံ–အကြင် ပုဗ္ဗာကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ–ဤ ပုဗ္ဗာမုဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်အား ပုဗ္ဗာကို သင်ပေးပြီးမှ ပြဿနာကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ အာစိဏ္ဏံ–လေ့ကျက်အပ်သော သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတော်သည်၊ ဟောတိ ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ပုဗ္ဗာမုဗ္ဗသ–သော၊ ဧနသ–အား၊ ပုဗ္ဗာယ–၏၊ ဒေါသံ–ကို၊ ဒဿေတွာ–၍၊ ပုဗ္ဗံ–ကို၊ သိက္ခာပေတွာ–၍၊ ယံ ပုဗ္ဗာဝိသဒ္ဒနံ–သည်၊ အတ္ထိ, ဧတံ–သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏံ ဟောတိ–နည်း၊) ပုစ္ဆိတုံ–မေးခြင်းငှာ၊ (မေးနည်းကို)၊ အဇာနိတွာ–မသိမူ၍၊ ပရိပုစ္ဆန္တော–မေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုဗ္ဗိညာပယော–မသိစေအပ် မသိစေနိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (တသ္မာ, ပုဗ္ဗာမုဗ္ဗသ ဧနသ ပုဗ္ဗာယ ဒေါသံ ဒဿေတွာ ပုဗ္ဗံ သိက္ခာပေတွာ ယံ ပုဗ္ဗာဝိသဒ္ဒနံ အတ္ထိ, ဧတံ ဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏံ ဟောတိ)။

နိပ္ပဒေသတော ပုစ္ဆိ။ ။သက်ရှိ မဟာဘုတ်ဟူသော ဥပါဒိန္နကရုပ်, တော တောင် ရေမြေစသည်၌တည်သော သက်မဲ့ မဟာဘုတ်ဟူသော အနုပါဒိန္နကရုပ်အားဖြင့် ၂–မျိုးလုံးသော မဟာဘုတ်ကို မေးသောကြောင့် "နိပ္ပဒေသတော ပုစ္ဆိ"ဟု ဆိုသည်။ ဆက်ဦးအုံ၊–ဤပြဿနာကား သက်ရှိမဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်းကိုသာ မေးသင့်သော ပြဿနာတည်း၊ မှန်၏၊–နိဗ္ဗာန်တရားသည် သက်ရှိ မဟာဘုတ်များ၏ ချုပ်ကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ တော တောင်စသည်၌တည်သော သက်မဲ့ မဟာဘုတ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်း မဟုတ်ပါ။

ပုဗ္ဗာမုဗ္ဗသ။ ။လမ်းမှန်မသိ မျက်စိလည်နေသူကို "မဂ္ဂမူဠ္ဠ"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ ပုဗ္ဗာမေးနည်း မသိသူ, (သူသိလိုသော အကြောင်းအရာကို မမေးတတ်သူ)ကို "ပုဗ္ဗာမူဠ္ဠ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထိုသို့ မမေးတတ်ဘဲမေးလျှင် အမေးသည်ပင် လွဲ၍နေသောကြောင့် ထို ပုဗ္ဗာအလွဲကို အမှန်ဖြေသော်လည်း မေးသူကား နားလည်မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့သည် ရှေးဦးစွာ ပုဗ္ဗာကို မှန်အောင် မေးတတ်ဖို့ရန် သင်ပေးတော်မူပြီးမှ ထို မှန်သောပုဗ္ဗာအတွက် မှန်သောအဖြေကို ပေးတော်မူလေ့ရှိကြသည်။ [ဝိညာပီယတေ–သိစေအပ်၏၊ ဣတိ ဝိညာပယော၊ ဝိ+ညာ+ဏာပယ+ဏ၊ ဒုသဒ္ဒါသည် အဘာဝ ပဋိသေဓအနက်ဟော၊ နု+ဝိညာပယော ဒုဗ္ဗိညာပယော၊ (တစ်နည်း) ဒုက္ခေန+ဝိညာပယော ဒုဗ္ဗိညာပယော။]

၄၉၈။ ပန–ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးစကားကို ပြန်၍ဆက်သည်။] (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝါ–ပုဗ္ဗာမူဌပုဂ္ဂိုလ်အား မေးနည်းကို သင်ပေးပြီးမှ ဖြေဆိုခြင်း၏ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [ရှေ့စကားနှင့် ဆက်သွယ်မိအောင် ထည့်သည်။] ပဋ္ဌ–ပြဿနာကို၊ သိက္ခာပေန္တော–သင်စေတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သင်ပေးတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကတ္ထ အာပေါစာတိ အာဒိ–အစရှိသော ဂါထာကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ကတ္ထ အာပေါစ အစရှိသောဂါထာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော–အစိတ်ဖြစ်သောအနက်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ နု ဂါဓတိတိ–ကား၊ နု ပတိဋ္ဌာတိ–မတည်နိုင်ပါသနည်း၊ စတ္တာရော–နှစ်သော၊ ဣမေ မဟာဘူတာ–တို့သည်၊ ကိံ–အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္ဘ–ရောက်၍၊ (ရောက်ခြင်းကြောင့်၊) အပ္ပတိဋ္ဌာ–ဖြစ်တည်ဖို့ရာ အကြောင်းမရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ–ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣမံ–ဤ ပြဿနာကို၊ ဥပါဒိန္နဃေဝ–သက်ရှိ မဟာဘုတ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ–၍၊ ပုစ္ဆတိ–မေး၏။ [သန္ဓာယ ပါလျှင် သန္ဓာယ၏ကက် တစ်ခြား, ပဓာနကြိယာ၏ကံက တစ်ခြားဖြစ်သောကြောင့် ပဓနကြိယာ၏ကံကို "ဣမံ"ဟုထည့်။] သဏ္ဌာနဝသေန–အရည် အတိုပုံသဏ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပါဒါရူပံ–(ဝဏ္ဏတည်းဟူသော) ဥပါဒါရုပ်ကို၊ ဒီဃဠ္ဆ ရဿဠ္ဆာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ။

နု ဂါဓတိ။ ။ဂါဓဓာတ်၏ ပတိဋ္ဌာအနက်ကို ပြလိုရှိ "နု ပတိဋ္ဌာတိ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုပတိဋ္ဌာအရ လောကမျက်မြင်ဖြစ်သော တည်ရာဌာနကို ယူမည်နိုး၍ "ကိံ အာဂမ္ဘ အပ္ပတိဋ္ဌာ ဘဝန္တိတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပါယတ္တ ဖွင့်သည်၊ ကိံ အာဂမ္ဘကို "ကိံ အာရမဏာ ပစ္စယဘူတံ အဓိဂန္တွာ, အဓိဂမနဟေတုတိ အတ္ထော"ဟု ရှေ့၌ ဋီကာ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဤ၌လည်း အပတိဋ္ဌာကို "အပ္ပစ္စယာ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဥပါဒိန္နယေဝ သန္ဓာယ။ ။ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ် ဟူသမျှသည် ဝါ–ဝါဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နမည်၏၊ ဥပါဒိန္နဓာတ်ကြီး ၄–ပါးကိုရည်ရွယ်၍ ဤပြဿနာကို မေးရသည်၊ သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ဥပါဒိန္နရုပ်ကို ရည်ရွယ်ကြောင်းကိုလည်း နောက်၌ "ကတ္ထ နာမဠ္ဆ ရူပဠ္ဆ"၌ နာမ်က သက်ရှိဖြစ်သောကြောင့် တွဲဘက် ရူပ်လည်း သဟစရဏနည်းအားဖြင့် သက်ရှိပင်ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်။

ဒီဃဠ္ဆ ရဿဠ္ဆ။ ။အရှေ့အရုပ်စသော အရုပ်တစ်ခုသို့ ရှေ့ရှလျက် ရုပ်ကလာပ်တွေ စဉ်တန်း၍နေရာ၌ များသောရုပ်ကလာပ် အစဉ်အတန်းကို ဒီဃဟု ခေါ်၍, ထိုဒီဃလောက် မများသော ရုပ်ကလာပ်အစဉ်အတန်းကို ရဿဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ–"အရုပ်ရှည်သူ, အရုပ်ပုသူ" ဟူရာ၌ ရုပ်ကလာပ်တွေ အထက် အောက် စဉ်၍နေရာဝယ် အစဉ်များ မများကို လိုက်၍ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း။

ဥပါဒါရူပံ ဝုတ္တံ။ ။ဒီဃရုပ်အစဉ် ရဿရုပ်အစဉ်၌ မဟာဘုတ်တို့ပါရှိသော်လည်း မဟာဘုတ်တို့အတွက် "ကတ္ထ အာပေါစ ပထဝီ"စသည်ဖြင့် သီးခြားပုဗ္ဗာ ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် "ဒီဃ ရဿ"ဖြင့် ပုံသဏ္ဌာန်ထင်ရှားသော ဥပါဒါရုပ်ကို ဆိုအပ်ပြီဟု မိန့်သည်။

အဏုံ ထူလဉ္စိ-ကား၊ ခုဒ္ဒကံဝါ-သေးငယ်သော ဥပါဒါရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ မဟန္တံဝါ-ကြီးမားသော ဥပါဒါရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ("ဥပရုဒ္ဓတိ-ချုပ်ပါသနည်း" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣမိနာပိ-အဏုံ ထူလဟူသော ဤစကားဖြင့်လည်း၊ ဥပါဒါ ရူပေ-၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဝဏ္ဏမတ္တမေဝ-ဝဏ္ဏရုပ်မျှကိုသာ၊ ကထိတံ-ပြီ။

သုဘာသုဘဉ္စိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သုဘဉ္စ-တင့်တယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အသုဘဉ္စ-မတင့်တယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါရူပမေဝ-ကိုသာ၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကား၊ ဥပါဒါရူပံ-သည်၊ သုဘဉ္စိ-သုဘရုပ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အသုဘဉ္စိ-အသုဘရုပ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ ကိံ-ရှိသလော၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါ သော်လည်း၊ ဣဒ္ဓာနိဒ္ဓာရမဏံ-ဣဒ္ဓာရုံ အနိဒ္ဓာရုံကို၊ ဧဝံ-ဤသို့(သုဘရုပ် အသုဘ ရုပ်ဟူ၍)၊ ကထိတံ-ပြီ၊ နာမဉ္စ ရူပဉ္စာတိ-ကား၊ နာမဉ္စ-နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးသည် လည်းကောင်း၊ ဒီဃာဒီဘေဒံ-ဒီဃအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ရူပဉ္စ-ရုပ်သည် လည်းကောင်း၊ ("ဥပရုဒ္ဓတိ"၌စပ်)။

အဏုံ ထူလံ။ ။နည်းသော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းကို "အဏုံ(အသေးအငယ်)"ဟုခေါ်၏၊ ထို အဏုရုပ်အပေါင်းကို ထောက်စာ၍ ထိုထက်များသော ရုပ်အပေါင်းကို "ထူလ"ဟု ခေါ် ရသည်။ [အဏုံ၌ ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်တည်း၊ အပ္ပပရိမာဏော ရူပသဃာ်တော (နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရုပ်ကလာပ်အပေါင်း၌) အဏုသညာ၊ တဒုပါဒါယ (ထိုကိုထောက်စာ၍) တတော မဟတိ (ထိုထက်ကြီးသော ရုပ်အပေါင်း၌) ထူလသညာ။]

ဣမိနာပိ။ ။ပိဖြင့် ဒီဃ ရဿတုန်းကလည်း "ဥပါဒါရူပ"အရ ဥပါဒါရုပ်တွင်ပါဝင်သော ဝဏ္ဏရုပ်ကို ယူစေလိုကြောင်းပြ၏၊ ထိုသို့ ဝဏ္ဏရုပ်ချင်းတူသောကြောင့် ဝိဖြင့် ပေါင်းသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏-ရှေ့၌ "သဏ္ဌာနဝသေန"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထို သဏ္ဌာန်(ပုံ)ဟူသည် ဝဏ္ဏကို အကြောင်းပြု၍ သိအပ်သော ရုပ်အစုတည်း၊ အဆင်းအရောင်(ဝဏ္ဏ) မရှိလျှင် ပုံသဏ္ဌာန်ကို လည်း မသိနိုင်ပါ။

နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ ။နာမ်အရ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးကိုယူရကြောင်း ထင်ရှားသောကြောင့် မဖွင့်တော့ဘဲ ရူပ်ကို "ဒီဃာဒီဘေဒံ ရူပဉ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒီဃာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရှေ့၌ပြုအပ် ပြီးသော ရဿ, အဏု, ထူလ, သုဘ, အသုဘတို့သာမက အာပေါစသော မဟာဘုတ်တို့ကို လည်း ရုပ္ပနလက္ခဏချင်း တူသောကြောင့် ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ"ဖြင့် နာမ်နှင့်တကွ ရှေ့၌ ပြုအပ်ပြီးသော ရုပ်အားလုံးကိုမေးသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာ။ ။နာမန္တိ ဝေဒနာဒိခန္ဓ စတုက္ခံ၊ တံ ဟိ အာရမဏာဘိမုခံနမနတော, နာမ ကရဏတောစ (ဖဿစသော မိမိတို့၏အမည်ကို တွေ့ထိခြင်းသဘောဟူသော မိမိသည်ပင် ပြုတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း) နာမန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဒီဃံ ရဿန္တိ အာဒိနာ ဝုတ္တာမေဝ (ဆိုအပ်ပြီးကိုပင်) ဣဓ ရူပနဋ္ဌေန ရူပန္တိ ဂဟိတန္တိ အာဟ-ဒီဃာဒီဘေဒံ ရူပဉ္စာတိ၊ ဒီဃာဒိတိစ အာဒိသဒ္ဒေန အာပါဒိနဉ္စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၉၉။ ဥပရုဒ္ဓေတိတိ-ကား၊ နိရုဒ္ဓေတိ-ချုပ်ပါသနည်း၊ ကိံ-အဘယ်အာရုံသို့၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ (ရောက်ခြင်း:ကြောင့်)၊ အသေသ-အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ ဧတံ-ဤ နာမ်ရုပ် ၂-ပါ:သည်၊ နု ပဝတ္တတိ-မဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-မေးထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆံ-ပုစ္ဆာကို၊ (မေးနည်းကို၊)ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘဝတိတိ-ဟူ၍၊ (ထိုပြဿနာ၌ အဖြေသည်ဖြစ်၏ဟူ၍)၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ (အနုသန္ဓေ အနေဖြင့် မိန့်တော်မူပြီး၍၊) ဝိညာဏန္တိ အာဒိ-အစရှိသော အဖြေဂါထာကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဝိညာဏ်အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ-အကြင် တရားသဘောကို၊) ဝိညာတဗ္ဗံ-ထူးသော အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင်သိမြင်ထိုက်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ-သည်၊) ဝိညာဏံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤ ဝိညာဏ်ဟူသော အမည်သည်၊ နိဗ္ဗာနဿ-နိဗ္ဗာန်၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ဘဒေတံ-ထိုနိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဒဿနာဘာဝတော-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မမြင်အပ် မမြင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိဒဿနံ-အနိဒဿန မည်၏၊ (တစ်နည်း၊ ဘဒေတံ-ထို နိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဒဿနာဘာဝတော-ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိဒဿနံ-မည်၏။)

ကိံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ နု ပဝတ္တတိ။ ။ဤဝါကျသည် ပါဠိတော်၌ "ကတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ အသေသံ ဥပရုဒ္ဓေတိ"၏ ဝိဏ္ဏတ္ထကိုပြသော ဝါကျတည်း၊ ထိုဂါထာ၌ ကတ္ထကို "ကိံ အာဂမ္မ" ဟုလည်းကောင်း, အသေသံ ဥပရုဒ္ဓေတိကို "အသေသမေတံ နု ပဝတ္တတိ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ "အသေသံ ဥပရုဒ္ဓေတိ-အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ချုပ်"ဟူသောစကားဖြင့် ဥပရုဒ္ဓေတိ အရ ခဏ ဘင်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်းကို မယူရ၊ အနုပါဒနိရောဓ-နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းကို ယူရသည်ဟု ပြသည်။

ဝိညာဏံ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် "ဝိဇာနာတီတိ ဝိညာဏံ"ဟု မပြုဘဲ "ဝိညာတဗ္ဗန္တိ ဝိညာဏံ"ဟု ပြုသည်၊ ဝိညာတဗ္ဗံကို ဋီကာ၌ "ဝိသိဋ္ဌေန+ညာတဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဉာဏုတ္တမေန အရိယမဂ္ဂညာဏေန(ဝိ အဖွင့်) ပစ္စက္ခတော ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။

အနိဒဿနံ။ ။နိဒဿီယတေ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်အပ်၏၊ ဣတိ နိဒဿနံ၊ နု+နိဒဿနံ အနိဒဿနံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်အပ်သည်မဟုတ်သောတရား၊ (တစ်နည်း)"နိဒဿီယတိ အနေနာတိ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာ၊ နတ္ထိ+နိဒဿနံ ယဿာတိ အနိဒဿနံ-ညွှန်ပြဖို့ရာ ဥပမာမရှိသောတရား၊ [နု ဟိ နိစ္စသ ဧကသ အစ္စန္တသန္တ ပဏီတသဘာဝသ သဒိသ နိဒဿနံ ကုတောစိ (တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်မျှ) လဗ္ဘတိ-နိစ္စဖြစ်သော တုဘက် ပြိုင်ဘက်မရှိ တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သော စင်စစ် သန္တပဏီတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အတွက် တူသောဥပမာကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်၊–ဋီကာ။]

ဇေသ–ဤ နိဗ္ဗာန်၏၊ ဥပါဒန္ဓောဝါ–ဖြစ်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်လည်းကောင်း၊ ဝယန္ဓောဝါ–ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဒိတသ–တည်ရှိသော အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏၊ အညထတ္တန္ဓောဝါ–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာ၏အဖြစ်ဟူသော အပိုင်းအခြားသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဥပါဒ် ဒ္ဒိ ဘင်ဟူသော အပိုင်းအခြား မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–သည်၊) အနန္တံ–အနန္တ မည်၏။

ပန–ကား၊ ပဘန္ဓိ ဇေတံ–ဟူသော ဤအမည်သည်၊ တိတ္ထသ–ရေဆိပ်၏၊ နာမံ–သည်၊ (ဟောတိ)ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို ရေဆိပ်သည်၊ (“ပဝ” ဌာနပ်၊) ဘဏ္ဍ–ဤ ရေဆိပ်ဌာ၊ ပဝန္ဓိ–အပြားအားဖြင့် သောက်ကြကုန်၏၊ ဣတိ–

အနန္တံ။ ။“နေ+အန္တ”ဟု ခွဲ၍ “အန္တသဒ္ဒါသည် သီမာ(အပိုင်းအခြား)အနက်ကို ဟောအ၏” ဟု မှတ်ပါ၊ “တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ သခ်ိတသ သခ်ိတလက္ခဏာနိ၊ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ (ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည် ထင်ရှားအ၏)၊ ဝယော ပညာယတိ (ပျက်ခြင်း ဘင်သည် ထင်ရှားအ၏)၊ ဌိတသ–တန်ရပ်တည်ရှိသော သခ်ိတအ၏၊ အညထတ္တံ–တစ်မျိုးတစ်ခြား၏ အဖြစ်ဟူသော ရင့်ခြင်း ဇရာ(ဌိ)သည် ပညာယတိ”ဟု တိကအင်္ဂုတ္တရ, ပဌမပ, စူဠဝဂ္ဂ, ၇–သုတ်ဌ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ၈–သုတ်ဌလည်း ပြောင်းပြန်ပြန်၍ “နေ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ”စသည်ဖြင့် အသင်္ခတလက္ခဏာကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသုတ်ကိုမှီ၍ “ဥပ္ပါဒန္ဓောဝါ၊ပေ၊ နတ္ထိတိ အနန္တံ”ဟုဖွင့်သည်။

ဌိတသ အညထတ္တန္ဓော။ ။အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏ လက္ခဏာကို ပြရာ၌နေဖြစ်သောကြောင့် “ဌိတသ”အရ သန္ဓိသဘောအားဖြင့် တည်ရှိသော အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ကို ယူပါ၊ အညထာ–သန္ဓိသဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော အခြင်းအရာ၏+ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အညထတ္တံ–ရာ၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ “ဌိတဖြစ်သော အသင်္ခတ၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်ခြင်း”ဟူသည် ရင့်ခြင်းဇရာ အခိုက်အတန့်တည်း။ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်မှာ ဥပါဒ်အပိုင်း ဘင်အပိုင်း ဌိအပိုင်းဟူသော အပိုင်းအခြား သုံးပါးလုံးမရှိ။

ဇိကာ။ ။ယံ အဟုတ္တာ သမ္ဘောတိ, ဟုတ္တာ ပဋိဧေတိ၊ တံ သခ်ိတံ ဥပ္ပါဒဝယန္ဓေဟိ သအန္တံ–အကြင် သခ်ိတတရားသည် နဂိုက ရှိပြီးမဟုတ်ဘဲ ကံစသော အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ဖြစ်ပြီးလျှင်လည်း ကွယ်ပျောက်၏၊ ထို သခ်ိတသည် ဥပ္ပါဒ်အပိုင်း ဘင်အပိုင်းတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားရှိ၏၊ အသခ်ိတသ ပန နိဗ္ဗာနသ နိစ္စသ တော ဥဘောပိ အန္တာ နတ္ထိ၊ တတောဧေ (ထိုသို့ အဖြစ်အပျက် ၂–မျိုးလုံး မရှိခြင်းကြောင့်ပင်) နဝဘာဝါပဂမ သခ်ါတော (အသစ်၏အဖြစ်မှ ကင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော) ဇရန္ဓောပိ တသ နတ္ထိ (ရင့်ခြင်း ဌိဟူသော အပိုင်းအခြားသည်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ)ဣတိ အာဟ–ဥပ္ပါဒန္ဓောပေ၊ အနန္တန္တိ။

မှတ်ချက်။ ။သခ်ိတလက္ခဏာကို ပြရာဝယ် “ဌိတသ”နှင့်စပ်၍ ခန္ဓဝိဘင်း မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာတို့ အယူအဆ မတူကြချေ။ ထို အကျယ်ကို ထိုနေရာ၌ ကြည့်ပါ၊ ဋီကာကျော် ဝိထိပိုင်း၌လည်း ထိုမှ ယူ၍ “ဥပ္ပါဒဌိတိ ဘင်ဝသေန ခဏတ္တယံ ဧကစိတ္တက္ခဏံ နာမ”အဖွင့်၌ အကျဉ်းချုပ် ပြထားပြီ။

ထိုသို့ အပြားအားဖြင့် သောက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပပ်-ပပ်မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ပကာရသ-ပ အက္ခရာ၏၊ ဘကာရော-ဘ အက္ခရာကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ အသ-ထို နိဗ္ဗာန်၏၊ သဗ္ဗတော-အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာနမုခအားဖြင့်၊ ပဘံ-ရေဆိပ်ပမာ, လိုရာအဝင်ဝသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိုသို့ အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန မုခအားဖြင့် ရေဆိပ်ပမာ, လိုရာအဝင်ဝရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထို နိဗ္ဗာန်သည်)၊ သဗ္ဗတောပဘံ-သဗ္ဗတောပဘံ မည်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ မဟာသမုဒ္ဒသ-မဟာသမုद्रာ၏ ယတော ယတော-အကြင် အကြင် အရပ်အားဖြင့်၊ သြတရိတုကာမာ-သက်ဆင်းခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ တဒေဝ-ထိုထို အရပ်သည်ပင်၊ တိတ္ထံ-ရေဆိပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာ-

---

သဗ္ဗတော ပဘံ။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပပ်ဟု ပြီးပါစေ၊ ပဗုဗ ပါဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ပကို ဘပြု၍ "ပဘံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုရေဆိပ်နှင့် တူသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအဝင်ဝကို သဒိသူပစာရ (တစ်နည်း) ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် "ပဘံ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထိုကြောင့် "ယေန ယေန မုခေန၊ပေ၊ တံ တဒေဝ တိတ္ထံ"ဟု ဖွင့်သည်။ ["ယေန ယေန မုခေန"ကိုထောက်၍ "သဗ္ဗတော-အားဖြင့်"ဟု ဝိသေသနအနက် မှတ်ပါ၊ "တံ တဒေဝ တိတ္ထံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် သဗ္ဗတောနှင့် ပဘံသည် အရတူကြောင်း သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် သဗ္ဗတောကို ပဘံ၌ အဘိန္နဝိသေသန စပ်ရသည်-ဟု မှတ်ပါ။]

ထို့ပြင်-ဋီကာသစ်၌ "သဗ္ဗတောတိ သဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာန မုခတော"ဟု ဖွင့်၏၊ "နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်ဖို့ရန် အဝင်ဝဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံးအားဖြင့်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ သဗ္ဗတောနှင့် ပဘံကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲသောကြောင့် "သဗ္ဗတော ပဘံ-သမုद्रာ, ဆိပ်ကမ်းသာ သို့, ဝင်ရာဖုံဖုံ, လုံးစုံ ကမ္မဋ္ဌာန်း, ဆိပ်ကမ်းအဝင်ဝလည်းရှိတသော"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ တစ်နည်း။ ။"ဝိသုဒ္ဓဇ္ဇေန ဝါ သဗ္ဗတော ပဘံ"ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းဖွင့်၍ "ကေနစိ အနုပက္ကိလိဋ္ဌတာယ သမန္တတော ပဘာသရန္တိ အတ္ထော"ဟု အနက်ပြသည်၊ ဆိုလို ရင်းကား "နိဗ္ဗာန်၌ ငြစ်ငြူးစရာ ကိလေသာအညစ်အမဲ မရှိရကား ထက်ဝန်းကျင် တောက်ပ သော အရောင်ရှိသည်"ဟူလို၊ ဤနည်းသည်လည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပင်တည်း။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ပဘာရသမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဿခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၊ (ဧကအဂုတ္တရ, အဋ္ဌရဝဂ်, ၉-သုတ်)၊ ဤပါဠိတော်၌ လောဘစသော ကိလေသာ အညစ်အမဲ မရှိသောစိတ်ကို "ပဘာသရ-ပြိုးပြိုးပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိ၏"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထိုသို့ခေါ်ရာ၌ စိတ်မှာ တစ်ကယ်အရောင်မရှိသော်လည်း ကိလေသာအညစ်မရှိလျှင် အရောင် ရှိသလိုပင်ဖြစ်၏၊ ထို့အတူ နိဗ္ဗာန်မှာ ပဘာဟု ခေါ်ရသော အဆင်းအရောင် မရှိသော်လည်း "ထို နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သော ကိလေသာအညစ်အမဲ မရှိသည့်အတွက် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရ ကား အရောင်ထွက်သလိုပင် ဖြစ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ အကယ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ အရောင်ရှိနေ လျှင် ဝဏ္ဏရုပ်ရှိရာရောက်သောကြောင့် "နာမဉ္စ ရူပဉ္စ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ"နှင့် ဆန့်ကျင် လိမ့်မည်။

ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ အတိတ္ထံ နာမ-ရေဆိပ်မဟုတ်သော အရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိယထာ-မရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ နိဗ္ဗာနသ-၏၊ အဌတိ'သာယ-ခုဓ ပါးသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-တို့တွင်၊ [ပါဠိတော်၌လာသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ခုဓ-ပါးကို ရည်ရွယ်သည်။] ယေန ယေန မုခေန-အကြင်အကြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်းဟူသော အဝင်ဝအားဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်-သို့၊ သြတရိတုကာမာ-နှင်သည်၊ ဟောန္တိ-နှင်၏၊ တံ တဒေဝ-ထိုထို ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်းဟူသော အဝင်ဝသည်ပင်၊ တိတ္ထံ-ရေဆိပ်ပမာ ဝင်ရာ အဝသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊) အတိတ္ထံ နာမ-ရေဆိပ်ပမာ ဝင်ရာအဝ မဟုတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတောပဘန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [တံ တဒေဝ နတ္ထိ၏ နောက်၌ နိဗ္ဗာနသဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိသေးသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊ ပဌမ နိဗ္ဗာနသဟုဒ်သည်ပင် အတိတ္ထံနာမ နိတ္ထိတိုင်အောင် စပ်နိုင်၏၊ ဥပမာနဝါကျ၌လည်း မဟာသမုဒ္ဒသဟု တစ်ပုဒ်ထည်း သာ ပါခဲ့၏၊ အတိတ္ထံနာမ နောက်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ရှိသည်မှာလည်း နောက်မှ ထည့်ပါ၌တည်း၊ အကယ်၍ ထည့်လိုလျှင် "ကမ္မဋ္ဌာနမုခံ"ထည့်ပါ။]

ဣဒ္ဓ အာပေါစာတိ-ကား၊ ဣဒ္ဓ နိဗ္ဗာနေ-ဤ နိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဣဒံ နိဗ္ဗာန်-သို့၊ အာဂမ္မ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ အာပေါတိ အာဒိနာ-အာပေါအစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဧတံ ဥပါဒိန္နကဓမ္မဇာတံ-ဤ ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်နာမ်တရားအပေါင်းသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ အပ္ပဝတ္တံ-နောက်ထပ်မဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အသ-ထို ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အပေါင်း၏၊ နိရုဇ္ဈနုပါယ-ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဒသေဿာ-ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညာဏသ နိရောဓေန ဣတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်

ဥပါဒိန္နက ဓမ္မဇာတံ။ ။"ဣဒ္ဓ နိဗ္ဗာနေ ဣဒံ နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ၊ပေ၊ ဥပါဒိန္နကဓမ္မဇာတံ နိရုဇ္ဈတိ-ဤ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်နာမ်အားလုံး ချုပ်၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုနိုင်, သိမြင်နိုင်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ပါဝင်သော ရုပ်နာမ်၏ ချုပ်ခြင်းကိုသာ ဆိုလို၏၊ အခြားသူတို့၏ ရုပ်နာမ်, သက်မဲ့ဝတ္ထု၌ တည်သော ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းကို မဆိုလို-ဟု မှတ်ပါ။

ဝိညာဏသ နိရောဓေန။ ။ဤစကားသည် ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ် ချုပ်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒါနိသ နိရုဇ္ဈနုပါယ (ချုပ်ခြင်း၏အကြောင်းကို) ဒသေဿာ၊ပေ၊ အာဟ"ဟု အနုသန္ဓေတက်သည်၊ မှန်၏-"နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ခြင်းကြောင့်"ဟု ဆိုခဲ့သောအကြောင်းသည် ရုပ်နာမ်ချုပ်ဖို့ရန် ဗဟိဒ္ဓအကြောင်းဖြစ်၍ "ဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်"ဟု ယခုပြအပ်သော အကြောင်းကား "အဗ္ဗတ္တ အကြောင်းဖြစ်သည်"ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ၂-မျိုးပြသည်။

မှုပြီ၊ တတ္ထ–ထိ ဝိညာဏသ နိရောဓေန ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ စရိမကဝိညာဏံပိ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏံပိ–ပြုစီမံတတ်သော ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏံတိ–ဝိညာဏမည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ စရိမကဝိညာဏသပိ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်၏ လည်း၊ (ပိဖြင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ကိုပေါင်း၊) နိရောဓေန–ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဤ နိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အပေါင်းသည်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ–ချုပ်၏၊ ဝိဇ္ဇာတဒီပသိခါဝိယ–ငြိမ်းသော ဆီမီးအလျှံသည်သကဲ့သို့၊ အပဏ္ဏကတ္တိက ဘာဝံ-နာမည်ပညတ်ပင် မရှိတော့သည်၏အဖြစ်သို့၊ ယာတိ–ရောက်၏၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏသပိ–ပြုစီမံတတ်သော ဝိညာဉ်၏လည်း၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန–နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အနုပ္ပါဒဝသေနဝ–နောက်ထပ် မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "အနုပ္ပါဒဝသေနေဝ"ဟု ဧဝ ပါရှိသည်။] ဥပရုဇ္ဈတိ–ချုပ်၏။

တတ္ထ၊ပေ၊ ဝိညာဏံပိ။ ။ဝိညာဏသအရ စရိမကဝိညာဉ်ဟူသော ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်, အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဟူသော ပုညာဘိသင်္ခါရ, အပုညာဘိသင်္ခါရ, အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရနှင့်ယှဉ်သော စိတ်၊ ဤသို့အားဖြင့် ၂–ပါးပြား၏၊ ထို ၂–မျိုးသော ဝိညာဉ်၏ချုပ်ခြင်း ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်နာမ်တို့ ချုပ်ကြရလေသည်။

စရိမကပေ၊ နိရောဓေန။ ။"ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ဟူသော စရိမကဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်း ကြောင့် ဥပါဒိန္နက ရုပ်နာမ်အားလုံးသည် နောက်ထပ် မဖြစ်တော့ဘဲ ချုပ်၏"ဟူသော စကားဖြင့် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုပြ၏ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏–ထို စရိမကဝိညာဉ်ချုပ်ပြီး၏ နောက်၌ ဥပါဒိအမည်ရသော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဋတ္တာရုပ်တို့ အကြွင်းအကျန် မရှိတော့ရကား ထို နိဗ္ဗာနဓာတ်သည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ပင်တည်း။

ဝိဇ္ဇာတဒီပသိခါဝိယ။ ။"တောက်နေသောမီး ငြိမ်းသောအခါ ထိုမီးနှင့်စပ်၍ နောက်ထပ် ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ဖို့ရာ ဘာမျှမကျန်တော့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ချုပ်သောအခါ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ဖို့ရာ ရုပ်နာမ်တစ်ခုမျှ မကျန်တော့"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"အပဏ္ဏကတ္တိကဘာဝံ ယာတိ"ဟူသော စကားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ်နှင့်စပ်သော နာမည် ပညတ် မရှိခြင်းကိုပြသော စကားတည်း၊ နိဗ္ဗာန်ကား ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထတရားတစ်ပါးပင်ဖြစ်၏၊ ဘယ်အခါမျှ မပျက်တော့သော သန္တိလက္ခဏာရှိသော အမတမဟာတ် အနေအားဖြင့် ထို ရဟန္တာအတွက် ထင်ရှားရှိနိုင်ပါသည်။

အဘိသင်္ခါရဝိညာဏသပိ။ ။သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံစသည်နှင့်အညီ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ်များဖြစ်ရသော ခန္ဓာအစဉ်၌ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရလျှင် ထို သောတာပတ္တိမဂ် ကြောင့် ၇–ဘဝအထက်၌ အကျိုးပေးလတ္တံသော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ် ချုပ်၏၊ အကျိုးမပေး နိုင်တော့၊ ဘာကြောင့်နည်း၊...အဝိဇ္ဇာ တဏှာတို့၏ သတ္တိတစ်ချို့ကို ထိုမဂ်က သတ်လိုက်ရကား

ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏသ-ကို၊ နိရောဓေန-ချုပ်စေခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏသ-၏၊ နိရောဓေန-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ["သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏောနာတိ ကတ္တာရိ, ကရဏောဝါ ကရဏဝစနံ၊ နိရောဓေနာတိ ပန ဟေတုမှိ"-ဋီကာ၊] သတ္တဘဝေ-ခုနှစ်ဘဝတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အနုမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ သံသာရေ-၌၊ နာမဿ-သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဿ-သည်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်တရား၊ တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဇာ-ဤ နိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ ဇော-ဤ ရုပ်နာမ်တရား၊ တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ချုပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ စူဠနိဒ္ဒေသေ-စူဠနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-သိထိုက်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝါရ၌၊ သေသ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....ဣတိ-ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ-သော၊ ဒီဃနိကာယ အဋ္ဌကထာယ-၌၊ ကေဝဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ထို အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အဖေါ်မရသောကြောင့်တည်း၊ ထို အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် နာမ်ရုပ်တို့လည်း ခုနှစ်ဘဝအထက်၌ ဆက်၍ မဖြစ်ကြ, ချုပ်ကြရလေသည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်မှတက်၍ အရဟတ္တမဂ်ကို ရသောအခါ ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးမည့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်သည်၊ ချုပ်၏၊ ထို ဝိညာဉ်က အကျိုးမပေးနိုင်တော့သဖြင့် နာမ်ရုပ်လည်း ဆက်၍ မဖြစ်နိုင်တော့။

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ မဂ်ရခိုက်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်ဝယ် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသော်သောကြောင့် "အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏသပေါ၊ပေ၊ ဥပရုဇ္ဈတိ"ဟူသော စကားဖြင့် သဉ္ဇာတိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို တိုက်ရိုက်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ သို့သော် နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ် "အသေသ ဥပရုဇ္ဈတိ"ဟု အကြွင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းကို ဟောတော်မူရကား အဋ္ဌကထာဆရာလည်း သဉ္ဇာတိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ဦးတည်၍ပြစေကာမူ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်တိုင်အောင် ယူစေလိုသည်-ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာ။ ။အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏသဟာတိ အာဒိနာပိ သဉ္ဇာတိသေသ နိဗ္ဗာနမုခေန အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝဒတိ၊ (ကသ္မာ)၊ နာမရူပဿ အနဝသေသတော ဥပရုဇ္ဈနဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ တေနာဟ-အနုပ္ပါဒ ဝသေနေဝ (နောက်ထပ်မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ) ဥပရုဇ္ဈတိတိ။

ကေဝဋ္ဋသုတ် အဋ္ဌကထာ
အဖွင့်ပြီးပြီ။

၁၂-လောဟိစ္စသုတ်ဘာသာဋီကာ

လောဟိစ္စ၏ မိစ္ဆာအယူ

၅၀၁။ ဧवं၊ပေ၊ ကောသလေသုတိ–သုအစရှိသော ဤသုတ်သည်၊ လောဟိစ္စ သုတ္တံ-တည်း၊တတြ-၌၊အယံ-ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ သာလဝတိကာ တိ-ကာဟူသော အမည်သည်၊ တသ ဂါမသ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထို ရွာကို၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) ဝတိယာဝိယ-စည်းစောင်ရန်းကဲ့သို့သော၊ ဝါ-စည်းစောင်ရန်းနှင့်တူသော၊ သာလပန္တိယာ-အင်ကြင်းပင် အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိက္ခိတ္တောဟု-ကာရံအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ စည်းစောင်ရန်းနှင့်တူသော အင်ကြင်းပင် အစဉ်အတန်းဖြင့် ကာရံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သာလဝတိကာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ ["ကိရ(ယသ္မာ)"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း သော ဝုစ္စတိ အတွင်းကပုဒ်သည် အတွင်း၌သာ စပ်ဖွယ်ရှိ၍ ဝုစ္စတိ တိုင်အောင် မစပ်နိုင်ဟု ယူဆသောကြောင့် တသ္မာအတွက် "ယသ္မာ"ဟု အပိုထည့်သည်။] လောဟိစ္စောတိ–လောဟိစ္စောဟူသော အမည်သည်၊ တသ ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ နာမံ-တည်း။

၅၀၂။ ပါပကန္တိ-ကား၊ ပရာနုကမ္ပာ–သူတစ်ပါးတို့ကို သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းမှ၊ ဝိရဟိတတ္တာ-ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လာမကံ-ယုတ်ညံ့သော၊ ပန-ဗျတိရိတ်၊ ဥစ္ဆေဒသဿတာနံ-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ နံ အညတရံ-အမှတ်မထား

သာလဝတိကာ။ ॥ဝရိယတိ ဧတာယာတိ ဝတိ-ရွာကို ဆည်းတားအပ်ကြောင်းဖြစ်သော စည်းရိုး၊ ["စောင်ရန်း"ဟု ရှေးကခေါ်၏။] ဝတိဝိယာတိ ဝတိ-စည်းရိုးနှင့်တူစွာ ရွာကို ကာရံ၍ပေါက်နေသော အင်ကြင်းပင်အစဉ်အတန်း၊ သာလာ(အင်ကြင်းပင် အများဟူကုန်သော)+ ဝတိ ယသ္မာတိ သာလဝတိကာ၊ ဤအနက်ကိုပြလို၍ "သော ကိရ"စသည်ကို မိန့်သည်။

ပါပကံ။ ॥ပါဠိတော်၌ "ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ"ဟု ရှိသောကြောင့် "မိစ္ဆာအယူဖြစ်သော ပါပက"ဟု ယူမည်စိုး၍ "ပရာနုကမ္ပာ၊ပေ၊ နံ ပန ဥစ္ဆေဒ သဿတာနံ အညတရံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိတို့တွင်ပါဝင်သော မိစ္ဆာအယူမဟုတ်ပါ, သူတစ်ပါးအပေါ်၌ သနားခြင်း မရှိသောကြောင့် "ပါပက"ဟု ဆိုပါသည်–ဟူလို။ [ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ လဒ္ဓိမတ္တံ (အယူမျှကို–သူ့အထင်အမြင်မျှကို) အဓိပ္ပေတံ၊–ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအုံ။ ॥ထို လောဟိစ္စပုဏ္ဏား၏ အယူမှာ– သမဏာဖြစ်စေ, ဗြာဟ္မဏာဖြစ်စေ အနဝဇ္ဇဖြစ်သော ဝိမောက္ခတရားကို မိမိသိလျှင် ထိုတရားကို သူတစ်ပါးအား ဟောပြနေဖွယ်မလို၊ မိမိသိအပ်သောတရားကို မိမိကိုယ်တိုင်သာ အလေးဂရုပြု၍ နေရမည်၊ သူတစ်ပါးကို တစ်ဆင့် ဟောခြင်းမှာ အခြွေအရံ ပရိသတ်ကိုလည်းကောင်း, ထိုပရိသတ်ကိုအကြောင်းပြု၍ ရအပ်သော လာဘ်ကိုလည်းကောင်း မြှော်လင့်သော လောဘကြောင့်သာဖြစ်၏၊ ဤသို့ ယူဆလေသည်၊ ဤသို့ သူတစ်ပါးတို့အား တတ်သိလိမ္မာအောင် သနားစောင့်ရှောက်ခြင်း မရှိသောကြောင့် သူ၏အယူဝါဒကို "ပါပက–ယုတ်မာသောအမြင်"ဟု ဆိုရသည်။

တစ်ပါးပါးမဟုတ်သော၊ ("ဒိဋ္ဌိဂတ်-အမြင်မျှသည်၊ ဝါ-အယူမျှသည်၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဇာတ်-ဖြစ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ထိုအချိန်၌ ဖြစ်ပြီးဖြစ်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ ကေဝလ်-ပြောခြင်း မဖက်သက်သက်၊ စိတ္တေ-၌၊ ဇာတမတ္တမေဝ-ဖြစ်ရုံမျှသည်သာ၊ နု-မဟုတ်သေး၊ ကိရ-စင်စစ်ကား၊ သော-ထို လောဟိစွပုဏ္ဏားသည်၊ တဿ (ဒိဋ္ဌိဂတဿ)-ထို အယူ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ ပရိသမဋ္ဌေပိ-ပရိသတ်အလယ်၌လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌လာသည့်အတိုင်း)၊ ဘာသတိယေဝ-ပြောသည်သာ။

ကိဉ္စိ ပရော ပရဿာတိ-ကား၊ ယော-အကြင်သူ.ကို၊ အနုသာသိယတိ-သွန်သင်အပ်၏၊ ပရော-တစ်ခြားသော၊ သော-ထို သွန်သင်အပ်သူသည်၊ တဿ အနုသာသကဿ-ထို သွန်သင်တတ်သူ၏၊ ကိं-အဘယ်နည်းလမ်းကို၊ ကရိဿတိ-ပြုကျင့်လတ့ံနည်း၊ [ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးအား ပြောဟောမှုမပြုရ-ဟူလို။] အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီးသော၊ ကုသလံ-အပြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မံ-ဝိမောက္ခတရားကို၊

တဿ ဝသေန။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌ "တဿေဝ ပရိသမဋ္ဌေပိ"ဟုရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌ "တဿ ဝသေန ပရိသမဋ္ဌေပိ"ဟုရှိ၏၊ ဋီကာ၌ "သော ကိရ၊ပေ၊ ဘာသတိယေဝါတိစ (ဟူသောပါဠိဖြင့်လည်း) တဿာ လဒ္ဓိယာ လောကေ ပါကဋဘာဝံ ဝဒတိ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သူ၏ ပရိသတ်တစ်ခုခု၌သာ ပြောသည်မဟုတ်၊ ထိုအယူကြောင့် တွေ့ရာမြင်ရာ ပရိသတ်၌ ပြောသည့်အတွက် လောက၌ ပြန့်နှံ့နေရကား တဿေဝ ပရိသမဋ္ဌေသည် မကောင်း၊ "တဿ ဝသေန"ပါ၌သာ ကောင်းသည်။

ကိं ဟိ ပရော ပရဿ။ ။ပရောကို "ပရော ယော၊ပေ၊ သော"ဟုလည်းကောင်း, ပရဿကို "တဿ အနုသာသကဿ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဟိ-အကြင်ကြောင့်"ဟု ပေးပြီးလျှင် "သွန်သင်အပ်သူ တစ်ခြားလူသည် သွန်သင်တတ်သူ တစ်ခြားလူ၏ အဘယ်နည်းလမ်းကို ပြုလတ့ံ (လိုက်နာလတ့ံ)နည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်"ဟု ထည့်၍ "ဣဓ၊ပေ၊ နု အာရောစေယျ"ဟု အနက်ပေးပါ။

ကိं ကရိဿတိ။ ။ကိं သဒ္ဒါနှင့်တွဲရာ၌ ဝတ္တမာန်အနက်ဝယ် အနာဂတ်ဝိဘတ်သက်ဟု သဒ္ဒါဂျမ်းတို့၌ဆိုသောကြောင့် "ကရိဿတိ"ဟုထား၏၊ (တစ်နည်း) "နောင်အနာဂတ်၌လည်း မပြုထိုက်"ဟု ပြလို၍ အနာဂတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်၊-ဋီကာ။

ဋီကာ။ ။"သူတစ်ပါးအားပြောလျှင် ဘာအပြစ်ရှိသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ "လောဘဓမ္မံ ဝဒါမိ"ဟု အပြစ်ပြသည်၊ "သူတစ်ပါးတို့အား တရားဟောအုံ့"ဟု ကြံ၍ "မိမိကို ခြိုရံစေကာ လှည့်လည်သွားလာခြင်းသည် ဘာအကျိုးရှိသနည်း"ဟု မေးလျှင် "အာသယ ဝုမ္ဗသာဝိ (အဆောသယကြီးမားသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်စေကာမူ) အနရောဓေန ဝိနာ တံ နု ဟောတိ (အခြွေအရံတို့ကို ချစ်ခင်မှုနှင့်ကင်း၍ ထိုဟောပြောမှု မဖြစ်နိုင်)၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြေစရာရှိ၏၊ပေ၊ တောနှာဟ-"ဧဝံ သမ္ဘဒမိဒံ ပါပကံ လောဘဓမ္မံ ဝဒါမိ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်။

အတ္တနာဝ–ကိုယ်တိုင်သာ၊ သက္ကတ္တာ–ကောင်းစွာပြု၍၊ ဂရုံကတ္တာ–အလေးအမြတ်ပြု၍၊ ဝိဟာတဗ္ဗံ–နေရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏။ ["ကုသလံ ဓမ္မံ"အရ ကုသိုလ်ကိုသာမယူဘဲ, ကြိယာ အဗျာကတကိုပါ ယူစေလိုသောကြောင့် "အနဝဇ္ဇနိဋ္ဌိလေသဓမ္မံ, ဝိမောက္ခဓမ္မံတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ "ဝိမောက္ခ"ဟု ဖွင့်ပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

၅၀၄။ ရောသိကံ နာပိတံ အာမန္တေသိတိ–ကား၊ ရောသိကာတိ–ကာဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဣတ္ထိလိင်ဝသေန–ဣတ္ထိလိန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမံ–ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ နာပိတံ–ရေချိုးစေတတ်သူကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ ပြောဆိုပြီ၊ ကိရ–ချဲ့၊ သော–ထို လောဟိစ္စသည်၊ ဘဂဝ ဘာ–၏၊ အာဂမနံ–ကြွလာတော်မူခြင်းကို၊ သုတ္တာ–၍၊ စိန္တေသိ(ကိ)၊ ဝိဟာရံ–ကျောင်းသို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ ဒိဋ္ဌနာမ–ဖူးမြင်ရခြင်းမည်သည်၊ ဘာရော–ဝန်လေး၏၊ [ဘုရားရှင်မှာ ပရိသတ်များ၍ မိမိသွားသော်လည်း လျှောက်ခွင့်မရခြင်းကိုလည်းကောင်း, မိမိမှာ ကိစ္စများ၍ မအားခြင်းကိုလည်းကောင်း "ဘာရ"ဟုဆိုသည်။] ပန–ကား၊ ဧဟံ–အိမ်သို့၊ အာဏာပေတွာ–ပင့်စေ၍၊ ပဿိဿာမိစေဝ–ဖူးမြင်လည်း ဖူးမြင်ရတော့အံ့၊ ယထာသတ္တိ–သတ္တိအားလျော်စွာ၊ အာဂန္တုကဘိက္ခံ–အာဂန္တုကဆွမ်းကို၊ ဒဿာမိစ–ပေးလှူလည်း ပေးလှူရတော့အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေသိ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ ဟိတွဲ သမ္မရောသိကေ အစရှိသည်ဖြင့်၊ နာပိတံ–ကို၊ အာမန္တေသိ–ပြီ။

၅၀၅။ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတောပိ–ကား၊ ကထာ ဖာသုကတ္ထံ–စကား၏ ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော–နောက်၌နောက်၌၊ (နောက်ကနောက်က)၊ အနုဗန္ဓော–အစဉ်လိုက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဝိဝေစေတူတိ–ကား၊ ဝိမောစေတု–လွတ်စေတော်မူပါ၊ တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ–ထိုမိစ္ဆာအယူကို၊ ဝိနောဒေတု–ပယ်ဖျောက်တော်မူပါ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ အယံ ဥပါသကော–သည်၊ (ယသ္မာ)၊ လောဟိစ္စသမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏသ–၏၊ ပိယသဟာယကော–ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်း

နာပိတံ။ ။"နာပိတံ–ဆတ္တာသည်ကို"ဟု ပေးကြ၏၊ နာဓာတ်သည် စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "နာပေတိတိ နာပိတော–သူတစ်ပါးတို့ကို စင်ကြယ်အောင် ရေချိုးပေးတတ်သူ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ နိုင်ငံခြားတို့၌ ရေကို အဝှားချိုးပေးသူများ ရှိသတတ်၊ ထို့ကြောင့် ရေချိုးပေးတတ်သူဟု ပေးလိုက်သည်၊ နာပကရှိရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ထိုသူသည်ပင် မုတ်ဆိတ် ဆံပင်တို့ကိုလည်း စင်ကြယ်အောင် ပြုရသောကြောင့် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "မဿုကရဏတ္ထာယ"ဟု ဆိုသည်။

ကထာ ဖာသုကတ္ထံ။ ။ကထာသုခတ္ထံ၊ သုခေန ကထံ ကထေတုံစေဝ သောတုံစာတိ အတ္ထော၊ နောက်ကလိုက်သွားလျှင် မိမိလျှောက်လိုသော စကားကိုလည်း လျှောက်နိုင်ခြင်း, ပြန်၍ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကိုလည်း ကောင်းစွာ ကြားနိုင်ခြင်းကို "ကထာဖာသုက"ဟု ဆိုလိုသည်။

တည်း၊ တသ္ဓာ–ကြောင့်၊ တသ–ထို လောဟိစ္စ၏၊ အတ္ထကာမတာယ–စီးပွားကို အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝं–သို့၊ (လောဟိစ္စသ ဘန္တေ၊ပေ၊ ဝိဝေစေတု–ဟူ၍၊) အာဟ–လျှောက်ပြီ။

အပ္ပေဝနာမ သိယာတိ ဇေ္ဌ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပဌမဝစနေန–ပဌမစကားဖြင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဂဇ္ဇတိ–ကြုံးဝါးတော်မူ၏၊ ဒုတိယဝစနေန–ဖြင့်၊ အနုဂဇ္ဇတိ–နောက်ထပ်ကြုံးဝါးတော်မူ၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ အယं–ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဇေ္ဌ–ဤ အပ္ပေဝနာမ သိယာဟူသောစကားနှစ်ရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော–ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ ရောသိကေ–ရောသိကာ၊ တေဒတ္ထမေဝ–ဤသူတစ်ပါး၏ အယူမှားကို ကင်းဆိတ်စေခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင်၊ မယာ–ငါသည်၊ စတ္တာရိ အသင်္ခေယျာနိ–လေးအသင်္ခေတ္တိပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ကပ္ပသတသဟဿဿ–ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝိဝိဓာနိ–အထူးထူးသော အပြာရှိကုန်သော၊ ဒုက္ခရာနိ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော ပါရမီစာဂ, စရိယတို့ကို၊ ကရောန္တေန–ပြုတော်မူလျက်၊ ပါရမိယော–ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရိတာ–ပြည့်စေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ–ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဇေ္ဌ–ဤ ဘဝတ္ထမေဝ–သာလျှင်၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓံ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ မေ–ငါ၏၊ လောဟိစ္စသ–လောဟိစ္စ၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ–မှားသောအယူကို၊ ဘိန္နံ–ဖျက်ခြင်းငှာ၊ နု ဘာရော–ဝန်မလေး၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေန္တော– ပြတော်မူလျက်၊ ပဌမဝစနေန–ဖြင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဂဇ္ဇတိ–၏။

ရောသိကေ–ကာ၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ လောဟိစ္စသ–၏၊ မမ–ငါဘုရား၏၊ သန္တိကေ–အနီး၌၊ အာဂမနံ ဝါ–လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇာ ဝါ–ထိုင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာလာပသလ္လာပေါ ဝါ–ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုခြင်း, နောက်ထပ်ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ လောဟိစ္စသဒိသာနံ–လောဟိစ္စ

အပ္ပေဝနာမ သိယာ။ ။ဤဝါကျကို ဘုရားရှင်သည် ပိတိအစွမ်းကြောင့် ၂–ကြိမ်ထပ်၍ မိန့်တော်မူ၏၊ [အာမေဋိတ်ကို ဆိုခြင်း၏အကြောင်းတို့တွင် ဟာသ(ရွှင်လန်းတော်မူခြင်း) အာမေဋိတ်တည်း။] ဤစကားမျိုးကို "ဗုဒ္ဓဂဇ္ဇိတ–(မိုးချုန်းသကဲ့သို့) ဘုရားရှင်တို့၏ ခပ်ကျယ်ကျယ်ကြုံးဝါးသံ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အယံ ကိရေတ္ထ"စသည်ဖြင့် ကြုံးဝါးတော်မူပုံကို ပြသည်။

မိန့်တော်မူလိုရင်းမှာ–(၁) အပ္ပေဝနာမ သိယာ ရောသိကာ....ဒီလို အယူမှားတွေကို မှန်အောင်ပြုဖို့ရာ ပါရမီတို့ကိုဖြည့်ကျင့်ကာ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းဖြစ်သည်၊ လောဟိစ္စ၏အယူကို ဖျက်ဖို့ရန် ငါ့မှာ ဝန်မလေးပါ, ဖြစ်နိုင်စရာရှိပါသည်၊ (၂) အပ္ပေဝနာမ သိယာ၊ လောဟိစ္စကသာ ငါ့အနား‌ထိုင်၍ အာလာပသလ္လာပ ပြုပါစေ, သူလိုလူတစ်သိန်းအရေအတွက် ရှိစေကာမူ ငါ့မှာ ဝန်မလေးပါ, ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

နှင့်တူသူတို့၏၊ သတသဟဿသခန္ဓာ–တစ်သိန်း အရေအတွက်သည်၊ (တစ်နည်း) သတသဟဿကခါ–တစ်သိန်း၏ ယုံမှားခြင်းသည်၊ [ဤသို့ မူကွဲရှိ၏၊ နောက်၌ ဧကဿကိုထောက်လျှင် မကောင်းပါ၊ လောဟိစ္စမှာ ကခါလည်း မဖြစ်, ဒိဋ္ဌိသာ ဖြစ်ပါသည်။] သစေပိ ဟောတိ–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ–ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) အဟံ–ငါသည်၊ ဝိနောဒေတုံ–ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလော–စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ဧကဿ–တစ်ယောက်ထည်းသော၊ လောဟိစ္စဿ–၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိနောဒနေ–အယူကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၌၊ ဘာရော–တာဝန်သည်၊ (ဝန်လေးဖွယ်သည်၊) ကော–အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ–ကို၊ ဒဿေန္တော–လျက်၊ ဒုတိယဝစနေန–ဖြင့်၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အနုဂဒ္ဓတိ–နောက်ထပ် ကြားဝါးတော်မူ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၀၉။ သမုဒယသဗ္ဗာတိတိ–ကား။ သမုဒယဿ–ကောင်းစွာတိုးပွားသော အခွန်အတုပ်၏၊ သဗ္ဗာတိ–ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဘောဂုပ္ပါဒေါ–စည်းစိမ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော–ထို သာလဝတိကာရွာမှ၊ ဥဒ္ဒိတံ–ထွက်သော၊ ဓနဉ္ဉံ–ဥစ္စာစပါးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယေ တံ ဥပဓိဝဏ္ဏိတိ–ကား၊ ဥတိပရိ ဓနဒါသကမ္မကရာဒယော–ဆွေမျိုး, အခြွေအရံ, ကျွန်, အလုပ်သမားအစရှိကုန်သော၊ ယေ ဓနာ–တို့သည်၊ တံ–သင့်ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဓိဝဏ္ဏိ–အသက်မွေးကြံကုန်၏၊ ("တေသံ–ထို ဆွေမျိုးစသူတို့၏၊ အန္တရာယကရော ဟောတိ"၌စပ်၊) အန္တရာယ ကရောတိ–ကား၊ လာဘန္တရာယကရော–ဥစ္စာစပါးကိုရခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ("ဟောတိဝါ–ဖြစ်မူလည်းဖြစ်သလော၊ နော ဟောတိဝါ–မဖြစ်မူလည်း မဖြစ်သလော"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ [ဓနဉ္ဉလာဘဿ အန္တရာယကရော–ဋီကာ။]

ဟိတာနုကမ္ပိတိ ဇတ္ထ–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ဟိတန္တိ–ကား၊ ဝုဏှိ–တိုးပွားခြင်းတည်း၊ အနုကမ္ပိတိ–ကား၊ အနုကမ္ပတိ–အလိုရှိတတ်၏၊ ဣစ္ဆတိ–အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော[တစ်နည်း, အနုကမ္ပတိ–အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနုကမ္ပိ–

သမုဒယသဗ္ဗာတိ။ ။သမုဒေတိ–ကောင်းစွာ တိုးပွား၏၊ ဣတိ သမုဒယော–တိုးပွားလာသော အခွန်အတုပ်၊ သမုဒယဿ–၏+သဗ္ဗာတိ သမုဒယသဗ္ဗာတိ၊ "ဘောဂုပ္ပါဒေါ=ဘောဂ+ဥပ္ပါဒေါ"သည် အဓိပ္ပါယတူ၊ "တတော ဥဒ္ဒိတံ ဓနဉ္ဉံ"ကား (သရုပ်သကောင် ဖေါ်ပြသော) ဥဒုကတူတည်း။

ဟိတာနုကမ္ပိ။ ။ဟိဓာတ်သည် ဝုဏှိအနက်ကိုလည်းဟောအ၏၊ ဟိနောတိ ဝဏှတိ–တိုးပွား၏၊ ဣတိ ဟိတံ၊ တို့ကြောင့် "ဝုဏှိ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဤဝုဏှိအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဟိတံ–စီးပွား"ဟု ပေးကြ၏၊ ယခုခေတ်၌လည်း ဥစ္စာစပါး ရသည်ကို "စီးပွားတက်သည်"ဟု ပြောကြ၏၊ အနုရှေးရှိသော ကပိဓာတ်(ကမ္ပဓာတ်)သည် အာကခံန (အလိုရှိခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊

မည်၏၊ ဣန္ဒ္ဓတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဤသို့လည်း မှတ်ကွဲရှိ၏။] ဝုဗိုံ-တိုးပွား ခြင်းကို၊ ဝါ-ကြီးပွားခြင်းကို၊ ဣန္ဒ္ဓတိဝါ-အလိုရှိသလော၊ နော ဣန္ဒ္ဓတိဝါ-အလို မရှိသလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နိရယံဝါ တိရစ္ဆာနယောနိံဝါတိ-ကား၊ သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ထို မှားသောအမြင် သည်၊ (မှားသော အယူသည်၊) သစေ သမ္ဘဒ္ဓတိ-အကယ်၍ ကောင်းစွာဖြစ်အံ့၊ (အကယ်၍ ပြည့်စုံအံ့၊) နိယတာ-မြဲသည်၊ (သစေ)ဟောတိ-အံ့၊ (ဧ၀ံသတိ)၊ ဂေါ်သေန-တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ ဝါ-စင်စစ်အားဖြင့်၊ နိရယေ-ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-

---

ထို့ကြောင့် အနုကမ္ပတိကို ဣစ္ဆာတိဟု ဖွင့်သည်၊ အနုကမ္ပတိတိ အနုကမ္ပိ၊ တသိလတ္ထမပါသော ဏိပစ္စည်း၊ ဟိတံ+အနုကမ္ပိ ဟိတာနုကမ္ပိ၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အနုကမ္ပိတိ အနုကမ္ပတိ, ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော"ဟုရှိ၍ နောက်စာအုပ်တို့၌ "အနုကမ္ပတိတိ အနုကမ္ပိ၊ ဣစ္ဆတိတိ အတ္ထော"ဟုရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်အရှိက ကောင်းပါသည်။]

တစ်နည်း။ ။"သာတိသယေနဝါ ဟိတေန အနုကမ္ပကော အနုဂ္ဂဟကော ဟိတာနုကမ္ပိ" ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤနည်း၌ အနုရှေးရှိသော ကပိစာတ်သည် အနုဂ္ဂဟအနက်ဟောတည်း၊ သာတိသယေနဖြင့် အနုကမ္ပိ၌ အတိသယ အနက်အပိုပါသော အသတ္တိ ဏိပစ္စည်းဟု ပြ၏၊ ထိုအလို ဏအနုဗန်ကြောင့် "အာနုကမ္ပိ"ဟု ဝုဒ္ဓိရှိရလိမ့်မည်၊ "အနုကမ္ပန် အနုကမ္ပော၊ အနုကမ္ပော ယသ္သ အတ္ထိတိ အာနုကမ္ပီ၊ ဟိတေန+အာနုကမ္ပီ ဟိတာနုကမ္ပီ-စိုးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းရှိသူ"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဝိနည်းမဟာဝါ, မဟာခန္ဓက, ရာဇာပြာဟွဏဝတ္ထု၌ အနုကမ္ပံကို "အနုဒ္ဒယံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဒယသဒ္ဒါသည် စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကရဏာကို အရကောက်ရ၏၊ ကရဏာပုဒ်ကို "ပရဒုက္ခေသတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ (စိတ်နှလုံး၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို) ကရောတိ"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် "အနုကမ္ပံ-အဖန်ဖန်တုန်လှုပ်တတ်သော ကရဏာ၊ ဝါ-ဒုက္ခိတသတ္တဝါအား လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရဏာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ "သနားစောင့် ရှောက်တတ်သော ကရဏာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ပေးရသည်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ ဋီကာအဖွင့်များကို ထိုဝိနည်းအဖွင့်မှ တစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။

အနက်ပေးပုံ။ ။ဤ အဋ္ဌကထာအလို "ဟိတာနုကမ္ပိ-စိုးပွားကို အလိုရှိသူ"ဟုလည်း ကောင်း၊ ဋီကာအလို "စိုးပွားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းရှိသူ"ဟုလည်းကောင်း ပေးပါ၊ ဝိနည်းအဖွင့် အလို "စိုးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သူ"ဟု (စောင့်ရှောက်ခြင်းရှိသူ)ဟုလည်းကောင်း ပေးပါ၊ အနုကမ္ပံ-သနားစောင့်ရှောက်, ချီးမြှောက်ခြင်းကို"ဟု ပေးကြသည်မှာ ထို အနုဒ္ဒယံနှင့် ဤ အနုဂ္ဂဟကော ၂-မျိုးကို ပေါင်းစပ်သောအနက်ဖြစ်၍ စနစ်မကျပါ။

သမ္ဘဒ္ဓတိ။ ။"သံ-ကောင်းစွာ+ပဒ္ဓ-ဖြစ်"ဟူသည် အာသေဝန(အထုံ)ရသဖြင့် အားရှိပါးရှိ ပြီးစီးခြင်း-ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ [သမ္ဘဒ္ဓတိတိ အာသေဝနလာဘေန နိပ္ပဒ္ဓတိ, ဗလဝတိ ဟောတိ, အဝဂ္ဂဟာ (သက်ဝင်၍ ယူသည်၊ သစေ ဟောတိ) ဣတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ-နိယတာ ဟောတီတိ။]

ဖြစ်၏၊ (သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–သည်၊) နောစေ(သမ္ဘဒ္ဓတိ)–အကယ်၍ ကောင်းစွာမဖြစ်အံ့၊ (ဒေဝသတိ)၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ-တိရစ္ဆာန်တို့၏ ပေါင်းဆုံရာ အစုအဝေးဌာ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ–ပဌမ ဥပပတ္တိကိုပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ လာဘန္တရာယေန–လာဘ်၏ အန္တရာယ်ကြောင့်၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ ယထာ–ထိတ်လန့်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊ ပရေသံ–တို့၏၊ (လာဘန္တရာယေန သတ္တာ) နဿ (သံဝိဇ္ဇန္တိ)–ကုန်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ သုဋ္ဌုတရံ–သာ၍ ကောင်းစွာ၊ ဗြာဟ္မဏံ–ကို၊ ပဝေစေတုကာမော–မိစ္ဆာအယူမှ ကင်းဆိတ်စေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ ကိ'မညသိတိ–သိ အစရှိသော၊ ဒုတိယံ–၂ ခုမြောက်သော၊ ဥပပတ္တိ–သင့်လျော်သော အကြောင်းကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ယေစိမေတိ–ကား၊ တထာဂတသ–၏၊ ဓမ္မဒေသနံ–တရားဒေသနာကို၊ သုတ္တာ–နာရ၍၊ အရိယဘူမိ'–အရိယာတို့၏ ဖြစ်ရာ နယ်မြေသို့၊ သြက္ကမိတုံ–သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏန္တာ–မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ယေ စ ဣမေ ကုလပုတ္တာ–အကြင် အမျိုးကောင်းသားတို့သည်လည်း၊ ("ပရိပါစေန္တိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊)။

ဒိဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာတိ–ဒိဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဥပယောဂတ္ထေ–ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ပစ္စတ္တဝစနံ–ပထမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဒိဗ္ဗေ–နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဇ္ဇေ–လောကတို့ကို၊ ("ပရိပါစေန္တိ–ရင့်ကျက်စေကုန်၏"၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ စ–ဆက်၊ ဒိဋ္ဌာဂဇ္ဇာတိ ဧတံ–ဒိဋ္ဌာဂဇ္ဇာဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊

နိဗ္ဗတ္တတိ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နိဗ္ဗတ္တေတိ–ဖြစ်စေ၏"ဟု ကာရိတ်ရှိ၏၊ "သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ" ဟု ရှေ့မှ ကတ္တားကို လိုက်စေသောကြောင့် ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် ဋီကာ၌ "နိဗ္ဗတ္တတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော"ဟုရှိသောကြောင့် ကာရိတ်မပါသောပါဌ်သာ ဋီကာနှင့် ညီရုံမက "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ၊ပေ၊ ဝဒါမိ နိရယံ"စသော ပါဠိတော်ဝယ် "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ"ဟူသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ပါဌ်နှင့်လည်း ညီပေသည်။

ဒုတိယံ ဥပပတ္တိံ။ ။ပါဠိတော်ပဌမနည်း၌ လောဟိစ္စကို မှီခိုနေကြသော လူတို့၏ လာဘန္တရာယ ဖြစ်ပုံကိုပြသောကြောင့် သူ့အတွက် မနစ်နာသေး၊ ဒုတိနည်း၌ကား ကောသလမင်းကို မှီခိုနေကြသော (သူနှင့်တကွ) လူအများ၏ လာဘန္တရာယကိုပြသောကြောင့် သူ့အတွက်ပါ ထိုခိုက်လာရကား ထိန့်လန့်စရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယ ဥပပတ္တိကို သုဋ္ဌုတရံထည့်၍ ဆိုသည်။ ["ဥပပတ္တိတော ယုတ္တိတော ဣဂ္ဂတိတိ ဥပေက္ခာ"၌ကဲ့သို့ ဥပပတ္တိသဒ္ဒါသည် ယုတ္တိအနက်ဟောတည်း။]

ဒိဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာ။ ။ပါဠိတော်၌"ယေစိမေ ဒိဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာ ပရိပါစေန္တိ"ဟုရှိရာဝယ် ဒိဋ္ဌာ ဂဇ္ဇာ၌ ကတ္တားအနက် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဥပယောဂဏ္ဌ၌ ပထမာဝိဘတ်ဟု ဆိုသည်၊ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသဟု ဆိုလို၏၊ ဂဇ္ဇအရလည်း ကိုယ်ဝန်သူငယ်စသော အနက်ကို မယူဘဲ ဒေဝလောက

ဆန္ဒ–ဓ ထပ်ကုန်သော၊ ဒေဝလောကာနံ–နတ်ပြည်တို့ကို၊ အဓိဝစန်–ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပရိပါစေန္တိ–ကား၊ ဒေဝလောကဂါမိနိ–နတ်ပြည်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ပဋိပဒံ–အကျင့်ကို၊ ပူရယမာနာ–ပြည့်စေကုန်လျက်၊ (ဖြည့်ကျင့်ကုန်လျက်) [ပူရယမာနာကိုပင် ဒါနံ ဒဒမာနာစသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒဒမာနာ–ပေးလှူကုန်လျက်၊ သီလံ–ကို၊ ရက္ခမာနာ–စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ–နံ့သာပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ပူဇံ–ပူဇော်မှုကို၊ ကုရမာနာ–ပြုကုန်လျက်၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပူဇယမာနာ"ဟုရှိ၏။] ဘာဝနံ–ဘာဝနာကို၊ ဘာဝယမာနာ–ဖြစ်စေကုန်လျက်၊ ဝါ–ပွားစေကုန်လျက်၊ ပါစေန္တိ–ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊ ဝိပါစေန္တိ–အထူးသဖြင့် ရင့်ကျက်စေကြကုန်၏၊ ပရိပါစေန္တိ–ထက်ဝန်းကျင် ရင့်ကျက်စေကုန်၏၊ ပရိဏာမံ–ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂမေန္တိ–ရောက်စေကြကုန်၏၊ ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာတိ (ဧတ္ထ)–ဤပါဠိ၌၊ ဒိဗ္ဗာဘဝါနာမ–ဒိဗ္ဗာ ဘဝါတို့မည်သည်၊ ဒေဝါနံ–နတ်တို့၏၊ ဝိမာနာနိ–ဗိမာန်တို့တည်း၊ တေသံ–ထို နတ်ဗိမာန်တို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ–ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပရိပါစေန္တိ ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ဟူသော အနက်ကို ယူပါ၊ [ဒိဝိ+ဘဝါ ဒိဗ္ဗာ၊ ဂဇ္ဇေန္တိ ပရိပစ္စနဝသေန (အကျိုးပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သန္ဓာန် ပဗန္ဓေန္တိ (ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖွဲ့စပ်စေတတ်ကုန်၏)ဣတိ ဂဇ္ဗာ၊ ဒေဝလောကာ–ဌိကာ၊....ဌိကာသစ်၌ကား "အတ္တနိ ပဗန္ဓေန္တိ–မိမိ၌ ဖွဲ့စေတတ်ကုန်၏"ဟု ရှိသည်။

ဒေဝလောကာနံ။ ။ဒေဝလောကာနံသည် နိဒဿန နည်းတည်း၊ နတ်ပြည်သာမက, ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုလည်း ဒိဗ္ဗ ဂဇ္ဗ၌ ယူနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဒိဗ္ဗဝိဟာရ အမည်ရသောစျာန်ကြောင့် ရောက်ရသောလောကဖြစ်ရကား "ဗြဟ္မာ့ပြည်လည်း ဒိဗ္ဗ ဂဇ္ဗ အမည်ရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ဤသို့ ယူမှလည်း "ဘာဝနံ ဘာဝယမာနာ"ဟူသော စကားကို ပြီးစေရာရောက်သည်။ [ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ကြောင်းသည် သမထဘာဝနာတည်း။]

ပရိပါစေန္တိ။ ။"ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+ပါစေ–ရင့်ကျက်စေ"ဟူသည် နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း အကျင့်အမျိုးမျိုး (ဒါန သီလ ပူဇာ ဘာဝနာ)တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒါနံ ဒဒမာနာစသည်ဖြင့် ဆိုသည်၊ [ဝိပါစေန္တိ စသည်ကား "ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထာဝစနံ"နှင့်အညီ ရှေးရှေးပုဒ်၏အနက်ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။]

ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ။ ။"ဒိဗ္ဗေ ဂဇ္ဗေ ပရိပါစေန္တိ ဒိဗ္ဗာနံ ဘဝါနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ"ဟုပါဠိတော်၌ တစ်ဝါကျတည်းရှိသောကြောင့် "ဒိဗ္ဗဂဇ္ဗ"အရ နတ်လောကကိုယူလျှင် "ဘဝါနံ"အရ ဘုံဗိမာန်ကိုယူမှ ရှေ့နောက် အရကွဲလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဗ္ဗာ ဘဝါနာမ ဒေဝါနံ ဝိမာနာနိ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဘဝန္တိ ဧတ္ထ ယထာရုစိ သုခသမပ္ပိတာတိ ဘဝါ–အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာနှင့်ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကြရာဖြစ်သော ဘုံဗိမာန်တို့။]

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ဒီဗွာ ဂဗ္ဘာတိ–ကား၊ ဒါနာဒယော–ဒါန အစရှိကုန်သော၊ ပုညဝိသေသာ–ကောင်းမှုအထူးတို့တည်း၊ ဒီဗွာ ဘဝါတိ–ကား၊ ဒေဝလောကေ–နတ်ပြည်၌၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ–ဝိပါက် ခန္ဓာတို့တည်း၊ တေသံ–ထို နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ဝိပါက်ခန္ဓာတို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ–ဌာ၊ တာနိ ပုညာနိ–ထို ကောင်းမှုတို့ကို၊ (ဒီဗွ ဂဗ္ဘမည်သော ထို ကောင်းမှုတို့ကို)၊ ကရောန္တိ–နိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

တေသံ အန္တရာယကရောတိ–ကား၊ တေသံ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဂ္ဂသမ္ဘတ္တိ ဖလသမ္ဘတ္တိ ဒီဗ္ဗဘဝဝိသေသာနံ–မဂ်ဟူသောသမ္ဘတ္တိ, ဖိုလ်ဟူသောသမ္ဘတ္တိ, နတ်၌ ဖြစ်သော ဘုံဗိမာန်အထူးတို့၏၊ (ပဌမနည်း)၊ ဝါ–နတ်၌ဖြစ်သော ဥပပတ္တိဘဝ တို့၏၊ (ဒုတိယနည်း)၊ အန္တရာယကရော–အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်လော။

၅၁၃။ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အနိယမိတေနေဝ–မမှတ်သားအပ်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သြပမ္မဝိဓိနာ–ဥပမာအစီအရင်ဖြင့်၊ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ–ဘဝဂ်တိုင်အောင်၊ ဥဂ္ဂတံ–တက်နေသော၊ ဗြာဟ္မဏသ–လောဟိစ္စပုဏ္ဏား၏၊ မာနံ–ဓနကို၊ [ငါသိတယ် ငါမြော်မြင်နိုင်တယ်စသော မာန်ကို။] ဘိန္ဒိတ္ဝာ–ဖျက်ပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ စောဒနာရဟော–စောဒနာခြင်းကို ထိုက်ကုန်သော၊ တယော–၃ ယောက်ကုန်သော၊ သတ္တာရေ–ဆရာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ တယော ခေါ မေ လောဟိစ္စာတိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား "ဒီဗ္ဗ ဂဗ္ဘ"အရနတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုကို ယူရသည်၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ "ဒိဝိ+ဘဝါ"ဟု ပြု၍ နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအကျိုး၏ အမည်ကို အကြောင်းကောင်းမှု၌ တင်စား၍ ကောင်းမှုတို့ကို "ဒီဗွာ"ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ဂဗ္ဘ၏ ဝိဂြိုဟ်မှာ ရှေ့အတိုင်းတည်း။ [ဒေဝဘာဝါဝဟတ္တာ ဒီဗ္ဗာ၊ ဝုတ္တနယေန ဂဗ္ဘာ–ဋီကာ။] ဒီဗ္ဗဘဝအရ၌ကား နတ်၌ဖြစ်သော ဥပပတ္တိဘဝ (ဝိပါက်ခန္ဓာ)ကို ယူရသည်။ ["ဒီဗ္ဗာဘဝါတိ ဒေဝလောက ပရိယာပန္နာ ဥပပတ္တိဘဝါ၊ တဒါဝဟော ဟိ ကမ္မဘဝေါ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတော–ထို ဥပပတ္တိဘဝကို ဆောင်နိုင်သော ကမ္မဘဝကို ရှေ့၌ ဒီဗ္ဗဂဗ္ဘဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီ"–ဋီကာ။]

အနိယမိတေနေဝ။ ။တွဲ ၆ဝ ဒိဋ္ဌိကော–သင်သည် ဤသို့အယူရှိသူဖြစ်၏၊ ၆ဝ သတ္တာနံ အနုတ္ထကာရကော–သင်သည် ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားမဲ့ကို ပြုသူဖြစ်၏၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူလျှင် နိယမိတစကားဖြစ်၍ (သူ့ကို တိုက်ရိုက်မှတ်သားရာ ရောက်၏၊) ဤသို့မိန့်တော်မမူသောကြောင့် "အနိယမိတ"ဟုဆိုသည်၊ ဤ၂ပို့ မသတ်မှတ်ဘဲ မိန့်တော်မူရာ၌ "ဒီလိုပြောလျှင် အန္တရာယ်ကို ပြုရာရောက်သလော, မရောက်သလော"စသည်ဖြင့် စကား ဥပမာသဘောအားဖြင့် မိန့်တော်မူသောကြောင့် "သြပမ္မဝိဓိနာ"ဟု ဆိုသည်။

တတ္ထ–ထိ တယော ခေါ် မေ လောဟိစ္စ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သာ့ စောဒနာတိ–ကား၊ တယော–နိ်သော၊ သတ္ထာရေ–တို့ကို၊ စောဒေန္တသ–စောဒနာ သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အပြစ်တင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊) စောဒနာ–စောဒနာခြင်းသည်၊ (အပြစ် တင်ခြင်းသည်၊) ["ဘုတာ"စသော ပါဠိတော်၌စပ်၊] နှ အညာစိတ္တံ ဥပဒ္ဒာပေန္တီတိ– ကား၊ အညာယ–သိခြင်းငှာ၊ အာဇာနနတ္ထာယ–သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ စိတ္တံ–ကို၊ နှ ဥပဒ္ဒာပေန္တီ–ကပ်၍ မတည်စေကြကုန်၊ (မဖြစ်စေကြကုန်၊) ဝေါက္ကမ္မာတိ–ကား၊ နိရုန္ဓ ရဲ–မပြတ်၊ တဿ–ထိုဆရာ၏၊ သာသနံ–အဆုံးအမကို၊ အကတ္တာ–မပြုမူ၍၊ တတော– ထို အဆုံးအမမှ၊ ဥက္ကမိတ္တာ–ဖဲခွါ၍၊ (ရှောင်လွှဲ၍၊) ဝတ္တန္တီ–ကျင့်ကြ ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

တယော ခေါ် မေ။ ။(၁) အသမ္ဘာဒိတ အတ္တာဟိတော (မပြီးစီးစေအပ်သေးသော မိမိ စီးပွားရှိသော=မိမိစီးပွားမပြည့်စုံသေးသော) အနောဝါဒကရသာဝကောစ–သြဝါဒကိုမလိုက်နာ သော သာဝကရှိသောဆရာလည်း တစ်ယောက်၊ (၂) အသမ္ဘာဒိတ အတ္တာဟိတော သြဝါဒ ကရသာဝကောစ၊ (၃) သမ္ဘာဒိတ အတ္တာဟိတော အနောဝါဒကရသာဝကောစ၊ ဤဆရာ ၃–ယောက်၏အကျယ်ကို ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ဤ ၃–ပါးသည် စောဒနာရဟ (သူတစ်ပါးက အပြစ်တင်ထိုက်သော) ဆရာများတည်း၊ ဘုရားရှင်သည် ထို ၃–ပါး၌မပါဝင်သော "သမ္ဘာဒိတ အတ္တာဟိတ သြဝါဒကရသာဝကရှိသော"ဆရာဖြစ်၍ စောဒနာခြင်းငှာ မထိုက်၊ ဤဆရာကို နောက်၌ သီးခြားပြလိမ့်မည်။

အညာ။ ။သယံ အဘိညာ၌ အဘိညာပုဒ်ကဲ့သို့ အညာ၌လည်း ယ အက္ခရာကြောင့်သည်ဟု သိစေလို၍ "အညာယ"ဟုဖွင့်၏၊ ထို ယ အက္ခရာလည်း တဒတ္ထသမ္ဘဒါန် အနက်၌သက်သော သ ဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေလို၍ "အာဇာနနတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အာဇာနနကိုကြည့်၍ အညာ၌ "အာ+ဉာဓာတ်, အ ပစ္စည်း, ဣတ္ထိဧကတ္တ အာ ပစ္စည်း"ဟု သိပါ။

နိရုန္ဓ ရဲ၊ အကတ္တာ။ ။"မည်သည့်ဆရာ၏ တပည့်ပါ"ဟု ဝန်ခံလျှင် ထိုဆရာ၏ အဆုံးအမကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက်တော့ လိုက်နာပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သြဝါဒကို မလိုက်နာသော သာဝကဟူရာ၌ "မပြတ်လိုက်နာ၍ မပြုကျင့်သူကိုကို ဆိုလိုသည်"ဟု သိစေလို ၍ "နိရုန္ဓ ရဲ တဿ သာသနံ အကတ္တာ"ဟု မိန့်သည်။

ဥက္ကမိတ္တာ။ ။ဝေါက္ကမ္မ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဥက္ကမိတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဥ– အလွဲသို့+ကမ–သွား"ဟူသည် လမ်းမှန်မသွားဘဲ ထိုအဆုံးအမမှ ရှောင်လွှဲသွားခြင်းတည်း။ [တစ်ချို့စာအုပ်၌ "ဥပက္ကမိတ္တာ"ဟု ရှိသည်မှာ မကောင်း၊ "အပက္ကမိတ္တာ–ဖဲ၍"ဟုရှိလျှင် တတောဟူသော အပါဒါန်နှင့်လိုက်သောကြောင့် သိပ်ကောင်း၏။]

ဋီကာဟောင်း။ ။ဋီကာဟောင်း၌–ဝိစ္ဆာမရှိဘဲ "ဥက္ကမိတ္တာ ဝတ္တန္တီတိ ယထိစ္ဆိတं ကရောန္တီ" ဟု ဒေဝိပ္ပါယတ္ထမျှသာ ဖွင့်၏၊ "ရှောင်လွှဲ၍ ကျင့်ကြခြင်း"ဟူသည် "မိမိတို့ အလိုရှိသလို ပြုကျင့်ကြခြင်း, ကျင့်လိုသောအခါ ကျင့်၍ မကျင့်လိုသောအခါ မကျင့်ဘဲနေခြင်းတည်း" ဟူလို။

သြဝသက္ကန္တီယာ ဥဿက္ကေယျာတိ-ကား၊ ပဋိက္ကမန္တီယာ-နောက်ဆုတ်သွားလသော်၊ ဥပဂစ္ဆေယျ-အနီးသို့ သွားရာ၏၊ အနိစ္ဆန္တီယာ-အလိုမရှိလသော်၊ ဣစ္ဆေယျ-အလိုရှိရာ၏၊ ဧကာယ-တစ်ယောက်သောမိန်းမသည်၊ သမ္ဘယောဂံ-မေထုန်အားဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ အနိစ္ဆန္တီယာ-အလိုမရှိလသော်၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော ယောကျ်ားသည်၊ ဣစ္ဆေယျ-မေထုန်အားဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းကို အလိုရှိရာ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပရမ္မုခီ'ဝါ အာလိင်္ဂေယျာတိ-ကား၊ ဒဠ္ဌမ္မိ-ကြည့်ခြင်းငှာ သော်မှလည်း၊ (မေထုနသမ္ဘယောဂကို မဆိုထားဘိ-ဟူလို)၊ အနိစ္ဆမာနံ-အလိုမရှိ

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌မူ "ဥက္ကမိတွာ ဥက္ကမိတွာ"ဟု အာဘိဂ္ဂညရှိ၍ "ကဒါစိ တထာဂရဏံ (ထို အဆုံးအမအတိုင်း ပြုခြင်း) ကဒါစိ တထာ အဂရဏံ သန္ဓာယ ဝိစ္ဆာ ဝစနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိစ္ဆာဟူသည် ၂-ပုဒ်အတွက် အနက်လည်းတူရ၏၊ အနက်အများ၌လည်း နံ့စေရ၏၊ ဤ ဋီကာသစ်အဖွင့်အတိုင်း ကဒါစိကရဏာ, ကဒါစိအဂရဏာသည် အနက်တူ မဟုတ်, အများနံ့စရာလည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ ဝိစ္ဆာလည်းမရှိ, နောက်ပြင်စာအုပ်များ၌သာရှိသည်၊ ဝေါဟာရမှတ်ဟူသောတစ်ပုဒ်ကို ဝိစ္ဆာ(အာဘိဂ္ဂည)ဖြင့် ဖွင့်ခြင်းလည်း မကောင်း။

သြဝသက္ကန္တီယာ ဥဿက္ကေယျ။ ။ဘုဝါဒီသက္ကစာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟောရ၏၊ အဝ ရှေးရှိသောအခါ နောက်ဆုတ်သွားခြင်းအနက်ကို ဟောရ၏၊ ဥ ရှေးရှိသောအခါ တိုးမြင့်သွားခြင်း အနက်ကို ဟောရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိက္ကမန္တီယာ ဥပဂစ္ဆေယျ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ "အနိစ္ဆန္တီယာ ဣစ္ဆေယျ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ "ဧကာယ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ဥဒုဂတ္ထတို့ကို ဖွင့်သည်၊ "သမ္ဘယောဂ"ဟူသည် မေထုန်အားဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းတည်း၊ [သမ္ဘယောဂန္တိ မေထုနမ္မ သမာယောဂံ၊-ဋီကာသစ်။]

ဧကာယ၊ပေ၊ အနိစ္ဆန္တီယာ။ ။ပါဠိတော်၌ သြဝသက္ကန္တီယာကို "အနိစ္ဆန္တီယာ"ဟုသာမဖွင့်ဘဲ "ဧကာယ၊ပေ၊ အနိစ္ဆန္တီယာ"ဟု အနိစ္ဆန္တီယာ၏ လက္ခဏာကတ္တားကို ဧကာယဟု ထည့်၍ဖွင့်ခြင်း ဖြင့် သြဝသက္ကန္တီယာ အနိစ္ဆန္တီယာတို့၌ လက္ခဏာအနက်ဟု သိစေသည်၊ ["ဧကာယ သမ္ဘယောဂံ အနိစ္ဆန္တီယာ-သော်၊ ဧကော ဣစ္ဆေယျ"ဟု လက္ခဏာ+လက္ချစပ်ပါ။]

ဥပမာနဉ် ဥပမေယျဉ္စ။ ။မိန်းမ၏မကြိုက်၍ နောက်ဆုတ်ခြင်းသည် သာဝကတို့၏ သြဝါဒကို မလိုက်နာခြင်းနှင့် တူ၏၊ မကြိုက်သောမိန်းမသို့ ယောကျ်ား၏ကပ်ခြင်းသည် မလိုက်နာသော သာဝကတို့ကို ဆရာက ဆုံးမနေခြင်းနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် သာဝကတို့၌ ထိုဆရာ၏ ပြုကျင့်ပုံသည် ဂေဟသိတလောဘအားဖြင့် (အိမ်၌မှီသော အိမ်နေသူတို့၏ ချစ်ခင်ပုံ လောဘအားဖြင့်) ငဲ့ကွက်နေသောကျင့်ပုံဖြစ်သည်ဟု ထိုဥပမာက ပြသည်။

ပရမ္မုခီ'ဝါ အာလိင်္ဂေယျ။ ။[ပရသို့-မိမိဘက်မှ တစ်ပါ၊သောဘက်၌+မုခံ-မျက်နှာသည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ ပရမ္မုခီ-မျက်နှာကိုပင် မကြည့်ချင်သောကြောင့် ကျောပေးသွားသော မိန်းမ။] ပဌမမိန်းမသည် မကြိုက်သော်လည်း ယောကျ်ား၏မျက်နှာကိုကြည့်၍ နောက်ဆုတ်သွား၏၊

သည်ဖြစ်၍၊ ပရမ္မခိ-တစ်ပါးသောအရပ်၌ မျက်နှာရှိသည်ဖြစ်၍ (မျက်နှာလွှဲလျက်)၊ ဌိတံ-တည်သော မိန်းမကို၊ ပစ္ဆတော-မှ၊ ဂန္ဓာ-လိုက်သွား၍၊ အာလိင်္ဂေယျ-ပွေ့ဖက်ရာ၏။

ဧဝံ သမ္ဘဒမိဒန္တိ-ကား၊ ဣမသ္မာပိ သတ္ထုနော-ဤဆရာ၏လည်း၊ (လောဘ မမ်မ ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်လည်း၊ (အနုသာသတောဝ် အနာဒရိယ အနာဒရိယဝန္တ စပ်)၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ မမ-၏၊ သာဝကာ-သာဝကတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ သာသနာ-အဆုံးအမမှ၊ ဝေါက္ကမ္မ-ဖဲ့ခွါ၍၊ ဝတ္တမာနာ-ကျင့်ကုန်သော၊ တေပိ-ထို သာဝကတို့ကိုလည်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "တေ"မပါ။] လောဘေန-လောဘကြောင့်၊ အနုသာသတော-သွန်သင်လသော်၊ ဣမံ လောဘမမ်-ဤ လောဘတရားကို၊ ဧဝံ သမ္ဘဒမေဝ-ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိ၏ဟူ၍သာ၊ ဤဒိသမေဝ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်၏ဟူ၍သာ၊ ဝဒါမိ-ဟောတော်မူ၏၊ [ဧဝံ သမ္ဘဒံပုဒ်၏အနက်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ၌ ရှုပါ။] ဣတိ-ဤသို့၊ ယေန(လောဘမမ္မေန)-ကြောင့်၊ တံ-သည်၊ သြသဂ္ဂန္တိယာ-နောက်ဆုတ်သွားသော မိန်းမ၏ အထံသို့၊ ဥဿဂ္ဂန္တွောဝိယ-တိုး၍ လိုက်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပရမ္မခိ-မျက်နှာလွှဲနေသော မိန်းမကို၊ အာလိင်္ဂန္တွောဝိယ-ပွေ့ဖက်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ [တုမှယောဂဖြစ်၍ သြဝိဘတ်ကို ဣပြုဟု ကြံပါ၊ အသိရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] တဝ-၏၊ သော လောဘမမ္မော-သည်၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိ၏၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ စောဒနံ-ကို၊ အရဟတိ-၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "တံ"မပါ၊ "တံ စောဒနံ-ထိုစောဒနာကို"ဟုသော်လည်း ပေးပါ။] ကိဉ္စိ ပရော ပရဿ ကရိဿတိတိ-ကား၊ ယေန ဓမ္မေန-အကြောင် တရားဖြင့်၊ ပရေ-အခြားသူတို့ကို၊ အနုသာသိ-သွန်သင်ပြီ၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပရံ"ဟု ရှိ၏။] တတ္ထ-ထို တရား၌၊ အတ္တာနမေဝ-မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ တာဝ သမ္ဘာဒေဟိ-ပြီးစီးစေပါဦးလော၊ ဥဇုံ-ဖြောက်မတ်အောင်၊ ကရောဟိ-ပြုပါဦးလော၊ ဟိ-မှန်၏၊ ပရော-သွန်သင်အပ်သော အခြားတပည့်သည်၊ ပရဿ-သွန်သင်တတ်သော အခြားဆရာအား၊ ကိံ-အဘယ်နည်းလမ်းကို၊ ကရိဿတိ-ပြုကျင့်လတံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနံ-ကို အရဟတိ-၏။

ဤမိန်းမကား မျက်နှာကိုပင် မကြည့်ချင်တော့ဘဲ ကျောပေးလျက်သွား၏၊ "ထိုသို့သွားသော မိန်းမကို ယောကျ်ားသည် နောက်က အမှီလိုက်လျက် ပွေ့ဖက်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။မိမိကို မကြိုက်၍ ထွက်သွားသောမိန်းမသို့ ယောကျ်ား၏လိုက်၍ ကပ်ခြင်းနှင့် မိမိ၏ဩဝါဒကို မလိုက်နာလို၍ ထွက်သွားသောသာဝကတို့ကို ဆရာက ပြန်၍ခေါ်ခြင်းသည် တူ၏၊ ထိုပြန်ခေါ်ခြင်းကို "တပည့်လိုချင်သော လောဘ၏သဘော"ဟု ဆိုလိုသည်။

၅၁၄။ နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သသရူပကာနိ-ကောက်ပင်၏ အတုဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏာနိ-ကျိတ် စပါးပင်စသော မြက်တို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-နှုတ်၍၊ ပရိသုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်အောင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏။

၅၁၅။ တတိယစောဒနာယ-၌၊ ကိဉ္စိ ပရော ပရသ္သာတိ-ကား၊ အနုသာသနံ-ကို၊ အသမ္ဘဝိဘူတကာလတော-လက်မခံရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အနုသာသိတဗ္ဗော-သွန်သင်ထိုက်သော၊ ပရော-အခြားသော တပည့်သည်၊ အနုသာသကဿ-သွန်သင်တတ်သော၊ ပရဿ-အခြားသော ဆရာ၏၊ ကိံ ကရိဿတိ-နည်း၊ ["ဣတိ" ပါသည်ကား ပိုး၏။] တတ္ထ-ထို သာဝကဌာ၊ အပ္ပေါသုက္ကတံ-ကြောင့်ကြမဲရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇိတ္တာ-ရောက်၍၊ အတ္တာနာ-မိမိသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓမမ္ပံ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော တရားကို၊ အတ္တာနာဝ-မိမိသည်သာ၊ မာနေတွာ-မြတ်နိုး၍၊ ပူဇေတွာ-ပူဇော်၍၊ ဝိဟာတဗ္ဗံ နုန-နေထိုက်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့သာ၊ စောဒနံ-အပြစ်တင်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

၅၁၆။ နု စောဒနာရဟောတိ (ဇတ္ထု)-၌၊ ဂုဏ္ဌတ္ထံ-ကို၊ ဟိ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒသေမိ-အုံ၊) အယံ-ဤဆရာသည်၊ (နု စောဒနာရဟောဌ်စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဌမမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပဋိရူပေ-သင့်လျော်သောအရာ၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေ၍၊ သာဝကာနံ-တို့အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတိ-ဟောအ၏၊ အသ-ထို ဆရာ၏၊ သာဝကာစ-တို့သည်လည်း၊ အသဝါ-စကားကို နားထောင်ကုန်

နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗံ။ ။"နိဒ္ဒါယိတဗ္ဗ-ရိတ်ပယ်ထိုက်၏"ဟူ၍ မူကွဲရှိသော်လည်း "ဥပ္ပါဒေတွာ-ကျိတ်စပါးပင်တို့ကို နှုတ်ပယ်၍"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်သည် "နိ+ဓာရ-ထုတ်ဆောင်" ဟူသော ပါဠိနှင့်သာလျော်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိဒ္ဒါရိတဗ္ဗ"သည် ကောင်း၏၊ ထို နိဒ္ဒါရဟူသည် ယခုခေတ် ပေါင်းပင်တို့ကို ပယ်ခြင်း(ပေါင်းသင်ခြင်း)မျိုးပင်တည်း။ [နိဒ္ဒါယန-ရိတ်ရုံမျှဖြင့်ကား ထို ပေါင်းပင်တွေ မစင်ကြယ်သည့်အပြင်, သာ၍ပင် စည်ပင်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဒ္ဒါယိတဗ္ဗ သည် မကောင်းပါ။]

ဧဝံ စောဒနံ အရဟတိ။ ။တတိယဆရာသည် တရားရပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကိဉ္စိ ပရော ပရဿ ကရိဿတိ၊ နုန၊ပေ၊ ဝိဟာတဗ္ဗံ"ဟု ဤသို့သာ အပြစ်တင်ထိုက်၏၊ ပဌမဆရာကဲ့သို့ "ဝေရူပေါ တာဝ လောဘဓမ္မော"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း, ဒုတိယဆရာကဲ့သို့ "အတ္တာနမေဝ တတ္ထ သမ္ဘာဒေဟိ"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း အပြစ်မတင်ထိုက်ပါ-ဟူလို။

နု စောဒနာရဟော။ ။ဆရာ၏ ဖေါက်ပြန်စွာ ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း, သာဝကတို့၏ ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း, ၂-ဖက်လုံး၏ ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း, ထို ဆရာကို အပြစ်တင်ထိုက်၏၊ ဤ စတုတ္ထဆရာကား မိမိကိစ္စလည်း ပြီးပြီဖြစ်၏၊ သာဝကတို့ကလည်း အဆုံးအမကို လိုက်နာကြ၏၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာခြင်းကို မခံထိုက်တော့၊ ထိုသို့ မစောဒနာထိုက်ပုံကို ပြလို၍ "အယံ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်။

သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ယထာနုသိဋ္ဌ–အကြောင်အကြောင် သွန်သင်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ–ကျင့်ကြကုန်၏၊ တာယစ ပဋိပတ္တိယာ–ထို အကျင့်ကြောင့်လည်း၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ ဝိသေသံ–တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ–ရကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နု စောဒနာရဟော–စောဒနာခြင်းကို မထိုက်သည်၊ ဝါ–အပြစ်တင်ခြင်းကို မထိုက်သည်၊ ဟောတိ–၏။

၅၁၇။ နရကပပါတံ ပပတန္တောတိ–ကား၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ ဂဟိတာယ–ယူအပ်ပြီးသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ–မိစ္ဆာအယူအားဖြင့်၊ နရကပပါတံ–နရက်ချောက်သို့၊ ပပတန္တော–ခုန်ချနေသော၊ အဟံ–တပည့်တော်ကို၊ (ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတောဋ္ဌ စပ်၊) ဥဒ္ဓရိတ္တာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတောတိ–ကား၊ တံ ဒိဋ္ဌိ–ထို မိစ္ဆာအယူကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ–ဖျက်၍၊ ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထေန–တရားဒေသနာတည်းဟူသော လက်တော်ဖြင့်၊ အပါယ ပတနတော–အပါယ်သို့ ကျခြင်းမှ၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ သဂ္ဂမဂ္ဂထလေ–နတ်ပြည်လမ်းကြောင်းတည်းဟူသော ကြည်းကုန်းဌ၊ ဌပိတောတည်စေအပ်သည်၊ ဝါ–တင်ထားအပ်သည်၊ အမှိ–ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏၊ ဇဋ္ဌ–ဤသုတ်ဌ၊ ဃော–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေव–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ–သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သည်၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ–လောဟိစ္စသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

မယာ ဂဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ။ ။ဘယ်နည်းနှင့်မျှ အပြစ်မရှိသည်ဖြစ်၍ မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ကိုယ်တော်တိုင် ကောင်းစွာကျင့်၍ သူတစ်ပါးတို့အားလည်း မှန်သောအကျင့်ကို ဟောပြပေးသော ဆရာ(မြတ်စွာဘုရား)၌ မမှန်သောအပြစ်ကို တင်သောအားဖြင့် ယူမှားအပ်သော (ငရဲရောက်ကြောင်း) မကောင်းသောအယူဖြင့် (အဟံ နရကပပါတံ ပပတန္တော–နရက်ချောက်သို့ ခုန်ချနေသော တပည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတော–ထုတ်ဆောင်၍ သဂ္ဂမဂ္ဂ ကုန်းအပြင်ဌ တင်ထားအပ်ပါပေပြီ....ဘုရား)။

ဇိကာ။ ။နရကပပါတန္တိ–နရကသင်္ခါတံ မဟာပပါတံ၊ ပပတန္တိ ဇော်ဟောတိ ဟိ ပပါတော–ကျရောက်ရာဖြစ်သော နရက်(ချောက်)၊ သဂ္ဂမဂ္ဂ ထလေတိ–သဂ္ဂဂါမိမဂ္ဂဘူတော (နတ်ပြည်သွားကြောင်း လမ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ပုညဓမ္မထလေ။

လောဟိစ္စသုတ် အဋ္ဌကထာ
အဖွင့်ပြီး၏။

၁၃-တေဝိဇ္ဇသုတ်ဘာသာဋီကာ
ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလများ

၅၁၈။ ဝေ၊ပေ၊ ကောသလေသုတိ-ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ-တည်း၊ တတြ-ဌ၊ အယံ-ကား၊ အနုတ္တာန ပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ မနသာကဋ္ဌိ-ဟူသောအမည်သည်၊ တသ ဂါမသ-၏နာမ်-တည်း၊ ဥတ္တရေန မနသာကဋ္ဌသာ-တိ-ကား၊ မနသာကဋ္ဌတော-မနသာကဋ္ဌရွာမှ၊ အဝိဒူရေ-အနီးဖြစ်သော၊ ဥတ္တရ-ပဿေ-မြောက်နံပါး၌၊ အမ္ဗဝနေတိ-ကား၊ တရုဏအမ္ဗရုက္ခသဏ္ဌေ-နုပျိုသော သရက်ပင် တောအုပ်၌၊ ("ဝိဟရတိ"၌စပ်၊)ကိရ-ချဲ့၊ သော ဘူမိဘာဂေါ-ထိုမြေ အဖို့ကို၊ရမဏီယော-မွေ့လျော်ထိုက်၏၊(မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်း၏၊) ယေဘုယ္ယ-အောက်၌၊ ရဇတပဋ္ဌသဒိသော-ငွေပြားနှင့်တူသော၊ ဝါလုကာ-သဲသည်၊ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာ-အထူးထူး ရောပြွမ်းသည်၊(ဟောတိ)၊ဥပရိ-၌၊မဏိဝိတာနံဝိယ-ပတ္တမြား, မျက်နှာ ကြက်ကဲ့သို့၊ ဃနသာခါပတ္တံ-တစ်ခဲနက် အခက်အရွက်ရှိသော၊ အမ္ဗဝနံ-သရက် ဥယျာဉ်သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) ဗုဒ္ဓါနံ-တို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကော-လျှောက်ပတ်သော၊

ဥတ္တရေန မနသာကဋ္ဌသ။ ။ဥတ္တရေနကဲ့သို့ နေနှင့်ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီသက်နိုင်၏၊ ဤ၌ "မနသာကဋ္ဌသ"ဟုဆဋ္ဌီသက်သည်၊ "ထို နေပစ္စည်းလည်း အဒူရအနက်၌လည်းကောင်း, သတ္တမျှော ပဌမန္တတို့နောက်၌လည်းကောင်း သက်အပ်၏"ဟု သဏ္ဌာတသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဆိုသော ကြောင့် ဤနေရာ၌ "ဥတ္တရေန-၌"ဟု ပေးရသော သတ္တမျှော့နောင် အဒူရအနက်၌ သက်၏ဟု သိစေလိုရ၌ "မနသာကဋ္ဌတော အဝိဒူရေ ဥတ္တရပဿေ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဋီကာ။ ။ဥတ္တရေနာတိ ဇေတ္ထ နေသဒ္ဒေါ ဒိသာဝါစိသဒ္ဒတော (ဥတ္တရကဲ့သို့ ဒိသာအနက် ဟောသဒ္ဒါမှ နောက်၌)၊ ပဌမိအန္တတော (မနသာကဋ္ဌတောကဲ့သို့ ပဌမျှော့ရှိသော) [ဒိသာဝါစိ သဒ္ဒတော ပြန်လှည့်၊] အဒူရတ္ထော ဂဟိတော၊ တသ္မာ ဥတ္တရေန သဒ္ဒေန အဒူရတ္ထဿတနံ ဒဿေန္တော အဒူရေ(အဝိဒူရေ) ဥတ္တရပဿေတိ အာဟ။ [ဤ၌ "ပဌမိ အန္တတော"ကို ပါဠိ ရှိသည်အတိုင်း သင့်အောင် အနက်ပေးလိုက်သော်လည်း ထိုပါဠိကို လွဲသည်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ် ၂-ကဏ္ဍ, ၂-သုတ် အဓိပ္ပါယ်၌ မိန့်သည်၊ ထို၌ ရှုပါ။]

ဝနေ, သဏ္ဍေ။ ။ဝနသဒ္ဒါသည် သစ်ပင်အပေါင်းဟူသော တောကို ဟောသကဲ့သို့ သဏ္ဍသဒ္ဒါသည်လည်း သစ်ပင်အပေါင်းကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် အမ္ဗဝနေကို "တရုဏအမ္ဗရုက္ခ သဏ္ဍေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝနန္တိ ဘဇန္တိ နံတိ ဝနံ (အဝုတ္တကမ္မသာဓန)-ဥပြစသော ၄-တို့ ဆည်းကပ် မှီဝဲအပ်သောကြောင့် သစ်ပင်အပေါင်းသည် ဝန မည်၏၊ ဝန-သမ္ဘတ္တိယံ (ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်ခြင်း)ဟူသော ဓာတ်, အပစ္စည်း၊ သဏ္ဍန္တိ ဂုမ္မန္တိ ဇေတ္ထာတိ သဏ္ဍော-သစ်ပင်တို့၏ ပေါင်းစုရာ တောအုပ်၊ သဒ္ဒိ-ဂုမ္မတ္ထေ (ပေါင်းစုခြင်း)ဟူသော ဓာတ်, အပစ္စည်း။]

ပဝိဝေကသုခေ–အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာသော၊ တသို့ အမ္ဗဝနေ–ထို သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

၅၁၉။ အဘိညာတာ အဘိညာတာတိ–ကား၊ ကုလစာရိတ္တာဒိ သမ္ပတ္တိယာ–အမျိုး၏ အကျင့်အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ပညာတာ–ထင်ရှားကုန်သော၊ ("ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ"၌စပ်၊) စင်္ကီတိ အာဒီနိ–စင်္ကီအစရှိသော အမည်တို့သည်၊ တေသံ–ထို ဗြာဟ္မဏမဟာသာလတို့၏၊ နာမာနိ–တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထို ပုဏ္ဏားတို့တွင်၊ စင်္ကီ–စင်္ကီပုဏ္ဏားသည်၊ သြပါသာဒဝါသိကော–သြပါသာဒအရပ်၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ဝါ–နေသုံ့တည်း။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း ပေးပါ: "သြဟာရဝါသိကော"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] တာရက္ခော–သည်၊ ဣဏ္ဍာနင်္ဂလဝါသိကော–ဣဏ္ဍာနင်္ဂလနိုဂုံး၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ပေါရက္ခရသာတိ–သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌဝါသိကော–ဥက္ကဋ္ဌမြို့၌ နေခြင်းရှိ၏၊ ဇာဏုဿောဏိ–သည်၊ သာဝတ္ထိဝါသိကော–၏၊ တောဒေယျော–သည်၊ တုဒိဂါမဝါသိကော–တုဒိရွာ၌ နေခြင်းရှိ၏။

အညေစာတိ–ကား၊ အညေ–စင်္ကီပုဏ္ဏား စသည်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာစ–များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားတို့သည်လည်း၊ အဿောဿော အတ္ထနော–မိမိ မိမိ၏၊ နိဝါသဋ္ဌာနေဟိ–နေရာအရပ်တို့မှ၊ အာဂန္တွာ–၍၊ မန္တဿဇ္ဈာယ ကရဏတ္ထံ–မန္တန်သရဇ္ဈာယ်မှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ တတ္ထ–ထို မနသာကဋရွာ၌၊ ပဋိဝသန္တိ–နေကြကုန်၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ မနသာကဋဿ–၏၊ ရမဏီယတာယ–မွေ့လျော်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ တတ္ထ–ထိုမနသာကဋရွာ၌၊ နဒီတီရေ–အစိရဝတီမြစ်ကမ်း၌၊ ဂေဟာနိ–အိမ်တို့ကို၊ ကာရေတွာ–ဆောက်လုပ်စေ၍၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ–ကာရံစေ၍၊ အညေသံ–အခြားကုန်သော၊ ဗဟူနံ–များစွာသော လူတို့၏၊ ပဝေသနံ–ဝင်ခြင်းကို၊ နိဝါရေတွာ–တားမြစ်၍၊ [မန္တန်ရွတ်ရာ၌ အများမလာအောင် တားမြစ် ရသည်။] အန္တ ရန္တ ရာ–အကြား အကြား၌၊ တတ္ထ–ထို မနသာကဋရွာသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဝသန္တိ။

ကုလစာရိတ္တာဒိ သမ္ပတ္တိယာ။ ။အာဒိသဒ္ဒေန မန္တ ဇ္ဈေန (မန္တန်ကို သရဇ္ဈာယ်ခြင်း) အဘိရူပတာဒိသမ္ပတ္တိ သင်္ဂဟတိ. (အလွန် အဆင်းလှသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို သိမ်းယူသည်)။

အညေစ။ ။"အညေစ ဗဟုနော"ဟု သံဝဏ္ဏနာဂုဒ်ကို တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ "အညေစ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ"ဟု အညေ၏ သရုပ် တိုက်ရိုက်ပါသော ကြောင့် ဗဟုနောသည် မကောင်း၊ မန္တန်သရဇ္ဈာယ်ဖို့ ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့် "ဗြာဟ္မဏမဟာ သာလာ"ဟုသာ ပါဠိတော်အတိုင်း ထည့်သင့်သည်။

၅၂၀။ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါစာနန္တိ-ကား၊ ပေါက္ခရသာတိနော-ပေါက္ခရသာတိ၏၊ အန္တေ ဝါသိကဿ-အနီးနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဝါသေဋ္ဌဿစ-ဝါသေဋ္ဌ၏ လည်း ကောင်း၊ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ တာရကွန္တေ ဝါသိကဿ-တာရကွ၏ အနီးနေ တပည့်ဖြစ်သော၊ ဘာရဒ္ဒါဒဿစ-၏ လည်း ကောင်း၊ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ (အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံတို့ဌ္ဌစပ်၊) ကိရ-ချဲ့၊ ဒွေ-၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇာတိသမ္ဘဒ္ဓာ-ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ ဇာတေ-ဤ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါတို့သည်၊ တိဏ္ဏံ-၃ ပုံကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-ဝေဒဂျမ်းတို့၏၊ ပါရဂူ-တစ်ဖက်ကမ်း ရောက် တတ်မြောက်သူတို့သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဧယံဝိဟာရံတိ-ကား၊ အတိုစိရ နိသဇ္ဇပစ္စယာ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထာယ-ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (တစ်နည်း) အတိစိရ နိသဇ္ဇပစ္စယ ကိလထဝိနောဒနတ္ထာယ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ ထိုင်ခြင်းရှိသော ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဤသို့ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဧယံစာရံ-ခြေသလုံးတို့ဌ် ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (အနုစက်မန္တာနံ အနုဝိစရန္တာနံ တို့ဌ်စပ်၊) ကိရ-ချဲ့၊ တေ-ထို ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇတို့သည်၊ ဒိဝသံ-နေ့အဖို့ဌ်၊ ဝါ-တစ်နေ့လုံး၊ သဗ္ဗာယံ-မန္တနံသရန္ဓာယ်မှကို၊ ကတွာ-၍၊ သာယနှေ-ညနေချမ်း အခါဌ်၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ နာနိယသမ္ဘာရ ဂန္ဓမာလ တေလဓောတဝတ္ထာနိ-ရေချိုးခြင်း၏ အဆောက်အဦ ဖြစ်ကုန်သော နံ့သာ ပန်း ဆီ ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်တို့ ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပရိဇနပရိဝုတာ-အခြွေအရံအပေါင်းသည် ခြံရံအပ် ကုန်သည်၊ နာယိတုကာမာ-ရေချိုးခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နဒီတိရံ-အစိရဝတီ မြစ်ကမ်းသို့၊ ဂန္တွာ-၍၊ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏော-ငွေပြားအဆင်းရှိသော၊ ဝါလိကာသဏ္ဌေ-သဲအစုဌ်၊ အပရာပရံ-အဆက်ဆက်၊ (ခေါက်တုန့် ခေါက်ပြန်)၊ စင်္ကမံ-သု-လမ်းလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ [ဧကံ စင်္ကမန္တံ စသည်ကား အပရာပရံ စင်္ကမနာ ကာရကို ပြသောဝါကျတည်း။] စင်္ကမန္တံ-လမ်းလျှောက်နေသော၊ ဧကံ-တစ်ယောက် ကို၊ ဣတရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အနုစက်မိ-အတုလိုက်၍ လမ်းလျှောက် ပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဣတရံ-အခြားတစ်ယောက်ကို။ ဣတရော-အခြားတစ်ယောက် သည်၊ အနုစက်မိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ (စင်္ကမံ-သု-လမ်းလျှောက်ကြကုန် ပြီ၊) တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါ ၂-ယောက်လုံးဌ် အနုစက်မန

ဧယံစာရံ။ ။ဧယံသု-ခြေသလုံးတို့ဌ်+ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထာ-ပင်ပန်း ညောင်းညာခြင်း ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော+စာရော-လှည့်လည်ခြင်းတည်း၊ ဧယံစာရော-ခြင်း။...[သော ဟိ ဧယံသု ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထာ စာရောတိ-ဋီကာ၊ ဧယံသု+ကိလမထ ဝိနောဒနတ္ထာ+ ဝိဟာရော-သွားခြင်းဟူသော ဣရိယာပထ ဝိဟာရတည်း၊ ဧယံဝိဟာရော။]

အနုဝိစရဏတို့ကို ရနိုင်ခြင်းကြောင့်၊) အနုစက်မန္တာန် အနုဝိစရဏ္ဌာန်တို–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

မဂ္ဂါမဂ္ဂေတိ–ကား၊ မဂ္ဂေစ–ဗြာဟ္မဏ်ပြည်သို့ရောက်ဖို့ရန် မှန်သောလမ်းဌာ်လည်းကောင်း၊ အမဂ္ဂေစ–မမှန်သောလမ်းဌာ်လည်းကောင်း၊ (ကထာ ဥဒပါဒိဌ်စပ်၊) ကတမံ ပဋိပဒံ–အဘယ်အကျင့်ကို၊ ပူရေတွာ–ဖြည့်ကျင့်၍၊ ကတမေန မဂ္ဂေန–အဘယ်လမ်းဖြင့်၊ သုခံ–ချမ်းသာစွာ၊ ဗြဟ္မလောကံ–ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဂန္တုံ–ရောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာနုခေါ–တတ်ကောင်းမည်နည်း၊ ဣတိစ–ဤသို့၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂံ–မှန်သောလမ်း, မမှန်သောလမ်းကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ကထံ–စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေသုံ–ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အဠ္ဌသာယနောတိ ဧတံ–အဠ္ဌသာယနော ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဥဒုမဂ္ဂဿ–ဥဒုမဂ္ဂသဒ္ဒါ၏၊ ဝေဝစနံ–ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧတေန–ဤလမ်းဖြင့်၊ အဠ္ဌသံ–ဖြောင့်စွာ၊ ဥဒုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ အာယန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ–လာနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ဖြောင့်စွာလာကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထို လမ်းသည်၊) အဠ္ဌသာယနော–မည်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂေ။ ။ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနံ–သို့၊ ဥဒုကံ–ဖြောင့်မတ်စွာ၊ မဂ္ဂတိ ဥပဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ–ကပ်ရောက်ကြောင်းလမ်း၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို မဂ္ဂ ဟုခေါ်၏၊ မဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို အမဂ္ဂ ဟုခေါ်၏၊ ဋီကာသစ်ဌ အ သဒ္ဒါကို ဝုဒ္ဓီအနက်ကြံ၍ "ဖြောင့်မှန်သော အောက်အကျင့်ကို မဂ္ဂ၊ အထက်ဖြစ်သော ဖြောင့်မှန်သောအကျင့်ကို အမဂ္ဂ"ဟု တစ်နည်းခွဲသေး၏။

ဥဒုမဂ္ဂဿေတံ ဝေဝစနံ။ ။ပါဠိတော်ဌ "အယမေဝ ဥဒုမဂ္ဂေါ, အယံ အဠ္ဌသာယနော"ဟု ရှိသောကြောင့် "အဠ္ဌသာယနသဒ္ဒါသည် ရှေ့ ဥဒုမဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း"ဟု ဆိုသည်၊ လမ်း ပရိယာယ်ကိုပြသော အဘိဓာန်(၁၉၀)ဌ "အဠ္ဌသံ အာယနံ"ဟု ၂–ပုဒ်ရှိ၏၊ ဤဌ် ထို ၂–ပုဒ်ကို တွဲ၍ပြသောကြောင့် "လမ်းဆိုမှလမ်း=လမ်းအစစ်=ဖြောင့်မှန်သောလမ်း"ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒုမဂ္ဂ၏ ပရိယာယ်"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥဒုမဂ္ဂဿ ဝေဝစနံ, ပရိယာယ ဒွယဿ (အဠ္ဌသ+အာယနဟူသော ပရိယာယ်ပုဒ် ၂–ပါးအပေါင်း၏) အတိရေကတ္တာ ဒီပနတော၊ ယထာ ပဒဋ္ဌာနန္တိ၊–ဋီကာ။]

အဠ္ဌသံ ဝါ။ ။ဤနည်းဌ်ကား အဠ္ဌသ သဒ္ဒါသည် ဥဒုက အနက်ဟောတည်း၊ အာယနကို အဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးမှ "အဠ္ဌသံ–ဖြောင့်မှန်စွာ+အာယနော–ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လာကြောင်းလမ်းတည်း၊ အဠ္ဌသာယနော–လမ်း"ဟု ပြုပါ၊ မဂ္ဂေါကိုငဲ့၍ "အာယနော"ဟု ထားသည်၊ အဘိဓာန်ဌ်ကား "အယနံ"ဟု နပုံလိန်ရှိသည်။ [ဒုတိယဝိကပ္ပေ အဠ္ဌသသဒ္ဒေါ ဥဒုကပရိယာယော၊– ဋီကာသစ်။]

နိယျာနိကော နိယျာတိတိ-ကား၊ နိယျာယန္တော-သွားသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နိယျာတိ-သွား၏၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တဏ္ဍုရသ သဟဗျတာယာတိ-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ မဂ္ဂ-ထိုလမ်းကို၊ (ထို ကျင့်စဉ်တည်းဟူသောလမ်းကို၊) ကရောတိ-၏၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်၏၊ တသ-ထိုလမ်းစဉ်ကို ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြဟ္မုနာ-ဗြဟ္မာနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သဟဘာဝါယ-အတူတကွ တစ်ခုတည်းသောဘာနှင့်ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဧကဋ္ဌာနေ-တစ်ခုတည်းသောအရပ်၌၊ ပါတုဘာဝါယ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နော်။

နိယျာနိကော နိယျာတိ။ ။ဥဒုမဂ္ဂေါနှင့် အရတူသောကြောင့် "နိယျာနိကော-ဝင်္ဂမ္မ ထွက်မြောက်"ဟု မဖွင့်ဘဲ "ဂစ္ဆန္တော"ဟုဖွင့်သည်၊ "နိယျာနိကော နိယျာတိ"ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂-ထပ်ဆိုသောကြောင့် "နိယျာနိကော (ဟုတ္တာ) နိယျာတိ-သွားတတ်သည်ဖြစ်၍ သွား၏၊ ဝါ-မလွဲဧကန် အမှန်သွား၏"ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ [နိယျာတိတိ နိယျာနိယော၊ နိ+ယာ+ကတ္တားဟော အနိယပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးမှ ဤကို ရသ, ယကို ကပြု၊ သဏ္ဌာန်၌ "နိ၎"ဟု ရှိသောကြောင့် ရ ပျောက်၍ ယာ၌ ဒွေဘော်ရောက်သည်၊ နိယျာယန္တောဌ ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။"နိယျာနိကော"အရ လမ်းကိုရ၏၊ လမ်းသည် သွားတတ်သောသတ္တိ ဗျာပါရမရှိ၊ လမ်းသွားသူ၌သာ ထိုသတ္တိရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သွားတတ်သူ၏သတ္တိကို သွားကြောင်း လမ်း၌ တင်စား၍ လမ်းကိုလည်း "သွားတတ်"ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ယသ္မာ နိယျာတုပုဂ္ဂလဝသေန (သွားတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့်) အသ နိယျာနိကဘာဝေါ (ထိုလမ်း၏ နိယျာနိက၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ဟောတိ၊) တသ္မာ နိယျာယန္တောတိ ပုဂ္ဂလဿ (ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏) ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇနဝသေန နိယျာယန္တော မဂ္ဂေါ နိယျာတိတိ ဝုတ္တော။

တဏ္ဍုရသ။ ။"တံ+ကရောတိတိ တဏ္ဍုရော-ထို လမ်းစဉ်အကျင့်ကို ပြုတတ်"ဟုရာ၌ "ထိုအကျင့်ကို မိမိသန္ဓာန်၌ ဖြစ်အောင်ကျင့်တတ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ကရောတိကို "ပဋိပဇ္ဇတိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဗြဟ္မသဟဗျတာယ။ ။"သဟ+ဗျေတိ ဝတ္တတိတိ သဟဗျော"ဟု ဋီကာဝိဂ္ဂဟ ပြု၏၊ ဝယဓာတ်မှ ဝ၏ အ ကိုချေ, ဝကို ဗပြု, ယသို့ကပ်၍ "ဗျ"ဖြစ်သည်ဟု ကြံ့သင့်၏၊ သဟဗျသ-အတူတကွ ဖြစ်ရသူ၏+ဘာဝေါ သဟဗျတာ၊ ဤပုဒ်ကို"ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိ သဟ ဘာဝါယ"ဟု အဓိပ္ပါယတွေ့ ဖွင့်သည်၊ "ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိ"ဖြင့် ဗြဟ္မာနှင့် မကွဲခြင်းကို ပြ၏၊ သဟဘာဝဖြင့် နေရာဘုံတူခြင်း, တစ်နည်း-နီးခြင်းကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧကဋ္ဌနေ ပါတုဘာဝါယ"ဟု မိန့်သည်။ [သဟဘာဝေါတိစ သလောကတာ (တူသောလောက ရှိသည်၏ အဖြစ်)၊ သမီပတာ ဝါ (နီးသည်၏အဖြစ်) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တေနာဟ-ဧကဋ္ဌာနေ ပါတုဘာဝါယာတိ၊-ဋီကာ။] ဤ၌ ဧကဋ္ဌာနေဖြင့် ဘုံတူသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း, နီးသည်၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း ပြသည်။

ယွာယန္တိ-ကား၊ ယော အယ်-အကြင်သို့သော ဤလမ်းကို၊ ("အက္ခာတော" ၌စပ်၊) အက္ခာတောတိ-ကား၊ ကထိတော-ပြောဟောအပ်ပြီ၊ ဒီပိတော-ပြအပ်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏောနု ပေါက္ခရသာတိနာတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယ်-ကို၊ အပဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါသေဋ္ဌော-ဝါသေဋ္ဌသည်၊ သကမေဝ-မိမိဥစ္စာသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာစရိယဝါဒ-ဆရာ၏ဝါဒကို၊ ထောမေတွာ-ထောမနာ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ချီမြှောက်၍၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ ဘာရဒ္ဝါဇောပိ-သည်လည်း၊ သကမေဝ-သော၊ (အာစရိယဝါဒ် ထောမေတွာ ပဋိက္ခိတ္တာ ဝိစရတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ နေဝ ခေါ အသက္ခိ ဝါသေဋ္ဌောတိ အာဒိ-ကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

၅၂၁-၂။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝါသေဋ္ဌော-သည်၊ ("အာရောစေသိ"၌စပ်)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-နှစ်သော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကထာ-သည်၊ အနိယျာနိကာဝ-နိယျာနိကမဟုတ်သည်သာ၊ (သူတစ်ပါးတို့ တင်အပ်သောအပြစ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သော အဖြေ မဟုတ်သည်သာ)၊ [ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပေါ်ဌပါဒသုတ် ဧကံသိကခမ္မ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဣမသ္မိံ စ လောကေ-၌လည်း၊ ဘောတာ ဂေါတမေန-နှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ မဂ္ဂကုသလောနာမ-လမ်း၌ ကျွမ်းကျင်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဘဝံစ ဂေါတမော-အရှင်ဂေါတမသည်လည်း၊ အဝိဒူရေ-၌၊ ဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ သော-ထို အရှင်ဂေါတမသည်၊ နော-ငါတို့၏၊ ("ကခ်ံ"၌စပ်၊) တုလံ-ချိန်ခွင်ကို၊ [ကုန်သည်ကြီးများ သုံးအပ်သော ချိန်ခွင်အကြီးစားကို ရှေးက "ရာဇု"ဟုခေါ်သည်၊ ယခုခေတ်၌ "ကတ္တား"ဟု ခေါ်သည်။] ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ နိသိန္နဝါဏိဇောဝိယ-ထိုင်နေသော ကုန်သည်ကြီးကဲ့သို့၊ ကခ်ံ-ယုံမှားခြင်းကို၊ ဆိန္ဒိသတိ-ဖြတ်တောက်မူလတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ [ရှေးက ဘုရားရှင်ကို တစ်ကြိမ် ကိုးကွယ်ဖူးသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ စဉ်းစားနိုင်သည်။] ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို၊ (မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးဖြတ်တော်မူလိမ့်မည်ဟူသော ဤအကြောင်းကို)၊ ဘာရဒ္ဝါဇသ-အား၊ အာရောစေသိ-ပြောပြီ၊ [ဝါသေဋ္ဌောဟူသော ကတ္တားနှင့် လိုက်အောင် နောက်စာအုပ်များ၌ "အာရောစေသိ"ဟု ကြိယာဖြတ်လျက်ရှိ၏။] (အာရောစေတွာ-၍၊) ဥဘောပိ-၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ကထံ-ကို၊ ဘဂဝတော-အား၊ အာရောစေသုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ["အာရောစေသုံ"ဟု ဆိုသော်လည်း လျှောက်သောအခါ ဝါသေဋ္ဌကသာ လျှောက်သည်။] တေန-ကြောင့်၊ အထခေါ၊ပေ၊ တာရကွေနာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဧတ္ထ ဘော ဂေါတမာတိ-ကား၊ ဧတသ္မိံ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ-ဤဖြောင့်မှန်သောလမ်း မဖြောင့်မှန်သောလမ်း၌၊ (ဝိဂ္ဂဟော အတ္ထော-၌စပ်၊) ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပုဗ္ဗပုတ္တိကော-ရှေးဦးစွာ

ဖြစ်ခြင်းရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းသည်၊ ဝိဂ္ဂဟော–ဝိဂ္ဂဟမည်၏၊ အပရဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ (ဝိရုဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ယူခြင်းသည်၊) ဝိဝါဒေါ–မည်၏၊ ဒုဝိဓောပိ–၂ ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဧသော–ဤဝိဂ္ဂဟ ဝိဝါဒဟု ဆိုအပ်သော ဆန့်ကျင်မှုသည်၊ [ဒုဝိဓောပိ ဧသော–ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တောပိ ဝိရောဓော–ဋီကာ။] နာနာစရိယာနံ–အမျိုးမျိုးသော ဆရာတို့၏၊ ဝါဒတော–ဝါဒ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနာဝါဒေါ–မည်၏၊ [နာနာဝိဓော+ဝါဒေါ နာနာဝါဒေါ။]

၅၂၃။ အထ ကိသ္မိံ ပန ဝေါတိ–ကား၊ တွံပိ–သင်သည်လည်း၊ အယမေဝ မဂ္ဂေါတိ–ဟူ၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ အာစရိယဝါဒမေဝ–ဆရာ၏ ဝါဒကိုသာ၊ ပဂ္ဂယှ–ချီမြှောက်၍၊ အထတိဋ္ဌသိ–အကယ်၍ တည်အံ့၊ ဘာရဒ္ဒါဇောပိ–သည်လည်း၊ အတ္တနော–၏၊ အာစရိယဝါဒမေဝ–ကိုသာ၊ (ပဂ္ဂယှ–၍၊ အထတိဋ္ဌတိ–အံ့၊)´ ကေသ္မိ–တစ်ခုသော ဝါဒ၌၊ ကေသပိ–တစ်ယောက်၏လည်း၊ သံသယော–သံသယသည်၊ အထ နတ္ထိ–အကယ်၍ မရှိအံ့၊ ဧဝံသတိ–ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ကိသ္မိ–ဘယ်အရာ၌၊ ဝေါ–သင်တို့၏၊ ဝိဂ္ဂဟော–ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသည်ကို၊ ပုစ္ဆတိ–မေးတော်မူ၏။

၅၂၄။ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ဘော ဂေါတမောတိ–ကား၊ ဘော ဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ မဂ္ဂေစ–လမ်း၌လည်းကောင်း၊ အမဂ္ဂေစ–လမ်းမဟုတ်သည်၌လည်းကောင်း၊ ဥဇုမဂ္ဂေစ–ဖြောင့်မှန်သော လမ်း၌လည်းကောင်း၊ အနုဇုမဂ္ဂေစ–မဖြောင့်မှန်သော လမ်း၌လည်းကောင်း၊ (ဝိဂ္ဂဟော–သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိအတ္ထော–နက်၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဘေ–ဤဝါသေ၌သည်၊ ကေဗြာဟ္မဏသပိ–တစ်ယောက်သော ပုဏ္ဏား၏လည်း၊ မဂ္ဂံ–လမ်းကို၊ နု မဂ္ဂေါ–လမ်းမဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ နဝဒတိ–မပြောဆို၊ (တိုက်ရိုက်မပြော၊) ပန–ထိုသို့ပင် မပြောပါသော်လည်း၊ အတ္တနော–၏၊ အာစရိယသ–၏၊ မဂ္ဂေါ–လမ်းသည်၊ ဥဇုမဂ္ဂေါ–ဖြောင့်မှန်သော လမ်းသည်၊ (ဟောတိ)ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ အညေသံ–အခြားသော ဆရာတို့၏၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ဥဇုမဂ္ဂေါတိ–ဟူ၍၊ နု အနုဇာနာတိ–ခွင့်မပြု၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တမေဝအတ္ထံ–ထိုအနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်၊ ဒီပေန္တော–ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိဉ္စာပိ ဘော ဂေါတမာတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါ။ ။ဝိ–ဆန့်ကျင်ဘက်+ဂဟ–ယူခြင်းဟူသည် စ၍ ဆန့်ကျင်ခြင်းတည်း၊ ထိုနောက် ဝိ–ဆန့်ကျင်ဘက်+ဝါဒ–ပြောခြင်းဟူသည် ငြင်းခုံခြင်.တည်း၊ [အညမညဿ ဝါဒဿ အာဒိတော ဝိရုဒ္ဓဂ္ဂဟဏံ ဝိဂ္ဂဟော၊ သေသ ဝိဝဒနဝသေန (ငြင်းခုံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အပရာပရံ ဥပဓာရေါ ဝိဝါဒေါတိ အာဟ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဝိဂ္ဂဟော၊ အပရဘာဂေ ဝိဝါဒေါတိ။]

သဗ္ဗာနိ တာနိတိ–သဗ္ဗာနိ တာနိဟူသော စကားကို၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန–ပုံလိင်၏ နပုံလိင် ဖေါက်ပြန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝဒတိ–လျှောက်၏၊ သဗ္ဗေ–နှင်သော၊ တေ–ထို လမ်းတို့သည်၊ (နိယျာနိကာ နိယျန္တိ–၌စပ်၊) ဣတိ–ဤ အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဗဟူနိတိ–ကား၊ အဋ္ဌဝါ–ရှစ်လမ်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသဝါ–ဆယ်လမ်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (နာနာမဂ္ဂါနိ–၌စပ်၊) နာနာမဂ္ဂါနီတိ–ကား၊ မဟန္တမဟန္တာနိ–များကုန်များကုန်သော၊ (ဧယ်မဂ္ဂသကဋ္ဌ မဂ္ဂါဒိဝသေန–သလုံးမြင်းခေါင်းလမ်း, လှည်းလမ်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နာနာဝိဓာနိ–အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သာမန္တာ–အနီးဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါမနဒီတဠာက ခေတ္တာဒီဟိ–ရွာ,မြစ်, တစ်ဖက်ဆည်ကန်, လယ် အစရှိသည်တို့မှ၊ အာဂန္တွာ–လာ၍၊ ဂါမံ–သို့၊ ပဝိသနမဂ္ဂါနိ–ဝင်ကြောင်း လမ်းတို့သည်၊ ("စေပိ ဘဝန္တိ"၌စပ်။)

၅၂၅။ နိယျန္တိတိ ဝါသေဋ္ဌ ဝဒေသိတိ–ဟူ၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ကြိမ်၊ ဝစီဘေဒံ–စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝါ–နှုတ်မြွက်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ပဋိညံ–ပဋိညာဉ်ကို၊ ဝါ–ဝန်ခံမှုကို၊ ကာရာပေသိ–ပြုစေတော်မူပြီ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဘဂဝါ တိက္ခတ္တုံ ဝစီဘေဒံ ကတ္တာ ပဋိညံ၊ ကာရာပေတိ–ပြုစေတော်မူသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တိတ္ထိယာ–တို့သည်၊ ပဋိဇာနိတ္တာ–ဝန်ခံပြီး၍၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ နိဂ္ဂယှမာနာ–နှိပ်အပ်ကုန်လသော်၊ အဝဇာနန္တိ–ဝန်မခံတတ်ကြကုန်။ ["ဒီလိုမပြောပါ"ဟု ပယ်တတ်ကြကုန်၏။] သော–

ဗဟူနိ။ ။ရွာသို့ ဝင်လာကြောင်း လမ်းတို့သည် (၈)လမ်း (၁၀)လမ်းစသောအားဖြင့် အများရှိစေကာမူ ထိုရွာသို့သာ ဝင်ဖို့ရာချည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဗြာဟ္မဏဆရာကြီးတို့က ဗြဟ္မာပြည်သို့ရောက်ဖို့ရာ ပြောဟောအပ်သော အကျင့်လမ်းတို့သည် အများအပြားရှိစေကာမူ ဗြဟ္မာပြည်သို့ရောက်ဖို့ချည်းသာ, ဗြဟ္မာမင်းနှင့် အတူတကွ ဖြစ်ဖို့ချည်းသာ ဖြစ်ကြသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

ပါဠိတော် အနက်။ ။အဒ္ဓရိယာ–အဒ္ဓရမည်သော ယဇုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–ပုဏ္ဏားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တိတ္တိရိယာ–တိတ္တိရိမည်သော ရသေ့သည် ပြုအပ်သော ယဇုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ပေ၊ ဆန္ဒောကာ–ဆန္ဒမည်သော သာမဝေဒကို ရွတ်အံ့တတ်ကုန်သော၊ပေ၊ ဗဝှါရိဇ္ဇာ–ဗဝှါရိမည်သော ဣရုဝေဒကို သရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ–ပုဏ္ဏားတို့သည်လည်းကောင်း၊ နာနာမဂ္ဂေ–အမျိုးမျိုးသော လမ်းတို့ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏။

နိဂ္ဂယှမာနာ အဝဇာနန္တိ။ ။အစပိုင်းက အပြစ်မရှိဟု ထင်၍ "ဤစကားသည် မိမိ၏ စကားဖြစ်သည်"ဟု ဝန်ခံထားသော်လည်း တစ်ဖက်က အပြစ်ပြ၍ နှိပ်ချအပ်သောအခါ "ဤစကားသည် အကျွန်ုပ်၏ စကားမဟုတ်ပါ"ဟု ပယ်တတ်ကြသည်။ [အဝဇာနန္တိ နှ ပဋိဇာနန္တိတို့ အတွေ့။]

ထို ဝါသေဋ္ဌသည်၊ (၃-ကြိမ်တိုင်အောင် ပဋိညာဉ်ကိုပြုသော ဝါသေဋ္ဌသည်၊) တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊(ပယ်ခြင်းငှာ၊) နှ သက္ခိသတိ-မစွမ်းနိုင်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မြော်မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ (တိကွတ္တဲ့ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ပဋိညံ ကာရာပေသိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

၁၂၇-၁၂၉။ တေ၀ တေ၀ိဇ္ဇာတိ-ကား၊ တေ၀ိဇ္ဇာ-ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ တေ(ဗြာဟ္မဏာ)-တို့သည်၊ ("ဧ၀ं-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ"ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊) ၀ကာရော-၀ အက္ခရာသည်၊ အာဂမသန္ဓိမတ္တံ-အာဂမသန္ဓိမျှသာတည်း၊ [ရှေ့ပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ် ရွတ်ဆို၍ညက်ညောအောင် အပိုလာထားသော အာဂမသန္ဓိ မျှသာဖြစ်၏၊ အနက်ထူး မရှိပါ-ဟူလို၊ သရနှင့်တကွ လာရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တေသုဝုဒ္ဓိဖြင့်လာပါ။] အန္ဓ၀ေဏီတိ-ကား၊ အန္ဓပ၀ေဏီ(သေယျထာပိ)-သူကန်း အစဉ်အဆက်ကဲ့သို့၊ [ပါဠိတော်မှ သေယျထာပိကိုယူ၍ ပေးသည်။] ဧကေန-တစ်ယောက်သော၊ စက္ခုမတာ-မျက်စိအမြင်ရှိသူသည်၊ ဂဟိတယဋ္ဌိယာ-ကိုင်အပ်သော တောင်ဝှေး၏၊ ကောဋိ-အစွန်းကို၊ ဧကော-သော၊ အန္ဓော-သူကန်းသည်၊ ဂဏှာတိ-ဆွဲကိုင်၏၊ တं အန္ဓं-ကို၊ အညော-အခြားသော သူကန်းသည်၊ (ဂဏှာတိ)၊ တं-ထိုအခြားသော သူကန်းကို၊ အညော-သည်၊ (ဂဏှာတိ)၊ ဣတိ ဧ၀ं-သို့၊ (၀ါ-ဤနည်းအားဖြင့်)၊ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ယဋ္ဌိတာ-ဆက်စပ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဏာသသင်္ခါတအန္ဓာ-ငါးဆယ်, သို့မဟုတ် ခြောက်ဆယ်သော သူကန်းတို့ကို၊ အန္ဓ၀ေဏီတိ-ဟူ၍၊ ၀ုစ္စတိ-၏၊ [အန္ဓ၀ေဏီတိဟူသော အာကာရကို

ဝေဏီ, ပဝေဏီ။ ။ဝေဏာဓာတ် ဂတိအနက်ဟော+ဣန် ပစ္စည်းဖြင့် ဝေဏီဟု ဣကာရန္တ ဖြစ်၏၊ ဣတ္ထိဓောတက (ဤ)ပစ္စည်းထပ်လျှင် "ဝေဏီ"ဟု ဤကာရန္တလည်းရှိ၏၊ ဝေဏတိ-ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေဏီ(ဝေဏီ)၊ ထိုဝေဏီ (ဏီ)သဒ္ဒါသည် ဆံထုံးအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ဆံထုံးကို မယူဘဲ, ဆံပင်ချင်း ဆက်စပ်နေသကဲ့သို့ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်စပ်နေသော သူကန်းအစဉ်အဆက်ကို ယူစေလို၍ ဝေဏီကို "ပဝေဏီ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပ-အမျိုးမျိုး အပြားပြားအားဖြင့်+ဝေဏီ-ဆက်စပ်နေသော အစဉ်အတန်း။

ပညာသသင်္ခါအန္ဓာ။ ။ဒွေတ္တိပဉ္စတ္တာဒီ "ဒွေ၀ါ+တယော၀ါ"ဟု သရေါဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "ပညာသ၀ါ+သင်္ခါ၀ါ ပညာသသင်္ခါ (ငါးဆယ်, သို့မဟုတ် ခြောက်ဆယ်"ဟု ပြုပါ၊) ပညာသသင်္ခါ+စ+သာ+အန္ဓာစ (သူကန်းတို့လည်း ဟုတ်၏၊) ဣတိ ပညာသသင်္ခါအန္ဓာ။

မှတ်ချက်။ ။ငါးဆယ်, ခြောက်ဆယ်သော သူကန်းတို့ကို ပြခြင်းသည် ချုံကြီးတစ်ချုံကို ပတ်ပတ်လည်၍ သွားနေနိုင်လောက်သော အရေအတွက်ကို ပြခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ပတ်ပတ်လည်၍ သွားနေကြရသောအခါ "ငါတို့သည် လမ်းတစ်ခုကို သွားနေကြသည်"ဟု ကာလအတော်ကြာအောင် ထင်မှတ်စေလိုသောကြောင့်တည်း။

င့်၍ "ဝုစ္စတိ"ဟု ဧကဝစနန္တ ထား၊သည်၊ "ဥပေါသထသ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကိစ္စံတိ ဝုစ္စတိ"ကဲ့သို့တည်း၊ အာကာရကို မင့်ဘဲ ကံပုဒ်ကိုင့်၍ "ဝုစ္စန္တိ"ဟုလည်း ရှိ တတ်ပါသေး၏။]

ပရမ္မရသံသတ္တာတိ-ကား၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ လဂ္ဂါ-ငြိကပ်သော၊ (ဆွဲချိတ်သော)၊ ယဒ္ဒိဂါဟကေန-တောင်းလေးကို ကိုင်စေတတ်သော၊ စက္ခုမတာပိ-မျက်စိ အမြင်ရှိသူမှလည်း၊ ဝိရဟိတာ-ကင်းသော၊ ("အန္ဓဝေဏိ သေယျထာပိ-သူကန်း အစဉ်အဆက်ကဲ့သို့"ဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-သော၊ ဝုတ္တော-သေသောက်ကြား၊သည်၊ (လူညစ်ပတ်သည်)၊ အန္ဓဂဏ-သူကန်းအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ အသုကသို့နာမ ဂါမေ-ထိုမည်သော ရွာ၌၊ ခဇ္ဇဘောဇ-ခဲဖွယ်စားဖွယ်ကို၊ သုလဘံ-လွယ်ကူစွာရအပ်၏၊ (ရလွယ်၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဥဿာဟေတွာ-အားတက်စေပြီး၍၊ သာမိ-အရှင်၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တတ္ထ-ထို ရွာသို့၊ နော-အကျွန်ုပ်တို့ကို၊ နေဟိ-ပို့ဆောင်ပါလော၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော တန်စိုးလက်ဆောင်ကို၊ တေ-အရှင်အား၊ ဒေမ-ပေးပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ လဠ-တန်စိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အန္ဓရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ မဂ္ဂါ-လမ်းမှ၊ ဩက္ကမ္မ-ဖဲ၍၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဂဠံ-ခြုံကို၊ အနုပရိဂန္တွာ-အစဉ်လှည့်ပတ်၍၊ ပုရိမဿ-ရှေ့ဖြစ်သော သူကန်း၏၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ပစ္ဆိမဿ-နောက်ဖြစ်သော သူကန်း၏၊ ကစ္ဆံ-ခါးတောင်းမြိတ်ကို၊ ဂဏှာ ပေတွာ-ကိုင်စေပြီး၍၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ တုမှေ-တို့သည်၊ တာဝဂ္ဂေ-သွားနှင့်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တွာ-၍၊ ပလာယိ-ပြေးပြီ။

ပရမ္မရသံသတ္တာ။ ။ပရောစ-ရှေ့လူမှတစ်ပါး၊သော နောက်လူလည်း+ပရောစ-နောက်လူမှ တစ်ပါး၊သော ရှေ့လူလည်း၊ ပရမ္မရံ-ရှေ့လူ နောက်လူ၊ ဝါ-အချင်းအချင်း၊ သံသဋ္ဌန္တိ တိ သံသတ္တာ-ထက်ဝန်းကျင် ငြိကပ်နေသူတို့၊ ပရမ္မရံ-အချင်းချင်း+သံသတ္တာ ပရမ္မရသံသတ္တာ၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ "အညမညံ လဂ္ဂါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ အချင်းချင်း ငြိကပ်ဆွဲ ကိုင်ကြရ၍ တောင်းလေးဆွဲသူ မရှိသောကြောင့်ပင် "ယဒ္ဒိ၊ပေ၊ အတ္ထော"ဟု ၊မိန့်သည်။

ကစ္ဆံ။ ။"ကစ္ဆဗန္ဓန ဒုဿကဏ္ဏံ-ခါးတောင်းကြိုက်(ဖွဲ့)ကြောင်းဖြစ်သော အဝတ်၏အနား(အဝတ်အစ)ကို "ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "ခါးတောင်းမြိတ်"ဟု ခေါ်ကြ၏။ [ကစ္ဆံ ဗန္ဓန္တိ တိ အာဒီသုဝိယ ဟိ ကစ္ဆသဒ္ဒေါ နိဗ္ဗသန ဝိသေသဝါစကော-"ခါးတောင်းကြိုက်ကြ(ဖွဲ့ကြ)ကုန်၏" ဟူရာ၌ ကစ္ဆသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဝတ်ပုံ အထူးအနက်ကိုဟော၏၊ "ခါးတောင်းကြိုက်၍ ဝတ်ခြင်း"ကို "နိဗ္ဗသနဝိသေသ-ဝတ်ပုံအထူး"ဟု ဆိုသည်၊ [လက်ကတီးကြား (ကျိုင်းကြား)အနက်ကိုလည်း ဋီကာသစ် ဖွင့်သေး၏၊ သင့်မည်မထင်။]

တေ–ထိ သူကန်းတို့သည်၊ ဒိဝသမ္မိ–တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ဂန္တွာ–၍၊ မဂ္ဂ–ကို၊ အဝိနွမာနာ–မရကုန်လသော်၊ နော–ငါတို့၏၊ စက္ခုမာ–ဗျက်စိအမြင်ရှိသော ယောကျ်ားသည်၊ ကုဟိं–အဘယ်မှာနည်း၊ မဂ္ဂေါ–သည်၊ ကုဟိं–နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပရိဒေဝိတ္တာ–မြည်တမ်း၍၊ မဂ္ဂ–ကို၊ အဝိနွမာနာ–မရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တတ္ထေဝ–ထိုအရပ်၌ပင်၊ မရိံသု–သေကြကုန်ပြီ၊ တေ–ထို သူကန်းတို့ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ပရမ္မရသံသတ္တာတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပုရိမောပိ တိ–ကား၊ ပုရိမေသု–ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသသု–တစ်ကျိတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏော သု–ပုဏ္ဏားရသေ့တို့တွင်၊ [ပါဠိတော်၌ ဤဆယ်ယောက်ကို "ဣသယော"ဟု ဆိုသည်။] ဧကောပိ–တစ်ယောက်သည်လည်း၊ ("နပဿတိ–မမြင်"၌စပ်၊) [အဌက ဝါမကစသော ဆယ်ယောက်ကိုဆိုသည်၊ ထို ဆယ်ယောက်သည် ဝေဒကို အစဆုံး ပြုသူတို့တည်း။] မဏ္ဍိမောပိတိ–ကား၊ · မဏ္ဍိမေသု–အလယ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရိယပါစရိယေသု–ဆရာ, ဆရာ့ ဆရာတို့တွင်၊ ဧကောပိ–သည်လည်း၊ (နပဿတိ)၊ ပစ္ဆိမောပိတိ–ကား၊ ဣဒါနိ–၌၊ တေ ဝိဒ္ဓေသု–ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေသု–တို့တွင်၊ ဧကောပိ–သည်လည်း၊ (နပဿတိ)။

ဟသကညောဝါတိ–ကား၊ ဟသိတဗ္ဗမေဝ–ရယ်ဖွယ်သည်သာ၊ (သမ္ဘဒ္ဓတိ၌စပ်)၊ [ဟသဓာတ်, ဏျ ပစ္စည်းဖြင့် "ဟသိတဗ္ဗံတိ ဟသံ"ဟုပြု၍ သွတ္ထု၌ ကပစ္စည်းသက်၊ ထို့ကြောင့် "ဟသိတဗ္ဗံ"ဟု ဖွင့်သည်။] နာမကညောဝါတိ–ကား၊ လာမကံ ယေဝ–အယုတ်အည့်သည်သာ၊ (သမ္ဘဒ္ဓတိ၌စပ်၊) တဒေတံ–ထိုစကားသည်၊ အတ္ထာ ဘာဝေန–အနက်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ရိတ္တက–အနက်အဓိပ္ပါယ်မှ ကင်းဆိတ်၏၊ ရိတ္တကတ္တာယေဝ–အနက်အဓိပ္ပါယ်မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ တုစ္ဆက–အချည်းနှီးတည်း။

၅၃၀။ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ယော–အကြင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို၊ တေ ဝိဒ္ဓေဟိ–ဝေဒသုံးပုံကိုတတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ နံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောဝ–ရှေး၌ မမြင်အပ်သည်သာ၊ သော ဗြဟ္မလောကော–သည်၊ တာဝ တိဋ္ဌတု–တည်ပါစေဦးတော့၊ (ထားလိုက်

နာမကံယေဝ။ ။"အတ္ထာဘာဝတော (အနက်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နာမမတ္တံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ယုန်ချို, လိပ်မွေး, ပုဇွန်သွေး, ခွေးလေးတောင်ပံဖြူ"ဟု ပြောဆိုရာဝယ်, ပြောအပ်သောနာမည်သာရှိ၍ တကယ် ယုန်ချိုစသည်မှာ မရှိသကဲ့သို့ ထို တေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့၏ "ဗြဟ္မာ့ပြည်သွားကြောင်း လမ်း"ဟု ပြောဆိုအပ်သော လမ်းသည် နာမည်သာရှိ၍ ထို လမ်းစဉ်အကျင့်ဟူသော အနက်ကား မရှိ–ဟူလို။

လာမကံယေဝ။ ။ထိုသို့ အနက်(ဝတ္ထု)မရှိပါဘဲ ထို တေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့က အနှစ်သာရ (အကောင်းအမြတ်)ဟု မှတ်ထင်အပ်သော်လည်း အကောင်းအမြတ် မဟုတ်, အယုတ်အည့် စကားသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမကံကိုပင် "လာမကံ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

ဦးတော့၊) ယေပိ စန္ဒိမဘူရိယေ–အကြင် လ,နေတို့ကိုလည်း၊ တေ ဝိဇ္ဇာ–တို့သည်၊ ပဿန္တိ–မြင်ရကုန်၏၊ တေသံပိ–ထို လ, နေတို့၏သော်မှလည်း၊ သဟဗျတာယ–ဌာ၊ မဂ္ဂ–လမ်းကို၊ ဒေသေတုံ–ညွှန်ပြခြင်းဌာ၊ နိ ပဟောန္တိ–မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ (ဣမဿ အတ္ထဿ)–ဤအနက်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ–ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ တံ ကိံမညသိတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထို တံ ကိံမညသိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယတော စန္ဒိမသူရိယာ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ တိ–ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ–အကြင်အခါ၌၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ–တက်လာကုန်၏၊ (ထွက်လာကုန်၏၊)[ယတောဝ် တောပစ္စည်းကို သတ္တမီအနက်ဝ်သက်ဟု သိစေလို၍ "ယသ္မိं"ဟု ဖွင့်သည်။] ယတ္ထစ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ တိ–ကား၊ ယသ္မိं ကာလေ–ဝ်၊ အတ္ထံ–ချုပ်ခြင်းသို့၊ (ဝင်ခြင်းသို့၊) ဇန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ ဥဂ္ဂမနကာလေစ–ထွက်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အတ္ထဂံမနကာလေစ–ဝင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပဿန္တိ–မြင်ကြရကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အာယာစန္တိ တိ–ကား၊ ဘဝံစန္ဒ–အရှင်လမင်း၊ ဥဒေဟိ–ထွက်တော်မူပါလော၊ ဘဝံသူရိယ–အရှင်နေမင်း၊ ဥဒေဟိ–လော၊ ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ အာယာစန္တိ–တောင်းတကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ထောမယန္တိ တိ–ကား၊ စန္ဒော–လမင်းသည်၊ သောဝမ္မော–အေးမြ၏၊ စန္ဒော–သည်၊ ပရိမဏ္ဍလော–ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်း၏၊ စန္ဒော–သည်၊ သပ္ပဘော–အရောင်နှင့် တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဒိနိ–ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တာ–ပြောဆိုကြကုန်လျက်၊ ပသံသန္တိ–ချီးမွမ်းကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ပဠလိကာတိ–ကား၊ ပဂ္ဂဟိတ အဠလိကာ–မြှောက်ချီအပ်သော လက်အုပ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) [ပ သဒ္ဒါသည် ပဂ္ဂဟိတအနက်ဟောတည်း၊ ပဂ္ဂဟိတော+အဠလိ ယေသံတိ ပဠလိကာ။] နမဿမာနာတိ–ကား၊ နမော နမောတိ–ဟူ၍၊ ဝဒမာနာ–ပြောဆိုကုန်လျက်၊ ("အနုပရိဝတ္တန္တိ–အစဉ်လိုက်၍ လှည့်လည်ကြကုန်သည် မဟုတ်လော" ၌စပ်။)

၅၃၁–၂။ ယံ ပဿန္တိ တိ ဇတ္ထ–ပါဌ်၌၊ ယံတိ–ယံ ဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတ မတ္တံ–အနုက်မရ. နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ကိं ပန နု ကိရာတိဇတ္ထ–၌၊ ယတ္ထ–အကြင် မျက်မှောက်မဟုတ်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်း၌၊ တေ ဝိဇ္ဇေဟိ–ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ–တို့သည်၊ ဗြဟ္မာ–ဗြဟ္မာကို၊ သက္ခိ–

နမဿမာနာ။ ။နမော နိပါတ်နောင် ကရဓာတ်၏အနုက်၌ အဿပစ္စည်းသက်သော နာမဓာတ်တည်း၊ ကရဓာတ်၏ "ပြုခြင်း"ဟူသည်လည်း ပြောဆိုခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "နမော နမောတိ ဝဒမာနာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်၏။ [မောဂ္ဂလ္လာန် ၅–ကဏ္ဍ, ၁၁–သုတ် ကြည့်ပါ။] ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ နမဿဓာတ်ဟုလည်းရှိ၏၊ ဤအလိုလည်း အဓိပ္ပါယတ္ထ အဖွင့် ပင်တည်း။

မျက်မှောက်၊ နဒ္ဓော–မမြင်အပ်၊ ဣဓ–ဤ မျက်မှောက်မဟုတ်သော ဗြဟ္မာ၏ အဖေါ်ဖြစ်ဖို့ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်း၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊ ကိံ–အဘယ်မှာရှိ တော့အံ့နည်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏။

ဣဓ ပန ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ။ဣမသ္မိံ ပန အပစ္စက္ခဘူတသ ဗြဟ္မုနော သဟဗျတာယ မဂ္ဂဒေသနေ (ဣဓ အဖွင့်)၊ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ၊ ယေ ပစ္စက္ခဘူတာနံ စန္ဒိမသူရိယာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေတုံ နိ သက္ကောန္တိ အဓိပ္ပါယော၊–ဋီကာသစ်။ [ဤဋီကာသစ်၌ "ယတ္ထာတိ ဣမိနာ ဣဓတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပစ္စာမသတိ–နောက်ဝါကျ၌ရှိသော ယတ္ထဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ရှိသော ဣဓ၏အနက်ကို ပြန်၍ သုံးသပ်၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို ယတ္ထကို နောက်မှ အနက်ပေးရလိမ့်မည်။]

တစ်နည်း အနက်ပေးပုံ။ ။ကိံ ပန နိ ကိရာတိ ဣတ္ထေ–၌၊ ဣတ္ထေ–ဤမျက်မှောက်မဟုတ်သော ဗြဟ္မာ၏ အဖေါ်ဖြစ်ဖို့ရန် လမ်းကိုညွှန်ပြခြင်း၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊ ကိံ–အဘယ်မှာရှိတော့ အံ့နည်း၊ ယတ္ထ–ယင်းလမ်းကို ညွှန်ပြခြင်း၌၊ တေဝိဇ္ဇကေဟိ–ဂုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေဟိ–တို့သည်၊ ဗြဟ္မာ–ဗြဟ္မာကို၊ သကွိ–မျက်မှောက်၊ နဒ္ဓော–မမြင်အပ်၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ "မျက်မြင်ဖြစ်သော လ,နေတို့သို့ ရောက်ဖို့ရန်လမ်းကို မညွှန်ပြနိုင်သော ပုဏ္ဏားတို့အတွက် မျက်မြင်မဟုတ်သော ဗြဟ္မာဖြစ်ဖို့ရန်လမ်းကို ညွှန်ပြနိုင်ဖို့မှာ သာ၍ ဝေးပါသေး၏"ဟူလို။

အစိရဝတိနဒီဥပမာ ကထာ

၅၄၂။ သမတိတ္ထိကာတိ–ကား၊ သမဘာရိတာ–ရေတို့ဖြင့် အညီအမျှပြည့်သည်၊ ("ပရိကပ္ပေါ်ပမာ ဖြစ်သောကြောင့် "အသ–ဖြစ်ရာ၏"ဟု ထည့်စပ်၊) ယတ္ထ–အကြင် မြစ်၌၊ တိရေ–ကမ်း၌၊ ဌိတေန–တည်သော၊ ကာကေန–ကျီးသည်၊ ပါတုံ–ရေကိုသောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ (သာ–ထို မြစ်သည်၊) ကာကပေယ္ယာတိ–ကာကပေယျာ မည်၏။ [စာရှိအတိုင်း တစ်နည်းကား၊ ကာကပေယျာတိ–ကား၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ တိရေ–၌၊ ဌိတေန၊ ၊ပေ၊ သက္ကာ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ကာကပေယျာ–ကာကပေယျာ မည်၏။]

သမတိတ္ထိကာ။ ။တိတ္ထေန–ကမ်းနှင့်+သမံ–ညီနေသော ရေတည်း၊ သမတိတ္ထံ–ရေ၊ သမတိတ္ထံ+ယတ္ထာတိ သမတိတ္ထိကာ၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပါယတ္ထကိုသာ ပြလိုသော်ကြောင့်"သမဘာရိတာ"ဟုဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ သဒိသဒ္ဒေဟောဖြင့် "သမတိတ္ထိကာ" ဟုရှိ၏၊ သဒ္ဒတ္ထကို ကြံ့သင့်ပါသည်။]

ကာကပေယျာ။ ။ယတ္ထ၊ပေ၊ သက္ကာ ပါတုံကိုကြည့်၍ "ပါတဗ္ဗံတိ ပေယ္ယံ–သောက်ထိုက်သော (သောက်နိုင်လောက်အောင်ပြည့်သော) ရေ၊ ကာကာနံ+ပေယ္ယံ ယတ္ထာတိ ကာကပေယျာ–ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသောမြစ်"ဟုပြုပါ၊ [စာအုပ်တို့၌ "ကာကပေယျာတိ ယတ္ထ

ပါရံတရိတုကာမောတိ–ကား၊ နဒီ–မြစ်ကို၊ အတိက္ကမိတွာ–ကျော်လွန်၍၊ ပရတီရံ–တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ ဂန္တုကာမော–သော၊ ("ပုရိသော"ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊) အဝေယျာတိ–ကား၊ ပဏ္ဏောသေယျ–ခေါ်ရာ၏၊ [အာ+ဝေဓာတ်သည် ခေါ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ပဏ္ဏောသေယျ"ဟု ဖွင့်သည်။] ဧဟိ ပါရာပါရန္တိ–ကား၊ အမ္ဘောပါရ–အို...ဟိုဘက်ကမ်း၊ [ပါဠိတော်၌ ပါရသည် အာလုပ်ပုဒ်တည်း ဟု သိစေလို၍ "အမ္ဘော"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်။] မံ–ကို၊ သဟသာဝ–အဆောတလျင် သာလျှင်၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အထ ဂမိဿသိ–အကယ်၍ သွားလတံ့ဖြစ်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပါရံ–ဤဘက်ကမ်းသို့၊ ဧဟိ–လာပါလော၊ မေ–ငါ၏၊ ဝါ–ငါ့မှာ၊ အစ္ဆာယိကကမ္မံ–အဆောတလျင် ဖြစ်စေထိုက်သော အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

၅၄၄–၅။ ယေ ဓမ္မာ ဗြာဟ္မဏကာရကာတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပဉ္စ ၊ပေ၊ဘေဒါ–ငါးပါးသီလ,ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါး အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ဗြာဟ္မဏကာရကာတိ–ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–

ကတ္တစိ၊ပေ၊ ပါတုန္တိ ကာကပေယျာ"ဟုရှိ၏၊ ထိုတွင် "ကတ္တစိ"သည် မကောင်း၊ ယဉ်တ္ထကတ္တစိ ကို တီရေ၌ စပ်စေလိုဟန်တူ၏၊ "တီရေ"ဟု ဆိုလျှင် မြစ်၏ပတ်ဝန်းကျင် ကမ်းနှင့်ဆိုင်သော ကြောင့် ယတ္ထကတ္တစိဟု ဝိသေသနပြုဖွယ် မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် ယတ္ထနှင့် ကာကပေယျာအတွက် မြစ်ကိုချည်း အရကောက်ရသောပုဒ်များဟု မှတ်ပါ၊ ဤကဲ့သို့ အနိယမ ထည့်၍ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာဟူသမျှ၌ နိယမထည့်ပြီးလျှင် ရှေ့ သံဝဏ္ဏောတဗ္ဗကို လှည့်စပ်ရိုးရှိသောကြောင့် "ပါတုန္တိ ကာကပေယျာ"ဟုရှိခြင်းလည်း မကောင်းပါ၊ အချုပ်မှာ "ကာကပေယျာတို ယတ္ထ၊ပေ၊ ပါတုံ–ဟုသာ ရှိသင့်သည်"ဟု ဆိုလိုပါသည်။]

အစ္ဆာယိက ကမ္မံ။ ။အတိ+အယ (ကာရိတ်ကြောင့်)+ဏျ ပစ္စည်းမှ ယဉ်ကို ကပြု, ဣလာ၊ အာယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗံတို့ အာယိက်၊ အတိ(သီယ)+အာယိက် အစ္ဆာယိက်–အလျင်အမြန် ဖြစ်စေထိုက်သော (အလျင်အမြန် ပြုရမည်ဖြစ်သော)အလုပ်၊ အစ္ဆာယိက်စ+တံ+ကမ္မံစာတိ အစ္ဆာယိကကမ္မံ၊ [အစ္ဆာယိကာနီတိ အတိပါတိကာနိ–လျင်စွာကျရောက်စေထိုက်သော၊– တိကဏ္ဍတ္ထရ, ဒုတိယပံ, လောဏကပလ္လင်ုက်, အစ္ဆာယိကသုတ်အဋ္ဌကထာ၊ အတိပါတိကာနီတိ သီယံ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ၊–ထိုသုတ်ဋီကာ၊ ကတ္တားဟောရာ၌ "အစ္ဆာယကေန လုဒ္ဒေန"ဟု ရှိသည်၊– ဝေယျာဝစ္စတ်။]

ဗြာဟ္မဏ ကာရကာ။ ။ငါးပါးသီလနှင့် ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးကို ဗြာဟ္မဏအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော (ဗြာဟ္မဏတို့ကျင့်ရသော)ကြောင့် "ဗြာဟ္မဏကာရက ဓမ္မ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [အဘိဓာန် (၄၄၄)ဂါထာ၌ အမြွှောင့်ထိန်းအပ်သော ငါးပါးသီလကို "ယမ"ဟု ဆို၍, တစ်ရံတခါမှ ဖောင့်အပ်သော ဥပုသ်သီလကို "နိယမ"ဟုခေါ်၏၊ ထို ယမ–နိယမသီလ တို့သည် ဗြာဟ္မဏဓမ္မတို့ပင်တည်း၊ ထို ယမ နိယမဟူသော တရားလည်း ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပဉ္စသီလ ဒသကုသလကမ္မပထတို့၌ ပါဝင်ပြီ။]

သိထိုက်ကုန်၏၊ တဗ္ဗိပရိတာ–ထို၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ပါဏာတိပါတစသော ဝေရတို့ကို၊ အဗြာဟ္မဏကာရကာတိ–ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို မပြုတတ်ကုန်ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ဣန္ဒမဂ္ဂာယာမာတိ–ကား၊ ဣန္ဒ်–သိကြားကို၊ အဂ္ဂါယာမ ပဏ္ဏာသာမ–ခေါ်ကြကုန်၏။

ဧဝံ–သို့၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ အဂ္ဂါယနသ–ခေါ်ခြင်း၏၊ နိရုတ္တကတံ–အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုနပိ–ဖန်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဏ္ဏာဝကုစ္ဆိယံ-သမုဒ္ဒြာဝမ်းဌ၌၊ သုရိယော–နေသည်၊ (ဧလတိ)ဝိယ–တောက်ပသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ–တူ၊) ဧလမာနော-တောက်ပ၊ ဘိက္ခုသတာဘိက္ခုပရိဝုတော–ငါးရာသောရဟန်းတို့သည် ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ["ပဋ္ဌသတ ဘိက္ခုပရိဝါရော-ငါးရာသောရဟန်း အခြံအရံရှိတော်မူသည်"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အစိရဝတိယာ-၏၊ တီရေ–ကမ်းနား၌၊ နိသိန္နော–သီတင်းသုံးတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) အပရမ္ပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ နဒီဥပမံယေဝ–မြစ် ဥပမာကိုပင်၊ အာဟာရဏ္ဌော–ဆောင်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေယျထာပိတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

၅၄၆။ ကာမဂုဏာတိ–ကား၊ ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန–လိုလားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမာ–တို့မည်၏၊ ဗန္ဓနဋ္ဌေန–နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဂုဏာ–တို့မည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ၊ ၊ပေ၊ သဃာဋိတိ ဇတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ [ပဌလဋ္ဌော–အထပ်အလွှာဟူသော

ပုနပိ, အပရမ္ပိ။ ။ရှေ့၌ နဒီဥပမာကို ပြတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်၏၊ သို့သော် အစိရဝတီမြစ်ကမ်း အနီး၌ သီတင်းသုံးတော်မူရိုက်ဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ဥပမာကိုပင် ထပ်၍ဆောင် ပြတော်မူပြန်သည်၊ ပုနပိကို အာဟာရဏ္ဌောဌ္ဌစပ်၊ ဝိဖြင့် ရှေ့၌ နဒီဥပမာ ဆောင်ပြတော်မူခဲ့ခြင်းကို ပေါင်းပါ၊ အပရမ္ပိ၌ ဝိဖြင့် နောက်ထပ်လာဦးမည့် နဒီဥပမာကို သိမ်းယူသည်၊ ဥပမံယေဝ၌ ဧဝကား နဒီဥပမာချင်း ထပ်နေသောကြောင့် ခိုင်မြဲစေသော သန္ဓိဗန္ဓနာဝဓာရဏတည်း။ [ပုနပိတိ ဝတ္တာ အပရံပိတိ ဝစနံ ဣတရာယ (တတိယတစ်ဖန်ထပ်၍ ပြအပ်သော) နဒီဥပမာယ သင်္ကန္တတ္တာ–ဋီကာ။]

ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန။ ။ဘူဝါဒိ, စုရာဒိ ကမုဓာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ကိုဟောဏ်၊ စုရာဒိ ဖြစ်သောကြောင့် "ကာမယ"ဟု ရှိရသည်၊ ဤ ဟိတ်ဖြင့် "ကာမယိတဗ္ဗာတိ ကာမာ"ဟု ပြု၍ (ကိလေသာကာမ၏ တည်ရာဝတ္ထုဖြစ်သော) ရူပါဒိစသည်ကို အရကောက်ရသည်။

ဗန္ဓနဋ္ဌေန။ ။ဂုဏသဒ္ဒါသည် ဗန္ဓနအနက်ကိုဟောသော ရုဇ္ဇိပုဒ်ဟု ကြံစေလို၍ "ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာ"ဟုမိန့်သည်၊ ကာမတို့သည် စိတ်ဖြင့် လိုလားအပ်သောကြောင့် ထိုကာမတို့က စိတ်ကို (မိမိမှတစ်ပါး အခြားအာရုံသို့ မသွားရအောင်) ဖွဲ့နှောင်ထားသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် အိမ်ထောင်ပြုပြီးသော ယောကျာ်း မိန်းမတို့သည် အာရုံ ၅–ပါးလုံးဖြင့် အချင်းချင်းဖွဲ့နှောင်ထား

အနက်သည်၊ ဂုဏာဒ္ဌော–ဂုဏာသဒ္ဒါ၏အနက်တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အဟတာနံ–(အစာကြေအောင်)ထုရိုက်၍ မဖွပ်အပ်ကုန်သေးသော၊ ဝါ–အသစ်စက်စက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနံ–အဝတ်တို့၏၊ ဒုဂုဏံ–၂ထပ် ၂လွှာရှိသော၊ သဃာဋိ–သင်္ကန်းကြီးကို၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊–ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, စီဝရက္ခန္ဓက, တိစီဝရာနုဇာနန။] အစ္ဆေဒ္ဒိကာလာ၊ပေ၊ အနုပုဗ္ဗဇဟန္တိတိ ဇတ္ထ–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ရာသဒ္ဒေါ–အစုဟူသော အနက်သည်၊ ဂုဏာဒ္ဌော–တည်း၊ [ကာလာ–အချိန်တို့သည်၊ အစ္ဆေဒ္ဒိ–လွန်သွားကုန်၏၊ ရတ္တိယော–ညဉ့်တို့သည်၊ တရယန္တိ–လွန်သွားကုန်၏၊ ဝယော ဂုဏာ–အရွယ်အစုတို့သည်၊ အနုပုဗ္ဗံ–အစဉ်အတိုင်း၊ ဇဟန္တိ–စွန့်ကုန်၏၊–ဒေဝတာသံယုတ်, နဠဝဂ်, အစ္ဆေဒ္ဒိသုတ်။] သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပါဋိဂဗ်ီတဗ္ဗာတိ ဇတ္ထ–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ အာနိသံသဒ္ဒေါ–အာနိသင်း ဟူသောအနက်သည်၊ ဂုဏာဒ္ဌော–တည်း၊ [သတဂုဏာ–တစ်ရာသော အကျိုးအာနိသင်း ရှိသော၊ ဒက္ခိဏာ–အလှူကို၊ ပါဋိဂဗ်ီတဗ္ဗာ–အလိုရှိထိုက်၏၊–ဥပရိပဏ္ဏာသ, ဒက္ခိဏာ ဝိဘင်္ဂသုတ်။] အန္တံ အန္တဂုဏန္တိစ–အန္တံ အန္တဂုဏံဟူသည်လည်းဖြစ် သော၊ ကယိရာ မာလာ ဂုဏေတိစ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဇတ္ထ–ဤပါဋ္ဌ၌၊ ဗန္ဓနဒ္ဒေါ–အနှောင်အဖွဲ့ဟူသော အနက်သည်၊ ဂုဏာဒ္ဌော–အနက်တည်း၊ [အန္တံ–အူမ၊ အန္တဂုဏံ–အူမကို ရစ်ပတ်ဖွဲ့ထားတတ်သော အူသိမ်၊–ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌပါဠိ, ဒွတ္တိံသာကာရ၊....ဗဟူ–များစွာကုန်သော၊ မာလာဂုဏေ–ဖွဲ့ကုံးအပ်သော ပန်းတို့ကို၊ ဝါ–ပန်းကုံးတို့ကို၊

ထားရကား တစ်ခြားသို့ခွါ၍ မသွားနိုင်ကြ၊ မလွဲသာ၍ သွားရလျှင်လည်း နောက်ဆံတင်းကာ အမြန်ဆုံးပြန်လာဖို့ရန် ကြိုးစားကြ၏၊ (ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများကော မည်သို့နည်း၊) "ကာမာ စ+တေ+ဂုဏာစ (နှောင်ဖွဲ့တတ်သောအာရုံတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊) ဣတိ ကာမဂုဏာ"ဟုပြု။ [ဗန္ဓနဒ္ဒေနာတိ တေနေဝ ကာမေတဗ္ဗဘာဝေန သတ္တာနံ စိတ္တသ အာဗန္ဓနဘာဝေန၊–ဋီကာ။]

ကောဌာသအနက်။ ။ရူပ, သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ် ၅–ပါးသည် (စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော စက္ခုဝိညေယျတစ်စု, သောတဝိညေယျတစ်စု ဤသို့စသောအားဖြင့်) ၅–စုရှိ၏၊ ဂုဏာသဒ္ဒါကို ကောဌာသအနက်ဟောကြ၍ ကာမအစုဟုလည်း အနက်မှတ်ပါ။ [ကောဌာသ ဒ္ဒောပိ တေသု (ထို ရူပ, သဒ္ဒ စသည်တို့၌) ယုဇ္ဇတေဝ၊ စက္ခုဝိညေယျာဒီ ကောဌာသဘာဝေန နေသံ ကာမေတဗ္ဗတော၊ ကောဌာသေစ ဂုဏာသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ၊ ဒိဝုဏံ (၂–ဖို့ကို) ဝုမေတဗ္ဗံ–ဝိုးစေထိုက်၏၊ ဣတိ အာဒီသု၊–ဋီကာ။]

အတ္ထုဒ္ဓါရပြရကျိုး။ ။ဤ၌ ရထိုက်သော ဗန္ဓနအနက်ကိုသာမပြဘဲ အခြားသောဟောနိုင်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"ပဌမစသော အနက်များ၏ ဤနေရာ၌ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် (ကောဌာသအနက်နှင့်တကွ) ဗန္ဓနအနက်သာ သင့်၏"ဟု ပြခြင်းအကျိုးဟာ ဤ အတ္ထုဒ္ဓါရကို အားထုတ်တော်မူသည်။[အတ္ထုဒ္ဓါရလာသမျှ၌ ဤနည်းချည်းသာတည်း။] ကာမဂ္ဂေယ် ဂုဏာသဒ္ဒေါ

ကယိရာ–ပြုရာ၏၊–ဓမ္မပဒ–ပုပ္ပဝဂ်, ဝိသာခါဝတ္ထု။] ဣဓပိ–ဤ ကာမဂုဏာ ဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ ဧသေဝ–ဤ ဗန္ဓနအနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတော–အလိုရှိအပ်၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာတိ–ဟူ၍၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ။

စက္ခုဝိညေယ္မာတိ–ကား၊ စက္ခုဝိညာဏေန–စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ပဿိတဗ္ဗာ–မြင်ထိုက်ကုန်သော၊ (ရူပါဒိစပ်)၊ ဧတေနုပါယေန–ပုံစံကပ်၍ သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းဖြင့်၊ သောတဝိညေယ္မာဒီသုပိ–သောတဝိညေယ္မာအစုရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ အတ္ထော–ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဒ္ဓာတိ–ကား၊ ပရိယိဒ္ဓာဝါ–ရှာမှီးအပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု–ဖြစ်ပါစေကုန်၊ မာပရိယိဒ္ဓာဝါ–မရှာမှီးအပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု–ကုန်၊ ဣဒ္ဓာရမဏာဘူတာ–ဣဒ္ဓာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ကန္တာတိ–ကန္တာဟူသည်ကား၊ ကာမနီယာ–နှစ်သက်ထိုက်ကုန်သော၊ မနာပါတိ–ကား၊ မနဝဏ္ဏနကာ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ပိယရူပါတိ–ကား၊ ပိယဇာတိကာ–ချစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ

အတ္ထန္တရေသူပိ (ပဌလစသော အခြားအနက်တို့၌လည်း၊) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗယောဂေါ–တွေ့မြင်အပ်သော ပြယုဂ်ရှိ၏၊ တေသံ ပနေတ္ထ အသမ္ဘဝတော (ထိုအနက်တို့၏ ဤနေရာ၌ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်)၊ ပါရိသေသညာယေန ဗန္ဓနတ္ထောယေဝ ယုတ္တောတိ ဒဿေတုံ အနုဇာနာမီတိ အာဒိနာ အတ္ထဒ္ဒါရော အာရဒ္ဓေါ–ဋီကာ။

စက္ခုဝိညေယ္မာ။ ။"စက္ခုဝိညာဉ်သည်+သိထိုက်"ဟူရာ၌"သိ"ဟူသည် မြင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိညေယ္မာကို "ပဿိတဗ္ဗာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်၊ သောတဝိညေယ္မာ စသည်တို့၌လည်း သုဏိတဗ္ဗာစသော အနက်များရသင့်ပုံကို "ဧတေနုပါယေန၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။

ဣဒ္ဓာ။ ။ဣဒ္ဓာ၌ ဣသုဓာတ်သည် "ရှာခြင်း, အလိုရှိခြင်း, ဂတိအနက်တို့ကို ဟောဏ်၊ ထိုတွင် ရှာမှီးခြင်းအနက်သည် သေချာသောအနက် မဟုတ်"ဟု ပြလို၍ "ပရိယိဒ္ဓာဝါ ဟောန္တု မာ ဝါ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ဣဒ္ဓာအနက်သာ သေချာသောအနက်ဟု ပြလို၍ "ဣဒ္ဓာရမဏာ ဘူတာ"ဟု ဖွင့်သည်။

ကန္တာ။ ။ကမုဓာတ်, တ ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "ကာမနီယာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ကမုဓာတ်သည် ဣဒ္ဓာအနက်ကို ဟောဏ်၊ [ကာမနီယာကို ဋီကာ၌ "ကာမေတဗ္ဗာ"ဟု တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဣဒ္ဓာ, ကန္တာတို့၌ တပစ္စည်းသည် အနီယပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့၏ အနက်ကဲ့သို့ "အရဟ အနက်ဟော"ဟု သိစေ၏။]

မနာပါ။ ။"မန+အာပ"ဟု ခွဲ၊ အပဓာတ်သည် ပါပုဏနအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဓာတ္တုနံ အနေကတ္ထတ္တာနုင်အညီ ဤ၌ ဝဏ္ဏနအနက်ဟောဟု ကြံပါ၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ထို့ကြောင့် "မနဝဏ္ဏနကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဒ္ဓအာရုံဖြစ်သောကြောင့် ထိုအာရုံတို့သည် စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်၏၊ "တိုးပွားစေ"ဟူရာ၌ ထိုအာရုံရရှိသူကို စိတ်အားမငယ်စေဘဲ စိတ်ကို ကြီးမားစေတတ်, စိတ်ကြီးဝင်စေတတ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ မနံ+အာပါယန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိတိ မနာပါ။

ကုန်သော၊ ကာမူပသံဟိတာတိ–ကား၊ အာရမဏ်–အာရုံကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာ နေနေ–ဖြစ်သော၊ ကာမေန–ကိလေသကာမနှင့်၊ ဥပသံဟိတာ–စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာတိ–ကား၊ ရဇနီယာ–တပ်မက်စေတတ်ကုန်သော၊ ရာဂုပ္ပတ္တိကာရဏာဘူတာ–ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ (ရူပါစသည်တို့ဟု စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ဂဓိတာတိ–ကား၊ ဂေဓေန–မက်မောတတ်သော လောဘသည်၊ အဘိဘူတာ–လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ("ပရိဘုဉ္ဇန္တီ"ဟု ပါဠိတော်ဟု စပ်၊) မုစ္ဆိတာတိ–ကား၊ မုစ္ဆာကာရပ္ပတ္တာယ–တွေဝေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသို့ရောက်သော၊ အဓိမတ္တကာယ–လွန်ကဲသောအတိုင်းအရည်ရှိသော၊ တဏှာယ–သည်၊ အဘိဘူတာ–န်သည်၊ အဗ္ဗောသန္နာတိ–ကား၊ အဓိသြသန္နာ–လွှမ်းမိုး၍ သက်ရောက်ကုန်သည်၊ သြဂါဠှာ–သက်ဝင်ကုန်သည်၊ ဣဒံ–ဤ ခံစားခြင်းသည်၊ သာနံ–အဆုံးတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပရိနိဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ–အပြီးအဆုံးသို့ရောက်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ (ပရိဘုဉ္ဇန္တီ ၌စပ်၊) အနာဒီနဝ ဒဿာဝိနောတိ–ကား၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ အပဿန္တာ–မမြင်ကုန်သည်၊ အနိဿရဏပညာတိ–ကား၊ ဣဒံ–ဤ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ခြင်း

ရဇနီယာ။ ။ရန္ဓမာတ်, အနီယပစ္စည်း, ကာရိတ်ကြောင့်၊ "စိတ္တံ ရဇ္ဇေတိတိ ရဇနီယော"ဟု သဒ္ဒါယတနသံယုတ် စတုတ္ထပံ–အာသီဝိသဝဂ်, အာသီဝိသသုတ်၌ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ဤ၌ ဗဟုဝုစ်သာထူးသည်။ [ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ်မှယူ၍ တဒ္ဓိတ် ဘာသာဋီကာ တဒဿဒ္ဓာနမိယောစသုတ်၌ပြထား၏။] တပ်မက်စေတတ်ဟု ဆိုလျှင် "ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း"ဟု သိသာသောကြောင့် "ရာဂုပ္ပတ္တိ ကာရဏဘူတာ"ဟု အဓိပ္ပယတ္ထဖွင့်သည်။

အမှာ။ ။ဂဓိတာစသော သုံးပုဒ်နှင့် အာဝုတာစသော ၃–ပုဒ်ကို ဗြဟ္မာလသုတ် ပုထုဇ္ဇနောပုဒ်အဖွင့်၌ အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ပြခဲ့ပြီ၊ သို့သော် ထို၌ သြဖုဇာ ဟုရှိ၍ ဤ၌ သြနဒ္ဓါဟု ရှိ၏၊ ဤသို့ရှိမူလည်း "သြနဟနာ"ဟူသော ရှေ့စကားနှင့် လိုက်လျောသည်၊ ဂဓိတာစသော ပုဒ်များ၏အဖွင့်လည်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ သဒ္ဒတ္ထကို ထို ဗြဟ္မာလသုတ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အဗ္ဗောသန္နာ။ ။အချို့စာအုပ်တို့၌ "အဗ္ဗောပန္နာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် မဟာနိဒ္ဒေသ ဂုဟဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "အဓိ+သြ+သန္နာ–လွှမ်းမိုး၍ သက်ဝင်ကုန်သည်"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည်သာ "သြဂါဠှာ–သက်ဝင်နစ်မြုပ်ကုန်သည်"ဟူသော ဥဒုကတ္ထစကားနှင့် ညီ၏၊ မှန်၏–သြသန္နာ၌ အဝ+သဒဓာတ်သည် "ပကေ်သနောဝ ကုဋ္ဌရော"စသည်ကဲ့သို့ သက်ဝင်နစ်မြုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟောတတ်၏၊ အဝ+ဂါဟူဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော သြဂါဠှာလည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဟောသည်။

ဣဒံ သာနန္တိ။ ။အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဣဒံ သာရန္တိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ မကောင်းပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း–သာရောပုဒ်က ပုလ္လိန်ဖြစ်၍ "သာရံ"ဟု မရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဋီကာသစ်၌ "သာနန္တိ အဝသာနံ" ဟု သာဓာတ်၏ အဝသာနအနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့်

သည်၊ ဇတ္ထ-ဤ ပစ္စည်း ၄-ပါးကို သုံးဆောင်ခြင်း၌၊ နိဿရဏ-သံကိလေသမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရိဇာနနပညာ ဝိရဟိတာ-ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သောပညာမှ ကင်းကုန်သည်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာပရိဘောဂဝိရဟိတာ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်သုံးဆောင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ "ပရိဘုဉ္ဇန္တိ"၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်။

လည်းကောင်း, "ဣဒံ သာနန္တိ"ဝါကျသည် နောက်၌ရှိသော ပရိနိဗ္ဗာနပွတ္တာ၏ အာကာရဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ "ဤအာရုံသည် မိမိအတွက် အဆုံးသတ်အာရုံဖြစ်၏, နောက်ထပ် အသစ်မလိုတော့"ဟု ဆိုလိုသည်။

မူကွဲ။ ။အခြား အဋ္ဌကထာ၌ အပြီးအဆုံးအနက်ဟော သာဓာတ်+အာနပစ္စည်းဖြင့် "အဗ္ဗောသာနာ"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ "အနည္ဝသာဓေရဏောဝိယ ကတ္တာ (သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်သကဲ့သို့ ပြု၍၊ ဝါ-သူတစ်ပါးတို့ မစားရအောင် ပြု၍)၊ ဂိလိတ္တာ(စားမျိုပြီး၍) ပရိနိဗ္ဗာပေတ္တာ (ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေပြီး၍) ဌိတာ"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်အသားကျမှာ ပါ၌ ၂-မျိုးလုံး သဘောတူပင်တည်း။

အနာဒီဝ ဒဿာဝိနော။ ။အနာဒီနဝ၌ (နု၏ ကာရိယ အန်)သည် ဒဿာဝိ၌သာ အနက်အားဖြင့်စပ်၍ အာဒီနဝ၌ မစပ်၊ ထို့ကြောင့် အနာဒီနဝကို အယုတ္တသမာသ်ဟု သိစေလို၍ "အာဒီနဝံ အပသဿန္တော"ဟု ဖွင့်၏၊ အပသဿန္တောဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒဿာဝိ၌ အာဝိပစ္စည်းလည်း တသီလအနက်မပါသော ကတ္တားဟောဟု သိစေသည်၊ "အာဒီနဝံ"ဟူသည် ကာမတို့ကို ခံစားခြင်းကြောင့် (အဆိပ်သီးကို စားမိသည်နှင့်တူစွာ) ခုဘဝ နောက်ဘဝ၌ ရောက်ရမည့် အတ္တနုဝါဒဘေးစသော အပြားများတည်း။

အာယတိ ဒေါသနာညာယ, ယော ကာမေ ပဋိသေဝတိ၊
ဝိပါကန္တေ ဟနန္တိ နံ, ကိ ပဏ္ဍိတံ ဘက္ခိတံ၊—ဇကနိ, ကိ ပဏ္ဍိတော။

အနိဿရဏပညာ။ ။ယာသစ္စာဒနာဒီ သမ္ဘောဂနိမိတ္တ-အစား အဝတ်စသည်ကို သုံးဆောင်စားသောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သံကိလေသတော-(ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့် မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်လျှင်ဖြစ်နိုင်သော) တဏှာလောဘ သံကိလေသမှ၊ နိဿရန္တိ အပဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ နိဿရဏ-ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ နိဿရဏစ+တ+ပညာစာတိ နိဿရဏပညာ၊ နတ္ထိ+နိဿရဏပညာ ဧတေသံတိ အနိဿရဏာ ပညာ။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ "ပဉ္စကာမဂုဏော ဂဓိတာ၊ပေ၊ အနာဒီနဝဒဿာဝိနော အနိဿရဏပညာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ"ဟူသော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ရာ၌ ရဟန်း သာမဏေတို့၏ ပစ္စည်း ၄-ပါးကိုပင် ကာမဂုဏ်ဟု ဆိုထား၏၊ မှန်လည်း မှန်ပါပေသည်၊—ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ကျောင်းတို့ကို သာသာယာယာဖြင့် သုံးစွဲလျှင် တဏှာလောဘ သံကိလေသဖြစ်၏၊ ထိုသို့ မဖြစ်ရအောင် ဘုရားရှင်သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ သုံးစွဲဖို့ရန် ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်သောအခါ သံကိလေသမဖြစ်ဘဲ ပစ္စယသန္နိဿိတဟု ခေါ်အပ်သော သီလတစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပါသေးသည်။

၅၄၈-၉။ အာဝရဏာတိ အာဒီသု-အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဒေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ-အကြင် နိဝရဏတို့သည်)၊ အာဝရန္တိ-ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို အစဉ် တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထို နိဝရဏတို့သည်)၊ အာဝရဏာ-အာဝရဏာတို့မည်၏၊ (ယေ-တို့သည်)၊ နိဝါရေန္တိ-ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကို အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့် တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ)နိဝရဏာ-တို့မည်၏၊ (ယေ-တို့သည်)၊ သြနန္တိ-သက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ)သြနဟာနာ-တို့မည်၏၊ (ယေ)ပရိယောနန္တိ-အလုံးစုံသက်ဝင်၍ ဖုံးအုပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ)ပရိယောနဟာနာ-တို့မည်၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒာ ဒီနံ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်ဆိုကြောင်းစကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂတော-မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ယူထိုက်၏၊ အာဝုတာ၊ပေ၊ ပရိယောနဒ္ဓါတိ ပဒါနိ-ဟူသောပုဒ်တို့ကို၊ အာဝရဏာဒီနံ-အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ-မူအပ်ကုန်ပြီ။

၅၅၀။ သပရိဂ္ဂဟောတိ-ကား၊ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန-မိန်းမကို သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ သပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သလော၊ ဝါ-သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးတော်မူ၏။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဝုစ္စတိ"ဟု ရှိသည်ကား

အာဝရန္တိ စသည်။ ။အာဝရန္တိတိ ကုသလပွဲဝတ္ထိ' အာဒိတော နိဝါရေန္တိ၊ နိဝါရေန္တိတိ နိရဝသေသတော ဝါရယန္တိ၊ သြနန္တန္တိတိ သြဂါဟေတွာဝိယ ဆာဒေန္တိ-သက်ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ဖုံးအုပ်ကုန်၏၊ [သြနဟာနာ၌ အဝ+နဟာဓာတ်ကို အနက်တူသော နန္ဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဓာတွတ္ထဝိဂ္ဂဟတည်း၊ အဝ+နဟ+ယု ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "သြနဟာနာ"ဟု ရှိပါစေ၊ ပရိယောနဟာနာ၌လည်း နည်းတူ။] ပရိယောနန္တန္တိတိ သဗ္ဗသော (ပရိ၏ အဖွင့်) ဆာဒေန္တိ။ [နန္ဓဓာတ်, နဟာဓာတ်တို့၏ ဗန္ဓန အနက်ကိုပင် "ဆာဒေန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊-ဋီကာ။]

အာဝရဏာဒီနံ ဝသေန။ ။"အာဝရဏစသည်တို့နှင့် စပ်၍ အာဝုတာ စသည်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ"ဟု ဆိုရာ၌ အနက်အားဖြင့်သာ ဆက်သွယ်သည်၊ သဒ္ဒါအားဖြင့် မဆက်သွယ်ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏-အာဝရဏာ၌ ဝရဓာတ်, အာဝုတာ၌ ဝုဓာတ်၊ [နိဝရဏာ နိဝုတာတို့၌လည်း နည်းတူ။] သြနဟာနာ, သြနဒ္ဓါတို့၌ နဟာဓာတ်ပင်၊ [ပရိယောနဟာနာ, ပုရိယောနဒ္ဓါတို့၌လည်း နည်းတူ။] သြနဒ္ဓါနေရာ၌ ဖုဋ-အာဝရဏဓာတ်+ အ ပစ္စည်းဖြင့် "သြဖုဋာ"ဟုလည်းကောင်း, ဝုဓာတ်ဖြင့် "သြဝုတာ"ဟုလည်းကောင်း မူကွဲရှိသည်။

ဋီကာ။ ။အာဝရဏာဒီနံ ဝသေနာတိ အာဝရဏာဒိအတ္ထာနံ ဝသေန၊ တေ ဟိ အာသေဝနဗလဝတာယ (အာသေဝနဓ၏ အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပုရိမေဟိ ပုရိမေဟိ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ ဒဠ္ဌတမာဒီဘာဝပ္ပတ္တာ ဝုတ္တာ။

သပရိဂ္ဂဟော။ ။ပရိဂ္ဂဟဏ-ထက်ဝန်းကျင် ယူခြင်း၊ ဝါ-သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ပရိဂ္ဂဟော-ခြင်း၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် ရူပ, သဒ္ဒ စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို (ငါ့ဥစ္စာဟု)

ပါ၌ပျက်။] အပရိဂ္ဂဟော ဘော ဂေါတမာတိ အာဒီသုပိ–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ လည်း၊ (အတ္ထော–ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကာမစ္ဆန္ဒသ–ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၏၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန–မိန်းမကို သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အပရိဂ္ဂဟော–သိမ်းပိုက်ခြင်းမရှိပါ၊ ဗျာပါဒသ–ဗျာပါဒနိဝရဏ၏၊ အဘာဝတော–ကြောင့်၊ ဂေနစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ ဝေရစိတ္တေန–ရန်ဖြစ်ကြောင်းစိတ်အားဖြင့်၊အဝေရော–ရန်မရှိပါ၊ ထိနမိဒ္ဓသ–၏၊ အဘာဝတော–ကြောင့်၊ စိတ္တဂေလညဿ သခ်ါတေန–စိတ်၏မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဗျာပဇ္ဇေန–စိတ်ဆင်းရဲခြင်းအားဖြင့်၊ အဗျာပဇ္ဇော–စိတ်ကို နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါမနဿ မရှိပါ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စာဘာဝတော–ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊

သိမ်းပိုက်မှုကို "ပရိဂ္ဂဟ"ဟု ဆိုလို၏၊ သို့သော် မိန်းမကို သိမ်းပိုက်လိုက်လျှင် ယောဂျားအတွက် ကာမဂုဏ်ငါးပါးလုံး ပြည့်စုံသောကြောင့် "ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေ သတိ ပုရိသဿ ပဉ္စကာမဂုဏပရိဂ္ဂဟော ပရိပုဏ္ဏော ဧဝ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ သပရိဂ္ဂဟောတိ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန သပရိဂ္ဂဟောတိ၊–ဋီကာ။]

အပရိဂ္ဂဟော။ ။"သပရိဂ္ဂဟောဝါ ဗြဟ္မာ အပရိဂ္ဂဟောဝါ"ဟု မေးတော်မူရာ၌ "အပရိဂ္ဂဟော"အရ "ဗြဟ္မာသည် မိန်းမယူခြင်းမရှိပါ"ဟု ဖြေခြင်းသည် မကြမ်းတမ်းပါလော–ဟု မေးမှယ်ရှိ၏၊ "ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန အပရိဂ္ဂဟော–ဟူသောစကားသည် တေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့၌ တွေ့မြင်နေရသော အာရုံငါးပါး သိမ်းပိုက်မှုတို့တွင် အထူးရှုန့်ရင်းသော သိမ်းပိုက်မှုကို ပြသောစကားဖြစ်၏၊ ပုဏ္ဏားတို့သည် မိန်းမယူကြ၏, ဗြဟ္မာက မိန်းမ မယူ၊ ထို့ကြောင့် တေဝိဇ္ဇပုဏ္ဏားတို့သည် ဗြဟ္မာနှင့်ရောနှောမှု အဘယ်မှာ ရနိုင်ပါအံ့နည်း"ဟု ပြလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် "အပရိဂ္ဂဟော ဗြဟ္မာ–ဟူသော ထိုအဖြေသည် မကြမ်းတမ်းပါ"ဟူလို။

အဗျာပဇ္ဇော။ ။စိတ္တဂေလညသခ်ါတေနကို ထောက်၍ "ဗျာပဇ္ဇ"အရ စိတ်ဆင်းရဲမှုဟူသော ဒုက္ခ(ဒေါမနဿ)ကို ယူပါ၊ ဗျာပဇ္ဇေနာတိ ဒုက္ခေန၊–ဋီကာ၊ အာ(ဘုသော) ဗာဓတိတိ အာဗာဓော, ဝိသေသေန+အာဗာဓော ဗျာဗာဓော၊ ဗျာဗာဓောယေव သွတ္တာ၌ ဏျ ပစ္စည်းသက်၍ "ဗျာပဇ္ဇံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပကတိအနာသည် ကိုယ်ကို နှိပ်စက်သကဲ့သို့ စိတ်အနာဟူသော စေတသိကဒုက္ခလည်း စိတ်ကို နှိပ်စက်၏၊ နတ္ထိ+ဗျာပဇ္ဇံ ယဿတိ အဗျာပဇ္ဇော (ဗြဟ္မာ) ["အဗျာပဇ္ဇော"ဟု ပဌမကွရာပ, တတိယကွရာ ၌ ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ထို အဗျာပဇ္ဇောပါ၌ကား ဒေါသကိုသာ ဟော၏၊ စိတ်ဒုက္ခဖြစ်သော ဒေါမနဿကို မဟော။]

မှတ်ချက်။ ။တေနဿ ရူပကာယ ဂေလညာဘာဝေါ ဝုတ္တော ဟောတိ–စိတ်၏အနာရောဂါဖြစ်သော ဗျာပဇ္ဇမရှိဟူသော ထိုစကားဖြင့် ထိုဗြဟ္မာမှာ ရူပကာယ၏ အနာရောဂါမရှိကြောင်းကို မိန့်တော်မူအပ်ပြီးဖြစ်၏၊–ဋီကာ၊ စိတ်ရောဂါမရှိသော ဗြဟ္မာမှာ ရူပကာယ၌ စွဲကပ်သောရောဂါလည်း မရှိကြောင်းကို အထူးဆိုမှယ်မလိုပါ၊ အဗျာပဇ္ဇပုဒ်ဖြင့် ဆိုပြီးဖြစ်ပါသည်–ဟူလို။

ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စာဒီဟိ–အစရှိကုန်သော၊ သံကိလေသေဟိ–စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သော တရားတို့ဖြင့်၊ အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော–ညစ်နွမ်းသောစိတ်မရှိပါ၊ သုပရိသုဒ္ဓမာနသော–အလွန်စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိပါ၏၊ ["အသံကိလိဋ္ဌ စိတ္တော"ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဝိစိကိစ္ဆာယ–၏၊ အဘာဝတော–ကြောင့်၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဝသေ–မိမိအလိုဌ၊ ဝတ္တေတိ–ဖြစ်စေနိုင်ပါ၏၊ စ–ဆက်၊ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ စိတ္တဂတိတာ–စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (စိတ်အလိုသို့ လိုက်ရကုန်သည်၊) ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ စိတ္တသ–၏၊ ဝသေန–အလိုအားဖြင့်၊ ဝတ္တန္တိယထာ–ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ–ဤ.အတူ၊) နု တာဒိသော–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သူမဟုတ်သည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝသဝတ္တီ–ဝသဝတ္တီမည်၏။ ("မိမိက စိတ်၏အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘဲ, မိမိအလိုအတိုင်း စိတ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါသည်"ဟူလို။)

၅၅၂။ ဣဓ ခေါ ပနတိ–ကား၊ ဣဓ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ–ဤ ကျင့်ထိုက်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းဌ၊ ဝါ–ဤ ပညတ်ထိုက်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားကြောင်းလမ်းဌ၊ ("သံသီဒန္တိ–နစ်မြုပ်ကြကုန်၏"ဟု ပါဠိတော်ဌစပ်၊) အာသီဒိတ္တာတိ–ကား၊ အမဂ္ဂမေဝ–လမ်းမှန်မဟုတ်သော အကျင့်ကိုပင်၊ မဂ္ဂေါတိ–လမ်းမှန်အကျင့်ဟူ၍၊ ဥပဂန္တွာ–ကပ်ရောက်၍၊ သံသီဒန္တိတိ–ကား၊ သမတလန္တိ–ညီညွတ်သော မြေအပြင်ဟူ၍၊ သညာယ–မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ ပက်–ညွန်ဗွက်သို့၊ သြတိဏ္ဏာဝိယ–ကျရောက်သူတို့ကဲ့သို့၊ အနုပ္ပဝိသန္တိ–အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်ကုန်၏၊ (နစ်မြုပ်ကုန်၏)။

ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စာဒီဟိ။ ။အာဒိသဒ္ဒေန တဒေကဋ္ဌာ (ထို ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စတို့နှင့် အတူတကွ တစ်ခုတည်းသောစိတ်ဌ တည်ကုန်သော–အတူယှဉ်ကုန်သော) သံကိလေသမမ္မာ သင်္ဃဟန္တိ–ဋီကာ။

ဣဓ။ ။"ဣဓ ခေါ ပန တေ"စသော ပါဠိတော်ဌ ဣဓ၏စွဲနက် တိုက်ရိုက်မရှိသောကြောင့် "ဗြဟ္မလောက မဂ္ဂေ"ဟု စွဲနက်ကို ပြု၏၊ ခေါ ပန အတွက် မဖွင့်သောကြောင့် အနက်ထူးမရှိ, ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးသာဟု ပြု၏၊ ["ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေတိ ဗြဟ္မလောက ဂါမိမဂ္ဂေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗေ, ပညပေတဗ္ဗေဝါ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် နိဿယဌ ထိုအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးသည်။]

အာသီဒိတ္တာ။ ။သဒ္ဒဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ယူ၍ "ဥပဂန္တွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အာ–ရှေ.ရှ+သဒ(သီဒ)–သွား"ဟူသည် ကပ်ရောက်ခြင်းပင်တည်း။ [ရှေးစာအုပ်များဌ "အာဒိသိတ္တာ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။]

သံသီဒန္တိ။ ။သဒ္ဒဓာတ်၏ ဝိသာဒ (နစ်မြုပ်ခြင်း)အနက်ကိုယူ၍ "အနုပဝိသန္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တေဝိဇ္ဇဗြာဟ္မဏတို့သည် အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ချဉ်းကပ်မိ၍ အပါယ်ဌ နစ်မြုပ်ကြရသည်၊ ဥပမာ–ပက် သြတိဏ္ဏာဝိယ–အမေါဌ လက်တစ်သစ်လောက်, သို့မဟုတ် တစ်သစ်၏

သံသီဒိတွာ ဝိသာရံ ပါပုဏာန္တီတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ [သမတလန္တိ သညာယကို ပြန်ညွှန်းသည်။] ပကေ်-ညွှန်ဖွက်ကြီးထဲ၌၊ သံသီဒိတွာဝိယ-နစ်မြုပ်သကဲ့သို့၊ သံသီဒိတွာ-နစ်မြုပ်၍၊ ဝိသာရံ-ဖေါက်ပြန်သောဖြစ်ခြင်းသို့၊ အဂ်မဂ်သံဘဋ္ဌန်-အဂ်ါးကြီးငယ်တို့၏ ကျိုးပျက်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာန္တီ-ရောက်ကြကုန်၏၊ သုကွတရဏံ မညေတရန္တီတိ-ကား၊ မရိစိကာယ-တံလျှပ်သည်၊ (ရေ၏ အရောင်သည်၊) ဝဋ္ဌိတွာ-လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့်၊ [တစ်နည်း, ဝဋ္ဌိတာလှည့်ပတ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊] ကာကပေယျာ-ကျီးသည်သောက်နိုင်သော ရေရှိသော၊ နဒီတိ-မြစ်ဟူ၍၊ သညာယ-အမှတ်ဖြင့်၊ တရိသ္သာမ-ကူးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဟတ္ထေဟိစ-လက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါဒေဟိစ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါယမမာနာ-အားထုတ်ကုန်လျက်၊ သုကွတရဏံ-ခြောက်သောမြစ်၌ ကူးခြင်းကို၊ (အခြောက်တိုက်ကူးခြင်းကို၊) တရန္တီမညေ-ကူးကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တောဝိဇ္ဇာဟူကာတို့၏ အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ကပ်ရောက်၍ နစ်မြုပ်ကြရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေ-ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ (မြေအပြင်ဟု မှတ်ထင်၍ ညွှန်ဖွက်၌ နစ်မြုပ်သော သတ္တဝါတို့သည်၊) ဟတ္ထပါဒါဒိနံ-လက်, ခြေအစရှိသည်တို့၏၊ သံဘဋ္ဌန် ပရိဘဋ္ဌန်-ကျိုးပျက်ခြင်းသို့၊ (ပါပုဏာန္တီ)

တစ်ဝက်လောက် ခြောက်နေသော မြေအပြင်ကို သမတလ (ညီညွှတ်သော မြေအပြင်)ဟု ထင်မှားမှုကြောင့် လူ.အရပ်ပေါင်းများစွာ ဆက်သော်လည်း မထောက်မိအောင် နက်သော ညွှန်ဖွက်ကြီးထဲသို့ ကျရသူတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။

ဝိသာရံ။ ။ဝိရူပ်-ဖေါက်ပြန်စွာ+သရဏံ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာရော-ခြင်း၊ "ဖေါက်ပြန်စွာ ဖြစ်ခြင်း"ဟူသည် အဂ်ါကြီးငယ်တို့၏ ကျိုးပဲ့ ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိသာရံကို "အဂ်မဂ်သံဘဋ္ဌန်"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ရှေးစာအုပ်၌ "ဝိသာဒံ"ဟု ရှိ၏။]

မရိစိကာယ ဝဋ္ဌေတွာ။ ။မရိစိကာယသည် "ဝဋ္ဌေတွာ"၌သာ စပ်နိုင်၏၊ လှည့်ပတ်တတ်သော ကတ္တားလည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "မိဂတဏှိကာယ(တံလျှပ်) ကတ္တုဘူတာယ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဝဋ္ဌေတွာ၌လည်း "ကြောင့်"ဟုပေးမှ ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်ဟောဟု ကြံပါ၊ "လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့် ကူးကြရသည်"ဟုလို။ [နောက်ပြင် စာအုပ်များ၌ "ဝဋ္ဌိတာ-လှည့်ပတ်အပ်ကုန်သည်"ဟု ရှိ၏၊ သာ၍ ရှင်း၏။]

သုကွတရဏံ မညေ တရန္တီ။ ။"သုကွနဒီတရဏံ တရန္တီမညေ"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည့် အတိုင်း အနက်ပေးသည်၊ "တရဏံ"အရ "ကူးခြင်း"ရ၏၊ တရန္တီအရလည်း ဓာတ်နက်မှာ ကူးခြင်းပင်တည်း၊ ဤသို့ အနက်အရ မပြားဘဲလျက် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ကံ+ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒုပစာရဟု မှတ်ပါ။

တသ္မာဟေ၊ ပါပုဏာန္တီ။ ။"ယသ္မာ တေဝိဇ္ဇာ အမဂ္ဂမေဝ မဂ္ဂေါတိ ဥပဂန္တွာ သံသီဒန္တီ၊ တသ္မာ"ဟုဋီကာ၌ အနိယမထည့်သည်၊ ယထာ တေတိ တေ သမတလန္တီ သညာယ ပကံ် သြတိဏ္ဏာ သတ္တာ ဟတ္ထပါဒါဒိနံ သံဘဋ္ဌန် ပရိဘဋ္ဌန် ပါပုဏာန္တီ ယထာ။

ယထာ–ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ အပါယေသု–တို့၌၊ သံဘဗ္ဗန် ပရိဘဗ္ဗန်–သို့၊ ပါပုဏာန္တိ–ရောက်ကြရကုန်၏၊ ဣဒေဝစ–ဤ ပစ္ဆိပ္ပန်ဘဝ၌လည်း၊ သုခ်ဝါ–စျာန်ချမ်းသာကိုသော် လည်းကောင်း၊ သာတ်ဝါ–သာယာအပ်သော ဝိပဿနာကိုသော် လည်းကောင်း၊ နု လဘန္တိ–မရကြကုန်။

တသ္မာ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာနန္တိ–ကား။ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဝိဇ္ဇဗြာဟ္မဏာ တို့၏ အမဂ္ဂကို မဂ္ဂဟု ကပ်ရောက်၍ နစ်မြုပ်ကြရသည့်အတွက် ဟတ္ထပါဒါဒိ သံဘဗ္ဗနသို့ ရောက်ရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗြဟ္မသဟဗျတာယ–ဗြဟ္မာနှင့် အတူဖြစ်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ မဂ္ဂဒီပကံ–လမ်းမှန်ကို ပြတတ်၏ဟု အသိ အမှတ်ပြုအပ်သော၊ တေဝိဇ္ဇကံ–ဝေဒ ၃–ပုံရှိသော ပုဏ္ဏားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ["တေဝိဇ္ဇကံ–တေဝိဇ္ဇအနက်ကို သိစေတတ်သော"ဟု ဋီကာသစ် အလိုပေးပါ။] တေဝိဇ္ဇာနံ–ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ဣဒံ ပါဝစနံ–ဤ ပါဝစနဟု ဆိုအပ်သော ဝေဒသုံးပုံကို၊ ("တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏန္တိ ပိ–တေဝိဇ္ဇတို့၏ တောကြီးဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏"စသည်၌စပ်)။

တေဝိဇ္ဇဣရိဏန္တိ–ကား။ တေဝိဇ္ဇအရည်–တေဝိဇ္ဇတို့၏ တောကြီးဟူ၍၊("ဝုစ္စတိ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်) ဟိ–မှန်၊ အဂါမကံ–ရွာမရှိသော၊ မဟာအရည်–ကြီးစွာသော တောကို၊ ဣရိဏန္တိ–ဏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ["ဤရိဏန္တိ"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

သုခ်ဝါ သာတ်ဝါ။ ။စျာနသုခ်ဝါ ဝိပဿနာသာတ်ဝါ နု လဘန္တိ၊ ကုတော မဂ္ဂသုခ်ဝါ နိဗ္ဗာနသာတ်ဝါတိ အဓိပ္ပါယော၊–ဋီကာ၊ ထိုဗြာဟ္မဏာတို့၏ ကျင့်စဉ်လမ်းဖြင့် စျာန်ချမ်းသာ ဝိပဿနာ သာယာဖွယ်ကိုမျှ မရနိုင်တုံသေး၏၊ မဂ်ချမ်းသာနှင့် နိဗ္ဗာန်သာယာဖွယ်ကိုရဖို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိတော့–ဟူလို။

ဣဒံ။ ။ဣဒံကို "ဗြဟ္မသဟဗျတာယ မဂ္ဂဒီပကံ တေဝိဇ္ဇကံ ပါဝစနံ"ဟု စွဲနက်ဖွင့်သည်၊ "မဂ္ဂဒီပက"ဟူရာ၌ မှန်သော မဂ္ဂကိုပြတတ်သည် မဟုတ်, "မဂ္ဂဒီပက"ဟု သူတို့က သမုတ် အပ်သော ပါဝစနဟု ဆိုလိုသည်။

တေဝိဇ္ဇကံ။ ။တေဝိဇ္ဇကံကို "တေဝိဇ္ဇဗ္ဗညာပကံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သော်လည်း ထိုအနက်ကို မကြိုက်ပါ၊ "တေဝိဇ္ဇာနံ+ဣဒံ တေဝိဇ္ဇကံ"ဟုပြု၍ နိဿယအတိုင်း အနက်သင့်သည်၊ "ပါဝစနံ"ဟူရာ၌လည်း သူတို့သမုတ်အပ်သည့်အတိုင်း ပါဝစနဟု သုံးစွဲခြင်းတည်း၊ အမှန် အားဖြင့် "မြတ်သော စကား"ဟုခေါ်ရသော ပါဝစန မဟုတ်ပါ။

တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏံ။ ။နောက်၌ "တေဝိဇ္ဇာနံ+ပဗ္ဗဝိဓ ဗျသနသဒ္ဒိသံ"ဟု ဆင်ခြင်တပ္ပရိသ် ဖွင့်သောကြောင့် ဤ၌လည်း "တေဝိဇ္ဇာနံ+ဣရိဏသဒ္ဒိသံ"ဟု အနက်ဖွင့်၍ "တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏံ" ဟု ပါဠိရှိပါစေ၊ တေဝိဇ္ဇာဟု ရှိသည်မှာ မသင့်ပါ၊ နောက်၌လည်း တေဝိဇ္ဇဟုချည်း ရှိပါစေ၊ သဒ္ဒိသံဟု ဖွင့်သော်လည်း ဥပမာပုဒ် မဟုတ်, ရူပက အလင်္ကာဟုယူ၍ အနက်ပေးသောအခါ "တေဝိဇ္ဇာတို့၏ တောကြီး"ဟုသာ ပေးပါ။ [ပါဠိတော်ဝယ် "တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ"ဟု သမ္ဗန်ရှိပြီးဖြစ်ရကား"တေဝိဇ္ဇဣရိဏံ"၌ "တေဝိဇ္ဇာနံ"ဟု သမ္ဗန်အနက်ပေးလျှင် သမ္ဗန် ၂–

တေဝိဇ္ဇဝိဝနန္တိ–ကား၊ ပုပ္ပဖလေဟိ–အပွင့် အသီးတို့ဖြင့်၊ အနုပဘောဂ ရုက္ခေဟိ–မသုံးဆောင်ကောင်းသော သစ်ပင်တို့ဖြင့်၊ သဉ္ဇနံ–ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ နိရုဒကံ–ရေမရှိသော၊ အရညံ–ထောရွပ်ဟူ၍(ဝုစ္စတိ)၊ ယတ္ထ–အကြင် တောရွပ်၌၊ မဂ္ဂတော–လမ်းမှ၊ ဥက္ကမိတ္တာ–ဖဲ၍၊ ပရိဝတ္တိတုမိ–လှည့်လည်ခြင်းငှာသော်မှလည်း၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ ["ဟောတိ"ဟု ဧကဝုစ်ရှိလျှင်ကောင်း၏၊ "လှည့်လည်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော တော"ဟူလို။] တံ–ထို တောရွပ်ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ တေဝိဇ္ဇဝိဝနန္တိပိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–ပြီ။ ["တော"အနက်ကို ဟောရာ၌ "ဝိပိနံ"ဟု အဘိဓာန်ရှိ၏၊ ,ထောမနိမိတ်၌ "ဝပဓာတ်, ဣနန် ပစ္စည်း"ဟု ဆို၏။]

တေဝိဇ္ဇဗျသနံတိ–ကား၊ ဧတံ–ဤ ပါဝစနသည်၊ တေဝိဇ္ဇာနံ–ဗေဒင် ၃–ပုံ ကိုတတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပဗ္ဗဇိဝဗျသနသဒိသံ–၅ ပါးအပြားရှိသော ဗျသနနှင့်တူ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဉာတိရောဂဘောဂဒိဋ္ဌိ သီလဗျသနပွတ္တသ–ဉာတိဗျသန, ရောဂဗျသန, ဘောဂဗျသန, ဒိဋ္ဌိဗျသန, သီလဗျသနသို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခံနာမ–ချမ်းသာခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိယထာ–မရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤ အတူ၊ တေဝိဇ္ဇာနံ–တို့၏၊ တေဝိဇ္ဇကံ–တေဝိဇ္ဇတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပါဝစနံ–မြတ်သော စကားဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဝေဒ ၃–ပုံကို၊ အာဂမ္ဘ–စွဲ၍၊ သုခံနာမ–ချမ်းသာခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏။

ထပ်ဖြစ်၍ သင့်ပါမည်လော၊ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၏၊ "တေဝိဇ္ဇ ဣရိဏံ"ဟု သမာသ်ပြီးသောအခါ တေဝိဇ္ဇအနက်က အပုဓာနဖြစ်သောကြောင့် "တေဝိဇ္ဇာနံ–တို့၏"ဟု ဝိသေသနပြုရိုးရှိရကား သင့်ပါ၏၊ ဥပမာ–"သုဂတသ သုဂတစီဝရံ"၌ကဲ့သို့တည်။]

ပုပ္ပဖလေ၊ ရုက္ခေဟိ။ ။ပုပ္ပဖလေဟိကို အပရိဘောဂ၌ အဘိနိဝိသေသနစပ်ပါ၊ "မသုံးကောင်းသော အပွင့်အသီး"ဟူလို၊ အနုပဘောဂရုက္ခေဟိတိ မိဂ(သမင်) ရုရု(ကြောင်) အာဒီနံပိ (အစရှိသော တောကောင်တို့၏သော်မှလည်း) အနုပဘောဂါရဟေဟိ (မစားသုံးထိုက်ကုန်သော) ကိ'ပဏ္ဏာဒိဝိသရုက္ခေဟိ (စားရိုးမရှိသောကြောင့် ဘာအသီးမှည့်လဲဟု မေးရလောက်သော အဆိပ်သီးရှိသော သစ်ပင်တို့ဖြင့်)၊–ဋီကာသစ်။

ယတ္ထ၊ မေ၊ နု သက္ကာ။ ။ပရိဝတ္တိတုမိ နု သက္ကာ ဟောန္တိ, မဟာကဏ္ဌက ဂစ္ဆဂဟန ကာယ–ကြီးစွာသော ဆူးရှိသော ချုံတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသော တောစ၏အဖြစ်ကြောင့် သွားလမ်းမှ ဖဲ၍ ထိုတောဌ၌ လှည့်လည်ခြင်းငှာသော်မှလည်း မတတ်ကောင်း၊–ဋီကာသစ်။

ဉာတိ၊ မေ၊ ပတ္တသ။ ။ဉာတိနံ+ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံ–ဆွေမျိုးတို့၏+ပျက်စီးခြင်း, ဘောဂသီလဗျသနတို့ဌလည်း နှည်းတူ၊ ဗျသတိ–အာရောဂျဂုဏ်ကို (သမ္မာဒိဋ္ဌိကို) ဖျက်ဆီး တတ်၏၊ ဣတိ ဗျသနံ၊ ရောဂေါ ဧဝ+ဗျသနံ ရောဂဗျသနံ၊–အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ် သောရောဂါ၊ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ+ဗျသနံ ဒိဋ္ဌိဗျသနံ–သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးတတ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

၅၅၄။ ဧတသ်ဝမောတိ–ကား၊ ဧတောစ–မွေးဖွားသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝမိုတောစ–ကြီးရင့်သည်လည်းဖြစ်သော၊(ပုရိသော–ဌ်စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ ယော–အကြင် ယောကျ်ားသည်၊ ကေဝလံ–ကြီးရင့်ခြင်းမဖက်သက်သက်၊ တတ္ထ–ထို မနုသာကဋ္ဌ ရှာဌ်၊ ဧတောဝ–မွေးဖွားရုံသည်သာ၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ အညတ္ထ–အခြားအရပ်ဌ်၊ ဝမိုတော–ကြီးရင့်၏၊ တသ–ထိုယောကျ်ား၏၊ သမန္တာ–ပတ်ဝန်းကျင်ဌ်၊ ဂါမမဂ္ဂါ–ရွာ၏ လမ်းတို့သည်၊ သဗ္ဗသော–အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ပစ္ဆိကွာ–မျက်မှောက်တို့သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဧတသ်ဝမောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဧတသ်ဝမောပိ–မွေးဖွားသည်ဖြစ်၍ ကြီးရင့်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ယော–အကြင်ယောကျ်ားသည်၊ စိရနိဂ္ဂန္ထော–ရွာမှ ထွက်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိ၏၊ တသ–ထို ယောကျ်ား၏၊ သဗ္ဗသော–အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ပစ္ဆိကွာ–တို့သည်၊ နု ဟောန္တိ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ တာဝဒေဝ အဝသဒ္ဒတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တခ်ဏမေဝ–ထိုခဏဌ်ပင်၊ နိဂ္ဂန္ထံ–ထွက်လာသော ယောကျ်ားကို၊ (ပုစ္ဆေယျုံ–မေးကုန်ရာ၏ဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–ဤကား အနက်။

ဒန္ဓာယိတတ္တံတိ–ကား၊ အယံ–ဤလမ်းသည်၊ မဂ္ဂေါနခေါ–လမ်းမှန်ဟုတ်လေသလော၊ အယံ–ဤလမ်းသည်၊ နု မဂ္ဂေါနခေါ–လမ်းမှန်မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကခ်ါဝသေန–ယုံမှားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ စိရာယိတတ္တံ–ကြာမြင့်မှုကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဖြေဆိုရာဌ် နေ့သူ၏အဖြစ်သည်၊) (သိယာနခေါ

ဧတသ်ဝမော။ ။ထိုရွာဌ် ဧတ–မွေးဖွားသော+သ်ဝမ–ကြီးရင့်သော ယောကျ်ားသည်သာ ထိုရွာ၏ ပတ်ဝန်းကျင်လမ်းတို့ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ပြောနိုင်၏၊ ဧတသာဖြစ်၍ သ်ဝမ မဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း, သ်ဝမသာဖြစ်၍ ဧတမဟုတ်လျှင်လည်းကောင်း ကောင်းစွာမပြောနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပုရိသောကို "ဧတသ်ဝမော"ဟု ဝိသေသန ပြုတော်မူသည်၊ "ဧတောစ+သော+သ်ဝမောစာတိ ဧတသ်ဝမော"ဟု ဝိသေသနော ဘယပဒကမ္မဓာရဲ့ပြု၊ ဋီကာဌ် "ဧတော ဟုတ္တာ သ်ဝမော"လည်း ဤဝိသေသနော ဘယပဒကမ္မဓာရဲ့နှင့် သဘောတူပင်၊ ဋီကာသစ်ဌ် ဝိသေသန ပရနိပါတကမ္မဓာရဲ့ ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။

တာဝဒေဝ အဝသဒ္ဒံ။ ။ထိုရွာဌ် ဧတသ်ဝမဖြစ်သော်လည်း ထိုရွာမှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ အတော်ကြာလျှင် လမ်းတစ်ချို့ကို မမှတ်မိဘဲရှိတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တာဝဒေဝ အဝသဒ္ဒ–ထိုခဏဌ်ပင် ထွက်လာခဲ့သူ"ဟု ဝိသေသန ပြုတော်မူပြန်သည်။ [အဝ+သရဓာတ်သည် ဂတိ အနက်ဟောတည်း၊ ဤနေရာဌ် နိဂ္ဂန္ထ အနက်ကို ယူရသည်။]

ဒန္ဓာယိတတ္တံ။ ။ဒန္ဓ–လေးနေးသည်ကို+ကရောတိတိ ဒန္ဓာယိတော၊ [မောဂ္ဂလ္လာန် "သဒ္ဒါဒိနိ ကရောတိ"ဟူသော ၅–ကဏ္ဍ,၁၀–သုတ်ဖြင့် ကရောတိအနက်ဌ် ဒန္ဓဟူသော ဒုတိယန္တနာမ် နောင် အာယ ပစ္စည်းသက်၊ ဒန္ဓာယိတသ–လေးနေးမှုကို ပြုသူ၏+ဘာဝေါ ဒန္ဓာယိတတ္တံ။]

ဌ်စပ်၊) ဝိတ္ထာယိတတ္တံတိ–ကား၊ သုခုမ်–သိမ်မွေ့သော၊ အတ္ထဇောတံ–အနက်သဘောကို၊ သဟသာ–အဆောတလျင်၊ ပုစ္ဆိတသေ–မေးအပ်သော၊ ကသေစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော ယောကျ်ား၏၊ သရီရံ–ကိုယ်သည်၊ ထဒ္ဓဘာဝံ–တောင့်တင်း ခိုင်မာသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ–ဝတ်တုတ် မြဲခိုင်, မကြေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ["ခက်တရော်သည်၏အဖြစ်ကို"ဟု ရှေးကပေးကြ၏။] ဂဏှာတိယထာ–ယူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤ,အတူ၊ ထဒ္ဓဘာဝဂ္ဂဟဏံ–တောင့်တင်းခိုင်မာသည်၏အဖြစ်ကို ယူခြင်းသည်၊ သိယာခေါ–ဖြစ်ရာသေး၏၊ နု တွေဝါတိ ဣမိနာ–နု တွေဝဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏသေ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ အပ္ပဋိဟတဘာဝံ–မပိတ်ပင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ ဟိ–ချဲ့,၊ တသေ ပုရိသသေ–ထို အမေးခံရသော ယောကျ်ား၏၊ မာရာဝဋ္ဋနာဒိဝသေန–မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ [မာရာဝဋ္ဋနာဒိဝသေနာတိ ဇတ္ထ စက္ခုမောဟ (မျက်စိမှောက်နေရာအခါ)မုစ္ဆကာလာဒိ(မိန်းမော တွေဝေနေရာအခါစသည်ကို) သင်္ဂဟတိ။–ဋီကာသစ်။] ဉာဏသေ–ဉာဏ်၏၊ ပဋိဃာတော–ပျက်စီးခြင်းသည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသေး၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ သော–ထို ယောကျ်ားသည်၊ ဒန္ဓာယေယျဝါ–လေးလံမှုကိုသော်လည်း ပြုရာ၏၊ ဝိတ္ထာယေယျဝါ–ကိုယ်တောင့်တင်းမှုကိုသော်လည်း ပြုရာ၏၊ ပန–အနွယကား၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အပ္ပဋိဟတံ–မပိတ်ပင်အပ်၊ တသေ–ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ ကေနစိ–တစ်စုံ

ဝိတ္ထာယိတတ္တံ။ ။ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ ဥပသမ္မဒဝိဓိကထာ၌ ဝိတ္ထာယန္တီပုဒ်ပြီးပုံကို (မောဂလ္လာန်နိဿယ တျာဒိကဏ္ဍမှ ယူ၍)ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်း "ဝိတ္ထာယိတော"ဟု ပြီးပါစေ၊ ထို အဌကထာ၌ ဝိတ္ထတ္တဂတ္တာဟူသော အဖွင့်နှင့် ဤ၌ "သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂဏှာတိ"လည်း အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ဝိ+ထာဓာတ်ဟု ကြံပါ၊ ထာဓာတ်လည်း ဌာဓာတ်ကဲ့သို့ ရပ်တည်ခြင်း အနက်ဟောပင်တည်း၊ ဿာဓာတ်ဟု သက္ကတဆိုသောကြောင့် (သ်)ယောက်၍ ဒွေဘော်ရောက်နိုင်၏၊ ထာနောင် ခါယတိကဲ့သို့ (ယ)လာ၍ ဝိတ္ထာယိတော–အထူးအားဖြင့် တန်ရပ် တည်နေသူ၊ "ကိုယ်မလှုပ်နိုင်အောင် တောင့်နေသူ"ဟု အနက်ထွက်ရကား သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံနှင့် အဓိပ္ပါယ်ထပ်မိသည်၊ ဝိတ္ထာယတိ–အထူးအားဖြင့် တန်နေ၏၊ ဝါ–တောင့်နေ၏၊ ဣတိ ဝိတ္ထာယိတော၊ တသေ+ဘာဝေါ ဝိတ္ထာယိတတ္တံ။

ဋီကာ။ ။"ဝိတ္ထာယိတတ္တံတိ သာရဒ္ဓိတတ္တံ (ဖြစ်သော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်)"ဟု ဖွင့်၍ "အဌကထာယံ ပန ဝိတ္ထာယိတတ္တံ နာမ ဆမ္ဘိ တတ္တံတိ အဓိပ္ပါယေန ထဒ္ဓဘာဝဂ္ဂဟဏံတိ ဝုတ္တံ"ဟု ဆိုသွား၏၊ သူတစ်ပါးကမေးသောအခါ မကြေနိုင်သောကြောင့် "သာရဒ္ဓိတ–ရွံ့တီးရွံ့တွန့်ဖြစ်နေသည်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုသည်၊ ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ–"မာ ခေါ ဝိတ္ထာယိ"၌လည်း ဤ ၂–နက်လုံးကိုပင် အသုံးပြုကြသည်။

တစ်ခုသည်၊ အန္တ ရာယော–အန္တ ရာယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နံ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

၅၅၅။ ဥလ္လမ္ပတု ဘဝံ ဂေါတမောတိ–ကား၊ ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ ဥဒ္ဓရတု–ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်တော်မူပါ၊ ဗြာဟ္မဏိ ပဇံတိ–ကား၊ ဗြာဟ္မဏဒါရက်–ပုဏ္ဏားကလေးကို၊ (ဥလ္လမ္ပတု ဒ္ဒိစပ်၊) ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ ဗြာဟ္မဏပုတ္တံ–ပုဏ္ဏား၏ သားဖြစ်သော၊ မမံ–တပည့်တော်ကို၊ အပါယမဂ္ဂတော–အပါယ်သို့ရောက်ကြောင်းလမ်းမှ၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ–ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်းလမ်း၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတု–တည်စေတော်မူပါ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၅၅၆။ အထ–လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို ဝါသေဋ္ဌအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဗုဒ္ဓပ္ပါဒံ–ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို၊ ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါယ–ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သောအကျင့်နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ မဗ္ဘာဝိဟာရာဒိ ဗြဟ္မလောက ဂါမိမဂ္ဂं-မေတ္တာဝိဟာရအစရှိသော ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့သွားကြောင်းလမ်းကို၊ ဒေသေတုကာမော–ဟောတော်မူခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တေနဟိ ဝါသေဋ္ဌာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို တေနဟိ ဝါသေဋ္ဌအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣဓ တထာဂတောတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ သာမညဖလေ–သာမညဖလ သုတ်၌၊ (မယာ)၊ ဝိတ္ထာရိတံ–ချဲ့အပ်ပြီ၊ မေတ္တာ သဟဂတေနာတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တုံ–ဆိုထိုက်၏၊ တံ သဒ္ဒံ–ထို အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာနကထာယံ–ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာနုကထာ၌၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တं–ဆိုအပ်ပြီ (ဆိုခဲ့ပြီ)၊ ပန–ဆက်၊ သေယျထာပိ၊ပေ၊ သခ်ံမောတိ အာဒိ–မော အစရှိသော စကားသည်၊ ဣဓ–ဤ အဋ္ဌကထာ၌၊ အပုဗ္ဗံ–ရှေးမဟုတ်၊ ဝါ–အသစ်ဖြစ်၏၊ တတ္ထ–ထို သေယျထာပိ၊ ၊ပေ၊ သခ်ံမောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဗလဝါတိ–ကား၊ ဗလသမ္ပန္နော–အားနှင့်

ဥလ္လမ္ပတု။ ။ရဟန်း လုပမာတ်သည် ဝိလုမ္ပန(လုယက်ခြင်း)အနက်ကို ဟောသော်လည်း ဓာတ္တတ္ထဝိသေသကဖြစ်သော (ဥ)ဥပသာရကြောင့် ဥဒ္ဓရဏ(ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်ခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့်"ဥဒ္ဓရတု"ဟုဖွင့်သည်။ [၃ ဣတိ ဥပသဂ္ဂယောဂေ လုမ္ပသဒ္ဒေါ ဥဒ္ဓရဏတ္ထော ဟောတိတိ ဥလ္လမ္ပတုတိပဒဿ ဥဒ္ဓရတုတိ အတ္ထမာဟ၊–ဋီကာ၊ "ဥလ္လမ္ပတု မံ ဘန္တေ သံယော"ဟူသော ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ, ဥပသမ္ပဒအခန်း၌လည်း ဤအနက်ပင်တည်း။]

ဗလဝါ။ ။"ဗလသမ္ပန္နော–အားနှင့်ပြည့်စုံသူ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နည်းနည်းပါးပါး အားရှိသူမဟုတ်, ကြီးကြီးမားမား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လုံလုံလောက်လောက် အားရှိသူဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗလဝါကို အတိသယအနက် အဝိုရှိသော အသယတ္ထိအနက်၌ ဝန္တုပစ္စယန္တဟု ဟု သိပါ။ [ယသ အတိသယေန(အလွန်အားဖြင့်) ဗလ အတ္ထိ, သော ဗလဝါတိ ဝုစ္စတေတိ အာဟ ဗလသမ္ပန္နောတိ၊–ဋီကာ။]

ပြည့်စုံသော၊ သခ်ၤမောတိ–ကား၊ သခ်ၤမကၠာ–ခရာသင်းကို မြည်စေတတ်သော ယောက္ခားသည်၊ ဝါ–ခရာသင်းမှုတ်သော ယောက္ခားသည်၊ အပ္ပကသိရေနာတိ–ကား၊ အကိစ္ဆေန–မကြိုးကြင်သဖြင့်၊ အဒုက္ခေန–မဆင်းရဲသဖြင့်၊ ("ဝိညာဏေယျ–သိစေနိုင်ရာ၏"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဒုဗ္ဗလော–အားမရှိသော၊ သခ်ၤမော–ခရာသင်းမှုတ်သူသည်၊ သုခ်ံ–ခရာသင်းကို၊ ဧမေဇ္ဇောပိ–မြည်စေပါသော်လည်း၊ ဝါ–မှုတ်ပါသော်လည်း၊ စတသောဒိသာ–အရပ်လေးမျက်နှာတို့ကို၊ (အရပ် ၄–မျက်နှာ၌ရှိသော လူတို့ကို၊) သရေန–အသံဖြင့်၊ ဝိညာပေတုံ–သိစေခြင်းငှာ၊ နသက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ အသ–ထိုအားမရှိသော ခရာသင်းမှုတ်သူ၏၊ သခ်ၤသဒ္ဒေါ–ခရာသင်းသံသည်၊ သဗ္ဗတော–အလုံးစုံသော အရပ်အားဖြင့်၊ ဝါ–အလုံးစုံသော အရပ်သို့၊ နဖရတိ–မပြန့်၊ ပန–အနွယ်၊ ဗလဝတော–အားရှိသော ခရာသင်းမှုတ်သူ၏၊ (သခ်ၤသဒ္ဒေါ–သည်၊) ဝိပ္ပါရိကော–ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဗလဝါတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

မေတ္တာယ စေတော ဝိမုတ္တိယာတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ မေတ္တာတိ–မေတ္တာဟူ၍၊ ဝုတ္တော–သော်၊ (စေတော ဝိမုတ္တိမပါတဲ့ သာမညအားဖြင့်ဆိုအပ်သော်)၊ ဥပစာရောပိ–ဥပစာရမေတ္တာသည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာပိ–အပ္ပနာမေတ္တာသည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ ပန–ကား၊ စေတော ဝိမုတ္တိတိ–ဟူ၍၊ (မေတ္တာ စေတော ဝိမုတ္တိဟူ၍)၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်သော်၊ အပ္ပနာဝ–အပ္ပနာမေတ္တာသည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မန္တိ (ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ကာမာဝစရ–

သခ်ၤမကၠာ။ ။ဘူဝါဒိ ဓမၵာတ်သည် သဒ္ဒသံယောဂ (အသံနှင့်ယှဉ်ခြင်း=မြည်ခြင်း) အနက်ကိုသာ ဟောဘ၏၊ ကာရိတ်ဝင်မှ "မြည်စေ=မြည်အောင်မှုတ်"ဟု အနက်ရ၏၊ ထိုကြောင့် ဋီကာ၌ ကာရိတ်သွင်း၍ "သခ် +ဓမယတိ (မြည်စေတတ်၏) ဣတိ သခ်ၤမကော"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုသည်၊ ဓမကောဌ် ကာရိတ်ကြောင့်, ဏွု ပစ္စည်း။

စေတောဝိမုတ္တိတိ ဝုတ္တော။ ။ဝိမုစ္စန္တိ ဧတာယာတိ ဝိမုတ္တိ–နိဝရဏကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း, (အထက်စျာန်တို့အတွက်) ဝိတက်စသော စျာန်အင်္ဂါတို့မှလည်းကောင်း လွတ်ကြောင်းဖြစ်သောစျာန်၊ စေတသော+ဝိမုတ္တိစေတော ဝိမုတ္တိ၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိဟု ဆိုလျှင် အပ္ပနာစျာန်ရောက်သော မေတ္တာဟု အနက်ရသင့်သည်–ဟု ဆိုသည်။

ပမာဏကတံ။ ။ကာမာဝစရမေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့ကို အာရုံပြုရာ၌ အားလုံးခြုံ၍ ကုန်အောင်မပြုနိုင်, အပိုင်းအခြားအားဖြင့်သာ ပြုနိုင်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–ရာဂဖြင့် တစ်ချို့ကို ချစ်နေ၍ ဒေါသဖြင့် တစ်ချို့ကို မုန်းနေရကား ထိုသို့ချစ်တတ် မုန်းတတ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် မပယ်လွန်နိုင်သေးသည့်အတွက် ချစ်သူ မုန်းသူကိုချန်၍ ပိုင်းခြားကန့်သတ်လျက် မေတ္တာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ပမာဏ+ကတံ ယေနာတိ ပမာဏကတံ (ကမ္မံ)။

ကာမာဝစရကံကို၊ ပမာဏကတံ–ပြုအပ်သော ပမာဏရှိသော၊ (ပမာဏကိုပြုတတ်သော)၊ ကမ္မံနာမ–ကံ မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ရူပါ ရူပါဝစရံ–ရူပါဝစရ အရူပါဝစရကံကို၊ အပ္ပမာဏကတံ–ပြုအပ်သောပမာဏ မရှိသော၊(ပမာဏကို မပြုတတ်သော)၊ ကမ္မံနာမ (ဝုစ္စတိ)။

ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို ရူပါရူပါဝစရကံကို၊ ပမာဏံ–အတိုင်းအရှည်ကို၊ (သတ္တဝါ အပိုင်းအခြားကို၊) အတိက္ကမိတ္တာ–ကျော်လွန်၍၊ သြဒိဿက အနောဒိဿက ဒိသာဖရဏဝသေန–ညွှန်ပြခြင်းရှိသော ဖြန့်ခြင်း, ညွှန်ပြခြင်းမရှိသော ဖြန့်ခြင်း, အရပ်မျက်နှာတို့ကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [တစ်နည်း–သြဒိသော အနာဒိသော ဒိသာဖရဏဝသေန–အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်း, အပိုင်းအခြားမရှိသောအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်း, အရပ်မျက်နှာတို့ကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်]၊ ဝေဒေတွာ–တိုးပွားစေ၍၊ ကတတ္တာ–ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပမာဏကတန္တိ–တံ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ [အရူပါဝစရကံသည် မေတ္တာနှင့် မယှဉ်ရကား မေတ္တာကို ဖြန့်နိုင်သောကံ

အပ္ပမာဏကတံ။ ။ရူပါရူပါဝစရကံ (မေတ္တာ)သည် ထိုကဲ့သို့ အတိုင်းအရှည် အပိုင်းအခြားကို မပြုဘဲ သတ္တဝါအာရုံအားလုံး၌ ဖြန့်တတ်သောကြောင့် "အပ္ပမာဏကတကံ"မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ ဟိ၊လေ၊ အပ္ပမာဏကတန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်လတံ့။

သြဒိဿက အနောဒိဿက။ ။အဝဒိဿန်–ဣတ္ထိ ပုရိသစသည်သို့ သက်ဝင်၍ "သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော, သဗ္ဗေ ပုရိသာ"စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းတည်း၊ သြဒိဿော–ခြင်း၊ သြဒိဿော+ယသာ+အတ္ထိတိ သြဒိဿကာ (ဖရဏာ၊ နနိ+သြဒိဿကာ အနောဒိဿကာ (ဖရဏာ)၊ [ဒိသာဖရဏာမှ ဖရဏာပုဒ်ကို လိုက်စေ။] ဣတ္ထိ ပုရိသစသည်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းမရှိဘဲ "သဗ္ဗေ သတ္တာ, သဗ္ဗေ ပါဏာ"စသည်ဖြင့်ဖြန့်ခြင်းကို "အနောဒိဿက ဖရဏာ"ဟု ခေါ်သည်။

ဒိသာဖရဏာ။ ။"သဗ္ဗေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု"စသည်ဖြင့် မေတ္တာဖြန့်ခြင်းကို "ဒိသာဖရဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ပါဠိတော်၌ "စက် ဒိသံ ဖရိတ္တာ"စသည်ကို ထောက်၍ "ဒိသာနံ–အရပ် ၄–မျက်နှာတို့ကို+ဖရဏာ–ဖြန့်ခြင်းတည်း၊ ဒိသာဖရဏာ–ခြင်း"ဟု ပြုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရနိဒ္ဒေသ၌ "သြဒိဿက, အနောဒိဿက"ဟု မရှိပါ၊ သြဒိသောဖရဏာ, အနောဒိသောဖရဏာ, ဒိသာဖရဏာ"ဟုသာ ရှိ၏၊ ထို၌ သြဒိသဒ္ဒါသည် အပိုင်းအခြားအနုက်ကို ဟောဏ်၊ ဣတ္ထိ–ပုရိသစသော သတ္တဝါ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြန့်ခြင်းကို "သြဒိသောဖရဏာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ အပိုင်းအခြားမရှိဘဲ သတ္တ–ပါဏစသော အားဖြင့် ဖြန့်ခြင်းကို "အနောဒိသောဖရဏာ"ဟု ခေါ်၏၊ ဒိသာဖရဏာမှာ ရှေ့အတိုင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ သြဒိဿက, အနောဒိဿကပုဒ်ကို သေချာစွာ မဖွင့်ရကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ သြဒိသော, အနောဒိသောသည်ပင် ပါ၌ပျက်၍ "သြဒိဿက–အနောဒိဿက ဖြစ်နေလေသလား"ဟု စဉ်းစားမိသည်။

မဟုတ်ပါချေ၊ သို့သော် မေတ္တာစသော ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖြင့် ကောင်းစွာပြုပြင်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဆက်၍ အရူပစျာန်ကို ဖြစ်စေအပ်လျှင်လည်း ကောင်း, ဗြဟ္မဝိဟာရစျာန်သမာပတ်မှထ၍ အရူပသမာပတ်ကို ဝင်စားလျှင် လည်းကောင်း, ထို အရူပစျာန်ကို "အပမာဏကတစျာန်"ဟု ခေါ်နိုင်သည်-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

နံ တံ တတြာဝသိဿတိ, နံ တံ တတြာဝတိဋ္ဌတိတိ-ကား၊ တံ ကာမာဝစရကမ္မံ-ထို ကာမာဝစရက်သည်၊ တသ္မိံ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မေ-ထို ရူပါဝစရက်, အရူပါဝစရက်သည်၊ (သတိ-ရှိလေသော်၊) နံ သြဟီယတိ-မကျန်ရင်နိုင်၊ နံ တိဋ္ဌတိ-မတည်တံ့နိုင်၊ ကိံ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလို သည်၊ ဟောတိ-နည်း။ တံ ကာမာဝစရကမ္မံ-သည်၊ တသ္မာ ရူပါရူပါဝစရကမ္မသ-၏၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ လဂ္ဂိတုံဝါ-ငြိကပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဌာတုံဝါ-တည်တံ့ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ရူပါရူပါဝစရကမ္မံ-ကို၊ ဖရိတ္တွာ-ဖြန့်၍၊ ပရိယာဒိယိတ္တွာ-ထက်ဝန်းကျင် ယူ၍၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ (မိမိဟူသော ကာမာဝစရက်၏၊) သြကာသံ-အကျိုးပေးခွင့်ကို၊ ဂဟေတ္တွာ-၍၊ ပတိဋ္ဌာတုံ-ငှာ၊ နံ သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်။

အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မမေဝ-သည်သာ၊ ကာမာဝစရံ-ကာမာဝစရက်ကို၊ မဟောဃော-ကြီးစွာသော ရေအယဉ်သည်၊ ပရိတ္တံ-အနည်းငယ်သော၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ (ဖရိတ္တွာ-ဖြန့်၍၊ ပရိယာဒိယတိ)ဝိယ-ထက်ဝန်းကျင်ယူ

နံ သြဟီယတိ။ ။ပါဠိတော်၌ "နံ တံ တတြာဝသိဿတိ"ဝယ် တံကို "တံ-ကာမာဝစရကမ္မံ"ဟုလည်းကောင်း, တတြကို "တသ္မိံ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကမ္မေ"ဟုလည်း ကောင်း ဖွင့်၍ "နအဝသိဿတိ-မကြွင်းတော့"ကို "နသြဟီယတိ-မကျန်တော့"ဟု ဖွင့်သည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နံ သိဿတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "နံ အဝသိဿတိတိ စတသ္မ အတ္ထဝစနံ နံ သြဟီယတိတိ"ဟူသော ဋီကာသစ် အဖွင့်နှင့် မညီပါ။]

ဋီကာ။ ။နံ သြဟီယတိ နတိဋ္ဌတိတိ ကတုပစိတံပိ ကာမာဝစရကမ္မံ (ကာမာဝစရက်သည် "ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ၊ပေ၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"နှင့်အညီ ဥပစိတဖြစ်စေကာမူ အာစိဏ္ဏက် အာသန္နက်ဖြစ်စေကာမူ) ယထာမိဂေ မဟာဂ္ဂတစျာနေ အပရိဟီနေ (ရအပ်တိုင်းသော မဟာဂ္ဂတ်စျာန် မလျှောလျှင်) တံ အဘိဘဝိတ္တာ ပဋိဗာဟေတ္တာ သယံ သြဟီယတိ ဟုတ္တာ (မိမိကျန်နေသည်ဖြစ်၍) ပဋိသန္ဓိံ ဒါတုံ သမတ္ထဘာဝေန နံ တိဋ္ဌတိ။

လဂ္ဂိတုံ ဌာတုံ။ ။ကာမာဝစရက်၏ မဟာဂ္ဂတ်ကိုပိတ်ဆို့ တားမြစ်ခြင်းကို "လဂ္ဂိတုံ (ငြိကပ်ခြင်း-ကပ်သည်းကပ်သပ် လုပ်ခြင်း)"ဟု ဆို၏၊ ထို့ထက် အားရှိ၍ သူ့ကိုယ်တိုင် အကျိုးပေးဖို့ရန် ရပ်တည်ခြင်းကို "ဌာတုံ"ဟု ဆိုသည်။ [လဂ္ဂိတုံ နံ သက္ကောတိသည် နံ အဝသိဿတိ၏, ဌာတုံ နံ သက္ကောတိသည် နံ အဝတိဋ္ဌတိ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ ဌာတုံကိုပင် ထပ်၍ "ရူပါရူပါဝစရကမ္မံ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတုံ"ဟု ဖွင့်သည်။]

သက္ခဲသို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) ဖရိတ္တာ-၍၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော ရူပါဝစရ အရူပါဝစရက်၏၊) သြကာသံ-အကျိုးပေးခွင့်ကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ တသ-ထို ကာမာဝစရက်၏၊ ဝိပါက်-အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟိတ္တာ-တားမြစ်ပြီး၍၊ [အတ္တနော သြကာသံ ဂဟေတ္တာ တိဋ္ဌတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] သယမေဝ-ရူပါဝစရ အရူပါဝစရက် ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဗြဟ္မသဟဗျတံ-ဗြဟ္မာ၏ အတူတကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပနေတိ-ကပ်ဆောင်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ဧဝံ ဝိဟာရီတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ မေတ္တာဒိဝိဟာရီ-မေတ္တာအစရှိသည်ဖြင့် နေလေ့ရှိသော၊ (ဘိက္ခု သပရိဂ္ဂဟောဝါ အပရိဂ္ဂဟောဝါ ၌စပ်)။

၅၁၉။ ဧတေ၊ပေ၊ ဂေါတမ်တိ-ဧတေ၊ပေ၊ ဂေါတမ်အစရှိသော ဤသရဏာဂုံသည်၊ တေသံ-ထို ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇတို့၏၊ ဒုတိယံ-၂ ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ သရဏဂမနံ-သရဏာဂုံတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေ-ဤ ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇတို့သည်၊ ပဌမမေဝ-ပဌမတုန်းကပင်၊ (သရဏံ ဂတာ၌စပ်၊) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကေ-မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ၌၊ (သံဂီတံ-သံဂါယနာတင်အပ်သော၊) ဝါသေဋ္ဌသုတ္တံ-ဝါသေဋ္ဌသုတ်ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတာ-ဆည်းကပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဣမံ တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ-ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဒုတိယမ္မိ-၂ ကြိမ်မြောက် လည်း၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂတာ-နှိပ်ပြီ၊ ကတိပါဟစ္စယေန-အနည်းငယ်သော ရက်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ ဝါ-၂ ရက်, ၃ ရက် လွန်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ-ရှင်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ အဂ္ဂညသုတ္တေ-၌၊ (အဂ္ဂညသုတ်ကို ဟောတော်မူရာ၌၊) ဥပသမ္ပဒံ ဧစဝ-ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဠ-အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အလတ္ထုံ-ရကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင် သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-တေဝိဇ္ဇသုတ် အပြီးတည်း၊...ဣတိ-ဤ စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ-သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ-၌၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

စ-စာကိုယ်ပြီးဆုံး, ကမ္ဘတ်ဖုံးဖို့, နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ့၊ တေရသသုတ္တပဋိမဏ္ဍိ တသ-တစ်ဆယ့်သုံးသုတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂသ-သီလက္ခန္ဓဝဂ်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-အနက်ကိုဖွင့်ကြောင်းဖွင်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ၊ ဣတိ-ဤတွင် အပြီးတည်း။

တေဝိဇ္ဇသုတ် အဋ္ဌကထာ၏
အဖွင့်ပြီးပြီ။